
LLYFR MORMON

TESTAMENT ARALL
AM IESU GRIST

LLYFR MORMON;

SEF,

HANES WEDI EI YSGRIFENU GAN LAW MORMON,

AR

LAFNAU A GYMMERWYD O LAFNAU NEPHI.

AM hyny, y mae yn dalfyriad o gof-lyfr pobl Nephi, a'r Lamaniaid hefyd; wedi ei ysgrifenu at y Lamaniaid, y rhai ydynt weddill o dŷ Israel; ac hefyd at Iuddew a Cenedl-ddyn; wedi ei ysgrifenu mewn ffordd o orchymyn, ac hefyd trwy ysbryd y brophwydoliaeth a dadguddiad. Wedi ei ysgrifenu a'i selio i fyny, a'i guddio i'r Arglwydd, fel na ddinystrio ef; i ddyfod allan trwy ddawn a gallu Duw er ei gyfieithiad; wedi ei selio gan law Moroni, a'i guddio i'r Arglwydd, i ddyfod allan mewn amser cyfaddas trwy law Cenedl-ddyn; y cyfieithiad o hono i fod trwy ddawn Duw:

Hefyd, y mae yn dalfyriad o Lyfr Ether, yr hwn sydd gof-lyfr o bobl Jared, y rhai a wasgarwyd yn yr amser y cynmrysodd yr Arglwydd iaith y bobl pan yr oeddynt yn adeiladu twr i fynydd i'r nefoedd; yr hyn sydd i ddangos i weddill tŷ Israel pa bethau en maint a wnaeth yr Arglwydd er niwyn en tadan; ac fel y gwybont gyfannodau yr Arglwydd, nad ydynt hwythau wedi eu bwrw ymaith yn drwgwedd; ac hefyd er argyhoeddi yr Iuddew a'r Cenedl-ddyn, mai Iesu yw y Crist, y Duw TRYGWYBDDOL, yn egluro ei hun i'r holl genedloedd — Ac yn awr, os oes beiau, beiau dynion ydynt; am hyny, na chondemniwch beithau Duw, fel y caffer chwi yn ddifrychenlyd gerbron gorseddfanc Crist.

A GYFIEITHWYD I'R SAESNEG

GAN JOSEPH SMITH, IEU.;

AC A GYFIEITHWYD O'R ALL ARGRAFFIAD SAESNEG EWROPAIDD

GAN JOHN DAVIS.

MERTHYR-TYDFIL :

CYHOEDDWDYD AC AR WERTH GAN J. DAVIS, GEORGETOWN;

AR WERTH HEFYD

Gan y Saint yn gyffredinol, a llawer o Lyfrwerthwyr,
trwy y Deu a'r Gogledd.

1852.

© 1981 by Intellectual Reserve, Inc.

All rights reserved

Printed in the United States of America 02/2012

Translation of the Book of Mormon
Welsh

ISBN 978-1-59297-630-0 (33571 194)

AT Y CYMRY.

ANWYL GYDGENEDL,—Nid heb deimladau diolchgar i Dduw, y meddwn yr anrhydedd o gyflwyno y llyfr gwerthfawr hwn i ddwyllaw ein cydwladwyr yn yr iaith Gymraeg. Mae llawer o'n cydgenedl wedi bod yn rhoddi eu barn am y llyfr hwn cyn erioed ei weled, ac wedi ei gondemnio; ond yn awr, wedi bod yn hir dan anfanteision, gallant ei ddarllen drostynt eu hunain, a gweled os yw eu barn flaenorol yn gywir. Ni wnaethom y gorchwyl o gyfieithu a chyhoeddi y llyfr hwn o honom ein hunain, eithr trwy orchymyn ein Llywydd F. D. Richards, yr hwn sydd drosom yn yr Arglwydd. Nid oes achos i ni ganmawl y llyfr yma, yn fwy na chanmawl y Beibl, o herwydd y mae'r ddau yn llefaru drostynt eu hunain, i'r sawl ag ydynt yn caru goleuni a gwirionedd. Digon yw i ni ddywedyd y gwyddom ei fod yn lyfr da, ac yn rodd Duw, ac y caiff pwy bynag a'i credu ac a wnel yn ol ei eiriau, fywyd tragwyddol: ond ofer yw dysgwyl y dyweda *pawb* felly am dano, canys *ychydig* yw y rhai sydd yn rhodio y ffordd gul.

Gyda golwg ar y cyfieithad, gallwn ddweyd ei fod y goreu a allesid ei wneuthur, yn ngwyneb yr anfanteision, y rhai nad yw y cyffredin o gyfieithwyr yn llafurio o danynt. Yr ydys wedi amcanu at eglurdeb ac iaith syml, yn fwy nag am un math o addurn; ac hyderwn fod meddwl yr argraffiad Seisnig o eiddo y Prophwyd JOSEPH SMITH, wedi ei roddi morg gywir ag y gallesid. Gellir gweled, trwy ddarllen Llyfr Mormon, na phroffesid anffaeledigrwydd hyd y nod gan ysgrifenywyr y llafnau ar y cyntaf; ac y mae yn afresymol i neb ddysgwyl anffaeledigrwydd yn yr ail gyfieithad o hono. Ni hõnwyd anffaeledigrwydd ychwaith gan y rhai a fuont yn cyfieithu y Beibl, canys o bryd i bryd y mae amryw ddiwygiadau wedi eu gwneuthur ynddo; ac wedi i Lyfr Mormon, yn y Gymraeg, gael ei wella gymmaint ag a gafodd y Beibl, gellir barnu y daw yn berffeithiach, o ran ei iaith, beth bynag. Wrth gwrs, y mae yn rhwyddach i ereill weled beiau, nag yw i gyfieithydd eu gochelyd.

Bellach, cyflwynwn y gwaith hwn i sylw ein cydwladwyr, gan ddymuno y gwna llaweroedd o honynt ei gredu, ac y dwg hwynt i adnabyddiaeth o Dduw, yr hyn yw bywyd tragwyddol. Bendithied Duw yr holl rai gonest eu calon, fel y delont trwy y gwaith hwn, ynghyd â moddion ereill, i goffeidio yr Efengyl; a chaffed y Saint eu goleuo a'u hadeiladu yn y darlleniad o hono, fel y byddo i enw Duw gael ei ogoneddu, ac i'w amcanion gael eu cwblhau, yn enw Iesu Grist. Amen.

Eich gostyngedig weision yn y gwirionedd,

W. S. PHILLIPS,
JOHN DAVIS,
THOMAS PUGH.

Merthyr-Tydfil, Ebrill 6, 1852.

TYSTIOLAETHAU.

TYSTIOLAETH TRI Ó DYSTION.

BRŶDDED hysbys i bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, y deſo y gwaith hwn atynt, ein bod ni, trwy rās Duw Dad, a'n Harglwydd Iesu Grist, wedi gweled y llafnau a gynnwysant y cof-lyfr hwn, pa un sydd gof-lyfr o bobl Nephi, ac hefyd o'u brëdyr y Laman-iaid, ac hefyd o bobl Jared, y rhai a ddaethant oddiwrth y tŕ am ba un y llefarwyd; ac hefyd ni a wyddom eu bod wedi eu cyfieithu trwy ddawn a gallu Duw, canys ei leferydd ef a draethodd hyn i ni; am hyny, ni a wyddom mewn sierwydd fod y pethau hyn yn wir. Ac yr ydym hefyd yn tystio i ni weled y cerfiadau ag ydynt ar y llafnau; a dangoswyd hwynt i ni trwy allu Duw, ac nid dyn. Ac yr ydym yn traethu mewn geiriau sobrwydd, i angel ddyfod i waered o'r nefoedd, a dangos y llafnau o flaen ein llygaid, fel y gwelsom hwynt, ynghyd â'r cerfiadau arnynt; ac ni a wyddom mai trwy rās Duw Dad, a'n Harglwydd Iesu Grist, y gwelsom hwynt, ac y dygwn dystiolaeth eu bod yn wir; ac y maent yn rhyfedd yn ein golwg: er hyny, llef yr Arglwydd a orchymynodd i ni ddwyn tystiolaeth o honynt; am hyny, er bod yn ufydd i orchymynion Duw, yr ydym yn dwyn tystiolaeth o'r pethau hyn. A gwyddom, os byddwn ffyddlawn yn Nghrist, y glanheir ein gwisgoedd oddiwrth waed pob dyn, ac y ceir ni yn ddifrychenlyd gerbron gorseddfaine Crist, i drigo yn dragywyddol gydag ef yn y nefoedd. A'r anrhydedd fo i'r Tad, ac i'r Mab, ac i'r Ysbryd Glân, y rhai ydynt un Duw. Amen.

OLIVER COWDERY,
DAVID WHITMER,

MARTIN HARRIS.

AC HEFYD TYSTIOLAETH WYTH Ó DYSTION.

BYDDED hysbys i bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, y deſo y gwaith hwn atynt, ddarfod i Joseph Smith, ieu., cyfieithydd y gwaith hwn, ddangos i ni y llafnau crybwylledig, y rhai ydynt debyg i aur; a chynnifer o'r llafnau ag a gyfieithodd y Smith dywededig, a deimlasom ni â'n dwylaw; ac hefyd ni a welsom y cerfiadau oedd arnynt, yr oll o ba rai a ymddangosent yn waith hen a chywraïn. A hyn a dystiolaethwn mewn geiriau sobrwydd, fod y Smith dywededig wedi dangos i ni, oblegid ni a welsom ac a deimlasom, ac yr ydym yn gwybod mewn sierwydd fod y Smith dywededig yn meddu y llafnau a grybwyllasom. Ac yr ydym ni yn rhoddi ein henwau i'r byd, i dystiorth y byd yr hyn a welsom; ac nid ydym yn dywedyd celwydd, gan fod Duw yn dwyn tystiolaeth o hono.

CHRISTIAN WHITMER,
JACOB WHITMER,
PETER WHITMER, Ieu.
JOHN WHITMER,

HIRAM PAGE,
JOSEPH SMITH, Hyn.
HYRUM SMITH,
SAMUEL H. SMITH.

CYNNWYSIAD.

	Tad.		Tad.
ILYFR CYNTAF NEPHI	1	Dyn mewn gwisg wen	
Maith y cof-lyfr	1	(Ioan)	28
Talfyriad Nephi	2	Nephiaid yn dyfod i wyb-	
Breuddwyd Lehi	3	odaeth	27
Lehi yn ymadael i'r an-		Gwialen haiarn	27
ialwch	3	Meibion Lehi yn cym-	
Nephi yn lladd Laban	7	meryd gwragedd	29
Sariah yn achwyn oblegid		Cael y cyfarwyddydd (y	
Gweledigaeth Lehi	9	belen)	29
Cynnwysiad y llafnau pres	9	Nephi yn tori ei fwa	30
Ishmael yn myned gyda		Y cyfeirwyr yn gweithio	
Nephi	11	trwy ffydd	30
Brodyr Nephi yn gwrth-		Ishmael yn marw	31
ryfela ac yn ei rwymo ef	11	Bwgrwth Lehi a Nephi	31
Breuddwyd Lehi am y		Gorchymyn i Nephi-adeil-	
pren, y wialen, &c.	13	adu llong	32
Prophwydo am y Messiah		Nephi ynghylch cael ei	
ac Ioan	15	addoli gan ei frodyr	36
Cangenau olewydd yn cael		Gorphen y llong a myned	
eu tori ymaith	16	iddi	36
Gweledigaeth Nephi o Fair	17	Dawnsio yn y llong	37
Etto, o groeshoeliad Crist	18	Rhwymo Nephi: y llong	
Etto, o dywyllwch a daear-		yn cael ei gyru yn ol	37
gryn	19	Tirio yn ngwlad yr add-	
Eglwys fawr a ffaidd	20	ewid	38
Darganfyddiad gwlad yr		Gwneuthur llafnau mewn	38
addewid	21	Zenos, Neum, a Zenock	39
Llefaru am y Beibl	21	Ysgrifeniadau Isaiah	40
Addaw Llyfr Mormon a'r		Sanct Israel	45
Ysbryd Glân	23	AIL LYFR NEPHI	46
Llyfrau ereill yn dyfod		Lehi at ei feibion	46
allan	23	Gwrthwynebiad yn mhob	
Y Beibl a Llyfr Mormon		peth	50
yn un	23	Syrthiodd Adda fel y bod-	
Addewidion i'r Cenedloedd	24	olai dynion	51
Dwy Eglwys	24	Gwelodd Joseph ein dydd	
Gwaith y Tad yn dechreu	25	ni	52

	Tud.		Tud.
Gweledydd dewisol . . .	52	Pobl wynion a dymunol	93
Yr ysgrifeniadau yn cyd- dyfu	52	Dechreu y gwaith yn mhlith pob pobl . . .	93
Prophwyd yn caelei addaw i'r Lamaniaid	53	Bedyddiad Oen Duw . . .	94
Prophwydoliaeth Joseph ar lafnau pres	54	Bedydd â dwfr a'r Ysbryd Glân	95
Claddu Lehi	54	LLYFR JACOB	98
Ceisio bywyd Nephi	56	Eneinnio Nephi yn Frenin	99
Nephi yn gwahanu oddi- wrth Laman	56	Nephi yn marw	99
Adeiladu teml	57	Nephiaid a Lamaniaid . .	99
Croen du	57	Cangen gyfiawn o Joseph	102
Cyssegru offeiriaid, &c. . .	57	Y Lamaniaid a'ch ffrewyll- ant	103
Gwneuthur llafnau ereill	57	Mwy nag un wraig yn cael ei wahardd	103
Geiriau Isaiab (gan Jacob)	58	Coed, tônau, a mynyddau yn ufyddhau i ni . . .	104
Angylion i ddiafol	62	Yr Iuddewon yn edrych dros y nod	105
Ail-uniad ysbrydoedd a chyrrff	63	Yr olewydden ddof . . .	105
Bedydd	64	Cwr eithaf y winllan . .	106
Dim breniaodd ar y tir hwn	67	Trysori ffrwyth erbyn y tymmor	107
Isaiab yn prophwydo . . .	68	Cangen arall	107
Gwialen gwreiddyn Jesse Had Joseph nis dyfethir . .	83	Ffrwyth gwyllt wedi gorchfygu	108
Cyfraith Moses yn cael ei chadw	84	Arglwydd y winllan a wylodd	108
Crist a ddengys ei hun . .	84	Cangenau yn gorchfygu y gwreiddiau	109
Arwyddion o Grist, gened- igaeth a marwolaeth . . .	84	Tynu ymaith y cangenau gwylltion	111
Sibrwd o'r llwch, selio y llyfr	85	Sherem yr Anghrist . . .	113
Crefydd-dwyll yn cael ei wahardd	86	Arwydd, taraw Sherem	114
Y llyfr seliedig i'w ddwyn allan	87	Enos yn cymmyrd y llafnau oddiwrth ei Dad	115
Tri thyst yn gweled y llyfr	88	LLYFR ENOS	115
Y geiriau "darllen hwn, atolwg"	88	Enos, dy bechodau a fadd- euwyd	115
Selio y llyfr drachefn . . .	88	Bwgwth y cof-lyfrau gan y Lamaniaid	116
Eu hoffeiriaid a amryson- ant	89	Y Lamaniaid yn bwyta cig anmrwd	117
Dysgu â'u dysgeidiaeth hwy, a gwadu'r Ysbryd	89	LLYFR JAROM	117
Yspeilio y tlodion	90	Y Nephiaid yn ymgryfhau	118
Beibl, beibl	92	Y Lamaniaid yn yfed gwaed	118
Barnu dynion wrth y Llyfrau	92	Amgaeru dinasoedd . .	118
		Cyflwyno y llafnau i Omni	119

CYNNWYSIAD.

vii

	Tud.		Tud.
LLYFR OMNI	119	Cof-lyfrau ar lafnau o fŵn	162
Rhoddi y llafnau i Am- aron	119	Y deyrnged olaf o win . .	164
Rhoddi y llafnau i Che- mish	120	Trwmgwsg y Lamanïaid	168
Rhybyddio Mosiah i ffoi	120	Bedyddio y brenin Limhi	169
Darganfod Zarahemlah . .	120	Offeiriad ac athrawon i weithio	172
Cerfiadau ar gareg . . .	121	Alma yn gweled angel . .	173
Darganfod Coriantumr . .	121	Alma yn syrthio (yn fud)	173
Ei rieni yn dyfod allan o'r tŵr	121	Meibion y brenin Mosiah yn pregethu i'r Laman- ïaid	175
Cyflwyno y llafnau i'r brenin Benjamin . . .	121	Cyfieithad cof-ysgrifau .	175
GEIRIAU MORMON	122	Rhoddi'r llafnaugan Limhi	175
Gau Grist a gau brophwydi	123	Eu cyfieithu trwy ddwy gareg	175
LLYFR MOSIAH	124	Y bobl yn ol hyd y tŵr . .	176
Gwneyd Mosiah yn frenin, a'i dderbyn	125	Rhoddi y cof-lyfrau i Alma	176
Y llafnau pres, y cleddyf, a'r cyfarwyddyd . . .	125	Penodi barnwyr	177
Y Brenin Benjamin yn dysgu y bobl	126	Y brenin Mosiah yn marw	179
Drysau eu pebyll tuag at y deml	126	Alma yn marw	179
Rhagfynegi dyfodiad Crist	129	Breninoedd pobl Nephi yn darfod	179
Peidiogwrthod i gordotwyr	132	LLYFR ALMA	180
Meibion a merched . . .	134	Nehor yn lladd Gideon .	181
Mosiah yn dechreu teyrn- asu	136	Gwneuthur Amlici yn frenin	183
Ammon, &c., eu rhwymo a'u carcharu	136	Llad Amlici mewn brwydr	184
Cyhoeddiad Limhi . . .	137	Yr Amliciad yn lliwio yn goch	186
Pedwar llafn ar hugain aur	139	Alma yn bedyddio yn Sidon	187
Gwledydd a Chyfieithiwr <i>Cof-lyfr Zeniff</i>	140	Alma yn pregethu . . .	189
Ymladd brwydr	142	Alma yn ordeinio henur- ïaid	194
Y brenin Laman yn marw	142	Gorchymyn i gyfarfod yn fynych	194
Noah yn cael ei wneyd yn frenin	144	Alma yn gweled angel . .	199
Abinadi y prophwyd . . .	145	Amulek yn gweled angel	203
Adgyfodiad	152	Cyfreithwyr yn cwestiyno Amulek	204
Alma yn credu Abinadi . .	154	Arian bathol yn cael eu henwi	205
Bwrw Abinadi yn nghar- char, a'i losgi â fflagodau	155	Zeezrom y cyfreithiwr . .	206
Dyfroedd Mormon	156	Zeezrom yn crynu	208
Lladrata merched y Lam- aniaid gan offeiriad y brenin Noah	159	Llefaru, am etholedigaeth	211
		Offeiriadaeth Melchisedec	212
		Llabyddio Alma ac Am- ulek	214
		Llosgi cof-lyfrau	215

	Tud.		Tud.
Dryllio y carchar	216	Gwybodaeth Amulek am	
Iachâu a bedyddio Zeez-		Grist	261
rom	217	Cariad yn cael ei gymmer-	
Anghyfannedd-dra y Ne-		adwyo	263
horiaid	219	Yr un ysbryd yn medd-	
Lamaniaid yn cael eu har-		ianu eich corff	263
gyhoeddi	220	Bwrw allan anghredinwyr	264
Gwasgaru deadelloedd		Alma at Helaman	265
wrth Sebus	222	Rhoddiad y llafnau i Hel-	
Ammon yn tōri breichiau		aman	267
ymaith	223	24 o Lafnau, a Chyfar-	
Ammon a'r brenin Lamoni	224	wyddwyr	269
Y brenin Lamoni yn		Gazelem, careg (dirgelwch)	269
syर्थio	226	Liahona, neu gwmpawd	270
Ammon a'r Frenines	226	Alma i Shiblōn	271
Y brenin a'r frenines yn		Alma i Corianton	272
gorwedd ar lawr	227	Pechod anfaddeuol	273
Gwaredu Aaron, &c.	231	Adgyfodiad	274
Adeiladu Jerusalem	231	Adferiad	276
Pregethu yn Jerusalem	231	Cyfiawnder mewn cosp	277
Argyhoeddi Tad Lamoni	235	Pe buasai Adda yn cyf-	
Tir Anghyfannedd-dra a		ranogi o bren y bywyd,	
Llawnder	236	byddai fyw byth	278
Anti-Nephi-Lehiaid	237	Trugaredd yn yspeilio	
Cynghor cyffredinol	238	cyfiawnder	279
Cleddyfau yn cael eu		Cynllwyn Moroni	282
claddu	239	Lladdiad Lamaniaid	283
1,005 yn cael eu lladd	239	Araeth Moroni wrth Zera-	
Lamaniaid yn trengu trwy		hemnah	284
dân	240	Prophwydoliaeth milwr	285
Gwahardd Caeth-wasan-		Cyfammod heddwch y	
aeth	245	Lamaniaid	285
Symud yr Anti-Nephi-		Prophwydoliaeth Alma,	
Lehiaid i Jershon, a'u		400 mlynedd ar ol Crist	286
galw yn Ammoniaid	246	Methu mewn anghredin-	
Brwydr ddychrynlyd	247	iaeth	286
Anghrist, Korihor	250	Ymadawiad hynod Alma	287
Korihor yn cael ei daraw		Amalickiah yn arwain	
yn fud	253	ymaith y bobl, a din-	
Y diafol ar lun angel	253	ystrio yr eglwys	288
Korihor yn cael ei fathru	254	Lluman Moroni	288
Cenadiaeth Alma at y		Pais Joseph yn cael ei	
Zoramiaid	254	rhwygo	289
Rameumpton (safle sant-		Prophwydoliaeth Jacob	
aidd)	255	am had Joseph	289
Alma ar fynydd Onidah	257	Heintiau yn y tir, llysiau a	
Alma ar ffydd	258	gwreiddiau at glefydau	291
Prophwydoliaeth Zenos	260	Cynllwyn Amalickiah	292
Prophwydoliaeth Zenock	261	Trywanu y brenin	292

CYNNWYSIAD.

ix

Tud.	Tud.
Amalickiah yn priodi y frenines, a'i gydnabod yn frenin 293	Adeiladu llongau gan Hagoth 333
Amgaerau gan Moroni 294	Rhoddi pethau cyssegredig i Helaman; Shiblon yn marw 334
Llanw ffosydd â chyrrff meirw 297	LLYFR HELAMAN 334
Llw Amalickiah 298	Pahoran yn marw 334
Penodi Pahoran yn farnwr 301	Penodi Pahoran yn farnwr 335
Byddin yn erbyn brenin-wyr 302	Kishkumen yn lladd Pahoran 335
Lladd Amalickiah 304	Penodi Pacumeni yn farnwr 335
Gwneuthur Ammoron yn frenin 304	Cymmeryd Zarahemla 336
Amgaeru Llawnder 308	Lladd Pacumeni 336
Ymranïadau 308	Lladd Coriantumr 337
2000 o Wyr Ieuainc 309	Y Lamaniaid yn rhoi i fyny 337
Epistol Moroni at Ammoron 310	Penodi Helaman yn farnwr 337
Ateb Ammoron 310	Cael allan yr arwyddion dirgelaid, a thrywanu Kishkumen 337
Meddwi Lamaniaid 312	Gadianon yn ffoi 338
Dyfais Moroni 312	Ymfudiad yn ogleddol 338
Epistol Helaman at Moroni 313	Tai cymmrwd 339
Cynllwyn Helaman 315	Llawer o lyfrau a choflyfrau 339
Mamau yn dysgu ffydd 316	Helaman yn marw 341
Y Lamaniaid yn rhoddi i fyny 317	Gwneuthur Nephi yn farnwr 341
Cymmeryd dinas Antiparah 317	Y Nephiad yn myned yn ddrygionus 341
Cymmeryd dinas Cumeni 318	Nephi yn rhoddi yr orsedd farnol i Cezoram 343
200 o'r 2000 yn llewygu 319	Nephi a Lehi yn pregethu i'r Lamaniaid 344
Carcharorion yn gwrthryfela a chael eu lladd 320	Bedyddio 8,000 344
Cymmeryd Manti trwy ddyfais 322	Amgylchynu Alma a Nephi gan dân 346
Moroni at y llywodraethwr 324	Angylion yn gweini 346
Ateb y llywodraethwr 327	Llofruddio Cezoram a'i fab 347
Lladd y brenin Pachus 329	Yspeilwyr Gadianon 348
Parotoi cortynau ac ysgolion 330	Dyfetha yspeilwyr Gadianon 349
Cymmeryd Nephihah 331	Prophwydoliaeth Nephi 350
Cynllwyn Teancum, a'i laddiad 332	Yspeilwyr Gadianonaidd yn farnwyr 350
Sefydlu heddwch 332	Lladd y prif-farnwr 354
Gwneuthur Moroni hah yn lywydd 332	Dal Seantum 356
Helaman yn marw 333	Allweddau y Deyrnas 357
Pethau cyssegredig; Shiblon 333	Cymmeryd Nephi gan yr ysbryd 357
Moroni yn marw 333	
5400 yn ymfud o yn ogleddol 333	

	Tud.		Tud.
Newyn yn y tir . . .	358	Cyflawniad o eiriau Isaiah	400
Difodi llu Gadianton . .	358	Iesu yn iachâu y cleifion	401
Symud y newyn . . .	359	Crist yn bendithio plant	402
Prophwydoliaeth Samuel	362	Amgylchynu rhai bychain	
Colli offerynau . . .	365	â than	402
Dau ddydd a nos yn oleu .	365	Crist yn gweinyddu y sa-	
Arwydd y croeshoeliad .	366	crament	402
Llabyddio, &c., Samuel .	369	Crist yn dysgu ei ddys-	
Angylion yn ymddangos .	370	cyblion	404
LLYFR NEPHI	371	Enwau y deuddeg	405
Lachoneus yn brif-farnwr	371	Y deuddeg yn dysgu y	
Nephi yn derbyn y cof-		dyrfa	405
lyfrau	371	Bedydd yr Ysbryd Glân a	
Ymadawiad rhyfedd Nephi	371	than	405
Dim tywyllwch yn y nos	372	Gwneyd y dyscyblion yn	
Y Lamaniaid yn dyfod yn		wynion	406
wynion	374	Iesu yn dyfod yr ail waith	406
Giddianhi at Lachoneus	375	Ffydd fawr	407
Gidgiddoni yn brif-farnwr	376	Crist yn tori bara drachefn	407
Lladd Giddianhi	378	Gwyrth, bara a gwin . .	407
Crogi Zemnarihah . . .	379	Dinystrio y Cenedloedd	
Yr yspeilwyr yn rhoddi i		(Isaiah)	407
fyny	379	Sefydlu Seion	409
Mormon yn talfyru y cof-		Oddiwrth y Cenedloedd, at	
lyfrau	380	eich had chwi	410
Dechreu rhwygo'r Eglwys	382	Arwydd dechreuad gwaith	
Dystrywio llywodraeth y		y Tad	410
tir	384	Efe a anafir	410
Llofruddio y prif farnwr	384	Dinystrio y Cenedloedd	
Rhanu yn llwythau . . .	385	(Isaiah)	410
Nephi yn adgyfodi'r marw	385	Adeiladu y Jerusalem	
Arwydd y croeshoeliad .	386	Newydd	411
Dinystriad dinasoedd, dae-		Gwaith yn dechreu yn	
argrynfaau, tywyllwch,		mhlith yr holl lwythau	411
&c.	386	Geiriau Isaiah	411
Cyflawniad cyfraith Moses	389	Saint wedi cyfodi	412
Crist yn ymddangos i'r		Prophwydoliaeth Malachi	413
Nephiaid	391	Profi ffydd trwy Lyfr	
Ol yr hoelion	391	Mormon	415
Galw Nephi ac ereill . . .	392	Rhyddhad tafodau plant	415
Gorchymyn i fedyddio .	392	Adgyfodi y marw	415
Athrawiaeth Crist . . .	392	Bedydd ac Ysbryd Glân	415
Crist yn ddiwedd y gyf-		Pob peth yn gyffredin .	415
raith	394	Crist yn ymddangos y	
Crybwyll am y defaid er-		drydedd waith	416
eill	399	Eglwys Moses	416
Gwyn fyd y Cenedloedd	400	Tri o Nephiaid yn aros .	419
Drygioni y Cenedloedd		Cipio i fyny y deuddeg .	419
yn nhir Joseph	400	Cyfnewidiad ar eu cyrff	420

Tud.	Tnd.
Y Dyscyblion yn cyfodi y meirw 422	LLYFR ETHER 442
Ail-adeiladu Zarahemla . 422	Cael y 24 llafnau 442
Dyscyblion ereill yn cael eu hordeinio yn eulle . 423	Jared yn galw ar yr Ar-glwydd 443
Nephi yn marw; Amos yn cadw y cof-lyfrau yn ei le 423	Jared yn myned i waered i ddyffryn Nimrod . . 443
Amos yn marw, a'i fab Amos yn cadw'r cof-lyfrau 423	Deseret, gwenynen . . . 443
Dryllio carcharau gan y tri 424	Adeiladu badau 444
Cydfwriadau dirgel . . . 425	Arfaeth Duw, tir dewisol 444
Amaron yn cuddio y cof-lyfrau 425	Rhydd o gaethiwed . . . 444
LLYFR MORMON 425	Pedair blynedd mewn pebyll yn Moriancumer . 444
Cymmeryd ymaith y tri Dyscybl 426	Yr Arglwydd yn ymddyddan tair awr . . . 444
Gwahardd Mormon i bregethu 426	Badau, megys phiol . . . 445
Penodi Mormon yn flaenor 426	Wyth o longau, 16 o geryg 446
Cyflawniad prophwydoliaeth Samuel 427	Argl. yn cyffwrdd y ceryg 446
Mormon yn gwneyd cof-lyfr 428	Gweled bys yr Arglwydd 446
Rhanu tiroedd 428	Brawd Jared yn gweled yr Arglwydd 446
Y Deuddeg a gant farnu 430	Dwy gareg yn cael eu rhoddi 447
Cymmeryd Anghyfan-nedd-dra 430	Selio i fyny y ceryg . . . 447
Aberthu gwragedd a phlant 431	Myned i'r llongau 450
Mormon yn cymmeryd y cof-lyfrau cuddiedig yn Shim 432	Gwynt angherddol yn chwythu 450
Mormon yn edifarhau oblegid ei lw, a chymmeryd llywyddiaeth . . 432	Mordaith 344 o ddyddiau 451
Dyfodiad allan y cof-lyfrau 433	Eneinnio Orihah yn frenin 451
Y cof-lyfrau yn guddiedig yn Cumorah 434	Cymmeryd y brenin Shule yn gaeth 452
Llad 230,000 o Nephiad 434	Mab Shule yn lladd Noah 452
Ni cheir elw trwy'r llafnau 437	Jared yn dwyn ei dad ymaith yn gaeth 453
Y pethau hyn a ddeuant allan o'r ddaear . . . 437	Merch Jared yn dawnsio 454
Sefyllfa y Byd 438	Eneinnio Jared yn frenin gan law drygioni . . . 456
Gwyrthiau yn darfod, anhrediniaeth 440	Llofruddio Jared, ac Akish yn teyrnasu yn ei le . 456
Y dyscyblion i fyned i'r holl fyd a phregethu . 441	Enwau anifeiliaid 456
Iaith y Llyfr 441	Seirff gwenwynllyd . . . 457
	Teyrnasiad creulawn Rip-lakish 458
	Eneinnio Morianton yn frenin 459
	Dynstriad y seiff gwenwynllyd 459
	Llawer o freninoedd drygionus 461
	Moroni ar Ffydd 462

	Tud.		Tud.
Gwyrthiau trwy Ffydd	462	Yn syrthio i'r ddaear	470
Moroni wedi gweled yr		Ether yn cuddio cof-lyfrau	470
Iesu	464	LLYFR MORONI	471
Crybwyll am y Jerusalem		Geiriau Crist wrth y Deu-	
Newydd	465	ddeg	471
Bwrw Ether allan	465	Y modd i ordeinio	471
Gorphen y cof-lyfr yn		Trefn y Sacrament	472
ngheudod craig	465	Y drefn o fedyddio	472
Dirgel gydfwriadau	466	Ffydd, Gobaith, a Chariad	473
Rhyfel yn yr holl dir	466	Bedyddio plant bychain	477
Llofruddio y brenin Shar-		Porthi gwagedd ar gnawd	
ed gan ei archoffeiriad,		eu gwyr	480
a llofruddio yr archoff-		Lladd merched a'u bwyta	480
eiriad gan Lib	467	Dyoddefiadau gwagedd a	
Lladd Lib gan Coriantumr	467	phlant	480
Cyrffmeirw yn gorchuddio		Methu eu gorchymyn i	
y tir, a neb i'w claddu	468	Dduw	480
Lladd 2,000,000 o wyr	468	Moroni at y Lamaniaid	481
Mynydd Ramah	469	420 mlynedd oddiar yr	
Ysgrechfeydd yn rhwygo		arwydd	481
yr awyr	469	Selio y cof-lyfrau (Moroni)	481
Cysgu ar eu cleddyfau	470	Doniau yr Ysbryd	482
Coriantumr yn lladd Shiz	470	Gair Duw a chwibana allan	483

LLYFR CYNTAF NEPHI.

EI DEYRNASIAD A'I WEINIDOGAETH.

PENNOD I.

Hanes Lehi a'i wraig Sariah, a'i bedwar mab, y rhai a elwid (gan ddechreu ar yr hynaf), Laman, Lemuel, Sam, a Nephi. Mae yr Arglwydd yn rhybyddio Lehi i ymadael o wlad Jerusalem, o herwydd ei fod yn prophwydo wrth y bobl ynghylch eu drygioni; a cheisiant ddyfetha ei fywyd ef. Cymmera daith tri diwrnod i'r anialwch gyda'i deulu. Y mae Nephi yn cymmeryd ei frodyr ac yn dychwelyd i wlad Jerusalem i ymofyn cof-lyfr yr Iuddewon. Hanes eu dyoddefiadau. Cymmerant ferched Ishmael yn wragedd. Cymmerant eu teuluoedd ac ymadawant i'r anialwch. Eu dyoddefiadau a'u cystuddiau yn yr anialwch. Helynt eu teithiau. Eu dyfodiad at y dyfroedd mawrion. Brodyr Nephi yn gwrthryfela yn ei erbyn. Mae efe yn eu dyrysu hwynt, ac yn adeiladu llong. Galwasant y lle yn Llawnder. Y maent yn croesi y dyfroedd mawrion i'r tir addawedig, &c. Mae hyn yn ol hanes Nephi; neu, mewn geiriau ereill, myfi, Nephi, a ysgrif-enodd y cof-lyfr hwn.

Gan fy mod i, Nephi, wedi fy ngeni o rieni da, yr wyf wedi fy nysgu ryw gymmaint yn holl ddysgeidiaeth fy nhad; ac ar ol gweled llawer o flinderau yn ystod fy nyddiau—er hyny, wedi derbyn llafwr fawr oddiwrth Dduw trwy fy holl ddyddiau; i.e., wedi cael gwybodaeth fawr am ddaioni a dirgeledigaethau Duw, gan hyny yr wyf yn gwynyd cof-lyfr o'm gweithrediadau yn fy nyddiau; i.e., yr wyf yn gwneyd cof-lyfr yn iaith fy nhad, yr hon sydd yn gynnwysedig o ddysgeidiaeth yr Iuddewon ac iaith yr Aiffitiaid. Ac yr wyf yn gwybod fod y cof-lyfr ag wyf yn ei wneyd yn wir; ac yr wyf yn ei wneuthur a'm llaw fy hun; ac yr wyf yn ei wneuthur yn ol fy ngwybodaeth.

A dygwyddodd yn nechren y flwyddyn gyntaf o deyrnasiad Zedekia, brenin Juda (oblegid yr oedd fy nhad Lehi wedi bod yn byw yn Jerusalem trwy ei holl ddyddiau), ddyfod llawer o brophwydi yn y flwyddyn hono, gan brophwydo wrth y bobl fod yn rhaid iddynt edifarhau, neu fod yn rhaid i ddinas fawr Jerusalem gael ei dinystrio. Am hyny, fy nhad Lehi, fel ag yr oedd yn myned allan, a weddiodd ar yr Arglwydd, i.e., sef â'i holl galon, ar ran ei bobl.

A bu, fel ag yr oedd yn gweddio ar yr Arglwydd, ddyfod colofn o dân a thrigo ar graig o'i flaen; ac efe a welodd ac a

glywodd lawer; ac o herwydd y pethau a welodd ac a glywodd, efe a grynodd ac a ofnodd yn ddirfawr.

A bu iddo ddychwelyd i'w dŷ ei hun yn Jerusalem; a thaf-lodd ei hun ar ei wely, gan ei fod wedi ei orchfygu gan yr ysbryd, ynghyd â'r pethau a welodd; ac wedi ei orchfygu felly gan yr ysbryd, cymmerwyd ef ymaith mewn gweledigaeth, nes iddo hyd y nod weled y nefoedd yn agored, a meddyliodd iddo weled Duw yn eistedd ar ei orsedd, wedi ei amgylchynu gan dorfeydd dirifedi o angylion yn yr agwedd o ganu a moli eu Duw.

A bu iddo weled un yn disgyn allan o ganol y nef, a chanfyddodd fod ei ddyscleirdeb ef yn fwy nâ'r haul ganol dydd; a gwelodd hefyd ddeuddeg arall yn ei ganlyn, ac yr oedd eu dyscleirdeb hwynt yn fwy nag eiddo y sêr yn y ffurfafen; a hwy a ddaethant i waered ac a aethant allan ar wyneb y ddaear; a'r cyntaf a ddaeth ac a safodd o flaen fy nhad, ac a roddodd lyfr iddo, ac a'i gorchymynodd ef i ddarllen.

A bu fel ag yr oedd ef yn darllen, iddo gael ei lanw gan ysbryd yr Arglwydd; ac efe a ddarllenodd, gan ddywedyd, Gwae, gwae i Jerusalem! canys yr wyf wedi gweled dy ffeidd-dra; ie, a llawer o bethau a ddarllenodd fy nhad ynghylch Jerusalem—y cawsai ei dinystrio, ynghyd â'i thrigolion; y trengai llawer trwy y cleddyf, ac y cymmerid llawer yn gaethion i Babilon.

A bu, wedi i'm tad ddarllen a gweled llawer o bethau mawr a rhyfedd, iddo lefaru llawer o bethau wrth yr Arglwydd; megys, Mawr a rhyfedd yw dy weithredoedd di, O Arglwydd Dduw Hollalluog! Mae dy orseddfaine yn uchel yn y nefoedd, a'th allu, a'th ddaioni, a'th drugaredd sydd dros holl drigolion y ddaear; ac oblegid dy fod yn drugarog, ni ddyodd-efi i'r rhai hyny sydd yn dyfod atat, i drengu! Ac yn y modd hyn yr oedd iaith fy nhad wrth foli ei Dduw; canys yr oedd ei enaid yn gorfoleddu, ac yr oedd ei holl galon wedi ei llenwi, o herwydd y pethau ag oedd wedi weled; ie, yr hyn a ddangosodd yr Arglwydd iddo ef. Ac yn awr, nid wyf fi, Nephi, yn rhoi hanes cyflawn o'r pethau a ysgrifonodd fy nhad, canys y mae efe wedi ysgrifenu llawer o bethau a welodd mewn gweledigaethau ac mewn breuddwydion; ac y mae efe hefyd wedi ysgrifenu llawer o bethau a brophwydodd ac a lefarodd wrth ei blant, o ba rai ni roddaf fi hanes cyflawn; eithr mi a roddaf hanes o'm gweithrediadau yn fy nyddiau. Wele, yr wyf yn gwneyd talfyriad o gof-lyfr fy nhad, ar y llafnau ag wyf wedi wneuthur â'm dwylaw fy hun; am hyny, ar ol i mi dal-fyru cof-lyfr fy nhad, yna rhoddaf hanes fy mywyd fy hun.

Gan hyny, yr wyf yn ewyllysio i chwi wybod, ddarfod, ar ol i'r Arglwydd ddangos cymmaint o bethau rhyfedd i'm tad Lehi, ie, ynghylch dinystr Jerusalem, wele, iddo fyned allan i blith y bobl, a dechreu prophwydo a thraethu wrthynt yn aghylch y pethau ag oedd efe wedi weled a chlywed.

A bu ddarfod i'r Iuddewon ei watwar ef, o herwydd y pethau a dystiolaethodd am danynt; canys efe a dystiolaethodd yn wirioneddol am eu drygioni a'u ffeidd-dra; ac efe a dystiolaethodd fod y pethau a welodd ac a glywodd, ac hefyd y pethau a ddarllenodd yn y llyfr, yn egluro yn amlwg ddyfod Messiah, ac hefyd brynedigaeth y byd.

A phan glywodd yr Iuddewon y pethau hyn, yr oeddynt yn ddigllawn tuag ato; i.e., megys tuag at y prophwydi gynt, y rhai a fwriasant allan, a luchiasant â cheryg, ac a labyddiasant; ac yr oeddynt hwy hefyd yn ceisio ei fywyd ef, fel y gallant ei gymmeryd ymaith. Ond, wele, myfi, Nephi, a ddangosaf i chi fod tosturi yr Arglwydd tuag at yr holl rai hyny ag y mae efe wedi eu dewis, o herwydd eu ffydd, i'w gwneuthur hwynt yn alluog hyd y nod i feddu y gallu o ymwared.

Canys, wele, yr Arglwydd a lefarodd wrth fy nhad, i.e., sef mewn breuddwyd, ac a ddywedodd wrtho, Gwyn dy fyd di Lehi, o herwydd y pethau ag wyt wedi wneuthur; ac o herwydd dy fod wedi bod yn ffyddlawn, ac yn mynegi wrth y bobl hyn y pethau a orchymynais i ti; wele, y maent yn ceisio cymmeryd ymaith dy fywyd.

A bu i'r Arglwydd orchymyn i'm tad, hyd y nod mewn breuddwyd, am iddo gymmeryd ei deulu ac ymadael i'r anialwch. A bu iddo ufyddhau i air yr Arglwydd; am hyny gwnaeth megys y gorchymynodd yr Arglwydd iddo.

A bu iddo ymadael i'r anialwch. Ac efe a addawodd ei dŷ, a thir ei etifeddiaeth, a'i aur, a'i arian, a'i bethau gwerthfawr, ac ni chymmerodd ddim ganddo ond ei deulu, a'i ddarpariadau, a'i bebyll, ac a ymadawodd i'r anialwch; ac efe a ddaeth i wared i'r cyffiniau yn agos i làn y Môr Coch; ac efe a deithiodd yn yr anialwch yn y cyffiniau sydd yn agos i'r Môr Coch; ac efe a deithiodd yn yr anialwch gyda ei deulu, yr hwn a gynnwysai fy mam Sariah, a'm brodyr henaf, y rhai oeddynt Laman, Lemuel, a Sam.

A bu wedi iddo deithio tri diwrnod yn yr anialwch, iddo godi ei babel mewn dyffryn ar làn afon o ddwfr. A bu iddo adeiladu allor o geryg, ac aberthu i'r Arglwydd, a diolch i'r Arglwydd ein Duw. A bu iddo alw enw yr afon yn Laman, a hi a arllwysai i'r Môr Coch; ac yr oedd y dyffryn yn y cyffiniau gerllaw ei enau.

A phan welodd fy nhad ddyfroedd yr afon yn arllwys i ffynnonell y Môr Coch, efe a lefarodd wrth Laman, gan ddywedyd, O na allesit ti fod megys yr afon hon, yn rhedeg yn barhaus i ffynnonell pob cyfiawnder. Ac efe a lefarodd wrth Lemuel, O na allesit ti fod megys y ddyffryn hwn, yn gadarn a diysgog ac yn ddiymmod yn cadw gorchymynion yr Arglwydd. Yn awr, hyn a lefarodd efe o herwydd gwargaledrwydd Laman a Lemuel; canys, wele, yr oeddynt yn grwgnach ynghylch llawer o bethau yn erbyn eu tad, oblegid ei fod yn weledydd gweledigaethau, ac wedi eu harwain hwy allan o wlad Jerusalem,

i adael tir eu etifeddiaeth, a'u haur, a'u harian, a'u pethau gwerthfawr, i drengu yn yr anialwch. A hyn, meddent hwy, a wnaeth efe o herwydd dychymmygion ffol ei galon. Ac felly Laman a Lemuel, y rhai oeddynt yr henaf, a rwgnachasant yn erbyn eu tad. A grwgnachasant o herwydd na wyddent am driniaethau y Duw hwnw a'u croedd hwynt. Ni chredent ychwaith fod Jerusalem, y ddinas fawr hono, i gael ei dinystrio yn ol geiriau y prophwydi. Ac yr oeddynt yn debyg i'r Iuddewon, ag oedd yn Jerusalem, y rhai oeddynt yn ceisio cymmeryd ymaith fywyd fy nhad.

A bu, ddarfod i'm tad lefaru wrthynt yn nyffryn Lemuel, gyda nerth, yn llawn o'r ysbryd, nes yr oedd eu cyrff yn crynu o'i flaen. Ac efe a'u dyrysodd hwynt, fel na feiddient lefaru dim yn ei erbyn; am hyny, gwnaethant megys y gorchymynodd efe iddynt. A'm tad a breswyliai mewn pabell.

A bu ddarfod i myfi, Nephi, gan fod yn dra ieuanc, er hyny yn fawr mewn corffolaeth, ac hefyd yn ewyllysio yn fawr i wybod dirgeledigaethau Duw, i mi am hyny alw ar yr Arglwydd; ac wele, efe a ymwelodd â mi, ac a feddhalhaodd fy nghalon fel y credwn yr holl eiriau a lefarwyd gan fy nhad; am hyny, ni wrthryfelais i yn ei erbyn fel fy mrodyr. A mi a lefarais wrth Sam, gan hysbysu iddo y pethau a eghurodd yr Arglwydd i mi trwy ei Ysbryd Glân.

A bu iddo gredu yn fy ngeiriau; ond, wele, Laman a Lemuel ni wrandawent ar fy ngheiriau: a chan fod yn ofidus o herwydd caledrwydd eu calonau, mi a alwais ar yr Arglwydd drostynt.

A bu i'r Arglwydd lefaru wrthyf, gan ddywedyd, Gwyn dy fydd di, Nephi, o herwydd dy ffydd, canys yr wyt wedi fy ngheisio yn ddyfal, mewn gostyngeddwydd calon. Ac yn gymmaint ag y bydd i ti gadw fy nghorchymynion, ti a lwyddi, ac a arweinir i wlad addawedig; i.e., sef gwlad ag wyf wedi barotoi i chwi; i.e., gwlad ag sydd yn rhagori ar bob gwlad arall. Ac yn gymmaint ag y bydd i'th frodyr wrthryfela yn dy erbyn di, mi a'u toraf hwynt ymaith o bresennoldeb yr Arglwydd. Ac yn gymmaint ag y bydd i ti gadw fy nghorchymynion, ti a wneir yn lywodraethwr ac yn ddysgawdwr dy frodyr. Canys, wele, yn y dydd y gwrthryfelant yn fy erbyn i, mi a'u melldithiaf hwynt â melldith flin, ac ni chant allu ar dy had di, oddieithr iddynt hwythau hefyd wrthryfela yn fy erbyn. Ac os dygwydd iddynt felly i wrthryfela yn fy erbyn, hwy a gant fod yn ffangell i'th hâd di, i'w cynhyrfu i fyny yn ffyrdd coffadwriaeth.

A bu i myfi, Nephi, ddychwelyd o fod yn ymddyddan â'r Arglwydd, i babell fy nhad. A bu iddo ef lefaru wrthyf, gan ddywedyd, Wele, mi a freuddwydiais freuddwyd, yn yr hon y gorchymynodd yr Arglwydd i mi dy fod ti a'th frodyr i ddychwelyd i Jerusalem. Canys, wele, y mae cof-lyfr yr Iuddewon gan Laban, ac hefyd achyddiaeth dy gyndeidiau, ac y maent ya

gerfiedig ar lasnau o bres. Am hyny yr Arglwydd a orchymynodd i mi am i ti a'th frodyr fyned i dŷ Laban, a cheisio y cof-lyfrau, a'u dwyn i waerad yma i'r anialwch. Ac yn awr, wele dy frodyr yn grwgnach, gan ddywedyd mai peth caled yw yr hyn a ofynais oddiwrthynt; ond, wele, nid wyf fi wedi ei ofyn oddiwrthynt; eithr gorchymyn yr Arglwydd ydyw. Gan hyny, dos, fy mab, a thi a gai flafr yr Arglwydd, o herwydd na rwgnachaist.

A bu i myfi, Nephi, ddywedyd wrth fy nhad, Myfi a âf ac a gyflawnaf y pethau a orchymynodd yr Arglwydd, canys yr yr wyf yn gwybod nad yw yr Arglwydd yn rhoddi gorchymynion i blant dynion, oddieithr ei fod yn parotoi ffordd iddynt, fel y gallont gyflawni y peth y mae efe yn orchymyn iddynt.

A bu pan glywodd fy nhad y geiriau hyn, iddo fod yn dra llawen, canys fe wyddai fy mod i wedi fy mendithio gan yr Arglwydd. A myfi, Nephi, a'm brodyr, a gymmerasom ein taith i'r anialwch gyda ein pebyll, er myned i fyni i wlad Jerusalem.

A bu wedi i ni ddyfod i fyni i wlad Jerusalem, i myfi a'm brodyr ymgynghori â'n gilydd; a ni a fwriasom goelbrenau pa un o honom a gai fyned i dŷ Laban. A bu i'r goelbren ddisgyn ar Laman; a Laman a aeth i dŷ Laban, ac a ymddyddanodd ag ef tra yn eistedd yn ei dŷ. Ac efe a ddymunodd gael gan Laban y cof-lyfrau ag oedd yn gerfiedig ar lasnau o bres, y rhai a gynnwysent achyddiaeth fy nhad.

Ac wele, dygwyddodd i Laban fod yn ddigllawn, ac efe a'i bwriodd ef allan o'i bresennoldeb; ac ni cwyllysiai iddo gael y cof-lyfrau. Am hyny, efe a ddywedodd wrtho, wele, yr wyt ti yn lleidr, a mi a'th laddaf. Ond Laman a fodd o'i wydd, ac a fynegodd wrthym ni y pethau a wnaeth Laban. A nyny a ddechreuasom fod yn drist iawn, ac yr oedd fy mrodyr yn nghylch dychwelyd yn ol at fy nhad yn yr anialwch. Ond, wele, mi a ddywedais wrthynt, Fel mai byw Duw, ac fel mai byw nyny, nis awn i waered at ein tad i'r anialwch, hyd nes y byddom wedi cyflawni y peth ag y mae yr Arglwydd wedi ei orchymyn i ni. Am hyny, byddwn ffyddlawn i gadw gorchymynion yr Arglwydd; awn gan hyny i waered i dir etifeddiaeth ein tad, canys wele efe a adawodd aur ac arian, a phob math o gyfoeth. A hyn oll a wnaeth efe, o herwydd gorchymynion yr Arglwydd; canys efe a wyddai fod yn rhaid i Jerusalem gael ei dinystrio, o herwydd drygioni y bobl.

Canys wele, gwrthodasant eiriau y prophwydi. Am hyny, pe trigai fy nhad yn y wlad wedi cael gorchymyn i ffoi allan o'r wlad, wele efe a ddinystrid hefyd. Am hyny yr oedd yn rhaid iddo ef ffoi allan o'r wlad. Ac wele, y mae yn ddoethineb yn Nuw fod i ni gael y cof-lyfrau hyn, fel y gallom gadw i'n plant iaith ein tadau; ac hefyd fel y gallom gadw iddynt hefyd y geiriau a lefarwyd trwy eneuau yr holl brophwydi santaidd, y rhai a roddwyd iddynt gan yr ysbryd a thrwy allu Duw, er dechreuad y byd, ie, i waered i'r amser presennol hwn.

A bu mai yn ol iaith o'r dull hyn y perswadiais fy mrodyr, fel y byddent ffyddlawn i gadw gorchymynion yr Arglwydd. A bu i ni fyned i waered i dir ein hetifeddiaeth, a nyni a gasglasom ynghyd ein haur, a'n harian, a'n pethau gwerthfawr. Ac ar ol i ni gasglu y pethau hyn ynghyd, nyni a aethom i fynd drachefn i dŷ Laban.

A bu i ni fyned i mewn at Laban, a dymuno arno i roddi i ni y cof-lyfrau ag oedd wedi eu cerfio ar y llafnau pres, am ba rai y rhoddem ni iddo ef ein haur, a'n harian, a'n holl bethau gwerthfawr.

A bu pan welodd Laban ein heiddo, a'i fod yn fawr iawn, efe a'i chwennychodd, yn gymmaint ag iddo ein bwrw ni allan, a danfon ei weision i'n lladd, fel y gallai gael ein heiddo. A bu i ni ffoi o flaen gweision Laban, a gorfodwyd ni i adael ein heiddo ar ol, a syrthiodd i ddwylaw Laban.

A bu i ni ffoi i'r anialwch, ac ni oddiweddwyd ni gan weision Laban, a nyni a ymguddiasom mewn ceudod craig. A dygweddodd i Laman fod yn ddigllawn wrthyf, ac hefyd wrth fy nhad, ac felly hefyd yr oedd Lemuel, canys efe a wrandawodd eiriau Laman. Am hyny Laman a Lemuel a lefarasant lawer o eiriau celyd wrthym ni, eu brodyr ieuengaf, ac a'n tarawasant ni hyd y nod â gwialen.

A bu tra yr oeddynt yn ein taraw ni â gwialen, wele, daeth angel yr Arglwydd ac a safodd o'u blaen hwynt, ac a lefarodd wrthynt, gan ddywedyd, Paham yr ydych chi yn taraw eich brawd ieuengaf â gwialen! Ai ni wyddoch chi fod yr Arglwydd wedi ei ddewis ef i fod yn llywodraethwr arnoch chi, a hyn o herwydd eich drygioni? Wele, chi a gewch fyned i fyny i Jerusalem etto, a'r Arglwydd a draddoda Laban i'ch dwylaw chi. Ac wedi i'r angel lefaru wrthym, efe a ymadawodd.—Ac wedi i'r angel ymadael, Laman a Lemuel a ddechreuasant rwgnach drachefn, gan ddywedyd, Pa fodd y mae yn bosibl y traddoda yr Arglwydd Laban i'n dwylaw ni? Wele, y mae efe yn ddyn galluog, ac y mae deg a deugain wrth ei orchymyn; ie, y mae efe yn medru lladd deg a deugain; yna paham nyni?

A bu i mi lefaru wrth fy mrodyr, gan ddywedyd, Gadewch i ni fyned i fyny etto i Jerusalem, a bod yn ffyddlawn i gadw gorchymynion yr Arglwydd; canys, wele, y mae efe yn alluocach nâ'r holl ddacar, paham ynte nad yn alluocach nâ Laban a'i ddeg a dengain; ie, neu hyd y nod ei ddegau o filoedd. Gan hyny, gadewch i ni fyned i fyny; gadewch i ni fod yn gryf fel Moses; canys efe yn ddiaa a lefarodd wrth ddyfroedd y Môr Coch, a hwy a ranasant tuag yma a thraw, a daeth ein tadau trwyodd allan o gaethiwed ar dir sych, a byddinoedd Pharoah a ganlynasant ac a foddwyd yn nyfroedd y Môr Coch. Yn awr, wele, yr ydych chi yn gwybod fod hyn yn wir; ac yr ydych yn gwybod hefyd fod angel wedi llefaru wrthyh; pa fodd y gellwch ammau? Gadewch i ni fyned i fyny; mae yr Ar-

glwydd yn alluog i'n gwaredu ni, i'e, megys ein tadau; ac i ddyfetha Laban megys yr Aifftiaid.

Yn awr pan lefarais i y geiriau hyn, yr oeddynt yn ddigllawn etto, ac yn parhau o hyd i'w rhagnach; er hyny, hwy a'm canlynasant i fynd hyd nes y daethom y tua allan i furiau Jerusalem. Ac yr oedd hyn yn y nos; a pherais iddynt i ymguddio y tu allan i'r muriau. Ac wedi iddynt hwy ymguddio, myfi, Nephi, a ymlusgais i mewn i'r ddinas, ac a aethym yn mlaen tua thŷ Laban. A myfi a arweiniwyd gan yr Ysbryd, heb wybod rhaglawn y pethau ag oeddwn i'w gwneuthur. Er hyny, mi a aethym yn mlaen, ac fel yr oeddwn yn dynesu at dŷ Laban, mi a welais ddyn, ac yr oedd wedi syrthio ar y ddaear o'm blaen, canys yr oedd yn feddw gan win. A phan ddaethym ato canfyddais mai Laban oedd. Ac mi a welais ei gleddyf ef, a thynais ef allan o'i waun, ac yr oedd ei garn o aur pur, a'i wneuthuriad yn neillduol o deg: a chanfyddais fod ei lasn o'r dur mwyaf gwerthfawr.

A bu i mi gael fy nghymhell gan yr ysbryd fod i mi ladd Laban: ond mi a ddywedais yn fy nghalon, Erioed ni thywelltais i waed dyn, ac mi a arswydais ac a ewyllysiais pe gallwn beidio ei ladd ef. A'r ysbryd a ddywedodd wrthyf drachefn, Wele mae yr Arglwydd wedi ei roddi yn dy ddwyllaw di; i'e, ac mi a wyddwn hefyd ei fod ef wedi ceisio cymmeryd ymaith fy mywyd fy hun; i'e, ac ni wrandawai ar orchymynion yr Arglwydd; ac hefyd yr oedd ef wedi cymmeryd ymaith ein heiddo.

A bu i'r ysbryd ddywedyd wrthyf drachefn, Lladd ef, canys y mae yr Arglwydd wedi ei roddi yn dy ddwyllaw di. Wele, y mae yr Arglwydd yn lladd y drygionus er dwyn oddiamgylch ei ddybenion cyfiawn ef. Mae yn well fod un dyn yn cael marw, nâ bod cenedl yn cael dihoeni a marw mewn ang-hrediniaeth.

Ac yn awr, myfi, Nephi, pan glywais y geiriau hyn, a gofiais y geiriau a lefarodd yr Arglwydd wrthyf yn yr anial-wch, gan ddywedyd, Yn gymmaint ag y bydd i'th hâd gadw fy nghorchymynion i, hwy a lwyddant yn ngwlad yr addewid. I'e, a meddyliais hefyd nad allent hwy gadw gorchymynion yr Arglwydd yn ol cyfraith Moses, oddieithr iddynt gael y gyfraith. Ac mi a wyddwn hefyd fod y gyfraith wedi ei cherfio ar y llafnau pres. Ac etto—fe wyddwn fod yr Arglwydd wedi rhoddi Laban yn fy nwyllaw i i'r dyben hyn, fel y gallwn gael y cof-lyfrau yn ol ei orchymynion. Gan hyny, mi a ufyddheais i lais yr ysbryd, ac a gymmerais Laban gerfydd gwallt ei ben, ac a dorais ymaith ei ben a'i gleddyf ei hun.

Ac ar ol i mi dori ymaith ei ben a'i gleddyf ei hun, mi a gymmerais ddiillad Laban, ac a'u gwisgais am fy nghorff fy hun; i'e, bod mymryn; ac mi a wregysais ei arfogaeth ef oddiamgylch fy lwynau. Ac ar ol i mi wneuthur hyn, mi a aethym yn mlaen at drysordy Laban. Ac fel yr oeddwn yn myned yn

mlaen at drysordy Laban, wele, mi a welais was Laban, yr hwn oedd ag allweddau y trysordy. A myfi a orchymynais iddo yn llais Laban, am iddo ddyfod gyda mi i'r trysordy; ac efe a feddylodd mai myfi oedd ei feistr Laban, canys efe a welai y dillad ac hefyd y cleddyf wedi ei wregysu oddiamgylch fy lwynau. Ac efe a lefarodd wrthyf ynghylch henuriaid yr Iuddewon, gan wybod fod ei feistr Laban wedi bod allan y nos yn eu plith. Ac mi a lefarais wrtho ef megys pe byddwn Laban. Ac hefyd mi a ddywedais wrtho y buaswn yn cario y cerfiadau ag oedd ar y llafnau pres, at fy mrodyr henaf, y rhai oeddynt y tu allan i'r muriau. A myfi hefyd a orchymynais iddo fy nghanlyn. Ac efe, gan dybied fy mod yn llefaru am y brodyr yn yr eglwys, ac mai myfi yn ddiau oedd y Laban ag oeddwn wedi ladd, am hyny efe a'm canlynodd. Ac efe a lefarodd lawer o bethau wrthyf ynghylch henuriaid yr Iuddewon, fel ag yr oeddwn yn myned at fy mrodyr, y rhai oeddynt y tu allan i'r muriau.

A bu pan ddarfui Laman fy ngweled i, efe a ofnodd yn ddirfawr, ac hefyd Lemuel a Sam. A hwy a ffoisant o flaen fy mhresynoldeb; canys hwy a feddylasant mai Laban oeddwn, a'i fod wedi fy lladd i, a'i fod yn ceisio cymmyrd ymaith eu bywydau hwythau hefyd.

A bu i mi alw ar eu hol hwynt, a hwy a'm clywsant i; am hyny peidiasant a ffoi o'm presennoldeb. A bu, pan welodd gwas Laban fy mrodyr, iddo ddechreu dychrynu, ac yr oedd ynghylch ffoi oddiwrthyf fi a dychwelyd i ddinas Jerusalem.

Ac yn awr, myfi, Nephi, gan fod yn ddyn o gorffolaeth mawr, ac hefyd wedi derbyn nerth mawr gan yr Arglwydd, gan hyny mi a ymalfais yn ngwas Laban, ac a'i deliais ef, fel nad allai efe ffoi.

A bu i mi lefaru wrtho, os byddai iddo wrandaw ar fy ngeiriau, fel mai byw yr Arglwydd, ac fel mai byw finnau, ie, os byddai iddo wrandaw felly ar ein geiriau, y buasem yn arbed ei fywyd. Ac mi a lefarais wrtho ef, hyd y nod gyda llw, nad oedd achos iddo i ofni; y cawsai fod yn ddyn rhydd megys ninnau, os deuai efe i waered i'r anialwch gyda ni. Ac hefyd mi a lefarais wrtho ef, gan ddywedyd, yr Arglwydd yn ddiau a orchymynodd i ni wneuthur y peth hwn; ac a gawn ni ddim fod yn ddiwyd i gadw gorchymynion yr Arglwydd? Gan hyny, os ai di i waered i'r anialwch at fy nhad, ti a gai le gyda ni.

A bu i Zoram ymwroli wrth y geiriau a lefarais. Yn awr Zoram oedd enw y gwas; ac efe a addawodd yr ai i waered i'r anialwch at fy nhad. Ac hefyd efe a wnaeth llw wrthym ni, y gwnai efe drigo gyda ni o'r amser hwnw allan. Yn awr, yr oeddem yn ewyllysio iddo aros gyda ni o herwydd yr achos hyn, fel na allai yr Iuddewon wybod ynghylch ein ffoedigaeth i'r anialwch, rhag iddynt ein dilyn ni a'n dyfetha.

A bu, wedi i Zoram wneyd llw wrthym, ddarfod i ni beidio

ofni o'i herwydd ef. A bu i ni gymmeryd y llafnau pres a gwas Laban, ac ymadael i'r anialwch, a theithio tuag at babell ein tad.

A bu ar ol i ni ddyfod i waered i'r anialwch at ein tad, wele, yr oedd efe wedi ei lanw o lawenydd, ac hefyd yr oedd fy mam Sariah yn llawen iawn, canys yn ddiau yr oedd hi wedi galaru o'n herwydd; oblegid yr oedd wedi meddwl ein bod wedi trengu yn yr anialwch; ac yr oedd hi hefyd wedi achwyn yn erbyn fy nhad, gan ddywedyd wrtho mai gweledydd gweledigaethau oedd; gan ddywedyd, Wele, yr wyf wedi ein harwain ni allan o wlad ein hetifeddiaeth, a'm meibion nid ydynt mwyach, a ninnau a fyddwn farw yn yr anialwch. Ac yn ol iaith o'r dull hyn yr achwynai fy mam yn erbyn fy nhad.

A bu i'm tad lefaru wrthi hi, gan ddywedyd, Yr wyf yn gwybod mai gweledydd gweledigaethau ydwyf; canys pe byddwn heb weled pethau Duw mewn gweledigaeth, ni fuaswn wedi gwybod am ddaioni Duw, eithr wedi aros yn Jerusalem, a threngu gyda'm brodyr. Ond, wele, yr wyf wedi cael gwlad o addewid, yn' yr hyn bethau yr wyf yn gorfoleddu; ie, ac yr wyf yn gwybod y gwareda yr Arglwydd fy meibion allan o ddwyllaw Laban, a'u dwyn hwynt i waered etto atom ni i'r anialwch. Ac yn ol iaith o'r dull hyn y gwnai fy nhad Lehi gysuro fy mam Sariah, yn ein cylch ni, tra yr ymdeithiem yn yr anialwch i.fyny i wlad Jerusalem, i ymofyn cof-lyfr yr Iuddewon.

Ac wedi i ni ddychwelyd i babell fy nhad, wele yr oedd eu llawenydd yn gyflawn, ac yr oedd fy mam wedi ei chysuro; a hi a lefarodd, gan ddywedyd, Yn awr y gwn yn sier ddarfaol i'r Arglwydd orchymyn i'm gwr ffoi i'r anialwch; ie, a gwn yn sier hefyd fod yr Arglwydd wedi amddiffyn fy meibion, ac wedi eu gwaredu hwynt allan o ddwyllaw Laban, ac wedi rhoddi gallu iddynt trwy yr hwn y gallent gyflawni y peth a orchymynodd yr Arglwydd iddynt. Ac yn ol iaith o'r dull hyn y llefarasai hi.

A bu iddynt hwy lawenychu yn ddirfawr, ac offrymu aberthau a phoeth-offrymau i'r Arglwydd; a hwy a roddasant ddiolchgarwch i Dduw Israel. Ac ar ol iddynt hwy roddi diolchgarwch i Dduw Israel, fy nhad Lehi a gymmerth y cof-lyfrau ag oedd wedi eu cerfio ar y llafnau pres, ac a'u chwiliodd hwynt o'r dechreu. Ac efe a ganfyddodd eu bod yn cynnwys pum llyfr Moses, y rhai a roddasant hanes am greadigaeth y byd, ac hefyd am Adda ac Efe, y rhai oeddynt ein rhieni cyntaf; ac hefyd, gof-lyfr am yr Iuddewon o'r dechreuad, i lawr hyd at ddechreu teyrnasiad Zedekiah, brenin Juda: ac hefyd brophwydoliaethau y prophwydi santaidd o'r dechreuad, i lawr hyd at ddechreu teyrnasiad Zedekiah; ac hefyd llawer o brophwydoliaethau a lefarwyd trwy enau Jeremiah.

A bu ddarfod i'm tad Lehi gael allan hefyd ar y llafnau pres, achyddiaeth ei dadau; trwy yr hyn y gwyddai efe ei fod yn

ddisgynydd o Joseph ; ië, sef y Joseph hwnw ag oedd yn fab Jacob, yr hwn a werthwyd i'r Aifft, ac a gadwyd trwy law Duw, fel y gallai yntau gadw ei dad Jacob a'i holl deulu, rhag marw o newyn. A hwy hefyd a ddygwyd allan o gaethiwed ac allan o wlad yr Aifft, trwy yr un Duw a'u cadwodd hwynt. Ac felly y darganfyddodd fy nhad Lehi achyddiaeth ei dadau. Ac yr oedd Laban hefyd yn ddisgynydd o Joseph, o ba herwydd y darfu iddo ef a'i dadau gadw y cof-lyfrau.

Ac yn awr, pan welodd fy nhad yr holl bethau hyn, efe a lanwyd o'r ysbryd, ac a ddechreuodd brophwydo ynghylch ei hâd ; y cawsai y llafnau prës hyn fyned allan at yr holl genedl-oedd, llwythau, tafod-ieithoedd, a phobloedd ag oeddent o'i hâd ef. Am hyny, efe a ddywedodd na chawsai y llafnau prës hyn byth eu dystrywio, nac ychwaith eu pylu mwych gan amser. Ac efe a brophwydodd lawer o bethau ynghylch ei hâd.

A bu ddarfod i mi a'm tad, hyd yma, gadw y gorchymynion a orchymynwyd i ni gan yr Arglwydd. Ac yr oeddem wedi cael y cof-lyfrau a orchymynodd yr Arglwydd i ni, ac wedi eu chwilio a chael allan eu bod yn ddymunol ; ië, o werth mawr i ni, yn gymmaint ag y gallem gadw gorchymynion yr Arglwydd i'n plant. Am hyny, yr oedd yn ddoethineb yn yr Arglwydd fod i ni eu cario hwynt gyda ni, tra y teithiem yn yr anialwch tua gwlad yr addewid.

PENNOD II.

Ac yn awr, nid wyf fi, Nephi, yn rhoddi achyddiaeth fy nhadau yn y rhan hon o'm cof-lyfr ; ac ni roddaf ychwaith unrhyw amser ar y llafnau hyn ag wyf yn ysgrifenu ; canys y mae hyny yn cael ei roddi yn y cof-lyfr a gadwyd gan fy nhad ; am hyny nid wyf yn ei ysgrifenu yn y gwaith hwn. Oblegid y mae yn ddigon i mi ddywedyd, ein bod yn ddisgynyddion o Joseph. Ac nid yw yn perthyn i mi fod yn fanwl i roddi hanes cyflawn o holl bethau fy nhad, canys ni allant gael eu hysgrifenu ar y llafnau hyn, oblegid yr wyf yn chwennych y lle fel y gallwyf ysgrifenu pethau Duw. Cyflawnder fy mwriad i yw, fel y gallwyf berswadio dynion i ddyfod at Dduw Abraham, a Duw Isaac, a Duw Jacob, a bod yn gadwedig. Am hyny y pethau sydd yn bleserus i'r byd, nid wyf yn eu hysgrifenu, ond y pethau sydd yn rhyngu bodd Duw, ynghyd â'r rhai hyny nad ydynt o'r byd. Am hyny mi a roddaf orchymyn i'm hâd na lanwont hwy y llafnau hyn â phethau nad ydynt o werth i blant dynion.

Ac yn awr yr wyf yn ewyllysio i chwi wybod, ddarfod ar ol i'm tad Lehi orphen prophwydo ynghylch ei had, i'r Arglwydd iefaru wrtho drachefn, gan ddywedyd, nad oedd yn addas iddo ef, Lehi, gymmeryd ei deulu i'r anialwch yn unig ; ond y dylai

ei feibion gymmeryd merched i wreiga, fel y gallent gyfodi hâd i'r Arglwydd yn ngwlad yr addewid.

A bu i'r Arglwydd orchymyn iddo, am i mi, Nephi, a'm brodyr, ddychwelyd drachefn i wlad Jerusalem, a dwyn Ishmael a'i deulu i waered i'r anialwch.

A bu ddarfed i mi, Nephi, ynghyd â'm brodyr, fyned eilwaith i'r anialwch er myned i fyny i Jerusalem. A bu i ni fyned i fyny i dŷ Ishmael, a nuni a gawsom ffafr yn ngolwg Ishmael, yn gymmaint ag i ni lefaru wrtho eiriau yr Arglwydd.

A bu i'r Arglwydd dyneru calon Ishmael, ac hefyd ei deulu, yn gymmaint ag iddynt gymmeryd eu taith gyda ni i waered i'r anialwch, at babell ein tad. A bu fel yr oeddem yn teithio yn yr anialwch, wele, Laman a Lemuel, a dwy o ferched Ishmael, a dau fab Ishmael, a'u teuluoedd, a wrthryfelasant yn ein herbyn; i.e., yn fy erbyn i, Nephi, a Sam, a'u tad Ishmael, a'i wraig, a thair o'i ferched ereill.

A bu yn y gwrthryfel hwnw, iddynt ddymuno dychwelyd i wlad Jerusalem. Ac yn awr, myfi, Nephi, gan fod yn flin o herwydd caledrwydd eu calonau, a lefarais wrthynt, gan ddywedyd, Wele, chwychwi ydych fy mrodyr henaf; a pha fodd yr ydych chwi mor gelyd eich calonau, ac mor ddall eich meddyliau, fel ag y mae anghen i mi, eich brawd ieuengaf, i lefaru wrthyeh, i.e., ac i roddi esiampl i chwi? Pa fodd nad ydych wedi gwrandaw ar air yr Arglwydd? Pa fodd yr ydych wedi anghofio i chwi weled angel yr Arglwydd? I.e., a pha fodd yr ydych wedi anghofio y pethau mawrion a wnaeth yr Arglwydd erddom ni, wrth ein gwaredu allan o ddwyllaw Laban, ac hefyd fel y gallem gael y cof-lyfr? I.e., a pha fodd yr ydych wedi anghofio fod yr Arglwydd yn alluog i wneuthur pob peth yn ol ei ewyllys, i feibion dynion, os bydd iddynt hwy weithredu ffydd ynddo ef? am hyny byddwn ffyddlawn iddo. Ac os byddwn yn ffyddlawn iddo, bydd i ni gael gwlad yr addewid; ac fe gewch chwi wybod mewn rhyw amser dyfodol, y cyflawnir gair yr Arglwydd mewn perthynas i ddinystr Jerusalem; canys rhaid cyflawni pob peth a lefarodd yr Arglwydd mewn perthynas i ddinystr Jerusalem. Canys, wele, yn fuan ysbryd yr Arglwydd ni ymrysona â hwynt; canys, wele, gwrthodasant y prophwydi, a Jeremiah a fwriasant i garchar. A cheisiasant gymmeryd ymaith fywyd fy nhad, yn gymmaint ag iddynt ei yru allan o'r wlad.

Yn awr, wele, meddaf i chwi, os dychwelwch chwi i Jerusalem, chwithau hefyd a ddinystrir gyda hwynt. Ac yn awr, os ydych yn dewis, ewch i fyny i'r wlad, a chofiwch y geiriau yr wyf yn lefaru wrthyeh, os bydd i chwi fyned y dinystrir chwithau hefyd; canys felly y mae ysbryd yr Arglwydd yn fy nghymhell i lefaru.

A bu, wedi i mi, Nephi, lefaru y geiriau hyn wrth fy mrodyr, iddynt fod yn ddigllawn wrthyf. A bu iddynt osod eu dwyllaw arnaf—canys, wele, yr oeddynt yn lliidiog iawn—a rhwym-

asant fi â rheffynau, canys ceisiasant gymmeryd ymaith fy mywyd, fel y gallent fy ngadael yn yr anialwch i'm dyfetha gan greaduriaid gwylltion.

Eithr bu i mi weddio ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd, yn ol fy ffydd yr hon sydd ynot ti, gwared fi allan o ddwyllaw fy mrodyr; i.e., dyro nerth i mi fel y drylliwyf y rhwymau â pha rai y'm rhwymwyd.

A bu pan lefarais y geiriau hyn, wele, rhyddhawyd y rhwymau oddiar fy nwyllaw a'm traed, ac mi a sefais o flaen fy mrodyr, ac a lefarais wrthynt drachefn.

A bu iddynt fod yn ddigllawn wrthyf drachefn, a cheisio gosod eu dwyllaw arnaf; ond, wele, un o ferched Ishmael, i.e., ac hefyd ei mam, ac un o feibion Ishmael, a ymbiliasant â'm brodyr, yn gymmaint ag iddynt dyneru eu calonau; a hwy a beidiasant ymdrechgu cymmeryd ymaith fy mywyd.

A bu iddynt fyned yn athrist, o herwydd eu drygioni, yn gymmaint ag iddynt ymostwng i lawr o'm blaen, ac ymbil â mi i faddeu iddynt y peth a wnaethent yn fy erbyn.

A bu i mi faddeu iddynt yn rhwydd yr hyn oll a wnaethent, ac annoga hwynt i weddio ar yr Arglwydd eu Duw am faddeuant. A bu iddynt wneuthur felly. A bu wedi iddynt ddarhod gweddio ar yr Arglwydd, i ni eilwaith fyned yn mlaen ar ein taith tua phabell ein tad.

A bu i ni ddyfod i waered i babell ein tad. Ac ar ol i mi a'm brodyr, a holl dŷ Ishmael, ddyfod i waered i babell fy nhad, hwy a ddiolchasant i'r Arglwydd eu Duw,—ac a offrymasant aberth a phoeth-offrymau iddo ef.

A dygwyddodd ein bod ni wedi casglu ynghyd bob math o hadau, hadau yd o bob math, ac hefyd hadau ffrwythau o bob math. A bu tra yr oedd fy nhad yn aros yn yr anialwch iddo lefaru wrthym, gan ddywedyd, Wele, mi a freuddwydiais freuddwyd; neu, mewn geiriau ereill, mi a welais weledigaeth. Ac wele, o herwydd y peth a welais, y mae genyf achos i orfoleddu yn yr Arglwydd oblegid Nephi, a Sam hefyd; canys y mae genyf achos i feddwl yr achubir hwynt, ac hefyd llawer o'u had. Ond, wele, Laman a Lemuel, yr wyf yn ofni yn fawr o'ch plegid chwi; canys, wele, meddyliais i'm weled yn fy mreuddwyd anialwch tywyll a diffaeth.

A bu i mi weled dyn, ac yr oedd wedi ymdrwsio mewn gwisg wen: ac efe a ddaeth ac a safodd o'm blaen. A bu iddo lefaru wrthyf, a gorchymyn i mi ei ganlyn. A bu fel yr oeddwn yn ei ganlyn ef, i mi weled fy hun mewn diffwrthydor tywyll a diffaeth. Ac ar ol i mi deithio am yspaid llawer o oriau mewn tywyllwch, dechreuais weddio ar yr Arglwydd, am iddo gymmeryd trugaredd arnaf yn ol amllder ei drugareddau.

A bu ar ol i mi weddio ar yr Arglwydd, i mi weled maes mawr ac eang. A bu i mi weled pren, ffrwyth yr hwn oedd yn ddymunol i wneuthur un yn ddedwydd.

A bu i mi fyned yn mlaen, a chyfranogi o'i ffrwyth; a chanfyddais ei fod yn felys iawn, tuhwnt i ddim a brofais erioed o'r blaen. Iê, a chanfyddais fod ei ffrwyth yn wŷn, tuhwnt i'r holl wyndra a welais erioed. Ac fel yr oeddwn yn cyfranogi o'i ffrwyth, llanwodd fy enaid â llawenydd mawr iawn; o ba herwydd, dechreuais ddymuno gael o'm teulu i gyfranogi o hono hefyd; canys gwyddwn ei fod yn fwy dymunol nag un ffrwyth arall. Ac fel yr oeddwn yn taflu fy ngolygon o gwm-pas, fel y gallwn efallai ganfod fy nheulu hefyd, mi a welais afon o ddwfr; ac yr oedd yn rhedeg rhag ei blaen, ac yn agos i'r pren o ba un y cymmeraswn y ffrwyth. Ac mi a edrychais i weled o ba le y daethai; ac mi a welais ei phen ychydig i fwrdd; ac wrth ei phen, canfyddais eich mam Sariah, a Sam, a Nephi; a safasant fel pe na wyddent pa le i fyned.

A bu i mi wneuthur awgrym iddynt; ac mi hefyd a ddywedais wrthynt â llef uchel, am iddynt ddyfod ataf fi, a chyfranogi o'r ffrwyth, yr hwn oedd yn ddymunol tu hwynt i bob ffrwyth arall.

A bu iddynt ddyfod ataf, a chyfranogi o'r ffrwyth hefyd. A bu i mi ddymuno fod i Laman a Lemuel ddyfod a chyfranogi o'r ffrwyth hefyd; gan hyny, mi a deffais fy ngolygon tua phen yr afon, fel y gallwn efallai eu gweled.

A bu i mi eu gweled hwynt, ond ni ddeuent ataf fi. Ac mi a welais wialen o haiarn; ac yr oedd yn estynedig ar hyd lân yr afon, ac yn arwain tuag at y pren wrth ba un y safaswn. Ac mi a welais hefyd lwybr uniawn a chul, yr hwn a ddaethai yn mlaen gyda'r wialen o haiarn, hyd at y pren wrth ba un y safaswn; ac yr oedd yn arwain hefyd, wrth ben y ffynnonell, i faes mawr ac eang, fel pe buasai yn fyd; ac mi a welais dor-feydd dirifedi o bobloedd; llawer o ba rai oeddynt yn ymwasgu yn mlaen, fel y gallent gyrhaedd y llwybr ag oedd yn arwain at y pren wrth yr hwn y safaswn.

A bu iddynt ddyfod allan, a dechreu ar y llwybr ag oedd yn arwain at y pren. A bu i gaddug o dywyllwch gyfodi; iê, caddug o dywyllwch mawr iawn, yn gymmaint ag iddynt hwy oedd wedi dechreu ar y llwybr, golli eu ffordd, nes crwydro ymaith a myned ar goll.

A bu i mi weled ereill yn ymwasgu yn mlaen, a hwy a ddaethant ac a gymmerasant afael yn mhen y wialen o haiarn; a hwy a ymwasgasant yn mlaen trwy y caddug o dywyllwch, gan ddal gafael yn y wialen haiarn, hyd y nod nes iddynt ddyfod yn mlaen a chyfranogi o ffrwyth y pren. Ac ar ol iddynt hwy gyfranogi o ffrwyth y pren, tafasant eu golygon oddiamgylch fel pe buasai arnynt gwilydd. A minnau hefyd a deffais fy ngolygon oddiamgylch, ac a welais, ar ochr arall yr afon o ddwfr, adeilad mawr ac eang; ac yr oedd yn sefyll megys pe byddai yn yr awyr, yn uchel uwchlaw y ddaear; ac yr oedd wedi ei lenwi â phobl, hen ac ieuanc, gwrryw a benyw; ac yr oedd dull eu gwisgoedd yn hardd iawn; ac yr

oeddynt yn yr agwedd o watwar a chyfeirio eu bysedd tuag at y rhai ag oedd wedi dyfod at, ac yn cyfranogi o'r ffrwyth. Ac ar ol iddynt brofi o'r ffrwyth yr oeddynt yn cywilyddio, o herwydd y rhai hyny ag oedd yn eu gwawdio; a hwy a syrthiasant ymaith i lwybrau gwaharddedig ac a gollwyd.

Ac yn awr, nid wyf fi, Nephi, yn adrodd holl eiriau fy nhad. Ond, i fod yn fyr wrth ysgrifenu, wele, efe a ganfyddodd dorfeydd ereill yn ymwasgu yn mlaen; a hwy a ddaethant ac a gymmerasant afael yn mhen y wialen o haiarn; ac a wthiasant eu ffordd yn mlaen, gan ddal gafael yn barhaus yn y wialen o haiarn, hyd nes y daethant a syrthio i lawr, a chyfranogi o ffrwyth y pren. Ac efe hefyd a welodd dorfeydd ereill yn chwilio eu ffordd tua'r adeilad mawr ac helaeth hwnw.

A bu i lawer foddï yn nyfnderau y ffynnonell; a llawer a gollwyd o'i olwg ef, gan grwydro mewn ffyrdd dyeithr. A mawr oedd y dyrfa a elent i mewn i'r adeilad rhyfedd hwnw. Ac ar ol iddynt fyned i mewn i'r adeilad hwnw, cyfeiriasant fysedd i'm gwawdio i, a'r rhai hyny ag oedd yn cyfranogi o'r ffrwyth hefyd; ond ni chymmerasom un sylw o honynt. Y rhai hyn ydynt eiriau fy nhad: canys cynnifer ag a gymmerent sylw o honynt, oeddynt yn syrthio ymaith. A Laman a Lemuel ni chyfranogasant o'r ffrwyth, meddai fy nhad.

A bu wedi i'm tad lefaru holl eiriau ei freuddwyd neu ei weledigaeth, y rhai oeddynt lawer, efe a ddywedodd wrthym, o herwydd y pethau hyn a welodd efe yn ei weledigaeth, ei fod yn ofni yn fawr oblegid Laman a Lemuel; i.e., ofnai rhag iddynt gael eu tori ymaith o bresennoldeb yr Arglwydd: ac efe a'u cynghorodd y pryd hwnw gyda holl deimladau tad tyner, am iddynt wrandawr ar ei eiriau, fel, ysgatfydd, y byddai yr Arglwydd yn drugarog tuag atynt, a phaidio eu bwrw ymaith; i.e., fe bregethodd fy nhad wrthynt.

Ac ar ol iddo ef bregethu wrthynt, ac hefyd brophwydo wrthynt lawer o bethau, gorchymynodd iddynt i gadw gorchymynion yr Arglwydd; ac efe a attaliodd lefaru wrthynt. A'r holl bethau hyn fy nhad a welodd, ac a glywodd, ac a lefarodd, tra yn trigo mewn pabell, yn nyffryn Lemuel; ac hefyd llawer iawn o bethau yn ychwaneg, y rhai ni ellir eu hysgrifenu ar y llafnau hyn. Ac yn awr, gan fy mod wedi llefaru ynghylch y llafnau hyn, wele nid hwy ydynt y llafnau ar ba rai yr wyf yn rhoddi hanes cyflawn am helynt fy mhobl; canys y llafnau ar ba rai yr wyf yn rhoddi hanes cyflawn am fy mhobl, a enwais wrth yr enw Nephi; gan hyny gelwir hwynt yn lafnau Nephi, yn fy enw fy hun; a'r llafnau hyn hefyd a elwir yn lafnau Nephi.

Er hyny, yr wyf wedi derbyn gorchymyn oddiwrth yr Arglwydd, fod i mi wneuthur y llafnau hyn i'r dyben neillduol o fod hanes yn cael ei gerfio am weinidogaeth fy mhobl. Ar y llafnau ereill y dylid cerfio hanes teyrnasiad y breninoedd, a rhyfeloedd ac ymrâfaelion fy mhobl; gan hyny mae y llafnau hyn, y rhan fwyaf, at y weinidogaeth; a'r llafnau ereill, y rhan

fwyaf, at deyrnasiad y breninoedd, a'r rhyfeloedd, ac ymrafaelion fy mhobl.—Gan hyny, mae yr Arglwydd wedi gorchymyn i mi wneuthur y llafnau hyn i ryw ddyben doeth ynddo ef; yr hwn ddyben ni wn i. Eithr y mae yr Arglwydd yn gwybod pob peth o'r dechreuad; gan hyny y mae efe yn parotoi ffordd i gyflawni ei holl weithredoedd yn mhlith plant dynion; canys, wele, y mae ganddo bob gallu hyd at gyflawniad ei eiriau oll. Ac felly y mae. Amen.

PENNOD III.

Ac yn awr, yr wyf fi, Nephi, yn myned i rod-di hanes ar y llafnau hyn, am fy ngweithrediadau, ac am fy nheyrnasiad a'm gweinidogaeth; gan hyny, er myned yn mlaen â'm hanes, rhaid i mi lefaru rhywfaint am bethau fy nhad, ac hefyd am fy mrodyr.

Canys, wele, dygwyddodd, ar ol i'm tad orphen lefaru geiriau ei freuddwyd, ac hefyd eu cyngori hwynt i bob diwydrwydd, iddo lefaru wrthynt ynghylch yr Iuddewon, y buasai iddynt, ar ol cael eu dinystrio, hyd y nod y ddinas fawr hōno Jerusalem, ac i lawer gael eu cludo ymaith yn gaethion i Babilon, yn amser priodol yr Arglwydd, gael eu dychwelyd drachefn; iē, sef eu dwyn yn ol o gaethiwd, ac ar iddynt gael eu dychwelyd yn ol o gwaethiwd, y cawsent drachefn etifeddu gwlad eu hetifeddiaeth.

Iē, chwe chan mlynedd o'r amser y gadawodd fy nhad Jerusalem, yr Arglwydd a gyfodai i fyny brophwyd yn mhlith yr Iuddewon; sef Messiah; neu, mewn geiriau ereill, iachawdwr y byd. Ac efe hefyd a lefarodd ynghylch y prophwydi, y fath nifer fawr ag oedd wedi tystiolaethu am y pethau hyn, mewn perthynas i'r Messiah hwn, am ba un yr oedd wedi llefaru, neu Waredwr y byd. O ba herwydd, yr oedd holl ddynolryw mewn sefyllfa golledig a syrthiedig, a pharhaent felly byth, oni fyddai iddynt ymddibynu ar y Gwaredwr hwn.

Ac efe a lefarodd hefyd ynghylch prophwyd ag oedd i ddyfod o flaen y Messiah, i barotoi ffordd yr Arglwydd; iē, y byddai iddo fyned allan a llefain yn yr anialwch, Parotowch ffordd yr Arglwydd, a gnewch ei lwybrau ef yn uniawn; canys y mae un yn sefyll yn eich plith chwi nad adwaenoch; ac y mae efe yn alluocach nâ myfi, carai esgidau yr hwn nid wyf fi deilwng i'w dattod. A llawer a lefarodd fy nhad ynghylch y peth hwn.

A'm tad a ddywedodd y buasai yn bedyddio yn Bethabary, tuhwnt i'r Iorddonen; ac efe a ddywedodd hefyd y buasai yn bedyddio â dwfr; iē, y buasai yn bedyddio y Messiah â dwfr. Ac ar ol bedyddio y Messiah â dwfr, y buasai yn gweled ac yn dwyn tystiolaeth, ei fod wedi bedyddio Oen Duw, yr hwn a dynai ymaith bechodau y byd.

A bu wedi i'm tad lefaru y geiriau hyn, iddo lefaru wrth fy mrodyr ynghylch yr efengyl a gawsai ei phregethu yn mhlith yr Iuddewon; ac hefyd ynghylch methiant yr Iuddewon mewn

anghrediniaeth. Ac ar ol iddynt ladd y Messiah, yr hwn a ddeuai, ac ar ol iddo gael ei ladd, efe a gyfodai oddiwrth y meirw, ac a eglurai ei hun, trwy yr Ysbryd Glân, i'r Cenedloedd.

Ië, fy nhad a lefarodd lawer ynghylch y Cenedloedd, ac hefyd ynghylch tŷ Israel, y buasai iddynt gael eu cyffelybu i olewydden, cangenau yr hon a gawsent eu tori ymaith, a'u gwasgaru ar wyneb yr holl ddaear. Gan hyny, medd efe, anghenrhaid yw i ni gael ein harwain yn gytun i wlad yr addewid, er cyflawni gair yr Arglwydd, y buasai i ni gael ein gwasgaru ar wyneb yr holl ddaear. Ac ar ol i dŷ Israel gael ei wasgaru, y cawsent eu casglu drachefn; neu, yn fyr, ar ol i'r Cenedloedd dderbyn cyflawnder yr Efengyl, y cangenau naturiol o'r olewydden, neu weddillion tŷ Israel, a gawsent eu himpio i mewn, neu ddyfod i wybodaeth o'r gwir Fessiah, eu Harglwydd a'u Gwaredwr. Ac yn ol iaith o'r dull hyn y darfu i'm tad brophwydo a llefaru wrth fy mrodyr, ac hefyd llawer o bethau yn ychwaneg, y rhai nid wyf yn ysgrifenu yn y llyfr hwn, canys mi a ysgrifenis gymmaint o honynt ag oedd yn fuddiol i mi yn fy llyfr arall. A'r holl bethau hyn am ba rai yr wyf wedi llefaru, a wnaethwyd pan oedd fy nhad yn trigo mewn pabell, yn nyffryn Lemuel.

A bu ar ol i mi, Nephi, glywed holl eiriau fy nhad ynghylch y pethau a welodd mewn gweledigaeth; ac hefyd y pethau a lefarodd trwy allu yr Ysbryd Glân, yr hwn allu a dderbyniodd trwy ffydd yn Mab Duw; a Mab Duw oedd y Messiah ag oedd i ddyfod; yr oeddwn i, Nephi, yn ewyllysio hefyd i weled, a chlywed a gwybod am y pethau hyn, trwy allu yr Ysbryd Glân, yr hwn yw rhodd Duw i'r holl rai hyny a'i dyfal geisiant ef, yn gystal mewn hen amseroedd ag yn yr amser y dadguddia ei hun i blant dynion; canys yr un yw efe ddoe, heddyw, ac yn dragywydd; ac y mae'r ffordd wedi ei pharotoi er cyn seiliad y byd, os bydd iddynt edifarhau a dyfod ato ef; canys yr hwn sydd yn ddiwyd yn ceisio a gaiff; a dirgeledigaethau Duw a eglurir iddynt, trwy allu yr Ysbryd Glân, yn gystal yn yr amseroedd hyn ag yn yr amseroedd gynt; ac yn gystal yn yr amseroedd gynt ag mewn amseroedd i ddyfod; am hyny y mae ystod yr Arglwydd yn un cylchdro dragywyddol. Gan hyny, cofia, O ddyn, canys am dy holl weithredoedd, y dygir di i farn. Am hyny, os ymgeisiaist wneuthur yn ddrygionus yn nyddiau dy ymbrawf, yna ti a geir yn aflan o flaen brawdle Duw; ac ni chaiff dim aflan drigo gyda Duw; am hyny, bydd yn rhaid eich bwrw ymaith am byth. Ac y mae yr Ysbryd Glân yn rhoddi awdurdod i mi lefaru y pethau hyn, a pheidio eu gwadu hwynt.

Canys bu wedi i mi ewyllysio y pethau a welodd fy nhad, a chan gredu fod yr Arglwydd yn abl i'w gwneuthur yn hysbys i mi, fel yr oeddwn yn eistedd ac yn myfyrio yn fy nghalon, cymmerwyd fi ymaith yn Ysbryd yr Arglwydd, ië, i fynydd tra uchel, yr hwn ni welais erioed o'r blaen, ac ar yr hwn ni osodais

fy nhroed erioed o'r blaen. A'r ysbryd a ddywedodd wrthyf, Wele, pa beth wyt yn ewyllysio? Ac mi a ddywedais, Yr wyf yn ewyllysio gweled y pethau a welodd fy nhad. A'r ysbryd a ddywedodd wrthyf, A wyt ti yn credu i'th dad weled y pren am ba un y llefarodd? Ac mi a ddywedais, Ydwyf, ti a wyddost fy mod yn credu holl eiriau fy nhad.

Ac wedi i mi lefaru y geiriau hyn, yr ysbryd a waeddodd â llef uchel, gan ddywedyd, Hosanna i'r Arglwydd, y Goruchaf Dduw; canys efe sydd Dduw ar yr holl ddaear, ie, sef uwchlaw pawb; a gwyn dy fydd di, Nephi, o herwydd dy fod yn credu yn Mab y Goruchaf Dduw; am hyny, ti a gai weled y pethau a ewyllysiaist. Ac wele y peth hyn a roddir i ti yn arwydd; ar ol i ti weled y pren a ddygodd y ffrwyth a brofodd dy dad, ti a gai hefyd weled dyn yn disgyn allan o'r nefoedd, ac arno ef yr edrychwch; ac ar ol i chwi edrych arno, chwi a ddygwch dystiolaeth mai efe yw Mab Duw.

A bu i'r ysbryd ddywedyd wrthyf, Edrycha! ac mi a edrychais ac a welais bren; ac yr oedd yn debyg i'r pren a welodd fy nhad; ac yr oedd ei harddwch yn mhell uwchlaw, ie, tu hwnt i bob harddwch; ac yr oedd ei wyndra yn rhagori ar wyndra yr eira lluchiedig.

A bu ar ol i mi weled y pren, i mi ddywedyd wrth yr ysbryd, Yr wyf yn gweled dy fod wedi dangos i mi y pren yr hwn sydd werthfawr uwchlaw pob peth. Ac efe a ddywedodd wrthyf, Pa beth a ewyllysi? Ac mi a ddywedais wrtho, Gwybod ei ddehongliad; canys mi a lefarais wrtho megys y llefara dyn; canys mi a ganfyddais ei fod ef ar ddull dyn; etto, er hyny, mi a wyddwn mai ysbryd yr Arglwydd oedd; ac efe a lefarodd wrthyf fi megys y llefara un dyn yw llall.

A bu iddo ddywedyd wrthyf, Edrycha; ac mi a edrychais fel pe yn edrych arno ef; ac nis gwelswn ef; canys yr oedd wedi myned o'm gwydd.

A bu i mi edrych a gweled dinas fawr Jerusalem, ac hefyd ddinasoedd ereill. Ac mi a welais ddinas Nazareth; ac yn ninas Nazareth mi a welais forwyn, ac yr oedd yn dra theg a gwyn.

A bu i mi weled y nefoedd yn agored; ac angel a ddaeth i waered ac a safodd o'm blaen; ac efe a ddywedodd wrthyf, Nephi, pa beth a weli? Ac mi a ddywedais wrtho, Morwyn, y fwyaf hardd a theg uwchlaw pob morwynion ereill? Ac efe a ddywedodd wrthyf, A adwaenost ti ymddarostyngiad Duw? Ac mi a ddywedais wrtho, Yr wyf yn gwybod ei fod ef yn caru ei blant; er hyny, nid wyf yn gwybod arwyddocâd pob peth. Ac efe a ddywedodd wrthyf, Wele, y forwyn a welaist, yw mam Mab Duw, yn ol y cnawd.

A bu i mi weled iddi gael ei chymmyr ymaith yn yr ysbryd; ac ar ol iddi gael ei chymmyr ymaith yn yr ysbryd am yspaid amser, yr angel a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Edrycha! Ac mi a edrychais ac a welais y forwyn drachefn, yn dwyn plentyn yn ei breichiau. A'r angel a ddywedodd

wrthyf, Wele Oen Duw, ië, sef Mab y Tad tragywyddol! A wyddost ti arwyddocâd y pren a welodd dy dad? Ac mi a'i hatebais ef, gan ddywedyd, Gwn, cariad Duw yw, yr hwn a dywallta ei hun ar led yn nghalonau plant dynion; am hyny, efe yw y mwyaf dymunol uwchlaw pob peth. Ac efe a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Ië, a'r mwyaf gorfoleddus i'r enaid. Ac ar ol iddo lefaru y geiriau hyn, efe a ddywedodd wrthyf, Edrycha! ac mi a edrychais, ac a welais Fab Duw yn myned allan yn mhlith plant dynion; ac mi a welais lawer yn syrthio i lawr wrth ei draed ac yn ei addoli.

A bu i mi ganfod mai y wialen o haiarn a welodd fy nhad, oedd gair Duw, yr hwn a arweiniai i'r ffynnon o ddyfroedd bywiol, neu at bren y bywyd; y dyfroedd hyn oeddynt arddangosiad o gariad Duw; ac mi a welais hefyd fod pren y bywyd yn arddangosiad o gariad Duw. A'r angel a ddywedodd wrthyf drachefn, Edrycha, a gwel ymddarostyngiad Duw! Ac mi a edrychais ac a welais Waredwr y byd, am yr hwn y llefarasai fy nhad; ac mi a welais hefyd y prophwyd, yr hwn a gai barotoi y ffordd o'i flaen. Ac Oen Duw a aeth allan ac a fed-yddiwyd ganddo ef; ac ar ol iddo gael ei fedyddio, mi a welais y nefoedd yn agored, a'r Ysbryd Glân a ddaeth i waered o'r nef ac a arosodd arno ef ar ddull colomen. Ac mi a ganfyddais ei fod yn myned allan ac yn gweinidogaethu i'r bobl, mewn gallu a gogoniant mawr; ac yr oedd y torfeydd wedi ymgynnull ynghyd i'w wrandaw; ac mi a welais iddynt ei fwrw ef allan o'u plith. Ac mi a welais hefyd ddeuddeg ereill yn ei ganlyn ef.

A bu iddynt gael eu cymmeryd ymaith yn yr ysbryd, o flaen fy wyneb, ac nis gwelswn hwynt. A bu i'r angel lefaru wrthyf drachefn, gan ddywedyd, Edrycha! Ac mi a edrychais, ac mi a welais y nefoedd yn agored drachefn, ac a welais angylion yn disgyn at blant dynion; a hwy a weiniasant iddynt. Ac efe a lefarodd wrthyf drachefn, gan ddywedyd, Edrycha! Ac mi a edrychais, ac mi a welais Oen Duw yn myned allan yn mhlith plant dynion. Ac mi a welais dorfeydd o bobl y rhai oeddynt gleifion, ac wedi eu cystuddio â phob math o afiechyd, a chan gythreuliaid ac ysbrydion aflan; a'r angel a lefarodd ac a ddangosodd yr holl bethau hyn i mi. A hwy a iachawyd trwy allu Oen Duw; a'r cythreuliaid a'r ysbrydion aflan a fwrwyd allan.

A bu i'r angel lefaru wrthyf drachefn, gan ddywedyd, Edrycha! Ac mi a edrychais ac a welais Oen Duw yn cael ei gymmeryd gan y bobl; ië, Mab y Duw tragywyddol yn cael ei farnu gan y byd; ac mi a welais ac yr wyf yn dwyn tystiolaeth. A myfi, Nephi, a welais ei fod yn cael ei gyfodi i fyny ar y groes, a'i ladd dros bechodau y byd. Ac ar ol iddo gael ei ladd, mi a welais dorfeydd y ddaear wedi ymgasglu yn nghyd i ymladd yn erbyn apostolion yr Oen; canys felly y galwyd y deuddeg gan angel yr Arglwydd. Ac yr oedd torfeydd y ddaear wedi ymgynnull ynghyd; ac mi a welais eu bod mewn adeilad mawr ac helaeth, cyffelyb i'r adeilad a

welodd fy nhad ! Ac angel yr Arglwydd a lefarodd wrthyf drachefn, gan ddywedyd, Wele, y byd a'i ddoethineb ; ie, wele, y mae tŷ Israel wedi ymgasglu ynghyd, i ymladd yn erbyn deuddeg apostol yr Oen.

A bu i mi weled a dwyn tystiolaeth, mai yr adeilad mawr ac helaeth oedd balchder y byd ; ac efe a syrthiodd ; ac yr oedd ei syrthiad yn fawr iawn. Ac angel yr Arglwydd a lefarodd wrthyf drachefn, gan ddywedyd, Felly y bydd dinystyr pob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, a ymladdo yn erbyn deuddeg apostol yr Oen.

A bu i'r angel ddywedyd wrthyf, Edrycha, a gwel dy hâd, ac hefyd hâd dy frodyr ! Ac mi a edrychais ac a welais wlad yr addewid ; ac mi a welais dorfeydd o bobloedd, ie, sef mewn rhifedl, cynnifer â thywod y môr.

A bu i mi weled torfeydd wedi ymgasglu ynghyd i ryfel, y naill yn erbyn y llall ; ac mi a welais ryfeloedd, a son am ryfeloedd, a lladdiadau mawrion a'r cleddyf yn mhlith fy mhobl.

A bu i mi weled llawer o genedlaethau yn pasio heibio, yn ol y dull o ryfeloedd ac amrysonau yn y wlad ; ac mi a welais llawer o ddinasoedd, ie, hyd y nod na ddarfu i mi eu cyfrif.

A bu i mi weled caddug o dywyllwch dros wynebgwlad yr addewid ; ac mi a welais feltt, ac a glywais daranau, a daeargryn-fâau, a phob math o sŵn terfysgld ; ac mi a welais y ddaear a'r creigiau yn ymrwygo ; ac mi a welais y mynyddoedd yn treiglo yn ddrylliau ; ac mi a welais wastad-diroedd y ddaear yn ymdori i fyny ; ac mi a welais llawer o ddinasoedd wedi ymsuddo ; ac mi a welais llawer wedi eu llosgi a than ; ac mi a welais llawer wedi syrthio i'r ddaear, o herwydd ei chryniad.

A bu ar ol i mi weled y pethau hyn, i mi weled fod y niwl o dywyllwch yn diflanu oddiar wyneb y ddaear ; ac wele, mi a ganfyddais luoedd ag oeddynt wedi syrthio, o herwydd barnedigaethau mawr ac ofnadwy yr Arglwydd. Ac mi a welais y nefoedd yn agored, ac Oen Duw yn disgyn i waered o'r nef ; ac efe a ddaeth i lawr, ac a ddangosodd ei hun iddynt. Ac mi a welais hefyd ac a ddygais dystiolaeth, i'r Yspryd Glân syrthio ar ddeuddeg ereill ; a hwy a ordeiniwyd gan Dduw ac a ddewiswyd.

A'r angel a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Wele ddeuddeg dyscybl yr Oen, y rhai a ddewiswyd i weinidogaethu i'th hâd di. Ac efe a ddywedodd wrthyf, A wyt ti yn cofio am ddeuddeg apostol yr Oen ? Wele, hwynt-hwy yw y rhai a farnant ddeuddeg llwyth Israel ; am hyny y deuddeg gweinidog o'th hâd di a farnir ganddynt hwy ; canys yr ydych chiwi o dŷ Israel ; a'r deuddeg gweinidog hyn a wel, a farnant dy hâd di. Ac, wele y maent hwy yn gyfiawn yn dragywydd ; canys o herwydd eu ffydd yn Oen Duw, y mae eu gwisgoedd wedi eu canu yn ei waed ef.

A'r angel a ddywedodd wrthyf, Edrycha ! Ac mi a edrychais, ac a welais dair o genedlaethau yn pasio heibio yn gyfiawn ; ac

yr oedd eu gwisgoedd yn wynion, sef yn gyffelyb i Oen Duw. A'r angel a ddywedodd wrthyf, Mae y rhai hyn wedi eu canu yn ngwaed yr Oen, o herwydd eu ffydd ynddo. A myfi, Nephi, a welais hefyd lawer o'r bedwaredd genedlaeth, y rhai a ddarfu basio heibio yn gyfiawn.

A bu, i mi weled lluoedd y ddaear wedi ymgasglu yn nghyd. A'r angel a ddywedodd wrthyf, Wele dy hâd di ac hefyd hâd dy frodyr ! A bu i mi edrych a gweled pobl fy hâd wedi ymgasglu ynghyd yn lluoedd yn erbyn hâd fy mrodyr ; ac yr oeddynt wedi ymgasglu ynghyd i ryfel.

A'r angel a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Wele y ffynnonell o ddwfr brwnt a welodd dy dad ; ie, sef yr afon a lefarodd efe yn ei chylch ; a'i dyfnderau hi yw dyfnderau uffern ; a'r caddug o dywyllwch yw temtasiynau y diafol, yr hwn sydd yn dallu llygaid, ac yn caledu calonau plant dynion, ac yn eu harwain hwynt ymaith i ffyrdd llydain, fel yr elont i ddinystro a cholledigaeth ; a'r adeilad mawr ac eang a welodd dy dad, yw dychymygion gau a balchder plant dynion. Ac y mae gagendor mawr ac ofnadwy yn eu rhanu hwynt ; ie, sef gair cyfiawnder y Duw tragwyddol, a'r Messiah, yr hwn yw Oen Duw, am yr hwn y mae yr Ysbryd Glân yn dwyn tystiolaeth, o ddechreuad y byd hyd yr amser hwn, ac o'r amser hwn hyd byth ac yn dragwydd. A thra yr oedd yr angel yn llefaru y geiriau hyn, mi a welais ac a ganfyddais fod hâd fy mrodyr yn yndrechu yn erbyn fy hâd i, yn ol gair yr angel ; ac o herwydd balchder fy hâd i, a themtasiynau y diafol, mi a ganfyddais fod hâd fy mrodyr yn gorchfygu pobl fy hâd i.

A bu i mi weled a chanfod fod pobl hâd fy mrodyr wedi gorchfygu fy hâd i ; a hwy a aethant allan yn lluoedd ar hyd wyneb yr holl wlad. Ac mi a'u gwelais hwynt wedi ymgasglu ynghyd yn lluoedd ; ac mi a welais ryfeloedd a sôn am ryfeloedd yn eu plith hwynt ; ac mewn rhyfeloedd a sôn am ryfeloedd, mi a welais lawer o genedlaethau yn pasio heibio. A'r angel a ddywedodd wrthyf, Wele, y rhai hyn a fethant mewn anghrediniaeth.

A bu i mi weled, ar ol iddynt fethu mewn anghrediniaeth, iddynt fyned yn bobl dywyll, ac atgas, a ffiaidd, yn llawn segurdod, a phob math o ffieidd-dra.

A bu i'r angel lefaru wrthyf, gan ddywedyd, Edrycha ! Ac mi a edrychais ac a welais lawer o genedloedd a theyrnasoedd. A'r angel a ddywedodd wrthyf, Pa beth a weli di ? Ac mi a ddywedais, Mi a welaf lawer o genedloedd a theyrnasoedd. Ac efe a ddywedodd wrthyf, Y rhai hyn ydynt genedloedd a theyrnasoedd y Cenedloedd.

A bu i mi weled yn mhlith cenedloedd y Cenedloedd sylfaen eglwys fawr. A'r angel a ddywedodd wrthyf, Wele sylfaen eglwys, yr hon yw y fwyaf ffiaidd uwchlaw pob eglwys arall, yr hon sydd yn lladd saint Duw, ie, ac yn eu poeni hwynt ac yn eu rhwymo i lawr, ac yn eu hieuo hwynt mewn iau haiarn, ac yn eu darostwng i gaethiwed.

A bu i mi weled yr eglwys fawr a ffaidd hon; ac mi a welais mai y diafol oedd ei sylfaen hi. Ac mi a welais hefyd aur, ac arian, a sidanau, ac ysgarlad, a llian main, a phob math o wisgoedd gwerthfawr; ac mi a welais lawer o buteiniaid. A'r angel a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Wele, yr aur, a'r arian, a'r sidanau, a'r ysgarlad, a'r llian main, a'r gwisgoedd gwerthfawr, a'r puteiniaid, ydynt ddymuniadau yr eglwys fawr a ffaidd hon: ac hefyd er cael clod y byd, y maent yn dyfetha saint Duw, ac yn eu darostwng i gaethiwed.

A bu i mi edrych a gweled dyfroedd lawer; a hwy a wahaniaethent y Cenedloedd oddiwrth hâd fy mrodyr. A bu i'r angel ddywedyd wrthyf, Wele, y mae digofaint Duw ar hâd dy frodyr! Ac mi a edrychais ac a welais ddyn yn mhlith y Cenedloedd ag oeddynt wedi eu gwahaniaethu oddiwrth hâd fy mrodyr gan y dyfroedd lawer; ac mi a welais Ysbryd Duw yn dyfod i waered ac yn gweithredu ar y dyn; ac efe a aeth allan ar y dyfroedd lawer, sef at hâd fy mrodyr, y rhai oeddynt yn ngwlad yr addewid.

A bu i mi weled Ysbryd Duw yn gweithredu ar Genedloedd ereill; a hwy a aethant allan o gaethiwed, ar y dyfroedd lawer.

A bu i mi weled torfeydd lawer o'r Cenedloedd yn ngwlad yr addewid; ac mi a welais fod digofaint Duw ar hâd fy mrodyr; a hwy a wasgarwyd o flaen y Cenedloedd, ac a darawyd. Ac mi a welais fod Ysbryd yr Arglwydd ar y Cenedloedd; eu bod yn llwyddo, ac yn cael y wlad yn etifeddiaeth; ac mi a welais eu bod yn wynion, ac yn deg a hardd iawn, yn gyffelyb i'm pobl i, cyn iddynt gael eu lladd.

A bu i myfi, Nephi, weled fod y Cenedloedd a aethant allan o gaethiwed, yn ymddarostwng o flaen yr Arglwydd; ac yr oedd gallu yr Arglwydd gyda hwynt; ac mi a welais fod eu mam Genedloedd wedi ymgasglu ynghyd ar y dyfroedd, ac ar y tir hefyd, i ryfela yn eu herbyn hwynt; ac mi a welais fod gallu Duw gyda hwynt, ac hefyd fod digofaint Duw ar bawb ag oedd wedi ymgasglu ynghyd yn eu herbyn hwynt i ryfel. A myfi, Nephi, a welais fod y Cenedloedd a aethant allan o gaethiwed, wedi eu gwaredu trwy allu Duw allan o ddwyllaw yr holl genedloedd ereill.

A bu i mi, Nephi, weled eu bod hwy yn llwyddo yn y tir, ac mi a welais lyfr, ac yr oedd yn cael ei gario allan yn eu plith hwynt. A'r angel a ddywedodd wrthyf, A wyddost ti arwyddocâd y llyfr? Ac mi a ddywedais wrtho, Na wn i. Ac efe a ddywedodd, Wele y mae yn dyfod allan o enau Iuddew: a myfi, Nephi, a'i gwelais ef; ac efe a ddywedodd wrthyf, Y llyfr a welaist yw cof-lyfr yr Iuddewon, yr hwn sydd yn cynnwys cyf-ammmodau yr Arglwydd, y rhai a wnaeth efe â thŷ Israel; ac y mae hefyd yn cynnwys llawer o brophwydoliaethau y prophwydi santaidd; ac y mae yn gof-lyfr tebyg i'r cerfiadau sydd ar y llafnau pres, ond nad oes dim cymmaint; er hyny, y maent yn cynnwys cyfammmodau yr Arglwydd, y rhai a wnaeth efe

â thŷ Israel; am hyny y maent o werth mawr i'r Cenedloedd.

Ac angel yr Arglwydd a ddywedodd wrthyf, Yr wyt ti wedi gwelw y llyfr yn dyfod allan o enau Iuddew; a phan y daeth allan o enau Iuddew, yr oedd yn cynnwys symrlwydd efengyl yr Arglwydd, am yr hwn y dygwyd tystiolaeth gan y deuddeg apostol; a hwy a ddygasant dystiolaeth yn unol â'r gwirionedd ag sydd yn Oen Duw; am hyny, y mae y pethau hyn yn myned allan oddiwrth yr Iuddewon mewn purdeb, at y Cenedloedd, yn unol â'r gwirionedd ag sydd yn Nuw; ac ar ol iddynt fyned allan trwy ddwyllaw deuddeg apostol yr Oen, oddiwrth yr Iuddewon, at y Cenedloedd, yr wyt yn gwelw sylfaen eglwys fawr a fflaidd, yr hon yw y mwyaf fflaidd uwchlaw pob eglwys arall; canys wele, y maent wedi cymmeryd ymaith oddiwrth efengyl yr Oen, lawer o ranau ag ydynt yn oleu ac yn dra gwerthfawr; ac hefyd y maent wedi cymmeryd ymaith lawer o gyfammodau yr Arglwydd; a hyn oll a wnaethant, fel y gallent wrydroi ffyrdd uniawn yr Arglwydd; fel y gallent ddallu llygaid a chaledu calonau meibion dynion; am hyny, ti a wel, ar ol i'r llyfr fyned allan trwy ddwyllaw yr eglwys fawr a fflaidd, fod llawer o bethau goleu a gwerthfawr wedi eu cymmeryd ymaith o'r llyfr, yr hwn yw llyfr Oen Duw; ac ar ol i'r pethau goleu a gwerthfawr hyn gael eu cymmeryd ymaith, y mae yn myned allan at holl genedloedd y Cenedloedd; ac ar ol iddo fyned allan at holl genedloedd y Cenedloedd, i.e. hyd y nod yn groes i'r dyfroedd lawer a welast gyda'r Cenedloedd a aethant allan o gaethiwed; ti a wel, o herwydd yr amryw bethau goleu a gwerthfawr a gymmerwyd allan o'r llyfr, y rhai oeddynt eglur i ddealltwriaeth plant dynion, yn ol y symrlwydd yr hwn sydd yn Oen Duw; o herwydd y pethau hyn a gymmerwyd ymaith oddiwrth efengyl yr Oen, y mae llawer iawn yn tramgwyddo, i.e. yn gymmaint nes y mae gan satan allu mawr drostynt; er hyny ti a welast na fydd i'r Cenedloedd a aethant allan o gaethiwed, ac a gyfodwyd i fyny trwy allu Duw uwchlaw pob cenedl ar wyneb y tir, yr hwn sydd dir dewisol uwchlaw pob tir arall, yr hwn yw y tir a gyfammododd yr Arglwydd Dduw â'th dad, y byddai i'w had ei gael yn etifeddiaeth,—lwyr ddyfetha cymmysg dy had di, y rhai ydynt yn mhlith dy frodyr; ac ni ddyoddefa efe i'r Cenedloedd ddyfetha had dy frodyr; ac ni ddyoddefa yr Arglwydd Dduw i'r Cenedloedd aros dros byth yn y sefyllfa enbyd hono o dywyllwch, ag y gwelaist hwynt ynddi, o herwydd y rhanau goleu a mwyaf gwerthfawr o efengyl yr Oen y rhai a gadwyd yn ol gan yr eglwys fflaidd hono ag y gwelaist ti ei ffurfiad. Am hyny, medd Oen Duw, mi a fyddaf drugarog tuag at y Cenedloedd, hyd at ymweled â gweddill tŷ Israel mewn barnedigaeth fawr.

A bu i angel yr Arglwydd lefaru wrthyf, gan ddywedyd, Wele, medd Oen Duw, ar ol i mi ymweled â gweddill tŷ Israel,

a'r gweddill hwn am ba un y llefaraf, yw had dy had; am hyny, ar ol i mi ymweled â hwynt mewn barn, a'u taraw hwynt â llaw y Cenedloedd; ac ar ol i'r Cenedloedd dramgwyddo yn fawr o herwydd y rhanau mwyaf goleu a gwerthfawr o efengyl yr Oen, y rhai a gadwyd yn ol gan yr eglwys ffaithd hono, yr hon yw mam puteiniaid, medd yr Oen; mi a fyddaf drugarog wrth y Cenedloedd yn y dydd hwnw, yn gymmaint ag y dygaf allan iddynt trwy fy ngallu fy hun, lawer o'm hefengyl ag a fyddo yn oleu a gwerthfawr, medd yr Oen; canys, wele, medd yr Oen, mi a amlygaf fy hun i'th had di, fel yr ysgrifenont lawer o bethau a weinyddaf iddynt, y rhai a fyddant yn oleu a gwerthfawr; ac ar ol i'th had di gael eu dinystrio a methu mewn anghrediniaeth, ac hefyd had dy frodyr; wele, y pethau hyn a guddir, ac a ddeuant allan i'r Cenedloedd, trwy ddawn a gallu yr Oen; ac ynddynt hwy y bydd fy efengyl yn ysgrifenedig, medd yr Oen, a'm craig, a'm hiachawdwriaeth; a gwyn fyd y rhai hyny a geisiant ddwyn allan fy Seion y dydd hwnw, canys hwy a gant ddawn a gallu yr Ysbryd Glân; ac os parhant hyd y diwedd, hwy a ddyrchefir i fyny yn y dydd diweddaf, ac a achubir yn nheyrnas dragwyddol yr Oen; a'r sawl a gyhoeddo heddwch, ie, newyddion o lawenydd mawr, mor ddymunol y byddant ar y mynyddoedd.

A bu i mi weled gweddill had fy mrodyr, ac hefyd llyfr Oen Duw, yr hwn a ddaeth allan o enau yr Iuddew, ac iddo ddod allan oddiwrth y Cenedloedd, at weddill had fy mrodyr, ac ar ol iddo ddod allan atynt hwy, mi a welais lyfrau ereill, y rhai a ddaethant allan trwy allu yr Oen, oddiwrth y Cenedloedd atynt hwy, hyd at argyhoeddiad y Cenedloedd, a gweddill had fy mrodyr, ac hefyd yr Iuddewon, y rhai oeddynt wedi eu gwasgaru ar hyd holl wyneb y ddaear, fod cof-lyfrau y prophwydi a deuddeg apostol yr Oen yn wir.

A'r angel a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Y cof-lyfrau diweddaf hyn a welaist yn mhlith y Cenedloedd, a gant gadarnhau gwirionedd y rhai cyntaf, y rhai ydynt eiddo deuddeg apostol yr Oen, a gwneyd yn hysbys y pethau goleu a gwerthfawr a gymmerwyd ymaith oddiwrthynt; a chant wneyd yn hysbys i bob llwyth, iaith, a phobl, mai Oen Duw yw Mab y Tad tragywyddol, ac Iachawdwr y byd; a bod yn rhaid i bawb ddyfod ato ef, neu ni ellir eu hachub; a rhaid iddynt ddyfod yn ol y geiriau a gadarnheir trwy enau yr Oen: a geiriau yr Oen a wneir yn hysbys yn nghof-lyfrau dy had di, yn gystal ag yn nghof-lyfrau deuddeg apostol yr Oen; am hyny, hwy a sefydlir yn un; canys un Duw sydd ac un Bugail dros yr holl ddaear; ac y mae yr amser yn dyfod pan yr amlyga efe ei hun i bob cenedl, i'r Iuddewon, ac hefyd i'r Cenedloedd; ac ar ol iddo amlygu ei hun i'r Iuddewon, ac hefyd i'r Cenedloedd, yna efe a amlyga ei hun i'r Cenedloedd, ac hefyd i'r Iuddewon, a'r olaf a fyddant flaenaf, a'r blaenaf a fyddant olaf.

A bydd, os gwrandawr y Cenedloedd ar Oen Duw yn y dydd hwnw yr amlyga ei hun iddynt mewn gair, ac hefyd mewn gallu, yn wir ddiau, hyd at gymmeriad ymaith eu meini tramgwydd, ac os na chaledant eu calonau yn erbyn Oen Duw, hwy a gyfrifir yn mysg had dy dad; ie, hwy a gyfrifir yn mysg tŷ Israel; a hwy a fyddant yn bobl gwynfydedig yn ngwlad yr addewid dros byth: ni ddarostyngir hwy mwyach i gaethiwed; a thŷ Israel ni chywilyddir mwyach; a'r pwll mawr hwnw a gloddiwyd iddynt gan yr eglwys fawr a ffaidd hono, yr hon a sylfaenwyd gan y diafol a'i blant, fel y gallai arwain eneidiau dynion i lawr i uffern; ie, y pwll mawr hwnw a gloddiwyd er dinystr dynion, a lenwir gan y rhai a'i cloddiodd, er eu llwyr ddinystr, medd Oen Duw; nid dinystr yr enaid, oddieithr mai hyny yw ei daflad i'r uffern hono nad oes iddi ddiwedd; canys wele, y mae hyn yn ol caethiwed y diafol, ac hefyd yn ol cyfiawnder Duw, ar yr holl rai hyny a weithredant anwiredd a ffeidd-dra o'i flaen ef.

A bu i'r angel ddywedyd wrthyf fi, Nephi, gan ddywedyd, Yr wyt ti wedi gweled os gwna y Cenedloedd edifarhau, y bydd yn dda arnynt; a thi a wyddost hefyd ynghylch cyfammodau yr Arglwydd â thŷ Israel; ac yr wyt hefyd wedi clywed, mai yr hwn ni edifarha, a raid drengu; gan hyny, gwae y Cenedloedd, os caledant eu calonau yn erbyn Oen Duw; canys y mae yr amser yn dyfod, medd Oen Duw, y bydd i mi wneyd gwaith mawr a rhyfedd yn mhliith plant dynion; gwaith ag a fydd yn dragywyddol, naill ar un llaw neu ar y llall: naill ai er eu hargyhoeddi hwynt i heddwch a bywyd tragywyddol, neu er eu traddodi yn nghaledwch eu calonau a dallineb eu meddyliau, i gael eu darostwng i gaethiwed, ac hefyd i ddinystr, yn dymmorol ac ysbrydol, yn ol caethiwed y diafol, am yr hwn yr wyf wedi lefaru.

A bu ar ol i'r angel lefaru y geiriau hyn, iddo ddywedyd wrthyf, A wyt ti yn cofio am gyfammodau y Tad â thŷ Israel. Ac mi a ddywedais wrtho ef, Ydwyf. A bu iddo ef ddywedyd wrthyf, Edrycha! ac wele yr eglwys fawr a ffaidd hono, yr hon yw mam ffeidd-dra, sylfaen yr hon yw y diafol. Ac efe a ddywedodd wrthyf, Wele, nid oes ond dwy eglwys yn unig; un yw eglwys Oen Duw, a'r llall yw eglwys y diafol; am hyny, yr hwn nid yw yn perthyn i eglwys Oen Duw, y mae yn perthyn i'r eglwys fawr hono, yr hon yw mam ffeidd-dra: a hi yw putain yr holl ddaear.

A bu i mi edrych a gweled putain yr holl ddaear, a hi a eisteddai ar ddyfroedd lawer; ac yr oedd ganddi lywodraeth dros yr holl ddaear, yn mhliith pob cenedl, llwyth, iaith, a phobl.

A bu i mi weled eglwys Oen Duw, a'i rhifedi oedd yn ychydig, o herwydd drygioni a ffeidd-dra y butain ag oedd yn eistedd ar ddyfroedd lawer; er hyny, mi a welais fod eglwys yr Oen, y rhai oeddynt saint Duw, hefyd ar wyneb yr

holl ddaear; ac yr oedd eu llywodraeth ar wyneb y ddaear yn fach, o herwydd drygioni y butain fawr a welais.

A bu i mi weled mam fawr ffieidd-dra yn casglu ei lluoedd ynghyd ar wyneb yr holl ddaear, yn mhlith holl genedloedd y Cenedloedd, i ymladd yn erbyn Oen Duw.

A bu i mi, Nephi, weled gallu Oen Duw yn disgyn ar saint eglwys yr Oen, ac ar bobl gyfammodol yr Arglwydd, y rhai oeddynt yn wasgaredig ar hyd wyneb yr holl ddaear; ac yr oeddynt wedi ymarfogi â chyfiawnder ac â gallu Duw mewn gogoniant mawr.

A bu i mi weled digofaint Duw yn cael ei dywallt allan ar yr eglwys fawr a ffiaidd, yn gymmaint â bod rhyfeloedd a sôn am ryfeloedd yn mhlith holl genedloedd a llwythau y ddaear; a phan ddechreuodd fod rhyfeloedd a sôn am ryfeloedd yn mhlith yr holl genedloedd a berthynent i fam ffieidd-dra, yr angel a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Wele, y mae digofaint Duw ar fam puteiniaid; ac wele, yr ydwyf yn canfod yr holl bethau hyn: a phan ddelo y dydd i ddigofaint Duw gael ei dywallt allan ar fam puteiniaid, yr hon yw eglwys fawr a ffiaidd yr holl ddaear, sylfaen yr hon yw y diafol, yna, yn y dydd hwnw, gwaith y Tad a ddechreuir, mewn paratoi ffordd i gyflawni ei gyfammodau, y rhai a wnaeth efe â'i bobl, y rhai ydynt o dŷ Israel.

A bu i'r angel lefaru wrthyf, gan ddywedyd, Edrycha! Ac mi a edrychais ac a welais ddyn, ac yr oedd wedi ymwisgo mewn gwisg wên; a'r angel a ddywedodd wrthyf, Wele, un o ddeuddeg apostol yr Oen! Wele, efe a gaiff weled ac ysgrifenu y gweddill o'r pethau hyn; ie, a llawer o bethau ag ydynt wedi bod; ac efe hefyd a gaiff ysgrifenu ynghylch diwedd y byd; am hyny, mae y pethau a ysgrifena yn gyflawn a chywir; ac wele, y maent yn ysgrifenedig yn y llyfr a welaist yn dyfod allan o enau yr Iuddew; ac yn yr amser y deuant allan o enau yr Iuddew, neu, yn yr amser y daeth y llyfr allan o enau yr Iuddew, yr oedd y pethau ysgrifenedig yn eglur a phur, ac yn dra gwerthfawr, ac yn rhwydd i amgyffrediad pob dyn. Ac wele, y pethau a ysgrifena yr apostol hwn o eiddo yr Oen, ydynt lawer o bethau ag yr ydwyf wedi eu gweled; ac wele, y gweddill a gai di weled; ond y pethau a gai di weled ar ol hyn, ni chei ysgrifenu; canys y mae yr Arglwydd Dduw wedi arfaethu apostol yr Oen i'w hysgrifenu hwynt. Ac hefyd i ereill ag ydynt wedi bod y mae efe wedi dangos pob peth, ac y maent hwy wedi eu hysgrifenu; ac y maent wedi eu selio i fyny i ddyfod allan yn eu purdeb, yn ol y gwirionedd yr hwn sydd yn yr Oen, yn amser cyfaddas yr Arglwydd, i dŷ Israel.

A myfi, Nephi, a glywais, ac yr wyf yn dwyn tystiolaeth, mai enw apostol yr Oen yw Ioan, yn ol gair yr angel. Ac, wele, yr wyf fi, Nephi, yn cael fy ngwahardd i ysgrifenu gweddill y pethau a welais ac a glywais; am hyny digon i

mi yw y pethau a ysgrifenaïs; ac ni ysgrifenaïs ond rhan fechan o'r hyn a welais. Ac yr wyf yn dwyn tystiolaeth, i mi weled y pethau a welodd fy nhad, ac angel yr Arglwydd a'u gwnaeth hwynt yn adnabyddus i mi. Ac yn awr yr wyf yn gwneuthur diwedd ar lefaru ynghylch y pethau a welais, pan y cymmerwyd fi ymaith yn yr ysbryd: ac os nad yw yr holl bethau a welais wedi eu hysgrifenu, y mae y pethau a ysgrifenaïs yn wirionedd. Ac felly y mae. Amen.

PENNOD IV.

A bu ar ol i mi, Nephi, gael fy nghymmeryd ymaith yn yr ysbryd, a gweled yr holl bethau hyn, i mi ddychwelyd i babell fy nhad. A bu i mi weled fy mrodyr, ac yr oeddynt yn ymddadleu â'u gilydd ynghylch y pethau a lefarodd fy nhad wrthynt; canys yn ddiau efe a lefarodd wrthynt lawer o bethau mawrion, y rhai oeddynt yn anhawdd i'w deall, oddieithr fod dyn yn ymofyn â'r Arglwydd; a chan eu bod hwy wedi ymgaledu yn eu calonau ni edrychasant tuag at yr Arglwydd, megys y dylasant. Ac yn awr, yr oeddwn i, Nephi, yn ymofidio o herwydd caledrwydd eu calonau, ac hefyd o herwydd y pethau a welais, ac y gwyddwn fod yn rhaid iddynt gael eu cyflawni, o herwydd mawr ddrygioni plant dynion. A bu i mi gael fy llethu o herwydd fy ngofidiau, canys yr oeddwn yn ystyried fod fy ngofidiau i yn fawr uwchlaw dim, o herwydd dinystriadau fy mhobl, canys mi a welais eu cwmp hwynt.

A bu ar ol i mi dderbyn nerth, i mi lefaru wrth fy mrodyr, gan ddymuno cael gwybod ganddynt yr achos o'u hymddadleu. A hwy a ddywedasant, Wele, nis gallwn ddeall y geiriau a lefarodd ein tad ynghylch cangenau naturiol yr olewydden, ac hefyd ynghylch y Cenedloedd. Ac mi a ddywedais wrthynt, A ymfynasoch chiwi â'r Arglwydd? A hwy a ddywedasant wrthyf, Naddo; canys nid yw yr Arglwydd yn gwneyd y fath beth yn hysbys i ni. Wele, mi a ddywedais wrthynt, Pa fodd y mae nad ydych yn cadw gorchymynion yr Arglwydd? Paham y gwnewch drengu, o herwydd caledrwydd eich calonau? Ai nid ydych yn cofio y pethau a ddywedodd yr Arglwydd, Os na fydd i chiwi galedu eich calonau, ond gofyn i mi mewn ffydd, gan gredu y derbyniwch, a bod yn ddiwyd i gadw fy ngorchymynion, y pethau hyn yn ddiau a wneir yn adnabyddus i chiwi.

Wele, yr wyf yn dywedyd wrthyich, fod tŷ Israel yn cael ei gymharu i olewydden, gan Ysbryd yr Arglwydd yr hwn oedd yn ein tadau; ac wele, ai nid ydym wedi ein tori ymaith oddi wrth dŷ Israel; ac ai nid ydym yn gangen o dŷ Israel? Ac yn awr, y peth a feddylia ein tad ynghylch impiad y cangenau naturiol i mewn trwy gyflawnder y Cenedloedd, yw, y bydd, yn y dyddiau diweddaif, pan fyddo ein hâd ni wedi methu mewn

anghrediniaeth, i.e. am yspaid llawer o flynyddoedd, a llawer o genedlaethau ar ol i'r Messiah gael ei amlygu mewn corff i blant dynion, i gyflawnder efengyl y Messiah ddyfod at y Cenedloedd, ac oddiwrth y Cenedloedd at weddill ein hâd ni: ac yn y dydd hwnw y caiff gweddill ein hâd ni wybod eu bod o dŷ Israel, a'u bod yn bobl gyfammodol yr Arglwydd; ac yna y cânt wybod a dyfod i wybodaeth o'u cyndadau, ac hefyd i wybodaeth o efengyl eu Gwaredwr, yr hon a weinyddwyd i'w tadau ganddo ef; am hyny hwy a gânt ddyfod i wybodaeth o'u Gwaredwr, ac o bynciau ei athrawiaeth, fel y gallont wybod pa fodd i ddyfod atto ef ac i gael eu hachub. Ac yna yn y dydd hwnw, ai ni orfoleddant a chlodfori eu Duw tragwyddol, eu craig, a'u hiachawdwriaeth? Iê, yn y dydd hwnw, ai ni dderbyniant nerth a meithriniaeth oddiwrth y wir winwydden? Iê, ai ni ddeuant i wir gorlan Duw? Wele, yr wyf yn dywedyd wrthyh, Iê, hwy a gofir etto yn mhlith tŷ Israel; hwy a impir i mewn, gan eu bod yn gangen naturiol o'r olewydden, i'r wir olewydden; a dyma y peth a feddylia ein tad; ac y mae efe yn meddwl na ddaw oddiamgylch hyd nes ar ol iddynt gael eu gwasgaru gan y Cenedloedd; ac y mae efe yn meddwl y daw trwy ddwyllaw y Cenedloedd, fel y gallo yr Arglwydd ddangos ei allu i'r Cenedloedd, i'r unig ddyben o gael ei wrthod gan yr Iuddewon, neu dŷ Israel; am hyny nid yw ein tad wedi llefaru am ein had ni yn unig, ond hefyd am holl dŷ Israel, gan gyfeirio at y cyfammod a gawsai ei gyflawni yn y dyddiau diweddaf; yr hwn gyfammod a wnaeth yr Arglwydd â'n tad Abraham, gan ddywedyd, Yn dy hâd di y bendithir holl lwythau y ddacar.

A bu i mi, Nephi, lefaru llawer wrthynt ynghylch y pethau hyn; i.e. mi a lefarais wrthynt ynghylch adferiad yr Iuddewon, yn y dyddiau diweddaf; ac mi a adroddais iddynt eiriau Isaiah, yr hwn a lefarodd ynghylch adferiad yr Iuddewon, neu dŷ Israel; ac ar ol iddynt gael eu hadferyd, na chawsent mwyach eu cywilyddio, nac ychwaith eu gwasgaru drachefn. A bu i mi lefaru llawer o eiriau wrth fy mrodyr, nes iddynt gael eu heddychu, a hwy a ymddarostyngasant gerbron yr Arglwydd.

A bu iddynt lefaru wrthyf drachefn, gan ddywedyd, Beth yw ystyr y peth a welodd ein tad mewn breuddwyd? Beth yw ystyr y pren a welodd? Ac mi a ddywedais wrthynt, Yr oedd yn arddangosiad o bren y bywyd? A hwy a ddywedasant wrthyf, Beth yw ystyr y wialen haiarn a welodd ein tad, yr hon a arweiniai at y pren? Ac mi a ddywedais wrthynt, mai gair Duw oedd; a'r sawl a wrandawo ar air Duw, ac a ddalio afael ynddo ni chyfrgollir byth; ac ni all temtasiynau a phicellau tanllyd y gelyn eu gyru hwy i dywyllwch, er eu harwain ymaith i ddystryw. Am hyny myfi, Nephi, a'u hannogais hwynt i wrandaw ar air yr Arglwydd; i.e. mi a'u hannogais hwynt â holl alluoedd fy enaid, ac â'r holl gynneddfau sydd yn fy meddiant, i wrandaw ar air yr Arglwydd, a chofio cadw ei orchymynion yn mhob peth yn wastadol. A hwy a ddywedasant wrthyf, Beth yw ystyr yr

afon o ddwfr a welodd ein tad ? Ac mi a ddywedais wrthynt, mai y dwfr a welodd fy nhad oedd brynti ; ac yr oedd ei feddwl ef wedi ei lyncu i fyny gymmaint gan bethau ereill, fel na welodd frynti y dwfr ; ac mi a ddywedais wrthynt, mai gagerdor ofnadwy oedd, yr hwn sydd yn gwahanu y drygionus oddiwrth bren y bywyd, ac hefyd oddiwrth saint Duw. Ac mi a ddywedais wrthynt, ei fod yn arddangosiad o'r uffern ddychrynlyd hono, ag a ddywedodd yr angel wrthyf oedd wedi ei pharotoi i'r drygionus. Ac mi a ddywedais wrthynt, i'n tad hefyd weled fod cyfiawnder Duw hefyd yn gwahanu y drygionus oddiwrth y cyfiawn ; ac yr oedd ei ddyscleirdeb yn ddyg i ddyscleirdeb tan ffamillyd, yr hwn sydd yn esgyn i fyny at Dduw yn oes oesoedd, ac heb ddiwedd iddo.

A hwy a ddywedasant wrthyf, A yw y peth hwn yn meddwl poenedigaeth y corff yn nyddiau prawf, neu a yw yn meddwl sefyllfa olaf yr enaid ar ol marwolaeth y corff tymmorol ? neu a ydyw yn llefaru am bethau sydd yn dymmorol ? A bu i mi ddywedyd wrthynt, ei fod yn arddangosiad o bethau tymmorol ac ysbrydol ; canys fe ddaw y dydd pan y bydd yn rhaid iddynt gael eu barnu wrth eu gweithredoedd, i.e., sef y gweithredoedd a gyflawnwyd gan y corff tymmorol yn nyddiau eu prawf ; am hyny, os byddant farw yn eu drygioni, rhaid iddynt gael eu bwrw ymaith hefyd gyda golwg ar y pethau ag ydynt yn ysbrydol, y rhai ydynt yn berthynol i iachawdwriaeth ; am hyny, rhaid iddynt gael eu dwyn i sefyll gerbron Duw, i gael eu barnu am eu gweithredoedd ; ac os bu eu gweithredoedd yn ffaidd, y maent hwythau yn ffaidd o anghenrhaid ; ac os ydynt hwy yn ffaidd, nis gallant drigo yn nheyrnas Dduw ; pe gallent, byddai raid fod teyrnas Dduw yn ffaidd hefyd. Ond, wele, yr wyf yn dywedyd wrthyh, Nid yw teyrnas Dduw yn ffaidd ; ac ni all dim aflan fyned i mewn i deyrnas Dduw : am hyny anghenrhaid yw fod lle ffaidd wedi ei barotoi i'r hyn sydd ffaidd. Ac y mae lle wedi ei barotoi, i.e., sef yr uffern ddychrynlyd hono am ba un yr wyf wedi llefaru, a'r diafol yw y sylfaen o honi ; am hyny sefyllfa olaf eneidiau dynion yw trigo yn nheyrnas Dduw, neu gael eu taflu allan oblegid y cyfiawnder hwnw am ba un yr wyf wedi llefaru ; am hyny, y drygionus a wahanir oddiwrth y cyfiawn, ac hefyd oddiwrth bren y bywyd hwnw, ffrwyth yr hwn sydd yn dra gwerthfawr a thra dymunol uwchlaw pob ffrwythau ereill ; i.e., ac efe yw y fwyaf o holl roddion Duw. Ac felly y llefarais wrth fy mrodyr. Amen.

PENNOD V.

A bu yn awr, ar ol i mi, Nephi, orphen llefaru wrth fy mrodyr, wele hwy a ddywedasant wrthyf, Yr wyt ti wedi mynegi i ni bethau celyd, mwy nag y gallwn ni eu dyoddef.

A bu i mi ddywedyd wrthynt, fy mod yn gwybod i mi lefaru pethau celyd yn erbyn y drygionus, yn unol â'r gwirionedd; ac yr wyf wedi cyfiawnhau y cyfiawn, a thystiolaethu y cant eu dyrchafu i fyny yn y dydd diweddaf; am hyny, y mae'r euog yn cymmeryd fod y gwirionedd yn galed, canys y mae yn eu tori hwy hyd at y canol. Ac yn awr, fy mrodyr, pe buasech chwi yn gyfiawn, ac yn ewyllysgar i wrandaw y gwirionedd, a thalu sylw iddo, fel y gallech rodio yn uniawn gerbron Duw, yna ni rwgnachech oblegid y gwirionedd, a dywedyd, Yr wyt ti yn llefaru pethau celyd yn ein herbyn ni. A bu i mi, Nephi, annog fy mrodyr, gyda phob diwydrwydd, i gadw gorchymynion yr Arglwydd. A bu iddynt hwy ymddarostwng gerbron yr Arglwydd: yn gymmaint ag i mi gael llawenydd a gobaith mawr am danynt, y gwneleth rodio yn llwybrau cyfiawnder. Yn awr, yr holl bethau hyn a lefarwyd, ac a gyflawnwyd, pan oedd fy nhad yn trigo mewn pabell mewn dyffryn a alwai efe yn Lemuel.

A bu i mi, Nephi, gymmeryd un o ferched Ishmael yn wraig; ac hefyd, fy mrodyr a gymmerasant ferched Ishmael yn wragedd; ac hefyd Zoram a gymmerodd ferch henaf Ishmael yn wraig. Ac felly fy nhad a gyflawnodd holl orchymynion yr Arglwydd, y rhai a roddwyd iddo. Ac hefyd, myfi, Nephi, a fendithiwyd gan yr Arglwydd yn fawr iawn.

A bu i lais yr Arglwydd lefaru wrth fy nhad yn y nos, a gorchymyn iddo gymmeryd ei daith yn y boreu i'r anialwch. A bu pan oedd fy nhad yn codi yn y boreu, ac yn myned allan i ddrws y babell, er ei fawr syndod, iddo weled ar y llawr belengron o wneuthuriad cywrair; ac yr oedd o bres coeth. Ac oddifewn y belen yr oedd dwy werthid; ac un a bwyntiai at y ffordd ag oeddym i fyned i'r anialwch.

A bu i ni gasglu ynghyd pa bethau bynag a allem gario i'r anialwch,—a'r holl weddill o'r darpariadau ag oedd yr Arglwydd wedi roddi i ni; a ni a gymmerasom hâd o bob math, fel y gall-em fyned ag ef i'r anialwch.

A bu i ni gymmeryd ein pebyll, ac ymadael i'r anialwch, yn groes i'r afon Laman. A bu i ni deithio am yspaid pedwar diwrnod, yn agos yn ddeheuol mewn cyfeiriad deheu-ddwyrein-ol, ac ni a godasom ein pebyll drachefn; ac ni a alwasom enw y lle yn Shazer.

A bu i ni gymmeryd ein bwâu a'n saethau, a myned allan i'r anialwch i ladd ymborth i'n teuluoedd; ac ar ol i ni ladd ymborth i'n teuluoedd, ni a ddychwelasom drachefn at ein teuluoedd yn yr anialwch, i'r lle Shazer. Ac ni a aethom allan drachefn i'r anialwch, gan ddilyn yr un cyfeiriad, a chadw yn y rhanau mwyaf ffrwythlawn o'r anialwch, y rhai oeddynt ar y cyffiniau gerllaw y Môr Coch. A bu i ni deithio am yspaid amryw ddyddiau, gan ladd ymborth ar hyd y ffordd, a'n bwâu a'n saethau, a'n ceryg, a'n ffyn-tafl; ac ni a ddilynasom gyfeiriadau y belen, yr hon a'n harweiniai i'r rhanau mwyaf ffrwyth-

lawn o'r anialwch. Ac ar ol i ni deithio am yspaid amryw ddyddiau, ni a godasom ein pepyll am yspaid o amser, fel y gallem drachefn ymorphismys a chael ymborth i'n teuluoedd.

A bu pan oeddwn i, Nephi, yn myned allan i ladd ymborth, wele, mi a dorais fy mwa, yr hwn a wnaed o ddur coeth : ac ar ol i mi dori fy mwa, wele, fy mrodyr, oeddynt ddigllawn wrthyf, oblegid colli fy mwa, canys ni chawsom ddim ymborth. A bu i ni ddychwelyd heb ymborth i'n teuluoedd. A chan eu bod hwy wedi mawr flino, o herwydd eu teithio, hwy a ddyoddefasant lawer o eisieu ymborth.

A bu i Laman a Lemuel, a meibion Ishmael, ddechreu grwnach yn ddirfawr, o herwydd eu dyoddefiadau a'u blinderau yn yr anialwch : ac hefyd, fy nhad a ddechreuodd rwnach yn erbyn yr Arglwydd ei Dduw ; ie, yr oeddynt oll yn drist iawn, hyd y nes grwnachasant yn erbyn yr Arglwydd.

Yn awr dygwyddodd i mi, Nephi, gael fy ngofidio gan fy mrodyr, o herwydd colli fy mwa ; a chan fod eu bwâau hwythau wedi colli eu *springs*, dechreuodd fod yn dra anhawdd, ie, yn gymmaint ag na allem gael dim ymborth. A bu i mi, Nephi, lefaru llawer wrth fy mrodyr, o herwydd eu bod wedi caledi eu calonau drachefn, hyd at achwyn yn erbyn yr Arglwydd eu Duw. A bu i mi, Nephi, wneuthur bwa o goed, a saeth o wialen syth : am hyny, mi a arfogais fy hunan â bwa a saeth, â ffon-daf ac â cheryg. Ac mi a ddywedais wrth fy nhad, Pa le yr af i ymofyn ymborth ? A bu iddo ef ymofyn â'r Arglwydd, canys hwy a ymddarostyngasant o herwydd fy ngair i ; canys mi a ddywedais lawer o bethau wrthynt yn ngrymusder fy enaid.

A bu i lais yr Arglwydd ddyfod at fy nhad ; ac efe a wir gerwyddwyd oblegid ei rwnachrwydd yn erbyn yr Arglwydd, yn gymmaint ag iddo gael ei ddarostwng i ddyfnderau tristwch. A bu i lais yr Arglwydd ddywedyd wrtho, Edrycha ar y belen, a gwel y pethau ydynt wedi eu hysgrifenu. A bu, pan welodd fy nhad y pethau oedd wedi eu hysgrifenu ar y belen, efe a ofnodd ac a ddychrynodd yn ddirfawr ; ac hefyd fy mrodyr, a meibion Ishmael, a'n gwragedd.

A bu i mi, Nephi, ganfod fod y cyfeirwyr oedd yn y belen, yn gweithio yn ol y ffydd, a'r diwydrwydd, a'r sylw a roddasem ni iddynt. Ac yr oedd hefyd yn ysgrifenedig arnynt, ysgrifeniad newydd, yr hwn oedd yn hawdd i'w ddarllen, yr hwn a roddai ar ddeall i ni ynghylch ffyrdd yr Arglwydd ; ac yr oedd yn cael ei ysgrifenu a'i newid o bryd i bryd, yn ol y ffydd a'r diwydrwydd a roddasem ni iddo. Ac fel hyn yr ydym yn gweled fod yr Arglwydd, trwy offerynnau bychain, yn dwyn oddiamgylch bethau mawrion.

A bu i mi, Nephi, fyned i fyni i ben y mynydd, yn ol y cyfarwyddiadau ag oedd ar y belen. A bu i mi ladd anifeiliaid gwylltion, yn gymmaint ag i mi gael ymborth i'n teuluoedd. A bu i mi ddychwelyd i'n pebyll, gan ddwyn yr anifeiliaid a ladd-

aswn; ac yn awr pan welsant fy mod wedi cael ymborth, mor fawr oedd eu llawenydd. A bu iddynt ymddarostwng gerbron yr Arglwydd, a rhoddi diolchgarwch iddo.

A bu i ni drachefn gymmeryd ein taith, gan fyned yn agos yn yr un cyfeiriad ag yn y dechreu; ac ar ol i ni deithio am yspaid llawer o ddyddiau, ni a godasom ein pebyll drachefn, fel y gallem aros dros yspaid o amser.

A bu i Ishmael farw, a chladdwyd ef yn y lle yr hwn a alwyd Naham. A bu i ferched Ishmael alaru yn ddifawr, o herwydd colli eu tad, ac o herwydd eu gofidiau yn yr anialwch; a hwy a rwgnachasant yn erbyn fy nhad, am iddo eu dwyn hwynt allan o wlad Jerusalem, gan ddywedyd, Mae ein tad wedi marw; ie, ac yr ydym ni wedi crwydro llawer yn yr anialwch, ac wedi dyodd-ef llawer o helbulon, newyn, syched a blinder; ac ar ol yr holl ddyoddefiadau hyn y mae yn rhaid i ni farw yn yr anialwch o newyn. Ac fel hyn y grwgnachasant yn erbyn fy nhad, ac hefyd yn fy erbyn innau; ac yr oeddynt yn dymuno dychwelyd drachefn i Jerusalem. A Laman a ddywedodd wrth Lemuel, ac hefyd wrth feibion Ishmael, Wele, lladdwn ein tad, ac hefyd ein brawd Nephi, yr hwn sydd wedi cymmeryd arno i fod yn llywodraethwr a dysgawdwr i ni, y rhai ydym ei frodyr henaf: Yn awr, dyweda fod yr Arglwydd wedi ymddyddan ag ef, ac hefyd fod angylion wedi gweinyddu iddo. Ond wele, gwyddom ei fod yn dywedyd celwydd wrthym; ac y mae yn mynegi y pethau hyn i ni, ac yn gwneuthur llawer o bethau trwy gyfrwysdra, fel y gallo ddallu ein llygaid, gan dybied, efallai, y medr ein harwain ymaith i ryw anialwch dyeithr; ac ar ol iddo ein harwain ymaith, tybia wneuthur ei hun yn frenin ac yn llywodraethwr arnom ni, fel y gallo wneuthur o honom yn ol ei ewyllys a'i bleser. Ac yn y modd hyn y darfu i'm brawd Laman gynhyrfu eu calonau i ddigofaint.

A bu i'r Arglwydd fod gyda ni, ie, hyd y nod llais yr Arglwydd a ddaeth ac a lefarodd lawer o ciriau wrthynt, ac a'u ceryddodd yn enbyd; ac ar ol iddynt gael eu ceryddu gan lais yr Arglwydd, hwy a droisant ymaith eu digofaint, ac a edifarhasant am eu pechodau, yn gymmaint ag i'r Arglwydd eu bendithio hwy drachefn ag ymborth, fel na fuom feirw.

A bu i ni drachefn gymmeryd ein taith yn yr anialwch; ac ni a deithiasom yn agos yn ddwyrciniol, o'r amser hwnw yn mlaen. Ac ni a deithiasom ac a aethom drwy lawer o flinderau yn yr anialwch; a'n gwragedd a ddygasant blant yn yr anialwch. Ac yr oedd bendithion yr Arglwydd mor fawr tuag atom, fel pan yr oeddem yn byw ar gig annrwd yn yr anialwch, yr oedd ein benywod yn rhoddi digonedd o laeth i'w plant, ac yr oeddent yn gryfion, ie, yn debyg i'r gwrrywod; a hwy a ddechreuasant ddyoddef eu teithiau heb rwgnach. Ac felly gwelwn fod yn rhaid i orchymynion Duw gael eu cyflawni. Ac os bydd plant dynion yn cadw gorchymynion Duw, y mae efe yn eu meithrin, ac yn eu cryfhau, ac yn darparu moddion trwy

ba rai y gallant gyflawni y peth y gorchymynodd efe iddynt : am hyny, efe a ddarparodd foddion i ni tra yn teithio yn yr anialwch. Ac ni a deithiasom am yspaid llawer o flynyddau, i.e., hyd y nod wyth mlynedd, yn yr anialwch. Ac ni a ddaethom i'r tir yr hwn a alwasom yn Llawnder, oblegid ei ffrwyth lawer, ac hefyd ei fêl gwyllt; a'r holl bethau hyn a barotowyd gan yr Arglwydd, fel na fuasem farw. Ac ni a welsom y môr, yr hwn a alwasom yn Irreantum, yr hyn o'i gyfieithu yw, dyfroedd lawer.

A bu i ni godi ein pebyll ar lân y môr; ac er i ni ddyoddef llawer o flinderau a llawer o anhawsdra, i.e., gymmaint fel nad allwn eu hysgrifenu oll, etto darfu i ni orfoleddu yn ddirfawr pan ddaethom at lân y môr; ac ni a alwasom y lle yn Llawnder, oblegid ei ffrwyth lawer.

A bu ar ol i mi, Nephi, fod yn nhir Llawnder, am yspaid llawer o ddyddiau, i lais yr Arglwydd ddyfod ataf, gan ddywedyd, Cyfoda, a dos i'r mynydd. A bu i mi gyfodi a myned i fyny i'r mynydd, a galw ar yr Arglwydd.

A bu i'r Arglwydd lefaru wrthyf, gan ddywedyd, Ti a gai adeiladu llong, yn ol y dull a ddangosaf i ti, fel y gallwyf gludo dy bobl yn groes i'r dyfroedd hyn. Ac mi a ddywedais, Arglwydd, Pa le yr af i gael mân i'w dod, fel y gallwyf wneuthur offerynau i adeiladu y llong yn ol y dull a ddangosaist i mi? A bu i'r Arglwydd fynegi wrthyf pa le yr awn i gael mân, fel y gallwn wneuthur offerynau.

A bu i mi, Nephi, wneuthur megin i chwythu y tân, allan o grwyn anifeiliaid; ac ar ol i mi wneuthur megin, fel y gallwn gael rhywbeth i chwythu y tân, mi a darawais ddwy gareg yn erbyn eu gilydd, fel y gallwn gynneu tân: canys nid oedd yr Arglwydd hyd yn hyn wedi dyoddef i ni wneyd llawer o dân, pan yn teithio yn yr anialwch; canys efe a ddywedodd, Mi a wnafl i'th ymborth fod yn felys, fel na choginot ef; ac mi a fyddaf hefyd yn oleuni i chwi yn yr anialwch; ac mi a barotoaf y ffordd o'ch blaen, os bydd i chwi gadw fy ngorchymynion; am hyny, yn gymmaint ag y bydd i chwi gadw fy ngorchymynion, chwi a arweinir tua gwlad yr addewid; a chwi a gewch wybod mai genyf fi y'ch arweinir. I.e., a'r Arglwydd a ddywedodd hefyd, Ar ol i chwi gyrhaedd gwlad yr addewid, chwi a gewch wybod mai myfi, yr Arglwydd, wyf Dduw; ac mai myfi, yr Arglwydd, a'ch gwaredodd o ddinystr; i.e., mai myfi a'ch dygodd allan o wlad Jerusalem. Am hyny, myfi, Nephi, a ymdrechais gadw gorchymynion yr Arglwydd, ac a annogais fy mrodyr i ffyddlondeb a diwydrwydd.

A bu i mi wneuthur offerynau allan o'r mân, yr hwn a doddais allan o'r graig. A phan welodd fy mrodyr fy mod ynghylch adeiladu llong, hwy a ddechreuasant rwnnach yn fy erbyn, gan ddywedyd, Mae ein brawd yn ffôl, canys y mae yn tybied y gall adeiladu llong; i.e., ac y mae efe hefyd yn tybied y gall groesi y dyfroedd mawrion hyn. Ac felly yr oedd fy mrod-

yr yn achwyn yn fy erbyn, ac yn dymuno na chaffent weithio, canys ni chredent y gallwn i adeiladu llong; ac ni chredent ychwaith fy mod yn cael fy nghyfarwyddo gan yr Arglwydd.

A bu i mi, Nephi, fod yn dra gofidus oblegid caledrwydd eu calonau; ac yn awr pan welsant fy mod i yn dechreu gofidio yr oeddynt yn falch yn eu calonau, yn gymmaint ag iddynt orfoleddu droswyf, gan ddywedyd, Ni a wyddem nas gallech chwi adeiladu llong, canys gwyddem eich bod yn ddiffygiol mewn medrusrwydd; am hyny, nis gelli gyflawni gorchwyl mor fawr; ac yr ydwyf yn debyg i'n tad, yn cael ei arwain ymaith gan wag ddychymmygion ei galon; i.e., y mae efe wedi ein harwain allan o wlad Jerusalem, ac yr ydym yn crwydro yn yr anialwch dros yr amryw flynyddoedd hyn; ac y mae ein benywod wedi ymboeni, gan fod yn feichiog ar blant; ac y maent wedi dwyn plant yn yr anialwch a dyoddef pob peth oddieithr marwolaeth; a buasai yn well pe byddent wedi marw, cyn iddynt ddyfod allan o Jerusalem, nâ dyoddef y blinderau hyn. Wele, yr holl flynyddoedd hyn yr ydym wedi dyoddef yn yr anialwch, yn yr hwn amser y gallem fod yn mwynhau ein meddiannau a gwlad ein hetifeddiaeth: i.e., a gallem fod yn ddedwydd; ac ni a wyddom fod y bobl ag oeddynt yn ngwlad Jerusalem, yn bobl gyflawn; canys yr oeddynt yn cadw deddfau a barnedigaethau yr Arglwydd, a'i holl orchymynion, yn ol cyfraith Moses: am hyny, ni a wyddom eu bod yn bobl gyflawn; ac y mae ein tad ni wedi eu barnu hwynt a'n harwain ni ymaith o herwydd ein ood yn gwrandaw ar ei eiriau ef; i.e., ac y mae ein brawd yn debyg iddo. Ac yn ol iaith o'r dull hyn y grwnachai ac yr achwynai fy mrodry yn ein herbyn.

A bu i mi, Nephi, lefaru wrthynt, gan ddywedyd, A ydych chi yn credu y cawsai ein tadau, y rhai oeddynt blant Israel, eu dwyn ymaith o ddwyllaw yr Aifftiaid, pe na wrandawent ar eiriau yr Arglwydd? I.e., a ydych chi yn tybied y cawsent hwy eu dwyn allan o gaethiwed, pe na fuasai i'r Arglwydd orchymyn i Moses i'w dwyn hwynt allan o gaethiwed? Yn awr, yr ydych yn gwybod i blant Israel fod mewn caethiwed; ac yr ydych yn gwybod eu bod yn cael eu llwytho â thasg-waith, yr hwn oedd yn drwm i'w ddyoddef; am hyny, yr ydych yn gwybod mai peth da iddynt hwy, oedd cael eu dwyn allan o gaethiwed. Yn awr, yr ydych yn gwybod fod Moses wedi cael gorchymyn gan yr Arglwydd i gyflawni y gwaith mawr hwnw; ac yr ydych yn gwybod mai trwy ei air y rhanwyd dyfroedd y Môr Coch yma ac acw, ac yr aethant trwodd ar dir sych. Ond yr ydych yn gwybod i'r Aifftiaid gael eu boddi yn y Môr Coch, y rhai oeddynt fyddinoedd Pharaoh; ac yr ydych yn gwybod hefyd i'r lleill gael eu porthi â manna yn yr anialwch; i.e., ac yr ydych yn gwybod i Moses, trwy ei air, yn ol gallu Duw yr hwn oedd ynddo, daraw y graig, ac i ddwfr ddyfod allan, fel y gallai

plant Israel dori eu syched; ac er eu bod yn cael eu harwain, a'r Arglwydd eu Duw, eu Gwardwr, yn myned o'u blaen hwynt, gan eu harwain hwynt y dydd, a'u goleuo hwynt y nos, a gwneuthur pob peth iddynt ag oedd yn llesol i ddyn i'w gael, darfu iddynt galedu eu calonau, a dallu eu meddyliau, a chablu yn erbyn Moses ac yn erbyn y gwir a'r bywiol Dduw.

A bu mai yn ol ei air, y dinystriodd hwynt; ac yn ol ei air yr arweiniodd hwynt; ac yn ol ei air y gwnaeth bob peth iddynt: ac ni wnaed dim, oddieithr trwy ei air ef. Ac ar ol iddynt groesi afon yr Iorddonen, efe a'u gwnaeth hwynt yn alluog i ymlid allan blant y wlad, i.e., a'u gwasgaru hwynt i ddinystri. Ac yn awr, a ydych chwi yn tybied fod plant y wlad hon, y rhai oeddynt yn ngwlad yr addewid, y rhai a yrwyd allan gan ein tadau, a ydych chwi yn tybied eu bod yn gyfiawn? Wele, meddaf i chwi, nac oeddynt. A ydych chwi yn tybied y buasai ein tadau yn fwy dewisol na hwy, pe buasant yn gyfiawn? Yr wyf yn dywedyd wrthyh, Na fuasant: wele, mae yr Arglwydd yn cyfrif pob cnawd yn un: yr hwn sydd yn gyfiawn a gaiff ffafr yr Arglwydd. Eithr wele, yr oedd y bobl hyn wedi gwrthod pob gair o eiddo Duw, ac wedi addfedu mewn drygioni; ac yr oedd cyflawnder digofaint yr Arglwydd arnynt; ac yr oedd yr Arglwydd wedi melldithio y wlad yn eu herbyn hwynt, ac wedi ei bendithio i'n tadau; i.e., efe a'i melldithiodd hi yn eu herbyn hwynt er eu dinystr; ac efe a'i bendithiodd hi i'n tadau, er cael o honynt allu drosti. Wele, yr Arglwydd a greodd y ddacar fel y byddai iddi gael ei phreswyllo! ac efe a greodd ei blant fel y gallent ei meddu. Ac y mae efe yn cyfodi i fynny genedl gyfiawn, ac yn dinystrio cenedloedd y drygionus. Ac y mae efe yn arwain ymaith y cyfiawn i diroedd gwerthfawr, a'r drygionus y mae efe yn ddyfetha, ac yn melldithio y tir iddynt er eu mwyn. Y mae efe yn llywodraethu yn uchel yn y nefoedd, canys yno y mae ei orseddfainc, a'r ddacar hon yw ei droedfainc. Ac y mae efe yn caru y rhai hyny a'u mynant ef yn Dduw iddynt. Wele, yr oedd efe yn caru ein tadau! ac efe a ymgyfammodd â hwynt, i.e., sef Abraham, Isaac, a Jacob: ac yr oedd efe yn cofio y cyfammodau y rhai a wnaeth; am hyny, efe a'u dygodd hwynt allan o wlad yr Aifft, ac a'u hunionodd hwynt yn yr anialwch â'i wialen, canys hwy a galedasant eu calonau megys chwithau; a'r Arglwydd a'u hunionodd hwynt o herwydd eu drygioni. Efe a ddanfonodd wib-seirff tanllyd i'w plith hwynt; ac ar ol iddynt gael eu brathu, efe a barotodd ffordd i'w gwella: a'r gwaith ag oedd ganddynt i'w wneuthur, oedd edrych; ac o herwydd symlwydd y ffordd, neu ei rhwyddineb, darfu i lawer gael eu dinystrio. A hwy a galedasant eu calonau o bryd i bryd, ac a gablasant yn erbyn Moses, ac hefyd yn erbyn Duw; er hyny, yr ydych chwi yn gwybod iddynt gael eu dwyn allan

i wlad yr addewid trwy ei allu digyffelyb ef. Ac yn awr, ar ol yr holl bethau hyn, y mae yr amser wedi dyfod pan y maent wedi myned yn ddrygionus, ie, yn agos i addfedrwydd; ac nis gwn ai nad ydynt y dydd hwn ar gael eu dinystrio; canys mi a wn fod yn rhaid i'r dydd ddyfod pan y bydd yn rhaid iddynt gael eu dinystrio, oddieithr ychydig yn unig, y rhai a ddygir i gaethiwed; am hyny, yr Arglwydd a orchymynodd i'm tad fyned i'r anialwch; ac yr oedd yr Iuddewon hefyd yn ceisio cymmeryd ymaith ei fywyd ef, ie, ac yr ydych chwithau hefyd wedi ceisio cymmeryd ymaith ei fywyd ef; am hyny, yr ydych yn llofruddion yn eich calonau, ac yr ydych yn debyg iddynt hwy. Yr ydych yn gyflym i wneuthur drygioni, eithr yn hwyrfrydig i gosio yr Arglwydd eich Duw. Yr ydych wedi gweled angel, ac efe a lefarodd wrthyh; ie, chwi a glywsoch ei lais ef o bryd i bryd; ac y mae efe wedi llefaru wrthyh mewn llais dystaw main, eithr yr oeddech chwi yn ddiideimlad, fel na allech deimlo ei eiriau; am hyny, y mae efe wedi llefaru wrthyh megys â llais taran, yr hwn a achosai i'r ddaear grynau fel pe bai yn ymholli. Ac yr ydych yn gwybod hefyd, mai trwy nerth ei air hollalluoeg, y medr efe achosi i'r ddaear fyned heibio; ie, ac yr ydych yn gwybod mai trwy ei air y medr efe lyfnhau y lleoedd geirwon, a rhwygo i fyny y lleoedd gwastad. O, paham, ynte, y gellwch chwi fod mor gelyd eich calonau? Wele, mae fy enaid yn cael ei rwygo gan ofid o'ch plegid chwi, a'm calon yn cael ei phoenyddio: yr wyf yn ofni rhag i chwi gael eich tori ymaith yn dragywydd. Wele, yr wyf fi yn llawn o ysbryd Duw, gan gymmaint nes y mae fy nghyfansoddiad yn ddrym.

A bu yn awr, wedi i mi lefaru y geiriau hyn, iddynt fod yn ddigllawn wrthyf, ac yn chwennych fy nhaflu i ddyfnderau y môr: ac fel yr oeddynt yn dyfod i osod eu dwylaw arnaf, mi a lefarais wrthynt, gan ddywedyd, Yn enw y Duw Hollalluoeg, yr wyf yn gorchymyn i chwi na chyffyrddoch â mi, canys yr wyf wedi fy llenwi gan allu Duw, hyd at ysiad fy nghnawd; a phwy bynag a osodo ei ddwyllaw arnaf fi, a wywa megys corsen sych; ac efe a fydd megys diddym o flaen gallu Duw, canys Duw a'i tery ef.

A bu i mi, Nephi, ddywedyd wrthynt, na rwgnachent mwych yn erbyn eu tad; nac ychwaith attal gweithio i mi, oblegid yr oedd Duw wedi gorchymyn i mi adeiladu llong.

Ac mi a ddywedais wrthynt, pe buasai Duw wedi gorchymyn i mi wneuthur pob peth, mi a allaswn eu gwneuthur. Pe gorchymynai efe i mi ddywedyd wrth y dwfr hwn, Bydd di yn dir, efe a fyddai yn dir; a phe buasai i mi ei ddywedyd, cawsai ei wneyd. Ac yn awr, os oes gan yr Arglwydd y fath allu mawr, ac os yw wedi cyflawni cynnifer o wyrthiau yn mhlith plant dynion, paham nas gall fy nghyfarwyddo innau fel ag i adeiladu llong?

A bu i mi, Nephi, ddywedyd llawer o bethau wrth fy

mrodyr, hyd nes y cawsant eu dyrysu, ac y methasant wrthryfela yn fy erbyn; ac ni feiddiasant osod eu dwylaw arnaf, na'm cyffwrdd â'u bysedd, hyd y nod am yspaid llawer o ddyddiau. Yn awr ni feiddiant wneuthur hyn, rhag iddynt wywo fo'm blaen, canys yr oedd ysbryd Duw mor bwerus; ac felly y gweithredodd ef arnynt hwy.

A bu i'r Arglwydd ddywedyd wrthyf, Estyn allan dy law etto at dy frodyr, ac ni chant wywo o'th flaen, eithr mi a'u hysgydwaf hwynt, medd yr Arglwydd; ac hyn a wnaif, fel y gwybyddont mai myfi yw yr Arglwydd eu Duw.

A bu i mi estyn allan fy llaw at fy mrodyr, ac ni wywasant o'm blaen; eithr yr Arglwydd a'u hysgydwodd hwynt, hyd y nod yn ol y gair a lefarodd. Ac yn awr, dywedasant, Ni a wyddom mewn sicrwydd fod yr Arglwydd gyda thi, canys ni a wyddom mai gallu yr Arglwydd a'n hysgydwodd. A hwy a syrthiasant i lawr o'm blaen, ac a fynent fy addoli, eithr mi a'u gwaherddais hwynt, gan ddywedyd, Myfi yw dy frawd, ie, sef dy frawd ieuengaf; am hyny, addola yr Arglwydd dy Dduw, ac anrhydedda dy dad a'th fam, fel y byddo i ti hir ddyddiau yn y wlad a rydd yr Arglwydd dy Dduw i ti.

A bu iddynt addoli yr Arglwydd, a dyfod allan gyda mi; ac ni a weithiasom goed o wneuthuriad cywrain. A'r Arglwydd a ddangosodd i mi o bryd i bryd yn ol pa ddull y gweithiwn goed y llong. Yn awr, ni ddarfu i mi, Nephi, weithio coed y llong yn ol y dull a ddysgwyd gan ddynion, ac ni adeiladais y llong ychwaith yn ol dull dynion; eithr mi a'i hadeiladais yn ol y dull a ddangosodd yr Arglwydd i mi; am hyny, nid oedd yn ol dull dynion.

A myfi, Nephi, a aethym i'r mynydd yn fynych, ac a weddiais yn fynych ar yr Arglwydd; am hyny, yr Arglwydd a ddangosodd i mi bethau mawrion.

A bu ar ol i mi orphen y llong, yn ol gair yr Arglwydd, fy mrodyr a welsant mai da oedd, a bod ei gwneuthuriad yn hardd iawn: am hyny, hwy a ymgrymasant eu hunain drachefn gerbron yr Arglwydd.

A bu i lais yr Arglwydd ddyfod at fy nhad, am i mi gyfodi a myned i waered i'r llong. A dygwyddodd dranoeth, ar ol i ni barotoi pob peth, llawer o ffrwythau a chig o'r anialwch, a mêl mewn cyflawnder, a darpariadau, yn ol yr hyn a orchymynodd yr Arglwydd i ni, fyned o honom i waered i'r llong, gyda ein llwythau a'n hadau, a pha beth bynag a ddygasom gyda ni, pob un yn ol ei oedran; am hyny, aethom oll i waered i'r llong, gyda ein gwragedd a'n plant.

Ac yn awr, yr oedd fy nhad wedi cenedlu dau fab, yn yr anialwch; yr henaf a alwyd yn Jacob, a'r ieuengaf yn Joseph. A bu ar ol i ni oll fyned i waered i'r llong, a chymmeryd genym ein darpariadau a'r pethau a orchymynwyd i ni, fyned o honom allan i'r môr, a chael ein gyru o flaen y gwynt tua gwlad yr addewid; ac ar ol i ni gael ein gyru o flaen y

gwynt am yspaid llawer o ddyddiau, wele fy mrodyr, a meibion Ishmael, ac hefyd eu gwragedd, a ddechreuasant ymlawenhau, yn gymmaint nes iddynt ddechreu dawnsio, a chanu, a llefaru gyda llawer o ysgafnder, hyd y nod nes yr anghofiasant trwy ba allu y dygwyd hwynt hyd yno; i.e., yr oeddynt wedi myned yn ysgafn iawn. A myfi, Nephi, a ddechreuais ofni yn ddirfawr, rhag i'r Arglwydd fod yn ddigllawn wrthym, a'n taraw ni, o herwydd ein drygioni, ac i ni gael ein llyncu i fyny yn nyfnderau y môr; am hyny, myfi, Nephi, a ddechreuais lefaru wrthynt mewn cryn sobrwydd; eithr wele yr oeddynt yn ddigllawn wrthyf, ac yn dywedyd, Ni fywnw ein brawd ieuengaf i lywodraethu arnom ni.

A bu i Laman a Lemuel ymaflyd ynof a'm rhwymo â chordynau, a thrinasant fi gyda llawer o erwindeb; er hyny yr Arglwydd a'u dyoddefodd, fel y dangosai ei allu, hyd at gyflawniad ei air yr hwn a lefarodd ynghylch y drygionus.

A bu wedi iddynt fy rhwymo, yn gymmaint nas gallwn symud, y cwnpawd, yr hwn a barotodd yr Arglwydd, a ddarfyddodd weithio; am hyny, ni wyddent pa ffordd i lywio y llong, yn gymmaint ag i ystorm fawr gyfodi, i.e., tymhestl fawr a dychrynlyd, a nyini a yrwyd yn ol ar y dyfroedd am yspaid tri diwrnod; a hwy a ddechreuasant ofni yn ddirfawr, rhag iddynt gael eu boddi yn y môr; er hyny ni ryddhausant fi. Ac ar y pedwerydd dydd o'n gyriad yn ol, dechreuodd y dymhestl fod yn erwin iawn.

A bu i ni fod ynghylch cael ein llyncu i fyny yn nyfnderau y môr. Ac ar ol i ni gael ein gyru yn ol ar y dyfroedd am yspaid pedwar diwrnod, dechreuodd fy mrodyr weled fod barnedigaeithau Duw arnynt, a bod yn rhaid iddynt drengu, oddieithr iddynt edifarhau am eu drygioni; am hyny, hwy a ddaethant ataf, ac a ryddhausant y rhwymau oedd am fy arddwrnau, ac wele yr oeddynt wedi chwyddo yn fawr iawn; ac hefyd yr oedd fy fferau wedi chwyddo llawer, a mawr oedd eu tostrwydd hwynt.

Er hyny, mi a edrychais ar fy Nuw, ac a'i moliannais trwy gydol y dydd; ac ni rwgnachais yn erbyn yr Arglwydd, o herwydd fy nhrallod.

Yn awr, yr oedd fy nhad Lehi wedi dywedyd llawer o bethau wrthynt hwy, ac hefyd wrth feibion Ishmael; ond wele hwy a chwythasant lawer o fygythion yn erbyn unrhyw un a wnaï lefaru droswyf; a chan fod fy rhieni mewn gwith o oedran, ac wedi dyoddef llawer o drallod oblegid eu plant, yr oeddynt wedi eu darostwng, i.e., hyd y nod i wely cystudd. O herwydd eu gofid, a'u tristwch mawr, a drygioni fy mrodyr, yr oeddynt hyd y nod yn agos a chael eu cymmeryd ymaith o amser, i gyfarfod â'u Duw; i.e., yr oedd eu penwyni yn agos a chael ei ddwyn i waered i orwedd yn isel yn y llwch; i.e., yr oeddynt yn agos a chael eu bwrw i'r dyfrllyd fedd. Ac yr oedd Jacob a Joseph hefyd, gan eu bod yn ieuainc, ac mewn anghen am

lawer o faeth, yn cael eu gofidio o herwydd cystudd eu mam; ac hefyd fy ngwraig, gyda'i dagrau a'i gweddïau, ac hefyd fy mhiant; etto ni feddalhaodd hyny galonau fy mrodyr, fel y gollyngent fi yn rhydd; ac ni allai dim, oddieithr gallu Duw, yr hwn a'i bygythiai â dinystr, feddalhau eu calonau; am hyny, pan welsant eu bod ynghylch cael eu llyncu i fyny yn nyfnderau y môr, hwy a edifarasant am y peth a wnaethant, yn gymmaint ag iddynt fy rhyddhau.

A bu ar ol iddynt fy rhyddhau, wele, i mi gymmeryd y cwnpawd, ac efe a weithiodd y ffordd a ewyllysiwn i. A bu i mi weddio ar yr Arglwydd; ac ar ol i mi weddio, y gwyntoedd a ostegodd, a'r ystorom a beidiodd, a bu tawelwch mawr.

A bu i mi, Nephi, lywio y llong, fel yr hwyliasom drachefn tua gwlad yr addewid. A bu ar ol i ni hwylio am yspaid llawer o ddyddïau, gyrhaedd o honom wlad yr addewid; a nyni a aethom allan ar hyd y wlad, ac a godasom ein pebyll; ac ni a'i galwasom yn wlad yr addewid.

A bu i ni ddechreu trin y ddaear, a dechreu hau hadau; ie, nyni a osodasom ein holl hadau yn y ddaear, y rhai a ddigasom o wlad Jerusalem. A bu iddynt dyfu yn hynod; am hyny ni a fendithwyd â chyflawnder.

A bu i ni gael allan yn ngwlad yr addewid, fel yr oeddem yn teithio yn yr anialwch, fod yno anifeiliaid yn y coed-wigoedd o bob math, y fuwch a'r ych, a'r asyn a'r ceffyl, a'r afr a'r afr wyllt, a phob math o anifeiliaid gwylltïon, y rhai oedd at wasanaeth dyn. Ac ni a gawsom bob math o fân, mân aur, arian, a chopr.

A bu i'r Arglwydd orchymyn i mi, ac am hyny mi a wnaethym llafr o fân, fel y gallwn gerfio arnynt hanes fy mhobl. Ac ar y llafrau a wnaethym, mi a gerfiais gof-ysgrif fy nhad, ac hefyd ein teithïau yn yr anialwch, a phrophwydoliaethau fy nhad; ac hefyd llawer o'm prophwydoliaethau fy hun a gerfiais arnynt. Ac nis gwyddwn i yn yr amser y gwnaethym hwynt, y gorchymynai yr Arglwydd i mi wneuthur y llafrau hyn: am hyny, y mae cof-lyfr fy nhad, ac achyddiaeth ei dadau, a'r rhan fwyaf o'n gweithrediadau yn yr anialwch, wedi eu cerfio ar y llafrau hyny am ba rai yr wyf wedi llefaru; am hyny, mae y pethau a gymmerasant le cyn i mi wneuthur y llafrau hyn, mewn gwirionedd, yn cael eu crybwyll yn fwy neillduol ar y llafrau cyntaf.

Ac ar ol i mi wneuthur y llafrau hyn mewn ffordd o orchymyn, myfi, Nephi, a dderbyniais orchymyn fod i'r weinidogaeth a'r prophwydoliaethau, sef y rhanau mwyaf goleu a gwerthfawr o honynt, gael eu hysgrifenu ar y llafrau hyn; a bod y pethau a ysgrifenydwyd, i gael eu cadw er hyfforddi fy mhobl, y rhai a gaent feddiannu y wlad, ac hefyd er dybenion doeth ereill, y rhai ydynt hysbys i'r Arglwydd: am hyny, myfi, Nephi, a wnaethym gof-ysgrif ar y llafrau ereill, yr hon a rydd

hanes, neu a rydd fwy o hanes am ryfeloedd, ac amrysonau, a dinstriadau fy mhobl. A hyn a wnaethym, a gorchymynais i'm pobl yr hyn a wnelent ar ol i mi fyned, a bod iddynt dros-glwyddo y llafnau hyn i lawr o un genedlaeth i'r llall, neu o un prophwyd i'r llall, hyd nes y rhoddai yr Arglwydd orchymynion pellach. A rhoddir hanes o honof yn gwneuthur y llafnau hyn etto: ac yna, wele, yr wyf yn myned rhagof yn ol yr hyn wyf wedi lefaru; ac hyn wyf yn ei wneuthur fel y byddo y pethau mwyaf santaidd yn cael eu cadw er gwybodaeth i'm pobl. Er hyny, nid wyf yn ysgrifenu dim ar lafnau, oddieithr fy mod yn meddwl ei fod yn gyssegredig. Ac yn awr, os wyf yn cyfeiliorni, felly y cyfeiliornasant gynt; nid am fy mod am esgusodi fy hun o herwydd dynion ereill, eithr o herwydd y gwendid sydd ynof, yn ol y cnawd, yr wyf am esgusodi fy hun. Canys yr hyn y mae rhai dynion yn ystyried o werth mawr, i'r corff a'r enaid, a ddibrisia ereill ac a sathrant dan draed. Ië, y mae hyd y nod Duw Israel, gan ddynion, yn cael ei sathru dan draed; yr wyf yn dweyd, sathru dan draed, eithr mi a lefaraf mewn geiriau ereill. Hwyl a'i dibrisiant ef, ac ni wrandawant ar lais ei gynghorion; ac wele, y mae efe yn dyfod yn ol geiriau ei angel, mewn chwe chan mlynedd oddiar yr amser y gadawodd fy nhad Jerusalem. A'r byd, o herwydd eu drygioni, a'i barnant ef yn beth diddym; am hyny hwyl a'i ffrewyllant, ac efe a'u dyoddefa; a hwyl a'i tarawant, ac efe a'u dyoddefa. Ië, hwyl a boerant arno, ac efe a'u dyoddefa, o herwydd ei fawr drugaredd a'i hir-amynedd tuag at blant dynion. A Duw ein tadau, y rhai a ddygwyd allan o'r Aifft, o gaethiwed, ac hefyd a gadwyd yn yr anialwch ganddo ef; ië, Duw Abraham, ac Isaac, a Duw Jacob, a rydd ei hun, yn ol geiriau yr angel, megys dyn, i ddwyllaw dynion drygonus, i gael ei ddyrchafu i fyny, yn ol geiriau Zenock, ac i gael ei groeshoelio, yn ol geiriau Neum, ac i gael ei gladdu mewn beddrod, yn ol geiriau Zenos, y rhai a lefarodd efe ynghylch y tri diwrnod o dywyllwch, yr hyn a fyddai yn arwydd o'i farwolaeth, i'r rhai hyny a gyfanneddent ynnysoedd y môr, eithr yn cael ei roddi yn fwyaf neillduol i'r rhai hyny ag ydynt o dŷ Israel. Canys fel hyn y lefarodd y prophwyd, Yr Arglwydd Dduw yn ddiau a ymwel â holl dŷ Israel yn y dydd hwnw: rhai â'i lais, o herwydd eu cyflawnder, er eu llawenydd mawr a'u hiachawdwriaeth, ac ereill â tharanau a mellti ei allu, trwy dymhestloedd, trwy dân, a thrwy fwg, a thrwy niwl tywyllwch, a thrwy y ddaear yn ymagor, a thrwy fynyddoedd yn ymgodi; ac yn ddiau y mae yn rhaid i'r holl bethau hyn ddyfod, medd y prophwyd Zenos. A rhaid i greigiau y ddaear hollti; ac oblegid griddfanau y ddaear, ysbryd Duw a weithreda ar lawer o freninoedd ynnysoedd y môr, i ddywedyd fod Duw natur yn dyoddef. A chyda golwg ar y rhai hyny a fyddant yn Jerusalem, medd y prophwyd, hwyl a ffangellir gan yr holl bobloedd, o herwydd eu bod yn croeshoelio Duw Israel, a throi ymaith eu calonau, gan wrthod

arwyddion a rhyfeddodau, a gallu a gogoniant Duw Israel; ac o herwydd eu bod yn troi ymaith eu calonau, medd y prophwyd, a diystyru Sanct Israel, hwy a gant grwydro yn y cnawd, a threngu, a myned yn wawd ac yn ddiareb, ac i gael eu ffeiddio yn mhlith pob cenedl; er hyny, pan ddaw y dydd hwnw, medd y prophwyd, pan na throant ymaith mwyach eu calonau oddi-wrth Sanct Israel, yna efe a gofia y cyfammodau y rhai a wnaeth â'u tadau; ie, yna efe a gofia am ynysoedd y môr; ie, a'r holl bobl y rhai ydynt o dŷ Israel a gasglaf i mewn, medd yr Arglwydd, yn ol geiriau y prophwyd Zenos, o bedwar cwr y ddaear; ie, a'r holl ddaear a gant weled iachawdwriaeth yr Arglwydd, medd y prophwyd; pob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, a fendithir.

A myfi, Nephi, a ysgrifenis y pethau hyn i'm pobl, fel y gallwn efallai eu perswadio hwynt i gofio yr Arglwydd eu Gwardwr; am hyny, yr wyf yn llefaru wrth holl dŷ Israel, os bydd iddynt feddu y pethau hyn. Canys, wele, y mae ynof weithrediadau yr ysbryd, y rhai ydynt yn fy mlino, hyd nes y mae fy nghymmalaun yn weinïon, ynghylch y rhai hyny ag ydynt yn Jerusalem; canys oni fuasai i Dduw fod yn drugarog, i ddangos i mi yn eu cylch, hyd y nod megys i'w brophwydi gynt, mi a fuaswn wedi trengu hefyd; ac yn ddiau efe a ddangosodd i'r prophwydi gynt yr holl bethau perthynol iddynt hwy; ac hefyd efe a ddangosodd i lawer o berthynas i ninnau; am hyny, mae yn rhaid ein bod ni yn gwybod yn eu cylch hwynt, canys y mae eu hanes yn ysgrifenedig ar y llafnau pres.

PENNOD VI.

YN awr, dygwyddodd i mi, Nephi, ddysgu y pethau hyn i'm brodyr; a bu i mi ddarllen llawer o bethau iddynt ag oedd wedi eu cerfio ar y llafnau pres, fel y gallent wybod ynghylch gweithredoedd Duw mewn gwledydd ereill, yn mhlith pobloedd gynt. Ac mi a ddarllenais lawer o bethau iddynt, ag oeddynt wedi eu hysgrifenu yn llyfr Moses; eithr fel y gallwn eu perswadio hwy yn fwy effeithiol i gredu yn yr Arglwydd eu Gwardwr, mi a ddarllenais iddynt yr hyn a ysgrifenydd gan y prophwyd Isaiiah; canys mi a gyffelybais bob ysgrythyr i ni, fel y gallai fod er ein budd a'n haddysg. Am hyny, mi a lefarais wrthynt, gan ddywedyd, Gwrandewch chwi eiriau y prophwyd, chwi y rhai ydych weddill tŷ Israel, a changen ag sydd wedi ei thori ymaith; gwrandewch chwi eiriau y prophwyd, y rhai ydynt wedi eu hysgrifenu at holl dŷ Israel, a chyffelybwch hwynt i chwi eich hunain, fel y byddo i chwithau obaith yn gystal ag i'ch brodyr, oddiwrth ba rai yr ydych wedi eich tori ymaith; canys yn ol y dull hyn yr ysgrifennodd y prophwyd—Clywch a gwrandewch hyn, O dŷ Jacob, y rhai a elwir ar enw Israel, ac

a^uddaethant allan o ddyfroedd Juda, y rhai a dyngant i enw yr Arglwydd, ac a goffant am Dduw Israel, etto nid ydynt yn tyngu mewn gwirionedd nac mewn cyflawnder; er hyny galwant eu hunain o'r ddinas santaid, ond ni phwysant ar Dduw Israel, yr hwn yw Arglwydd y lluoedd; i.e., Arglwydd y lluoedd yw ei enw. Wele, mi a fynegais y pethau gynt o'r dechreuad; a daethant allan o'm genau, ac mi a'u traethais hwynt. Mi a'u traethais hwynt yn ddisymmwth, ac mi a'i gwnaethym o herwydd y gwyddwn dy fod di yn ystyfnig, a'th war fel gieuyn haiarn, a'th dalcen yn bres; ac mi a'i mynegais i ti er y dechreuad, a chyn iddo ddygwydd adroddais hwynt i ti; ac mi a'u dangosais hwynt, rhag ofn i ti ddywedyd, Fy eilun a'u gwnaeth, a'm cerf-ddelw, a'm tawdd-ddelw a'u gorchymynodd hwynt. Ti a welaisst ac a glywaist hyn oll; ac oni fynegwch chwithau hwynt? A'm bod i wedi adrodd i ti bethau newyddion o'r pryd hwn, sef pethau cuddiedig, ac ni wyddit oddiwrthynt. Yn awr y crewyd hwynt, ac nid er y dechreuad; i.e., cyn y dydd ni chlywaist sôn am danynt, y mynegwyd hwynt i ti, rhag i ti ddywedyd, Wele, mi a'u gwyddwn hwynt. I.e., ac nis clywsit, ac nis gwyddit chwaith; i.e., nid agorasid dy glust er y pryd hyny; canys gwyddwn y byddit lwyrr anffyddlaw, a'th alw o'r groth yn droseddwr.

Er hyny, er mwyn fy enw yr oedaf fy lliid, ac er fy mawl yr ymattaliaf oddiwrthyt, rhag dy ddyfetha; canys wele, myfi a'th burais, ac a'th ddewisais mewn pair cystudd. Er fy mwyn fy hun, i.e., er mwyn fy hun y gwnaf hyn; canys ni ddwyddedaf i'm henw gael ei halogi, ac ni roddaf fy ngogoniant i arall.

Gwrandewch arnaf fi, O Jacob, ac Israel yr hwn a elwais; canys myfi yw; myfi yw y cyntaf, a myfi hefyd yw y diweddaf. Fy llaw hefyd a sylfaenodd y ddaear, a'm deheulaw a rychwantodd y nefoedd. Mi a alwaf arnynt, a hwy a gyd-safant. Ymgesglwch oll a gwrandewch; pwy o honynt hwy a fynegodd y pethau hyn iddynt? Yr Arglwydd a'i hoffodd ef; i.e., efe a gyflawna ei air yr hwn a fynegodd trwyddynt; ac efe a wna ei ewyllys ar Babilon, a'i fraich a fydd ar y Caldeaid. Hefyd, medd yr Arglwydd; myfi yr Arglwydd, i.e., myfi a lefarais, ac a'i galwais ef i fynegu; dygais ef, ac efe a lwyddia yn ei ffordd.

Neshewch ataf; ni lefarais o'r cyntaf yn ddirlgel; er yr amser y traethwyd ef y llefarais; a'r Arglwydd Dduw, a'i ysbryd, a'm hanfonodd. Ac fel hyn y dywed yr Arglwydd, dy Waredwr, Sanct Israel; yr wyf wedi ei ddanfôn ef, yr Arglwydd dy Dduw yr hwn sydd yn dy ddysgu di i wellhau, yr hwn sydd yn dy arwain yn y ffordd y dylit rodio, a wnaeth hyny. O na wrandawsit ar fy ngorchymyn! yna y buasai dy heddych fel afon, a'th gyflawnder fel tônau y môr; buasai dy had fel y tywod, ac eppil dy gorff fel ei raian ef! ni thorasid, ac ni ddinystriasid ei enw oddi ger fy mron.

Ewch allan o Babilon, fflowch oddiwrth y Caldeaid, â llef

gorfoledd, mynegwch, ac adroddwch hyn, traethwch ef hyd eithafoedd y ddaear; dywedwch, Gwaredodd yr Arglwydd ei was Jacob. Ac ni fu syched arnynt; efe a'u harweiniodd hwynt yn yr anialwch; gwnaeth i ddwfr bistylli iddynt o'r graig; holltodd y graig hefyd, a'r dwfr a ddylifodd. Ac eriddo wneuthur hyn oll, a mwy na hyn hefyd, nid oes dim heddwch, medd yr Arglwydd, i'r rhai drygionus.

A thrachefn: Gwrandewch, O chwi dŷ Israel, y rhai oll a dorwyd ymaith ac a yrwyd allan, o herwydd drygioni bugeiliaid fy mhobl; ie, y rhai oll a dorwyd ymaith ac a wasgarwyd o'm pobl, O dŷ Israel. Gwrandewch arnaf, O ynysoedd, ac ystyriwch bobl o bell: Yr Arglwydd a'm galwodd o'r groth; o ymysgaroedd fy mam y gwnaeth goffa am fy einw. A gosododd hefyd fy ngenau fel cleddyf llym; yn nghysgod ei law y'm cuddiodd; a gwnaeth fi yn saeth loyw, cuddiodd fi yn ei gawell saethau; ac a ddywedodd wrthyf, Fy ngwas ydwyt ti, Israel, yr hwn yr ymgoneddaf ynot. Minnau a ddywedais, Yn ofer y llafuriais, yn ofer ac am ddim y treuliais fy nerth; er hyny y mae fy marn gyda'r Arglwydd, a'm gwaith gyda'm Duw.

Ac yn awr, medd yr Arglwydd, yr hwn a'm lluniodd o'r groth yn was iddo, i ddychwelyd Jacob ato ef. Pe ni ymgasglai Israel, etto gogoneddus fyddaf fi yn ngolwg yr Arglwydd, a'm Duw fydd fy nerth. Ac efe a ddywedodd, Gwael yw dy fod yn was i mi, i gyfodi llwythau Jacob, ac i adferu rhai cadwedig Israel. Mi a'th roddaf hefyd yn oleuni i'r Cenedloedd, fel y byddech yn iachawdwriaeth i mi hyd eithafoedd y ddaear. Fel hyn y dywed yr Arglwydd, Gwaredwr Israel, ei Sanct ef, wrth y dirmygedig o enaid, wrth yr hwn sydd ffaidd gan y genedl, wrth was llywodraethwyr; breninoedd a welant, ac a gyfodant; tywysogion hefyd a ymgrymant, er mwyn yr Arglwydd, yr hwn sydd ffyddlawn. Fel hyn y dywed yr Arglwydd, Mewn amser boddlongar y'th wrandewais, O ynysoedd y môr, ac yn nydd iachawdwriaeth y'th gynnorthwysais; ac mi a'th gadwaf, ac a'th roddaf yn gyfammod y bobl, i sicrhau y ddaear, i beri etifeddu yr etifeddiaethau anghyfanneddol; fel y dywedych wrth y carcharorion, Ewch allan; wrth y rhai sydd mewn tywyllwch, Ymddangoswch. Ar y ffyrdd y porant, ac yn yr holl uchel-fanau y bydd eu porfa hwynt. Ni newynant, ac ni sychedant; ac nis tery gwres na haul hwynt; o herwydd yr hwn a dosturia wrthynt a'u tywys, ac a'u harwain wrth y ffynnonau dyfroedd. Ac mi a wnaif fy holl fynyddoedd yn ffordd, a'm prif-ffyrdd a gyfodir. Ac yna, O dŷ Israel, wele, y rhai hyn a ddeuant o bell; ac wele, y rhai acw o'r gogledd, ac o'r gorllewin; a'r rhai yma o dir Sinim.

Cenwch, nefoedd; a gorfoledda, ddaear, canys traed y rhai hyny ydynt yn y dwyrain a gadarnheir; a bloeddiwch ganu, y mynyddoedd; canys ni tharawir hwynt mwyach; canys yr Arglwydd a gysurodd ei bobl, ac a drugarha wrth ei drueiniaid. Ond, wele, dywedodd Seion, Yr Arglwydd a'm gwrthododd,

a'm Harglwydd a'm hangofodd ; ond efe a ddengys na wnaeth. Canys a anghofia gwraig ei phlentyn sugno, fel na thosturio wrth fab ei chroth ? Ië, hwy a allant anghoffio, etto myfi nid anghoffiaf di, O dŷ Israel. Wele, ar gleidr fy llaw y'th argreffais ; dy furiau sydd ger fy mron bob amser. Dy blant a frysiant yn erbyn y rhai a'th ddinystriant, a'r rhai a'th ddystrywiant a ânt allan o honot.

Dyrchafa dy lygaid oddiamgylch, ac edrych ; yr holl rai hyn a ymgasglant, a hwy a ddeuant atat ti. Ac fel mai byw fi, medd yr Arglwydd, diau y gwisgi hwynt oll fel hardd-wisg, ac y rhwymi hwynt arnat fel priodferch. Canys dy ddiffaethwch a'th anialwch, a'th dir dinystriol, yn ddiau fydd yn awr yn rhy gyfyng gan breswylwyr ; a'r rhai a'th lyncant a ymbellhant. Y plant a gai, ar ol i ti golli y cyntaf, a ddywedant etto yn dy glyw, Cyfyng yw y lle hwn i mi ; dod le i mi, fel y preswylwylwyf. Yna y dywedi yn dy galon, Pwy a genedlodd y rhai hyn i mi, a mi yn ddieppil, ac yn unig, yn gaeth, ac ar grwydr ? a phwy a fagodd y rhai hyn ? Wele, myfi a adawyd fy hunan ; yn mha le y bu y rhai hyn ? Fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, Wele, cyfodaf fy llaw at y Cenedloedd, a dyrchafaf fy maner at y bobloedd ; a dygant dy feibion yn eu mynwes, a dygir dy ferched ar eu hysgwyddau. Breninoedd hefyd fydd dy dadmaethod, a'u breninesau dy fammaethod ; crymant i ti â'u hwynebau tua'r llawr, a llyfant lwch dy draed ; a chei wybod mai myfi yw yr Arglwydd ; canys ni chywilyddir y rhai a ddysgwyliant wrthyf fi. Canys a ddygir y caffaeliad oddiar y cadarn ? neu a waredir y rhai a garcherir yn gyfiawn ? Ond fel hyn y dywed yr Arglwydd, Ië, carcharorion y cadarn a ddygir, ac anrhaith y creulawn a ddiane ; canys myfi a ymrsonaf â'th ymrysonydd, a mi a achubaf dy feibion. Gwnaf hefyd i'th orthrymwyrr fwyta eu cig eu hunain, ac areu gwaed eu hun y meddwant fel ar win melys ; a gwybydd pob cnawd mai myfi, yr Arglwydd, yw dy achubydd, a'th gadarn waredydd di, Jacob.

PENNOD VII.

A BU yn awr, ar ol i mi, Nephi, ddarllen y pethau hyn oedd yn gerfiedig ar y llafnau pres, i'm brodyr ddyfod ataf, a dywedyd wrthyf, Pa beth yw ystyr y pethau hyn a ddarllenasoch ? Wele, a ydynt i'w deall yn ol y pethau sydd yn ysbrydol, y rhai a ddeuant oddiamgylch yn ol yr ysbryd, ac nid yn ol y cnawd ? A myfi, Nephi, a ddywedais wrthynt, Wele, yr oeddynt yn hysbys i'r prophwyd, trwy lais yr Ysbryd ; canys trwy yr Ysbryd gwneir pob peth yn hysbys i'r prophwydi, ag a ddaw ar blant dynion yn ol y cnawd. Am hyny, mae y pethau a ddarllenasais yn bethau perthynol i bethau tymmorol ac ysbrydol ; canys ymddengys y ca tŷ Israel, rywbyrd neu gilydd, eu gwasgaru ar hyd holl wyneb y ddacar, ac hefyd yn

mhlith pob cenedl; ac wele y mae llawer ag ydynt eisoes wedi myned yn anhysbys i'r rhai hyny ag ydynt yn Jerusalem. Iê, mae y rhan fwyaf o'r holl lwythau wedi eu harwain ymaith; ac y maent yn wasgaredig yma ac acw ar ynysoedd y môr; a pha le y maent, nis gŵyr neb o honom ni, oddieithr y gwyddom eu bod wedi eu harwain ymaith. Ac er pan arweiniwyd hwynt ymaith, y mae y pethau hyn wedi eu prophwydo am danynt, ac hefyd am yr holl rai hyny a gant ar ol hyn eu gwasgaru a'u cywilyddio, o herwydd Sanct Israel; canys yn ei erbyn ef y caledant eu calonau; am hyny, hwy a wasgerir yn mhlith pob cenedl, ac a ffeiddir gan bawb. Er hyny, ar ol iddynt gael eu magu gan y Cenedloedd, ac i'r Arglwydd gyfodi ei law at y Cenedloedd, a'u gosod i fyny yn faner, ac i'w meibion gael eu dwyn yn eu mynwes, a'u merched ar eu hysgwyddau, wele, y pethau hyn a lefarwyd ydynt dymmorol, canys felly mae cyfammodau yr Arglwydd â'n tadau; a golyga ninnau hefyd yn y dyddiau dyfodol, ac hefyd ein holl frodyr y rhai ydynt o dŷ Israel. A golyga fod yr amser yn dyfod, ar ol i holl dŷ Israel gael eu gwasgaru a'u cywilyddio, i'r Arglwydd Dduw gyfodi cenedl gadarn yn mhlith y Cenedloedd, iê, sef ar wyneb y tir hwn; a thrwyddynt hwy y gwasgerir ein had ni. Ac ar ol i'n had ni gael eu gwasgaru, yr Arglwydd a â rhagddo i wneuthur gwaith rhyfeddol yn mhlith y Cenedloedd, yr hwn a fydd o werth mawr i'n had ni; am hyny, cyffelybir ef i fagu y Cenedloedd, ac i ddwyn yn eu mynwes, ac ar eu hysgwyddau. A bydd hefyd o werth i'r Cenedloedd; ac nid yn unig i'r Cenedloedd, ond i holl dŷ Israel, hyd at wneuthur yn hysbys gyfammodau y Tad nefol i Abraham, sef, Yn dy had di y bendithir holl lwythau y ddaear; ac mi a ewyllysiwn, frodyr, i chwí wybod na ellir bendithio holl lwythau y ddaear, oni ddynoetha efe ei fraich yn ngolwg y cenedloedd. Am hyny, yr Arglwydd Dduw a â rhagddo i ddynoethi ei fraich yn ngolwg y cenedloedd, er dwyn oddiamgylch ei gyfammodau a'i efengyl, i'r rhai hyny ag ydynt o dŷ Israel. Am hyny, efe a'u dwg hwy drachefn o gaethiwed, a hwy a gesglir ynghyd i diroedd eu hetifeddiaeth; a hwy a ddygir allan o niwl a thywyllwch; a hwy a gânt wybod mai yr Arglwydd yw eu Hiachawdwr a'u cadarn Waredwr, Israel. A gwaed yr eglwys fawr a ffaidd hono, yr hon ydyw putain yr holl ddaear, a dry ar eu penau eu hunain; canys hwy a ryfelant yn mhlith eu hunain, a chleddyf eu dwylaw eu hunain a syrthia ar eu penau eu hun, a hwy a feddwant ar waed eu hunain. A phob cenedl a ryfelo yn dy erbyn di, O dŷ Israel, a droir y naill yn erbyn y llall, a hwy a syrthiant i'r pwll a gloddiasant er maglu pobl yr Arglwydd. A phawb a ryfelo yn erbyn Seion a ddinystir. A'r butain fawr hono, yr hon a wvrodd ffyrdd uniawn yr Arglwydd, iê, yr eglwys fawr a ffaidd hono, a dreigla i'r llwch, a mawr fydd ei chwymp. Canys, wele, medd y prophwyd, y mae yr amser

yn dyfod ar frys, pan na chaiff satan awdurdod mwyach ar galonau meibion dynion; canys y mac'r dydd yn dyfod yn fuan, pan y bydd yr holl feilchion a gweithredwyr anwiredd megys soff; ac y mae'r dydd yn dyfod pan y bydd yn rhaid eu llosgi. Canys dyfod y mae'r amser ar frys, i gyflawnder digofaint Duw gael ei dywallt allan ar holl blant dynion; canys ni ddyoddefa efe i'r drygionus ddyfetha y cyfiawn. Am hyny efe a geidw y cyfiawn trwy ei allu, hyd y nod pe byddai raid i gyflawnder ei ddigofaint ef ddyfod, ac i'r cyfiawn gael eu cadw, hyd y nod er dinystr eu gelynyon trwy dân. Am hyny, nac ofned y cyfiawn; canys fel hyn y dywed y prophwyd, Hwyl a achubir, hyd y nod megys trwy dân. Wele, fy mrodyr, yr ydwyf yn dywedyd wrthyh, fod yn rhaid i'r pethau hyn ddyfod ar fyrder; i.e., rhaid i waed, â thân, a tharth mwg ddyfod; a rhaid iddo fod ar wyneb y ddacar hon; a daw ar ddynion yn ol y cnawd, os caledant eu calonau yn erbyn Sanct Israel; canys wele, y cyfiawn ni thirengant, canys yn ddiau rhaid i'r amser ddyfod, y torir ymaith bawb a ryfelo yn erbyn Seion. A'r Arglwydd yn ddiau a barotoa ffordd i'w bobl, hyd at gyflawniad geiriau Moses, y rhai a lefarodd efe, gan ddywedyd, Yr Arglwydd eich Duw a gyfyd i chwi brophwyd megys finnau; arno ef y gwrandewch yn mhob peth a ddywedo wrthyh. A bydd, pob enaid ni wrandawo ar y prophwyd hwnw, a lwyr-ddyfethir o blith y bobl. Ac yn awr, yr wyf i, Nephi, yn mynegi i chwi, mai y prophwyd am ba un y llefarai Moses, oedd Sanct Israel; am hyny, efe a weinydda farn mewn cyflawnder; ac nid oes achos i'r cyfiawn ofni, canys hwynt hwy yw y rhai ni chwylyddir. Eithr teyrnas y diafol yr hon a adeiladir yn mhlith plant dynion, yr hon deyrnas sydd wedi ei sefydlu yn mhlith y rhai sydd yn y cnawd; canys daw yr amser ar fyrder, i'r holl eglwysi a adeiladir er mwyn elw, a'r holl rai hyny a adeiladir er mwyn cael awdurdod dros y cnawd, a'r rhai hyny a adeiladir er mwyn dyfod yn boblogaidd yn ngolwg y byd, a'r rhai hyny sydd yn ceisio chwantau y cnawd a phethau y byd, ac yn cyflawni pob math o ddrygioni; i.e., yn fyr, yr holl rai hyny ag sydd yn perthyn i deyrnas y diafol, yw y rhai sydd ag achos ganddynt i ofni, a brawychu, a chrynu; hwynt hwy yw y rhai hyny y rhaid eu dwyn yn isel i'r llwch; hwynt hwy yw y rhai hyny y rhaid eu llosgi megys soff; ac hyn sydd yn ol geiriau y prophwyd. Ac y mae yr amser yn dyfod ar fyrder, pan yr arweinir y cyfiawn i fyny megys llo pasgedig, ac y rhaid i Sanct Israel deyrnasu mewn mawredd, a gallu, ac awdurdod, a gogoniant mawr. Ac y mae efe yn casglu ei blant o bedwar cwr y ddacar; ac yn cyfrif ei ddefaid, ac y maent hwy yn ei adnabod ef; a bydd un gorlan ac un bugail; ac efe a bortha ei ddefaid, ac ynddo ef y cânt borfa. Ac o herwydd cyflawnder ei bobl, y mae satan heb awdurdod; am hyny, ni ellir ei ryddhau ef dros yspaid llawer o flynyddoedd;

canys nid oes ganddo awdurdod ar galonau y bobl, oblegid y maent yn byw yn gyflawn, a Sanct Israel yn teyrnasu. Ac yn awr, wele, yr wyf fi, Nephi, yn dywedyd wrthyh, fod yn rhaid i'r holl bethau hyn ddyfod yn ol y cnawd. Ond, wele, pob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, a drigant yn ddiogel yn Sanct Israel, os bydd iddynt edifarhau.

Ac yn awr, yr wyf fi, Nephi, yn diweddu; canys ni feiddiaf lefaru ychwaneg yn bresennol, ynghylch y pethau hyn. Am hyny, fy mrodyr, hoffwn i chwi ystyried fod y pethau a ysgrifenywyd ar y llafnau pres yn wirioneddol; ac y maent hwy yn tystiolaethu fod yn rhaid i ddyn fod yn ufydd i orchymynion Duw. Am hyny, na feddylwch mai fy nhad a minnau yw yr unig rai sydd wedi eu tystiolaethu, ac hefyd eu dysgu hwynt. Am hyny, os ufyddhewch i'r gorchymynion, a pharhau hyd y diwedd, chwi a achubir yn y dydd diweddaf. Ac felly y mae. Amen.

AIL LYFR NEPHI.

PENNOD I.

Hanes marwolaeth Lehi. Brodyr Nephi yn gwrthryfela yn ei erbyn. Yr Arglwydd yn rhybyddio Nephi i fyned i'r anialwch. Ei deithiau yn yr anialwch, &c.

A BU yn awr, ar ol i mi, Nephi, orphen dysgu fy mrodyr, i'n tad Lehi hefyd lefaru llawer o bethau wrthynt, y fath bethau mawrion a wnaeth yr Arglwydd iddynt, wrth eu dwyn hwynt allan o wlad Jerusalem. Ac efe a lefarodd wrthynt ynghylch eu gwrthryfel ar y dyfroedd, a thrugaredd Duw yn achub eu bywydau, fel na chawsant eu llyncu gan y môr. Ac efe hefyd a lefarodd wrthynt ynghylch gwlad yr addewid, yr hon oeddynt wedi ei chael: pa mor drugarog y bu yr Arglwydd yn ein rhybyddio i ffoi allan o wlad Jerusalem. Canys, wele, medd efe, mi a welais weledigaeth, trwy yr hon y gwn fod Jerusalem wedi ei dinystrio; a phe arosasem ni yn Jerusalem, buasem ninnau wedi ein dinystrio hefyd. Ond, medd efe, er ein holl drallodion, ni a gawsom wlad addawedig, gwlad yr hon sydd yn fwy dewisol nag un wlad arall; gwlad ag yr ymglyfammedd yr Arglwydd â mi i fod yn wlad er etifeddiaeth fy hâd i. Iê, mae yr Arglwydd wedi cytuno i roddi y wlad hon i mi, ac i'm plant dros fyth; ac hefyd i'r holl rai hyny a ddygir o wledydd ereill trwy law yr Arglwydd. Am hyny, yr wyf fi, Lehi, yn prophwydo yn ol gweithrediadau yr Ysbryd yr hwn sydd yno, na ddaw neb i'r wlad hon, oddieithr iddynt gael eu dwyn trwy

law yr Arglwydd. Am hyny, y mae y wlad hon wedi ei chyssegru i'r sawl a ddwg efe. Ac os bydd iddynt ei wasanaethu ef yn ol y gorchymynion a roddodd, caiff fod iddynt yn wlad o ryddid; am hyny ni ddysgir hwy byth i gaethiwed; os gwneir, hyny a fydd o achos drygioni; canys os amlha drygioni, melli-digedig fydd y tir er eu mwyn; ond i'r cyflawn bendithir ef yn dragywydd. Ac wele, y mae yn ddoethineb fod i'r wlad hon yn bresennol gael ei chadw yn anadnabyddus i genedloedd ereill; canys, wele, llawer o genedloedd a lanwent y tir, fel na fyddai lle i gael etifeddiaeth. Am hyny, yr wyf fi, Lehi, wedi cael addewid, yn gymmaint ag y bydd i'r cyfryw a ddwg yr Arglwydd Dduw allan o wlad Jerusalem, gadw ei orchymynion ef, y llwyddant ar wyneb y tir hwn; a chedwir hwy oddiwrth bob cenedl arall, fel y meddiannont y tir hwn iddynt eu hunain. Ac os cadwantei orchymynion ef, hwy a fyddant yn wynfydedig ar wyneb y tir hwn, ac ni fydd neb i'w drygu hwynt, nac i gymmeryd ymaith dir eu hetifeddiaeth; a hwy a drigant yn ddiogel yn dragywydd. Ond, wele, pan ddaw yr amser y bydd iddynt fethu mewn anghrediniaeth, ar ol iddynt dderbyn bendithion mor fawr trwy law yr Arglwydd; yn meddu gwybodaeth am greadigaeth y byd, a phob dyn; ac yn gwybod am weithredoedd mawrion a rhyfeddol yr Arglwydd er creadigaeth y byd; yn meddu gallu i gyflawni pob peth trwy ffydd; yn meddu yr holl orchymynion o'r dechreuad, ac wedi eu dwyn trwy ei ddaioni anfeidrol i'r wlad addawedig a gwerthfawr hon; wele, yr wyf yn dywedyd, Os daw y dydd iddynt wrthod Sanct Israel, y gwir Fessiah, eu Gwaredwr a'u Duw, wele, barnedigaethau yr hwn sydd gyflawn a ddisgynant arnynt; ie, efe a ddwg genedloedd ereill atynt, ac a rydd iddynt awdurdod, ac efe a gymmer oddiwrthynt diroedd eu hetifeddiaethau; a phara iddynt gael eu gwasgaru a'u taraw. Iä, fel y pasia un genedlaeth i'r llall, y bydd tywallt gwaed ac ymweliadau mawrion yn eu plith hwynt; am hyny, fy meibion, ewyllysiwn i chwi gofio; ie, ewyllysiwn i chwi wrandaw ar fy ngeiriau. O na ddihunech; ie, diuno o drwmgwsg, ie, sef o gwsg uffern, ac ysgwyd ymaith y cadwynau erchyll sydd yn eich rhwymo, y rhai ydynt y cadwynau sydd yn rhwymo plant dynion, fel y caethgludir hwynt i lawr i'r gagendor dragywyddol o drueni a gwae! Dihunweh! a chyfodwch o'r llwch, a gwrandewch eriau rhiant crynedig, aelodau yr hwn a raid orwedd yn fuan yn y bedd oer a dystaw, o ba le nis gall un teithiwr ddychwelyd; ychydig ddyddiau etto, a myfi a âf ffordd yr holl ddaear. Ond, wele, yr Arglwydd a waredodd fy enaid o uffern; mi a welais ei ogoniant ef, ac yr wyf wedi fy amgylchynu yn dragywyddol yn mbreichiau ei gariad. Ac yr wyf yn ewyllysio i chwi gofio cadw deddfau a barnedigaethau yr Arglwydd; wele, hyn fu pryder fy enaid o'r dechreuad. Fy nghalon a orbwyswyd gan dristwch o bryd i bryd, canys yr wyf wedi ofni rhag i'r Arglwydd, o herwydd caledrwydd eich calonau, ddyfod arnoch

yn nghyflawnder ei ddigofaint, fel y dyfether ac y dinystrier chwi am byth; neu rhag i felldith ddyfod arnoch dros yspaid llawer o genedlaethau; ac ymweled â chwi gan gleddyf, a chan newyn, a chael o honoch eich cashau, a'ch arwain yn ol ewyllys a chaethiwed y diafol. O, fy meibion, na pheidiai y pethau hyn ddyfod arnoch chwi, eithr bod o honoch yn bobl ddewisol ac anwyl yr Arglwydd. Ond, wele, ei ewyllys ef a wneir; canys ei ffyrdd ef ydynt gyfiawn yn dragywydd; ac y mae efe wedi dywedyd, Yn gymmaint ag y bydd i chwi gadw fy ngorchymynion, chwi a lwyddwch yn y tir; ond yn gymmaint nas cadwch fy nghorchymynion, chwi a ddyfethir o'm blaen: ac yn awr, fel y caffo fy enaid lawenydd yn och, ac fel y gadawo fy nghalon y byd hwn mewn gorfoledd o'ch plegid; fel na'm dyger i lawr mewn gofid a thristwch i'r bedd,—cyfodwch o'r llwch, fy meibion, a byddwch ddynion, a byddwch benderfynol o un meddwl, ac unol o un galon yn mhob peth, fel na ddyger chwi i gaethiwed; fel na felldithier chwi â melldith dost; ac hefyd, fel na thynoch arnoch anfoddlonrwydd Duw cyfiawn, er dinystr, i.e., dinystr tragywyddol enaid a chorff. Dihunwch, fy meibion; gwisgwch am danoch arfogaeth cyflawnder. Ysgydwch ymaith y cadwynau wrth ba rai yr ydych yn rhwym, a deuwwch allan o dywyllwch, a chyfodwch o'r llwch. Na wrthryfelwch mwyach yn erbyn eich brawd, golygiadau yr hwn ydynt wedi bod yn ogoneddus, a'r hwn sydd wedi cadw y gorchymynion er pan adawsom Jerusalem; a'r hwn a fu yn offeryn yn nwyllaw Duw, i'n dwyn ni i wlad yr addewid; canys oni bai ef, buasem wedi marw o newyn yn yr anialwch; er hyny, chwi a geisiasoch gymmeryd ymaith ei fywyd ef; i.e., ac y mae efe wedi dyoddef llawer o dristwch o'ch plegid chwi. Ac yr ywf fi yn ofni a dychrynu yn ddirfawr o'ch plegid chwi, rhag i chwi gael dyoddef etto; canys, wele, cyhuddasoch ef ei fod yn ceisio awdurdod a rheolaeth arnoch; ond mi a wn na cheisiodd efe awdurdod na rheolaeth arnoch; eithr ceisio yr oedd efe ogoniant Duw, a'ch lles tragywyddol chwithau. A chwi a rwgnachasoch o herwydd iddo fod mor hunan-egllur tuag atoch. Yr ydych yn dywedyd iddo fod yn llym tuag atoch; dywedwch hefyd iddo fod yn ddigllawn wrthy ch; ond, wele, ei lymdra ef oedd llymdra gallu gair Duw, yr hwn oedd ynddo; a'r hyn a alwch chwi yn ddigter oedd y gwirionedd, yn ol fel y mae yn Nuw, yr hwn ni allai efe ei attal wrth amlygu yn eofn ynghylch eich drygioni chwi. Ac anghenrhaid oedd fod gallu Duw gydag ef, cyn y gallai orchymyn i chwi, nes yr oedd yn rhaid i chwi ufyddhau. Eithr, wele, nid efe, ond ysbryd yr Arglwydd, yr hwn oedd ynddo, a agorodd ei enau i lefaru, fel nas gallai ei gau.

Ac yn awr fy mab Laman, ac hefyd Lemuel a Sam, ac hefyd fy meibion y rhai ydynt feibion Ishmael, wele, os gwrandedwch chwi ar lais Nephi, ni ddyfethir chwi. Ac os gwrandedwch chwi arno ef, mi a adawaf fendith i chwi, i.e., sef fy

mendith gyntaf. Ond os na wrandewch arno, mi a gymmeraf ymaith fy mendith gyntaf, i.e. sef fy mendith, a hi a orphwysa arno ef. Ac yn awr, Zoram, yr wyf yn llefaru wrthyt ti; Wele, tydi wyt was Laban; er hyny yr ydwyf wedi dy ddwyn allan o wlad Jerusalem, ac mi a wn dy fod yn gyfaill cywir i'm mab Nephi yn dragywydd. Am hyny, oblegid i ti fod yn ffyddlawn, dy had a fendithir gyda'i had ef, fel y preswyliont mewn llwyddiant yn hir ar wyneb y tir hwn; ac ni chaiff dim, oddieithr i ddrygioni fod yn eu plith hwynt, niweidio ac aflonyddu eu llwyddiant ar wyneb y tir hwn yn dragywydd. Am hyny, os cadwch orchymynion yr Arglwydd, y mae yr Arglwydd wedi cyssegru y tir hwn er diogelwch dy had di gyda had fy mab. Ac yn awr, Jacob, yr wyf yn llefaru wrthyhych chwithau: Tydi ydwyf fy nghyntaf-anedig yn nyddiau fy nhrallod yn yr anialwch. Ac wele, yn dy ieuencyd yr ydwyf wedi dyoddef trallodion a llawer o dristwch, o herwydd penrhyddid dy frodyr. Er hyny, Jacob, fy nghyntaf-anedig yn yr anialwch, ti a adnabuost fawredd yr Arglwydd; ac efe a gyssegra dy drallodion i fod er emill i ti. Am hyny, dy enaid a fendithir, a thi a drigi yn ddiogel gyda dy frawd Nephi; a'th ddyddiau a dreulir yn ngwasanaeth Duw. Am hyny, mi a wn dy fod ti wedi dy waredu, o herwydd cyflawnder dy Waredwr; canys ti a welaiſt, mai yn nghyflawnder yr amser, y daw efe i ddwyn iachawdwriaeth i ddynion. A thi a welaiſt ei ogoniant ef yn dy ieuencyd; am hyny, ti a fendithiwyd megys hwythau y rhai a weinydda efe iddynt yn y cnawd; canys yr un yw yr Ysbryd ddoe, heddyw, ac yn dragywydd. Ac y mae'r ffordd wedi ei pharotoi er cwmp dyn, ac iachawdwriaeth yn rhydd. Ac y mae dynion wedi eu dysgu yn ddigonol i wybod y gwahaniaeth rhwng da a drwg. Ac wrth y gyfraith ni chyflawnheir un cnawd; neu, wrth y gyfraith, dynion a dorwyd ymaith. I.e., wrth y gyfraith dymmorol, torwyd hwynt ymaith; ac hefyd, wrth y gyfraith ysbrydol y maent yn marw oddiwrth yr hyn sydd dda, ac yn myned yn druenus am byth. Am hyny, y mae prunedigaeth yn dyfod trwy y Messiah Santaid, ac ynddo; canys y mae efe yn llawn gras a gwirionedd. Wele, rhodda ei hun yn aberth dros bechod, i ateb gofynion y gyfraith, i'r holl rai hyny a feddant galon ddrylliog ac ysbryd cystuddiedig; ac ni ellir ateb gofynion y gyfraith i neb ereill. Am hyny, pamor gymmaint ei bwys yw gwneuthur y pethau hyn yn hysbys i drigolion y ddaear, fel y gwybyddont nas gall un cnawd drigo yn mhresennoldeb Duw, oddieithr trwy haeddiant, a thrugaredd, a grâs y Messiah Santaid, yr hwn a rydd ei fywyd i lawr yn ol y cnawd, ac a'i cymmer i fyny drachefn trwy allu yr ysbryd, fel y dygo oddiamgylch adgyfodiad y meirw, gan fod y cyntaf i adgyfodi. Am hyny, efe yw y blaenffwrth i Dduw, yn gymmaint ag yr eiriola dros holl blant dynion; a'r rhai a gredant ynddo ef a achubir. Ac o herwydd yr eiriolaeth dros bawb, y mae pob dyn yn dyfod at Dduw; am hyny, safant yn

ei bresennoldeb Ef, i'w barnu ganddo yn ol y gwirionedd a'r santeiddrwydd ag sydd ynddo Ef. Am hyny, y mae gofynion y gyfraith, yr hon a roddodd y Sanct, er gweinyddu y gosb gyssylltiedig, yr hon gosb gyssylltiedig sydd mewn gwrthgyferbyniad i eiddo y dedwyddwch cyssylltiedig, i ateb gofynion yr iawn; canys y mae yn anghenrheidiol fod gwrthgyferbyniad yn mhob peth. Pe amgen, fy nghyntaf-anedig yn yr anialwch, nis gallai cyflawnder gael ei ddwyn oddiamgylch; nac ychwaith ddrygioni; na santeiddrwydd na thrueni; na da na drwg. Am hyny, rhaid fwasai i bob peth fod yn un cyfansawdd; am hyny, pe buasai yn un corff, arosai o anghenrhaid megys yn farw, heb fywyd na marwolaeth, na llygredigaeth nac anllygredigaeth, dedwyddwch na thrueni, na challineb nac anghallineb. Am hyny, rhaid fwasai ei fod wedi ei greu yn ofer, ac na fwasai un dyben yn ei gread. Am hyny, y peth hwn o anghenrhaid a ddinystriai ddoethineb Duw, a'i fwriadau tragywyddol; ac hefyd allu, a thrugaredd, a chyflawnder Duw. Ac os dywedwch nad oes gyfraith, chwi a ddywedwch hefyd nad oes bechod. Os dywedwch nad oes bechod, chwi a ddywedwch hefyd nad oes gyflawnder. Ac os nad oes gyflawnder, nid oes ddedwyddwch. Ac os nad oes gyflawnder na dedwyddwch, nid oes gosb na thrueni. Ac os nad yw y pethau hyn, nid oes Dduw. Ac os nad oes Dduw, nid oes i ninnau fodoliaeth, na'r ddaear ychwaith; canys ni allai fod creadigaeth pethau, i weithredu, nac i weithredu arnynt; am hyny, buasai pob peth yn rhwym o ddiflanu.

Ac yn awr, fy meibion, yr wyf yn llefaru y pethau hyn wrthyeh er eich budd a'ch addysg; canys y mae Duw, ac efe sydd wedi creu pob peth, y nefocdd a'r ddaear, a phob peth sydd ynddynt; pethau i weithredu, a phethau i weithredu arnynt; ac er dwyn ei fwriadau tragywyddol oddiamgylch yn nyben dyn, ar ol iddo greu ein rhieni cyntaf, ac anifeiliaid y maes ac ehediaid yr awyr, ac yn fyr, pob peth creedig, yr oedd yn rhaid fod yno wrthgyferbyniad; sef y ffrwyth gwaharddedig mewn gwrthgyferbyniad i bren y bywyd; un yn felys a'r llall yn chwerv; am hyny, yr Arglwydd Dduw a osododd i ddyn weithredu drosto ei hunan. Am hyny, ni allai dyn weithredu drosto ei hunan, oddieithr iddo gael ei ddenu gan y naill neu y llall.

Ac yr wyf fi, Lehi, yn ol yr hyn a ddarllenais, yn rhwym o dybied, fod angel Duw, yn ol yr hyn sydd yn ysgrifenedig, wedi syrthio o'r nef; am hyny, aeth yn ddiabol, gan ei fod wedi ceisio yr hyn oedd yn ddrwg gerbron Duw. A chan ei fod wedi syrthio o'r nef, ac wedi myned yn druenus am byth, efe a geisiodd hefyd wreuthur holl ddynolryw yn druenus. Am hyny, efe a ddywedodd wrth Efa, ie, sef yr hen sarff hono, yr hon yw y diabol, yr hwn yw tad pob celwydd; am hyny, efe a ddywedodd. Cymmerwch o'r ffrwyth gwaharddedig, ac ni fyddwch feirw ddim, eithr chwi a fyddwch megys Duw, yn gwybod da a drwg. Ac ar ol i Adda ac Efa gymmeryd o'r ffrwyth gwaharddedig, hwy a yrwyd allan o ardd Eden, i

lafurio y ddaear. A hwy a ymddygasant blant; ie, sef teulu yr holl ddaear. A dyddiau plant dynion a estynwyd, yn ol ewyllys Duw, fel y gallent edifarhau tra yn y cnawd; am hyny, aeth eu sefyllfa yn sefyllfa o brawf, a'u hamser a estynwyd yn ol y gorchymynion a roddodd yr Arglwydd Dduw i blant dynion. Canys efe a roddodd orchymyn am i bob dyn edifarhau; canys efe a ddangosodd i bawb eu bod yn golledig, o herwydd trosedd eu rhieni. Ac yn awr, wele, pe ni throseddai Adda, ni syrthiai; eithr efe a arosai yn ngardd Eden. A phob peth a grewyd a arosent yn yr un sefyllfa ag oeddynt ynddi wedi eu creu; a hwy a arosent yn dragywydd, ac heb ddiwedd. Ac ni chawsent hwythau ddim plant; am hyny, hwy a arosent mewn ystâd o ddiniweidrwydd, heb feddu gorfoledd, canys ni adnabuasant drueni; yn gwneuthur dim daioni, canys ni adnabuasant bechod. Ond, wele, gwnaethwyd pob peth yn ol doethineb yr hwn sydd yn gwybod pob peth. Syrthiodd Adda fel y bodolai dynion; a bodolai dynion fel y gallont gael gorfoledd. Ac y mae'r Messiah yn dyfod yn nghyflawnder yr amser, fel y gwaredo blant dynion o'r cwmp. Ac o herwydd eu bod yn cael eu gwaredu o'r cwmp, deuant yn rhyddion yn dragywydd, gan adnabod da oddiwrth ddrwg; i weithredu drostynt eu hunain, ac nid i gael gweithredu arnynt, oddieithr gan gosb y gyfraith yn y dydd mawr diweddaf, yn ol y gorchymynion a roddodd Duw. Am hyny y mae dynion yn rhyddion yn ol y cnawd; a phob peth anghenrheidiol i ddyn a roddwyd iddynt. Ac y maent yn rhyddion i ddewis rhyddid a bywyd tragywyddol, trwy gyfryngdod mawr pob dyn, neu i ddewis caethiwed a marwolaeth, yn ol caethiwed a gallu y diafol; canys y mae efe yn ewyllysio fod pob dyn yn druenus fel efe ei hun.

Ac yn awr, fy meibion, ewyllysiwn i chwi edrych ar y Cyfryngwr mawr, a gwrandaŵ ar ei orchymynion mawrion ef; a bod yn ffyddlawn i'w eiriau, a dewis bywyd tragywyddol, yn ol ewyllys ei Ysbryd Santaidd ef, a pheidio dewis marwolaeth dragywyddol, yn ol ewyllys y cnawd a'r drwg sydd ynddo, yr hyn a rydd allu i ysbryd y diafol i gaethiwo, a'ch dwyn i waered i uffern, fel y gallo deyrnasu arnoch yn ei deyrnas ei hun.

Mi a lefarais yr ychydig eiriau hyn wrthyh oll, fy meibion, yn nyddiau olaf fy mhrawf; ac mi a ddewisais y rhan dda, yn ol geiriau y prophwyd. Ac nid oes genvf ddyhen arall mewn golwg, na lleshad tragywyddol eich eneidiau. Amen.

PENNOD II.

Ac yn awr yr wyf yn llefaru wrthyh chwi, Joseph, fy olafanedig. Tydi a anwyd yn anialwch fy mlinderau; ie, yn nyddiau fy nhriswch mwyaf yr ymddygodd dy fam di. A boed i'r Arglwydd gyssegru befyd tir hwn i ti, yr hwn sydd yn dir

gwerthfawr, yn etifeddiaeth i ti, ac yn etifeddiaeth i'th had di gyda'th frodyr, er dy ddiogelwch yn dragywydd, os bydd i ti gadw gorchymynion Sanct Israel. Ac yn awr, Joseph, fy olaf anedig, yr hwn a ddygais allan o anialwch fy mlinderau, bydded i'r Arglwydd dy fendithio di yn dragywydd, canys ni lwyr-ddyfethir dy had di. Canys wele, tydi ydwyt ffrwyth fy lwynau; ac yr wyf fi yn ddisgynydd o Joseph, yr hwn a gaethgludwyd i'r Aifft. A mawr oedd cyfammodau yr Arglwydd, y rhai a wnaeth â Joseph; am hyny, Joseph yn ddiau a welodd ein dydd ni. Ac efe a gafodd addewid gan yr Arglwydd, mai allan o ffrwyth ei lwynau ef, y cyfodai yr Arglwydd Dduw gangen gyflawn, i dŷ Israel; nid y Messiah, eithr cangen ag oedd i'w thori ymaith; er hyny, i'w gofio yn nghyfammodau yr Arglwydd, fod y Messiah i ymddangos iddynt yn y dyddiau diweddaf, yn ysbryd gallu, er eu dwyn hwynt o dywyllwch i oleuni; i.e., o dywyllwch cuddiedig, ac o gaethiwed i ryddid. Canys Joseph yn ddiau a dystiodd, gan ddywedyd, Yr Arglwydd fy Nuw a gyfyd weledydd, yr hwn a fydd yn weledydd dewisol i ffrwyth fy lwynau. I.e., Joseph yn ddiau a ddywedodd, Fel hyn y dywed yr Arglwydd wrthyf, Gweledydd dewisol a gyfodaf allan o ffrwyth dy lwynau; ac efe a gyfrifir yn fawr yn mhlith ffrwyth dy lwynau. Ac iddo ef y rhoddaf orchymyn i wneuthur gwaith i ffrwyth dy lwynau, ei frodyr, yr hwn a fydd yn werthfawr iddynt, sef eu dwyn hwynt i wybodaeth o'r cyfammodau y rhai a wnaethym â'th dadau. A rhoddaf iddo orchymyn na wnelo un gwaith arall, oddieithr y gwaith a orchymynwyf iddo. Ac mi a'i gwnaf ef yn fawr yn fy ngolwg; canys efe a gaiff gyflawni fy ngwaith i. Ac efe a fydd yn fawr megys Moses, yr hwn a ddywedais a gyfodwn i chwi, i waredu fy mhobl, O dŷ Israel. A Moses a gyfodaf, i waredu dy bobl allan o wlad yr Aifft. Eithr gweledydd a gyfodaf allan o ffrwyth dy lwynau di; ac iddo ef y rhoddaf allu i ddwyn allan fy ngair i ffrwyth dy lwynau; ac nid i ddwyn allan fy ngair yn unig, medd yr Arglwydd, ond eu hargyhoeddi hwynt o'm gair, yr hwn a fydd eisoes wedi myned i'w plith. Am hyny, ffrwyth dy lwynau di a gant ysgrifenu; a ffrwyth lwynau Judah a gant ysgrifenu; a'r hyn a ysgrifenir gan ffrwyth dy lwynau di, ac hefyd yr hyn a ysgrifenir gan ffrwyth lwynau Judah, a gyd-dyfant er cywilyddio athrawiaethau gau ac attal amrafaelion, a sefydlu heddwch yn mhlith ffrwyth dy lwynau di, a'u dwyn hwynt i wybodaeth o'u tadau yn y dyddiau diweddaf; ac hefyd i wybodaeth o'm cyfammodau, medd yr Arglwydd. Ac allan o wendid y gwneir ef yn gadarn, yn y dydd hwnw pan ddechreuo fy ngwaith yn mhlith fy holl bobl, hyd at dy adferu di, O, dŷ Israel, medd yr Arglwydd. Ac fel hyn y prophwydodd Joseph, gan ddywedyd, Wele, y gweledydd hwnw a fendithia yr Arglwydd; a'r rhai a geisiant ei ddyfetha ef, a gywilyddir; canys yr addewid hon, yr hon a gefais gan yr Arglwydd am ffrwyth fy lwynau, a gyf-

lawnir. Wele, sicr ydwyf y cyflawnir yr addewid hon. A'i enw ef a enwir ar fy enw i; a chaiff fod yn ol enw ei dad. Ac efe a gaiff fod yn gyffelyb i minnau; canys y peth a ddwg yr Arglwydd allan trwy ei law ef, trwy allu yr Arglwydd a ddwg fy mhobl i iachawdwriaeth; ie, fel hyn y prophwydd Joseph, Yr wyf yn sicr o'r peth hyn, megys ag wyf yn sicr am addewid Moses; canys yr Arglwydd a ddywedodd wrthyf, Mi a gadwaf dy had di yn dragywydd. Ac y mae'r Arglwydd wedi dywedyd, Mi a gyfodaf Foses; a rhoddaf allu iddo mewn gwialen; ac a roddaf farn iddo mewn ysgrifen. Etto ni ryddhaf ei dafod ef, fel y llefaru lawer; canys ni wnaef ef yn alluog mewn llefaru. Ond mi a ysgrifenasf iddo fy nghyfraith, â bys llaw fy hun: ac mi a wnaef un yn enau iddo. A'r Arglwydd a ddywedodd wrthyf hefyd, Mi a gyfodaf arall. i had dy lwynau di; ac mi a wnaef un yn enau iddo yntau. Ac wele, myfi a wnaef iddo ysgrifenu ysgrifen ffrwyth dy lwynau, i ffrwyth dy lwynau; a genau o'th lwynau di a'i traetha. A'r geiriau a ysgrifena fydd y geiriau ydynt yn fuddiol yn fy noethineb i fyned allan i blith ffrwyth dy lwynau di. A bydd megys pe byddai ffrwyth dy lwynau di yn gwaeddi arnynt o'r llwch; canys mi a wn am eu ffydd. A hwy a waeddant o'r llwch; ie, sef edifeirwch wrth dy frodyr, hyd y nod ar ol i lawer o geredlaethau fyned heibio iddynt. A bydd i'w gwaedd fyned, ie, yn ol symlwydd eu geiriau. O herwydd eu ffydd, eu geiriau a ddeuant allan o'm genau i at eu brodyr, y rhai ydynt ffrwyth dy lwynau di; a gwendid eu geiriau hwynt a wnaef fi yn nerthol trwy eu ffydd, hyd at gosio fy nghyfammod yr hwn a wnaethym â'th dadau.

Ac yn awr, wele, fy mab Joseph, yn ol y dull hyn y prophwyddodd fy nhad i gynt. Am hyny, o herwydd y cyfammod hwn bendigedig ydwyf ti; canys ni ddyfethir dy had di, oblegid hwy a wrandawant eiriau y llyfr. A chyfyd un galluog yn eu mysg hwynt, yr hwn a wna lawer o ddaioni, mewn gair a gweithred, gan fod yn offeryn yn nwyllaw Duw, trwy ffydd nerthol, i wneyd rhyfeddodau mawrion, a chyflawni y peth hwnw ag sydd yn fawr yn ngolwg Duw, hyd y nod dwyn oddi-amgylch lawer o adferiad i dŷ Israel, ac i had dy frodyr. Ae yn awr, gwyn dy fyd di, Joseph. Wele, tydi ydwyf fychan; am hyny, gwrandaw ar eiriau dy frawd Nephi, a bydd i ti yn ol y geiriau a lefarais. Cofia eiriau dy dad wrth farw. Amen.

PENNOD III.

Ac yn awr, yr wyf fi, Nephi, yn llefaru ynghylch y prophwyddoliaethau am ba rai y lefarodd fy nhad, ynghylch Joseph, yr hwn a gariwyd i'r Aifft: canys wele, yn ddiau efe a brophwyddodd am ei holl had. A'r prophwyddoliaethau a ysgrifennodd efe, nid oes llawer yn fwy. Ac efe a brophwyddodd am danom ni,

a'n cenedlaethau dyfodol; ac y maent yn ysgrifenedig ar y llafnau pres. Am hyny, ar ol i'm tad orphen llefaru ynghylch prophwydoliaethau Joseph, efe a alwodd blant Laman, ei feibion, a'i ferched, ac a ddywedodd wrthynt, Wele, fy meibion a'm merched, y rhai ydych feibion a merched fy nghyntaf-anedig, mi a ewyllysiwn i chwi roddi clust i'm geiriau; canys dywedodd yr Arglwydd Dduw, yn gymmaint ag y cadwch fy ngorchymynion, chwi a lwyddwch yn y tir; ac yn gymmaint ag na chadwch fy ngorchymynion, chwi a dorir ymaith oddi ger fy mron. Ond, wele, fy meibion a'm merched, nis gallaf fyned i lawr i'm bedd, heb adael bendith arnoch: Canys wele, mi a wn os hyfforddir chwi yn y ffordd y dylech fyned, na ymadewch â hi. Am hyny, os melldithir chwi, wele, gadawaf fy mendith arnoch, fel y cymmerer y felldith oddiwrthy, ac y gofynr hi ar benau eich rhieni. Am hyny, o herwydd fy mendith, yr Arglwydd Dduw ni ddyoddefa i chwi gael eich dyfetha; am hyny, efe a fydd yn drugarog wrthy, ac wrth eich had yn dragywydd.

A bu ar ol i'm tad orphen llefaru wrth feibion a merched Laman, iddo achosi i feibion a merched Lemuel gael eu dwyn o'i flaen. Ac efe a lefarodd wrthynt hwy, gan ddywedyd, Wele, fy meibion a'm merched, y rhai ydych feibion a merched fy ail fab; wele, yr wyf yn gadael i chwithau yr un fendith ag a adewais i feibion a merched Laman; am hyny, ni lwyr-ddyfethir di; eithr yn y diwedd dy had di a fendithir.

A bu ar ol i'm tad orphen llefaru wrthynt hwy, wele, efe a lefarodd wrth feibion Ishmael, ie, ac hyd y nod ei holl deulu. Ac ar ol iddo orphen llefaru wrthynt hwy, efe a lefarodd wrth Sam, gan ddywedyd, Gwynfydedig ydwyf ti, a'th had; canys ti a etifeddi y tir, megys dy frawd Nephi. A'th had di a gyfrifir gyda'i had ef; a thi a fyddi yn debyg i'th frawd, a'th had yn debyg i'w had yntau; a thi a fendithir trwy dy holl ddyddiau.

A bu ar ol i'm tad Lehi lefaru wrth ei holl dŷ, yn ol teimladu ei galon, ac ysbryd yr Arglwydd yr hwn oedd ynddo, iddo fyned yn hen. A bu iddo farw, a chael ei gladdu.

A bu cyn pen llawer o ddyddiau ar ol ei farwolaeth, i Laman a Lemuel, a meibion Ishmael, fod yn ddigllawn wrthyf o herwydd rhybyddion yr Arglwydd; canys yr oeddwn i, Nephi, yn rhwym o lefaru wrthynt, yn ol ei air ef. Canys mi a lefarais lawer o bethau wrthynt, ac hefyd fy nhad, cyn ei farwolaeth; y mae llawer o'r dywediadau hyny yn ysgrifenedig ar fy llafnau ereill; canys y mae rhan fwyaf hanesyddol yn ysgrifenedig ar fy llafnau ereill. Ac ar y rhai hyn yr wyf yn ysgrifenu pethau fy enaid, a llawer o'r ysgrythyrau y rhai ydynt wedi eu cerfio ar y llafnau pres. Canys y mae fy enaid yn ymhyfrydu yn yr ysgrythyrau, a'm calon yn eu dwys ystyried, ac yn eu hysgrifenu er addysg a lles fy mhilant. Wele, mae fy enaid yn ymhyfrydu yn mhethau yr Arglwydd; a'm calon sydd yn dwys ystyried yn barhaus y pethau a welais

ac a glywais. Er hyny, y mae daioni mawr yr Arglwydd, wrth ddiangos i mi ei waith mawr a rhyfedd, yn achosi i'm calon waeddi, Ys truan o ddyn wyf fi; iê, mae fy nghalon yn tristâu o herwydd fy nghnawd. Fy enaid a ymosidia oblegid fy anwiredau. Amgylchynir fi gan y profedigaethau a'r pechodau sydd barotaf i'm dal. A phan yr ewyllysiwyf orfoleddu, fy nghalon a ocheneidia o herwydd fy mhechodau; er hyny, mi a wn yn mhwy yr ymddiriedais. Fy Nuw a'm cynnaliodd; efe a'm harweiniodd trwy fy mlinderau yn yr anialwch, ac a'm cadwodd ar ddyfroedd y dyfnder mawr. Llanwodd fi â'i gariad, hyd at ysiad fy nghnawd. Cywilyddiodd fy ngelynion, nes achosi iddynt grynu o'm blaen. Wele, gwrandawodd fy nghri yn y dydd, a rhoddodd i mi wybodaeth trwy weledigaethau yn y nos. Ac yn y dydd aethym yn hyf mewn gweddï nerthol o'i flaen; iê, fy llais a anfonais i fyny yn uchel; a daeth angylion i waered a gweinyddu i mi. Ac ar adenydd ei ysbryd y cymmerwyd fi ymaith i fynyddoedd uchel iawn. A gwelodd fy llygaid bethau mawrion; iê, sef rhy fawr i ddyn: gan hyny, gorchymynwyd i mi beidio eu hysgrifnu lwynt. O, yntic, os gwelais bethau mor fawr—os yw yr Arglwydd, yn ei ymddarostyngiad at blant dynion, wedi ymweled â dynion gyda'r fath drugaredd, paham yr wyla fy nghalon, ac yr ymhwyrfryda fy enaid yn nglŷn trallod, ac y treulia fy nghnawd, ac y lleiha fy nerth, o herwydd fy nghystuddiau? A phaham yr ymroddaf i bechod, o herwydd fy nghnawd? Iê, paham y rhoddaf ffordd i brofedigaethau, er i'r un drwg gael lle yn fy nghalon, i ddinystrio fy heddwch a chystuddio fy enaid. Paham yr wyf yn ddigllawn o herwydd fy ngelyn? Dihuna, fy enaid! Na ddihoena mwyach mewn pechod. Gorfoledda, fy nghalon, ac na rodla le mwyach i elyn fy enaid. Na ddigia mwyach, o herwydd fy ngelynion. Na leiha dy nerth, o herwydd fy nghystuddiau. Gorfoledda, fy nghalon, a gwaedda ar yr Arglwydd, a dywed, O, Arglwydd, moliannaf dy enw yn dragywydd; iê, fy enaid a ymorfoledda ynot ti, fy Nuw, a chraig fy iachawdwr-iaeth. O Arglwydd, a waredi di fy enaid? A waredi di fi allan o ddwylaw fy ngelynion? A wnai di imi grynu wrth weled pechod? A gaiff pyrrth uffern fod yn nghau o'm blaen yn barhaus, o herwydd fod fy nghalon yn ddrylliog a'm hysbryd yn gystuddiedig? O Arglwydd, a beidi a chau pyrrth trugaredd o'm blaen, fel y rhodiwyf lwybr y glyn isel, fel y byddwyf gywir ar y ffordd eglur? O, Arglwydd, a amgylchyni di fi yn ngwisg dy gyflawnder? O Arglwydd, a wnai di ffordd i'm ddianc o flaen fy ngelynion? A wnai di fy llwybr yn uniawn o'm blaen? A wnai di beidio gosod maen tramgwydd ar fy ffordd? eithr elirio fy ffordd o'm blaen, a pheidio cau i fyny fy ffordd i, eithr ffyrdd fy ngelynion. O Arglwydd, mi a ymddiriedais ynot, ac a ymddiriedaf ynot byth. Ni ymddiriedaf mewn braich o gnawd; canys mi a wn mai melldigedig yw yr hwn a ymddiriedo mewn braich o gnawd. Iê, melldigedig yw yr hwn

a ymddiriedo mewn dyn, neu a wnelo gnawd yn fraich iddo. Iê, mi a wn y rhydd Duw yn haelionus i'r hwn a ofyno. Iê, fy Arglwydd a rydd i mi, os na ofynaf ar gam; gan hyny, dyrchafaf fy llais atat ti; iê, mi a waeddaf arnat ti, fy Nuw, a chraig fy iachawdwriaeth. Wele, fy llais a ddyrchafa yn dragywydd atat ti, fy nghraig a'm Duw tragywyddol. Amen.

PENNOD IV.

WELE, dygwyddodd i mi, Nephi, waeddi llawer ar yr Arglwydd fy Nuw, o herwydd digofaint fy mrodyr. Ond, wele, eu heiddigedd hwynt a gynnyddodd yn fy erbyn, hyd nes y ceisiasant gymmeryd ymaith fy mywyd. Iê, hwy a rwgnachasant yn fy erbyn, gan ddywedyd, Meddylia ein brawd ieuengaf lywodraethu arnom ni; ac yr ydym wedi cael llawer o brofiad o'i blegid ef; am hyny, yn awr lladdwn ef, fel na chaffom ein gofidio mwyach oblegid ei eiriau. Canys, wele, ni fynwn ni ef yn llywodraethwr arnom; oblegid perthyna i ni y rhai ydym ei frodyr hynaf, i lywodraethu y bobl hyn. Yn awr, nid wyf yn ysgrifenu ar y llofnau hyn, yr holl eiriau a rwgnachasant yn fy erbyn. Ond digon i mi yw dywedyd, iddynt geisio cymmeryd ymaith fy mywyd.

A bu i'r Arglwydd fy rhybyddio i, Nephi, i fyned oddiwrth-ynt, a ffoi i'r anialwch, a'r holl rai a elent gyda mi. Am hyny, dygwyddodd i mi, Nephi, gymmeryd fy nheulu, ac hefyd Zoram a'i deulu, a Sam, fy mrawd hyn, a'i deulu, a Jacob a Joseph, fy mrodyr ieuengaf, ac hefyd fy chwiorydd, a'r holl rai hyny a elent gyda mi. A'r holl rai hyny a elent gyda mi, oedd y sawl a gredent yn rhybyddion a dadguddiadau Duw; am hyny, hwy a wrandawsant ar fy ngeiriau. A nyni a gymmerasom ein pebyll, a pha bethau bynag a allem, ac a deithiasom yn yr anialwch am yspaid llawer o ddyddiau. Ac wedi i ni deithio am yspaid llawer o ddyddiau, ni a godasom ein pebyll. A'm pobl a ewyllysient alw enw y lle yn Nephi; am hyny ni a'i galwasom Nephi. A'r holl rai ag oedd gyda mi, a gymmerasant arnynt alw eu hunain yn bobl Nephi. A nyni a gadwasom farnedigaethau, a deddfau, a gorchymynion yr Arglwydd yn mhob peth, yn ol cyfraith Moses. A'r Arglwydd oedd gyda ni; a llwyddasom yn ddifawr; canys ni a hauasom had, ac a fedasom drachefn mewn cyflawnder. A dechreuasom godi defaid, ac eidionau, a phob math o anifeiliaid. A myfi, Nephi, a ddygais hefyd y cof-ysgrifau y rhai oeddynt wedi eu cerfio ar y llofnau pres; ac hefyd y belen neu'r cwnpawd, yr hwn a barotowyd i'm tad, gan law yr Arglwydd, yn ol yr hyn sydd yn ysgrifenedig.

A bu i ni ddechreu llwyddo yn fawr, a lliosogi yn y tir. A myfi, Nephi, a gymmerais gleddyf Laban, ac a wneuthym

lawer o gleddyfau ereill yn ol yr un dull, rhag mewn rhyw fodd i'r bobl a elwid yn awr yn Lamaniaid, ddyfod arnom a'n dinystrio; canys mi a wyddwn am eu casineb tuag ataf fi a'm plant, a'r sawl a elwid fy mhobl. Ac mi a ddysgais fy mhobl i adeiladu tai, ac i weithio yn mhob dull ar goed, ac haiarn, a chopr, a phres, a dur, ac aur, ac arian, a mânau gwerthfawr, y rhai oeddynt mewn cyflawnder mawr. A myfi, Nephi, a adeiletais deml; ac mi a'i gwnaethym yn ol dull teml Solomon, ond nad oedd wedi ei hadeiladu o gynnifer o bethau gwerthfawr; canys nid oeddynt i'w cael yn y tir; am hyny, ni ellid ei hadeiladu fel teml Solomon. Ond yr oedd dull ei gwneuthuriad yn debyg i deml Solomon; a'r gwaith arni oedd yn hardd iawn.

A bu i mi, Nephi, beri i'm pobl fod yn ddiwyd, ac i weithio â'u dwylaw. A bu iddynt cwyllysio i mi fod yn frenin arnynt. Eithr myfi, Nephi, a ddymunwn iddynt fod heb frenin; er hyny, mi a wnaethym iddynt yn ol yr hyn ag oedd yn fy ngallu. Ac wele, geiriau yr Arglwydd a gyflawnwyd i'm brodyr, y rhai a lefarodd efe am danynt hwy, y buaswn i yn llywodraethwr ac yn ddysgawdwr iddynt; am hyny, bum yn llywodraethwr ac yn ddysgawdwr iddynt, yn ol gorchymynion yr Arglwydd, hyd yr amser y ceisiasant gymmeryd ymaith fy mywyd. Am hyny, cyflawnwyd gair yr Arglwydd yr hwn a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Yn gymmaint ag nas gwrandawant ar fy ngeiriau, torir hwynt ymaith oddi gerbron yr Arglwydd. Ac wele, hwy a dorwyd oddi ger ei fron. Ac efe a barodd i'r felldith ddyfod arnynt, ie, melldith dost, o herwydd eu drygioni. Canys wele, caledasant eu calonau yn ei erbyn ef, nes yr oeddynt wedi myned fel y gallestr; am hyny, gan eu bod yn wynion, ac yn dra phrydferth ac hyfrydol, ac fel na fyddent yn ddeniadol i'm pobl i, yr Arglwydd Dduw a barodd i groen du ddyfod arnynt. Ac fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, Mi a achosaf iddynt fod yn fflaidd gan dy fobl di, oddieithr iddynt edifarhau am eu hanwireddau. A melldigedig fydd had yr hwn a ymgymmysgo â'u had hwynt; canys hwy a felldithir hyd y nod â'r un felldith A'r Arglwydd a'i lefarodd, a daeth i ben. Ac o herwydd y felldith yr hon oedd arnynt, aethant yn bobl ddioglyd, yn llawn o ddrygioni a chyfrwysdra, ac a helasant yn yr anialwech am anifeiliaid ysglyfaethus. A'r Arglwydd Dduw a ddywedodd wrthyf, Hwy a fyddant yn ffrewyll i'th had di, er eu cyffroi hwynt i gofio am danaf fi; ac yn gymmaint ag nas cofiant fi, a gwrandaw ar fy ngeiriau, hwy a'u ffrewyllant hyd at eu dinystrio.

A bu i mi, Nephi, gyssegru Jacob a Joseph i fod yn offeiriaid ac yn athrawon dros dir fy mhobl. A bu i ni fyw mewn modd dedwydd. Ac yr oedd deng mlynedd ar hugain wedi myned heibio oddiar pan adawsom Jerusalem. A myfi, Nephi, a gedwais y cof-ysgrifau ar fy llafnau, y rhai a wnaethym, am fy mhobl, hyd yma.

A bu i'r Arglwydd Dduw ddywedyd wrthyf, Gwna lafnau

ereill; a thi a gei ysgrifenu arnynt lawer o bethau ag ydynt yn dda yn fy ngolwg, er lleshad dy bobl. Am hyny, myfi, Nephi, er ufyddhau i orchymynion yr Arglwydd, a aethym ac a wnaethym y llafnau hyn ar ba rai y cerfiais y pethau hyn. Ac mi a gerfiais yr hyn oedd yn rhyngu bodd Duw. Ac os rhyngir bodd fy mhobl â phethau Duw, rhyngir eu bodd hefyd â'm cerfiadau innau, y rhai ydynt ar y llafnau hyn. Ac os yw fy mhobl yn chwennych gwybod y rhan fwyaf neillduol o hanes fy mhobl, rhaid iddynt chwilio fy llafnau ereill. Ac y mae yn ddigon i mi ddweyd, fod deugain mlynedd wedi myned heibio, a'n bod eisioes wedi cael rhyfeloedd ac amrafaelion gyda'n brodyr.

PENNOD V.

GEIRIAU Jacob, brawd Nephi, y rhai a lefarodd efe wrth bobl Nephi: Wele, fy anwyl frodyr, myfi, Jacob, wedi fy ngalw gan Dduw, a'm hordeinio yn ol ei urdd santaidd, ac wedi fy nghyssegru gan fy mrawd Nephi, ar yr hwn yr edrychwch chwi megys brenin, neu amddiffynwr, ac yn yr hwn yr ymddiriedwch am ddiogelwch, wele, gwyddoch fy mod i wedi llefaru wrthyh lawer iawn o bethau; er hyny, yr wyf yn llefaru wrthyh etto; canys yr wyf yn chwennych lleshad eich eneidiau. Iâ, fy ngofal sydd yn fawr am danoch; a chwi a wyddoch eich hunain mai felly y mae wedi bod erioed. Canys yr wyf wedi eich annog gyda phob diwydrwydd; ac yr wyf wedi dysgu i chwi eiriau fy nhad; ac a lefarais wrthyh ynghylch pob peth ysgrifenedig, er creadigaeth y byd.

Ac yn awr, wele, ewyllysiwn lefaru wrthyh ynghylch y pethau sydd, a'r pethau sydd i ddyfod; am hyny, darllenaf i chwi eiriau Isaiah. Ac hwynt hwy yw y geiriau a ddymunodd fy mrawd arnaf eu llefaru wrthyh. Ac yr wyf yn llefaru wrthyh er eich mwyn chwi, fel y dysgoch ac y gogoneddoch enw eich Duw. Ac yn awr, y geiriau a gaf fi lefaru yw y rhai hyny a lefarodd Isaiah ynghylch holl dŷ Israel; am hyny, gellir eu cymhwyso atoch chwi, canys yr ydych chwithau o dŷ Israel. Ac y mae llawer o bethau a lefarwyd gan Isaiah, a ellir eu cymhwyso atoch chwi, oblegid yr ydych chwithau o dŷ Israel.

Ac yn awr, dyma y geiriau: Fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, Wele, mi a gyfodaf fy llaw at y Cenedloedd, a dyrchafaf fy maner at y bobloedd; a dygant dy feibion yn eu mynwes, a dygir dy ferched ar eu hysgwyddau. Breninoedd hefyd fydd dy dadmaethod, a'u breninesau dy fammaethod; crymant i ti â'u hwynebheu tua'r llawr, a llyfant lwch dy draed; a chei wybod mai myfi yw yr Arglwydd; canys ni chywilyddir y rhai a ddysgwyliant wrthyf fi.

Ac yn awr, myfi, Jacob, a ewyllysiwn lefaru ychydig ynghylch y geiriau hyn: Canys wele, yr Arglwydd a ddangosodd i mi fod y rhai oeddynt yn Jerusalem, o ba le y daethom, wedi eu lladd a'u caethgludo; er hyny, yr Arglwydd a ddangosodd i mi y cawsent ddychwelyd etto. Ac efe a ddangosodd hefyd i mi y gwnai yr Arglwydd Dduw, Sanct Israel, amlygu ei hun iddynt yn y cnawd; ac ar ol iddo amlygu ei hun, y ffrewyllent ac y croeshoelient ef, yn ol geiriau yr angel, yr hwn a'i llefarodd wrthyf fi. Ac ar ol iddynt galedu eu calonau a'u gwar yn erbyn Sanct Israel, wele, barnedigaethau Sanct Israel a ddaw arnynt. Ac y mae'r dydd yn dyfod pan y tarewir ac y cystuddir hwynt. Am hyny, ar ol iddynt gael eu gyru yn ol ac yn mlaen, canys fel hyn y dywed yr Arglwydd, Llauer a gystuddir yn y cnawd, ac ni oddefir i farw; o herwydd gwedd-iaid y ffyddlawn, hwy a wasgerir, ac a darewir, ac a ffieiddir; er hyny, yr Arglwydd a fydd drugarog wrthynt, fel pan ddelont i wybodaeth o'u Gwaredwr, y cydgesglir hwynt drachefn i dir-oedd eu hetiffeddiaeth.

A gwynfyddedig yw y Cenedloedd, y rhai yr ysgrifennodd y prophwyd am danynt; canys wele, os edifarhant a pheidio ymladd yn erbyn Seion, nac ymuno â'r eglwys fawr a fliaidd hono, hwy a achubir; canys yr Arglwydd a gyflawna ei gyfammodau y rhai a wnaeth efe â'i blant; ac i'r dyben yma yr ysgrifennodd y prophwyd y pethau hyn. Am hyny, y rhai a ymladdant yn erbyn Seion a phobl gyfammodol yr Arglwydd, a lyfant lwch eu traed; ac ni chywilyddir pobl yr Arglwydd. Canys pobl yr Arglwydd yw y rhai a ddysgwylant wrtho; canys hwy a ddysgwylant o hyd am ddyfodiad y Messiah. Ac wele, yn ol geiriau y prophwyd, y Messiah etto yr ail waith a'u gwareda hwynt; am hyny, efe a amlyga ei hun iddynt mewn gallu a gogoniant mawr, hyd at ddinystrio eu gelynion, pan ddelo y dydd y credant ynddo; ac ni ddyfetha efe neb a gredo ynddo. A'r sawl ni chredant ynddo, a ddyfethir, trwy dân, a thrwy dymhestl, a thrwy ddaeargryn, a thrwy dywalltiad gwaed, a thrwy haint, a thrwy newyn. A hwy a gant wybod mai yr Arglwydd sydd Dduw, sef Sanct Israel; canys a ddygir y caffaeliad oddiar y cadarn, neu a waredir yr hwn a garcherir yn gyfiawn? Ond fel hyn y dywed yr Arglwydd, Iê, carcharorion y cadarn a ddygir, ac anrhaith y creulon a ddiane; canys yr Arglwydd a wared ei bobl gyfammodol. Canys fel hyn y dywed yr Arglwydd, Myfi a ymrysonaf â'th ymrysonwyr, ac a borthaf dy orthrymwyr â'u cig eu hunain, ac ar eu gwaed eu hunain y meddwant fel ar wyd melyn; a gwybydd pob cnawd mai myfi yr Arglwydd yw dy achubydd; a'th gadarn waredydd di, Jacob. Iê, oblegid fel hyn y dywed yr Arglwydd, A olynngais i ti ymaith, neu a fwriais i ti ymaith yn dragywydd? Canys fel hyn y dywed yr Arglwydd, Pa le y mae llythyr ysgar eich mam? I bwy y gollyngais hi ymaith, neu i bwy o'm dyledwyr y gwerthais chwi iddo?

Wele, am eich anwiredau yr ymwerthasoch, ac am eich camweddu y gollyngwyd ymaith eich mam; am hyny, pan ddaethym, nid oedd neb i'm derbyn; a phan elwais, nid oedd neb i ateb.

O dŷ Israel, gan gwtogi a gwtogodd fy llaw, fel na allaf ymwared? neu onid oes ynof nerth i achub? Wele, â'm cerydd y sychaf y môr; gwneuthym eu hafonydd yn ddifffaeathwch, a'u pysgod i ddrewi, oblegid sychu y dyfroedd; a threngant o syched. Gwisgaf y nefoedd â thywyllwch, a gosodaf sach-lian yn dô iddynt. Yr Arglwydd Dduw a roddodd i mi dafed y dysgedig, i fedru mewn pryd lefaru gair wrthyt ti, O dŷ Israel. Pan ydych yn ddifffgiol, deffry chwi bob boreu. Deffry fy nghlust i glywed fel y dysgedig. Yr Arglwydd Dduw a agorodd fy nghlust, a minnau ni wrthwynebais, ac ni chiliais yn fy ol. Fy nghefn a roddais i'r curwyr, a'm cernau i'r rhai a dynai y blew. Ni chuddiais fy wyneb oddiwrth waradwydd a phoeredd, canys yr Arglwydd Dduw a'm cymhorth; am hyny ni'm cywilyddir. Gan hyny gosodais fy wyneb fel callestr, a gwn na'm cywilyddir; a'r Arglwydd sydd agos, ac efe a'm cyfiawnha. Pwy a ymryson â mi? safwn ynghyd. Pwy yw fy ngwrthwynebwr? nesäed ataf, ac mi a'i tarawaf trwy nerth fy ngenau; canys yr Arglwydd Dduw a'm cynnorthwya. A'r holl rai a'm bwriant i yn euog, wele, hwynt oll a heneiddiant fel dilledyn, a'r gwyfyn a'u hysa hwynt.

Pwy yn eich mysg sydd yn ofni yr Arglwydd, yn gwrandaw ar lais ei was ef, yn rhodio mewn tywyllwch, ac heb lewyrch iddo? Wele, chwi oll y rhai ydych yn cynneu tân, ac yn amgylchynu eich hunain â gwreichion, rhodiwch wrth lewyrch eich tân, ac wrth y gwreichion a gynneuasoch. O'm llaw i y bydd hyn i chwi; mewn gofid y gorweddwch. Gwrandewch arnaf fi, ddilynwyr cyfiawnder: Edrychwch ar y graig y'ch naddwyd, ac ar geudod y ffos y'ch cloddiwyd o honi. Edrychwch ar Abraham eich tad, ac ar Sarah a'ch esgorodd; canys ei hunan y gelwais ef, ac y bendithiais ef. O herwydd yr Arglwydd a gysura Seion; efe a gysura ei holl anghyfannedd-leoedd hi; gwna hefyd ei hanialwch hi fel Eden, a'i diffaeathwch fel gardd yr Arglwydd. Ceir ynddi lawenydd a hyfrydwch, diolch, a llais cân. Gwrandewch arnaf, fy mhobl; a chlusty-mwrandewch â mi, fy nghenedl; canys cyfraith a â allan oddiwrthyf, a gosodaf fy mam yn oleuni pobloedd. Agos yw fy nghyfiawnder; fy iachawdwriaeth a aeth allan, fy mreichiau hefyd a farnant y bobloedd. Yr ynysoedd a ddysgwyliant wrthyf, ac a ymddriedant yn fy mraich. Dyrchefwch eich llygaid tua'r nefoedd, ac edrychwch ar y ddaear isod: canys y nefoedd a ddarfyddant fel mwg, a'r ddaear a heneiddia fel dilledyn, a'i phreswylwyr yr un modd a fyddant meirw. Ond fy iachawdwriaeth i a fydd byth, a'm cyfiawnder ni dderfydd.

Gwrandewch arnaf y rhai a adwaenoch gyfiawnder, y bobl sydd â'm cyfraith yn eu calon; nac ofnwch waradwydd dynion,

ac nac arswydweh rhag eu difenwad : canys y pryf a'u bwyty fel dilledyn, a'r gwyfyn a'u hysa fel gwlan. Eithr fy nghyfiawnder a fydd yn dragywydd, a'm hiachawdwriaeth o genedlaeth i genedlaeth.

Deffro, deffro ! gwisg nerth, O fraich yr Arglwydd ; deffro fel yn 'y dyddiau gynt. Onid ti yw yr hwn a doraist Rahab, ac a archollaist y ddraig ? Onid ti yw yr hwn a sychaist y môr, dyfroedd y dyfnder mawr ? yr hwn a wnaethost ddyfnderoedd y môr yn ffordd i'r gwaredigion i fyned drwodd ? Am hyny y dychwel gwaredigion yr Arglwydd, a hwy a ddeuant i Seion â chanu, ac â llawenydd a santeiddrwydd tragywyddol ar eu penau : a goddiweddant lawenydd a hyfrydwch ; gofid a griddfan a ffy ymaith, Myfi yw ; i.e. myfi yw yr hwn a'ch dyddana chwi. Wele, pwy wyt ti, fel yr ofnit ddyn yr hwn fydd marw, a mab dyn yr hwn a wneir fel glaswelltyn ? ac a anghofi yr Arglwydd dy wneuthurwr, yr hwn a estynodd y nefoedd, ac a seiliodd y ddaear ? ac a ofnaist bob dydd yn wastad rhag llid y gorthrymydd, fel pe darparai i ddinystrio ? a pha le y mae llid y gorthrymydd ? Y carcharor sydd yn brysio i gael ei ollwng yn rhydd, fel na fyddo farw yn y pwll, ac na phallo ei fara ef. Eithr myfi yw yr Arglwydd dy Dduw, tônau yr hwn a ruodd ; fy enw yw Arglwydd y lluoedd. Gosodais hefyd fy ngeiriau yn dy enau, ac yn nghysgod fy llaw y'th doais, fel y planwn y nefoedd, ac y seiliwn y ddaear, ac y dywedwn wrth Seion, Wele, fy mhobl ydwyf. Deffro, deffro, cyfod, Jerusalem, yr hon a yfaist o law yr Arglwydd gwpan ei lidiawgrwydd ef ; yfaist waddod y cwpan erchyll, i.e. sugnaist ef ; ac nid oes arweinydd iddi o'r holl feibion a esgorodd ; ac nid oes a ymafla yn ei llaw o'r holl feibion a fagodd. Y ddau fab hyn a ddaethant atat ; pwy a ofidia trosot ? dy ddinystr a'th ddystryw, a'r newyn a'r cleddyf : a thrwy bwy y'th gysuraf ? Dy feibion a lewygasant, oddieithr y ddau hyn ; gorweddant yn mhen pob heol fel tarw gwyllt mewn magl : llawn ydynt o lidiawgrwydd yr Arglwydd, a cherydd dy Dduw.

Am hyny gwrandaw hyn yn awr, y druan, a'r feddw, ac nid trwy win. Fel hyn y dywed dy Arglwydd, yr Arglwydd, a'th Dduw di, yr hwn a ddadleu dros ei bobl, Wele, cymmerais o'th law y cwpan erchyll, sef gwaddod cwpan fy lliawgrwydd ; ni chwanegi ei yfed mwy. Eithr rhoddaf ef yn llaw dy gys-tuddwyr ; y rhai a ddywedasant wrth dy enaid, Gostwng, fel yr elom drosot ; a thi a osodaist dy gorff fel y llawr, ac fel heol i'r rhai a elent drosto.

Deffro, deffro, gwisg dy nerth, O Seion ; gwisg wisgoedd dy ogoniant, santaidd ddinas Jerusalem ; canys ni ddaw o'th fewn mwy ddienwaededig nac aflan. Ymysgwyd o'r llwch ; cyfod, eistedd, Jerusalem ; ymddattod oddiwrth rwymau dy wddf, ti gaethferch Seion.

PENNOD VI.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, darllenais y pethau hyn, fel y gallech wybod ynghylch cyfammodau yr Arglwydd; ei fod ef wedi ymglyfannodi â holl dŷ Israel; ei fod wedi llefaru wrth yr Iuddewon, trwy enau ei brophwydi santaidd, sef o'r dechreuad i waered, o genedlaeth i genedlaeth, hyd nes delo yr amser yr adferir hwy i wir eglwys a chorlan Dduw; pan eu cynnullir adref i diroedd eu hetifeddiaeth, ac y sefydlir hwynt yn eu holl diroedd addawedig.

Wele, fy anwyl frodyr, yr wyf yn llefaru y pethau hyn wrthyh fel y gorfoleddoch, ac y dyrchafoch eich penau yn dragywydd, oblegid y bendithion a rydd yr Arglwydd Dduw i'ch plant. Canys mi a wn eich bod wedi chwilio llawer, luoedd o honoch, i wybod pethau dyfodol; am hyny, gwn eich bod yn gwybod y rhaid i'n cnawd dreulio a marweiddio; er hyny, yn ein cyrff ni a welwn Dduw. Iê, mi a wn y gwyddoch, mai yn y corff yr ymddangosa efe i'r rhai sydd yn Jerusalem, o ba le y daethom ni; canys y mae yn anghenrheidiol i hyny fod yn eu mysg hwynt; o herwydd y mae yn rhaid i'r Creawdwr mawr ddyoddef darostwng ei hun megys dyn yn y cnawd, a marw dros bawb, fel y darostyngai efe bod dyn iddo ef ei hun. Canys megys yr aeth marwolaeth ar bawb, er cyflawni trefn drugarog y Creawdwr mawr, rhaid fod gallu i adgyfodi, a rhaid i'r adgyfodiad ddyfod i ddyn o herwydd y cwmp; a daeth y cwmp o herwydd trosedd; ac oblegid i ddyn syrthio, hwy a dorwyd oddi gerbron yr Arglwydd; am hyny rhaid fod iawn anfeidrol; oddieithr ei fod yn iawn anfeidrol, nis gallai y llygredig hwn wisgo anlygredigaeth. Am hyny, y farn gyntaf a ddaeth ar ddyn, a arosai o anghenrheidrwydd yn ddiddiwedd. Ac os felly, rhaid fwasai i'r cnawd hwn orwell i lawr i bydru a malurio yn llwch, i gyfodi byth mwy.

O ddoethineb Duw! ei drugaredd â'i rās! Canys wele, pe ni chyfodai y cnawd mwyach, ein hysbrydoedd a ddeuent yn ddarostyngedig i'r angel hwnw a syrthiodd o bresennoldeb y Duw tragywyddol, ac a aeth yn ddiadol, i gyfodi byth mwy. A'n hysbrydoedd a fyddent yn gyffelyb iddo ef, ac aethem yn ddiaffiaid, angylion i ddiadol, i gael ein cau allan o bresennoldeb ein Duw, ac i aros gyda thad y cclwydd, mewn trueni, megys yntau; iê, y bod hwnw a dwyllodd ein rhieni cyntaf; yr hwn a ymrithia braidd yn angel goleuni, ac a gynhyrfa blant dynion i gynghreirio llofruddiaeth, a phob math o weithredoedd dirgel y tywyllwch.

O, mor fawr yw daioni ein Harglwydd, yr hwn a barotodd ffordd i ni ddianc rhag yr anghenfil ofnadwy hwn; iê, yr anghenfil hwnw, marwolaeth ac uffern, yr hyn a alwaf yn farwolaeth y corff, ac hefyd farwolaeth yr ysbryd. Ac oblegid ffordd achubol ein Duw, Sanct Israel, y farwolaeth hon am ba

un y llefarais, yr hon yw yr un dymmorol, a rydd i fyny ei meirw; yr hon farwolaeth yw y bedd. A'r farwolaeth hon am ba un y llefarais, yr hon yw y farwolaeth ysbrydol, a rydd i fyny ei meirw; yr hon farwolaeth ysbrydol yw uffern; am hyny, rhaid i farwolaeth ac uffern roddi i fyny eu meirw, a rhaid i uffern roddi i fyny ei hysbrydoedd carcharedig, a rhaid i'r bedd roddi i fyny ei gyrff carcharedig, ac adferir cyrff ac ysbrydoedd dynion y naill at y llall; a thrwy allu adgyfodiad Sanct Israel y bydd hyn.

O, mor ogoneddus yw cynllun ein Duw! Canys ar y llaw arall, paradwys Duw a rydd i fyny ysbrydoedd y cyfiawnion, a'r bedd a rydd i fyny gyrff y cyfiawnion; ac adferir yr ysbryd a'r corff at eu gilydd drachefn, a daw pob dyn yn anllygredig, ac anfarwol, a hwy a fyddant yn eneidiau byw, yn meddu gwybodaeth berffaith megys ninnau yn y cnawd; oddieithr fod ein gwybodaeth ni i fod yn berffaith; am hyny, cawn ni feddu gwybodaeth berffaith am ein holl euogrwydd, a'n haslendid, a'n noethni; a'r cyfiawn a gant feddu gwybodaeth berffaith o'u mwynhad, a'u cyfiawnder, wedi eu gwisgo â phurdeb, i.e. sef â gwisg cyfiawnder.

A bydd, ar ol i bob dyn fyned o'r farwolaeth gyntaf hon i fywyd, yn gymmaint a'u myned yn anfarwol, rhaid iddynt ymddangos gerbron brawdle Sanct Israel; ac yna daw y farn, ac yna rhaid eu barnu yn ol barn santaidd Duw. Ac yn ddiau, fel mai byw Duw, oblegid yr Arglwydd a'i llefarodd, a'i air tragwyddol ydyw, yr hwn nid â heibio. y rhai ydynt gyfiawn, a fyddant gyfiawn etto, a'r rhai ydynt aflan a fyddant aflan etto; am hyny, y rhai ydynt aflan, yw y diafol a'i angylion; a hwy aânt i dân tragwyddol, a barotowyd iddynt; a'u poenedigaeth sydd megys llyn o dân a brwmstan, fflamiau yr hon sydd yn esgyn i fyny yn oes oesoedd, ac heb ddiwedd iddynt.

O fawredd a chyfiawnder ein Duw! Oblegid efe a gyflawna ei holl eiriau, a hwy a aethant allan o'i enau, a'i gyfraith sydd raid ei chyflawni. Ond wele, y cyfiawnion, saint Sanct Israel, y rhai a gredent yn Sanct Israel, y rhai a ddyoddefent grocsau y byd, ac a ddirmygent ei waradwydd; hwy a etifeddant deyrnas Dduw, yr hon a barotowyd iddynt er seiliad y byd, a'u llawenydd a fydd gyflawn yn dragwydd.

O fawredd a thrugaredd ein Duw. Sanct Israel! Oblegid efe a achub ei saint rhag yr anghenfil ofnadwy hwnw y diafol, a marwolaeth, ac uffern, a'r llyn heno o dân a brwmstan, yr hon sydd boenedigaeth ddiddiwedd.

O, pa mor fawr yw santeiddrwydd ein Duw! Oblegid y mae yn gwybod pob peth, ac nid oes un peth nad yw efe yn ei wybod. Ac y mae yn dyfod i'r byd fel yr achubo bob dyn, os gwrandawant ar ei lais; canys, wele, y mae yn dyoddef poenau pob dyn; i.e. poenau pob creadur byw, gwrrywed, benywod. a phlant, y rhai a berthynant i deulu Adda. Ac efe a ddyoddefodd hyn, fel y dygai adgyfodiad i bob dyn, fel y

caffo pawb sefyll o'i flaen yn nydd mawr y farn. Ac efe a orchymyna i bob dyn edifarhau, a chymmeryd eu bedyddio yn ei enw, gan fod â ffydd berffaith yn Sanct Israel, neu ni allant gael eu hachub yn nheyrnas Dduw. Ac os na edifarhant a chredu yn ei enw, a chymmeryd eu bedyddio yn ei enw, a pharhau hyd y diwedd, hwy a ddemnir; canys yr Arglwydd Dduw, Sanct Israel, a'i llefarodd; am hyny efe a roddodd gyfraith; a lle nad oes gyfraith, nid oes gosb; a lle nad oes gosb, nid oes gondemniad; a lle nad oes gondemniad, y mae gan drugareddau Sanct Israel hawl arnynt, o herwydd yr iawn; oblegid hwy a achubir drwy ei allu ef; canys y mae yr iawn yn boddloni gofynion ei gyfiawnder ar yr holl rai hyny na roddwyd y gyfraith iddynt, fel y gwareder hwynt rhag yr anghenfil ofnadwy hwnw, marwolaeth ac uffern, a'r diafol, a'r llyn o dân a brwmstan, yr hyn yw poenedigaeth diddiwedd: ac adferir hwynt at y Duw hwnw a roddodd anadl ynddynt, yr hwn yw Sanct Israel.

Ond gwae yr hwn y rhoddwyd y gyfraith iddo; i.e., yr hwn sydd ganddo holl orchymynion Duw, megys ninnau, ac yn eu troseddu hwynt, ac yn camdreulio dyddiau ei brawf, canys ei sefyllfa sydd yn enbyd!

O gyfrwysdra cynllun yr un drwg! O, oferedd, a gwendid, a ffolineb dynion! Pan y maent yn ddysgedig, tybiant eu bod yn ddoethion, ac ni wrandawant ar gynghor Duw, canys gosodant ef o'r neilldu, gan dybied eu bod yn gwybod o honynt eu hunain,—am hyny, eu doethineb sydd ffolineb, ac nid yw yn eu lleshau hwynt. A hwy a ddyfethir.

Eithr bod yn ddysgedig sydd dda, os gwrandawant ar gynghorion Duw. Ond gwae y cyfoethog, y rhai ydynt gyfoethog o ran pethau y byd. Canys o herwydd eu bod yn gyfoethog, dirmygant y tlawd, ac erlidiant y rhai addfwyn, a'u calonau sydd yn eu trysorau; am hyny eu trysor yw eu duw. Ac wele, eu trysor hwynt a ddyfethir hefyd gyda hwynt. A gwae y byddariaid, na chlywant; canys hwy a ddyfethir. Gwae y deillion, na welant, canys hwy a ddyfethir hefyd. Gwae y dienwaededig o galon; canys gwybodaeth am eu hanwireddau a'i tery hwynt yn y dydd diweddaf. Gwae y celwyddog; canys efe a deflir i uffern. Gwae y llofrudd, yr hwn a gynllunia i ladd; canys efe a gaiff farw. Gwae y rhai hyny sydd yn puteinio; canys hwy a deflir i uffern. I.e., gwae yr eilun-addolwyr; canys y mae diafol yr holl ddiafiaid yn ymhyfrydu ynddynt hwy. Ac, yn fyr, gwae yr holl rai hyny sydd yn marw yn eu pechodau; canys hwy a ddychwelant at Dduw, ac a welant eu wyneb, ac a arosant yn eu pechodau.

O, fy anwyl frodyr, cofiwch yr echryslonrwydd o droseddu yn erbyn y Duw Santaidd hwnw, ac hefyd yr echryslonrwydd o ymollwng i gael ein denu gan yr un drwg hwnw. Cofiwch, mai syniad y cnawd, marwolaeth yw; a syniad yr Ysbryd, bywyd tragwyddol yw.

O, fy anwyl frodyr, rhoddwch glust i'm geiriau. Cofiwch fawredd Sanct Israel. Na ddywedwch i mi lefaru pethau celyd wrthyh; canys os gwnewch, chwi a gablwch y gwirionedd; canys mi a lefarais eiriau eich Gwneuthurwr. Mi a wn fod geiriau gwirionedd yn gelyd yn erbyn pob aflendid; eithr nid yw y cyfiawn yn eu hoini hwynt, canys hwy a garant y gwirionedd, a hwy ni syflir.

O, ynte, fy anwyl frodyr, deuwch at yr Arglwydd, y Sanct. Cofiwch fod ei ffyrdd ef yn gyfiawn. Wele, y ffordd i ddyn sydd gul, eithr gorwedda yn uniawn o'i flaen, a Sanct Israel yw ceidwad y porth; ac nid oes ganddo was yno; a ffordd arall nid oes, oddieithr trwy y porth, canys ni ellir ei dwyllo ef; oblegid yr Arglwydd Dduw yw ei enw. A'r hwn sydd yn euro, iddo ef yr agora; a'r doeth a'r dysgedig, a'r rhai sydd gyfoethog, y rhai ydynt wedi ymchwyddo o herwydd eu dysgeidiaeth, a'u doethineb, a'u cyfoeth; ie, hwynt hwy yw y rhai a ddirmygir ganddo ef; ac oddieithr iddynt fwrw y pethau hyn heibio, ac ystyried eu hunain yn ffyliaid gerbron Duw, ac ymostwng i eithafion gostyngeddwrwydd, nis agora efe iddynt. Eithr pethau y doeth a'r synwrol, a guddir oddiwrthynt am byth; ie, y dedwyddwch hwnw a barotowyd i'r saint. O, fy anwyl frodyr, cofiwch fy ngeiriau: Wele, yr wyf yn cymmeryd fy ngwisgoedd oddiam danaf, ac yn eu hysgwyd hwynt o'ch blaen chwi; erfyniaf ar Dduw fy iachawdwriaeth i'm chwilio â'i lygad holl-dreiddgar; am hyny, chwi a gewch wybod yn y dydd olaf, pan y bernir pawb am eu gweithredoedd, i Dduw Israel fy ngweled yn ysgwyd eich anwireddau oddiwrth fy enaid, a'm bod yn sefyll mewn dyscleirdeb ger ei fron, ac yn rhydd o'ch gwaed chwi.

O, fy anwyl frodyr, trowch ymaith oddiwrth eich pechodau; ysgydwch ymaith gadwynau yr hwn sydd am eich rhwymo; deuwch at y Duw hwnw yr hwn yw craig eich iachawdwriaeth. Parotowch eich eneidiau erbyn y dydd gogoneddus hwnw, pan y gwemyddir cyfiawnder i'r cyfiawn; sef dydd y farn, fel nad arswydoch gan ddurfawr ofn; fel na chofioch am eich euogrwydd mawr mewn perffeithrwydd, a chael eich gorfodi i waeddi, Santaidd, santaidd yw dy farnedigaethau di, O Arglwydd Dduw Hoilalluog. Eithr fy euogrwydd i sydd hysbys i'm; mi a droseddais dy gyfraith, a'm troseddiadau sydd eiddof; a'r diafol a'm cafodd, nes yr wyf yn ysglyfaeth i'w fawr drueni. Ond wele, fy mrodyr, a oes anghen i mi eich deffroi chwi ynghylch gwirioneddolrwydd dychrynlyd y pethau hyn? A rwygwn i eich eneidiau, pe byddai eich meddwl yn bur? A fyddwn i yn eglur wrthyh, yn ol eglurder y gwirionedd, pe buasech yn rhydd o bechod? Wele, pe buasech yn santaidd, mi a lefarwn wrthyh am santeiddrwydd; ond gan nad ydych yn santaidd, a chwithau yn edrych arnaf fel athraw, rhaid mai buddiol i mi eich dysgu am ganlyniadau pechod. Wele, fy enaid a ffeiddia bechod, a'm calon a ymhyfryda mewn cyfiawn.

der; ac ni a foliannaf enw fy Nuw. Deuwch, fy mrodyr, pawb sydd yn sychedu, deued i'r dyfroedd; a'r hwn sydd heb arian, deued, pruned, a bwytaed; i.e., deuwch a phrynwch win a llaeth. heb arian ac heb werth. Am hyny, na weriwch arian am yr hyn nid yw werth, na'ch llafur am yr hyn nid yw yn digoni. Gwrandewch yn astud arnaf, a chofiwch y geiriau a lefurais: a deuwch at Sanet Israel, a gwleddwch ar yr hyn ni dderfydd, ac ni ellir ei lygru, ac ymhyfryded eich enaid mewn brasder. Wele, fy anwyl frodyr, cofiwch eiriau eich Duw; gweddiwch arno yn barhaus y dydd, a diolchwch i'w enw santaidd y nos. Gorfoledded eich calonau, a gwelwch mor fawr yw cyfammodau yr Arglwydd, a pha mor fawr yw ei ddarostyngiad at blant dynion; ac o herwydd ei fawredd, a'i ras, a'i drugaredd, addawodd i ni na chaffai ein had eu llwyr-ddyfetha, yn ol y cnawd, eithr y gwnai efe eu cadw hwynt; ac mewn cenedlaethau dyfodol, deuant yn gangen gyfiawn o dŷ Israel.

Ac yn awr, fy mrodyr, mi a fynwn lefaru ychwaneg wrthy; eithr y fory mi a draethaf wrthy y gweddi o'm geiriau. Amen.

PENNOD VII.

Ac yn awr myfi, Jacob, a lefaraf wrthy y drachefn, fy anwyl frodyr, ynghylch y gangen gyfiawn hon am ba un y llefurais. Canys wele, yr addewidion a gawsom, ydynt yn addewidion i ni yn ol y cnawd; am hyny dangoswyd i mi y dyfethir llawer o'n plant yn y cnawd, oblegid anghrediniaeth, er hyny y bydd Duw drugarog wrth lawer; a'n plant a adferir, fel y deuont at yr hyn a rydd wybodaeth gywir iddynt am eu Gwaredwr. Am hyny, megys y dywedais wrthy, y mae yn rhaid i Grist (oblegid dywedai yr angel wrthyf neithiwr mai hyn fyddai ei enw) ddyfod i blith yr Iuddewon, i blith y rhai ydynt y rhan fwyaf ddrygionus o'r byd; a hwy a'i croeshoeliant ef: Canys fel hyn y mae yn gweddu i'n Duw ni; ac nid oes un genedl arall ar y ddaear a groeshoelient eu Duw. Canys pe cyflawnid y gwyrthiau mawrion yn mhlith rhyw genedloedd ereill, hwy a edifarhaent, ac a wybyddent mai efe oedd eu Duw; ond o herwydd eu rhagrith a'u hanwiredd, hwynt hwy yn Jerusalem a wargaledant yn ei erbyn, nes y croeshoelir ef. Am hyny, o herwydd eu hanwireddau, daw arnynt ddinystrïadau, newyn, heintiau, a thywalltiad gwaed; a'r rhai ni ddinystrir, a wasgerir yn mhlith pob cenedl.

Ond, wele, fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, Pan ddelo y dydd y bydd iddynt gredu ynof, mai myfi yw Crist, yna yr wyf wedi ymgysfiamodi â'u tadau yr adferir hwy yn y cnawd, ar y ddaear, i diroedd eu hetifeddiaeth. A bydd iddynt gael

eu casglu i mewn o'u hir wasgariad, o ynysoedd y môr, ac o bedwar cwr y ddaear; a chenedloedd y Cenedloedd a fyddant yn fawr yn fy ngolwg i, medd yr Arglwydd, wrth eu dwyn hwynt i diroedd eu hetifeddiaeth. Iâ, breninoedd y Cenedloedd a fyddant yn dadmaethod iddynt, a'u breninesau yn fammaethod; am hyny, y mae addewidion yr Arglwydd yn fawr tuag at y Cenedloedd, canys efe a'i llefarodd, a phwy a ddichon ammau? Ond wele, y tir hwn, medd yr Arglwydd, a fydd yn dir dy etifeddiaeth di, a'r Cenedloedd a fendithir yn y tir. A'r tir hwn a fydd yn dir rhyddid i'r Cenedloedd, ac ni chyfyd ar y tir freninoedd i'r Cenedloedd; ac mi a amddiffynaf y tir hwn yn erbyn pob cenedl arall, a'r sawl a ymladdo yn erbyn Seion a ddyfethir, medd yr Arglwydd; canys yr hwn a gyfodo frenin yn fy erbyn i a ddyfethir, canys myfi, yr Arglwydd, Brenin y nefoedd, a fyddaf yn frenin iddynt hwy, ac a fyddaf yn oleuni bythol i'r rhai a wrandawant fy ngeiriau. Am hyny, o achos hyn, fel y cyflawner fy nghyfammodau y rhai a wnaethym â phlant dynion, yr hyn a wnaif iddynt tra yn y cnawd, anghenrhaid yw i mi ddinystrio dirgel weithredoedd y tywyllwch, a llofruddiaethau, a ffieidd-dra; am hyny, yr hwn a ymladdo yn erbyn Seion, Iuddew a Chenedl-ddyn, caeth a rhydd, gwrryw a benyw, a ddyfethir; canys hwynt hwy yw putain yr holl ddaear; canys y rhai nid ydynt gyda mi sydd yn fy erbyn, medd ein Harglwydd. Canys mi a gyflawnaif fy addewidion y rhai a wnaethym â phlant dynion, yr hyn a wnaif iddynt tra yn y cnawd: am hyny, fy anwyl frodyr, fel hyn y dywed ein Duw, Mi a gystuddiaf dy had di trwy law y Cenedloedd; er hyny, mi a feddalhaf galonau y Cenedloedd, fel y byddont megys tad iddynt; am hyny y Cenedloedd a fendithir ac a gyfrifir yn mhlith tŷ Israel. Am hyny mi a gyssegraf y tir hwn i'th had di, ac i'r rhai a gyfrifir yn mhlith dy had yn dragywydd, yn dir eu hetifeddiaeth; canys mae yn dir dewisol, medd yr Arglwydd wrthyf, uwchlaw pob tir arall; am hyny, pawb a breswylant arno, a gant fy addoli i, medd Duw.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, gan weled fod ein Tad trugarog wedi rhoddi i ni wybodaeth mor fawr am y pethau hyn, bydded i ni ei gofio ef, a gosod ein pechodau o'r neilldu, a phheidio gostwng ein penau, canys nid ydym wedi ein bwrw ymaith; er hyny, ni a yrwyd allan o wlad ein hetifeddiaeth; etto ni a arweiniwyd i wlad well, oblegid yr Arglwydd a wnaeth y môr i ni yn llwybr, ac yr ydym ni ar ynys y môr. Ond mawr yw addewidion yr Arglwydd i'r rhai ydynt ar ynysoedd y môr; am hyny, gan y dywedir ynysoedd, rhaid fod ychwaneg nag hon, a phreswylir hwynt hefyd gan ein brodyr ni. Canys wele, y mae yr Arglwydd Dduw wedi arwain rhai ymaith o dŷ Israel o bryd i bryd, yn ol ei ewyllys a'i foddionrwydd. Ac yn awr, wele, y mae yr Arglwydd yn cofio

am yr holl rai a dorwyd ymaith, am hyny y mae yn ein cofio ninnau hefyd; gan hyny llawenhewch yn eich calonau, a chofiwch eich bod yn rhydd i weithredu drosoch eich hunain—i ddewis ffordd marwolaeth dragywyddol, neu ffordd bywyd dragywyddol. Am hyny, fy anwyl frodyr, ymgymmodwch ag ewyllys Duw, ac nid ewyllys y diafol a'r cnawd; a chofiwch ar ol ymgymmodi â Duw, mai yn a thrwy râs Duw yr ydych yn gadwedig. Am hyny, cyfoded Duw chwi o farwolaeth trwy allu yr adgyfodiad, ac hefyd o farwolaeth dragywyddol trwy allu yr iawn, fel y derbynier chwi i deyrnas dragywyddol Duw, fel y moliannoch ef trwy ddwyfôl râs. Amen.

PENNOD VIII.

Ac yn awr, Jacob a lefarodd lawer o bethau yn ychwaneg wrth fy mhobl yr amser hwnw; er hyny, dim ond y pethau hyn a orchymynais i eu hysgrifenu, canys y mae'r pethau a ysgrif-enais i yn ddigon genyf.

Ac yn awr, myfi, Nephi wyf yn ysgrifenu ychwaneg o eiriau Isaiiah, canys y mae fy enaid yn ymhyfrydu yn ei eiriau ef. Canys mi a gymhwysaf ei eiriau ef at fy mhobl i, ac a'u danfonaf allan at fy holl blant, oblegid yn wir efe a welodd fy Ngwaredwr, megys yr wyf finnau wedi ei weled ef. Ac y mae fy mrawd Jacob hefyd wedi ei weled ef megys finnau: am hyny danfonaf allan eu geiriau hwynt at fy mhilant, er profi iddynt fod fy ngeiriau i yn wirioneddol. Am hyny, trwy eiriau tri, medd Duw, y gwneir fy ngair yn safadwy. Er hyny, y mae Duw yn danfon rhagor o dystion, ac yn profi ei holl eiriau. Wele, fy enaid a ymhyfryda wrth brofi i'm pobl wirionedd dyfodiad Crist; canys i'r dyben hyn y rhoddwyd cyfraith Moses; a phob peth a roddodd Duw i ddyn er dechreuad y byd, a fu yn gysgod o hono ef. Fy enaid hefyd a ymhyfryda yn nghyfammodau yr Arglwydd, y rhai a wnaeth â'n tadau: ie, fy enaid a ymhyfryda yn ei râs ac yn ei gyf-iawnder, a'i allu, a'i drugaredd yn y drefn fawr a thragywyddol o waredigaeth oddiwrth anghau. A'm henaidd a ymhyfryda wrth brofi i'm pobl, pe na ddeuai Crist, y cyfrgollid pob dyn. Canys os nad oes Grist, nid oes Dduw; ac os nad oes Dduw, nid ydym ninnau, oblegid ni allai fod creadigaeth. Eithr y mae Duw, ac efe yw Crist, ac y mae yn dyfod yn nghyflawnder amser ei hun.

Ac yn awr ysgrifenasaf rai o eiriau Isaiiah, fel y gallo pwyr bynag o'm pobl a welont y geiriau hyn, ddyrchafu eu calonau a gorfoleddu dros bob dyn. Yn awr, y rhai hyn yw y geiriau, a gellwch eu cymhwyso atoch eich hunain ac at bawb.

Y gair a welodd Isaiiah, fab Amos, am Judah a Jerusalem.

A bydd yn y dyddiau diweddaf, pan fydd mynydd tŷ yr Arglwydd wedi ei barotoi yn mhen y mynyddoedd, ac yn ddyrchafedig goruwch y brynïau; a'r holl genedloedd a ddylifant ato; a phobloedd lawer a ânt ac a ddywedant, Deuwch ac esgynwn i fynydd yr Arglwydd, i dŷ Duw Jacob; ac efe a'n dysg ni yn ei ffyrdd, ac ni a rodiwn yn ei lwybrau ef; canys y gyfraith a â allan o Seion, a gair yr Arglwydd o Jerusalem. Ac efe a farna rhwng y cenedloedd, ac a gerydda bobloedd lawer: a hwy a gurant eu cleddyfau yn sychau, a'u gwaywffyn yn bladuriau: ni chyfyd cenedl gleddyf yn erbyn cenedl, ac ni ddysgant ryfel mwyach. Tŷ Jacob, deuwch, a rhodiwn yn ngoleuni yr Arglwydd; iê, deuwch, oblegid aethoch oll ar gyfeiliorn, pob un i'w ffyrdd drygionus ei hun.

Am hyny, O Arglwydd, y gwrthodaist dy bobl, tŷ Jacob, am eu bod wedi eu llenwi allan o'r dwyrain, a'u bod wedi gwrandaw ar swynwyr megys y Philistiaid, ac mewn plant dycethriaid yr ymfoddlonant. A'u tir sydd gyflawn o arian ac aur, ac nid oes diwedd ar eu trysorau; a'u tir sydd lawn o feirch, ac nid oes diwedd ar eu cerbydau. Eu tir hefyd sydd lawn o eilunod; i waith eu dwylaw eu hun yr ymgrymant, i'r hyn a wnaeth eu bysedd eu hun: a'r gwreng ni ymgryma, a'r boneddig ni ymostwng; am hyny na faddeu iddynt.

O chwi rai drygionus, ewch i'r graig, ac ymguddiwech yn y llwch, canys ofn yr Arglwydd, a gogoniant ei fawredd a'ch teryn chwi. A bydd i uchel-drem dyn gael ei hîselu, ac uchder dynion gael ei ostwng; a'r Arglwydd yn unig a ddyrchefir yn y dydd hwnw. Canys dydd Arglwydd y lluoedd a ddaw ar fyrder ar yr holl genedloedd; iê, ar bob dyn; iê, ar y balch a'r uchel, ac ar bob un dyrchafedig; ac efe a ostyngir; iê, dydd yr Arglwydd a ddaw hefyd ar holl gedrwydd Libanus, canys y maent yn uchel a dyrchafedig; ac ar holl dderw Basan, ac ar yr holl fynyddoedd uchel, ac ar yr holl fryniau, ac ar yr holl genedloedd dyrchafedig, ac ar bob pobl, ac ar bob twr uchel, ac ar bob mur cadarn, ac ar holl longau y môr, ac ar holl longau Tarsis, ac ar yr holl luniau dymunol. Yna yr iselir uchelder dyn, ac y gostyngir uchder dynion; a'r Arglwydd yn unig a ddyrchefir yn y dydd hwnw. A'r eilunod a fwrw efe ymaith yn hollol. A hwy a ânt i dyllau y creigiau, ac i ogofau y ddaear, canys ofn yr Arglwydd a ddaw arnynt; a gogoniant ei fawredd a'u tery hwynt, pan gyfodo efe i gynhyrfu y ddaear. Yn y dydd hwnw y teifi dyn ei eilunod arian, a'i eilunod aur, y rhai a wnaeth efe iddo ei hun i'w haddoli, i'r wadd ac i'r ystlymod; i fyned i agenau y creigiau, ac i gopäau y clogwyni; canys ofn yr Arglwydd a ddaw arnynt, a gogoniant ei fawredd a'u tery hwynt, pan gyfodo efe i gynhyrfu y ddaear. Peidiwch chwithau â'r dyn yr hwn sydd â'i anadl yn ei ffroenau; canys yn mha beth y gwneir cyfrif o hono?

Canys wele, yr Arglwydd, Arglwydd y lluoedd, a dyn

ymaith o Jerusalem, ac o Judah, y cynnaliaeth a'r ffon, holl gynnaliaeth bara, a holl gynnaliaeth dwfr, y cadarn, a'r rhyfelwr, y barnwr, a'r prophwyd, y synwryol a'r henwr, y tywysog deg a deugain, a'r anrhydeddus a'r cynghorwr, a'r crefftwr celfydd, a'r areithiwr hyawdl. A rhoddaf blant yn dywysogion iddynt, a bechgyn a arglwyddiaetha arnynt. A'r bobl a orthrymir y naill gan y llall, a phob un gan ei gymmydog; y bachgen yn erbyn yr henwr, a'r gwael yn erbyn yr anrhydeddus, a ymfalchïa. Pan ymaffo gwr yn ei frawd o dŷ ei dad, gan ddywedyd, Y mae dillad genyt, bydd dywysog i ni; ac na ddeued y cwmp hwn dan dy law di: yntau a dwng yn y dydd hwnw, gan ddywedyd, Ni fyddaf iachâwr; canys yn fy nhŷ nid oes fwyd na dillad: na osodwch fi yn dywysog i'r bobl. Canys cwympodd Jerusalem, a syrthiodd Judah; o herwydd eu tafod hwynt a'u gweithredoedd sydd yn erbyn yr Arglwydd, i gyffroi llygaid ei ogoniant ef.

Dull eu hwynebau hwynt a dystiolaetha yn eu herbryn, ac a fynega fod eu pechod megys Sodom, ac nas gallant ei guddio. Gwae eu heneidiau! canys talasant ddrwg iddynt eu hunain. Dywedwch mai da fydd i'r cyfiawn; canys ffrwyth eu gweithredoedd a fwyânt. Gwae yr anwir! canys hwy a ddyfethir; o herwydd gwobr eu dwylaw eu hunain a fydd iddynt.

A'm pobl sydd â'u treiswyr yn fechgyn, a gwragedd a arglwyddiaetha arnynt. O fy mhobl, y rhai a'th dywysant sydd yn peri i ti gyfeiliorni, a ffordd dy lwybrau addystrywiant. Yr Arglwydd sydd yn sefyll i fyny i ymddadleu, ac yn sefyll i farnu y bobloedd. Yr Arglwydd a ddaw i farn ag henuriaid ei bobl, a'u tywysogion; canys chwi a fwytasoch y winllan, ac anrhaith y tlawd yn eich tai. Beth a feddyliwch chwi? Yr ydych yn curo ar fy mhobl, ac yn ma'u gwynebau y tylodion, medd Arglwydd Dduw y lluoedd.

Yn mhellach, yr Arglwydd a ddywedodd, O herwydd balchïo o ferched Seion, a rhodio â gwddf estynedig, ac â llygaid gwammal, gan rodio a rhygyngu wrth gerdded, a thyrstio â'u traed: am hyny y clafra yr Arglwydd gorynau merched Seion; a'r Arglwydd a ddynoetha ei gwarthle hwynt. Yn y dydd hwnw y tyn yr Arglwydd ymaith eu tinc-addurniadau, eu rhwydwaith, a'u lloerawg wisgoedd, eu cadwynau, a'u breichledau, a'u molderau, eu pen-guwch, ac addurn eu coesau, a'u hysnodenau, a'u dwyfronogau, a'u clust-dlysau, eu modrwyau, ac addurn eu trwyn, eu gwisgoedd symudliw, a'u mentyll, a'u misyrnau, a'u crych-nodwyddau, eu drychau hefyd, a'u lliain meinwch, a'u cocyllau, a'u gynau.

A bydd yn lle perarogl, ddrewi; bydd hefyd yn lle gwregys, rwygiad; ac yn lle iawn drefn gwallt, foelni; ac yn lle dwyfronog, gwregys o sach-lian; a llosgfa yn lle prydferthwch. Dywyr a syrthiant gan y cloddyf, a'th gadernid trwy ryfel. A'i phyrth hi a ofdiant ac a alarant: a bithau yn anrheithiedig a eistedd ar y ddaear.

Ac yn y dydd hwnw saith o wragedd a ymaflant mewn un gwr, gan ddywedyd, Ein bara ein hun a fwytawn, a'n dillad ein hun a wisgwn: yn unig galwer dy enw di arnom ni, er cymeryd ymaith ein gwarth ni. Yn y dydd hwnw y bydd blagur-yn yr Arglwydd yn brydferthwch ac yn ogoniant; a ffrwyth y ddacae yn rhagorol ac yn hardd i'r rhai a ddiangasant o Israel.

A bydd y gelwir y rhai a adewir yn Seion, ac a weddillir yn Jerusaleml, yn santaidd, pob un a'r a ysgrifenyddir yn mhlith y rhai byw yn Jerusaleml; pan ddarffo i'r Arglwydd olchi buddreddi merched Seion, a charthu gwaed Jerusaleml o'i chanol, mewn ysbryd barn, ac mewn ysbryd llosgfa. A'r Arglwydd a grea ar bob trigfa o fynydd Seion, ac ar ei gymmanfaoedd, gwmwl a mwg y dydd, a llewyrch tân ffamillyd y nos; canys ar yr holl ogoniant y bydd amddiffyn. A phabell fydd yn gysgod y dydd rhag gwres, ac yn noddfa ac yn ddiddosfa rhag tymhestl a rhag gwlaw.

Ac yna y canaf i'm hanwylyd, ganiad fy anwylyd am ei winllan. Gwinllan sydd i'm hanwylyd mewn bryn tra ffrwythlon; ac efe a'i cloddiodd hi, ac a'i digaregodd, ac a'i planodd o'r winwydden oreu, ac a adeiladodd dwr yn ei chanol, ac a wnaeth winwryf ynddi; ac efe a ddysgwyliodd iddi ddwyn grawnwin, hithau a ddyg rawn gwylltion. Ac yr awr hon, preswylwyr Jerusaleml, a gwyr Judah, bernwch, attolwg, rhyngof fi a'm gwinllan. Beth oedd i'w wneuthur ychwaneg i'm gwinllan, nag a wnaethym ynddi? pahan, a mi yn dysgwyl iddi ddwyn grawnwin, y dyg hi rawn gwylltion? Ac yr awr hon mi a hysbysaf i chwi yr hyn a wna i'm gwinllan: tynaf ymaith ei chae, fel y porer hi; toraf ei muriau fel y byddo hi yn sathrfa. Ac mi a'i gosodaf hi yn ddifrod; nid ysgythrir hi, ac ni chloddir hi, ond mieri a drain a gyfyd; ac i'r cymmylau y gorchymynaf na wlawiont wlaw arni. Diau, gwinllan Arglwydd y lluoedd yw tŷ Israel, a gwyr Judah yw ei blanygyn hyfryd ef; ac efe a ddysgwyliodd am farn, ac wele drais; am gyfiawnder, ac wele lef.

Gwae y rhai sydd yn cyssylltu tŷ at dŷ, fel na fyddo lle, fel y trigont yn unig yn nghanol y tir! Lle y clywais y dywedodd Arglwydd y lluoedd, Yn ddiau bydd tai lawer yn anghyffannedd, a dinasoedd mawrion a theg heb dryganydd. Iâ, deg cyfair o winllan a ddygant un bath, a lle homer a ddwg ephah.

Gwae y rhai a gyfodant yn foreu i ddilyn diod gadarn, ac a arosant hyd yr hwyr, hyd nes yr ennyno y gwin hwynt! Ac yn eu gwleddoedd hwynt y mae y delyn, a'r nabl, y dympan, a'r bibell, a'r gwin; ond am waith yr Arglwydd ni edrychant, a gweithred ei ddwyllaw ef nid ystyriant.

Am hyny y caethgludwyd fy mhobl, am nad oes ganddynt wybodaeth; a'u gwyr anrhydeddus sydd newynog, a'u lliaws a wywoddd gan syched. Herwydd hyny yr ymehangodd uffern, ac yr agorodd ei safn yn anferth; ac yno y disgyn eu gogoniant, a'u lliaws, a'u rhwysg, a'r hwn a lawenycha ynddi. A'r gwreng

a grymir, a'r galluog a ddarostyngir, a llygaid y rhai uchel a iselir. Ond Arglwydd y lluoedd a ddyrchefir mewn barn, a'r Duw santaidd a santeiddir mewn cyfiawnder. Yr ŵyn hefyd a borant yn ol eu harfer, a dyeithriaid a fwyânt ddiffieithfaoedd y breision. Gwae y rhai a dynant anwiredd â rheffynau oferedd, a phechod megys â rheffynau mên; y rhai a ddywedant, Brysied a phrysured ei orchwyl, fel y gwelom; neshaed hefyd, a deued cynghor Sanct Israel, fel y gwypom.

Gwae y rhai a ddywedant am y drwg, Da yw; ac am y da, Drwg yw; gan osod tywyllwch am oleuni, a goleuni am dywyllwch; y rhai a osodant chwerw am felys, a melys am chwerw! Gwae y doethion yn eu golwg eu hun, a'r rhai deallgar yn eu golwg eu hun! Gwae y rhai cryfion i yfed gwin, a'r dynion nerthol i gymmysgu diod gadarn; y rhai a gyfiawnhant yr anwir er gwobr, ac a gymmerant ymaith gyfiawnder y cyfiawn oddiwrtho! Am hyny, megys ag yr ysa fflagl dân y soff, ac y difa y fflam y mau-us, y bydd eu gwreiddyn hwynt yn budredd, a'u blodeuyn a gyfyd i fynf fel llwch; am iddynt ddiystyru cyfraith Arglwydd y lluoedd, a dirmygu gair Sanct Israel. Am hyny yr ennynodd llid yr Arglwydd yn erbyn ei bobl, ac yr estynodd efe ei law arnynt, ac a'u tarawodd hwynt; a chrynodd y mynyddoedd, a bu eu celanedd hwynt yn rhwygedig yn nghanol yr heolydd. Er hyn oll ni ddychwelodd ei lid ef, ond etto y mae ei law ef yn estynedig.

Ac efe a gyfyd faner i'r cenedloedd o bell, ac a chwibana arnynt hwy o eithaf y ddaear; ac wele, ar frys yn fuan y deuant: ni bydd un blin na thrangwyddedig yn eu plith; ni hunar y un, ac ni chwsg; ac ni ddattodir gwregys ei lwynau, ac ni ddryllir carai ei esgidiau. Yr hwnsydd â'i saethau yn llymion, a'i holl fwäau yn annellog; carnau ei feirch ef a gyfrifir fel callestr, a'i olwynion fel corwynt, a'i ruad fel llew. Efe a rua fel cenawon llew; i'e, efe a chwyrna hefyd, ac a ymeifl yn yr ysglyfaeth, ac a'i dwg ymaith yn ddiogel, ac ni bydd achubydd. Ac efe a rua arnynt y dydd hwnw, fel rhuad y môr; os edrychir ar y tir, wele dywyllwch a chyfyngder, a'r goleuni a dywyllir yn ei nefoedd.

PENNOD IX.

YN y flwyddyn y bu farw y brenin Uzziah, y gwelais hefyd yr Arglwydd yn eistedd ar orseddfa uchel a dyrchafedig, a'i odre yn llenwi y deml. Y seraphiaid oedd yn sefyll oddiar hyny; chwech adain ydoedd i bob un; â dwy cuddiai ei wyneb, ac â dwy cuddiai ei draed, ac â dwy yr ehedai. A llefodd y naill wrth y llall, ac a ddywedodd, Sanct, Sanct, Sanct, yw Arglwydd y lluoedd, yr holl ddaear sydd lawn o'i ogoniant ef. A physt y rhiniogau a symudasant gan lef yr hwn oedd yn llefain, â'r tŷ a lanwyd gan fwg.

Yna y dywedais, Gwae fi ; canys darfu am danaf ; o herwydd gwr halogedig ei wefusau ydwyf fi, ac yn mysg pobl halogedig o wefusau yr ydwyf yn trigo ; canys fy llygaid a welsant y Brenin, Arglwydd y lluoedd. Yna yr ehedodd ataf un o'r seraphiaid, ac yn ei law farwyrn a gymmerasai efe oddiar yr allor mewn gefail ; ac a'i rhoes i gyffwrdd â'm genau, ac a ddywedodd, Wele, cyffyrddodd hwn â'th wefusau, ac ymadawodd dy anwiredd, a glanhawyd dy bechod. Clywais hefyd lef yr Arglwydd yn dywedyd, Pwy a anfonaf ? a phwy a â drosom ni ? Yna y dywedais, Wele fi, anfon fi.

Ac efe a ddywedodd, Dos, a dywed wrth y bobl hyn, Gan glywed clywch, ond ni ddeallent ; a chan weled gwelwch, ond ni wybyddent. Brasâ galon y bobl hyn, a thrymhâ eu clustiau, a chau eu llygaid ; rhag iddynt weled â'u llygaid, a chlywed â'u clustiau, a deall â'u calon, a dychwelyd, a'u meddyginiaethu, Yna y dywedais, Pa hyd, Arglwydd ? Ac efe a atebodd, Hyd oni anrheithier y dinasoedd heb drigianydd, a'r tai heb ddyn, a gwneuthur y wlad yn gwbl anghyfannedd, ac i'r Arglwydd bell-hau dynion, a bod ymadawiad mawr yn nghanol y wlad.

Ond etto bydd degwm, a hwy a ddychwelant, ac a fwyteir ; fel y llwyfen a'r dderwen, y rhai wrth fwrw eu dail y mae sylwedd ynddynt ; felly yr had santaidd fydd ei sylwedd hi.

A bu yn nyddiau Ahaz fab Jotham, fab Uziah brenin Juda, ddyfod Resin brenin Syria, a Phecah mab Remaliah, brenin Israel, i fyny tua Jerusalem, i ryfela arni, ond ni allodd ei gorchfygu. A mynegwyd i dŷ Dafydd, gan ddywedyd, Syria a gyd-syniodd ag Ephraim. A'i galon ef a gyffrôdd, a chalon ei bobl, megys y cynhyrfa prenau y coed o flaen y gwynt. Yna y dywedodd yr Arglwydd wrth Isaiah, Dos allan yr awr hon i gyfarfod Ahaz, ti a Sear-Jasub dy fab, wrth ymyl pistyll y llyn uchaf, yn mhrif-ffordd maes y panwr ; a dywed wrtho, Ymgadw, a bydd lonydd ; nac ofna, ac na feddalhaed dy galon, rhag dwy gynffon y pentewynion myglyd hyn, rhag angerdd llid Resin, a Syria, a mab Remaliah. Canys Syria, ac Ephraim, a mab Remaliah, a ymgynghorodd gynghor drwg yn dy erbyn, gan ddywedyd, Esgynwn yn erbyn Judah, a blinwn hi, torwn hi hefyd atom, a gosodwn frenin yn ei chanol hi, sef mab Tabeal ; Fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, Ni saif, ac ni bydd hyn. Canys pen Syria yw Damascus, a phen Damascus yw Resin ; ac o fewn pum mlynedd a thriugain y torir Ephraim rhag bod yn bobl. Hefyd pen Ephraim yw Samaria, a phen Samaria yw mab Remaliah. Oni chredwch, diau ni sicrheir chwi.

A'r Arglwydd a chwanegodd lefaru wrth Ahaz, gan ddywedyd, Gofyn i ti arwydd gan yr Arglwydd dy Dduw ; gofyn o'r dyfnder, neu o'r uchelder oddi arno. Ond Ahaz a ddywedodd, Ni ofynaf, ac ni themtiaf yr Arglwydd. A dywedodd yntau, Gwrandewch yr awr hon, tŷ Dafydd, Ai bychan genych flino dynion, ond a flinwch hefyd fy Nuw ? Am hyny yr Arglwydd ei hun a ddyry i chwi arwydd ; Wele morwyn a fydd feichiog.

ac a esgor ar fab, ac a eilw ei enw ef, Immanuel. Ymenyn a mēl a fwyty efe, fel y medro ymwrthod â'r drwg, ac ethol y da. Canys cyn medru o'r bachgen ymwrthod â'r drwg, ac ethol y da, y gwrthodir y wlad a ffeiddiaist, gan ei dau frenin.

Yr Arglwydd a ddwg arnat ti, ac ar dy bobl, ac ar dŷ dy dadau, ddyddiau ni ddaethant er y dydd yr ymadawodd Ephraim oddiwrth Judah, brenin Assyria. A bydd yn y dydd hwnw, i'r Arglwydd chwibanu am y gwybedyn sydd yn ngwr eithaf yr Aifft, ac am y wenynen sydd yn nhir Assyria. A hwy a ddeuant, ac a orphwysant oll yn y dyffrynnoedd anghyanneddol, ac yn ngromlechydd y creigiau, ac yn y drain oll, ac yn y perthi oll. Yn y dydd hwnw yr eillia yr Arglwydd â'r ellyn a gyffogir, â'r rhai o'r tu hwnt i'r afon, â brenin Assyria, y pen, a blew y traed; a'r farf hefyd a ddifa efe. A bydd yn y dydd hwnw, i wr fagu anneir-fuwch, a dwy ddafad: bydd hefyd o amllder y llaeth a roddant, iddo fwyta ymenyn: canys ymenyn a mēl a fwyty pawb a adewir o fewn y tir. A bydd y dydd hwnw, pob lle yr hwn y bu ynddo fil o winwydd er mil o arian bathol, a fydd yn fieri ac yn ddrain. A saethau ac â bwaâu y daw yno, canys yn fieri a drain y bydd yr holl wlad. Eithr yr holl fynyddoedd y rhai a geibir â cheibiau, ni ddaw yno ofn mieri na drain; ond bydd yn hebryngfa gwartheg, ac yn sathrfa defaid.

Yn mhellach, gair yr Arglwydd a ddywedodd wrthyf, Cymmer i ti rôl fawr, ac ysgrifena arni â phin dyn, am Maher-shalal-has-baz. A chymmerais yn dystiolaeth i mi dystion fyddlawn, Uriah yr offeiriad, a Zechariah fab Jeberechiah. Ac mi a nesëais at y brophwydes; a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar fab. Yna y dywedodd yr Arglwydd, Galw ei enw ef Maher-shalal-has-baz. Canys wele, cyn y medro y bachgen alw, Fy nhad, neu, Fy mam, golud Damascus, ac yspail Samaria, a ddygir ymaith o flaen brenin Assyria.

A chwanegodd yr Arglwydd lefaru wrthyf drachefn, gan ddywedyd, O herwydd i'r bobl hyn wrthod dyfroedd Siloah, y rhai sydd yn cerdded yn araf, a chymmeryd llawenydd o Resin, a mab Remaliah: am hyny, wele, mae yr Arglwydd yn dwyn arnynt ddyfroedd yr afon, yn gryfion ac yn fawrion, sef brenin Assyria, a'i holl ogoniant; ac efe a esgyn ar ei holl afonydd, ac ar ei holl geulenydd ef, a thrwy Judah y treiddia efe: efe a lifa, ac a â drosodd, efe a gyrhaedd hyd y gwddf; ac estyniad ei adenydd ef fydd llonaid lled dy dir di, O Immanuel.

Ymgyfeillachwch, bobloedd, a chwi a ddryllir, a gwrandewch, holl beiledigion y gwledydd; ymwregyswch, achwi a ddryllir: ymwregyswch, a chwi a wneir yn ddrylliau. Ymgynghorwch gynghor, ac efe a ddiddymir; dywedwch y gair, ac ni saif; canys y mae Duw gyda ni.

Canys fel hyn y dywedodd yr Arglwydd wrthyf â llaw gref, ac efe a'm dysgodd na rodiwn yn ffordd y bobl hyn, gan ddywedyd, Na ddywedwch, Cyd-fwriad, wrth y rhai oll y

dywedo y bobl hyn, Cyd-fwriad : nac ofnwch chwaith eu hofn hwynt, ac na arswydwch. Arglwydd y lluoedd ei hun a sant-eiddiuch; a bydded efe yn ofn i chwi, a bydded efe yn arswyd i chwi. Ac efe a fydd yn noddfa; ond yn faen tramgwydd ac yn graig rhwystr i ddau dŷ Israel, yn fagl ac yn rhwyd i breswylwyr Jerusalem. A llawer yn eu mysg a dramgwyddant, ac a syrthiant, ac a ddryllir, ac a rwydir, ac a ddelir. Rhwym y dystiolaeth, selia y gyfraith yn mhlith fy nyscyblion. A minnau a ddysgwyliaf am yr Arglwydd sydd yn cuddio ei wyneb oddiwrth dŷ Jacob, ac a wyliaf am dano. Wele fi a'r plant a roddes yr Arglwydd i mi, yn arwyddion ac yn rhyfeddodau yn Israel, oddiwrth Arglwydd y lluoedd, yr hwn sydd yn trigo yn mynydd Seion.

A phan ddywedant wrthyh, Ymofynwch â'r swynyddion, ac â'r dewiniaid, y rhai sydd yn hustyng, ac yn sibwrdd : oni ddylai pobl ymofyn â'u Duw ? er i'r byw glywed oddiwrth y meirw ? at y gyfraith, ac at y dystiolaeth; oni ddywedant yn ol y gair hwn, hyny sydd am nad oes oleuni ynddynt. A hwy a dramwyant trwyddi, yn galed arnynt ac yn newynog : a bydd pan newynont, yr ymddigiant, ac y melldithiant eu brenin a'u Duw, ac a edrychant i fyny. A hwy a edrychant ar y ddaear; ac wele, drallod a thywyllwch, niwl cyfyngder ; a byddant wedi eu gwthio i dywyllwch.

Etto ni bydd y tywyllwch yn ol yr hyn a fu yn y gofid; megys yn yr amser cyntaf y cyffyrddodd yn ysgafn â thir Zabulon a thir Naphtali, ac wedi hyny yn ddwysach y cystuddiwyd hi wrth ffordd y môr, tu hwnt i'r Iorddonen, yn Galilee y cenedloedd. Y bobl a rodiasant mewn tywyllwch, a welsant oleuni mawr; y rhai sydd yn aros yn nhir cysgod angeu y llewyrchodd goleuni arnynt. Amlhëaist y genedlaeth, ni chwanegaist lawenydd; llawenychasant ger dy fron megys y llawenydd amser cynauaf, ac megys y llawenychant wrth ranu yspail. Canys drylliaist iau ei faich ef, a ffôn ei ysgwydd ef, gwialen ei orthrymwr. Canys pob cad y rhyfelwr sydd mewn trwst, a dillad wedi eu trybaeddu mewn gwaed; ond bydd hwn trwy lesgiad a defnydd tân. Canys Bachgen a aned i ni, a Mab a roddwyd i ni, a bydd y llywodraeth ar ei ysgwydd ef: a gelwir ei enw ef, Rhyfeddol, Cynghorwr, y Duw cadarn, Tad tragrwyddoldeb, Tywysog tangnefedd. Ar helaethrwydd llywodraeth a thangnefedd, ni bydd diwedd, ar orseddfa Dafydd, ac ar ei freniniaeth ef, i'w threfnu hi, ac i'w chadarnhau â barn ac â chyfiawnder, o'r pryd hwn, ac hyd byth. Sêl Arglwydd y lluoedd a wnaeth hyn.

Yr Arglwydd a anfonodd ei air i Jacob, ac efe a syrthiodd ar Israel. A'r holl bobl a wybydd, sef Ephraim a thrigianwyr Samaria, y rhai a ddywedant mewn balchder, ac mewn mawredd calon, Y priddfeini a syrthiasant, ond â cheryg nadd yr adeiliadwn : y sycamorwydd a dorwyd, ond ni a'u newidiwn yngedrwydd. Am hyny yr Arglwydd a ddyrchafa wrthwyneb-

wyr Rasin yn ei erbyn ef, ac a gyssyllta ei elynion ef ynghyd; y Syriaid o'r blaen, a'r Philistiaid hefyd ar ol: a hwy a ysant Israel yn safurhwth. Er hyn i gyd ni ddychwelodd ei lid ef, ond etto y mae ei law ef yn estynedig.

A'r bobl ni ddychwelant at yr hwn a'u tarawodd, ac ni cheisiant Arglwydd y lluoedd. Am hyny y tŷr yr Arglwydd oddiwrth Israel ben a chynffon, cangen a brwynen, yn yr un dydd. Yr henwr yw y pen: a'r prophwyd sydd yn dysgu celwydd, efe yw y gynffon. Canys cyfarwyddwyr y bobl hyn sydd yn peri iddynt gyfeiliorni; a llynwyd y rhai a gyfarwyddir ganddynt. Am hyny nid ymlawenha yr Arglwydd yn eu gwyr ieuainc hwy, ac wrth eu hamddifaid a'u gweddwon ni thosturia; canys pob un o honynt sydd ragrithiwr a drygionus, a phob genau yn traethu ynfydrwydd. Er hyn oll ni ddychwelodd ei lid ef, ond etto y mae ei law ef yn estynedig.

O herwydd anwiredd a lysg fel tân; y mieri a'r drain a ysaefe, ac a gynneu yn nyrysni y coed; a hwy a ddyrchafant fel ymddyrchafiad mwg. Gan ddigofaint Arglwydd y lluoedd y tywylla y ddaear, ac y bydd y bobl fel ymborth tân: nid arbed neb ei frawd. Ac efe a gipia ar y llaw ddehau ac a newyna; bwyty hefyd ar y llaw aswy, ac nis digonir hwynt: bwyânt bawb gig ei fraich ei hun: Manasseh, Ephraim; ac Ephraim, Manasseh; hwythau ynghyd yn erbyn Judah. Er hyn oll ni ddychwelodd ei lid ef, ond etto y mae ei law ef yn estynedig.

Gwae y rhai sydd yn gwneuthur deddfau anwir, a'r ysgrifenyddion sydd yn ysgrifenu blinder; i ymchwelyd y tlodion oddiwrth farn, ac i ddwyn braint anghenogion fy mhobl; fel y byddo gweddwon yn yspail iddynt, ac yr anrheithiont yr amddifaid! A pha beth a wnewch yn nydd yr ymweliad, ac yn y dystryw a ddaw o bell? at bwy y fflowch am gynnorthwy? a pha le y gadewch eich gogoniant? Hebof fi y crymant dan y curcharorion, a than y rhai a laddwyd y syrthiant. Er hyn oll ni ddychwelodd ei lid ef, ond etto y mae ei law ef yn estynedig.

Gwae Assur, gwialen fy lliid, a'r ffôn yn eu llaw hwynt yw eu digofaint. At genedl ragrithiol yr anfonaf ef, ac yn erbyn pobl fy nigter y gorchymynaf iddo yspeilio yspail, ac ysglyfaethu ysglyfaeth, a'u gosod hwynt yn sathrfa megys tom yr heolydd. Ond nid felly yr amcana efe, ac nid felly y meddwl ei galon; eithr y mae yn ei fryd ddyfetha a thori ymaith genedloedd nid ychydig. Canys efe a ddywed, Onid yw fy nhywysogion i gyd yn freninoedd? Onid fel Charchemis yw Calno? onid fel Arpad yw Hamath? onid fel Damascus yw Samaria? Megys y sylfaenodd fy llaw deyrnasoedd yr eilunod, a'r rhai yr oedd eu delwau cerfiedig yn rhagori ar yr eiddo Jerusalem a Samaria: onid megys y gwnaethym i Samaria ac i'w heilunod, felly y gwnaf i Jerusalem ac i'w delwau hithau? A bydd pan gyflawno yr Arglwydd ei holl waith yn

myhydd Seion, ac yn Jerusalem, yr ymwelaf â ffrwyth mawredd calon brenin Assur, ac â gogoniant uchelder ei lygaid ef: canys dywedodd, Trwy nerth fy llaw y gwnaethym hyn, a thrwy fy noethineb; o herwydd doeth ydyf: ac mi a symudais derfynau pobloedd, a'u trysorau a yspeiliais, ac a fwriais i'r llawr y trigolion fel gwr grymus; a'm llaw a gafodd gyfoeth y bobloedd fel nyth; ac megys y cesglir wyau wedi eu gado, y cesglais yr holl ddaear; ac nid oedd a symudai adain, nac a agorai safn, nac a ynganai. A ymfrostitia y fwyell yn erbyn yr hwn a gymmyno â hi? a ymfawryga y llif yn erbyn yr hwn a'i tyno? megys pe ymddyrchafai y wialen yn erbyn y rhai a'i codai hi i fyny, neu megys pe ymddyrchafai y fflon, fel na byddai yn bren. Am hyny yr hebrwng yr Arglwydd, Arglwydd y lluoedd, yn mhlith ei freision ef gulni; a than ei ogoniant ef y llysg llosgiad megys llosgiad tân. A bydd goleuni Israel yn dân, a'i Sanct ef yn fflam, ac a lysg ac a ysa ei ddrain a'i fferi mewn un dydd; gogoniant ei goed hefyd, a'i ddoldir, a ysa efe, enaid a chorff; a byddant megys pan lesmeirio banerwr. A phrenau gweddill ei goed ef a fyddant ychydig, fel y rhifo plentyn hwynt.

A bydd yn y dydd hwnw, na chwanega gweddill Israel, a'r rhai a ddiangodd o dŷ Jacob, ymgynnal mwyach ar yr hwn a'u tarawodd; ond pwysant ar yr Arglwydd, Sanct Israel, mewn gwirionedd. Y gweddill a ddychwel, sef gweddill Jacob, at y Duw cadarn. Canys pe byddai dy bobl di Israel fel tywod y môr, gweddill o honynt a ddychwel; darfodiad terfynedig a lifa drosodd mewn cyflawnder. Canys darfodedigaeth, a hono yn derfynedig, a wna Arglwydd Dduw y lluoedd yn nghanol yr holl dir.

Am hyny, fel hyn y dywed Arglwydd Dduw y lluoedd, Fy mhobl yr hwn a breswyli yn Seion, nac ofna rhag yr Assyriad: â gwialen y'th dery di, ac efe a gyfyd ei fflon i'th erbyn, yn ol ffordd yr Aifft. Canys etto ychydig bach, ac fe a dderfydd y llid, a'm digofaint yn eu dinystr hwy. Ac Arglwydd y lluoedd a gyfyd ffrewyll yn ei erbyn ef, megys lladdfa Midian yn nghraig Oreb: ac fel y bu ei wialen ar y môr, felly y cyfyd efe hi yn ol ffordd yr Aifft. A bydd yn y dydd hwnw, y symudir ei faich ef oddiar dy ysgwydd di, a'i iau ef oddiar dy war di; a dryllir yr iau, o herwydd yr enneiniad. Daeth at Aiath, tramwyodd i Migron, yn Michnas y rhoddes ei ddodrefn i gadw. Aethant trwy y rhôd, yn Geba y llettyasant; dychrynodd Ramah; Gibeah Saul a ffoes. Bloeddia â'th lef, merch Galim: par ei chlywed hyd Lais, O Anathoth dlawd. Ymbellhaodd Madmenah: trigolion Gebim a ymgasglasant i ffoi. Etto y dydd hwnw y saif efe yn Nob; efe a gyfyd ei law yn erbyn mynydd merch Seion, bryn Jerusalem. Wele, yr Arglwydd, Arglwydd y lluoedd, yn ysgythru y gangen â dychryn: a'r rhai uchel o gyrff a dorir ymaith, a'r rhai goruchel a ostyngir. Ac efe a dyr ymaith brysglwyni y coed â haiarn; a Libanus trwy un crwf a gwymp.

Yna y daw y wialen o gyff Jesse; a Blaguryn a dyf o'i wraidd ef. Ac ysbryd yr Arglwydd a orphwys arno ef; ysbryd doethineb a deall, ysbryd cynghor a chadernid, ysbryd gwybodaeth ac ofn yr Arglwydd; ac a wna ei ddeall ef yn fywiog yn ofn yr Arglwydd: ac nid wrth olwg ei lygaid y barn efe, nac wrth glywed ei glustiau y cerydda efe. Ond efe a farn y tlodion mewn cyfiawnder, ac a argyhoedda dros rai llariaidd y ddaear mewn uniondeb: ac efe a dery y ddaear â gwialen ei enau, ac ag anadl ei wefusau y lladd efe yr anwir. A chyfiawnder fydd gwregys ei lwynau ef, a ffyddlondeb yn wregys ei arenau. A'r blaidd a drig gyda'r oen, a'r llewpard a orwedd gyda'r mynn; y llo hefyd a chenaw y llew, a'r anifail brâs, fyddant ynghyd, a bachgen bychan a'u harwain. Y fuwch hefyd a'r arth a borant ynghyd; eu llydnod a gyd-orweddant: y llew fel yr ych a bawr wellt. A'r plentyn sugno a chwery wrth dwll yr asp; ac ar ffâu y wiber yr estyn yr hwn a ddi-ddfyfnyd ei law. Ni ddrygant ac ni ddyfethant yn holl fynydd fy santeiddrwydd: canys y ddaear a fydd lawn o wybodaeth yr Arglwydd, megys y mae y dyfroedd yn toi y môr.

Ac yn y dydd hwnw, y bydd gwreiddyn Jesse, yr hwn a saif yn arwydd i'r bobloedd: ag ef yr ymgais y cenedloedd: a'i orphwysfa fydd yn ogoniant. Bydd hefyd yn y dydd hwnw, i'r Arglwydd fwrw cilwaith ei law i feddiannu gweddill ei bobl, y rhai a weddillir gan Assyria, a chan yr Aifft, a chan Pathros, a chan Ethiopia, a chan Elam, a chan Sinar, a chan Hamath, a chan ynysydd y môr. Ac efe a gyfyd faner i'r cenedloedd, ac a gynnull grwydriad Israel, ac a gasgl wasgaredion Judah o bedair cogl y ddaear. Cenfigen Ephraim a ymedy hefyd, a gwrthwynebwy'r Judah a dorir ymaith: ni chenfigena Ephraim wrth Judah, ac ni chyfynga Judah ar Ephraim. Ond hwy a chedant ar ysgwyddau y Philistiaid tua'r gorllewin; yn nghyd yr yspeilant feibion y dwyrain: hwy a osodant eu llaw ar Edom a Moab, a meibion Ammon fydd mewn ufydd-dod iddynt. Yr Arglwydd hefyd a ddifroda dafod môr yr Aifft, ac a'i wynt nerthol efe a gyfyd ei law ar yr afon, ac a'i tery hi yn y saith ffrwd, ac a wna fyned drosodd yn droedsych. A hi a fydd yn brif-ffordd i weddill ei bobl ef y rhai a adewir o Assyria, megys ag y bu i Israel yn y dydd y daeth efe i fyny o dir yr Aifft.

Yna y dywedi yn y dydd hwnw, Molaf di, O Arglwydd: er i ti sori wrthyf, dychwelir dy lid, a thi a'm cysuri. Wele, Duw yw fy iachawdwriaeth; gobeithiaf, ac nid ofnaf: canys yr Arglwydd Dduw yw fy nerth a'm cân; efe hefyd yw fy iachawdwriaeth. Am hyny, mewn llawenydd y tynwch ddwfr o ffynnonau iachawdwriaeth. A chwi a ddywedwch yn y dydd hwnw, Molwch yr Arglwydd, gelwch ar ei enw, hysbyswch ei weithredoedd ef yn mhliith y bobloedd, cofiwch mai dyrchafedig yw ei enw ef. Cenwch i'r Arglwydd; canys godidawgrwydd

a wnaeth efe: hysbys yw hyn yn yr holl dir. Bloeddia a chrochlefa, breswylferch Seion; canys mawr yw Sanct Israel o'th fewn di.

PENNOD X.

BAICH Babilon, yr hwn a welodd Esay mab Ainos. Dyrchefwech faner ar y mynydd uchel, dyrchefwech lef atynt, ysgydwch law, fel yr elont i fewn pyrth y pendefigion. Myfi a orchymynais i'm rhai santaid; gelwais hefyd fy nghedyn. canys nid yw fy nigter ar y rhai a ymhyfydant yn fy nychasiad. Llef tyrfa yn y mynyddoedd, yn gyffelybi bobl lawer; swm twrf teyrnasodd y cenedloedd wedi ymgynnull: Arglwydd y lluoedd sydd yn cyfrif llu y rhyfel. Dyfod y maent o wlad bell, o eithaf y nesoedd: sef yr Arglwydd, ac arfau ei lidiawgrwydd, i ddifa yr holl dir.

Udwch; canys agos yw diwrnod yr Arglwydd; megys anrhaith oddiwrth yr Hollalluog y daw. Am hyny yr holl ddwyllaw a laesa; a chalon pob dyn a dawdd. A hwy a ofnant; gwewyr a doluriau a'u deil hwynt; rhyfeddant y naill wrth y llall; eu hwynebau fyddant wynebau fflamlyd. Wele ddydd yr Arglwydd yn dyfod, yn greulawn â digofaint a digter llioiog, i osod y wlad yn ddifffaeathwech; a'i phechaduriaid a ddifa efe allan o honi. Canys sér y nesoedd, a'u planedau, ni roddant eu llewyrch; yr haul a dywyllir yn ei godiad, a'r llenad ni oleua â'i llewyrch. A mi a ymwelaf â'r byd am ei ddrygioni, ac â'r annuwiolion am eu hanwiredd: a gwnaf i falclder y rhai rhyfygus beidio; gostyngaf hefyd uchder y rhai ofnadwy. Gwnaf ddyn yn werthfawrocach nag aur coeth; i.e., dyn na chlyn o aur Ophir. Am hyny yr ysgydwaſ y nesoedd, a'r ddaear a gryn o'i lle, yn nigofaint Arglwydd y lluoedd, ac yn nydd ei ddigter ef. A hi a fydd megys ewig wedi ei tharfu, ac fel dafad heb neb a'i coleddo; pawb a wynebant at eu pobl eu hun, a phawb i'w gwlad eu hun a ffoant. Pob un balch a drywenir, i.e., a phob un sydd wedi ei uno â'r drygionus, a syrth trwy y cleddyf. Eu plant hefyd a ddryllir o flaen eu llygaid; eu tai a yspeilir, a'u gwragedd a dreisir. Wele fi yn cyfodi y Mediaid yn eu herbyn hwy, y rhai ni roddant fri ar arian ac aur; ac nid ymhyfydant ynddynt. Eu bwâu hefyd a ddryllia y gwyr ieuaic, ac wrth ffrwyth bru ni thosturiant: eu llygaid nid arbed y rhai bach.

A Babilon, prydferthwech y teyrnasodd, gogoniant godidawgrwydd y Caldeaid, fydd megys dynstr Duw ar Sodom a Gomorrah. Ni chyfanneddir hi yn dragywydd, ac ni phreswylir hi o genedlaeth i genedlaeth; ac ni phabella yr Arabiaid yno, a'r bugeiliaid ni chorlanant yno. Ond anifeiliaid gwylltion yr anialwch a orweddant yno; a'u tai hwynt a lenwir o ormesiaid

a chywion yr estrys a drigant yno, a'r ellyllon a lamant yno; a'r cathod a gyd-atebant yn eu gweddau dai hi, a'r dreigiau yn y palasau hyfryd: a'i hamser sydd yn agos i ddyfod, a'i dyddiau nid oedir, i.e., canys mi a fyddaf drugarog wrth fy mhobl; ond y drygionus a ddyfethir.

Canys yr Arglwydd a dosturia wrth Jacob, ac a ddethol Israel etto, ac a bair iddynt orphwys yn eu tir eu hunain: a'r dycithr a ymgysyllta â hwynt, a hwy a lynant wrth dŷ Jacob. A'r bobl a'u cymmer hwynt, ac a'u dygant i'w lle; i.e., o bell hyd eithafodd y ddaear: a hwy a ddychwelant i'w tiroedd addawedig. A thŷ Israel a'u meddianna hwynt; a bydd tir yr Arglwydd i weision a morwynion; a hwy a gaethiwant y rhai a'u caethiwodd hwythau, ac a lywodraethant ar eu gorthrymwr. A bydd, yn y dydd hwnw i'r Arglwydd roddi llonyddwch i ti oddiwrth dy offd, ac oddiwrth dy ofn, ac oddiwrth y caethiwed caled y gwasanaethaist ynddo.

A bydd yn y dydd hwnw, i ti gymmeryd y ddiareb hon yn erbyn brenin Babilon, a dywedyd, Pa wedd y peidiodd y gorthrymwr? ac y peidiodd y dref aur? Yr Arglwydd a ddrylliodd ffôn yr anwiriad, a theyrnwialen y llywiawdwyr. Yr hwn sydd yn taro y bobloedd mewn digllonedd a phla gwastadol, yr hwn sydd yn llywodraethu y cenedloedd mewn lliidiowgrwydd, a erlidir heb neb yn lluddias. Gorphwysodd a llonyddodd yr holl ddaear; canasant o lawenydd. Y ffinidwydd hefyd a chedrwydd Libanus a lawenhasant yn dy erbyn, gan ddywedyd, Er pan orweddai, nid esgynodd cymynydd i'n herbyn. Uffern odditanodd a gynhyrfodd o'th achos, i gyfarfod â thi wrth dy ddyfodiad: hi a gyfododd y meirw i ti, sef holl dywysogion y ddaear; cyfododd holl freninoedd y cenedloedd o'u gorseddfa-oedd. Y rhai hyny oll a lefarant, ac a ddywedant wrthynt, A wanhawyd dithau fel ninnau? a aethost ti yn gyffelyb i ni? Disgynwyd dy falchder i'r bedd, a thrwst dy nablau ni chlywir: tanat y taenir pryf, pryfed hefyd a'th doant. Pa fodd y syrthiaist o'r nefoedd, Lusiffer, mab y wawr-ddydd! A dorwyd ti i lawr, yr hwn a wanheiaist y cenedloedd! Canys ti a ddywedaist yn dy galon, Mi a ddringaf i'r nefoedd; oddiar sêr Duw y dyrchafaf fy ngorseddfa; a mi a eisteddaf yn mynydd y gynnull-eidfa, yn ystlysau y gogledd: dringaf yn uwch nâ'r cymmylau; tebyg fyddaf i'r Goruchaf. Er hyny i uffern y'th ddisgynir, i ystlysau y ffos. Y rhai a'th welant a edrychiant arnat yn graff, ac y'th ystyriant, gan ddywedyd, Ai dyma y gwr a wnaeth i'r ddaear grynu, ac a gynhyrfodd deyrnasoedd? A osododd y byd fel anialwch, ac a ddinystriodd ei ddinasoedd, heb ollwng ei garcharion yn rhydd tuag adref? Holl freninoedd y cenedloedd, i.e., hwy oll a orweddasant mewn gogoniant, bob un yn ei dŷ ei hun: Eithr tydi a fwriwyd allan o'th fedd, fel cangen fflaidd, a gweddill y lladdedigion a drywanwyd â chleddyf, y rhai a ddisgynent i geryg y ffos, fel celain wedi ei mathru. Ni byddi mewn un bedd â hwynt, o herwydd dy dir a ddyfeth-

aust, a'th bobl a leddaist: ni bydd had yr annuwiol enwog byth. Darperwch laddfa i'w feibion ef, am anwiredd eu tadau; rhag codi o honynt a goresgyn y tir, a llenwi wyneb y byd â dinasoedd. Minnau a gyfodaf yn eu herbyn hwynt, medd Arglwydd y lluoedd, ac a doraf allan o Babilon enw a gweddill, a mab, ac ŵyr, medd yr Arglwydd: ac a'i gosodaf hi yn feddiant i aderyn y bwn, ac yn byllau dyfroedd; ysgubaf hi hefyd ag ysgubau dystryw, medd Arglwydd y lluoedd.

Tyngodd Arglwydd y lluoedd, gan ddywedyd, Diau megys yr amcenais, felly y bydd; ac fel y bwriedais, hyny a saif: sef mi a ddygaf Assur yn fy nhir: canys mathraf ef ar fy mynyddoedd; yna y cilia ei iau ef oddi arnynt, ac y symudir ei faich ef oddiar eu hysgwyddau hwynt. Dyma y cyngor a gymmerwyd am yr holl ddaear; a dyma y llaw a estynwyd ar yr holl genedloedd. O herwydd Arglwydd y lluoedd a'i bwriadodd, a phwy a'i diddyma? ei law ef hefyd a estynwyd, a phwy a'i try yn ol? Yn y flwyddyn y bu farw y brenin Ahaz, y bu y baich hwn.

Palestina, na lawenycha di oll, er tori gwialen dy darawydd: o herwydd o wreiddyn y sarff y daw gwiber allan, a'i ffrwyth hi fydd sarff danlyd hedegog. A chynblant y tlodion a ymborthant, a'r rhai anghenus a orweddant mewn diogelwch: ac mi a laddaf dy wreiddyn â newyn, yntau a ladd dy weddill. Uda, borth; gwaedda, ddinas; Palestina, ti oll a doddwyd: canys mwg sydd yn dyfod o'r gogledd, ac ni bydd unig yn ei amseroedd nodedig ef. A pha beth a atebir i genadau y genedl? seilio o'r Arglwydd Seion, ac y gobeithia trueiniaid ei bobl ef ynddi.

PENNOD XI.

Yn awr, myfi, Nephi, wyf yn llefaru rhywfaint ynghylch y geiriau a ysgrifenisais, y rhai a lefarwyd trwy enau Isaiah. Canys, wele, Isaiah a lefarodd lawer o bethau ag oedd yn anhawdd i lawer o'm pobl eu deall hwynt; oblegid ni wyddent am y dull o brophwydo yn mysg yr Iuddewon. Canys nid wyf fi, Nephi, wedi dysgu llawer o bethau iddynt am ddull yr Iuddewon; o herwydd eu gweithredoedd oeddynt weithredoedd y tywyllwch, a'u gwaith yn waith o ffieidd-dra. Am hyny, yr wyf yn ysgrifenu at fy mhobl, at yr holl rai hyny ar ol hyn a dderbyniant y pethau hyn a ysgrifenywyf, fel y gwybyddont am farnedigaethau Duw, eu bod yn dyfod ar yr holl genedloedd, yn ol y gair a lefarodd. Am hyny, clywch fy mhobl, y rhai ydych o dŷ Israel, a rhoddwch glust i'm geiriau: canys er nad yw geiriau Isaiah yn ddealladwy i chwi, etto y maent yn ddealladwy i'r holl rai sydd yn llawn o ysbryd y brophwydoliaeth. Eithr mi a roddaf i chwi brophwydoliaeth, yn ol yr

ysbryd yr hwn sydd ynof fi: am hyny mi a brophwydaf yn ol y symlwrwydd oedd genyf er yr amser y daethym allan o Jerusalem gyda'm tad: canys wele, fy enaid a ymhyfryda mewn bod yn ddealladwy i'm pobl, fel y dysgont; ie, a'm henaidd a ymhyfryda yn ngeiriau Isaiah, canys mi a ddaethym allan o Jerusalem, a'm llygaid a welodd bethau yr Iuddewon, ac yr wyf yn gwybod fod yr Iuddewon yn deall pethau y prophwydi, ac nid oes un bobl arall yn deall y pethau a lefarwyd wrth yr Iuddewon, yn gyffelyb iddynt hwy, oddieithr eu bod wedi eu dysgu yn null pethau yr Iuddewon. Ond, wele, myfi, Nephi, ni ddysgais fy mhiant yn null pethau yr Iuddewon: eithr, wele, yr wyf fi, o honof fy hun, wedi bod yn trigo yn Jerusalem, am hyny mi a wn ynghylch yr ardaloedd oddi-amgylch; ac mi a soniais wrth fy mhiant am farnedigaethau Duw, y rhai a ddygwyddasant yn mhlith yr Iuddewon, yn ol yr hyn a lefarodd Isaiah, ac ni ysgrifenis hwynt. Ond wele, yr wyf fi yn myned rhagof gyda'm prophwydoliaeth fy hun, yn ol fy eglurder i, yn yr hwn y gwn nas gall un dyn gyfeiliorni; er hyny, yn y dyddiau y cyflawnir prophwydoliaethau Isaiah, dynion a wybyddant mewn sierwydd yr amseroedd y denant i ben; am hyny y maent o werth i blant dynion, a'r sawl a dybio nad ydynt, wrthynt hwy yn neillduol y lefaraf, a chyfyngaf y geiriau at fy mhobl fy hun: canys mi a wn y byddant yn werthfawr iawn iddynt hwy yn y dyddiau diweddaf: canys yn y dydd hwnw hwy a'u deallant; am hyny er eu lles hwy yr ysgrifenis hwynt. Ac megys y mae un genedlaeth wedi ei dinstrio yn mysg yr Iuddewon, o herwydd anwiredd, felly y maent wedi eu dinstrio, o genedlaeth i genedlaeth, yn ol eu hanwireddau; ac ni ddinstriwyd neb o honynt erioed, cyn cael eu rhag-rybyddio gan brophwydi yr Arglwydd. Am hyny, hysbyswyd hwynt am y dinystr a ddeuai arnynt, yn fuan ar ol i'm tad adael Jerusalem; er hyny, caledasant eu calonau; ac yn ol fy mhrophwydoliaeth i, cawsant eu dinstrio, oddieithr y rhai a gaethgludwyd i Babilon. Ac yn awr, hyn wyf yn lefaru o herwydd yr ysbryd sydd ynof. Ac er iddynt gael eu caethgludo, hwy a ddychwelant drachefn, ac a feddiannant wlad Jerusalem; am hyny, hwy a ddygir drachefn i wlad eu hetifeddiaeth. Cnd, wele, hwy a gant ryfeloedd, a sôn am ryfeloedd; a phan ddelo y dydd i unig-anedig y Tad, ie, sef Tad nef a daear, amlygu ei hun iddynt yn y cnawd, wele, hwy a'i gwrthodant, o herwydd eu hanwireddau, a chaledwch eu calonau, a'u gwar-galedrwydd. Wele, hwy a'i croeshoeliant ef, ac wedi iddo fod am yspaid tri diwrnod yn y bedd, efe a adgyfoda oddi-wrth y meirw, â meddyginiaeth yn ei esgyl, a'r holl rai a gredant yn ei enw, a achubir yn nheyrnas Dduw; am hyny, fy enaid a ymhyfryda i brophwydo am dano ef, canys mi a welais ei ddydd ef, a'm calon a fawryga ei enw santaidd.

Ac wele, dygwyrdd, ar ol i'r Messiah adgyfodi oddiwrth y meirw, ac amlygu ei hun i'w bobl, i gynnifer ag a gredant yn

ei enw, wele, Jerusalem a ddinystir drachefn: canys gwae hwyntw ymladdant yn erbyn Duw, a phobl ei eglwys ef. Am hyny, yr Iuddewon a wasgerir yn mhlith pob cenedl; ie, a Babilon hefyd a ddinystir; am hyny, yr Iuddewon a wasgerir gan genedloedd ereill; ac ar ol iddynt gael eu gwasgaru, yr Arglwydd Dduw a'u ffrewylla hwynt trwy genedloedd ereill, am yspaid llawer o genedlaethau, ie, i lawr o genedlaeth i genedlaeth, hyd nes y perswadir hwynt i gredu yn Nghrist, Mab Duw, ynghyd â'r iawn, yr hon sydd yn anfeidrol i holl ddynolryw; a phan ddelo y dydd hwnw y credant yn Nghrist, ac addoli y Tad yn ei enw, gyda chalonau pur a dwylaw glân, ac y peidiant a dysgwyl mwyach am Fessiah arall; yna, yr amser hwnw, daw y dydd y bydd yn anghenrheidiol iddynt gredu y pethau hyn, a'r Arglwydd a esyd ei law yr ail waith i adferu ei bobl o'u sefyllfa golledig a syrthiedig. Am hyny, efe a â rhagddo i wneuthur gwyrthiau a rhyfeddod yn mhlith plant dynion.

Am hyny, efe a ddwg allan ei eiriau iddynt, y rhai a'u barna hwynt yn y dydd diweddaf, canys rhoddir hwynt iddynt er eu hargyhoeddi hwynt o'r gwir Fessiah, yr hwn a wrthodwyd ganddynt; ac er eu hargyhoeddi hwynt nad oes anghen iddynt ddysgwyl mwyach am Fessiah i ddyfod, canys ni ddaw un, oddieithr dyfod gau Fessiah, yr hwn a dwyllai y bobl: canys ni lefarwyd ond am un Messiah gan y prophwydi, a'r Messiah hwnw yw yr hwn a gai ei wrthod gan yr Iuddewon. Canys yn ol geiriau y prophwydi, y mae'r Messiah yn dyfod mewn chwe chan mlynedd ar ol i'm tad adael Jerusalem; ac yn ol geiriau y prophwydi, ac hefyd air angel Duw, ei enw fydd Iesu Grist, Mab Duw.

Ac yn awr, fy mrodyr, yr wyf wedi llefaru yn eglur, fel nas gellwch gyfeilioni: ac fel mai byw yr Arglwydd Dduw a ddygodd Israel i fyny o wlad yr Aiff, ac a roddodd allu i Moses i iachâu y cenedloedd, ar ol iddynt gael eu brathu gan y seirff gwenwynllyd, os edrychent ar y sarff a gyfododd efe i fyny o'u blaen hwynt; ac a roddodd iddo hefyd allu i daraw y graig fel y deuai dwfr allan; ie, meddaf i chwi, fel mai gwir y pethau hyn, ac fel mai byw yr Arglwydd Dduw, ni roddwyd enw arall dan y nefoedd, oddieithr yr Iesu Grist hwn am ba un y llefarais, trwy yr hyn y gall dyn gael ei achub.

Am hyny, er mwyn hyn yr addawodd yr Arglwydd Dduw i mi, y cawsai y pethau hyn wyf yn ysgrifenu, eu cadw a'u diogelu, a'u trosglwyddo i lawr i'm had, o genedlaeth i genedlaeth, fel y cyflawnid yr addewid i Joseph, na ddyfethid ei had ef cyhyd ag y safai y dddear. Am hyny, y pethau hyn aânt o genedlaeth i genedlaeth cyhyd ag y safu y dddear; a hwy aânt yn ol ewyllys a dymuniad Duw; a'r cenedloedd a'u meddiannant, a fernir ganddynt yn ol y geiriau sydd wedi eu hysgrifenu; o herwydd yr ydym ni yn llafurio yn ddiwyd i

ysgrifenu, er perswadio ein plant, ac hefyd ein brodyr, i gredid yn Nghrist, ac i ymgymmodi â Duw; oblegid ni a wyddom mai trwy ei ras ef yr ydym yn gadwedig, wedi yr oll a wnelom.

Ac er ein bod yn credu yn Nghrist, etto yr ydym yn cadw cyfraith Moses, ac yn edrych yn mlaen yn ddiysgog at Grist, hyd nes y cyflawnir y gyfraith; canys er mwyn hyn y rhoddwyd y gyfraith; am hyny, y gyfraith sydd wedi myned yn farw i ni, a ninnau yn fyw i Grist, o herwydd ein ffydd; etto yr ydym yn cadw y gyfraith o herwydd y gorchymynion; yr ydym yn siarad am Grist, yn gorfoleddu yn Nghrist, yn pregethu Crist, yn prophwydo am Grist, ac yn ysgrifenu yn ol ein prophwydoliaethau, fel y gwypo ein plant pa le i edrych am faddeuant o'u pechodau. Am hyny, yr ydym yn llefaru am y gyfraith, fel y gwypo ein plant am farweidd-dra y gyfraith; ac fel y gallont, trwy wybod am farweidd-dra y gyfraith, edrych yn mlaen am y bywyd hwnw sydd yn Nghrist, a gwybod i ba ddyben y rhoddwyd y gyfraith. Ac wedi cyflawni y gyfraith yn Nghrist, fel na fyddai achos ganddynt i galedu eu calonau yn ei erbyn, yna y gyfraith a ddylai gael ei diddymu.

Ac yn awr, fy mhobl, wele, pobl wargaled ydych; am hyny, mi a lefarais yn eglur wrthy, fel na chamddeallech. A'r geiriau a lefarais, a gant sefyll yn dystiolaeth yn eich erbyn chwi; canys y maent yn ddigonol i ddysgu unrhyw ddyn y ffordd iawn: canys y ffordd iawn yw credu yn Nghrist, a pheidio ei wadu; oblegid wrth ei wadu ef, byddwch hefyd yn gwadu y prophwydi a'r gyfraith.

Ac yn awr, meddaf i chwi, y ffordd iawn yw credu yn Nghrist, a pheidio ei wadu ef; a Christ yw Sanct Israel; am hyny, rhaid i chwi ymostwng o'i flaen, a'i addoli â'ch holl allu, meddwl, a nerth, ac â'ch holl enaid; ac os gwnewch hyn, ni fwrir chwi allan mewn un modd. Ac yn gymmaint ag y bydd anghenrheidrwydd, rhaid i chwi gadw gwasanaeth ac ordinhadau Duw, hyd nes y cyflawnir y gyfraith a roddwyd i Moses.

Ac ar ol i Grist adgyfodi oddiwrth y meirw, efe a ddengys ef hun i chwithau, fy mhilant, a'm brodyr anwyl; a'r geiriau a lefarais ef wrthy chwi, fydd y gyfraith a'ufyddhewch. Canys, wele, meddaf i chwi, mi a ganfyddais fod llawer o genedlaethau yn myned heibio, a bod amrafaelion a rhyfeloedd mawrion yn mysg fy mhobl. Ac ar ol dyfod y Messiah, rhoddir arwyddion i'm pobl o'i enedigaeth ef, ac hefyd o'i farwolaeth a'i adgyfodiad; a dydd mawr ac ofnadwy fydd hwnw i'r rhai drygionus; canys hwy a ddyfethir; a hwy a ddyfethir am iddynt fwrw allan y prophwydi, a'r saint, a'u lluchio â cheryg, a'u lladd hwynt; am hyny, llef gwaed y saint a esgyna i fyny o'r ddaear at Dduw yn eu herbyn hwynt. Am hyny, yr holl feilchion, ac holl weithredwyr anwiredd, y dydd sydd yn dyfod a'u llysg hwynt, medd Arglwydd y lluoedd, canys byddant megys soff; a'r rhai sydd yn lladd y prophwydi, a'r saint, a lyncir i eigion y

ddaeaf, medd Arglwydd y lluoedd; a mynyddoedd a'u gor-
chuddiant, a chorwyntoedd a'u hysgubant ymaith, ac adeiladau
a syrthiant arnynt, gan eu dryllio yn ddarnau a'u malurio yn
llwch; ac ymwelir â hwy gan daranau, a mell, a daeargrynfâ-
au, a phob math o ddinyst, canys tân digofaint yr Arglwydd a
ennynir yn eu herbyn hwynt, a hwy a fyddant megys soff, ac y
mae'r dydd yn dyfod a'u hysa hwynt, medd Arglwydd y
lluoedd.

O, y poen, a'r ing oedd yn fy enaid am golli lladdedigion fy
mhobl! Canys myfi, Nephi, a'i gwelais, a bu yn agos a'm hysu
gerbron gwyddfod yr Arglwydd; eithr rhaid i mi lefain wrth fy
Nuw, Dy ffyrdd ydynt gyfiawn. Ond wele, y cyfiawn, y rhai
a wrandawnt ar eiriau y prophwydi, ac heb eu dyfetha hwynt,
eithr a edrychant yn mlaen at Grist, yn ddiysgog, am yr arwydd-
ion a roddir, yn ngwyneb pob erlidiau; wele, hwynt hwy yw y
rhai ni ddyfethir. Bithr Mab cyfiawnder a ymddengys iddynt
hwy, ac efe a'u hiachâ hwynt, a chant fwynhau ei heddwch ef,
hyd nes y byddo tair cenedlaeth wedi myned heibio, a llawer
o'r bedwaredd genedlaeth wedi myned heibio, yn gyfiawn. Ac
wedi myned o'r pethau hyn heibio, dinystr buan a ddaw ar fy
mhobl, canys, er poen i'm henaidd, yr wyf wedi ei weled; am
hyny, mi a wn y dygwyrdd; a hwy a ymwerthant am ddim;
canys, yn wobr i'w balchder a'u ffolineb, y medant ddinyst;
oblegid eu bod yn ymollwng i'r diafol, ac yn dewis gweithred-
oedd y tywyllwch yn hytrach na goleuni; am hyny, hwy a
ânt i lawr i uffern; canys ni ymrysona ysbryd yr Arglwydd â
dyn yn dragywydd. A phan ddarfyddo yr ysbryd ymryson
â dyn, yna y daw dinystr buan, a hyn sydd yn gofidio fy enaid.

Ac megys y llefarais ynghylch argyhoeddi yr Iuddewon, mai
Iesu yw y Crist, rhaid i'r Cenedloedd gael eu hargyhoeddi
hefyd mai Iesu yw y Crist, y Duw tragywyddol; a'i fod yn
amlygu ei hun i bawb a gredant ynddo, trwy allu yr Ysbryd
Glân; i'e, i bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, gan gyflawni
gwyrthiau nerthol, arwyddion, a rhyfeddodau, yn mysg plant
dynion, yn ol eu ffydd.

Ond wele, yr wyf yn prophwydo wrthyh ynghylch y dyddiau
diweddaf; ynghylch y dyddiau pan y dyga yr Arglwydd Dduw y
pethau hyn allan i blant dynion. Ar ol i'm had i a had fy
mrodryr fethu mewn anghrediniaeth, a chael eu taraw gan y
Cenedloedd; i'e, ar ol i'r Arglwydd wersyllu yn grwn yn eu
herbyn, a gwarchae yn eu herbyn mewn gwarchdwr, a chyfodi
gwrthglawdd yn eu herbyn; ac ar ol eu darostwng yn isel i'r
llwch, hyd nes na byddant, etto geiriau y cyfiawn a ysgrifenis,
a gweddïau y ffyddlawn a wrandewir, a'r holl rai a fethasant
mewn anghrediniaeth, ni anghofir; canys y rhai a ddyfethir a
leasant wrthynt hwy o'r ddaear, a'u lleferydd a fydd yn isel o'r
llwch, a'u llais a fydd megys un ag ysbryd dewiniaeth; canys
yr Arglwydd Dduw a rydd iddo ef allu, fel yr hustyngo am
danynt, megys pe byddai o'r ddaear: a'u lleferydd a sibwrdd o'r

llwch. Oblegid fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, Hwya ysgrifenant y pethau a wneir yn eu mysg, a chant eu hysgrifenu a'u selio i fyny mewn llyfr, a'r rhai a fethasant mewn anghrediniaeth ni chant y cyfryw, am eu bod yn ceisio dinystrio pethau Duw: am hyny, gan fod y rhai a ddyfethwyd, wedi eu dyfetha yn sydyn, tyrfa eu cedyrn hwy a fyddant fel peiswyn yn myned heibio. Ie, fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, Bydd yn ddisymmwrth ddiatreg.

A bydd, i'r rhai a fethasant mewn anghrediniaeth, gael eu taraw gan law y Cenedloedd. Ac y mac'r Cenedloedd wedi ymddyrchafu yn malchder eu golygon, ac wedi tramgwyddo, o herwydd mawredd eu maen tramgwydd, nes y maent wedi adeiladu llawer o eglwysi; er hyny, hwy a ddiystyrant allu a gwyrrthiau Duw, ac a bregethant iddynt eu hunain, eu doethineb eu hun, a'u dysgeidiaeth eu hun, fel yr elwont, ac y malont wynebaw y tlodion: ac y mae llawer o eglwysi wedi eu hadeiladu ag sydd yn achosi cenfigenau, amrafaelion, a malais; ac hefyd y mae dirgel gydfwriadau megys yn y dyddiau gynt, yn ol cydfwriadau y diafol, canys efe yw sylfaen yr holl bethau hyn: ie, sylfaen llofruddiaeth, a gweithredoedd y tywyllwch; ie, y mae efe yn eu harwain wrth y gwddf â llinyn, hyd nes y rhwymo hwynt a'i reffynau cryfion am byth.

Canys wele, fy anwyl frodyr, yr wyf yn dywedyd wrthyhch, nad yw Duw yn gweithio mewn tywyllwch. Nid yw efe yn gwneuthur dim, oddieithr ei fod er lleshad y byd; oblegid y mae efe yn caru y byd, ie, nes rhoddi i lawr ei fywyd ei hun, fel y tyno bawb ato. Am hyny, ni orchymyna efe i neb na chyfranogont o'i iachawdwriaeth. Wele, a waedda efe wrth rywun, gan ddywedyd, Ewch oddiwrth yf? Wele, meddaf i chwi, na wna; eithr efe a ddywed, Deuwch ataf, holl derfynau y ddaear, prynwch laeth a mêl, heb arian ac heb werth. Wele, a orchymynodd efe i rywrai fyned allan o'r synagogau, neu allan o'r addoldai? Wele, meddaf i chwi, naddo. A orchymynodd efe i rywun na chai gyfranogi o'i iachawdwriaeth? Wele, meddaf i chwi, naddo; eithr efe a'i rhoddodd yn rhad i bawb; ac a orchymynodd ei bobl i annog pawb i edifeirwch. Wele, a orchymynodd yr Arglwydd i rywrai na chaent gyfranogi o'i ddaioni? Wele, meddaf i chwi, naddo; eithr rhoddir yr un fraint i bob dyn, y naill fel y llall, ac ni waherddir neb. Y mae efe yn gorchymyn na fyddo crefydd-dwyll; canys wele, crefydd-dwyll sydd er i ddynion bregethu a gosod eu hunain yn oleuni i'r byd, er mwyn elw, a chlod y byd; eithr ni cheisiant ddaioni Seion. Wele, yr Arglwydd a waharddodd y peth hyn; am hyny, yr Arglwydd Dduw a roddodd orchymyn ar fod i bawb feddu haelioni, yr hwn haelioni yw cariad. Ac heb iddynt feddu haelioni, ni fuasent ddim: am hyny, pe meddent haelioni, ni ddyoddefasent i'r gweithiwr yn Seion i drengu. Ond y gweithiwr yn Seion, a weithia i Seion; canys pe gweithient am arian, hwy a ddyfethid. A thrachefn, yr Arglwydd Dduw

a orchymynodd i ddynion na laddent ; na ddywedent gelwydd ; na ladrataënt ; na chymmerent enw yr Arglwydd eu Duw yn ofer ; na chenfigenent ; na feddent falais ; na amrysonent y naill â'r llall : na phuteinient ; ac na chyflawnent ddim o'r pethau hyn ; canys yr hwn a'u cyflawno, a ddyfethir ; oblegid nid oes dim o'r drygioni hyn yn deillio oddiwrth yr Arglwydd ; canys y mae efe yn gwneuthur yr hyn sydd yn dda yn mhlith plant dynion ; ac nid yw efe yn gwneuthur dim oddieithr ei fod yn eglur i blant dynion ; ac y mae efe yn eu gwahodd hwynt oll i ddyfod ato ef, a chyfranogi o'i ddaioni ; ac nid yw efe yn gwrthod neb sydd yn dyfod ato, du a gwyn, caeth a rhydd, gwrryw a benyw ; a chofio y mae am y pagan, oblegid cydradd yw pawb gyda Duw, yr Iuddew a'r Cenedlddyn. Ond, wele, yn y dyddiau diweddaf, neu yn nyddiau y Cenedloedd ; i.e, wele holl genedloedd y Cenedloedd, a'r Iuddewon hefyd, y rhai a ddeuant i'r tir hwn, a'r rhai a fyddant ar diroedd ereill ; i.e, sef ar holl diroedd y ddaear ; wele, hwy a fyddant yn feddw gan anwiredd a phob math o ffieidd-dra ; a phan ddelo y dydd hwnw, Arglwydd y lluoedd a ymwela â hwynt, â tharanau ac â daeargryn, ac â thwrf mawr, ac â storom a thymhestl, ac â fflam dan ysol ; a'r holl genedloedd a ymladdo yn erbyn Seion, ac a'i gorthrymo hi, a fyddant megys breuddwyd gweledigaeth nos ; i.e, bydd iddynt megys i newynog afreuddwydio, ac wele yn bwyta, eithr pan ddeffrô, gwag fydd ei enaid ; neu yn gyffelyb i sychedig a freuddwydio, ac wele yn yfed ; a phan ddeffrô, wele ef yn ddiffygiol, a'i enaid yn chwenych diod : i.e, felly y bydd tyrfa yr holl genedloedd a ryfelant yn erbyn mynydd Seion : canys wele, chwi oll sydd yn gweithredu anwiredd, arafwch, a rhyfeddwch ; canys chwi a floeddiwch, ac a waeddwch ; i.e, chwi a fyddwch yn feddw, eithr nid trwy win, a chwi a fyddwch yn ben-feddw, eithr nid trwy ddiol gadarn : canys yr Arglwydd a dywalltodd arnoch ysbryd trymgwsg. Canys, wele, cauasoeh eich llygaid, a gwrthodasoeh y prophwydi ; a'ch llywodraethwyr, a'ch gweledyddion a orchuddiodd efe o herwydd eich anwiredd.

A bydd i'r Arglwydd Dduw ddwyn allan i chwi eiriau llyfr, a hwy a fyddant eiriau y rhai sydd wedi huno. Ac wele, y llyfr a fydd yn seliedig ; ac yn y llyfr y bydd dadguddiad oddiwrth Dduw, o ddechreu y byd hyd ei ddiwedd. Am hyny, o herwydd y pethau sydd wedi eu selio i fyny, ni roddir y pethau seliedig yn nydd drygioni a ffieidd-dra y bobl. Am hyny, y llyfr a gedwir oddiwrthynt hwy. Eithr y llyfr a roddir i ddyn, ac efe a rydd eiriau y llyfr, y rhai ydynt eiriau y rhai sydd wedi huno yn y llwch ; ac efe a rydd y geiriau hyn i arall : eithr y geiriau seliedig ni rydd efe, ac ni rydd y llyfr ychwaith. Canys y llyfr a fydd wedi ei selio gan allu Duw, a'r dadguddiad seliedig a gedwir yn y llyfr hyd amser cyfaddas yr Arglwydd, fel y delo allan ; canys wele, y mae yn dadguddio pob peth er seiliad y byd hyd ei ddiwedd. Ac y mae'r dydd yn dyfod pan ddarllenir geiriau y llyfr a seliwyd ar benau y tai ; a darllenir

hwy trwy allu Crist : a phob peth a ddadguddir i blant dynion a fu erioed yn mysg plant dynion, ac a fydd etto, hyd y noð hyd ddiwedd y byd. Am hyny, yn y dydd hwnw, pan roddir y llyfr i'r dyn y llefarais am dano, y llyfr a guddir o olwg y byd, fel na welo llygaid neb ef, oddieithr i dri o dystion gael ei weled, trwy allu Duw, heblaw yr hwn y rhoddir y llyfr iddo ; a hwy a dystiolaethant am wirionedd y llyfr a'r pethau sydd ynddo. Ac ni fydd neb arall a gaiff ei weled, oddieithr rhyw ychydig, yn ol ewyllys yr Arglwydd, er dwyn tystiolaeth o'i air i blant dynion : canys yr Arglwydd Dduw a ddywedodd, y cawsai geiriau y ffyddlawn lefaru megys pe byddai oddiwrth y meirw. Am hyny, yr Arglwydd Dduw a â rhagddo i ddwyn allan eiriau y llyfr ; ac yn ngenau cynnifer o dystion ag a welo efe yn dda, y cadarnha ei air ; a gwae y neb a wrthodo air Duw.

Canys wele, dygwydda i'r Arglwydd ddywedyd wrth yr hwn y rhydd efe y llyfr iddo, Cymmer y geiriau hyn nad ydynt yn seliedig, a dyro hwynt i arall, fel y dangoso hwynt i'r dysgedig, gan ddywedyd, Darllen hwn, attolwg. A'r dysgedig a ddywed, Dwg yma y llyfr, ac mi a'i darllenaf ef : ac yn awr, o herwydd gogoniant y byd, ac er mwyn elw, y dywedant hyn, ac nid er gogoniant Duw. A'r dyn a ddywed, Nis gallaf ddwyn y llyfr, oblegid ei fod yn seliedig. Yna y dywed y dysgedig, Nis gallaf ei ddarllen. Am hyny y bydd i'r Arglwydd Dduw roddi y llyfr drachefn, ynghyd â'i eiriau, i'r hwn sydd yn annysgedig ; a'r dyn sydd yn annysgedig a ddywed, Nid wyf fi yn ddysgedig. Yna y dywed yr Arglwydd Dduw wrtho ef, Ni chaiff y dysgedig eu darllen hwynt, oblegid y maent wedi eu gwrthod hwynt, ac yr wyf fi yn alluog i wneuthur fy ngwaith fy hun ; am hyny, ti a ddarlleni y geiriau y rhai a roddaf i ti. Na chyffwrdd â'r pethau seliedig, canys mi a'u dygaf hwynt allan yn fy amser cyfaddas fy hun : canys mi a ddangosaf i blant dynion fy mod yn alluog i wneuthur fy ngwaith fy hun. Am hyny, ar ol i ti ddarllen y geiriau a orchymynais i ti, a chael y tystion a addewais i ti, yna y seli y llyfr drachefn, a'i guddio i mi, fel y cadwyf y geiriau na ddarllenaist, hyd nes y gwelwyf yn addas yn fy noethineb, i ddadguddio pob peth i blant dynion. Canys, wele, myfi wyf Dduw ; ac yr wyf yn Dduw y gwyrthiau ; ac mi a ddangosaf i'r byd fy mod yr un ddoe, heddyw, ac yn dragywydd ; ac nid wyf yn gweithio yn mhlith plant dynion, oddieithr yn ol eu ffydd.

A bydd drachefn, i'r Arglwydd ddywedyd wrth yr hwn a gaiff ddarllen y geiriau a roddir iddo, O herwydd bod y bobl hyn yn nesâu ataf â'u genau, ac yn fy anrhydeddu â'u gwefusau, a phellhau eu calon oddi wrthyf, a bod eu hofn tuag ataf fi wedi eu dysgu allan o athrawiaethau dynion ; am hyny, myfi a âf rhagof i wneuthur yn rhyfedd yn mysg y bobl hyn, ie, gwyrthiau a rhyfeddod ; canys dyfethir doethineb eu doethion hwynt, a deall eu rhai deallus hwynt a ymguddia. A gwae y

rhai a ddyfn-geisiant i guddio eu cynghor oddiwrth yr Arglwydd. Ac y mae eu gweithredoedd mewn tywyllwch; ac y maent yn dywedyd, Pwy a'n gwel ni? a phwy a'n hadnebydd? A dywedant hefyd, Diau fel clai crochenydd y cyfrifir eich trofeydd chwi. Ond, wele, mi a ddangosaf iddynt, medd Arglwydd y lluoedd, fy mod yn adwaen eu gweithredoedd hwynt. Canys a ddywed y gwaith am y gweithydd, Ni'm gwnaeth i? Neu a ddywed y peth a luniwyd am yr hwn a'i lluniodd, Nid yw ddeallus? Ond, wele, medd Arglwydd y lluoedd, mi a ddangosaf i blant dynion na fydd ond ychydig bach etto hyd oni throir Libanus yn ddoldir, a'r doldir a gyfrifir yn goed.

A'r dydd hwnw y rhai byddar a glywant eiriau y llyfr, a llygaid y deillion a welant allan o niwl a thywyllwch, a'r rhai llariaidd a ychwanegant, a'u llawenydd fydd yn yr Arglwydd, a'r dynion tlodion a ymorfoleddant yn Sanct Israel. Canys yn ddiau, fel mai byw yr Arglwydd, hwy a welant y derfydd am yr ofnadwy, ac y dyfethir y gwatwarus; a'r rhai oll a wylant am anwiredd a dorir ymaith; a'r rhai a wnant ddyn yn droseddwr o herwydd gair, ac a osodant faglau i'r hwn a geryddo yn y porth, ac a wnant i'r cyfiawn wyro am beth coeg. Am hyny, fel hyn y dywed yr Arglwydd, yr hwn a waredodd Abraham, am dŷ Jacob, Weithian ni chywilyddir Jacob, ac ni lasa ei wyneb ef. Eithr pan welo efe ei feibion, gwaith fy nwyllaw, o'i fewn, hwy a santeiddiant fy enw, ie, santeiddiant Sanct Jacob, ac a ofnant Dduw Israel. A'r rhai cyfeiliornus o ysbryd a ddysgant ddeall, a'r grwgnachwyr a ddysgant addysg.

PENNOD XII.

Ac yn awr, wele, fy mrodyr, mi a lefarais wrthyich, yn ol fel fy nghymhellwyd gan yr ysbryd; am hyny, mi a wn yn ddiam-mau y bydd y pethau hyn. Y pethau a ysgrifenis allan o'r llyfr a fyddant yn werthfawr iawn i blant dynion, ac yn neill-duol i'n had ni, yr hwn sydd weddill o dŷ Israel. Canys bydd yn y dydd hwnw, i'r eglwysi a adeiladir, ac nid i'r Arglwydd, ddywedyd o un wrth y llall, Wele, myfi wyf eiddo yr Arglwydd; a'r llall a ddywed, Myfinau wyf eiddo yr Arglwydd. Ac fel hyn y dywed pob un fydd wedi adeiladu eglwysi, ac nid i'r Arglwydd; a hwy a amrysonant y naill â'r llall; a'u hoffeiriad a amrysonant y naill â'r llall, ac a ddysgant â'u dysgeidiaeth hwy, ac a wadant yr Ysbryd Glân, yr hwn sydd yn rhoddi ymadrodd. A hwy a wadant allu Duw, Sanct Israel; ac a ddywedant wrth y bobl, Gwrandewch arnom ni, a chlywch ein hathrawiaeth; canys wele, nid oes Duw heddyw, oblegid y mae'r Arglwydd a'r Gwaredwr wedi cyflawni ei waith, ac wedi rhoddi ei allu i ddynion. Wele, gwrandewch ar fy athraw-

iaeth i; os dywedant fod gwyrth yn cael ei chyflawni, t'wy law yr Arglwydd, na chredwch; canys nid yw efe heddyw yn Dduw y gwyrthiau; y mae efe wedi cyflawni ei waith. Iê, a bydd llawer a ddywedant, Bwyteuach, yfwch, a byddwch lawen, canys y fory byddwn farw; a bydd yn dda arnom. A bydd llawer hefyd a ddywedant, Bwyteuach, yfwch a byddwch lawen; er hyny ofnwch Dduw, efe a gyflawnha cyflawni ychydig bechod; iê, dywedwch ychydig gelwydd, cymmerwch fantais ar un o herwydd ei eiriau, cloddiwch bwl i'ch cymmydog; nid oes niwed yn hyn. A gwnewch yr holl bethau hyn, canys y fory byddwn farw; ac os byddwn yn euog, Duw a'n cura ag ychydig o wialenodau, ac yn y diwedd achubir ni yn nheyrnas Dduw. Iê, a bydd llawer a ddysgant yn y modd hyn, athrawiaethau gau, ofer, a ffol, ac a ymchwyyddant yn eu calonau, ac a ddyfn-geisiant i guddio eu cynghorion oddiwrth yr Arglwydd; a'u gweithredoedd a fyddant mewn tywyllwch; a gwaed y saint a waedda o'r ddaear yn eu herbyn hwynt. Iê, aethant oll allan o'r ffordd; ac aethant yn llygredig. O herwydd balchder, ac o herwydd gau-athrawon, a gau-athrawiaeth, eu heglwys i aethant yn llygredig; ac y mae eu heglwys wedi ymddyrfhafu; o herwydd balchder y maent yn ymchwyyddo. Yspeilant y tlodion o herwydd eu cyssegrfeydd gwyhion; yspeilant y tlodion o herwydd eu dillad gwyhion; ac erlidiant y lllariaidd, a'r tlawd ei galon; oblegid yn eu balchder yr ymchwyyddant. Arferant warau syth a phenau uchel; iê, ac o herwydd balchder a drygioni, a ffeidd-dra, a phuteindra, aethant oll ar gyfeiliorn, oddieithr ychydig, y rhai ydynt ganlynwyr gostyngedig Crist; er hyny, arweinir hwythau, nes mewn llawer o enghreifftiau y maent yn cyfeiliorni, oblegid eu dysgu mewn athrawiaethau dynion.

Ow! y doeth, a'r dysgedig, a'r cyfoethog, y rhai ydynt wedi ymchwyyddo yn malchder eu calonau, a'r holl rai sydd yn pregethu gau-athrawiaethau, a'r holl rai sydd yn cyflawni godineb, ac yn gŵyrdroi ffordd uniawn yr Arglwydd; gwae, gwae, gwae iddynt hwy, medd yr Arglwydd Dduw Hollalluog, canys hwy a wthir lawr i uffern.

Gwae y rhai hyny a wnant i'r cyfiawn ŵyro am beth coeg, ac a gablant yr hyn sydd dda, ac a ddywedant, Nid yw hwna o un gwerth; canys daw y dydd yr ymwel yr Arglwydd Dduw ar frys â phreswylwyr y ddaear; ac yn y dydd hwnw y rhai a fyddant lwyr addfed mewn anwiredd, a ddyfethir. Ond wele, os edifarha preswylwyr y ddaear am eu hanwiredd a'u ffeidd-dra, ni ddyfethir hwynt, medd Arglwydd y lluoedd. Eithr wele, yr eglwys fawr hono, putain yr holl ddaear, a dreigla i'r llawr, a mawr fydd ei chwymp; canys teyrnas y diafol a gryna, a rhaid i'r rhai a berthynant iddi gael eu cynhyrfu i edifeirwech, neu ynte y diafol a'u crafanga hwynt yn ei gadwynau tragwyddol, a hwythau a gynhyrfir i ddigofaint ac a ddyfethir; canys wele, yn y dydd hwnw efe a rua yn nghalonau plant

dynion, ac a'u cynhyrfa hwynt i ddigofaint yn erbyn yr hyn sydd dda; ac efe a heddycha ereill, ac a'u sia hwynt ymaith i ddiogelwch cnawdol, fel y dywedont, Mae pob peth yn dda yn Seion; i.e., y mae Seion yn llwyr dda, a phob peth sydd dda; ac felly y mae'r diafol yn twyllo y dynion heneidiau, ac yn eu harwain ymaith yn ofalus i uffern. Ac ymle, ereill a ddena efe ymaith, gan ddywedyd wrthynt nad oes uffern; ac efe a ddywed wrthynt, Nid wyf fi yn ddiafol, oblegid nid oes un; ac fel hyn y mae efe yn sibrdw yn eu clustiau, nes y crafango hwynt yn ei gadwynau ofnadwy, o ba le nid oes gwaredigaeth. Iê, hwy a grafangir gan farwolaeth, ac uffern; a marwolaeth, ac uffern, a'r diafol, a'r holl rai a gymmerwyd ganddynt, a gant sefyll o flaen gorseddfa Duw, ac a ferir yn ol eu gweithredoedd, o ba le y rhaid iddynt fyned i'r lle a barotowyd iddynt, i.e., llyn o dân a brwmstan, yr hyn yw poenedigaeth diddiwedd. Gan hyny, gwae yr hwn sydd yn esmwyth arno yn Seion. Gwae yr hwn a waeddo, Mae pob peth yn dda; i.e., gwae yr hwn a wrandawo ar athrawiaethau dynion, ac a wado allu Duw, a dawn yr Ysbryd Glân. Iê, gwae yr hwn a ddywedo, Ni a dderbyniaisom, ac nid oes arnom eisieu ychwaneg. Ac yn fyr, gwae yr holl rai sydd yn crynu, ac yn ddigllawn o herwydd gwirionedd Duw. Canys wele, yr hwn sydd wedi ei adeiladu ar y graig, sydd yn ei dderbyn gyda llawenydd; a'r hwn sydd wedi ei adeiladu ar sylfaen dywodlyd, a gryna rhag iddo syrthio.

Gwae yr hwn a ddywedo, Ni a dderbyniaisom air Duw, ac nid oes arnom eisieu ychwaneg o air Duw, canys y mae digon genym. Canys, wele, fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, mi a roddaf i chwi, blant dynion, lin ar lin, gorchymyn ar orchymyn, ychydig yma ac ychydig acw; a gwynfyd y rhai a wrandawant ar fy ngorchymynion, ac a roddant glust i'm cyngor, oblegid hwy a ddysgant ddoethineb; canys i'r hwn sydd yn derbyn, y rhoddaf ychwaneg; ac oddiwrthynt hwy sydd yn dweyd, Y mae genym ddigon, y cymmeraf ymaith yr hyn sydd ganddynt. Melldigedig yw yr hwn a ymddiriedo mewn dyn, neu a wnelo gnawd yn fraich iddo, neu a wrandawo ar orchymynion dynion, oddieithr fod eu gorchymynion yn cael eu rhoddi trwy allu yr Ysbryd Glân.

Gwae y Cenedloedd, medd Arglwydd Dduw y lluoedd; canys er estyn o honof fy mraich atynt o ddydd i ddydd, etto hwy a'm gwadant; er hyny, mi a fyddaf drugarog wrthynt, medd yr Arglwydd Dduw, os edifarhant a dyfod ataf fi; canys y mae fy mraich yn estynedig trwy ystod y dydd, medd Arglwydd Dduw y lluoedd.

Ond, wele, bydd llawer yn y dydd hwnw, pan elwyf rhagof i wneuthur gwaith rhyfeddol yn eu plith hwynt, fel y cofiwyf fy nghyfammodau y rhai a wnaethym â phlant dynion, fel y gosodwyf fy llaw etto yr ail waith i achub fy mhobl, y rhai ydynt o dŷ Israel; ac hefyd, fel y cofiwyf yr addewidion a

roddais i tithau, Nephi, ac hefyd i'th dad, y byddai i mi goffio am eich had chwi; ac y byddai i eiriau eich had chwi ddyfod allan o'm genau i at eich had chwi. A'm geiriau i a chwibanant hyd eithafion y ddaear, i fod yn faer i'm pobl, y rhai ydynt o dŷ Israel. Ac o herwydd chwibanu o'm geiriau allan, llawer o'r Cenedloedd a ddywedant, Beibl, beibl, mae genym ni feibl, ac nis gall fod beibl arall. Ond fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, O ffyliaid, hwy a gant feibl; a daw allan oddiwrth yr Iuddewon, fy mhobl gyfammodol gynt. A pha ddiolch a roddant hwy i'r Iuddewon am y beibl a dderbyniasant oddiwrthynt? Iâ, pa beth a feddylia y Cenedloedd? A ydynt hwy yn cofio am deithiau, a llafur, a phoen yr Iuddewon. a'u dyfalwch tuag ataf fi, wrth ddwyn iachawdwriaeth i'r Cenedloedd.

O, Genedloedd, a ydych chwi wedi cofio am yr Iuddewon, fy mhobl gyfammodol gynt? nac ydych; eithr yr ydych wedi eu melldithio hwynt, a'u cashau, ac ni cheisiasoch eu hachub hwynt. Ond wele, mi a ddychwelaf yr holl bethau hyn ar eich penau chwi eich hunain; canys nid wyf fi, yr Arglwydd, wedi anghosio fy mhobl. O ynyf, a ddywedo, Beibl, mae genym ni feibl, ac nid oes arnom eisieu beibl arall. A gawsoch chwi feibl heblaw gan yr Iuddewon? Ai ni wyddoch chwi fod mwy nag un genedl? Ai ni wyddoch chwi mai myfi yr Arglwydd eich Duw sydd wedi creu pob dyn, a'm bod yn cofio am y rhai sydd ar ynysoedd y môr; a'm bod yn llywodraethu yn y nefoedd uchod, ac ar y ddaear isod; ac yr wyf yn dwyn allan fy ngair i blant dynion, iâ, sef i holl genedloedd y ddaear? P'aham gan hyn, y grwgnachwch chwi, o herwydd y cewch dderbyn ychwaneg o'm gair? Ai ni wyddoch chwi fod tystiolaeth dwy genedl yn dystiolaeth i chwi mai myfi sydd Dduw, a'm bod yn cofio am un genedl fel y liall? Am hyn, yr wyf yn llefaru yr un geiriau wrth y naill fel y llall. A phan fyddo dwy genedl yn cyd-redeg, y mae tystiolaeth y ddwy genedl yn cyd-redeg hefyd. Ac yr wyf fi yn gwneuthur hyn, fel y profwyf i lawer, mai yr un wyf fi ddoe, heddyw, ac yn dragywydd; a'm bod yn llefaru fy ngeiriau yn ol dymuniad fy hun. Ac o herwydd fy mod wedi llefaru un gair, nid oes achos i chwi dybied nas gallaf lefaru un arall; canys nid yw fy ngwaith etto wedi ei orphen; ac ni chaiff ychwaith, hyd ddiwedd dyn; nac o'r amser hwnw allan yn dragywydd.

Am hyn, o herwydd fod genych feibl, nid oes achos i chwi dybied y cynnwysa fy holl eiriau i; ac nid oes achos i chwi feddwl na pherais i ychwaneg gael ei ysgrifenu; canys yr wyf yn gorchymyn i bawb, yn y dwyrain, ac yn y gorllewin, ac yn y gogledd, ac yn y deau, ac yn ynysoedd y môr, i ysgrifenu y geiriau wyf yn lefaru wrthynt: canys allan o'r llyfrau a ysgrifenisir, y barnaf y byd, pob dyn yn ol ei weithredoedd, yn ol yr hyn sydd ysgrifenedig. Canys wele, mi a lefaraf wrth yr Iuddewon, a hwy a'i hysgrifenant; ac mi a lefaraf hefyd wrth y Nephiaid, a hwythau a'i hysgrifenant; ac mi a lefaraf

hefyd wrth lwythau ereill o dŷ Israel, y rhai a arweiniais ymaith, a hwythau a'i hysgrifenant; ac mi a lefaraf hefyd wrth holl genedloedd y ddaear, a hwy a'i hysgrifenant.

A bydd i'r Iuddewon gael geiriau y Nephiaid, ac i'r Nephiaid gael geiriau yr Iuddewon; ac i'r Nephiaid a'r Iuddewon gael geiriau llwythau colledig Israel; ac i lwythau colledig Israel gael geiriau y Nephiaid a'r Iuddewon.

A bydd i'm pobl y rhai ydynt o dŷ Israel, gael eu casglu adref i diroedd eu hetifeddiaethau; a'm gair hefyd a gesglir yn un. Ac mi a ddangosaf i'r rhai a ryfelant yn erbyn fy ngair, ac yn erbyn fy mhobl, y rhai ydynt o dŷ Israel, mai myfi sydd Dduw, a'm bod wedi ymgysiammodi ag Abraham y cofiwn am ei had yn dragywydd.

Ac yn awr, wele, fy anwyl frodyr, yr wyf yn ewyllysio llefaru wrthyhych chiwi; canys ni ddyoddefwn i, Nephi, i chiwi feddwl eich bod yn fwy cyfiawn nag y bydd y Cenedloedd. Canys wele, oddieithr i chiwi gadw gorhymynion Duw, dyfethir chwithau yr un modd; ac o herwydd y geiriau a lefarwyd, nid oes achos i chiwi feddwl fod y Cenedloedd wedi eu llwyr-ddyfetha. Canys wele, meddaf i chiwi, cynnifer o'r Cenedloedd ag a edifarhant, ydynt yn bobl gyfammodol yr Arglwydd; a chynnifer o'r Iuddewon na edifarhant, a fwrir ymaith; canys nid yw yr Arglwydd yn ymgysiammodi â neb, oddieithr y rhai sydd yn edifarhau ac yn credu yn ei Fab, yr hwn yw Sanct Israel.

Ac yn awr, mi a ewyllysiwn brophwydo rhywfaint yn ychwaneg am yr Iuddewon a'r Cenedloedd. Canys ar ol i'r llyfr am ba un y llefarais ddyfod allan, a chael ei ysgrifenu i'r Cenedloedd, a'i selio drachefn i'r Arglwydd, bydd llawer a gredant y geiriau sydd yn ysgrifenedig; a hwy a'u dygant at weddill ein had ni. Ac yna gweddill ein had a gant wybod am danom ni, pe fodd y daethom allan o Jerusalem, a'u bod hwythau yn ddisgynyddion o'r Iuddewon. Ac efengyl Iesu Grist a draethir yn eu mysg hwynt; am hyny, hwy a ddygir i wybodaeth o'u tadau, ac hefyd i wybodaeth o Iesu Grist, yr hon a fodolai yn mysg eu tadau. Ac yna y gorfoleddant; canys hwy a gant wybod mai bendith yw iddynt o law Duw; a'u cèn o dywyllwch a ddechreuau syrthio o'u llygaid; ac nid â llawer o genedlaethau heibio yn eu mysg, cyn y byddant yn bobl wynion a dymunol.

A bydd i'r Iuddewon gwasgaredig hefyd ddechreu credu yn Nghrist; a dechreuant ymgasglu ar wyneb y tir; a chynnifer a gredant yn Nghrist, a ddeuant hefyd yn bobl ddymunol.

A bydd i'r Arglwydd Dduw ddechreu ei waith yn mhllith pob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, er dwyn oddiamgylch adferiad ei bobl ar y ddaear. A'r Arglwydd Dduw a farna y tlodion mewn cyfiawnder, ac a argyhoedda dros rai llariaidd y ddaear mewn uniondeb. Ac efe a dery y ddaear â gwialen ei enau, ac ag anadl ei wefusau y lladd efe yr anwir; canys y mae'r amser yn dyfod ar frys y pair yr Arglwydd Dduw yn raniad mawr yn mhllith y

bobl; a'r drygionus a ddyfetha efe; ac a arbed ei bobl, i.e., hyd y nod pe byddai raid iddo ddyfetha y drygionus trwy dân. A chyfiawnder fydd gwregys ei lwynau ef, a ffyddlondeb yn wregys ei arenau. Ac yna y blaidd a drig gyda'r oen, a'r llewpard a orwedd gyda'r mên; y llo hefyd, a chenaw y llew, a'r anifail brâs fyddant ynghyd, a bachgen bychan a'u harwain. Y fuwch hefyd a'r arth a borant ynghyd; a'u llydnod a gyd-orweddant; y llew, fel yr ŷch, a bawr wellt. A'r plentyn sugne a chwery wrth dwll yr asp; ac ar ffau y wiber yr estyn yr hwn a ddiddyfnwyd ei law. Ni ddrygant ac ni ddyfethant yn holl fynydd fy santeiddrwydd; canys y ddaear a fydd lawn o wybodaeth yr Arglwydd, megys y mae y dyfroedd yn toi y môr. Am hyny, gwneir pethau yr holl genedloedd yn adnabyddus; i.e., pob peth a wneir yn hysbys i blant dynion. Nid oes dim dirgel, na ddadguddir; nid oes weithredoedd y tywyllwch, na amlygir yn y goleuni; ac nid oes dim seliedig ar y ddaear, na ryddheir. Am hyny, pob peth a ddadguddiwyd i blant dynion, a ddadguddir yn y dydd hwnw; ac ni chaiff satan awdurdod ar galonau plant dynion mwyach, am hir amser. Ac yn awr, fy anwyl frodyr, y mae yn rhaid i mi ddiweddu fy ymadroddion.

PENNOD XIII.

Ac yn awr, yr wyf fi, Nephi, yn gorphen fy mhrophwydo wrthych chwi, fy anwyl frodyr. Ac nis gallaf ysgrifenu ond ychydig bethau, y rhai y gwn sy'n rhaid iddynt ddyfod i ben; ac nis gallaf ychwaith ysgrifenu ond ychydig o eiriau fy mrawd Jacob. Am hyny, mae y pethau a ysgrifennai yn ddigon genyf, oddi-eithr ychydig eiriau sydd yn rhaid i mi lefaru ynghylch athrawiaeth Crist; am hyny, mi a lefaraf wrthych yn eglur, yn ol eglurder fy mhrophwydoliaeth: canys y mae fy enaid dim ymhyfrydu mewn eglurder; canys yn y modd hyn y mae'r Arglwydd Dduw yn gweithio yn mhlith plant dynion. Canys yr Arglwydd Dduw a rydd oleuni i'r dealltwriaeth: canys y mae efe yn llefaru wrth ddynion, yn ol eu hiaith, er eu dealltwriaeth. Am hyny, mi a ewyllysiwn i chwi gofio fy mod wedi llefaru wrthych, ynghylch y prophwyd hwnw a ddangosodd yr Arglwydd i mi, yr hwn a fedyddiai Oen Duw, yr hwn a gymmerai ymaith bechodau y byd.

Ac yn awr, os oedd anghen ar Oen Duw, ac yntau yn santaidd, gael ei fedyddio â dwfr er cyflawni pob cyfiawnder, O ynte, pa faint mwy yw ein hanghen ni, a ninnau yn aflan, i gael ein bedyddio, i.e., sef â dwfr. Ac yn awr, mi a ofynaf i chwi, fy anwyl frodyr, Yn mha beth y cyflawnodd Oen Duw bob cyfiawnder wrth gael ei fedyddio â dwfr? Ai ni wyddoch ei fod ef yn santaidd? Ond er ei fod yn santaidd, dangosa i

blant dynion, ei fod, yn ol y cnawd, yn darostwng ei hun gerbron y Tad, ac yn tystiolaethu wrth y Tad y buasai efe yn ufydd iddo trwy gadw ei orchymynion ef; am hyny, ar ol iddo gael ei fedyddio â dwfr, yr Ysbryd Glân a ddisgynodd arno ef ar ddull colomen. A thrachefn: Y mae yn dangos i blant dynion gyfyngedd y ffordd, a chuldra y porth, trwy y rhai y dylent fyned, gan ei fod ef wedi gosod esiampl o'u blaen hwynt. Ac efe a ddywedodd wrth blant dynion, Dilynwch fi. Am hyny, anwyl frodyr, a allwn ni ddilyn yr Iesu, oddieithr i ni foddloni cadw gorchymynion y Tad? A'r Tad a ddywedodd, Edifarhewch, edifarh ewch, a bedyddier chwi yn enw fy anwyl Fab. Ac hefyd, llais y Mab a ddaeth ataf, gan ddywedyd, Y neb a fedyddier yn fy enw i, iddo ef y rhydd y Tad yr Ysbryd Glân, megys i minnau; am hyny, dilynwch fi, a gwnewch y pethau a welsoch fi yn eu gwneuthur. Am hyny, fy anwyl frodyr, mi a wn os dilynwch y Mab, gyda llawn fwriad calon, heb weithredu rhagrith na thwyll gerbron Duw, eithr gyda gwir ddymuniaid, gan edifarhau am eich pechodau, a thystiolaethu wrth y Tad, eich bod yn foddllawn cymmeryd arnoch enw Crist, trwy fedydd; i.e., trwy ddilyn eich Arglwydd a'ch Iachawdwr i waered i'r dwfr, yn ol ei air; wele, yna chwi a dderbyniwch yr Ysbryd Glân; i.e., yna y daw y bedydd â than ac â'r Ysbryd Glân; ac yna chwi a ellwch lefaru â thafod angylion, a dyrchafu moliant i Sanct Israel.

Ond, wele, fy anwyl frodyr, fel hyn y daeth llais y Mab ataf, gan ddywedyd, Ar ol i chwi edifarhau am eich pechodau, a thystiolaethu wrth y Tad eich bod yn foddllawn cadw fy ngorchymynion, trwy fedydd dwfr, ac wedi derbyn y bedydd â than ac â'r Ysbryd Glân, ac yn alluog i lefaru â thafod newydd, i.e., sef â thafod angylion, ac ar ol hyn ddygwydd o honoch fy ngwadu i, buasai yn well arnoch, pe na adnabuasech fi.

Ac mi a glywais lais oddiwrth y Tad, yn dywedyd, Iē, geiriau fy anwylyd ydynt gywir a ffyddllawn. Y neb a barhao hyd y diwedd, a fydd cadwedig. Ac yn awr, fy anwyl frodyr, mi a wn wrth hyn, os na pharha dyn hyd y diwedd, i ddilyn esiampl Mab y Duw byw, ni ellir ei achub; am hyny, gwnewch y pethau a ddywedais wrthyech i mi eu gweled, y byddai i'ch Arglwydd a'ch Gwaredwr eu gwneuthur; oblegid, i'r dyben hyn y dangoswyd hwynt i mi, fel yr adnabyddech chwi y porth y dylech fyned trwyddo. Canys y porth trwy ba un y mae i chwi fyned, yw edifeirwch, a bedydd trwy ddwfr; ac yna y mae yn dyfod faddeuant o'ch pechodau trwy dân, a thrwy yr Ysbryd Glân. Ac yna yr ydych yn y ffordd gul a chyfyng sydd yn arwain i fywyd tragywyddol; i.e., yr ydych wedi myned i mewn trwy y porth: yr ydych wedi gwneuthur yn ol gorchymynion y Tad a'r Mab; ac yr ydych wedi derbyn yr Ysbryd Glân, yr hwn sydd yn tystiolaethu am y Tad a'r Mab, hyd at gyflawni yr addewidion a wnaeth, os elech i mewn trwy y ffordd, y derbyniasech.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, ar ol i chwi gael o hyd i'r llwybr cula a chyfyng hwn, ni a ofynwn i chwi, os yw pob peth wedi ei wneuthur? Wele, meddaf i chwi, nac ydyw; canys nid ydych wedi dyfod mor bell â hyn, oddieithr trwy air Crist, gyda ffydd ddiysgog ynddo, gan ymorphwys yn hollol ar haeddiant yr hwn sydd yn alluog i achub; am hyny, rhaid i chwi ymwithio yn mlaen yn ddiysgog yn Nghrist, gan feddu perffaith ddyscleirdeb gobaith, a chariad tuag Dduw a phob dyn. Am hyny, os ymwithwch yn mlaen, gan wleda ar air Crist, a pharhau hyd y diwedd, wele, fel hyn y dywed y Tad, chwi a gewch fywyd tragywyddol.

Ac yn awr, wele, fy anwyl frodyr, hon yw y ffordd; ac nid oes ffordd nac enw arall wedi eu rhoddi dan y nef; trwy y rhai y gall dyn gael ei achub yn nheyrnas Dduw. Ac yn awr, wele, dyma athrawiaeth Crist, ac unig wir athrawiaeth y Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân, y rhai ydynt un Duw, heb ddiwedd. Amen.

PENNOD XIV.

Ac yn awr, wele, fy anwyl frodyr, meddylwyf eich bod yn myfyrio rhywfaint yn eich calonau, ynghylch yr hyn a ddylech wneuthur, ar ol i chwi fyned i mewn trwy y ffordd? Ond, wele, pahan y myfyriwch y pethau hyn yn eich calonau? Ai nid ydych yn cofio i mi ddywedyd wrthych, mai ar ol i chwi dderbyn yr Ysbryd Glân, y gellech lefaru â thafod angylion? Ac yn awr, a fodd y gallech lefaru â thafod angylion, oddieithr trwy yr Ysbryd Glân? Llefara angylion trwy allu y'r Ysbryd Glân; am hyny, llefarant eiriau Crist. Am hyny, mi a ddywedais wrthych, Gwleddwch ar eiriau Crist: canys wele, geiriau Crist a ddywedant wrthych yr holl bethau a ddylech wneuthur. Am hyny, ar ol i mi lefaru y geiriau, os na ellwch eu deall hwynt, yr achos fydd oblegid nad ydych yn gofyn, nac ychwaith yn curo; am hyny, ni ddygwyd chwi i'r goleuni, eithr yr ydych yn gorfod marw mewn tywyllwch. Canys, wele, drachefn meddaf i chwi, Os ewch i mewn trwy y ffordd, a derbyn yr Ysbryd Glân, efe a ddengys i chwi bob peth y dylech wneuthur. Wele, hyn yw athrawiaeth Crist, ac ni roddir mwy o athrawiaeth, hyd nes ar ol iddo ef amlygu ei hun i chwi yn y cnawd. A phan amlygo efe ei hun i chwi yn y cnawd, y pethau a fynego efe wrthych, a wnewch.

Ac yn awr, nis gallaf fi, Nephi, ddywedyd ychwaneg; mae yr ysbryd yn attal fy lleferydd, a gadewir mi i alaru o herwydd anghrediniaeth, a drygioni, ac anwybodaeth, a gwargaledwch dynion; canys ni cheisiant wybodaeth, ac ni ddeallant fawr wybodaeth, pan ei rhoddir iddynt mewn eglurder, ie, mor eghur ag y dichon gair fod.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, canfyddaf eich bod etto yn myfyrio yn eich calonau; a blinir fi am fod yn rhaid i mi lefaru ynghylch y peth hyn. Canys pe gwrandawech ar yr ysbryd sydd yn dysgu dyn i weddio, chwi a wybyddech fod yn rhaid i chwi weddio; canys nid yw yr ysbryd drwg yn dysgu dyn i weddio, eithr yn ei ddysgu i beidio gweddio. Ond, wele, meddaf i chwi, rhaid i chwi weddio yn wastadol, a pheidio diffygio; ac na chyflawnwch ddim i'r Arglwydd, oddieithr i chwi yn gyntaf weddio ar y Tad, yn enw Crist, i gyssegru i chwi eich gwasanaeth, fel y byddo eich gwasanaeth er lleshad eich enaid.

PENNOD XV.

Ac yn awr, nis gallaf fi, Nephi, ysgrifenu yr holl bethau a ddysgwyd yn mysg fy mhobl; ac nid wyf ychwaith yn nerthol mewn ysgrifenu, fel llefaru; oblegid pan fyddo dyn yn llefaru trwy allu yr Ysbryd Glân, y mae gallu yr Ysbryd Glân yn ei gario i galonau plant dynion. Eithr wele, y mae llawer yn caledu eu calonau yn erbyn yr Ysbryd Glân, fel na chaffo le ynddynt; am hyny, taflant ymaith lawer o bethau sydd yn ysgrifenedig, a chyfrifant hwynt fel pethau diddym. Eithr myfi, Nephi, a ysgrifenis yr hyn a ysgrifenis; ac yr wyf yn ei gyfrif o fawr werth, yn neillduol i'm pobl i. Canys yr wyf yn gweddio yn barhaus drostynt y dydd, a'm llygaid a ddyfrhant fy ngobenydd y nos, o'u plegid; ac yr wyf yn galw ar fy Nuw mewn ffydd, ac mi a wn y clyw ef fy llef; ac mi a wn y cyssegra yr Arglwydd Dduw fy ngweddiau, er budd i'm pobl. A'r geiriau a ysgrifenis i mewn gwendid, a wneir yn nerthol iddynt hwy; canys annogant hwynt i wneuthur daioni; hysbysant iddynt am eu tadau; a llefarant am yr Iesu, gan eu perswadio hwynt i gredu ynddo, a pharhau hyd y diwedd, yr hyn yw bywyd tragwyddol. Llefarant hefyd yn llym yn erbyn pechod, yn ol eglurder y gwirionedd; am hyny, ni fydd neb yn ddigllawn am y geiriau a ysgrifenis i, oddieithr ei fod o ysbryd y diafol. Yr wyf yn gorfoleddu mewn eglurder; yr wyf yn gorfoleddu mewn gwirionedd; yr wyf yn gorfoleddu yn fy Iesu, canys efe a waredodd fy enaid rhag uffern. Y mae genyf gariad at fy mhobl, a ffydd fawr yn Nghrist, y cyfaryddaf â llawer o eneidiau yn ddifrycheulyd o flaen ei orseddfainc ef. Y mae genyf gariad at yr Iuddew; dywedaf Iuddew, o herwydd y meddylwyf y rhai y daethym oddiwrthlynt. Y mae genyf gariad hefyd at y Cenedloedd. Ond wele, nis gallaf obeithio am neb o'r rhai hyn, oddieithr eu cymmodi â Christ, ac iddynt fyned i mewn trwy y porth cul, a rhodio ar hyd y ffordd gyfyng, yr hon a arwain i fywyd, a pharhau ar y llwybr hyd diwedd dydd prawf.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, ac Iuddewon hefyd, a chwithau

derfynau y ddaear, gwrandewch y geiriau hyn, a chredwch yn Nghrist; ac os na chredwch y geiriau hyn, credwch yn Nghrist. Ac os credwch yn Nghrist, chwi a gredwch yn y geiriau hyn; canys geiriau Crist ydynt, ac efe a'u rhoddodd i mi; ac y maent yn dysgu pob dyn y dylai wneuthur daioni. Ac os nad geiriau Crist ydynt, bernwch chwi; canys Crist a ddengys i chwi, mewn nerth a gogoniant mawr, yn y dydd diweddaf, mai ei eiriau ef ydynt; a chewch chwi a finnau sefyll wyneb yn wyneb o flaen ei frawdle ef; a chwi a gewch wybod i mi gael gorchymyn ganddo ef i ysgrifenu y pethau hyn, yn ngwyneb fy ngwendid; ac yr wyf yn gweddio ar y Tad yn enw Crist, ar i lawer o honom ni, os nid oll, gael ein hachub yn ei deyrnas, yn y dydd mawr diweddaf hwnw.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, yr holl rai ydynt o dŷ Israel, a chwithau holl derfynau y ddaear, yr wyf yn llefaru wrthyh, megys llef un yn gwaeddi o'r llwch: ffarwel hyd nes y delo y dydd mawr hwnw; a chwithau y rhai ni chyfranogwch o ddaioni Duw, ac ni pherchwch eiriau yr Iuddewon, ac hefyd fy ngeiriau innau, a'r geiriau a ddaw allan o enau Oen Duw, wele yr wyf yn rhoi ffarwel bythol i chwi, canys y geiriau hyn a'ch condemniant chwi yn y dydd diweddaf: canys yr hyn wyf yn selio ar y ddaear, a ddygir yn eich erbyn yn y frawdle; oblegid felly y gorchymynodd yr Arglwydd i mi, a rhaid i minnau ufyddhau. Amen.

LLYFR JACOB,

BRAWD NEPHI.

PENNOD I.

Geiriau ei bregethau wrth ei frodyr. Y mae yn dyrysus dyn sydd yn ceisio dymchwelyd athrawiaeth Crist. Ychydig o eiriau yn nghylch hanes pobl Nephi.

CANYS wele, dygwyddodd fod pum mlynedd a deugain wedi myned heibio, o'r amser y gadawodd Lehi Jerusalem; am hyny, Nephi a roddodd i mi, Jacob, orchymyn ynghylch y llafnau bychain, ar ba rai y mae'r pethau hyn wedi eu cerffio. Ac efe a roddodd orchymyn i mi, Jacob, i ysgrifenu ar y llafnau hyn, ychydig o'r pethau a ystyriwn yn fwyaf gwerthfawr; na fyddai i mi gyffwrdd, oddicithr yn ysgafn, ag hanes y bobl hyn a elwir yn bobl Nephi. Canys efe a ddywedodd y dylai hanes ei bobl ef gael ei ysgrifenu ar ei llafnau ereill, ac y dylwn i gadw y llafnau hyn, a'u trosglwyddo i waered i'm bad

i, o genedlaeth i genedlaeth. Ac os byddai pregethu a fuasai yn ddwyfol, neu ddadguddiad a fuasai yn fawr, neu brophwydoliaeth, fod i mi gerffio y penau o honynt ar y llafnau hyn, a chyffwrdd arnynt gymmaint ag a fyddai bosibl, er mwyn Crist, ac er mwyn ein pobl; canys o herwydd ffydd a phryder mawr, amlygwyd yn wirioneddol i ni am ein pobl, pa bethau a ddygwyddai iddynt. Ac ni a gawsom hefyd lawer o ddadguddiadau, ac ysbryd prophwydo lawer; am hyny, ni a wyddem am Grist a'i deyrnas, y rhai oeddynt i ddyfod. Am hyny, llafuriasom yn ddiwyd yn mysg ein pobl, fel y perswadiem hwynt i ddyfod at Grist, a chyfranogi o ddaioni Duw, fel y gallent fyned i mewn i'w orphwysfa ef, rhag iddo mewn rhyw fodd dyngu yn ei lid na chaent fyned i mewn, megys yn y cyffroad yn nyddiau profedigaeth, tra yr oedd plant Israel yn yr anial-wch. Am hyny, och Dduw na allem berswadio pob dyn i beidio gwrthryfela yn erbyn Duw, i'w gyffroi ef i ddigofaint, eithr cael o bawb i gredu yn Nghrist, a sylwi ar ei farwolaeth, gan ddyoddef ei groes, a dwyn gwradwydd y byd; am hyny, yr wyf fi, Jacob, yn cymmeryd arnaf i gyflawni gorchymyn fy mrawd Nephi.

Yn awr, Nephi a ddechreuodd fod yn hen, ac efe a welodd mai buan y buasai raid iddo farw; am hyny, efe a encinniodd ddyn i fod yn frenin ac yn llywodraethwr ar ei bobl yn awr, yn unol â theyrnasiad y breninoedd. Gan fod y bobl yn caru Nephi yn fawr, trwy iddo fod yn noddwr mor fawr iddynt, gan ddwyn cleddyf Laban er eu hamddiffyn, a llafurio trwy ei holl ddyddiau er eu lleshau; am hyny, hwy a ddymunasant gadw ei enw mewn cofiadwriaeth. A phwy bynag a deyrnasai yn ei le, a alwyd gan y bobl, yn ail Nephi, yn drydydd Nephi, &c., yn unol â theyrnasiad y breninoedd; ac felly yr oeddynt yn cael eu galw gan y bobl, beth bynag fyddai eu henwau hwynt.

A bu i Nephi farw. Yn awr, y bobl nad oeddynt Lamaniaid, oeddynt Nephiad; er hyny, gelwid hwynt yn Nephiad, Jacobiaid, Josephiaid, Zoramiaid, Lamaniaid, Lemueliaid, ac Ishmaeliaid. Eithr ni wnaf fi, Jacob, eu gwahaniaethu hwynt rhaglaw wrth yr enwau hyn, eithr mi a alwaf Lamaniaid ar y rhai a geisiant ddyfetha pobl Nephi, a'r rhai sydd yn gyfeillgar i Nephi a alwaf yn Nephiad, neu bobl Nephi, yn unol â theyrnasiad y breninoedd.

Ac yn awr, dygwyddodd i fobl Nephi, dan deyrnasiad yr ail frenin, ddechreu ymgaedu yn eu calonau, ac ymollwng i raddau i ymarferiadau drygionus, yn gyffelyb i Ddafydd gynt, gan ddymuno llawer o wragedd a gordderchwragedd, ac hefyd Solomon, ei fab: i.e. dechreuasant hefyd i chwilio am lawer o aur ac arian, ac a ddechreuasant ymdderchafu ychydig mewn balchder; am hyny, myfi, Jacob, a roddais y geiriau hyn iddynt, tra yn eu dysgu hwynt yn y deml, wedi derbyn yn gyntaf fy nghanadwri oddiwrth Dduw. Canys yr oeddwn i, Jacob, a'm brawd Joseph, wedi ein neillduo yn offeiriad, ac yn

ddysgawdwyr y bobl hyn, trwy law Nephi. A darfu i ni fawrygu ein swydd i'r Arglwydd, gan gymmeryd arnom y cyfrifoldeb, o ateb pechodau y bobl ar ein penau ein hunain, os na ddysgem iddynt air Duw gyda phob diwydrwydd; am hyny, llafuriasom â'n holl allu, fel na ddeuai eu gwaed hwynt ar ein gwisgoedd; pe amgen, eu gwaed a ddeuai ar ein gwisgoedd, ac ni cheffid ninnau yn ddifrycheulyd yn y dydd diweddaſ.

PENNOD II.

Y GEIRIAU a lefarodd Jacob, brawd Nephi, wrth fobl Nephi, ar ol marwolaeth Nephi:—Yn awr, fy anwyl frodyr, myfi, Jacob, yn ol y cyfrifoldeb wyf dano i Dduw, i fawrygu fy swydd gyda sobrwydd, ac fel y glanhaer fy ngwisgoedd oddiwrth eich pechodau chwi, wyf yn dyfod i'r deml y dydd hwn, fel y mynegwyf i chwi air Duw; a chwi a wyddoch eich hunain fy mod i hyd yma yn ddiwyd yn y swydd y'm galwyd iddi; ond yr wyf y dydd hwn yn teimlo llawer mwy o ddymuniad a phryder am leshad eich encidiau nag erioed o'r blaen. Canys wele, hyd yma, buoch yn ufydd i air yr Arglwydd, yr hwn a roddais i chwi. Ond, wele, gwrandewch arnaf, a gwybyddwch mai trwy gynnorthwy Creawdwr hollalluog nefoedd a daear, y medraf ddywedyd wrthy eich meddyliau, pa fodd yr ydych yn dechreu llafurio mewn pechod, yr hwn bechod sydd yn dra ffiaidd genyf fi, i.e., ac yn ffiaidd gan Dduw; i.e., y mae yn gofidio fy enaid ac yn pery i mi wridio gan gywilydd gerbron fy Ngwneuthurwr, fod yn rhaid i mi dystiolaethu wrthy eich am ddrygioni eich calonau; ac y mae hefyd yn fy ngofidio fod yn rhaid i mi ddefnyddio cymmaint o hyfdra yn fy lleferydd tuag atoch, o flaen eich gwragedd a'ch plant, teimladau llawer o bari ydynt yn dyner a dihalog, a dichlynaidd gerbron Duw, yr hyn beth sydd yn rhyngu bodd Duw; a rhoddir ar ddeall i mi eu bod hwy wedi dyfod yma i glywed gair pleserus Duw, i.e., y gair sydd yn iachâu yr enaid clwyfedig.

Am hyny, y mae yn beichio fy enaid, fy mod yn cael fy ngorfodi o herwydd y gorchymyn caeth a dderbyniais oddiwrth Dduw, i'ch ceryddu chwi yn ol eich troseddiadau, i fwyhau archollion y rhai sydd wedi eu harcholli yn barod, yn lle eu cysuro ac iachâu eu harchollion; a'r rhai nad ydynt wedi eu harcholli, yn lle cael gwleda ar air pleserus Duw, a gant ddagerau wedi eu gosod i drywanu eu heneidiau, ac archolli eu meddyliau dichlynaidd. Ond etto, er cymmaint y tasg, rhaid i mi wneuthur yn ol gorchymyn caeth Duw, a dywedyd wrthy eich am eich drygioni a'ch ffieidd-dra, yn mhresennoldeb y pur o galon, a'r drylliedig o galon, a than drem llygaid treiddgar y Duw Hollalluog.

Am hyny, rhaid i mi ddywedyd y gwirionedd wrthy eich yn ol

egglurder gair Duw. Canys wele, pan yr ymofynais i â'r Arglwydd, fel hyn y daeth ei air ef ataf, gan ddywedyd, Jacob, dlos i fynd i'r deml yn y boreu, a thraetha y gair a roddaf i ti wrth y bobl hyn.

Ac yn awr, wele, fy mrodyr, hyn yw y gair wyf yn draethu wrthyh, fod llawer o honoch wedi dechreu chwilio am aur, ac am arian, ac am bob math o fŵnau gwerthfawr, y rhai ydynt mewn cyflawnder mawr yn y wlad hon, yr hon sydd yn wlad addawedig i chwi, ac i'ch had. Ac y mae rhagluniaeth wedi gwenu arnoch yn dra boddhaol, nes yr ydych wedi cael llawer o gyfoeth; ac o herwydd fod rhai o honoch wedi cael yn hel-aethach na'ch brodyr, yr ydych yn ymddyrechafu yn maledder eich calonau, ac yn arfer gwarau syth a phenau uchel, oblegid gwerthfawrogrwydd eich gwisgoedd, ac yn erlid eich brodyr o herwydd y tybiwch eich bod yn well na hwynt.

Ac yn awr, fy mrodyr, a ydych yn tybied y cyflawnha Duw chwi yn y peth hyn? Wele, meddaf i chwi, na wna. Eithr y mae efe yn eich condemnio chwi; ac os parhewch yn y pethau hyn, ei farnedigaethau a ddeuant arnoch ar frys. O, na ddangosai efe y gall eich trywanu, ac ag un gipdrem o'i lygad eich taraw i'r llwch. O, na waredai efe chwi oddiwrth yr anwiredd a'r ffeidd-dra hwn. Ac O, na wrandawech chwithau ar air ei orchymynion ef, ac na attaliech falchder eich calonau i ddinystrio eich eneidiau. Meddyliwch am eich brodyr, fel am dan-och eich hunain, a byddwch gyfeillgar â phawb, a chyfranwch o'ch eiddo, fel y byddont hwythau gyfoethog megys chwithau. Eithr cyn ceisio o honoch gyfoeth, ceisiwch deyrnas Dduw. Ac ar ol i chwi gael gobaith yn Nghrist, yna chwi a gewch gyfoeth, os ceisiwch ef; ac os ceisiwch ef gyda bwriad i wneuthur daioni, i ddilladu y noeth, a phorthi y newynog, a rhyddhau y caeth, a gweinyddu cymhorth i'r claf a'r cystuddiedig.

Ac yn awr, fy mrodyr, mi a lefarais wrthyh ynghylch balchder: a'r cyfryw o honoch ag sydd wedi cystuddio eich cymmydog, a'i erlid ef, o herwydd eich bod yn feilchion yn eich calonau am y pethau a roddodd yr Arglwydd i chwi, beth meddwch am hyny? Ai nid ydych yn tybied fod pethau felly yn ffaidd gan yr Hwn a greodd bob cnawd? Ac y mae un bôd mor werthfawr yn ei olwg ef â'r llall. A phob cnawd sydd o'r llwch; ac i'r un dyben y creodd efe hwynt, fel y cadwent ei orchymynion, a'i foliannu ef yn dragywydd. Ac yn awr yr wyf yn darfod llefaru wrthyh o berthynas i'r balchder hwn. Ac oni bai fod raid i mi lefaru wrthyh o berthynas i drosedd gwaeth, fy nghalon a orfoleddai yn fawr o'ch plegid. Ond y mae gair yr Arglwydd yn faich arnaf o herwydd eich troseddau gwaeth. Canys wele, fel hyn y dywed yr Arglwydd, Mae y bobl hyn yn dechreu myned i ddrygioni; ni ddeallant yr ysgrythyrau; canys y maent yn ceisio esgusodi eu hunain i buteinio, o herwydd y pethau a ysgrifenydd mewn perthynas i Ddafydd, a Solomon ei fab. Wele, yr cedd gan Ddafydd a Solomon yn

ddiau lawer o wragedd a gordderchwragedd, yr hyn beth oedd y ffaidd ger fy mron i, medd yr Arglwydd; am hyny, fel hyn y dywed yr Arglwydd, Mi a arweiniais y bobl hyn allan o wlad Jerusalem, trwy nerth fy mraich, fel y cyfodwn i mi gangen gyfiawn o ffrwyth lwynau Joseph. Am hyny, myfi, yr Arglwydd, ni ddyoddefaf i'r bobl hyn wneuthur yn gyffelyb iddynt hwy gynt. Am hyny, fy mrodyr, gwrandewch arnaf, a chlywch air yr Arglwydd; canys ni chaiff un dyn yn eich plith chwi onid un wraig; a gordderchwragedd ni chewch un; canys yr wyf fi, yr Arglwydd, yn ymhyfrydu mewn diweirdeb benywod. A phuteindra sydd ffaidd ger fy mron i; felly y dywed Arglwydd y lluoedd. Am hyny, y bobl hyn a gant gadw fy ngorchymynion i, medd Arglwydd y lluoedd, neu ynte, melldigedig fydd y tir er eu mwyn hwynt. Canys os myfi, medd Arglwydd y lluoedd, a gyfodaf i mi had, mi a orchymynaf fy mhobl; onide, hwy a gant wrandaw ar y pethau hyn. Canys wele, myfi, yr Arglwydd, a welais dristwch, ac a glywais alar merched fy mhobl yn ngwlad Jerusalem, ie, ac yn holl diroedd fy mhobl, o herwydd drygioni a ffaidd-dra eu gwyr. Ac ni ddyoddefaf fi, medd Arglwydd y lluoedd, i waedd ferched prydweiddol y bobl hyn, y rhai a arweiniais allan o wlad Jerusalem, ddyrchafu ataf fi yn erbyn meibion fy mhobl, medd Arglwydd y lluoedd; canys ni chant hwy gaethgludo merched fy mhobl, o herwydd eu tynerwch, oddieithr i mi ymweled â hwynt â melldith dost, hyd at ddinystrio; canys ni chant buteinio, yn gyffelyb iddynt hwy gynt, medd Arglwydd y lluoedd.

Ac yn awr, wele, fy mrodyr, chwi a wyddoch i'r gorchymynion hyn gael eu rhoddi i'n tad Lehi; am hyny yr oeddynt yn hysbys i chwi o'r blaen; ac yr ydych wedi myned dan gondemnïad mawr; canys gwnaethoch y pethau hyn na ddylech eu gwneuthur. Wele, cyflawnasoch anwiredd mwy na'r Lamanïaid, ein brodyr. Drylliasoch galonau eich gwragedd tyner, a chollasoch ymddiried eich plant, o herwydd eich esiamplau drwg o'u blaen hwynt; ac ocheneidiau eu calonau a esgynant at Dduw yn eich erbyn chwi. Ac o herwydd caethder gair Duw, yr hwn sydd yn dyfod i lawr yn eich erbyn, y mae llawer o galonau yn meirw, wedi eu trywanu ag archolion dyfnion.

Ond, wele, myfi, Jacob, a ewyllysiwn lefaru wrthych chwi sydd yn bur o galon. Edrychwch ar Dduw yn ddiysgog eich meddwl, a gweddiwch mewn ffydd gref, ac efe a'ch dyddana chwi yn eich cystuddiau, ac a ddadleua eich achos, ac a ddenfyn gyflawnder i waered ar y rhai sydd yn ceisio eich dinystrio chwi.

O, chwi y rhai pur o galon, dyrchefwch eich penau, a derbynwch air pleserus Duw, a gwleddwch ar ei gariad ef; canys hyn a ellwch wneyd yn dragywydd, os yw eich meddyliau yn sefydlog. Ond gwae, gwae y rhai nad ydych bur o galon; y rhai sydd yn aflan y dydd hwn gerbron Duw: canys oddieithr i chwi edifarhau, melldigedig yw y tir er eich mwyn; a'r

Lamaniaid, y rhai nid ydynt aflan megys chwi (er hyny, mell-dithiwyd hwynt â melldith dost), a'ch frewyllant chwi hyd at eich dinystrio. Ac y mae'r amser yn dyfod ar frys, oddieithr i chwi edifarhau, y meddiannant hwy dir eich etifeddiaeth, ac y bydd i'r Arglwydd Dduw arwain y cyfiawn allan o'ch plith chwi. Wele, y mae'r Lamaniaid, eich brodyr, y rhai a gas-êwch chwi, o herwydd eu haflendid a'r melldithion a ddaeth ar eu crwyn, yn gyfiawnach nâ chwi; canys nid ydynt hwy wedi anghofio gorchymyn yr Arglwydd, yr hwn a roddwyd i'n tad-
au, na chaffent onid un wraig; a gordderchwagedd na chaffent un; ac na chyflawnent odineb yn eu mysg. Ac yn awr, y maent hwy yn cadw y gorchymyn hwn; gan hyny, am eu bod yn cadw y gorchymyn hwn, yr Arglwydd Dduw nis dyfetha hwynt, eithr a fydd yn drugarog wrthynt; a hwy a fyddant ryw ddydd yn bobl wynfydedig. Wele, mae eu gwyr yn caru eu gwragedd, a'u gwragedd yn caru eu gwyr; a'u gwyr a'u gwragedd yn caru eu plant; a'r achos o'u hanghrediniaeth a'u dygasedd tuag atoch chwi, yw o herwydd anwireddeu tadau; am hyny, pa faint gwell ydych chwi na hwy yn ngolwg eich Creawdwr mawr?

O, fy mrodyr, ofnwyf, os na edifarhewch am eich pechodau, y bydd eu crwyn hwy yn wynach nâ'r eiddoch chwi, pan eich dygir gyda hwynt o flaen gorseddfaine Duw. Am hyny, yr wyf yn rhoddi gorchymyn i chwi, yr hwn yw gair Duw, na ddifenwoch hwynt mwyach, o herwydd bod eu crwyn yn ddu; nac ychwaith eu difenwi o herwydd eu haflendid; eithr chwi a gewch gofio am eich aflendid eich hunain, a chofio ddyfod eu haflendid hwy o herwydd eu tadau. Am hyny, chwi a gewch gofio am eich plant, pa fodd y gofidiasoch eu calonau, o herwydd yr esiampl a roddasoch o'u blaen; a chofio hefyd, y gellwch, o herwydd eich aflendid, ddwyn eich plant i ddystryw, ac i'w pechodau bentyrn ar eich penau chwi yn y dydd diweddaf.

O, fy mrodyr, gwrandewch ar fy ngair; deffrowch gynnedd-
au eich enaid; ymysgydwch, fel y dihunoch o gwsg marwol-
aeth; ac ymryddhewch o boenau uffern, fel nad eloch yn angylion i'r diafol, i gael eich taflu i'r llyn hono o dân a brwm-
stan, yr hon yw yr ail farwolaeth. Ac yn awr, yr wyf fi, Jacob, yn llefaru llawer o bethau yn ychwaneg wrth bobl Nephi, gan eu rhybyddio hwynt yn erbyn puteindra a thryth-
yllwch, a phob math o bechod, gan fynegi iddynt y canlyniadau erchyll o honynt; ac ni all y ddegfed ran o weithrediadau y bobl yma, y rhai yn awr a ddechreuant fod yn lliosog, gael eu hys-
grifenu ar y llafnau hyn; eithr y mae llawer o'u gweithrediad-
au yn ysgrifenedig ar y llafnau mwyaf, ynghyd â'u rhyfeloedd, a'u hamrafaelion, a theyrnasiad eu breninoedd. Y llafnau hyn a elwir llafnau Jacob, a hwy a wnaed gan law Nephi. Ac yr
wyf fi yn gorphen llefaru y geiriau hyn.

PENNOD III.

Yn awr, wele, dygwyddodd i mi, Jacob, fod wedi gweiniðog aethu llawer i'm pobl mewn gair (ac nis gallaf ysgrifenu ond ychydig o'm geiriau, o herwydd yr anhawsdra o gerfio ein geiriau ar lafnau), ac ni a wyddom yr erys y pethau a ysgrif-enwn ar lafnau; eithr pa bethau bynag a ysgrif-enwn ar ryw-beth arall, oddieithr ar lafnau, a bylant ac a ddfianant; ond gallwn ysgrifenu ychydig o eiriau ar lafnau, y rhai a roddant i'n plant, ac hefyd i'n brodyr, radd fychan o wybodaeth am danom ni, neu eu tadau. Yn awr, yr ydym yn gorfoleddu yn y peth hwn; ac yn llafurio yn ddiwyd i gerfio y geiriau hyn ar lafnau, gan obeithio y bydd i'n brodyr anwyl, a'n plant, eu derbyn hwynt gyda chalonau diolchgar, ac edrych arnynt fel y dysgont gyda llawenydd ac nid gyda thristwch, nac ychwaith gyda diystyrwch, ynghylch eu rhieni cyntaf; canys i'r dyben yma yr ysgrifenasom y pethau hyn, fel y gwybyddont yr adwaenem ni Grist, ac y meddem obaith am ei ogoniant lawer o gannoedd o flynyddau cyn ei ddyfodiad; ac nid yn unig ni ein hunain a feddai obaith am ei ogoniant ef, eithr hefyd yr holl brophwydi santaidd a fu o'n blaen.

Wele, yr oeddynt hwy yn credu yn Nghrist, ac yn addoli y Tad yn ei enw ef, ac yr ydym ninnau hefyd yn addoli y Tad yn enw ef. Ac i'r dyben hyn yr ydym ni yn cadw cyfraith Moses, gan ei bod hi yn cyfeirio ein heneidiau ato ef; ac o herwydd hyn y santeiddir hi i ni er cyflawnder, megys ag y cyfrifid hi i Abraham yn yr anialwch, trwy fod yn ufydd i orchymynion Daw wrth aberthu ei fab Isaac, yr hyn sydd yn gyffelybiaeth o Dduw a'i unig-anedig Fab. Am hyny, yr ydym ni yn chwilio y prophwydi, ac yr ydym yn cael llawer o ddadguddiadau, ac ysbryd y brophwydoliaeth; a thrwy gael yr holl dystion hyn meddiannasom obaith, a'n ffydd a aeth yn ddisigl, hyd nes y gallwn yn ddiau orchymyn yn enw Iesu, ac y mae hyd y nod y coed, neu y mynyddoedd, neu dônau y môr, yn ufyddhau i ni; er hyny, mae yr Arglwydd Dduw yn dangos i ni ein gwendid, fel y gwypom mai trwy ei râs ef a'i hynawsedd mawr at blant dynion, yr ydym yn cael gallu i gyflawni y pethau hyn.

Wele, mawr a rhyfedd yw gweithredoedd yr Arglwydd. Mor anchwilliadwy yw dyfnderau ei ddirgeledigaethau ef; ac anmhosibl yw i ddyn olrhain ei holl ffyrdd ef. Ac ni wya un dyn am ei ffyrdd ef, oddieithr eu dadguddio hwynt iddo; am hyny, frodyr, na ddiystyrwch ddadguddiadau Duw. Canys, wele, trwy nerth ei air y daeth dyn ar wyneb y ddaear! yr hon ddaear a grewyd trwy nerth ei air ef. Am hyny, os medrai Duw lefaru, ac i'r byd fod, a lefaru drachefn, a chael o ddyn ei greu, O ynte, pahan na fedra orchymyn y ddaear, neu waith ei ddwylaw ar ei gwyneb, yn ol ei ewyllys a'i

bleser? Am hyny, frodyr, na cheisiwch gynghori yr Arglwydd, eithr cymmerwch gynghor o'i law ef. Canys, wele, chwi a wyddoch eich hunain ei fod ef yn cynghori mewn doethineb, ac mewn cyfiawnder, ac mewn mawr drugaredd, dros ei holl weithredoedd; am hyny, anwyl frodyr, cymmoder chwi ag ef trwy gyfryngdod Crist, ei unig-anedig Fab, fel y caffoch adgyfodiad yn ol gallu yr adgyfodiad sydd yn Nghrist, a'ch cyflwyno megys blaenffwrth Crist i Dduw, gan feddu ffydd a gobaith da am ogoniant ynddo ef, cyn yr egluro ei hun yn y cnawd.

Ac yn awr, rai anwyl, na ryfeddwch ddywedyd o honof y pethau hyn wrthych; canys pahan na lefarir am iawn Crist, ac na chyrhaeddidd gwybodaeth berffaith am dano, yn gystal â chyrhaeddidd gwybodaeth am yr adgyfodiad a'r byd a ddaw? Wele, fy mrodyr, yr hwn sydd yn prophwydo, prophwyded er dealltwriaeth dynion; canys y mae yr ysbryd yn llefaru y gwirionedd, ac ni ddywed gelwydd. Am hyny, llefara am bethau megys mewn gwirionedd y maent, ac am bethau megys mewn gwirionedd y byddant; am hyny, eglurir y pethau hyn i ni yn ddealladwy, er iachawdwriaeth ein hencidiau. Ond, wele, nid ydym dystion wrthym ein hunain am y pethau hyn; canys Duw a'u llefarodd hefyd wrth y prophwydi gynt.

Ond, wele, yr oedd yr Iuddewon yn bobl wargaled; a diystyr-ent eiriau eglur, a lladdent y prophwydi, a cheisient am bethau nas gallent eu deall. Am hyny, o herwydd eu dallineb, yr hwn ddallineb a ddaeth trwy edrych dros y nod, anghenrhaidd yw iddynt syrthio: canys cymmerodd Duw ei eglurder ymaith oddi wrthynt, ac a roddodd iddynt lawer o bethau nas gallent eu deall, o herwydd iddynt ewyllysio hyny. Ac o herwydd iddynt ewyllysio hyny, Duw a'i gwnaeth, fel y tramgwyddent.

Ac yn awr, myfi, Jacob, a arweinir yn mlaen gan yr ysbryd i brophwydo: canys mi a ganfyddaf trwy weithrediadau yr ysbryd sydd ynof, mai trwy dramgwyddiad yr Iuddewon, y gwrthodant y maen ar yr hwn y gallent adeiladu, a chael sylfaen ddiogel. Ond, wele, yn ol yr ysgrythyrau, y maen hwn fydd yr unig sylfaen fawr safadwy ddiweddaf, ar ba un y gall yr Iuddewon adeiladu. Ac yn awr, fy rhai anwyl, pa fodd y mae yn bosibl y gall y rhai hyn byth, ar ol gwrthod y sylfaen safadwy, adeiladu arni, fel y delo yn ben eu cong! Wele, fy anwyl frodyr, mi a egluraf y dirgelwch hwn i chwi; os na fydd i mi, mewn rhyw fodd, siglo oddiwrth fy sefydlogrwydd yn yr ysbryd, a thramgwyddo oblegid fy ngofal mawr am danoch chwi.

Wele, fy mrodyr, ai nid ydych yn cofio darllen geiriau y prophwyd Zenos, y rhai a lefarodd efe wrth dŷ Israel, gan ddywedyd, Gwrandewch, O dŷ Israel, a chlywch fy ngeiriau i, prophwyd i'r Arglwydd; canys wele, fel hyn y dywed yr Arglwydd, Mi a'th gyffelybaf di, O dŷ Israel, i olewydden ddôf, yr hon a gymmerth dyn ac a feithrinodd yn ei winllan; a

hi a dyfodd, ac a heneiddiodd, ac a ddechreuodd grino. A bu i feistr y winllan fyned allan, ac efe a welodd ei olewydden yn dechreu crino; ac efe a ddywedodd, Mi a'i triniaf hi, ac a gloddiaf o'i hamgylch, ac a'i gwrteithiaf, fel, ysgatfydd, y bwrio allan gangenau ieuainc a thyner, fel na chrino. A bu iddo ef ei thrin, a chloddio o'i hamgylch, a'i gwrteithio, yn ol ei air. A bu ar ol llawer o ddyddiau, ddechreu o honi fwrw allan ychydig o gangenau ieuainc a thyner; ond, wele, yr oedd ei brig uchaf yn dechreu crino. A bu i feistr y winllan ei gwled, ac efe a ddywedodd wrth ei was, Mae yn flin genyf i golli y pren hwn; am hyny, dos a thyn gangenau o olewydden wyllt, a dwg hwynt yma i mi; a nyni a dynwn ymaith y prif gangenau hyny sydd yn dechreu crino, ac a'u bwriwn i'r tân, i'w llosgi hwynt. Ac wele, medd Arglwydd y winllan, yr wyf yn cymmeryd ymaith amryw o'r cangenau ieuainc a thyner, ac mi a'i himpiaf hwynt i mewn lle bynag yr ewyllysiwyf; ac nid yw wahaniaeth, os crina gwraidd y pren hwn, os gallaf gadw ei ffrwyth ef i mi fy hun; am hyny, mi a gymmeraf y cangenau ieuainc a thyner hyn, ac a'u himpiaf i mewn lle bynag yr ewyllysiwyf. Cymmer dithau gangenau yr olewydden wyllt, ac impia hwynt i mewn, yn eulle hwynt; a'r rhai a dynais i ymaith, a fwriaf i'r tân i'w llosgi, fel na ddiffrwythont dir fy ngwinllan.

A bu i was Arglwydd y winllan, wneuthur yn ol gair Arglwydd y winllan, ac impio i mewn gangenau yr olewydden wyllt. Ac Arglwydd y winllan a achosodd cloddio o'i hamgylch, a'i thrin, a'i gwrteithio, gan ddywedyd wrth ei was, Mae yn flin genyf i golli y pren hwn; am hyny, fel y gallwn ysgatfydd gadw ei wreiddiau rhag pydru, a'u cadw hwynt i mi fy hun, y gwnaethym y peth hyn. Gan hyny, dos ymaith; gwylia y pren, a gwrteithia ef, yn ol fy ngeiriau i. A'r rhai hyn a osodaf fi yn nghwr isaf fy ngwinllan, lle bynag yr ewyllysiwyf, oblegid ni pherthyna hyny i ti; ac yr wyf yn gwneuthur hyn fel y cadwyf i mi fy hun gangenau naturiol y pren; ac hefyd fel y casglwyf ei ffrwythau ef, erbyn y tymmor, i mi fy hun; canys y mae yn flin genyf i golli y pren hwn, ynghyd â'i ffrwyth.

A bu i Arglwydd y winllan fyned i'w ffordd, a chuddio cangenau naturiol ei olewydden ddof yn nghyrau isaf ei winllan; rhai mewn un cwr, a rhai mewn cwr arall, yn ol ei ewyllys a'i bleser. A bu i amser hir fyned heibio, ac Arglwydd y winllan a ddywedodd wrth ei was, Deuwch, awn i waered i'r winllan, i lafurio ynddi.

A bu i Arglwydd y winllan, a'r gwas hefyd, fyned i waered i'r winllan i lafurio. A bu i'r gwas ddywedyd wrth ei feistr, Wele, edrychwch yma; gwelwch y pren. A bu i Arglwydd y winllan edrych a chanfod y pren, yn mha un yr impiwyd i mewn y cangenau o'r olewydden wyllt: ac yr oedd wedi blaguro, ac yn dechreu dwyn ffrwyth. Ac efe a welodd mai **da**

oedd; a'i ffrwyth oedd yn gyffelyb i'r ffrwyth naturiol. Ac efe a ddywedodd wrth y gwas, Wele, y mae cangenau yr olewydden wyllt wedi ymafaelyd yn ei wraidd ef, ac y mae'r gwraidd wedi rhoi llawer o gryfdwr allan; ac oblegid cryfdwr mawr y gwraidd, y mae'r cangenau gwylltion wedi dwyn ffrwyth dof: yna, pe na impiasem y cangenau hyn i mewn, buasai y pren wedi crino. Ac yn awr, wele, mi a gasglaf ffrwyth lawer, yr hwn a ddygodd y pren; a'i ffrwyth ef a gadwaf erbyn y tymmor, i mi fy hun.

A bu i Arglwydd y winllan ddywedyd wrth y gwas, Deuwch, awn i gwr isaf y winllan, ac edrychwn os yw cangenau naturiol y pren ddim wedi dwyn ffrwyth lawer hefyd, fel y casglwyf eu ffrwyth, erbyn y tymmor, i mi fy hun. A bu iddynt fyned i'r man lle y cuddiodd y meist'r gangenau naturiol y pren, ac efe a ddywedodd wrth y gwas, Gwel y rhai hyn; ac efe a ganfyddodd fod y cyntaf wedi dwyn ffrwyth lawer; ac efe a ganfyddodd hefyd ei fod yn dda. Ac efe a ddywedodd wrth y gwas, Cymmer o'i ffrwyth, a chasgla ef, erbyn y tymmor, fel y cadwyf ef i mi fy hun; canys wele, yr holl amser hyn y gwrteithiais hi, a hi a ddygodd ffrwyth lawer.

A bu i'r gwas ddywedyd wrth ei feistr, Pa fodd y daethost ti yma i blanu y pren hwn, neu y gangen hon o'r pren? canys wele, hwn oedd y man diffrwythaf o holl dir dy winllan. Ac Arglwydd y winllan a ddywedodd wrtho, Na chynghora fi: mi a wyddwn mai man diffrwyth o'r tir ydoedd; am hyny, y dywedais wrthyf, i mi ei wrteithio yr holl amser hyn, a thi a ganfyddi ei fod wedi dwyn ffrwyth lawer.

A bu i Arglwydd y winllan ddywedyd wrth ei was, Edrych yma; wele, mi a blenais hefyd gangen arall o'r pren; a thi a wyddit fod y man hwn o'r tir yn ddiffwrwythach nâ'r cyntaf. Eithr, gwel y pren: mi a'i gwrteithiais ef yr holl amser hyn, ac efe a ddygodd ffrwyth lawer; am hyny, casgla ef, a gosod ef i'w gadw, erbyn y tymmor, fel y cadwyf ef i mi fy hun.

A bu i Arglwydd y winllan ddywedyd drachefn wrth ei was, Edrych yma, a gwel gangen arall hefyd, yr hon a blenais i: wele mi a'i gwrteithiais hithau hefyd, a hi a ddygodd ffrwyth. Ac efe a ddywedodd wrth y gwas, Edrych yma, a gwel y ddiweddaf: wele, mi a blenais hon mewn tir da; ac mi a'i gwrteithiais yr holl amser hyn, a dim ond rhan o'r pren a ddygodd ffrwyth dof; a'r rhan arall a ddygodd ffrwyth gwyllt; wele, mi a wrteithiais y pren hwn fel y lleill.

A bu i Arglwydd y winllan ddywedyd wrth y gwas, Tyn ymaith y cangenau na ddugasant ffrwyth da, a bwrw hwynt i'r tân. Ond, wele, y gwas a ddywedodd wrtho, Gadewch i ni ei drin ef, a chloddio o'i amgylch, a'i wrteithio ychydig yn hwy, fel y dygo ysgatfydd ffrwyth da i ti, fel y gelli ei gasglu erbyn y tymmor. A bu i Arglwydd y winllan, a gwas Arglwydd y winllan, wrteithio holl ffrwyth y winllan.

A bu ar ol i amser mawr fyned heibio, ddywedyd o Arglwydd y winllan wrth ei was, Deuwch, awn i waered i'r winllan, i lafurio etto yn y winllan. Canys wele, mae yr amser yn agoshau, a'r diwedd yn dyfod ar frys; am hyny, rhaid i mi gasglu ffrwyth, erbyn y tymmor, i mi fy hun.

A bu i Arglwydd y winllan, a'r gwas, fyned i waered i'r winllan; a hwy a ddaethant at y pren oedd â'i gangenau naturiol wedi eu tori ymaith, a'r cangenau gwylltion wedi eu himpio i mewn: ac wele yr oedd pob math o ffrwythau yn diffrwytho y pren.

A bu i Arglwydd y winllan brofi y ffrwyth, pob math yn ol ei rifedi. Ac Arglwydd y winllan a ddywedodd, Wele, yr holl amser hyn yr ydym wedi gwrteithio y pren hwn, ac mi a gasglais i mi fy hun, erbyn y tymmor, ffrwyth lawer. Ac wele, y waith hon dygodd ffrwyth lawer, ond nid oes dim o hono yn dda. Ac wele, y mae pob math o ffrwyth drwg; ac nid yw ddim lleshad i mi, er ein holl lafur: ac yn awr y mae yn ffin genyf i golli y pren hwn. Ac Arglwydd y winllan a ddywedodd wrth y gwas, Pa beth a wnawn i'r pren, fel y cadwyf etto ffrwyth da i mi fy hun? A'r gwas a ddywedodd wrth ei feistr, Wele, o herwydd i ti impio i mewn gangenau yr olewydden wyllt, hwy a feithriniasant y gwreiddiau fel mai byw ydynt, ac ni phydrasant: am hyny, ti a ganfyddi eu bod hwy etto yn dda.

A bu i Arglwydd y winllan ddywedyd wrth ei was, Nid yw y pren yn un lleshad i mi, ac nid yw ei wreiddiau yn un lleshad i mi, cyhyd ag y dygo ffrwyth drwg. Er hyny mi a wn fod y gwreiddiau yn dda; ac i'm dyben fy hun y cedwais hwynt; ac o herwydd eu cryfdr mawr, dygasant hyd yma oddiwrth y cangenau gwylltion, ffrwyth da. Ond wele, y cangenau gwylltion a dyfasant, ac a ledasant dros y gwreiddiau; ac o herwydd bod y cangenau gwylltion wedi llethu y gwreiddiau, efe a ddygodd lawer o ffrwyth drwg; ac o herwydd ei fod wedi dwyn cymmaint o ffrwyth drwg, ti a ganfyddi ei fod yn dechreu crino: a daw yn fuan yn addfed, i'w fwrw i'r tân, oddieithr i ni wneuthur rhywbeth er ei gadw.

A bu i Arglwydd y winllan ddywedyd wrth ei was, Awn i waered i ranau isaf y winllan, ac edrychwn os yw y cangenau naturiol hefyd wedi dwyn ffrwyth drwg. A bu iddynt fyned i waered i ranau isaf y winllan. A bu iddynt ganfod fod ffrwyth y cangenau naturiol wedi myned yn llygredig hefyd; i.e. y cyntaf, a'r ail, a'r ddiweddaf hefyd; ac yr oeddynt oll wedi myned yn llygredig. Ac yr oedd ffrwyth gwyllt y ddiweddaf wedi gorchfygu y rhan hono o'r pren a ddygodd ffrwyth da, hyd nes gwywo o'r gangen a marw.

A bu i Arglwydd y winllan wylo, a dywedyd wrth y gwas, Pa beth a allaswn wneuthur yn ychwaneg i'm gwinllan? Wele, mi a wyddwn fod holl ffrwyth y winllan, oddieithr y y rhai hyn, wedi myned yn llygredig. Ac yn awr, mae y rhai

hyn a ddygasant ffrwyth da unwaith, wedi myned yn llygredig hefyd; ac yn awr nid yw holl breniau fy ngwinllan yn dda i ddim, ond i'w tori i lawr a'u taflu i'r tân. Ac wele y ddiweddfaf hon, sydd â'i changen wedi gwywo, a blanais mewn tir da; i.e., yr hwn oedd yn ddewisol genyf, uwchlaw pob rhan arall o dir fy ngwinllan. A thi a welaist i mi deri i lawr yr hyn oedd yn diffwrwytho y dernyn tir hwn, fel y planwn y pren hwn yn ei le; a thi a welaist i ran o hono ddwyn ffrwyth da, a rhan o hono ddwyn ffrwyth gwyllt; ac oblegid na thynais ei gangenau ef, a'u taflu i'r tân, wele, y maent wedi gorchfygu y gangen dda, nes y mae wedi gwywo. Ac yn awr, er yr holl ofal a gymmerasom o'm gwinllan, aeth ei phreniau yn llygredig, ac ni ddygant ddim ffrwyth da; a gobeithiais i gael cadw y rhai hyn, er casglu eu ffrwyth erbyn y tymmor, i mi fy hun. Ond, wele, aethant yn gyffelyb i'r olewydden wyllt, ac nid ydynt o ddim gwerth ond i'w tori i lawr a'u taflu i'r tân; ac y mae yn flin genyf i'w colli hwynt. Ond pa beth a allaswn i wneuthur yn ychwaneg yn fy ngwinllan? a laesais i fy llaw, fel nad wyf wedi ei gwrteithio? Na, yr wyf wedi ei gwrteithio, a chloddio o amgyleh, a'i thrin, a bwrw tail; ac mi a estynais fy llaw braidd trwy ystod y dydd, a'r diwedd sydd yn agoshau. Ac y mae yn flin genyf orfod tori i lawr holl breniau fy ngwinllan, a'u taflu i'r tân i'w llosgi. Pwy sydd wedi llygru fy ngwinllan?

A bu i'r gwas ddywedyd wrth ei feistr, Ai nid uchder dy winllan yw yr achos? ai nid yw ei changenau wedi gorchfygu y gwreiddiau sydd yn dda? Ac oblegid fod y cangenau wedi gorchfygu eu gwreiddiau, wele cynnyddant yn gyflymach na nerth y gwreiddiau, gan gymmeryd nerth ynddynt eu hunain. Wele, meddaf, ai nid hyn yw yr achos fod prenau dy winllan wedi llygru?

A bu i Arglwydd y winllan ddywedyd wrth y gwas, Awn, a thorwn i lawr breniau y winllan, a thafwn hwynt i'r tân, fel na ddiffrwythont dir fy ngwinllan, canys mi a wnaethym bob peth; pa beth a allaswn wneuthur yn ychwaneg i'm gwinllan? Ond, wele, y gwas a ddywedodd wrth Arglwydd y winllan, Arbed hi ychydig yn hwy. A'r Arglwydd a ddywedodd, I.e., mi a'i harbedaf ychydig yn hwy, canys y mae yn flin genyf i golli prenau fy ngwinllan. Am hyny, cymmerwn gangenau y rhai hyn a blanais yn nghyrau isaf fy ngwinllan, ac impiwn hwynt i mewn yn y pren o ba un y daethant o hono; a thynwn o'r pren y cangenau hyny sydd â'u ffrwyth chwerwaf, ac impiwn hwynt i mewn yn ngangenau naturiol y pren, yn eu lle. A hyn a wnaaf fel na chrino y pren, fel ysgatfydd y cadwyf ei wreiddiau ef i mi fy hun, er fy nybenion fy hun. Ac wele, y mae gwreiddiau cangenau naturiol y pren a blanais lle yr ewyllys-iwn, yn fyw etto; am hyny, fel y cadwyf hwythau hefyd er fy nybenion fy hun, mi a gymmeraf gangenau y pren hwn, ac a'u himpiaf i mewn ynddynt hwy. I.e., mi a impiaf i mewn

ynddynt hwy gangenau eu mam bren, fel y cadwyf y gwreiddiau hefyd i mi fy hun, fel pan ddelont yn ddiagon nerthol, y dygont ysgatfydd ffrwyth da i mi, ac y gallwyf etto gael gogoniant yn ffrwyth fy ngwinllan.

A bu iddynt gymmeryd o'r pren naturiol a aeth yn wyllt, ac impio i mewn yn y cangenau naturiol a aethant yn wylltion hefyd; a hwy a gymmerasant hefyd o'r preniau naturiol, a aethant yn wylltion, ac a impiasant i mewn yn eu mam bren. Ac Arglwydd y winllan a ddywedodd wrth y gwas, Na thyn ymaith y cangenau gwylltion o'r preniau, oddieithr y rhai chwerwaf; ac ynddynt hwy yr impiwch i mewn yn ol yr hyn a ddywedais. Ac ni a wrteithiwn etto breniau y winllan, ac a driniwn eu cangenau hwynt; a thynwn o'r preniau y cangenau hyny sydd wedi addfedu, y rhai sydd raid iddynt grino, a thafwn hwynt i'r tân. A hyn wyf yn wneuthur, fel ysgatfydd y cymmero eu gwreiddiau nerth o herwydd eu daioni; ac o herwydd cyfnewid y cangenau, y byddo i'r da orchfygu y drwg; ac o herwydd i mi gadw y cangenau naturiol a'u gwreiddiau, ac i mi impio y cangenau naturiol i mewn drachefn i'w mam bren, a chadw gwreiddiau eu mam bren, fel ysgatfydd y dygo preniau fy ngwinllan drachefn ffrwyth da; ac fel y caffwyf lawenydd etto yn ffrwyth fy ngwinllan, ac fel ysgatfydd y gorfoleddwyf yn fawr i mi gadw gwreiddiau a changenau y ffrwyth cyntaf. Am hyny, dos ymaith, a galw weision, fel y dyfal lafuriom â'n holl allu yn y winllan, fel y parotoïom y ffordd, i mi gynnyrchu drachefn ffrwyth naturiol, yr hwn ffrwyth naturiol sydd dda, ac yn dra gwerthfawr uwchlaw pob ffrwyth arall. Am hyny, awn ymaith a llafuriwn â'n holl allu y waith ddiweddaf hon, canys wele y mae y diwedd yn agoshau, a dyma y waith ddiweddaf y triniaf fy ngwinllan. Impiwch i mewn y cangenau, gan ddechreu ar yr olaf, fel y byddont gyntaf, ac y byddo y cyntaf yn olaf, a chloddwch o amgylch y preniau, hen ac ieuainc, y cyntaf a'r olaf, a'r olaf a'r cyntaf, fel y gwrteithier hwynt unwaith yn rhagor am y waith ddiweddaf. Am hyny, cloddwch oddiamgylch iddynt, a thriniwch hwynt, a bwriwch dail unwaith yn rhagor, am y waith ddiweddaf, canys y mae'r diwedd yn agoshau. Ac os mai yr impiadau olaf hyn a dyfant, ac a ddygant y ffrwyth naturiol, yna y parotowch y ffordd iddynt hwy, fel y tyfont; a phan ddechreuant dyfu, chwi a symudwch ymaith y cangenau a ddygant ffrwyth chwerw, yn ol nerth y rhai da a'u maintioli: ac na symudwch eu rhai drwg hwynt ymaith oll ar unwaith, rhag i'w gwreiddiau fod yn rhy nerthol i'r impiad, ac i'r impiad fethu, ac i mi golli preniau fy ngwinllan. Canys y mae yn ofidus genyf orfod colli preniau fy ngwinllan; am hyny y symudwch ymaith y rhai drwg, yn ol fel y tyfo y rhai da, fel y byddo y gwraidd a'r brig yn gyfartal mewn nerth, hyd nes y gorchfygo y da y drwg, ac i'r drwg gael ei dori i iawr, a'i dafu i'r tân, fel na ddiffrwytho dir fy ngwinllan; ac felly vr ysgubaf y drwg ymaith o'm gwinllan; a changenau x

pren naturiol a impiaf i mewn drachefn i gangenau y pren naturiol; ac felly y dygaf hwynt ynghyd drachefn, fel y dygont y ffrwyth naturiol, ac y byddont un. A'r drwg a fwrir ymaith, ie, sef allan o holl dir fy ngwinllan: canys wele, ddim ond yr unwaith hon y triniaf fy ngwinllan.

A bu i Arglwydd y winllan ddanfôn ei was; a'r gwas a aeth ac a wnaeth megys y gorchymynodd yr Arglwydd iddo, ac a ddygodd weision ereill; ac ychydig oeddynt. Ac Arglwydd y winllan a ddywedodd wrthynt, Ewch ymaith, a llafuriwch yn y winllan, â'ch holl allu. Canys wele, dyma y waith olaf i mi wrteithio fy ngwinllan; canys y diwedd sydd yn agos wrth law, a'r tymmor sydd yn dyfod ar frys; ac os llafuriwch chwi â'ch holl allu gyda mi, chwi a gewch lawenydd yn y ffrwyth a gadwaf i mi fy hun, erbyn yr amser yr hwn a ddaw yn fuan.

A bu i'r gweision fyned, a llafurio â'u holl allu; ac Arglwydd y winllan a lafuriodd hefyd gyda hwynt; a hwy a ufyddhasant i orchymynion Arglwydd y winllan yn mhob peth. A dechreuodd fod cangenau naturiol yn y winllan drachefn; a'r cangenau naturiol a ddechreuasant dyfu a ffynu yn rhyfeddol; a'r cangenau gwylltion a ddechreuasant gael eu tynu a'u tasfu ymaith; a hwy a gadwasant y gwraidd a'i frig yn gyfartal, yn ol eu nerth. Ac felly y llafuriasant, gyda phob dyfalwch, yn ol gorchymynion Arglwydd y winllan, hyd nes i'r drwg gael ei fwrw allan o'r winllan, ac i'r Arglwydd gadw iddo ef ei hun, nes dyfod o'r preniau drachefn yn ffrwyth naturiol; a hwy a ddaethant megys un corff; a'r ffrwyth oedd yn gyfartal; ac yr oedd Arglwydd y winllan wedi cadw iddo ef ei hun y ffrwyth naturiol, yr hwn oedd yn dra gwerthfawr iddo ef, o'r dechreuad.

A bu pan welodd Arglwydd y winllan fod ei ffrwyth yn dda, ac nad oedd ei winllan mwyach yn llygredig, efe a alwodd i fyny ei weision, ac a ddywedodd wrthynt, Wele, am y waith ddiweddaf hon y gwrteithiasom fy ngwinllan; a chwi a welwch i mi wneuthur yn ol fy ewyllys; ac mi a gedwais y ffrwyth naturiol, sydd yn dda, ie, megys yr oedd yn y dechreuad; a gwyn eich byd chwi. Canys o herwydd i chwi ddyfal lafurio gyda mi yn fy ngwinllan, a chadw fy ngorchymynion, a dwyn i mi drachefn y ffrwyth naturiol, fel nad yw fy ngwinllan mwyach yn llygredig, a'r drwg wedi ei dasfu ymaith, wele, chwi a gewch lawenydd gyda mi, o herwydd ffrwyth fy ngwinllan. Canys wele, am hir amser y casglaf ffrwyth fy ngwinllan i mi fy hun, erbyn y tymmor, yr hwn sydd yn dyfod ar frys; ac am y waith ddiweddaf mi a wrthteithiais fy ngwinllan, ac a'i triniaf, ac a gloddiais oddiamgylch, ac a fwriais dail; am hyny, mi a gasglaf i mi fy hun o'r ffrwyth, am hir amser, yn ol yr hyn a lefarais. A phan ddelo yr amser i ffrwyth drwg ddyfod drachefn i'm gwinllan, yna y peraf i'r da a'r drwg gael eu casglu; a'r da a gadwaf i mi fy hun; a'r drwg a fwriaf ymaith i'w le ei

hun. Ac yna y daw y tymmor a'r diwedd; a pheraf i'm gwinllan gael ei llosgi â thân.

PENNOD IV.

Ac yn awr, wele, fy mrodyr, megys y dywedais wrthych y byddai i mi brophwydo, wele, dyma fy mhrophwydoliaeth. Fod yn rhaid i'r pethau a lefarodd y prophwyd Zenos hwn, ynghylch tŷ Israel, yn y rhai y cyffelybodd hwynt i olewydden ddôf, ddyfod i ben. A'r dydd y gesyd efe ei law etto yr ail waith i achub ei bobl, yw y dydd, ie, sef yr amser diweddaf, yr â gweision yr Arglwydd allan yn ei nerth ef, i wrtheithio a thrin ei winllan: ac ar ol hyny, mae y diwedd yn dyfod ar frys. A pha mor wynfydedig yw y rhai a lafuriasant yn ddyfal yn ei winllan ef: a pha mor felldigedig yw y rhai a fwrir allan i'w lle eu hun! A'r byd a losgir â thân. Ac mor drugarog yw ein Duw i ni: canys y mae efe yn cofio tŷ Israel, gwreiddiau a changenau; ac y mae efe yn estyn allan ei ddwyllaw atynt trwy gydol y dydd; a hwythau ydynt bobl wargaled a gwrthddywedgar: ond cynnifer ni chaledant eu calonau, a achubir yn nheyrnas Dduw. Am hyn, fy anwyl frodyr, deisyfaf arnoch mewn geiriau sobrwydd, i edifarhau, a dyfod gyda llawn fwrriad calon, a glynu wrth Dduw megys ag y glyna efe wrthych chwi. A thra y mae ei fraich drugarog yn estynedig atoch yn ngoleu y dydd, na chaledwch eich calonau. Ie, heddyw, os clywch ei leferydd ef, na chaledwch eich calonau: canys pahan y byddwch feirw? Canys wele, ar ol i chwi gael eich meithrin â gair daionus Duw trwy gydol y dydd, pahan y dygwch ffrwyth drwg, fel y rhaid eich tori i lawr a'ch taffu i'r tân? Wele, a wrthodwch chwi y geiriau hyn? A wrthodwch chwi eiriau y prophwydi? ac a wrthodwch chwi yr holl eiriau a lefarwyd ynghylch Crist, ar ol i gynnifer lefaru am dano ef; a gwadu gair daionus Crist a gallu Duw, a dawn yr Ysbryd Glân, a ddiiffodi yr Ysbryd Santaidd? a gwneuthur gwawd o gynllun mawr y waredigaeth a drefnwyd i chwi? Ai ni wyddoch chwi os gwnewch y pethau hyn, y dygir chwi gan allu y waredigaeth a'r adgyfodiad sydd yn Nghrist, i sefyll gyda chywilydd ac euogrwydd ofnadwy gerbron brawdle Duw? Ac yn ol gallu cyflawnder, canys ni ellir gwadu cyflawnder, y bydd raid i chwi fyned i'r llyn hono sydd yn llosgi o dân a brwmstan, yr hon sydd â'i fflamau yn anniffoddadwy, a'i mwg yn esgyn i fyny yn oes oesoedd, yr hon lyn o dân a brwmstan yw poenedigaeth diddiwedd. O, ynte, fy anwyl frodyr, edifarhewch, ac ewch i mewn trwy y porth cyfyng, a pharhewch yn y ffordd yr hon sydd gul, hyd nes y cyrhaeddoch fywyd tragwyddol. O, byddwch ddoeth: beth a allaf ddywedyd yn ychwaneg? Yn ddiweddaf, yr wyf yn rhoi ffarwel i chwi, hyd nes y cyfarfyddaf â chwi gerbron brawdle ddymunol

Duw, yr hon frawdle a dery y drygionus â dychryn a braw.
Amen.

PENNOD V.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i rai blynyddau fyned heibio, ddyfod ddyn i fysg pobl Nephi, enw yr hwn oedd Sherem. A bu iddo ddechreu pregethu yn mhlith y bobl, a mynegi wrthynt na fyddai un Crist. Ac efe a bregethodd lawer o bethau ag oedd yn wenieithus i'r bobl; a hyn a wnaeth fel y dadymchwelai athrawiaeth Crist. Ac efe a ddyfal lafuriodd i arwain ymaith galonau y bobl, yn gymmaint ag iddo arwain ymaith galonau lawer; a chan wybod fod genyf fi, Jacob, ffydd yn Nghrist yr hwn oedd i ddyfod, efe a geisiodd lawer am gyfleusdra i ddyfod ataf. Ac yr oedd efe yn ddysgedig, ac yn meddu gwybodaeth berffaith o iaith y bobl; am hyny, efe a allai wenieithio llawer, a defnyddio nerth ymadrodd, yn ol gallu y diafol. Ac yr oedd ganddo obaith i'm siglo innau oddiwrth y ffydd, yn ngwyneb yr amryw ddadguddiadau, a'r amryw bethau a welais mewn perthynas i'r pethau hyn; canys yn ddiau yr oeddwn wedi gweled angylion, a hwy a fuont yn gweini i mi. Ac hefyd, yr oeddwn wedi clywed llais Duw yn llefaru wrthyf mewn gair, o amser i amser; am hyny, nis gellid fy syflid.

A bu iddo ef ddyfod ataf; ac yn y modd hyn y llefarodd wrthyf, gan ddywedyd: Frawd Jacob, mi a geisiais lawer am gyfleusdra i lefaru wrthyf chwi: canys mi a glywais ac a wn hefyd, eich bod yn myned lawer oddiamgylch, gan bregethu yr hyn a alwch yr efengyl, neu athrawiaeth Crist; ac yr ydych wedi cam-arwain llawer o'r bobl hyn, nes y maent wedi gwyrdroi ffordd uniawn Duw, ac ddim yn cadw cyfraith Moses, yr hon yw y ffordd uniawn: a chyfnewid cyfraith Moses i addoli bôd, yr hwn a ddaw yn mhen llawer o gannoedd o flynyddau etto. Ac yn awr, wele, myfi, Sherem, wyf yn mynegi wrthyf, mai cabled yw hyn; canys ni wŷr un dyn am bethau o'r fath; canys ni all fynegi pethau i ddyfod. Ac yn y modd hyn y gwrthddadleuai Sherem yn fy erbyn. Ond, wele, yr Arglwydd Dduw a dywalltodd ei ysbryd i'm henaidd, yn gymmaint ag i mi ei ddrysu yn ei holl eiriau. Ac mi a ddywedais wrtho, A wyt ti yn gwaadu y Crist sydd i ddyfod? Ac yntau a ddywedodd, Pe byddai Grist, ni wadaswn ef; eithr mi a wn nad oes un Crist, ac na fu ychwaith, ac na fydd byth. Minnau a ddywedais wrtho, A wyt ti yn credu yr ysgrythyrau. Ac yntau a ddywedodd, Ydwyf. A minnau a ddywedais wrtho, Yna, nid wyt ti yn eu deall hwynt; canys y maent hwy yn ddiau yn tystiolaethu am Grist. Wele, meddaf i ti, nid oes neb o'r prophwydi wedi ysgrifenu, na phrophwydo, heb iddynt lefaru am y Crist hwn. Ac nid hyn yw'r cyfan: y

mae wedi ei amlygu i mi, canys mi a glywais ac a welais ; ac y mae wedi ei amlygu i mi hefyd trwy allu yr Ysbryd Glân ; am hyny, mi a wn pe na roddid iawn y buasai holl ddynolryw yn golledig.

A bu iddo ef ddywedyd wrthyf, Dangos arwydd i mi trwy allu yr Ysbryd Glân, trwy yr hwn y gwyddost gymmaint. A minnau a ddywedais wrtho, Pa beth wyf fi, fel y temtiaf Dduw i ddangos arwydd i ti am y peth a wyddost ei fod yn wir ? Etto, ti a'i gwedy ef, oblegid dy fod o'r diafol. Er hyny, nid fy ewyllys i a wneler ; eithr os tery Duw di, bydded hyny yn arwydd i ti fod ganddo ef allu, yn y nef ac ar y ddaear ; ac hefyd y daw Crist. A'th ewyllys di, O Arglwydd, a wneler, ac nid yr eiddof fi.

A bu, wedi i mi, Jacob, lefaru y geiriau hyn, i allu yr Arglwydd ddyfod arno ef, nes iddo syrthio i'r ddaear. A darfu iddo gael ei feithrin am yspaid llawer o ddyddiau. A bu iddo ddywedyd wrth y bobl, Ymgsglweh y fory, canys mi a fyddaf farw ; am hyny, yr wyf yn chwennych llefaru wrth y bobl cyn y byddaf farw.

A bu dranoeth i'r dyrfa ymgasglu ; ac efe a lefarodd yn eglur wrthynt, ac a wadodd y pethau a ddysgodd efe iddynt ; a chyffesodd y Crist, a gallu yr Ysbryd Glân, a gweinidogaeth angylion. Ac efe a lefarodd yn eglur wrthynt, iddo ef gael ei dwyllo gan allu y diafol. Ac efe a lefarodd am uffern, ac am dragywyddoldeb, ac am gosp dragywyddol. Ac efe a ddywedodd, Ofnwyf rhag fy mod wedi cyflawni y pechod anfadddeuol, canys mi a ddywedais gelwydd wrth Dduw ; canys mi a wadais Grist, ac a ddywedais fy mod yn credu yr ysgrhythrau ; ac y maent hwy yn ddiau yn tystiolaethu am dano ef. Ac o herwydd fy mod wedi dywedyd celwydd felly wrth Dduw, ofnwyf yn fawr y bydd fy sefyllfa yn arswydus ; eithr yr wyf yn cyffesu wrth Dduw.

A bu wedi iddo ddywedyd y geiriau hyn, na allai ddywedyd dim ychwaneg, ac efe a roddodd i fyny yr ysbryd. A phan welodd y dyrfa ei fod ef yn llefaru y pethau hyn pan ar rodidi fyny yr ysbryd, hwy a ryfeddasant yn ddirfawr ; yn gymmaint nes i allu Duw ddyfod arnynt, a'u llethu, nes iddynt syrthio i'r ddaear. Yn awr, yr oedd y peth hyn yn foddhaol genyf fi, Jacob, canys mi a'i dymunais gan fy Nhad yr hwn oedd yn y nef ; canys efe a wrandawodd fy nghri, ac a atebodd y ngweddi.

A darfu i heddwch a chariad Duw gael eu hadferu drachefn yn mysg y bobl ; a hwy a chwiliasant yr ysgrhythrau, ac ni wrandawsant mwyach ar eiriau y dyn drygionus hwn. A bu i amryw foddion gael eu dyfeisio i ddychwelyd ac adferu y Lamaniaid i wybodaeth y gwirionedd ; eithr yr oedd y cyfan yn ofer, canys yr oedd eu hyfrydwch hwy mewn rhyfeloedd a thywallt gwaed, ac yr oedd ganddynt ddigofaint bythol atom ni, eu brodyr. A cheisiasant trwy nerth eu harfau ein dinystrio

ni yn barhaus ; am hyny, pobl Nephi a amddiffynasant yn eu herbryn hwynt â'u byddinoedd, ac â'u holl gryfdwr, gan ymddiried yn Nuw a chraig eu hiachawdwriaeth ; am hyny, yr oeddynt wedi myned hyd yma, yn fuddugoliaethwyr ar eu gelynyon.

A bu i mi, Jacob, ddechreu heneiddio ; a chan fod hanes y bobl hyn yn cael ei gadw ar larnau ereill Nephi, am hyny yr wyf fi yn terfynu yr hanes hwn, gan fynegi i mi ysgrifenu yn ol eithaf fy ngwybodaeth, trwy ddywedyd, fod yr amser wedi myned heibio gyda ni, a bod ein hywydau hefyd yn myned heibio megys pe byddai freuddwyd i ni, gan ein bod yn bobl unig ac ystyriol, yn grwydrwyr, wedi ein bwrw allan o Jerusaleu ; wedi ein geni mewn trallod, mewn anialwch, a chael o honom ein cashau gan ein brodyr, yr hyn a achosodd ryfelocdd ac amrafaelion ; am hyny, ni a gwynfanasom drwy ein dyddiau.

A myfi, Jacob, a welais fod yn rhaid i mi yn fuan fyned lawr i'm bedd ; am hyny, mi a ddywedais wrth fy mab Enos, Cymmer y llafrnau hyn. Ac mi a fynegais wrtho y pethau a orchymynodd fy mrawd Nephi i mi, ac efe a addawodd ufyddhau i'r gorchymynion. Ac yr wyf fi yn gorphen ysgrifenu ar y llafrnau hyn, yr hyn ysgrifenu a fu yn ychydig : ac i'r darlennydd yr wyf yn rhoddi ffarwel, gan obeithio y gwna llawer o'm brodyr ddarlenn fy ngeiriau. Frodyr, ffarwel.

LLYFR ENOS.

PENNOD I.

WELE, dygwyddodd fy mod i, Enos, yn gwybod fod fy nhad yn ddyn cyfiawn ; canys efe a'm dysgodd yn ei iaith ef, ac hefyd yn addysg ac athrawiaeth yr Arglwydd. A bendigedig fyddo enw fy Nuw am hyny. Ac mi a ddywedaf wrthyh am yr ymdrech a gefais gerbron Duw, cyn i mi dderbyn maddeuant o'm pechodau : wele, mi a aethym i hela anifeiliaid yn y goedwig ; ac yr oedd y geiriau a fynych glywais fy nhad yn llefaru ynghylch bywyd tragywyddol, a llawenydd y saint, wedi myned yn ddwfn i'm calon. A'n henaid oedd yn newynog ; ac mija ymgrymais gerbron fy Ngwneuthurwr, ac a alwais arno mewn gweddi nerthol a deisyfiad ar ran enaid fy hun ; a thrwy gydol y dydd mi a alwais arno ; ie, a phan ddaeth y nos, mi a ddyrchafais etto fy llais yn uchel, nes y cyrhaeddodd y nefoedd. A daeth llais ataf, yn dywedyd, Enos, dy bechodau a fadduwyd i ti, a thi a fendithir. A myfi, Enos, a wyddwn na allai Duw ddywedyd celwydd ; am hyny, fy euogrwydd a ysgub-

wyd ymaith. Ac mi a ddywedais, Arglwydd, pa fodd y bu hyn? Ac yntau a ddywedodd wrthyf, O herwydd dy ffydd yn Nghrist, yr hwn nid ydwyf erioed wedi ei glywed na'i weled. A blynyddodd lawr a ânt heibio, cyn yr eglura efe ei hun yn y cnawd; am hyny, dos ymaith, dy ffydd a'th iachaodd.

Yn awr, dygwyddodd, wedi i mi glywed y geiriau hyn, i mi ddechreu teimlo dymuniad dros lwyddiant fy mrodyr, y Nephiaid; am hyny, mi a dywalltais fy holl enaid wrth Dduw drosynt hwythau. A thra yr oeddwn fel hyn yn ymdrechgu yn yr ysbryd, wele, lleferydd yr Arglwydd a ddaeth i'm meddwl drachefn, gan ddywedyd, Mi a ymwelaf â'th frodyr, yn ol eu dyfalwch yn cadw fy ngorchymynion. Y tir hwn a roddais iddynt; ac y mae yn dir santaidd; ac ni wnaef ei felldithio, oddieithr o achos anwiredd; am hyny, mi a ymwelaf â'th frodyr, yn ol fel y dywedais; a'u troseddiadau a ddygaf i lawr gyda thristwch ar eu penau eu hunain. Ac ar ol i mi, Enos, glywed y geiriau hyn, dechreuodd fy ffydd fod yn ddisigl yn yr Arglwydd; ac mi a weddiais arno mewn ymdrechïadau hirfaith dros fy mrodyr, y Lamanïaid.

A bu ar ol i mi weddio, a llafurio yn ddyfal, i'r Arglwydd ddywedyd wrthyf, Mi a roddaf i ti yn ol dy ddymuniadau, o herwydd dy ffydd. Ac yn awr, wele, hyn oedd y dymuniad a chwennychais ganddo: Os dygwyddai i'm pobl, y Nephiaid, syrthio i drosedd, a thrwy ryw fodd gael eu dyfetha, a pheidio cael o'r Lamanïaid eu dyfetha, y gwnai yr Arglwydd Dduw gadw coffadwriaeth o'm pobl, y Nephiaid; hyd y nod pe byddai trwy allu ei fraich santaidd, fel y dygid hi allan mewn rhyw ddydd dyfodol, i'r Lamanïaid, fel ysgatfydd y dygid hwynt i afael iachawdwriaeth: canys yn bresennol, ein hymdrechiadau a fuont yn ofer er eu dychwelyd hwynt i'r wir ffydd. A hwy a dyngasant yn eu llid, os byddai bosibl, y gwnaent ein dinystrïo ni a'n cof-lyfrau; ac hefyd holl draddodiadau ein tadau.

Am hyny, a mi yn gwybod fod yr Arglwydd Dduw yn abl cadw ein cof-lyfrau, mi a alwais arno yn barhaus, canys efe a ddywedodd wrthym, Pa beth bynag a ofynoch mewn ffydd, gan gredu y derbyniwch yn enw Crist, chwi a'i derbyniwch. Ac yr oedd ffydd genyf, ac mi a alwais ar Dduw am iddo gadw y cof-lyfrau; ac efe a ymgysymmododd â mi y dygai efe hwynt allan i'r Lamanïaid yn ei amser cyfaddas ei hun. A myfi, Enos, a wyddwn y byddai yn ol y cyfammod a wnaeth efe; am hyny, fy enaid a orphwysodd. A'r Arglwydd a ddywedodd wrthyf, Dy dadau hefyd a geisiasant genyf y peth hwn; a bydd iddynt yn ol eu ffydd, canys yr oedd eu ffydd hwynt yn debyg i'r eiddot ti.

Ac yn awr, dygwyddodd i mi, Enos, fyned oddi amgylch yn mhlith pobl Nephi, gan brophwydo am bethau i ddyfod, a thystiolaethu am y pethau a glywais ac a welais. Ac yr wyf yn dwyn tystiolaeth i bobl Nephi ddyfal-geisio dychwelyd y Lamanïaid i'r wir ffydd n Nuw. Eithr bu ein llafur yn ofer;

yr oedd eu dygasedd yn sefydlog, a thywysid hwynt gan eu natur ddrygionus, nes yr aethant yn bobl wyllt, a chreulawn, a gwaedlyd; yn llawn eilun-addoliaeth ac aflendid; gan ym-borthi ar anifeiliaid ysglyfaethus; a phreswyllo mewn pebyll, a chrwydro oddi amgylch yn yr anialwch mewn gwregys byr o groen am eu lwynau, a'u penau wedi eu heillio; a'u medrus-rwydd oedd yn y bwa, ac yn y crwngledd, a'r fwyall. Ac nid oedd llawer o honynt yn bwyta dim ond cig amrwd; ac yr oeddynt yn eisio ein dyfetha ni yn barhaus.

A bu i febl Nephi drin y tir, a chynnyrchu pob math o fyd, ac o ffrwythau, ac eidionau a defaid, a deadelloedd o bob math o anifeiliaid, a geifr, a geifr gwylltion, ac hefyd llawer o geffylau. Ac yr oedd llawer iawn o brophwydi yn ein plith ni. A'r bobl oeddynt bobl wargaled, yn anhawdd ganddynt i ddeall. Ac nid oedd dim oddieithr llymdra mawr, pregethu a phrophwydo am ryfeloedd, ac amrafaelion, a dinystriadau, a'u coffau yn aml am angeu, a meithlder tragywyddoldeb, a barnedigaethau a gallu Duw; a'r holl bethau hyn yn eu cynhyrfu yn barhaus, er eu cadw hwynt yn ofn yr Arglwydd. Nid oedd dim yn fyr o'r pethau hyn, meddaf, a mawr eglurder ymadrodd, a allai eu cadw rhag myned ar frys i ddystryw. Ac yn y modd hyn yr ysgrifenasaf am danynt hwy. Ac mi a welais ryfeloedd rhwng y Nephiad a'r Lamaniaid yn ystod fy nyddiau.

A bu i mi ddechreu henciddio, ac yr oedd cant a phedair blynedd ar bymtheg a thrigain wedi myned heibio er pan gychwynodd ein tad Lehi o Jerusalem. A gwelais fod yn rhaid i mi yn fuan fyned i'm bedd, wedi bod dan gynhyrfiad gallu Duw yn pregethu a phrophwydo wrth y bobl hyn, a thraethu y gair yn ol y gwirionedd yr hwn sydd yn Nghrist. Ac mi a'i traethais ef trwy fy holl ddyddiau, ac a orfoleddais ynddo, yn fwy nag yn eiddo y byd. Ac yn fuan mi a âf i'm gorphwysfa yr hon sydd gyda'm Gwaredwr; canys mi a wn mai ynddo ef y gorphwysaf: ac yr wyf yn gorfoleddu yn y dydd y gwisga fy marwol anfarwoldeb, ac y safu o'i flaen ef: yna y caf weled ei wyneb ef gyda phleser, ac y dywed efe wrthyf, Tyred ataf, ti fendigedig, y mae lle wedi ei barotoi i ti yn nhrigfanau fy Nhad. Amen.

LLYFR JAROM.

PENNOD I.

Yn awr, wele, yr wyf fi, Jarom, yn ysgrifenu ychydig o eiriau, yn ol gorchymyn fy nhad Enos, fel y cedwid ein hachyddiaeth. A chan fod y llaflau hyn yn fychain, a'r pethau hyn yn cael eu

hysgrifenu i'r dyben o leshau ein brodyr y Lamaniaid, am hyny, anghenrhaid yw i mi ysgrifenu ychydig; eithr ni ysgrif-enaf bethau fy mhrophwydoliaethau, na'm dadguddiadau. Canys pa beth a allaswn i ysgrifenu yn ychwaneg nag a ysgrif-enodd fy nhadau? Canys oni ddadguddiasant hwy drefn yr iachawdwriaeth? Do, meddaf i chwi; ae y mae hyn yn ddigon genyf.

Wle, y mae yn anghenrheidiol i lawer gael ei wneuthur yn mysg y bobl hyn, o herwydd caledwch eu calonau, a byddarwch eu clustiau, a dallineb eu meddyliau, a sythder eu gwarau; er hyny, y mae Duw yn dra thrugarog tuag atynt, ac nid yw hyd yma wedi eu hysgubo hwynt oddiar wyneb y tir. Ac y mae llawer yn ein mysg a gawsant amryw ddadguddiadau; canys nid ydynt oll yn wargaled. A chynnifer nad ydynt yn wargaled a chanddynt ffydd, a gyfrinachant â'r Ysbryd Glân, yr hwn sydd yn egluro i blant dynion yn ol eu ffydd.

Ac yn awr, wele, yr oedd dau gan mlynedd wedi myned heibio, ac yr oedd pobl Nephi wedi myned yn gryfion yn y tir. Yr oeddynt yn cadw cyfraith Moses, a'r dydd Sabboth yn santaidd i'r Arglwydd. Ni halogasant ac ni chablasant ychwaith. Ac yr oedd cyfreithiau y tir yn gaeth iawn. Ac yr oeddynt yn lled wasgaredig ar wyneb y tir; a'r Lamaniaid hefyd. Ac yr oeddynt hwy yn llawer mwy liosog na'r Nephi-aid; a charent lofruddiaeth, ac yfent waed anifeiliaid.

A bu iddynt ddyfod laweroedd o weithiau yn ein herbyn ni, y Nephiaid, i ryfel. Eithr yr oedd ein breninoedd a'n pen-aethiaid ni yn ddynion galluog yn ffydd yr Arglwydd; a hwy a ddysgasant y bobl yn ffyrdd yr Arglwydd; am hyny, darfu i ni wrthsefyll y Lamaniaid, a'u hysgubo hwynt ymaith o'n tir, ac a ddechreuasom amgaeru ein dinasoedd, neu pa le bynag y preswyliem. A darfu i ni liosogi yn fawr, a lledu ar wyneb y tir, a daethom yn gyfoethog iawn mewn aur, ac mewn arian, ac mewn pethau gwerthfawr, ac mewn hardd-waith coed, mewn adeiladau, ac mewn peirian-waith, ac hefyd mewn haiarn a chopr, a phres a dur, gan wneuthur pob math o offerynau i drin y ddaear, ac arfau rhyfel; ie, y saeth flaenllym, y gawell, y bicell, y waywffon, a phob paratoiadau rhyfel; a chan ein bod felly yn barod i gyfarfod y Lamaniaid, ni lwyddasant yn ein herbyn. Eithr gair yr Arglwydd a wiriwyd, yr hwn a lefarodd wrth ein tadau, gan ddywedyd, Yn gymmaint ag y cadwch fy ngorchymynion, chwi a lwyddwch yn y tir.

A darfu i brophwydi yr Arglwydd fwgwth pobl Nephi, yn ol gair Duw, os na chadwent ei orchymynion ef, eithr syrthio i drosedd, y dinystrid hwynt oddiar wyneb y tir; am hyny, y prophwydi, a'r offeiriaid, a'r dysgawdwyr, a lafurient yn ddiwyd, gan annog y bobl gyda phob hir-ymaros, i ddiwyd-rydd; gan ddysgu cyfraith Moses, a'r dyben i ba un ei rhoddwyd; gan eu hannog hwynt i edrych yn mlaen at y Messiah, a chredu ei fod yn dyfod megys pe eisoes wedi dod. Ac yn

y modd hyn y dysgasant hwynt. A bu, wrth wneuthur felly, iddynt eu cadw hwynt rhag cael eu dyfetha ar wyneb y tir canys dwysbigwyd hwynt ganddynt yn eu calonau â'r gair, gan eu cyffroi yn barhaus i edifeirwch.

A bu i ddau gant a thair blynedd ar bymtheg ar hugain fyned heibio ar ddull rhyfeloedd, ac amrafaelion, ac ymraniadau am yspaid llawer o amser. Ac nid wyf fi, Jarom, yn ysgrifenu ychwaneg, canys y mac'r llafnau yn fychain. Ond wele, fy mrodyr, chwi a ellwch fyned at lafnau ereill Nephi; canys wele, arnynt hwy y mac hanes ein rhyfeloedd yn gerfiedig, yn ol ysgrifeniadau y breninocedd, neu y rhai a berodd eu hysgrifenu. Ac yr wyf fi yn cyflwyno y llafnau hyn i ddwy-law fy mab Omni, fel y cadwer hwynt yn ol gorchymynion fy nhadau.

LLYFR OMNI.

PENNOD I.

WELE, darfu i mi, Omni, gael gorchymyn gan fy nhad Jarom, i ysgrifenu rhywfaint ar y llafnau hyn, er cadw ein hachyddiaeth; am hyny, mi a ewyllysiwn i chwi wybod, i mi, yn fy nyddiau, ryfela llawer â'r cleddyf er cadw fy mhobl, y Nephiaid, rhag syrthio i ddwyllaw eu gelynion, y Lamaniaid. Ond, wele, myfi, o ran fy hun, ydwyf ddyn drygionus, ac ni chedwais ddeddfau a gorchymynion yr Arglwydd megys y dylaswn.

A bu i ddau gant ac un flynedd ar bymtheg a thriugain fyned heibio, ac ni a gawsom lawer tymmor o heddwch; ac ni a gawsom lawer tymmor o ryfel prysur a thywallt gwaed. Ië, ac yn fyr, yr oedd dau gant a dwy flynedd a phedwar ugain wedi myned heibio, ac mi a gedwais y llafnau hyn yn ol gorchymynion fy nhadau; ac mi a'u cyflwynais hwynt i'm mab Amaron. Ac yr wyf fi yn diweddu.

Ac yn awr, yr wyf finnau, Amaron, yn ysgrifenu pa bethau bynag a ysgrifenas, y rhai ydynt ychydig, yn llyfr fy nhad. Wele, dygwyddodd fod tri chant ac ugain mlynedd wedi myned heibio, ac yr oedd y rhan fwyaf drygionus o'r Nephiaid wedi eu dyfetha: canys ni ddyoddefai yr Arglwydd, ar ol iddo eu harwain hwynt allan o wlad Jerusalem, a'u cadw a'u diogelu rhag sythio i ddwyllaw eu gelynion; ië, ni ddyoddefai efe na chawsai ei eiriau eu gwirio, y rhai a lefarodd wrth ein tadau, gan ddywedyd, Yn gymaint ag na chadwch fy ngorchymynion, ni lwyddwch yn y tir. Am hyny yr Arglwydd a ymwelodd â hwynt mewn barn fawr; er hyny, efe a arbedodd y cyflawn, fe

na ddyfethid hwynt, ac a'u gwaredodd hwynt allan o ddwyllaw eu gelynon. A darfu i mi gyflwyno y llafnau i'm brawd Chemish.

Yn awr, yr wyf finnau, Chemish, yn ysgrifenu yr ychydig a ysgrifenas, yn yr un llyfr â'm brawd; canys wele, mi a welais yr olaf a ysgrifennodd efe, iddo ei ysgrifenu â'i law ei hun; ac efe a'i hysgrifennodd yn y dydd y cyflwynodd ef i mi. Ac yn y modd hyn y cadwn y cof-lyfrau, canys y mae yn ol gorchymynion ein tadau. Ac yr wyf fi yn diweddu.

Wele, minnau, Abinadom, ydwyf fab Chemish. Wele, darfu i mi weled llawer o ryfel ac amrafael rhwng fy mhobl, y Nephiaid, a'r Lamaniaid; a myfi, â'm cleddyf fy hun, a gymmerais fywydau llawer o'r Lamaniaid wrth amddiffyn fy mrodyr. Ac wele, y mae hanes y bobl hyn yn gerfedig ar lafnau sydd i'w cael gan y breninoedd, yn ol y cenedlaethau; ac nis gwn i am un dadguddiad, oddieithr yr hyn sydd ysgrifennedig, na phrophwydoliaeth; am hyny, y mae digon yn ysgrifennedig. Ac yr wyf fi yn diweddu.

Wele, myfi wyf Amaleki, mab Abinadom. Wele, mi a lefaraf rywfaint wrthych ynghylch Mosiah, yr hwn a wnaed yn frenin ar dir Zarahemla; canys wele, efe a rybyddiwyd gan yr Arglwydd i ffoi allan o dir Nephi, a chynnifer ag a wrandawent ar leferydd yr Arglwydd, oeddynt i ffoi allan o'r tir gydag ef, i'r anialwch. A bu iddo wneuthur megys y gorchymynodd yr Arglwydd iddo. A hwy a aethant allan o'r tir i'r anialwch, cynnifer ag a wrandawent ar leferydd yr Arglwydd. A hwy a arweiniwyd trwy lawer o bregethu a phrophwydo. A cheryddwyd hwynt yn barhaus gan air Duw: ac arweiniwyd hwynt trwy nerth ei fraich ef, trwy yr anialwch, hyd nes y daethant i waered i'r tir yr hwn a elwir tir Zarahemla. A hwy a gawsant allan bobl, y rhai a elwid pobl Zarahemla. Yn awr, yr oedd llawenydd mawr yn mysg pobl Zarahemla; ac yr oedd Zarahemla hefyd yn llawenychu yn fawr, o herwydd fod yr Arglwydd wedi anfon pobl Mosiah â'r llafnau pres a gynwysent hanes yr Iuddewon.

Wele, dygwyddodd i Mosiah gael allan i bobl Zarahemla ddyfod allan o Jerusalem yn yr amser y cafodd Zedekiah, brenin Judah, ei gaethgludo i Babilon. A hwy a deithiasant yn yr anialwch, ac a ddygwyd gan law yr Arglwydd yn groes i'r dyfroedd mawrion, i'r tir y darganfyddwyd hwynt gan Mosiah; a hwy a drigasant yno o'r amser hwnw allan. Ac yn yr amser y darganfyddwyd hwynt gan Mosiah, yr oeddynt wedi dyfod yn dra lliosog. Er hyny, cawsant lawer o ryfel. oedd ac amrafaelion pwysig, a syrthiasant trwy y cleddyf o o bryd i bryd; ac yr oedd eu hiaith wedi llygru; ac ni ddygasant ddim cof-lyfrau gyda hwynt; a hwy a wadent fodoliaeth eu Creawdwr; ac ni allasai Mosiah, na phobl Mosiah, eu deall hwynt.

Eithr darfu i Mosiah bery iddynt gael eu dysgu yn ei iaith ef.

A bu ar ol iddynt gael eu dysgu yn iaith Mosiah, i Zarahemla roddi achyddiaeth ei dadau, yn ol fel y cofiai; ac y maent yn ysgrifenedig, ond nid ar y llafnau hyn.

A bu i bobl Zarahemla a phobl Mosiah, ymuno ynghyd; a phenodwyd Mosiah yn frenin arnynt. A dygwyddodd yn nyddiau Mosiah, i gareg fawr gael ei dwyn ato ef, a cherfiadau arni; ac efe a gyfieithodd y cerfiadau trwy ddawn a gallu Duw.

A hwy a roddasant hanes am un Coriantumr, a lladdedigion ei bobl. A Coriantumr a ddarganfuwyd gan bobl Zarahemla; ac efe a drigodd gyda hwynt am yspaid naw lleuad. Llefarent hefyd ychydig o eiriau mewn perthynas i'w dadau. A'i rieni cyntaf ef a ddaethant allan o'r twr, yn yr amser y cymmysgodd yr Arglwydd iaith y bobl; a thoster yr Arglwydd a syrthiodd arnynt, yn ol ei farnedigaethau, y rhai ydynt gyfiawn; a'u hesgyrn a orweddent yn wasgaredig yn y tir tua'r gogledd.

Wele, myfi, Amaleki, a anwyd yn nyddiau Mosiah; a bum fyw i weled ei farwolaeth ef; a Benjamin, ei fab, a deyrnasa yn ei le. Ac wele, mi a welais, yn nyddiau y brenin Benjamin, ryfel prysur, a llawer o dywallt gwaed, rhwng y Nephiaid a'r Lamaniaid. Ond wele, y Nephiaid a gawsant y trechaf arnynt; i'e, yn gymmaint ag i'r brenin Benjamin eu gyru hwynt allan o dir Zarahemla.

A bu i mi ddechreu heneiddio; a chan nad oes genyf had, a'm bod yn gwybod fod y brenin Benjamin yn ddyn cyfiawn gerbron yr Arglwydd, am hyny mi a gyflwynaf y llafnau hyn iddo ef, gan annog pob dyn i ddyfod at Dduw, Sanct Israel, a chredu mewn prophwydoliaethau, a dadguddiadau, a gweinidogaeth angylion; ac yn y ddawn o lefaru â thafodau, ac yn y ddawn o gyfieithu ieithoedd, ac yn mhob peth sydd yn dda; canys nid oes dim yn dda, oddieithr ei fod yn dyfod oddiwrth yr Arglwydd; a'r hyn sydd yn ddrwg, a ddeillia oddiwrth y diafol.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, mi a fynwn i chwi ddyfod at Grist, yr hwn yw Sanct Israel, a chyfranogi o'i iachawdwr-iaeth ef, a gallu ei brynedigaeth. Iâ, deuwech ato, ac offrymwech eich holl eneidiau yn offrw m iddo, a glynwch i ymprydio a gweddio, a pharhewch hyd y diwedd; ac fel mai byw yr Arglwydd, chwi a achubir.

Ac yn awr, mi a lefaraf rywfaint mewn perthynas i ryw nifer a aethant i fynny i'r anialwch, er dychwelyd i dir Nephi; canys yr oedd nifer fawr yn chwennych meddiannu tir eu hetifeddiaeth; am hyny hwy a aethant i fynny i'r anialwch. A chan fod eu blaenor yn ddyn cryf a galluog, ac yn ddyn gwargaled, am hyny efe a achosodd amrafael yn eu mysg hwynt; a hwy a laddwyd oll, oddieithr deg a deugain, yn yr anialwch, ac a ddychwelasant drachefn i dir Zarahemla.

A bu iddynt hefyd gymmeryd ereill hyd at nifer fawr, a

chymmeryd eu taith drachefn i'r anialwch. Ac yr oedd genyf finnau, Amaleki, frawd, yr hwn a aeth hefyd gyda hwynt; ac oddiar hyny ni wn ddim am danynt. Ac yr wyf fi ynghylch myned i orwedd yn fy medd; a'r llafnau hyn ydynt yn llawnion; a minnau wyf yn gorphen llefaru.

GEIRIAU MORMON.

PENNOD I.

Ac yn awr, gan fy mod i, Mormon, ynghylch cyflwyno y cof-lyfr yr hwn a fum yn wneuthur, i ddwyllaw fy mab Moroni, wele, mi a welais braidd holl ddystryw fy mhobl, y Nephiaid. Ac yn mhen llawer o gannoedd o flynyddau ar ol dyfodiad Crist, yr wyf fi yn cyflwyno y cof-ysgrifau hyn i ddwyllaw fy mab; a meddylwyf y gwel efe hollol ddinystriad fy mhobl. Ond caniatæd Duw iddo ef fyw ar eu hol, fel yr ysgrifeno rywfaint am danynt, a rhywfaint am Grist, fel ysgatfydd rhyw ddydd y llesolo hwynt.

Ac yn awr, mi a lefaraf rywfaint ynghylch yr hyn a ysgrif-enais; canys ar ol i mi wneuthur talfyriad o lafnau Nephi, i lawr hyd deyrnasiad y brenin Benjamin hwn, am ba un y llefarodd Amaleki, mi a chwiliais yn mhlith y cof-ysgrifau a gyflwynwyd i'm dwyllaw, ac a gefais y llafnau hyn, y rhai a gynnwysent yr hanes byr hwn o'r prophwydi, o Jacob i waered hyd deyrnasiad y brenin Benjamin hwn; ac hefyd lawer o eiriau Nephi. Ac y mae'r pethau sydd ar y llafnau hyn yn foddhaol genyf, o herwydd y prophwydoliaethau am ddyfodiad Crist; ac y mae fy nhadau yn gwybod fod llawer o honynt wedi eu cyflawni; i.e., ac yr wyf finnau hefyd yn gwybod fod cynnifer o bethau ag sydd wedi eu prophwydo am danom ni i lawr hyd y dydd hwn, wedi eu cyflawni, ac fod yn rhaid i gynnifer ag a gyrhaeddant yn mhellach nâ'r dydd hwn, ddyfod i ben yn ddiau; am hyny, yr wyf yn dewis y pethau hyn i orphen fy nghof-lyfr â hwynt, yr hwn weddill o'm cof-lyfr a gymmeraf o lafnau Nephi; ac nis gallaf ysgrifenu y ganfed ran o bethau fy mhobl.

Ond wele, mi a gymmeraf y llafnau hyn, y rhai a gynnwysant y prophwydoliaethau a'r dadguddiadau hyn, ac a'u gosodaf hwynt gyda gweddill fy nghof-lyfr, oblegid y maent yn ddewisol genyf fi; a gwn y byddant yn ddewisol gan fy mrodyr. Ac yr wyf yn wneuthur hyn i ddyben doeth; canys felly y mae yn sibwrdd i mi, yn ol gweithrediadau ysbryd yr Arglwydd yr hwn sydd yno. Ac yn awr, nid wyf fi yn gwybod pob peth; ond

y mae'r Arglwydd yn gwybod pob peth sydd i ddyfod; am hyny, efe a weithreda ynof i wneuthur yn ol ei ewyllys ef. A'm gweddi ar Dduw sydd ynghylch fy mrodyr, fel y deuont unwaith drachefn i wybodaeth o Dduw; ie, prynedigaeth Crist; fel y byddont unwaith etto yn bobl ddymunol.

Ac yn awr, yr wyf fi, Mormon yn myned rhagof i orphen fy nghof-lyfr, yr hwn a gymmeraf o lafnau Nephi; ac yr wyf yn ei wneuthur yn ol y wybodaeth a'r dealltwriaeth a gefais gan Dduw. Am hyny, dygwyddodd ar ol i Amaleki drosglwyddo y llafnau hyn i ddwyllaw y brenin Benjamin, iddo eu cymmeryd a'u gosod gyda'r llafnau ereill, y rhai a gynnwysent gof-ysgrifau a drosglwyddwyd i waered gan y breninoedd, o genedlaeth i genedlaeth, hyd ddyddiau y brenin Benjamin; ac a drosglwyddwyd i waered oddiwrth y brenin Benjamin, o genedlaeth i genedlaeth, hyd nes y syrthiasant i'm dwyllaw i. Ac yr wyf fi, Mormon, yn gweddio ar Dduw ar iddynt gael eu cadw o'r amser hwn allan. Ac mi a wn y cant eu cadw; canys y mae pethau mawrion yn ysgrifenedig arnynt, allan o ba rai y bernir fy mhobl i a'u brodyr, yn y dydd mawr diweddaf, yn ol gair Duw yr hwn sydd yn ysgrifenedig.

Ac yn awr, mewn perthynas i'r brenin Benjamin hwn: Efe a gafodd beth amrafaelion yn mysg ei bobl ei hnn. A bu hefyd, i fyddinoedd y Lamaniaid ddyfod i waered o dir Nephi, i ryfel yn erbyn ei bobl ef. Ond wele, y brenin Benjamin a gynnullodd ei fyddinoedd, ac a safodd yn eu herbyn hwynt; ac efe a ymladdodd trwy nerth ei fraich ei hun, â chleddyf Laban; a thrwy nerth yr Arglwydd hwy a ymdrechasant yn erbyn eu gelynion, hyd nes iddynt ladd miloedd lawer o'r Lamaniaid. A bu iddynt ymdrechu yn erbyn y Lamaniaid, hyd nes yr ymlidiasant hwynt allan o holl diroedd eu hetifeddiaeth.

A dygwyddodd ar ol bod gau Gristiau, ac i'w geneuau gael eu cau, a hwythau eu cospi yn ol eu troseddiadau; ac ar ol bod gau-brophwydi, a gau bregethwyr ac athrawon yn mhlith y bobl, ac i'r holl rai hyn gael eu cospi yn ol eu troseddiadau; ac ar ol bod llawer o amrafaelion ac ymraniadau ymaith at y Lamaniaid, wele, dygwyddodd i'r brenin Benjamin, trwy gynnorthwy y prophwydi santaidd oedd yn mysg ei bobl; canys wele, yr oedd y brenin Benjamin yn ddyn santaidd, ac efe a deyrnasodd dros ei bobl mewn cyfiawnder. Ac yr oedd llawer o ddynion santaidd yn y tir; a hwy a lefarasant air Duw, gyda gallu ac awdurdod; ac a arferent lawer o erwindeb o herwydd gwargaledwch y bobl; am hyny, trwy gynnorthwy y rhai hyn, y brenin Benjamin, trwy lafurio â'i holl nerth corfforol, a galluodd ei holl enaid ef, a'r prophwydi hefyd, a sefydlodd heddwech unwaith yn rhagor yn y tir.

LLYFR MOSIAH.

PENNOD I.

Ac yn awr nid oedd dim amrafael mwyach yn holl dir Zarahemla, yn mysg yr holl bobl a berthynent i'r brenin Benjamin ; felly cafodd y brenin Benjamin heddwch parhaus holl weddill ei ddyddiau. A bu iddo dri o feibion ; ac efe a alwodd eu henwau Mosiah, a Helorum, a Helaman. A pherodd iddynt gael eu dysgu yn holl iaith ei dadau, fel y byddent wyr o ddealltwriaeth ; ac fel y gwybyddent ynghylch y prophwydoliaethau a lefarwyd trwy eneuau eu tadau, y rhai a roddwyd iddynt hwy trwy law yr Arglwydd. Ac efe a'u dysgodd hefyd ynghylch y cof-ysgrifau oeddynt yn gerfiedig ar y llafnau pres, gan ddywedyd, Fy meibion, mi a fynwn i chwi gofio, oni bai y llafnau hyn, y rhai a gynnwysent y cof-ysgrifau hyn a'r gorchymynion hyn, y buasem ni wedi dyoddef mewn anwybodacth, hyd yr amser presennol, heb wybod dirgelion Duw ; canys ni fuasai yn bosibl i'n tad Lehi allu cofio yr holl bethau yma er eu dysgu hwynt i'w blant, heb gynnorthwy y llafnau hyn ; o herwydd, gan ei fod ef wedi ei ddysgu yn iaith yr Aifftiaid, efe a allai ddarllen y cerfiadau hyn, a'u dysgu hwynt i'w blant, fel y gallent hwy eu dysgu i'w plant hwythau, ac felly gyflawni gorchymynion Duw, ie, i waered hyd yr amser presennol. Yr wyf yn dywedyd i chwi, fy meibion, oni bai y pethau hyn, y rhai gadwyd ac a ddiogelwyd gan law Duw, fel y gallem ddarllen a deall ei ddirgelion ef, a chael ei orchymynion o hyd o flaen ein llygaid, y methai hyd y nod ein tadau mewn anghrediniaeth, a buasem ninnau yn gyffelyb i'n brodyr, y Lamaniaid, y rhai ni wyddant ddim ynghylch y pethau hyn ; ie, ni chredant hwynt pan eu dysgir iddynt, o herwydd traddodiadau eu tadau, y rhai nid ydynt gywir. O, fy meibion, mi a ewyllysiwn i chwi gofio fod y geiriau hyn yn wir ; ac hefyd, fod y cof-lyfrau hyn yn wir. Ac wele hefyd llafnau Nephi, y rhai a gynnwysent gof-lyfrau a geiriau ein tadau o'r amser y gadawsant Jerusalem hyd yn awr ; ac y maent hwythau yn wir ; ac ni a allwn wybod am eu gwirionedd, o herwydd y maent genym o flaen ein llygaid. Ac yn awr, fy meibion, mi a fynwn i chwi eu dyfal chwilio, fel y derbynioch leshad oddi wrthynt ; ac mi a fynwn i chwi gadw gorchymynion Duw, fel y llwyddoch yn y tir yn ol yr addewidion a wnaeth yr Arglwydd i'n tadau. A llawer o bethau yn ychwaneg a ddysgodd y brenin Benjamin i'w feibion, y rhai nid ydynt ysgrifenedig yn y llyfr hwn.

A bu wedi i'r brenin Benjamin orphen dysgu ei feibion, iddo heneiddio ; ac efe a welodd y byddai raid iddo yn fuan fyned ar

hyd ffordd yr holl ddacae; o ganlyniad barnodd yn anghenrheidol i gyflwyno ei deyrnas i un o'i feibion. Gan hyny, efe a barodd ddwyn Mosiah o'i flaen ef; a'r rhai hyn yw y geiriau a lefarodd efe wrtho, gan ddywedyd, Fy mab, mi a ewyllysiwn i ti gyhoeddi trwy yr holl dir hwn, yn mysg yr holl bobl hyn, neu bobl Zarahemla, a phobl Mosiah, y rhai a drigant yn y tir, fel yr ymgynnullont ynghyd; canys y fory mi a gyhoeddaf wrth fy bobl hyn a'm genau fy hun, dy fod di yn frenin ac yn llywodraethwr ar y bobl hyn, y rhai a roddodd yr Arglwydd ein Duw i ni. Ac yn mhellach, mi a roddaf i'r bobl hyn enw, fel y gwahanieithir hwynt uwchlaw yr holl bobl a ddygodd yr Arglwydd Dduw alian o wlad Jerusalem; ac hyn wyf yn ei wneuthur, o herwydd iddynt fod yn bobl ddiwyd i gadw gorchymynion yr Arglwydd. Ac mi a roddaf enw iddynt na ddileir, oddieithr trwy droseddiadau. Ie, a thrachefn meddaf i chwi, pe syrthiai y bobl uchel-freintig hyn o eiddo yr Arglwydd i droseddiadau, a myned yn bobl ddrwg a godinebus, yr Arglwydd a'u traddodai hwynt i fyny, fel yr elent yn weinion megys eu brodyr; ac ni chadwai efe hwynt mwyach, trwy ei allu digyffelyb a rhyfedd, megys hyd yn hyn y cadwodd ein tadau. Canys meddaf i chwi, ped nad estynasai efe ei fraich i gadw ein tadau, hwy a syrthiasent i ddwyllaw y Lamaniaid, ac a aethent yn ysglyfaeth i'w casineb.

A bu ar ol i'r brenin Benjamin orphen yr ymadroddion hyn wrth ei fab, iddo roddi gofal holl achesion ei deyrnas iddo ef. Ac yn mhellach, efe a roddodd hefyd yn ei ofal ef y cof-ysgrifau sydd yn gerfiedig ar y llafnau pres; ac hefyd lalnau Nephi; ac hefyd, gleddyf Laban, a'r belen neu'r cyfarwyddydd, a arweiniai ein tadau trwy yr anialwch, ac a barotowyd gan law yr Arglwydd, fel yr arweinid hwynt ganddo, pob un yn ol yr ystyriaeth a'r dyfalwch a dalent iddo. O ganlyniad, o herwydd eu hanffyddlondeb, ni lwyddiasant ar eu taith, eithr a yrwyd yn ol, a thynasant arnynt anfoddlonrwydd Duw; a chan hyny, tarawyd hwynt gan newyn a chystuddiau biin, er eu cyffroi i gofio eu dyledswyddau.

Ac yn awr, darfu i Mosiah fyned a gwneuthur megys y gorchymynodd ei dad iddo, a chyhoeddodd wrth yr holl bobl oedd yn nhir Zarahemla, fel yr ymgynnullent ynghyd, i fyned fyny i'r deml er clywed y geiriau a lefarai ei dad wrthynt.

A bu ar ol i Mosiah wneuthur megys y gorchymynodd ei dad iddo, a chyhoeddi trwy yr holl dir, i'r bobl ymgynnull ynghyd trwy yr holl dir, er myned i fyny i'r deml i glywed y geiriau a lefarai y brenin Benjamin wrthynt. Ac yr oeddynt yn nifer fawr, hyd y nod nas darfu iddynt eu rhifo hwynt; canys yr oeddynt wedi lliosogi yn fawr, ac wedi cynnyddu yn y tir. A hwy hefyd a gymmerasant flaenffrwyth eu defaid, fel yr offryment aberthau a phoeth-offrymau, yn ol cyfraith Moses; ac hefyd, fel y diolhent i'r Arglwydd eu Duw, yr hwn a'u dygodd allan o wlad Jerusalem, ac a'u gwaredodd o ddwyllaw eu gelyn-

ion, ac a benododd ddynion cyfiawn yn ddysgawdwyr iddynt; ac hefyd ddyn cyfiawn yn frenin arnynt, yr hwn a sefydlodd heddwch yn nhir Zarahemla, ac a ddysgodd iddynt gadw gorchymynion Duw, fel y gorfoleddent, ac y llenwid hwynt â chariad tuag at Dduw a phob dyn.

A darfu pan ddaethant i fyny i'r deml, iddynt godi eu pebyll oddi amgylch, pob dyn yn ol ei deulu, yn cynnwys ei wraig, a'i feibion, a'i ferched, a'u meibion a'u merched hwythau, o'r henaf i lawr at yr ieuengaf, pob teulu ar wahan oddiwrth eu gilydd; a hwy a godasant eu pebyll oddi amgylch y deml, pob dyn yn gosod ei babell a'i drws tuag at y deml, fel trwy hyny yr arosent yn eu pebyll, a chlywed y geiriau a lefarai y brenin Benjamin wrthynt; canys yr oedd y dyrfa mor fawr, fel nas gallai y brenin Benjamin eu dysgu hwynt oll tufewn muriau y deml; o ganlyniad efe a berodd adeiladu twr, fel y clywai ei bobl y geiriau a lefarai efe wrthynt.

A bu iddo ef ddechreu llefaru wrth ei bobl o'r twr; ac ni allent oll glywed ei eiriau ef, o herwydd bod y dyrfa mor fawr; am hyny, efe a achosodd i'r geiriau a lefarai gael eu hysgrifenu a'u danfon allan i blith y rhai nad oeddynt dan sŵn ei leferydd, fel y derbynient hwythau hefyd ei eiriau ef. A dyma y geiriau a lefarodd ac a achosodd efe gael eu hysgrifenu, gan ddywedyd; Fy mrodyr, chwi y rhai oll a ymgynnullasoch ynghyd, y rhai a ellwch glywed fy ngeiriau y rhai a lefaraf wrthyh y dydd hwn; canys ni orchymynais i chwi ddyfod i fyny yma i gellwair â'r geiriau a lefaraf, eithr fel y gwranda'woch arnaf, ac yr agoroch eich clustiau fel y clywoch, a'ch calonau fel y dealloch, a'ch meddyliau fel yr amlyger i chwi ddirgelion Duw. Ni orchymynais i chwi ddyfod i fyny yma i'm hofni i, nac i dybied fy mod, o ran fy hun, yn fwy na dyn marwol; eithr cyffelyb wyf i chwithau, yn agored i bob math o wendidau mewn corff a meddwl; etto, gan i mi gael fy newis gan y bobl hyn, a'm cyssegru gan fy nhad, a'm dyoddef gan law yr Arglwydd, i fod yn llywodraethwr a brenin ar y bobl hyn; ac wedi fy nghadw a'm diogelu gan ei allu digyffelyb ef, i'ch gwasanaethu chwi â'r holl allu, meddwl, a nerth, a roddodd yr Arglwydd i mi; wele, meddaf i chwi, gan y dyoddefwyd i mi dreulio fy nyddiau yn eich gwasanaeth, i.e., hyd yr amser hwn, ac na cheisiais nac aur nac arian, nac un math o gyfoeth oddi wrthyh; ac na ddyoddefais ychwaith eich carcharu mewn daeardai, na gwneuthur o honoch gaethion o'ch gilydd, na llofruddio, neu yspeilio, neu lad-rata, neu odinebu; i.e., ni ddyoddefais i chwi gyflawni un math o ddrygioni, eithr mi a'ch dysgais i gadw gorchymynion yr Arglwydd, yn mhob peth a orchymynodd i chwi; ac hyd y nod myfi fy hun a weithiais â'm dwylaw fy hunan, fel y gwasanaethwn chwi, ac na'ch llwythid â threthi, ac na ddelai arnoch ddim anhawdd ei ddwyn; ac o'r holl bethau hyn a lefarais, yr ydych chi eich hunain yn dystion y dydd hwn. Er hyny, fy mrodyr, ni wnaethym y pethau hyn fel yr ymffrostiwn, ac nid

wyf yn eu mynegi er eich cyhuddo chwithau; eithr yr wyf yn mynegi y pethau hyn wrthych, fel y gwypoch y medraf ateb cydwybod lân gerbron Duw y dydd hwn. Wele, meddaf i chwi, o herwydd i mi ddywedyd wrthych dreulio o honod fy nyddiau yn eich gwasanaeth, ni ddymunaf ymffrostio, canys ni fum ond yn unig yn ngwasanaeth Duw. Ac wele, yr wyf yn mynegi y pethau hyn wrthych fel y dysgoch ddoethineb; fel y dysgoch, tra yr ydych yn ngwasanaeth eich cyd-ddynion, nad ydych ond yn unig yn ngwasanaeth Duw. Wele, galwasoch fi yn frenin i chwi; ac os wyf fi, yr hwn a alwch eich brenin, yn gweithio er eich gwasanaethu chwi, yna ai ni ddylech chwithau weithio er gwasanaethu y naill y llall? Ac wele hefyd, os wyf fi, yr hwn a alwch eich brenin, yr hwn a dreuliodd ei ddyddiau yn eich gwasanaeth chwi, ac a fu er hyny yn ngwasanaeth Duw, yn teilyngu diolchgarwch oddi wrthych, O pa faint a ddylech ddiolch i'ch Brenin nefol! Yr wyf yn dywedyd wrthych, fy mrodyr, pe rhoddech yr holl ddiolchgarwch a'r mawl a allai eich holl eneidiau feddu, i'r Duw hwnw a'ch creodd, ac a'ch cadwodd ac a'ch diogelodd, ac a berodd i chwi orfoleddu, ac a ganiataodd o honoch fyw mewn heddwch gyda'ch gilydd; i.e., meddaf wrthych, pe gwasanaethech ef yr hwn a'ch creodd o'r dechreuad, ac a'ch cadwodd o ddydd i ddydd, trwy roddi anadl i chwi, fel y galloch fyw a symud, a gwneuthur yn ol eich ewyllys eich hunain, ac hyd y nod yn eich cynnorthwyo o un fynyd i'r llall; i.e., meddaf, pe gwasanaethech ef a'ch holl enaid, etto gweision anfuddiol fydddech. Ac wele, yr oll a ofyna efe oddiwrthych, yw cadw ei orchymynion; ac efe a addawodd i chwi, os cadwech ei orchymynion, y llwydddech yn y tir; ac ni wyra efe byth oddiwrth yr hyn a ddywedodd; gan hyny, os ydych yn cadw ei orchymynion, y mae efe yn eich llwyddo a'ch bendithio.

Ac yn awr, yn y lle cyntaf, efe sydd wedi eich creu, a rhoddi i chwi eich bywydau, am yr hyn yr ydych yn ddyledus iddo ef. Ac yn ail: y mae efe yn gofyn genych i wneuthur fel y gorchymynodd; am yr hyn, os gwnewch, y mae yn eich bendithio yn ddioed; ac o ganlyniad, talodd chwi. A chwithau ydych yn ddyledus iddo ef o hyd, ac a fyddwch yn oes oesoedd; gan hyny, am ba beth yr ymffrostiwch chwi? Ac yn awr gofynaf, a ellwch chwi ddim dywedyd rhywbeth am danoch eich hunain? Atebaf, na ellwch. Ni ellwch ddywedyd eich bod gymmaint â llwch y ddacar: etto, fe'ch crewyd o lwch y ddaear: eithr wele, perthyna i'r hwn a'ch creodd. A minnau, i.e., minnau, yr hwn a alwch eich brenin, nid wyf well nag ydych eich hunain; canys yr wyf finnau hefyd o'r llwch. A gwelwch fy mod i yn hen, ac ar roddi i fyf y corff marwol hwn i'w fam ddaear, gan hyny, megys y dywedais wrthych i mi eich gwasanaethu, gan rodio â chydwybod lân gerbron Duw, felly hefyd y pryd hwn, mi a berais ymgynnull o honoch ynghyd, fel y ceffid fi yn ddifeïus, ac fel na ddeuai eich gwaed arnaf, pan y

safaf i'm barnu gan Dduw, am y pethau a orchymynodd i mi o'ch plegid chwi. Iê, meddaf i chwi, perais ymgynnull o honoch ynghyd, fel y glanhawn fy ngwisgoedd oddiwrth eich gwaed, yn yr adeg bresennol, pan wyf ar fyned i lawr i'm bedd, fel yr elwyf i lawr mewn heddwch, ac yr uno fy ysbryd anfarwol â'r corau fry i ganu moliant Duw cyfiawn. Ac etto, meddaf i chwi, perais ymgynnull o honoch ynghyd, fel y mynegwn wrthych nas gallaf fi fod yn ddysgawdwr na brenin i chwi yn hwy; canys, hyd y nod yr amser hwn, fy nghorff a gryna yn ddirfawr, tra yn ceisio llefaru wrthych; eithr y mae yr Arglwydd Dduw yn fy nghynnal, ac wedi dyoddef i mi lefaru wrthych, a'm gorchymyn i'ch hysbysu y dydd hwn, fod fy mab Mosiah yn frenin a llywodraethwr arnoch.

Ac yn awr, fy mrodyr, mi a ewyllysiwn i chwi wneuthur megys y gwnaethoch hyd yma. Megys y cadwasoch fy ngorchymynion i, ac hefyd orchymynion fy nhad, ac y llwyddasoch, ac y cadwyd chwi rhagsyrthio i ddwylaw eich gelynyon, felly hefyd os cadwch orchymynion fy mab, neu orchymynion Duw, y rhai a roddir i chwi trwyddo ef, chwi a lwyddwch yn y tir, ac ni chaiff eich gelynyon awdurdod arnoch. Ond, O, fy mhobl, gochelwch na chyfyd amrafaelion yn eich mysg, ac i chwi wrandaw ac ufyddhau i'r ysbryd drwg, am yr hwn y llefarodd fy nhad Mosiah. Canys wele, cyhoeddir gwae ar yr hwn a wrandawo ac a ufyddhao i'r ysbryd hwnw; oblegid os gwrandawo ac ufyddhao iddo, ac aros a marw yn ei bechodau, y cyfryw a yf ddamnedigaeth i'w enaid ei hun; canys derbynio yn gyflog gosp ddiddiwedd, gan iddo droseddu cyfraith Duw, yn groes i'w wybodaeth ei hun. Iê, meddaf wrthych, nid oes neb yn eich plith, heblaw eich plant bychain, nad ydynt wedi eu dysgu ynghylch y pethau hyn; na wyddant eich bod yn dragywyddol ddyledus i'ch Tad nefol, i roddi iddo yr oll sydd genych, a'ch bod yn cael, ac wedi cael eich dysgu hefyd, ynghylch y cof-ysgrifau a gynnwysant y prophwydoliaethau a lefarwyd gan y prophwydi santaidd, hyd y nod i lawr o'r amser y gadawodd ein tad Lehi Jerusalem; ac hefyd, yr oll a lefarwyd gan ein tadau hyd yn awr. Ac wele, hefyd, llefarant yr hyn o orchymynwyd iddynt gan yr Arglwydd; am hyny, y maent yn gywir a ffyddllawn.

Ac yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthych, fy mrodyr, ar ol i chwi ddyfod i wybod, a chael eich dysgu yn yr holl bethau hyn, os troseddych, a myned yn groes i'r hyn a lefarwyd, yr ydych yn ymgilio oddiwrth Ysbryd yr Arglwydd, fel na chaffo le ynoch i'ch arwain yn llwybrau doethineb, fel y bendithir, y llwydder, ac y cadwer chwi. Iê, meddaf wrthych, y dyn a wnelo hyn, y cyfryw sydd yn dyfod allan mewn gwrthryfel agored yn erbyn Duw; am hyny y mae efe yn gwrandaw ac yn ufyddhau i'r ysbryd drwg, ac yn myned yn elyn pob cyfiawnder; gan hyny, nid oes i'r Arglwydd le ynddo, oblegid ni thriga efe mewn temlau halogedig. Am hyny, os na edifara y

dyn hwnw, eithr aros a marw yn elyn i Dduw, y mae gofynion dwyfol gyfiawnder yn deffroi ei enaid anfarwol i deimlad bywiog o'i hunan-euogrwydd, yr hyn a bair iddo gilio mewn braw o bresennoldeb yr Arglwydd, ac a leinw ei fron ag euogrwydd, a phoen, ac ing, yr hyn sydd fel tân anniffoddadwy, fflamau yr hwn a esgynant i fyny yn oes oesoedd. Ac yn awr, dywedaf wrthyh, nid oes hawl gan drugaredd ar y dyn hwnw; am hyny, ei dyngهد ddiweddaſ yw dyoddef poen diddiwedd.

O, chwi, holl henafgwyr, a gwyr ieuaine, a chwithau blant bychain, y rhai a ellwch ddeall fy ngeiriau (canys mi a lefarais yn eglur wrthyh, fel y deallech), gweddiwyf ar i chwi ddeffroi i goffadwriaeth am sefyllfa ddychrynlyd y rhai hyny a syrthiasant i drosedd; ac yn mhellach, mi a ddymunwn arnoch i ystyried cyflwr gwynfydedig ac hapus y rhai a gadwant orchymynion Duw. Canys wele, bendithiwyd hwynt yn mhob peth, yn dymmorol ac ysbrydol; ac os daliant allan hyd y diwedd, derbynir hwynt i'r nef, fel y trigont gyda Duw mewn cyflwr o ddedwyddwch diddiwedd. O, cofiwch, cofiwch, fod y pethau hyn yn wir; canys yr Arglwydd Dduw a'u llefarodd.

A thracheſn, fy mrodyr, mi a ewyllysiwn alw eich sylw, canys y mae genyf rywfaint yn ychwaneg i lefaru wrthyh; canys wele, y mae genyf bethau i'w mynegi i chwi am yr hyn sydd i ddyfod; a'r pethau a fynegaf a wnaed yn hysbys i mi gan angel oddiwrth Dduw. Ac efe a ddywedodd wrthyf, Deffro; ac mi a ddeffroes; ac wele, yr oedd yn sefyll o'm blaen. Ac efe a ddywedodd wrthyf, Deffro, a chlyw y geiriau a fynegaf wrthyh; canys, wele, mi a ddaethym i fynegi wrthyh newyddion da o lawenydd mawr. Canys yr Arglwydd a wrandawodd dy weddïau, ac a farnodd am dy gyfiawnder, ac a'm hanfonodd i fynegi wrthyh y gelli orfoleddu; ac y gelli fynegi i'th bobl, fel y llanwer hwythau hefyd â llawenydd. Canys wele, mae yr amser yn dyfod, ac nid yw yn mhell, y daw gyda gallu, yr Arglwydd Hollalluog, yr hwn sydd yn teyrnasu, yr hwn oedd, a'r hwn sydd o dragywyddoldeb i dragywyddoldeb, i waered o'r nef, i blith plant dynion, ac a driga mewn pabell bridd, ac a â allan yn mhlith dynion, gan gyflawni gwyrthïau nerthol, megys iachâu y claf, cyfodi y meirw, peri i'r cloffion gerdded, y deillion i dderbyn eu golwg, a'r byddariaid i glywed, ac iachâu pob math o glefydau; ac efe a fwrw allan gythreuliaid, neu yr ysprydion drwg a drigant yn nghalonau plant dynion. Ac wele, efe a ddyoddefa demtasiynau, a phoen corfforol, newyn, syched, a lludded, hyd y nod mwy nag y gall dyn ddyoddef, oddieithr i farwolaeth; canys wele, y gwaed a ddylifa drwy bob chwys-dwll, gan mor fawr ei wasgfa o herwydd drygioni a ffeidd-dra ei bobl. A gelwir ef Iesu Grist, Mab Duw, Tad nef a daear, a Chreawdwr pob peth, o'r dechreuad; a'i fam ef a elwir Mair. Ac wele, y mae yn dyfod at yr eiddo ei hun, fel y deuai iachawdwriaeth i blant dynion, trwy ffydd yn ei enw; ac hyd y nod ar ol hyn oll, ystyriant ef megys dyn, gan

ddywedyd fod ganddo ddiabol, a ffrewyllant ef, ac a'i croeshoeliant. Ac efe a gyfyd y trydydd dydd oddiwrth y meirw; ac wele, y mae yn sefyll i farau y byd; ac wele, yr holl bethau hyn a wneir, fel y delo barn gyfiawn ar blant dynion. Canys wele hefyd, y mae ei waed yn rhoddi iawn dros bechodau y rhai a syrthiasant trwy drosedd Adda, y rhai a fuont feirw heb wybod cwyllys Duw o'u plegid, neu a bechasant mewn anwybodaeth. Ond gwae, gwae yr hwn a ŵyr ei fod yn gwrthryfela yn erbyn Duw; canys nid oes iachawdwriaeth yn dyfod at neb o'r cyfryw, oddieithr trwy edifeirwch a ffydd yn yr Arglwydd Iesu Grist. A'r Arglwydd Dduw a anfonodd ei brophwydi santaidd i blith holl blant dynion i draethu y pethau hyn i bob llwyth, cenedl, ac iaith, fel y caffai y sawl a gredai y deuai Crist, faddeuant o'u pechodau, a gorfoleddu gyda llawenydd mawr iawn, i.e. megys pe byddai eisoes wedi dyfod i'w mysg. Etto, yr Arglwydd Dduw a ganfu mai pobl wargaled oedd ei bobl ef, ac efe a ordeiniodd gyfraith iddynt, sef cyfraith Moses. Ac efe a ddangosodd iddynt lawer o arwyddion, a rhyfeddodau, ac arddangosiadau, a chysgodau, am ei ddyfodiad; ac hefyd y prophwydi santaidd a lefasant wrthynt am ei ddyfodiad; ac er hynny, hwy a galedasant eu calonau, ac ni ddallent nad yw cyfraith Moses yn lleshau dim, oddieithr trwy iawn ei waed ef; ac hyd y nod pe byddai bosibl i blant bychain bechu, na ellid eu hachub; eithr yr wyf yn dywedyd wrthyh mai gwynfydedig ydynt hwy; canys wele, megys yn Adda, neu wrth natur y syrthiant, felly hefyd y mae gwad Crist yn rhoi iawn am eu pechodau. A thrachefn, meddaf wrthyh, ni fydd enw arall wedi ei roddi, nac unrhyw ffordd neu foddion trwy ba rai y gall iachawdwriaeth ddyfod i blant dynion, ond yn unig yn a thrwy enw Crist, yr Arglwydd Hollalluog. Canys wele, y mae efe yn barnu, a'i farn sydd yn gyfiawn; ac ni chyfrgollir y baban sydd yn marw yn ei fabaned; eithr dynion a yfant ddamnedigaeth i'w heneidiau eu hanain, oddieithr iddynt ymostwng a dyfod megys plant bychain, a chredu fod iachawdwriaeth wedi, ac yn bod, ac i fod, yn a thrwy waed iawnol Crist, yr Arglwydd Hollalluog; canys y mae'r dyn anianol yn elyn i Dduw, ac wedi bod felly oddiar gwmp Adda, ac a fydd yn oes oesoedd; eithr os ymoliंगा i gymhelliadau yr Ysbryd Glân, a rhoddi heibio y dyn anianol, a dyfod yn sant, trwy iawn Crist yr Arglwydd, a dyfod megys plentyn, yn ufydd, addfwyn, gostyngedig, amyneddgar, yn llawn cariad, yn barod i ymostwng i bob peth a welo yr Arglwydd yn addas i osod arno, megys yr ymostynga plentyn i'w dad. A thrachefn, meddaf wrthyh, daw yr amser, pan y lledaena gwybodaeth am iachawdwr trwy bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl. Ac wele, pan ddaw yr amser hwn, ni cheir neb yn ddifai gerbron Duw, oddieithr plant bychain, ond yn unig trwy edifeirwch a ffydd yn enw yr Arglwydd Dduw Hollalluog; ac hyd y nod yr amser hwn, wedi i ti ddysgu dy

bobl yn y pethau a orchymynodd yr Arglwydd dy Dduw i ti, yna nid ydynt mwyach yn ddifai yn ngolwg Duw, ond yn unig yn ol y geiriau a lefarais wrthynt.

Ac yn awr, mi a lefarais y geiriau a orchymynodd yr Arglwydd Dduw i mi. Ac fel hyn y dywed yr Arglwydd: Hwyl a safant megys tystiolaeth eglur yn erbyn y bobl hyn, yn nydd y faru; am yr hyn y bernir hwy, pob dyn yn ol ei weithredoedd, pa un a fyddant ai da ai drwg; ac os byddant ddrwg, trosglwyddir hwynt i olygfa ddychrynlyd o'u heuogrwydd a'u ffieidd-dra eu hunain, yr hyn a achosa iddynt gilio mewn braw o wyddfod yr Arglwydd, i gyflwr o drueni a phoen diddiwedd, o ba le nis gallant ddychwelyd mwyach; am hyny, yfasant ddamnedigaeth i'w heneidiau eu hunain. Gan hyny, yfasant o gwpan digofaint Duw, yr hwn ni allai cyfiawnder mwyach ei wrthod iddynt, mwy na allai wrthod i Adda syrthio, o herwydd iddo gymmeryd o'r ffrwyth gwaharddedig; am hyny, ni allai trugaredd gael hawl ynddynt hwy byth mwyach. A'u poen sydd megys llyn o dân a brwmstan, fflamiau yr hon ydynt yn anniffoddadwy, a'i mwg yn esgyn i fyny yn oes oesoedd. Felly y gorchymynodd yr Arglwydd i mi. Amen.

PENNOD II.

Ac yn awr, dygwyddodd wedi i'r brenin Benjamin orphen llefaru y geiriau a draethwyd iddo gan angel yr Arglwydd, iddo dafu ei olygon oddiamgylch ogyrch ar y dyrfa, ac wele, yr oeddynt wedi syrthio i'r ddaear, canys ofn yr Arglwydd a ddaeth arnynt; a gwelsant eu hunain yn eu sefyllfa gnawdol eu hunain, i.e. yn llai na llwch y ddaear. A gwaeddasant oll yn groch gydag un llef, gan ddywedyd, O cymmerer trugaredd, a chymhwyswr gwaed iawnol Cest, fel y derbyniom faddeuant o'n pechodau, ac y purer ein calonau; canys credwn yn Iesu Grist, Mab Duw, yr hwn a gwaed y nef a'r ddaear, a phob peth; yr hwn a ddaw i waered i frys plant dynion.

A bu ar ol iddynt lefaru y geiriau hyn i ysbryd yr Arglwydd ddyfod arnynt, a hwy a lanwyd o lawenydd, wedi derbyn maddeuant o'u pechodau, a chael heddwch cydwybod, o herwydd y ffydd fawr oedd ganddynt yn Iesu Grist yr hwn a ddeuai, yn ol y geiriau a lefarodd y brenin Benjamin wrthynt. A'r brenin Benjamin a agorodd ei enau drachefn, ac a ddechreuodd lefaru wrthynt, gan ddywedyd, Fy nghyfeillion a'm brodyr, fy nhylyth a'm pobl, mi a ewyllysiwn etto alw eich sylw, fel y clywoch ac y dealloch weddill fy ngeiriau y rhai a lefaraf wrthynt; canys wele, os yw gwybodaeth am ddaioni Duw y pryd hwn wedi eich deffroi i ystyriaeth o'ch bychander, ac o'ch sefyllfa syrthiedig a diwerth; yr wyf yn dywedyd wrthynt, pe buasech wedi dyfod i wybodaeth o ddaioni Duw,

a'i allu digyffelyb, a'i ddoethineb, a'i amynedd, a'i hir-ymaros tuag at blant dynion, ac hefyd yr iawn a barotowyd er seiliad y byd, fel y deuai iachawdwriaeth trwyddi i'r sawl a osodai ei ymddiried yn yr Arglwydd, ac a fyddai yn ddiwyd i gadw ei orchymynion, a pharhau yn y ffydd hyd ddiwedd ei einioes; meddylwyf einioes y corff marwol; y dyn hwn, meddaf, yw yr un a dderbynia iachawdwriaeth, trwy yr iawn a barotowyd er seiliad y byd i holl ddynolryw, y rhai a fu erioed er cwmp Adda, neu y rhai ydynt, neu a fyddant nod hyd ddiwedd y byd; a dyma y moddion trwy ba rai y mae iachawdwriaeth yn dyfod. Ac nid oes un iachawdwriaeth arall, heblaw yr hon y llefarwyd am dani; ac nid oes ychwaith ammodau ereill trwy y rhai y gall dyn gael ei achub, heblaw yr ammodau a fynegais wrthyhch. Credwch yn Nuw; credwch ei fod, ac mai efe a greodd bob peth, yn y nef ac ar y ddaear; credwch fod ganddo bob doethineb, a phob gallu, yn y nef ac ar y ddaear; credwch nas gall dyn amgyffred yr holl bethau y gall Duw eu hamgyffred. A thrachefn: Credwch y rhaid i chwi edifarhau am eich pechodau a'u gadael, ac ymostwng gerbron Duw; a gofyn mewn cywirdeb calon am iddo faddeu i chwi; ac yn fawr, os ydych yn credu yr holl bethau hyn, gofalwch eu gwneuthur. A thrachefn dywedaf wrthyhch megys y dywedais o'r blaen, Megys y daethoch i wybodaeth o ogoniant Duw, neu os adnabuasoch ei ddaioni, a phrofi ei gariad, a derbyn maddeuant o'ch pechodau, yr hyn a achosa y fath lawenydd dirfawr yn eich eneidiau, felly hefyd mi a ewyllysiwn i chwi gofio, a chadw yn wastadol yn eich cof, fawredd Duw, a'ch bychander eich hunain, a'i ddaioni a'i hir-ymaros ef tuag atoch chwi, greaduriaid annheilwng, ac ymostwng hyd y nod i ddyfnderau gostyngedd-rwydd, gan alw ar enw yr Arglwydd yn feunyddiol, a sefyll yn ddiysgog yn ffydd yr hyn sydd i ddyfod, yr hyn a lefarwyd trwy enau yr angel; ac wele, meddaf i chwi, os gwnewch hyn, chwi a orfoleddwch yn wastadol, ac a lenwir â chariad Duw, ac a ddaliwch afael yn y maddeuant pechodau a gawsoch; a chwi a gynnwyddwch mewn gwybodaeth am ogoniant yr hwn a'ch creodd, neu mewn gwybodaeth am yr hyn sydd gyfiawn a chywir. Ac ni chewch awydddfryd i niweidio eich gilydd, ond i fyw yn heddychlawn, ac i roddi i bob dyn yn ol yr hyn sydd ddyledus iddo. Ac ni oddefwch i'ch plant fyned yn newynog, neu yn noeth; ac ni oddefwch iddynt ychwaith i droseddu cyfreithiau Duw, nac ynladd a chweryla y naill â'r llall, na gwasanaethu y diafol, yr hwn yw meist'r pechod, neu yr hwn yw yr ysbryd drwg a lefarwyd am dano gan ein tadau; yr hwn sydd yn elyn pob cyfiawnder; eithr chwi a'u dysgwch i rodio yn ffydd gwirionedd a sobrwydd; chwi a'u dysgwch i garu eu gilydd, a gwasanaethu y naill y llall; ac hefyd, chwi eich hunain a amgeleddwch y rhai a safant mewn anghen am eich amgeledd; chwi a gyfranwch o'ch eiddo i'r hwn sydd mewn cisieu; ac ni oddefwch i'r cardotyn osod ei erfyniad

o'ch blaen yn ofer, a'i droi ymaith i drengu. Efallai y dywedi di, Mae y dyn wedi dwyn ei drueni arno ei hun, am hyny mi a attaliaff y llaw, ac ni roddaf iddo o'm hymborth, na chyfranu iddo o'm heibio fel na ddyoddefo, canys ei gosp sydd gyfiawn. Eithr yr wyf yn dywedyd wrthyt ti, O ddyn, pwy bynag a wnelo hyn, mae gan y cyfryw achos mawr i edifarhau; ac oddieithr iddo edifarhau am yr hyn a wnaeth, y mae efe yn trengu yn dragwyddol, ac nid oes ganddo gyfran yn nheyrnas Dduw. Canys wele, ai nid cardotwyr ydym oll? Ai nid ydym oll yn ymddibynu ar yr un bod, sef Duw, am yr holl bethau a feddwn; am fwyd a dillad, ac am aur ac arian, ac am yr holl gyfoeth sydd genym o bob math? Ac wele, hyd y nod yr amser hwn, buoch yn galw ar ei enw, ac yn erfyn am faddeuant o'ch pechodau. Ac a oddefodd efe i chwi erfyn yn ofer? Naddo; efe a dywalltodd allan ei ysbryd arnoch, ac a achosodd i'ch calonau lenwi o lawenydd, ac a achosodd i'ch geneuau gael eu cau, fel nad allech gael ymadrodd, gan mor fawr oedd eich llawenydd. Ac yn awr, os yw Duw, yr hwn a'ch creodd, ac ar yr hwn yr ymddibynwch am eich bywydau, ac am bob peth sydd genych, yn rhoddi i chwi pa beth bynag a ofynoch ag sydd yn iawn, mewn ffydd, gan gredu y derbynwch, O, ynte, pa fodd y dylech gyfranu i'ch gilydd o'r pethau sydd genych? Ac os bernwch y dyn a esyd ei erfyniad o'ch blaen am gyfran o'r pethau sydd genych rhag trengu, a'i gondeinio ef, pa faint cyfiawnach y bydd eich condemnïad chwithau am attal eich eiddo, yr hwn ni pherthyn i chwi, eithr i Dduw, i'r hwn hefyd y perthyn eich bywyd; ac etto ni osodwch erfyniad i fyny, nac edifarhau am y peth a wnaethoch. Yr wyf yn dywedyd wrthych, Gwae y dyn hwnw, canys ei eiddo a ddyfethir gydag ef; ac yn awr, yr wyf yn dywedyd y pethau hyn wrth y rhai sydd yn gyfoethog, mewn perthynas i bethau y byd hwn. A thrachefn meddaf wrth y tlodion, chwi y rhai nid oes genych, ac etto sydd genych ddigon, eich bod yn aros o ddydd i ddydd; meddyliwyf chwi oll y rhai a omeddwch i'r cardotyn, o herwydd nad oes genych; mi a fynwn pe dywedech yn eich calonau, Nid wyf yn rhoddi, oblegid nad oes genyf; ond pe buasai genyf, mi a roddaswn. Ac yn awr, os ydych yn dywedyd hyn yn eich calonau, yr ydych yn aros yn ddieuog; pe amgen, yr ydych wedi eich condemnio, a'ch condemnïad sydd gyfiawn; canys yr ydych yn chwennych yr hyn na dderbynniasoch.

Ac yn awr, er mwyn y pethau hyn a lefarais wrthych; hyny yw, er mwyn diogelu maddeuant o'ch pechodau o ddydd i ddydd, fel y rhodioch yn ddieuog gerbron Duw, mi a ewylls-iwn i chwi gyfranu o'ch eiddo i'r tlodion, pob dyn yn ol yr hyn sydd ganddo, megys porthi y newynog, dilladu y noeth, ymweled â'r claf, a gweini i'w cymhorth, yn ysbrydol a thymmorol, yn ol eu hanghenion, ac edrych fod yr holl bethau hyn yn cael eu gwneuthur mewn doethineb a threfn; canys nid yw yn

ofynol i ddyn redeg yn gyflymach na allo. A thrachefn: y mae yn anghenrheidiol iddo fod yn ddiwyd, fel trwy hyny yr ennillu y wobr; gan hyny, rhaid i bob peth gael ei wneuthur mewn trefn. Ac mi a fynwn i chwi gofio, y dylai pwy bynag a fenthycio oddiar ei gymmydog, ddychwelyd yr hyn a fenthycio, yn ol fel y cytuno, onide y mae yn cyflawni pechod, ac efallai yr achosa i'w gymmydog gyflawni pechod hefyd. Ac yn olaf, nis gallaf fynegi wrthyh yr holl bethau trwy y rhai y gellwch gyflawni pechod; canys y mae amryw ffyrdd a moddion, ie, gynnifer, fel nas gallaf eu cyfrif. Ond hyn a allaf ddywedyd wrthyh, os nad ydych yn gwylio arnoch eich hunain, ac ar eich meddyliau, ac ar eich geiriau, a'ch gweithredoedd, a chadw gorchymynion yr Arglwydd, a pharhau yn ffyddiog yn yr hyn a glywsoch ynghylch dyfodiad ein Harglwydd, ie, hyd ddiwedd eich einioes, y dyfethir chwi. Ac yn awr, O ddyn, cofia, ac na ddyfether di.

PENNOD III.

Ac yn awr, wedi i'r brenin Benjamin lefaru felly wrth ei bobl, bu iddo ddanfoni i'w mysg, i ddymuno cael gwybod gan ei bobl, os oeddynt yn credu y geiriau a lefarodd wrthynt. A hwy a waeddasant oll gydag un llais, gan ddywedyd, Ydym, credwn yr holl eiriau a lefarais wrthym; ac hefyd, gwyddom ei sicrywedd a'u gwirionedd, oblegid Ysbryd yr Arglwydd Hollalluog a weithredodd gyfnewidiad ynom ni, neu yn ein calonau, fel nad oes ynom mwyach duedd i wneuthur drygioni, eithr i wneuthur daioni yn barhaus. Ac yr ydym ni, ein hunain, hefyd, trwy ddaioni anfeidrol Duw, ac eglurhad ei Ysbryd, wedi cael golygfeydd mawrion o'r hyn sydd i ddyfod; a phe buasai anghen, gallem brophwydo am bob peth. A'r ffydd yr hon a gawsom yn y pethau a lefarodd ein brenin wrthym, a'r hon a'n dygodd i'r wybodaeth fawr hon, yw yr achos ein bod yn gorfoleddu gyda'r fath lawenydd mawr; ac yr ydym yn fodd-lawn i ymgysfiammodi â'n Duw i wneuthur ei ewyllys, a bod yn ufydd i'w orchymynion yn mhob peth a orchymyno i ni, holl weddill ein dyddiau, fel na ddygom arnom ein hunain boenedigaeth diddiwedd, megys y llefarwyd gan yr angel, ac nad yfom allan o gwpan digofaint Duw.

Allan ydym, dyma y geiriau a ddymunodd y brenin Benjamin gael oddiwrthynt; ac am hyny efe a ddywedodd wrthynt, Chwi a lefarasoch y geiriau a ddymunais; ac y mae'r cyfiammod a wnaethoch yn gyfiammod cyflawn. Ac yn awr, o herwydd y cyfiammod a wnaethoch, gelwir chwi yn blant Crist, ei feibion a'i ferched ef; canys welc, y dydd hwn efe a'ch cenedlodd yn ysbrydol; canys yr ydych yn dywedyd fod eich calonau wedi eu cyfnewid trwy ffydd yn ei enw ef; am hyny yr ydych wedi

eich geni o hono, ac wedi dyfod yn feibion a merched iddo. Ac o dan y pen hwn, chwi a wnaed yn rhyddion, ac nid oes pen arall trwy yr hwn y gellir eich gwneyd yn rhyddion. Ac nid oes enw arall trwy yr hwn y daw iachawdwriaeth; am hyny, mi a ewyllysiwn i chwi gymmeryd arnoch enw Crist, chwi oll ag sydd wedi ymgyfammodi â Duw, fel y byddoch ufydd hyd ddiwedd eich einioes. A bydd, y ceir pwy bynag a wnelo hyn, ar ddeheulaw Duw, canys efe a adwaen yr enw wrth ba un ei gelwir; canys efe a elwir wrth enw Crist.

A bydd, yn awr, pwy bynag na chymmero arno enw Crist, a raid ei alw wrth ryw enw arall; am hyny, efe a gaiff ei hun ar law aswy Duw. Ac mi a fynwn i chwi gofio hefyd, mai dyma yr enw a ddywedais y rhoddaswn i chwi na ddileid byth, oddieithr trwy drosedd; gan hyny, gofawch na throseddoch, fel na ddilêer yr enw o'ch calonau. Yr wyf yn dywedyd wrthyh, mi a fynwn pe cadwech yr enw yn ysgrifenedig o hyd yn eich calonau, fel na chaffer chwi ar law aswy Duw, eithr fel y clywoch ac yr adnabyddoch y llais gan yr hwn y'ch gelwir, ac hefyd yr enw wrth ba un y'ch gelwir ganddo; canys pa fodd yr adnebydd dyn y meist'r na wasanaethodd, a'r hwn sydd yn ddeieithr iddo, ac yn mhell oddiwrth feddyliau a bwr-iadau ei galon? A thrachefn : A yw dyn yn cymmeryd asyn a berthyn i'w gymmydog, ac yn ei gadw? Yr wyf yn dywedyd wrthyh, nac ydyw; ni oddefa hyd y nod iddo bori gyda'i ddeadelloedd, eithr gyr ef ymaith, ac a'i bwria allan. Yr wyf yn dywedyd wrthyh, mai felly y bydd yn eich plith chwithau, os na adnabyddwch yr enw wrth yr hwn y'ch gelwir. Gan hyny, mi a fynwn i chwi fod yn sier a diysgeg, ac helaeth-lawn yn wastadol mewn gweithredoedd da, fel y selier chwi gan Grist, yr Arglwydd Dduw Hollalluog, yn eiddo iddo ef, fel y dyger chwi i'r nef, ac y caffoch iachawdriaeth dragywyddol a bywyd annherfynol, trwy ddoethineb, a gallu, a chyfiawnder, a thrugaredd yr hwn a greodd bob peth, yu y nef ac ar y dddear yr hwn sydd Dduw uwchlaw pawb. Amen.

PENNOD IV.

Ac yn awr meddyliodd y brenin Benjamin ei fod yn anghen-rheidiol, ar ol gorphen llefaru wrth y bobl, iddo gymmeryd enwau yr holl rai a ymgyfammodasant â Duw i gadw ei orchymynion. A dygwyddodd nad oedd un enaid, oddieithr plant bychain, na ddarfu ymgyfammodi, a chymmeryd arnynt enw Crist. A thrachefn : dygwyddodd ar ol i'r brenin Benjamin orphen yr holl bethau hyn, a chyssegru ei fab Mosiah yn llywodraethwr a brenin ar ei bobl, a rhoddi gofal y deyrnas iddo, ac hefyd appwyntio offeiriaid i ddyysgu y bobl, fel y clywent ac yr adnabyddent orchymynion Duw, ac i'w cyn-

hyrfu i gofio am y llw a wnaethant, iddo ollwng ymaith y dyrfa, a hwy ddychwelasant, pob un yn ol ei deulu, i'w tai eu hunain.

A Mosiah a ddechreuodd deyrnasu yn lle ei dad. A dechreuodd deyrnasu yn y ddegfed flwyddyn ar hugain o'i oedran, gan wneuthur y cyfan ynghylch pedwar cant ac un flynedd ar bymtheg a thrugain er y pryd y gadawodd Lehi Jerusalem. A'r brenin Benjamin a fu byw dair blynedd, ac a fu farw. A bu i'r brenin Mosiah rodio yn fyrrdd yr Arglwydd, a pharchu ei farnedigaethau, a'i ddeddfau, a chadw ei orchymynion yn mha bethau bynag a orchymynodd iddo.

A'r brenin Mosiah a berodd i'w bobl lafurio y ddaear. Ac efe ei hunan hefyd a lafuriodd y ddaear, fel trwy hyny na fyddai yn faich i'w bobl, fel y gwnelai megys y gwnaeth ei dad yn mhob peth. Ac ni fu amrafael yn mhlith ei bobl am yspaid tair blynedd.

PENNOD V.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r brenin Mosiah gael heddwch parhaus, am yspaid tair blynedd, iddo chwynnych gwybod ynghylch y bobl a aethant i fyny i breswyllo yn nhir Lehi-Nephi, neu yn ninas Lehi-Nephi; canys nid oedd ei bobl ef wedi clywed dim oddiwrthynt, er yr amser y gadawsant dir Zarahemla; am hyny, hwy a'i blinasant ef â'u taerineb.

A bu i'r brenin Benjamin ganiatáu i un ar bymtheg o'i wyr cedyrn fyned i fyny i dir Lehi-Nephi, i ymofyn ynghylch eu brodyr. A bu dranoeth iddynt gychwyn i fyny, a chanddynt un Ammon, dyn cadarn a galluog, ac yn ddisgynydd o Zarahemla; ac efe hefyd oedd eu harweinydd. Ac yn awr, ni wyddent pa ffordd y dylent deithio yn yr anialwch, er myned i fyny i dir Lehi-Nephi; am hyny hwy a grwydrasant ddyddiau lawer yn yr anialwch, ie, crwydrasant ddeugain niwrnod. Ac wedi iddynt deithio ddeugain niwrnod daethant at fryn, yr hwn sydd tua'r gogledd o wlad Shilom, a chodasant yno eu pebyll. Ac Ammon a gymmerodd dri o'i frodyr, a'u henwau oeddynt Amaleki, Helem, a Hem, ac aethant i waered i dir Nephi; ac wele, cyfarfuasant â brenin y bobl, y rhai oeddynt yn nhir Nephi, ac yn nhir Shilom; ac amgylchwyd hwynt gan warchodlu y brenin, a chymmerwyd a rhwymwyd hwynt, a gosodwyd hwynt yn ngharchar. A bu ar ol bod yn ngharchar ddau niwrnod, iddynt gael eu dwyn eilwaith o flaen y brenin, ac i'w rhwymau gael eu rhyddhau; a hwy a safasant o flaen y brenin, a chaniatâwyd, neu yn hytrach gorchymynwyd iddynt ateb y gofyniadau a ofynai efe iddynt. Ac efe a ddywedodd wrthynt, Wele, myfi wyf Limhi, mab Noah, fab Zeniff, yr hwn a ddaeth i fyny o dir Zarahemla i eti-

feddu y tir hwn, yr hwn oedd dir eu tadau, yr hwn a wnaed yn frenin trwy lais y bobl. Ac yn awr, mi a ddymunwn wybod yr achos i chwi fod mor eofn â dyfod yn agos at gaerau y ddinas, pan yr oeddwn i fy hunan, gyda'm gwarchodlu, y tu allan i'r porth? Ac yn awr, i'r dyben hyn y goddefais i chwi gael eich arbed, fel yr holwn chwi, onide buaswn wedi peri i'm gwarchodlu eich gosod i farwolaeth. Caniateir i chwi lefaru.

Ac yn awr, pan welodd Ammon ei fod yn cael cenad i lefaru, efe a aeth ac a ymgrymodd o flaen y brenin; a chan gyfodi drachefn, dywedodd, O frenin, yr wyf yn dra diolchgar gerbron Duw y dydd hwn, fy mod etto yn fyw, a'm bod yn cael cenad i lefaru; ac ymdrechaf lefaru yn eofn; canys yr wyf yn sicr pe adnabuech fi, na oddefech i mi wisgo y rhwymau hyn. Canys myfi wyf Ammon, ac yr wyf yn ddisgynydd o Zarahemla, ac wedi dyfod i fyny o dir Zarahemla, i ymofyn ynghylch ein brodyr, y rhai a ddygodd Zeniff allan o'r tir hwnw.

Ac yn awr, darfu i Limhi, wedi clywed geiriau Ammon, fod yn dra llawen, a dywedodd, Yn awr, y gwn mewn sicrwydd fod fy mrodyr y rhai oeddynt yn nhir Zarahemla yn fyw etto. Ac yn awr, mi a orfoleddaf; ac y fory mi a beraf i'm pobl orfoleddu hefyd. Canys wele, yr ydym mewn caethiwed gan y Lamaniaid, ac yn cael ein trethu â threth sydd anhawdd ei dyoddef. Ac yn awr, wele, ein brodyr a'n gwaredant allan o'n caethiwed, neu allan o ddwyllaw y Lamaniaid, ac ni a fyddwn yn gaethion iddynt hwy; canys gwell yw i ni fod yn gaethion i'r Nephiaid, na thalu teyrnged i frenin y Lamaniaid.

Ac yn awr, gorchymynodd y brenin Limhi i'w warchodlu na rwymment Ammon mwyach, na'i frodyr, eithr perodd iddynt fyned at y bryn y tu gogleddol i Shilom, a dwyn eu brodyr i'r ddinas, fel y caent fwyta, ac yfed, ac ymorphwys oddiwrth ludded eu taith; canys yr oeddynt wedi dyoddef llawer o bethau; dyoddefasant newyn, syched, a lludded.

Ac yn awr, dygwyddodd dranoeth i'r brenin Limhi anfon cyhoeddiad yn mhilth ei holl bobl, fel yr ymgynnullent ynghyd i'r deml, i glywed y geiriau a lefarai efe wrthynt. A bu wedi ymgynnull o honynt ynghyd, iddo lefaru wrthynt yn y modd hyn, gan ddywedyd, O chwi, fy mhobl, dyrchefwch eich penau a chysurwr chwi; canys wele, mae yr amser wrth law, neu nid yw yn neppell, pan na fydd i ni mwyach fod yn ddarostyngedig i'n gelynon; er ein hymdrechiadau mynych, y rhai a fuont ofer, etto hyderaf fod ymdrech effeithiol yn aros i gael eu gwneyd. Gan hyny, dyrchefwch eich penau, a gorfoleddwch, a gosodwch eich ymddiried yn Nuw, yn y Duw hwnw yr hwn oedd Duw Abraham, ac Isaac, a Jacob; ac hefyd, y Duw hwnw a ddygodd blant Israel allan o wlad yr Aiff, ac a achosodd iddynt rodio trwy y Môr Coch ar dir sych, ac a'u porth-

odd â manna, fel na threngent yn yr anialwch ; a llawer o bethau yn ychwaneg a wnaeth efe erddynt. A thrachefn : yr un Duw hefyd a ddygodd ein tadau allan o wlad Jerusalem, ac a gadwodd ac a ddiogelodd ei bobl hyd yn bresennol. Ac wele, o herwydd ein hanwireddau a'n ffeidd-dra y dygwyd ni i gaethiwed. Ac yr ydych yn dystion oll y dydd hwn, i Zeniff, yr hwn a wnaed yn frenin ar y bobl hyn, trwy fod yn rhy awyddus i etifeddu tir ei dadau, gael ei dwyllo trwy ddichell a chyfrwysdra y brenin Laman, yr hwn a wnaeth gytundeb â'r brenin Zeniff, ac a drosglwyddodd i'w ddwyllaw feddiant o ran o'r tir, neu hyd y nod ddinas Lehi-Nephi, a dinas Shilom ; a'r wlad oddiamgylch ; ac hyn oll a wnaeth i'r unig ddyben o ddarostwng y bobl hyn, neu eu dwyn i gaethiwed. Ac wele, yr amser hwn yr ydym yn talu teyrnged i frenin y Laman-iaid, o hanner ein ŷd, a'n haidd, ac hyd y nod ein ydau oll o bob math, ac hanner cynnyrch ein eidionau a'n defaid ; ac hyd y nod hanner o bob peth sydd genym neu a feddwn, a fŷn brenin y Lamaniaid oddiarnom, neu ynte ein bywydau. Ac yn awr, onid yw hyn yn anhawdd ei ddwyn ? Ac onid yw ein trallod hwn yn fawr ? Yn awr, wele, onid oes genym achos mawr i gwynfan ? Oes, meddaf wrthyhych, y mae achos mawr genym i gwynfan, canys wele, y fath nifer o'n brodyr sydd wedi eu lladd, a'u gwaed wedi ei dywallt yn ofer, a'r cyfan o herwydd anwiredd. Canys oni buasai fod y bobl wedi syrthio i drosedd, ni oddefai yr Arglwydd i'r mawr ddrwg hwn ddyfod arnynt. Canys, wele, ni wrandawant ar ei eiriau ; eithr cododd amrafaelion yn eu plith, i.e., i'r fath raddau nes y tywalltasant waed yn eu mysg eu hunain. Ac y maent wedi lladd prophwyd i'r Arglwydd ; i.e., dyn ethol-edig gan Dduw, yr hwn a fynegodd wrthynt am eu drygioni a'u ffeidd-dra, ac a brophwydodd am lawer o bethau i ddyfod, i.e., hyd y nod ddyfodiad Crist. Ac o herwydd iddo ddywed-yd wrthynt mai Crist oedd y Duw, Tad pob peth, a dywedyd y cymmerai efe arno ffurf dyn, ac y byddai yn ol y ffurf hono y crewyd dyn ynddi yn y dechreuad ; neu mewn geiriau ereill, dywedodd fod dyn wedi ei greu ar ddelw Duw, ac y deuai Duw i lawr i blith plant dynion, ac y cymmerai arno gig a gwaed, a myned allan ar hyd wyneb y ddaear ; ac yn awr, o herwydd iddo ddywedyd hyn, gosodasant ef i farwolaeth ; a gwnaethant lawer o bethau yn ychwaneg, yr hyn a dynodd ddigofaint Duw i lawr arnynt. Gan hyny, pwy sydd yn rhyfeddu eu bod mewn caethiwed, ac yn cael eu taraw gan gystuddiau blinion ? Canys wele, dywedodd yr Arglwydd, Ni amgeleddaf fy mhobl yn nydd eu trosedd : eithr mi a gauaf i fyny eu ffyrdd, fel na lwyddont ; a'u gweithredoedd a fyddant megys maen tramgwydd o'u blaen hwynt. A thrachefn, dywed, Os fy mhobl a heuant aflendid, hwy a fedant ei ŷs yn y corwynt ; a'i effeithiau sydd wenwyn. A thrachefn, dywed, Os fy mhobl a hauant aflendid, hwy a fedant

y gwynt dwyreiniol, yr hwn sydd yn dwyn dystryw dioed. Ac yn awr, wele, cyflawnwyd addewid Duw; a chwithau a darewir ac a gystuddir. Eithr os dychwelwch at yr Arglwydd gyda llwyr-fryd calon, a gosod eich ymddiried ynddo, a'i wasanaethu â holl ddiwydrwydd eich meddwl; os gwnewch hyn, efe, yn ol ei ewyllys a'i bleser ei hun, a'ch gwareda allan o gaethiwd.

A bu ar ol i'r brenin Limhi orphen llefaru wrth ei bobl, canys efe a lefarodd lawer o bethau wrthynt, a dim ond ychydig o honynt a ysgrifenis yn y llyfr hwn, iddo fynegi wrthynt bob peth o berthynas i'w brodyr y rhai oeddynt yn nhir Zarahemla; ac efe a berodd i Ammon sefyll i fyny o flaen y dyrfa, ac adrodd wrthynt yr oll a ddygwyddodd i'w brodyr, o'r amser yr aeth Zeniff i fyny o'r tir, hyd yr amser y daeth ef ei hun i fyny o'r tir. Ac efe a adroddodd hefyd wrthynt y geiriau diweddaf a ddysgodd y brenin Benjamin wrthynt, ac a'u heglurodd i bobl y brenin Limhi, fel y deallent yr holl eiriau a lefarodd. A darfu ar ol iddo wneuthur hyn oll, i'r brenin Limhi ollwng ymaith y dyrfa, a pheri iddynt dychwelyd, bob un i'w dy ei hun.

A darfu iddo beri i'r llafnau a gynnwysent hanes ei bobl o'r pryd y gadawsant dir Zarahemla, gael eu dwyn gerbron Ammon, fel y darllenai hwynt. Yn awr, can gynted ag a darllenodd Ammon yr hanes, gofynodd y brenin iddo os medrai gyfieithu ieithoedd, a dywedodd Ammon nas gallai. A'r brenin a ddywedodd wrtho, Gan fod yn ffin o herwydd cystuddiau fy mhobl, mi a berais i dri a deugain o'm pobl gymmeryd taith i'r anialwch, fel y caent allan dir Zarahemla, ac y gallem nin-nau apelio at ein brodyr i'n gwaredu allan o gaethiwd; a hwy a gollwyd yn yr anialwch am yspaid llawer o ddyddiau; etto buont ddiwyd, ac ni chawsant dir Zarahemla, eithr dychwelasant i'r tir hwn, wedi bod yn teithio mewn tir yn mysg llawer o ddyfroedd; wedi darganfod tir wedi ei orchuddio gan esgyrn dŷnion, ac anifeiliaid, &c., ac wedi ei orchuddio hefyd gan adfeilion adeiladau o bob math; wedi darganfod tir a gafodd ei boblogi â phobl mor lliosog â lluoedd Israel. Ac yn dystiolaeth fod y pethau a ddywedasant yn wirionedd, dygasant bed-war llafn ar hugain wedi eu llanw â cherfiadau, ac y maent o aur pur. Ac wele, hefyd, dygasant ddwyfronegau, y rhai ydynt yn fawrion, ac y maent o bres a chopr, ac yn gwbl ddiannaf. A thrachefn, dygasant gledddyfau, a'u carnau wedi dyfetha, a'u llafnau wedi eu bwyta gan rwd; ac nid oes neb yn y tir yn alluog i gyfieithu yr iaith neu y cerfiadau sydd ar y llafnau. Am hyny, mi a ddywedais wrthynt ti, A eili di gyfieithu? Ac yr wyf yn dywedyd wrthynt etto, A wyddost ti am rywun a all gyfieithu? canys yr wyf yn cwyllysio cael y llafnau hyn wedi eu cyfieithu i'n hiaith ni; o herwydd, efallai, y rhoddant wybodaeth am weddill o'r bobl, y rhai a ddinystriwyd, oddiwrth berau y daeth y cof-ysgrifau hyn atom; neu, efallai, y rhoddant

wybodaeth i ni am y bobl hyn a ddinystriwyd; ac yr wyf fi yn dymuno gwybod yr achos o'u dinystr.

Yn awr, dywedodd Ammon wrtho, Yn ddiau mi a allaf dy hysbysu di, O, frenin, am ddyn a all gyfieithu y cof-ysgrifau; canys y mae ganddo yr hyn y gall edrych trwyddynt, a chyfieithu pob cof-ysgrifau sydd o hen amseryddiad; a dawn ydyw oddiwrth Dduw. A gelwir y pethau yn gyfieithwyr, ac ni all un dyn edrych ynddynt, oddieithr iddo gael gorchymyn, rhag iddo edrych am yr hyn na ddylai, a marw. A phwy bynag a orchymynir i edrych ynddynt, yr unrhyw a elwir yn weledydd. Ac wele, brenin y bobl sydd yn nhir Zarahemla, yw y dyn a orchymynir i wneuthur y pethau hyn, a'r hwn sydd â'r ddawn oruchel hon oddiwrth Dduw. A'r brenin a ddywedodd fod gweledydd yn fwy nâ phrophwyd. Ac Ammon a ddywedodd fod gweledydd yn ddadguddiwr a phrophwyd hefyd; a dawn fwy nis gall un dyn gael, oddieithr iddo feddu gallu Duw, yr hyn ni all un dyn; etto gall dyn gael gallu mawr wedi ei roddi iddo oddiwrth Dduw. Eithr gall gweledydd wybod am bethau sydd wedi myned heibio, ac hefyd am bethau i ddyfod; a thrwyddynt hwy y dadguddir pob peth, neu yn hytrach, yr eglurir pethau dirgel, ac y dygir pethau cuddiedig i'r goleuni, a phethau anhysbys a wneir yn hysbys drwyddynt; ac hefyd hysbysir pethau trwyddynt na ellid eu gwybod un ffordd arall. Felly, y mae Duw wedi darparu offerynau ag y gall dyn, trwy ffydd, gyflawni gwyρθiau nerthol; o ganlyniad, y mae yn dyfod o leshad mawr i'w gyd-greaduriaid.

Ac yn awr, pan orphenodd Ammon lefaru y geiriau hyn, y brenin a lawenychodd yn ddirfawr, ac a ddiolchodd i Dduw, gan ddywedyd, Diau fod dirgelweh mawr yn gynnwysedig ar y llafnau hyn, ac y mae yn ddiau fod y cyfieithwyr hyn wedi eu rhagbarotoi i'r dyben o egluro pob dirgelion o'r fath i blant dynion. O mor rhyfedd yw gweithredoedd yr Arglwydd, ac mor hir y goddefa gyda'i bobl; i.e., ac mor ddall ac annhreiddgar yw dealltwriaeth plant dynion, canys ni cheisiant ddoethineb, ac ni ddymunant iddi lywodraethu arnynt. Ië, y maent megys praidd gwylltion yn rhedeg oddiwrth y bugail, ac yn gwasgaru, ac yna yn cael eu gyru a'u dyfetha gan fwystfilod y goedwig.

PENNOD VI.

COF-YSGRIF ZENIFF.—*Hanes ei bobl, o'r amser y gadawsant dir Zarahemla, hyd yr amser y gwaredwyd hwynt o ddwylaw y Lamaniaid.*

MYFI, Zeniff, oeddwn wedi fy nysgu yn holl iaith y Nephiaid, ac wedi cael gwybodaeth am dir Nephi, neu dir etifeddiaethol cyntaf ein tadau, a danfonwyd fi yn ysbïwr i blith y Laman-

laid, fel yr ysbïwn allan eu galluoedd hwynt, fel y deuai ein byddin ni ar eu gwarthaf, a'u dinystrio; eithr pan welais yr hyn oedd yn dda yn eu plith, mi a chwennychais na chaffient eu dinystrio; am hyny, mi a amrysonais â'm brodyr yn yr anialwch, canys mi a fynwn i'n penaeth wneuthur cytundeb â hwynt; ond gan ei fod ef yn ddyn traws a sychedig am waed, gorchymynodd fy lladd, eithr mi a achubwyd trwy dywalltiad llawer o waed; canys tad a ymladdai yn erbyn tad, a brawd yn erbyn brawd, hyd nes dinystrio y mwyrif yn yr anialwch; ac ni a ddychwelasom, y rhai a arbedwyd o honom, i dir Zarahemla, i adrodd yr hanes hwnw wrth eu gwragedd a'u plant. Ac etto, gan fod yn dra awyddus i etifeddu tir ein tadau, mi a gasglais gynnifer ag oedd yn ewyllysio myned i fyny i etifeddu y tir, ac a gychwynasom drachefn ar ein taith i'r anialwch, er myned i fyny i'r tir; eithr tarawyd ni gan newyn a chystuddiau blin, canys yr oeddem yn ddiog i gofio yr Arglwydd ein Duw. Er hyny, wedi crwydro dros amryw ddyddiau yn yr anialwch, codasom ein pebyll yn y man lle y lladdwyd ein brodyr, yr hwn oedd yn agos i dir ein tadau.

A bu i mi fyned drachefn gyda phedwar o'm gwyr i'r ddinas, i mewn at y brenin, fel y gwypwn dueddfryd y brenin, ac fel y gwypwn os gallwn fyned i mewn â'm pobl, a meddiannu y tir mewn heddwch. Ac aethym i mewn at y brenin, ac efe a gyfammododd â mi y cawn feddiannu tir Lehi-Nephi, a thir Shilom. Ac efe hefyd a orchymynodd i'w bobl ymadael â'r tir, a minnau a'm pobl a aethom i'r tir i'w feddiannu. A ni a ddechreuasom godi adeiladau, a chyweirio caerau y ddinas, i.e. sef caerau dinas Lehi-Nephi, a dinas Shilom. A dechreuasom lafurio y ddaear, i.e. sef â phob math o hadau, â hadau yd, a gwenith, a haidd, ac â neas, ac â sheum, ac â hadau pob math o ffrwythau; a dechreuasom liosogi a llwyddo yn y tir. Yn awr, dichell a chyfrwysdra y brenin Laman, er dwyn fy mhobl i gaethiwed, oedd rhoddi i fyny y tir fel y meddiannem ef.

Gan hyny, dygwyddodd, ar ol trigo o honom yn y tir am yspaid deuddeg mlynedd, i'r brenin Laman ddechreu bod yn aflonydd, rhag mewn un modd i'm pobl i fyned yn gryfion yn y tir, ac iddynt hwythau fethu ein gorthrechu a'n dwyn i gaethiwed. Yr oeddynt hwy yn bobl ddioglyd ac eilun-addolgar: o ganlyniad, chwennychent ein dwyn ni i gaethiwed, fel y glythient ar lafur ein dwylaw; i.e. fel yr ymwledent ar ddeadelloedd ein meusydd.

Gan hyny, darfu i'r brenin Laman ddechreu cynhyrfu ei bobl, fel yr amrafaelient â'm pobl i; o ganlyniad dechreuodd fod rhyfeloedd ac amrafaelion yn y tir; canys, yn y drydedd flwyddyn ar ddeg o'm teyrnasiad yn nhir Nephi, ymaith ar y tu gogleddol i dir Shilom, tra yr oedd fy mhobl i yn dyfrhau a phorthi eu deadelloedd, ac yn llafurio eu tiroedd, daeth llu dirfawr o'r Lamaniaid arnynt, ac a ddechreuasant eu lladd, a chymmeryd ymaith eu deadelloedd, ac yd eu meusydd. Ië, a

bu iddynt ffoi, pawb na oddiweddwyd, i ddinas Nephi, a galw arnaf fi am amddiffyn.

A darfu i mi eu harfogi â bwau, ac â saethau, a chleddyfau, ac â chrymgleddyfau, ac â chwlbreni, ac â ffyn tafi, ac â phob math o arfau a allem ddyfeisio, a myfi a'm pobl a aethom yn erbyn y Lamaniaid i ryfel; i.e., yn nerth yr Arglwydd yr aethom i ryfel yn erbyn y Lamaniaid; canys myfi a'm pobl a waeddasm yn nerthol ar yr Arglwydd ar iddo ein gwaredu allan o ddwyllaw ein gelynion, canys yr oeddem wedi ein deffroi i goffadwriaeth o waredigaeth ein tadau. A gwrandaedd Duw ein cri, ac a atebodd ein gweddïau; ac ni a aethom allan yn ei nerth, i.e., ni a aethom allan yn erbyn y Lamaniaid, ac mewn un dydd a noson, lladdasom dair mil a thri a deugain; lladdasom hwynt, hyd nes yr oeddem wedi eu gyru allan o'n tir. A mi fy hun, a'm dwylaw fy hunan, a gynnorthwyais i gladdu eu meirw. Ac wele, er ein tristwch mawr a'n galar, cafodd dau gant a phedwar ar bymtheg a thrigain o'n brodyr eu lladd.

A darfu i ni drachefu ddechreu cadarnhau y deyrnas, a dechreu drachefu etifeddu y tir mewn heddwech. Ac mi a berais wneuthur arfau rhyfel o bob math, fel y gallwn trwy hyny gael arfau i'm pobl, erbyn yr amser y deuai y Lamaniaid i fyni drachefu i ryfel yn erbyn fy mhobl. A gesodais wylwyr oddi amgylch y tir, fel na ddeuai y Lamaniaid arnom drachefu yn ddisymwrth a'n dyfetha; ac felly y gwyliais fy mhobl a'm deadelloedd, ac y cedwais hwynt rhag syrthio i ddwyllaw eu gelynion.

A darfu i ni etifeddu tir ein tadau, am lawer o flynyddau, i.e., am yspaid dwy flynedd a deugain; ac mi a berais i'r gwyr lasurio y ddaear, a chynnyrchu pob math o lafur, a phob math o ffrwyth. A pherais i'r gwragedd nyddu, a llafurio, a gweithio, a gwneuthur pob math o lian teg; i.e., a phob math o frethyn, fel y dilladem ein noethni; ac felly y llwyddasom yn y tir—felly y cawsom heddwech gwastadol yn y tir am yspaid dwy flynedd a deugain.

A bu i'r brenin Laman farw, ac i'w fab ddechreu teyrnasu yn ei le. Ac efe a ddechreuodd gynhyrfu ei bobl mewn gwrthryfel yn erbyn fy mhobl i; am hyny, hwy a ddechreuasant barotoi at ryfel, a dyfod i fyni i ryfel yn erbyn fy mhobl i. Eithr mi a anfonais ysbïwyr oddiamgylch tir Shemlon, fel y gwypwn am eu parotoiadau, ac y gwylwn rhagddynt, fel na ddeuent ar fy mhobl a'u dinystrio.

A bu ddyfod o honynt i fyni y tu gogleddol i dir Shilom, yn lluoedd mawrion, yn wyr wedi eu harfogi â bwau, ac â saethau, ac â chleddyfau, ac â chrymgleddyfau, ac â cheryg, ac â ffyn tafi, ac yr oeddynt wedi eillio eu penau, nes yr oeddynt yn noethion; ac wedi ymwregysu â gwregys o groen oddi amgylch eu lwynau.

A dygwyddodd beri o honof guddio gwragedd a phlant fy mhobl yn yr anialwch; a pherais hefyd i'm henafgwyr a allent

ddwyn arfau, ac hefyd fy holl wyr ieuaine a aillent ddwyn arfau, ymgasglu ynghyd i fyned i ryfel yn erbyn y Lamaniaid; ac mi a'u cyfleais hwynt yn eu rhesi, pob dyn yn ol ei oedran.

A bu i ni fyned i fyny i ryfel yn erbyn y Lamaniaid; a myfi, i.e., myfi, yn fy hen ddyddiau, a aethym i fyny i ryfel yn erbyn y Lamaniaid. A bu i ni fyned i fyny yn nerth yr Arglwydd i ryfel.

Yn awr, ni wyddai y Lamaniaid ddim ynghylch yr Arglwydd, nac am nerth yr Arglwydd, am hyny hwy a ymddibynent ar nerth eu hunain. Etto yr oeddynt yn bobl gryffion, gyda golwg ar nerth dynion—yr oeddynt yn bobl wylltion, a chireu-lawn, a sychedig am waed, ac yn credu yn nhraddodiad eu tadau, yr hwn sydd fel hyn:—Credw iddynt gael eu gyru allan o wlad Jerusalem, o herwydd anwireddau eu tadau, ac iddynt gael cam yn yr anialweh gan eu brodyr, ac iddynt gael cam hefyd tra yn croesi y môr. A thrachefn, iddynt gael cam tra yn nhir cyntaf eu hetifeddiaeth, ar ol iddynt groesi y môr, a hyn oll oblegid fod Nephi yn ffyddlonach i gadw gorchymynion yr Arglwydd; gan hyny cafodd flafr gan yr Arglwydd, canys yr Arglwydd a wrandawodd ei weddian ac a'u hatebodd, ac efe a flaenorodd eu taith yn yr anialweh. A'i frodyr ef oeddynt ddigllawn wrtho, o herwydd na ddeallent ymdriniaethau yr Arglwydd; yr oeddynt yn ddigllawn wrtho hefyd ar y dyfroedd, o herwydd caledu o honynt eu calonau yn erbyn yr Arglwydd. A thrachefn, yr oeddynt yn ddigllawn wrtho wedi iddynt gyrhaedd gwlad yr addewid, canys dywedent ei fod wedi cymmeryd llywodraeth y bobl allan o'u dwylaw hwynt, a hwy a geisiasent ei ladd ef. A thrachefn, yr oeddynt yn ddigllawn wrtho, o herwydd ymadael o hono i'r anialweh yn ol fel y gorchymynodd yr Arglwydd, a chymmeryd y cof-lyfrau y rhai oeddynt wedi eu cerfio ar y llafnau pres, canys dywedent iddo eu lladrata hwynt. Ac fel hyn y dysgasant eu plant, i'w cashau hwynt, a'u llofruddio, a lladrata oddi arnynt, a'u hyspeilio, a gŵneuthur yr oll a aillent er eu dinystrio: gan hyny meddant gasineb gwastadol tuag at blant Nephi. Canys i'r dyben hyn yn unig y twyllwyd fi gan y brenin Laman, trwy ei hoced, a'i gyfrwysdra i dwyllo, a'i addewidion teg, fel y dygais fy mhobl hyn i'r tir hwn, fel eu dinystrier ganddynt; i.e., ac yr ydym wedi dyoddef hyn flynyddau lawer yn y tir.

Ac yn awr, myfi, Zenifi, wedi mynegi yr holl bethau hyn wrth fy mhobl ynghylch y Lamaniaid, a'u cynhyrfais i fyned i ryfel â'u holl nerth, gan osod eu hymddiried yn yr Arglwydd; am hyny, ymdrechasom â hwynt wyneb yn wyneb. A darfu i ni eu gyru drachefn allan o'n tir; a lladdasom hwynt â lladdfa fawr, i.e., cynnifer nad allem eu rhifo hwynt.

A bu i ni ddychwelyd drachefn i dir ein hunain, a'm pobl a ddechreuasant eilwaith ofalu am eu deaddelloedd, a thrin eu tir. Ac yn awr, gan fy mod innau yn hen, mi a roddais y deyrnas i un o'm meibion; am hyny, nid wyf yn dywedyd ychwaneg. A bydded i'r Arglwydd fendithio fy mhobl. Amen.

PENNOD VII.

Ac yn awr, darfu i Zeniff roddi y deyrnas i Noah, un o'i feibion, am hyny, Noah a ddechreuodd deyrnasu yn ei le; eithr ni rodiodd efe yn ffyrdd ei dad. Canys wele, ni chadwodd orchymynion Duw, eithr efe a rodiodd yn ol dymuniadau ei galon ei hun. Ac yr oedd ganddo lawer o wragedd a gordderchwagedd. Ac achosodd i'w bobl gyflawni pechod, a gwneuthur yr hyn oedd yn ffiaidd yn ngolwg yr Arglwydd. Ië, hwy a gyflawnasant odineb, a phob math o ddrygioni. Ac efe a osododd dreth o bummed ran o'r oll a feddent; y bummed ran o'u haur ac o'u harian, a'r bummed ran o'u ziff, ac o'u copr, ac o'u pres a'u haiarn; a'r bummed ran o'u pesgedigion; ac hefyd y bummed ran o'u holl yd. A hyn oll a wnaeth er cynnal ei hun, a'i wragedd, a'i ordderchwagedd; ac hefyd ei offeiriaid, a'u gwragedd a'u gordderchwagedd hwythau; felly y cyfnewidiodd efe achosion y deyrnas. Canys efe a dynodd ymaith yr holl offeiriaid a gyssegrwyd gan ei dad; ac a gyssegrodd rai newyddion yn eu lle, y cyfryw ag oeddynt wedi ymddyrchafu yn malchder eu calonau. Ië, ac felly y cynnaliwyd hwynt yn eu diogi, ac yn eu heilun-addoliaeth, ac yn eu puteindra, trwy y trethi a osododd y brenin Noah ar ei bobl; felly y bobl a lafuriasant yn fawr i gynnal anwiredd. Ië, ac aethant hwythau hefyd yn eilun-addolgar, oblegid hwy a dwyllwyd gan eiriau ofer a gwenieithus y brenin a'r offeiriaid; canys hwy a lefarasant bethau gwenieithus wrthynt.

A bu i'r brenin Noah gyfodi amryw adeiladau gwychion ac helaeth; ac addurnodd hwynt â hardd-waith o goed, ac o bob math o bethau gwerthfawr, o aur, ac arian, haiarn, a phres, a ziff, a chopr; ac a adeiladodd iddo hefyd balas eang, a gorsedd yn ei ganol, yr hon oll oedd o goed teg, ac wedi ei gwychu ag aur, ac arian, ac â phethau gwerthfawr. Ac hefyd perodd i'w weithwyr weithio pob math o hardd-waith o fewn muriau y deml, o goed teg, ac o gopr, ac o bres; a'r eisteddleoedd a neillduwyd i'r archoffeiriaid, y rhai oeddynt yn uwch nâ'r holl eisteddleoedd ereill, a addurnodd efe ag aur pur; a pherodd wneuthur bronwaith o'u blaen, fel y gorphwysent eu cyrff a'u breichiau arno, tra y llefarent eiriau celwyddog ac ofer wrth ei bobl.

A darfu iddo adeiladu twr yn agos i'r deml; ië, twr tra uchel, ië, can ucheled ag y medrai efe sefyll ar ei ben ac edrych dros dir Shilom, ac hefyd dir Shemlon, yr hwn a feddiannid gan y Lamaniaid; ac efe a allai hyd y nod edrych dros yr holl wlad oddi amgylch.

A bu iddo beri cyfodi llawer o adeiladau yn nhir Shilom; a pherodd adeiladu twr mawr ar y bryn yn ogleddol i dir Shilom, yr hwn a fu yn gynniweirfa i blant Nephi, yn yr amser y ffoisant allan o'r tir; ac felly y gwnaeth efe â'r cyfoeth a gafodd trwy drethu ei bobl.

A darfu iddo osod ei galon ar ei gyfoeth, a threulio ei amser i fyw yn derfysglyd gyda'i wragedd a'i ordderchwragedd; ac felly hefyd ei offeiriaid a dreuliasant eu hamser gyda phuteiniaid. A bu iddo blanu gwinllanoedd oddi amgylch yn y tir; ac adeiladu gwinwryfau, a gwneuthur gwin mewn cyflawnder; ac am hyny efe a aeth yn yfwr gwin, a'i bobl hefyd.

A bu i'r Lamaniaid ddechreu dyfod i mewn ar ei bobl, ar niferi bychain, a'u lladd hwynt yn eu meusydd, a thra yr oeddynt yn gofalu am eu deadelloedd. A'r brenin Noah a anfonodd wylwyr oddi amgylch, y tir i'w cadw hwynt ymaith; eithr ni anfonodd nifer digonol, a daeth y Lamaniaid arnynt ac a'u lladdasant, ac a yrasant lawer o'u deadelloedd allan o'r tir: felly y dechreuodd y Lamaniaid eu dinystrio, ac ymarfer eu casinb tuag atynt.

A darfu i'r brenin Noah ddanfod ei fyddinoedd yn eu herbyn, a hwy a yrwyd yn ol, neu o leiaf hwy a yrwyd yn ol am amser; am hyny hwy a ddychwelasant gan orfoleddu yn eu hyspail. Ac yn awr, o herwydd y fuddugoliaeth fawr hon, ymddyrchafasant yn malchder eu calonau; ymfrestient yn eu nerth eu hunain, gan ddywedyd, y gallai eu deg a deugain hwy sefyll yn erbyn miloedd o'r Lamaniaid; ac felly yr ymfrestient, ac yr ymhyfrydent mewn gwaed, a thywalltiad gwaed eu brodyr, a hyn oblegid drygioni eu brenin a'u hoffeiraiad.

A dygwyddodd fod dyn yn eu mysg, enw yr hwn oedd Abinadi; ac efe a aeth allan yn eu mysg, ac a ddechreuodd brophwydo, gan ddywedyd, Wele, fel hyn y dywed yr Arglwydd, ac fel hyn y gorchymynodd i minnau, gan ddywedyd, Dos, a dywed wrth y bobl hyn, Fel hyn y dywed yr Arglwydd: gwae y bobl hyn, canys mi a welais eu ffeidd-dra, a'u drygioni, a'u puteindra; ac oddieithr iddynt edifarhau, mi a ymwelaf â hwynt yn fy llid. Ac oddieithr iddynt edifarhau, a throï at yr Arglwydd eu Duw, mi a'u rhoddaf yn nwyllaw eu gelynion; ie, a dygir hwy i gaethiwd; a chystuddir hwynt trwy law eu gelynion. A bydd y gwybyddant mai myfi yw yr Arglwydd eu Duw, a'm bod yn Dduw eiddigus, yn ymwelad ag anwireddau fy mhobl. A bydd oddieithr i'r bobl hyn edifarhau, a throï at yr Arglwydd eu Duw, y dygir hwy i gaethiwd; ac ni achub neb hwynt, oddieithr yr Arglwydd, y Duw Hollalluog. Ie, a bydd, pan waeddant arnaf, y byddaf ddiog i wrandaw eu llef; ie, a goddefaf iddynt gael eu taraw gan eu gelynion. Ac oddieithr iddynt edifarhau mewn sachlian a lludw, a galw yn nerthol ar yr Arglwydd eu Duw, ni wrandawaf eu gweddïau, ac ni waredaf hwynt o'u cystuddïau; ac felly y dywedodd yr Arglwydd, ac felly y gorchymynodd i minnau.

Yn awr, dygwyddodd pan lefarodd Abinadi y geiriau hyn wrthynt, iddynt lidio wrtho, a cheisio cymmyrda ymaith ei fywyd; eithr yr Arglwydd a'i gwaredodd ef allan o'u dwyllaw.

Yn awr, wedi i'r brenin Noah glywed y geiriau a lefarodd Abinadi wrth y bobl, yntau hefyd a lidiodd; ac a ddywedodd, Pwy yw Abinadi, fel y bernir fi a'm pobl ganddo ef? neu, pwy yw yr Arglwydd, a ddwg ar fy mhobl y fath gystudd mawr? Yr wyf yn gorchymyn i chwi ddwyn Abinadi yma, fel y lladdwyf ef; canys efe a ddywedodd y pethau hyn, fel y cynhyrfai fy mhobl i ddigio wrth eu gilydd, a chyfodi amrafaelion yn mysg fy mhobl; am hyny, mi a'i lladdaf. Yn awr yr oedd llygaid y bobl wedi eu dallu; gan hyny caledasant eu calonau yn erbyn geiriau Abinadi, a cheisiasant o'r amser hwnw allan ei gymmeryd. A'r brenin Noah a galedodd ei galon yn erbyn gair yr Arglwydd, ac ni edifarhaodd am ei weithredoedd drwg.

A bu ar ol yspaid dwy flynedd, ddyfod o Abinadi i'w mysg wedi ymddyethro, fel na adwaenent ef, a dechreuodd brophwydo yn eu mysg, gan ddywedyd, Fel hyn y gorchymynodd yr Arglwydd i mi, gan ddywedyd, Abinadi, dos a phrophwyda wrth fy mhobl hyn, canys hwy a galedasant eu calonau yn erbyn fy ngeiriau: ni edifarhasant am eu gweithredoedd drwg; am hyny, mi a ymwelaf â hwynt yn fy nigofaint, i.e., yn fy nigr lliodog yr ymwelaf â hwynt yn eu hanwireddau a'u ffileidd-dra; i.e., gwae y genedlaeth hon. A'r Arglwydd a ddywedodd wrthyf, Estyn allan dy law a phrophwyda, gan ddywedyd, Fel hyn y dywed yr Arglwydd, A bydd i'r genedlaeth hon, o herwydd eu hanwireddau, gael eu dwyn i gaethiwed a'u cernodio; i.e., a hwy a yrir gan ddynion, ac a leddir; a fyltur-iaid yr awyr, a'r cwn, i.e., a'r bwystfilod gwylltion, a fwyntant eu cnawd.

A bydd y cyfrifir bywyd y brenin Noah megys dilledyn mewn ffwrnais boeth; canys efe a gaiff wybod mai myfi yw yr Arglwydd. A bydd y tarawaf fy mhobl hyn â chystuddiau blin; i.e., â newyn ac â haint; a pheraf iddynt wylofain trwy gydol y dydd. I.e., a pheraf iddynt gael beichiau wedi eu rhwymo ar eu cefnau; a hwy a yrir o flaen megys asyn mud.

A bydd i mi ddaunfon cenllysg i'w mysg, a hwy a darewir ganddynt; a tharewir hwynt hefyd gan y dwyrein-wynt; a phryfed hefyd a aflonyddant eu tir, ac a ddyfethant eu yd. A tharewir hwynt â haint fawr; a hyn oll a wnaif o herwydd eu hanwiredd a'u ffileidd-dra.

A bydd os na edifarhant, i mi eu llwyr ddyfetha oddiar wyneb y ddaear; er hyny cant adael hanes ar eu hol, ac mi a'i cadwaf er mwyn y cenedloedd ereill a etifeddant y tir; i.e., hyn a wnaif fel y dadguddiwyf ffileidd-dra y bobl hyn i genedloedd ereill. Ac Abinadi a brophwydodd lawer o bethau yn erbyn y bobl hyn.

A darfu iddynt fod yn ddigllawn wrtho; a hwy a'i cymmerasant ac a'i dygasant yn rhwym o flaen y brenin, ac a ddywedasant wrth y brenin, Wele, ni a ddygasom ddyn o'th

flaen yr hwn a brophwydodd yn ddrwg am dy bobl, ac a ddywed y dinystria Duw hwynt. Ac efe a brophwyda ddrwg hefyd am dy fywyd di, ac a ddywed y bydd dy fywyd megys dilledyn mewn ffwrnais dân. A thrachefn, dywed y byddi di megys gwelltyn, ie, megys gwelltyn sych y maes, yr hwn a fathrir gan anifeiliaid ac a sethrir dan draed. A thrachefn, dywed y byddi di megys blodau ysgallen, yr hon pan fyddo yn llwyr addfed, os chwytha y gwynt, a yrir ar hyd wyneb y tir; ac hōna mai Duw a'i llefarodd. A dywed y daw hyn oll arnat ti, os na fydd i ti edifarhau; a hyn o herwydd dy anwireddau.

Ac yn awr, O frenin, pa ddrwg mawr a wnaethost, neu pa bechodau mawrion a gyflawnodd dy bobl, fel ein condemnir gan Dduw, neu ein bernir gan y dyn hwn? Ac yn awr, O frenin, wele, yr ydym ni yn ddieuog, a thithau, O frenin, ni phechaist; am hyny y dyn hwn a ddywedodd gelwydd am danat, ac a brophwydodd yn ofer. Ac wele, yr ydym ni yn gryfion, ni ddeuwn i gaethiwed, ac ni chaethgludir ni gan ein gelynnion; ie, a thithau a lwyddaist yn y tir, a thi a gai lwyddo hefyd. Wele, dyma y dyn, rhoddwn ef yn dy ddwyllaw di; gwna ag ef megys y gwelot yn dda.

A darfu i'r brenin Noah beri i Abinadi gael ei fwrw yn ngharchar; ac efe a orchymynodd i'r offeiriaid ymgasglu ynghyd, fel y cynnalai gynghor gyda hwynt pa beth a wnelai iddo. A bu iddynt hwy ddywedyd wrth y brenin, Dwg ef yma, fel yr holom ef; a'r brenin a achosodd ei ddwyn ger eu bron. A hwy a ddechreuasant ei holi, fel y croesent ef, fel trwy hyny y gallent gael rhywbeth i'w gyhuddo ag ef; ond efe a'u hatebodd yn eofn, ac a wrthsafodd eu holl gwestiynau, ie, er eu syndd; canys gwrthsafodd hwynt yn eu holl gwestiynau, ac a'u dyrysodd yn eu holl eiriau.

A darfu i un o honynt ddywedyd wrtho, Pa beth a feddylia y geiriau sydd yn ysgrifenedig, ac a ddysgwyd gan ein tadau, gan ddywedyd, Mor brydferth ar y mynyddoedd yw traed yr hwn sydd yn efengylu, yn cyhoeddi heddiwch; a'r hwn sydd yn mynegi daioni, yn cyhoeddi iachawdwriaeth; yn dywedyd wrth Seion, Dy Dduw sydd yn teyrnasu! Dy wylwyr a ddychafant lef; gyda'r llef y cyd-ganant; canys gwelant lygad yn llygad, pan ddychwelo yr Arglwydd Seion. Bloeddiwch, cyd-genwch, anialwch Jerusalem; canys yr Arglwydd a gysurodd ei bobl, efe a waredodd Jerusalem. Dïosgodd yr Arglwydd fraich ei santeiddrwydd yn ngolwg yr holl genedloedd; a holl gyrau y ddaear a welant iachawdwriaeth ein Duw ni. Ac yn awr dywedodd Abinadi wrthynt, A ydych chiwi yn offeiriaid, ac yn cymmeryd arnoch i ddysgu y bobl hyn, ac i ddeall ysbryd y brophwydoliaeth, ac etto yn chwennych gwybod genyf fi pa beth a feddylia y pethau hyn? Yr wyf yn dywedyd wrthyich, Gwae chiwi am wýrdroi ffyrdd yr Arglwydd. Canys os ydych yn deall y pethau hyn, nis dysgasoch hwynt; gan

hyny, yr ydych wedi gŵyrdroi ffyrdd yr Arglwydd. Nid ydych wedi gogwyddo eich calonau at ddeall; gan hyny, ni fuoch ddoeth. Am hyny, pa beth ydych yn ddysgu i'r bobl hyn? A hwy a ddywedasant, Yr ydym yn dysgu cyfraith Moses. A thrachefn efe a ddywedodd wrthynt, Os ydych yn dysgu cyfraith Moses, paham nad ydych chwi yn ei chadw? Paham y gosodwch eich calonau ar gyfoeth? Paham y godinebwch, ac y gwariwch eich cryfdwr gyda phuteiniaid, i.e., ac achosi y bobl hyn i gyflawni pechod, nes i'r Arglwydd beri fy nanfon i brophwydo yn erbyn y bobl hyn, i.e., sef drwg mawr yn erbyn y bobl hyn? Ai ni wyddoch fy mod yn llefaru y gwirionedd? Yn ddiau, gwyddoch fy mod yn llefaru y gwirionedd, a dylech grynau gerbron Duw.

A bydd, y tarewir chwi am eich anwiredau: canys dywed-asoch eich bod yn dysgu cyfraith Moses. A pha beth a wyddoch ynghylch cyfraith Moses? A ddaw iachawdwriaeth trwy gyfraith Moses? Pa beth a ddywedwch chwi? A hwy a atebasant, gan ddywedyd, fod iachawdwriaeth yn dyfod trwy gyfraith Moses. Ond yn awr, Abinadi a ddywedodd wrthynt, Mi a wn, os ydych yn cadw gorchymynion Duw, yr achubir chwi; i.e., os ydych yn cadw y gorchymynion a roddodd yr Arglwydd i Moses ar fynydd Sinai, gan ddywedyd, Myfi yw yr Arglwydd dy Dduw, yr hwn a'th ddug di allan o wlad yr Aifft, o dŷ y caethiwed. Na fydded i ti dduwiau ereill ger fy mron. Na wna i ti ddelfw gerfiedig, na llun dim a'r y sydd yn y nef-oedd uchod, nac a'r y sydd ar y ddaear isod. Yn awr, Abinadi a ddywedodd wrthynt, A ydych chwi wedi gwneuthur hyn oll? Yr wyf yn dywedyd wrthynt, Naddo. Ac a ddysgasoch chwi y bobl yma i wneuthur yr holl bethau hyn? Yr wyf yn dywedyd wrthynt, Naddo.

Ac yn awr, pan glywodd y brenin y geiriau hyn, efe a ddywedodd wrth ei offeiriaid, Ymaith â'r dyn hwn, a laddwch ef: canys pa beth sydd genym i wneuthur iddo, oblegid y mae yn ynyd. A hwy a safasant ac a gynnygiasant osod eu dwylaw arno; eithr efe a'i gwrthsafodd, ac a ddywedodd wrthynt, Na chyffyrddwch â mi, canys Duw a'ch tery os gosodwch eich dwylaw arnaf fi, oblegid nid wyf etto wedi cyflawni y genadwri a anfonodd yr Arglwydd fi i'w chyflawni; ac nid wyf ychwaith wedi mynegi wrthynt yr hyn a ddymunasochn arnaf ei fynegi; gan hyny, ni oddefa Duw i mi gael fy nyfetha yr amser hwn. Eithr rhaid i mi gyflawni y gorchymynion a orchymynodd yr Arglwydd i mi; ac o herwydd i mi fynegi y gwirionedd wrthynt, yr ydych yn ddigllawn wrthynt. A thrachefn, o herwydd i mi lefaru gair Duw, barnasoch fy mod yn ynyd.

Yn awr, dygwyddodd ar ol i Abinadi lefaru y geiriau hyn, na feiddiodd pobl y brenin Noah osod eu dwylaw arno, canys yr oedd ysbryd yr Arglwydd arno; a'i wnechpryd oedd yn llewyrchu â dyscleirdeb mawr, hyd y nod megys Moses tra ar fynydd Sinai, pan yn llefaru â'r Arglwydd. Ac efe a lefarodd

gyda gallu ac awdurdod oddiwrth Dduw; ac a ychwanegodd i fefaru, gan ddywedyd, Yr ydych yn gweled nad oes genych allu i'm lladd, gan hyny mi a orphenaf fy nghanadwri. Iê, ac yr wyf yn canfod ei bod yn eich gofidio yn eich calonau, oblegid fy mod yn mynegi y gwirionedd ynghylch eich anwireddau; iê, ac y mae fy ngeiriau yn eich llenwi â syndod, a rhyfeddod, ac â digter. Eithr yr wyf fi yn gorphen fy nghanadwri; ac yna nid oes wahaniaeth pa le yr âf, os byddaf gadwedig. Ond hyn wyf yn ei ddywedyd wrthych, Yr hyn a wnewch i mi, ar ol hyn, a fydd yn arwyddlun a chysgod o bethau sydd i ddyfod. Ac yn awr, darllenaf i chwi y gweddill o orchymynion Duw, canys canfyddaf nad ydynt yn ysgrifenedig yn eich calonau; a chanfyddaf eich bod wedi astudio a dysgu anwiredd y rhan fwyaf o'ch oes.

Ac yn awr, yr ydych yn cofio i mi ddywedyd wrthych, Na wna i ti ddelw gerfiedig, na llun dim a'r y sydd yn y nefoedd uchod, nac a'r y sydd ar y ddaear isod, nac a'r sydd yn y dwfr dan y ddaear. A thrachefn: Nac ymgryma iddynt, ac na wasanaetha hwynt; oblegid nyfi yr Arglwydd dy Dduw, wyf Dduw eiddigus, yn ymweled ag anwiredd y tadau ar y plant, hyd y drydedd a'r bedwaredd genedlaeth o'r rhai a'm cashant; ac yn gwneuthur trugaredd i filoedd o'r rhai a'm carant ac a gadwant fy nghorchymynion. Na chymmer enw yr Arglwydd dy Dduw yn ofer; canys nid dieuog gan yr Arglwydd yr hwn a gymmero ei enw ef yn ofer. Cofia y dydd Sabboth i'w santeiddio ef. Chwe diwrnod y gweithi, ac y gwnai dy holl waith: ond y seithfed dydd, Sabboth yr Arglwydd dy Dduw, na wna ddim gwaith, tydi, na'th fab, na'th ferch, na'th wasanaethwr, na'th wasanaethferch, na'th anifail, na'th ddyethrddyn a fyddo o fewn dy byrth; o herwydd mewn chwe diwrnod y gwnaeth yr Arglwydd y nefoedd a'r ddaear, y môr, a'r hyn oll sydd ynddynt; ac a orphwysodd y seithfed dydd; am hyny, y bendithiodd yr Arglwydd y dydd Sabboth ac a'i santeiddiodd ef. Anrhydedda dy dad a'th fam, fel yr estyner dy ddyddiau ar y ddaear, yr hon y mae yr Arglwydd dy Dduw yn rhoddi i ti. Na ladd. Na wna odineb. Na ladrata. Na ddwg gam-dystiolaeth yn erbyn dy gymmydog. Na chwennych dŷ dy gymmydog, na chwennych wraig dy gymmydog, na'i wasanaethwr, na'i wasanaethferch, na'i ffrind, na'i asyn, na dim a'r sydd eiddo dy gymmydog.

PENNOD VIII.

A BU AR OL i Abinadi orphen y geiriau hyn, iddo ddywedyd wrthynt, A ddysgasoch chwi y bobl yma y dylent ofalu gwneuthur y pethau hyn oll? ac i gadw y gorchymynion hyn? Yr wyf yn dywedyd wrthych, Naddo; canys pe gwnaethoch,

ni pherai yr Arglwydd i mi ddyfod a phrophwydo drwg am y bobl hyn. Ac yn awr, dywedasoch fod iachawdwriaeth yn dyfod trwy gyfraith Moses. Yr wyf yn dywedyd wrthych fod yn anghenrheidiol i chwi gadw cyfraith Moses hyd yma; eithr yr wyf yn dywedyd wrthych, y daw yr amser pan na fydd mwyach yn anghenrheidiol cadw cyfraith Moses. Ac yn mhellach, meddaf wrthych, nid yw iachawdwriaeth yn dyfod trwy y gyfraith yn unig; ac oni bai yr iawn a rydd Duw ei hun dros bechodau ac anwireddau ei bobl, er bod o gyfraith Moses, rhaid fuasai eu cyfrgolli yn anocheladwy. Ac yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthych, ei bod yn anghenrheidiol rhoddi cyfraith i blant Israel, i.e. cyfraith gaeth iawn; canys pobl wargaled oeddynt; yn gyflym i weithredu drygioni, ac yn ddiog i gofio yr Arglwydd eu Duw; am hyn y rhoddwyd cyfraith iddynt, i.e. cyfraith cyflawniadau ac ordinhadau, cyfraith ag oeddynt i'w hufyddhau yn gaeth, o ddydd i ddydd, er eu cadw mewn coffadwriaeth o Dduw, a'u dyledswydd tuag ato. Ond, wele, meddaf wrthych, yr holl bethau hyn oeddynt gysgod pethau i ddyfod. Ac yn awr, a ddeallasant hwy y gyfraith? Yrwyf yn dywedyd wrthych, Naddo, nid oeddynt oll yn deall y gyfraith; a hyn o herwydd caledwch eu calonau; canys nid oeddynt yn deall nas gallai un dyn gael ei achub, oddieithr trwy brynedigaeth Duw. Canys, wele, oni phrophwydodd Moses wrthynt am ddyfodiad y Messiah, ac y gwaredai Duw ei bobl, i.e. ac hyd y nod yr holl brophwydi y rhai a brophwydasant er dechreuad y byd? Ai ni lefarasant hwy fwy neu lai am y pethau hyn? Ai ni ddywedasant y deuai Duw ei hun i lawr i blith plant dynion, ac y cymmerai arno ddull dyn, ac yr ai mewn awdurdod nerthol ar wyneb y ddacar? Ie, ai ni ddywedasant hefyd, y dygai efe oddiamgylch adgyfodiad y meirw, ac y cawsai efe ei hun ei orthrymu a'i gystuddio? Ie, ai ni ddywed hyd y nod Isaiah, Pwy a gredodd i'n hymadrodd? ac i bwy y dadguddiwyd braich yr Arglwydd? canys efe a dyf o'i flaen ef fel blaguryn, ac fel gwreiddyn o dir sych; nid oes na phryd na thegwch iddo; a phan edrychom arno, ni bydd pryd fel y dynunem ef. Dirmygedig yw, a diystyras o'r gwyr; dyn gofidus, a chynnefin â dolur; ac yr oeddyn megys yn cuddio ein gwynebau oddi wrtho: dirmygedig oedd, ac ni wnaethom gyfrif o hono.

Diau efe a gymmerth ein gwendid ni, ac a ddyg ein doluriau; etto ni a'i cyfrifasom ef wedi ei faeddu, ei daro gan Dduw, a'i gystuddio. Ond efe a archollwyd am ein camweddau ni, efe a ddrylliwyd am ein hanwireddau ni: cospedigaeth ein heddwch ni oedd arno ef; a thrwy ei gleisiau ef yr iachawyd ni. Nyni oll a grwydrasom fel defaid: troisom bawb i'w ffordd ei hun; a'r Arglwydd a roddes arno ef ein hanwiredd ni i gyd. Efe a orthrymwyd, ac efe a gystuddiwyd, ac nid agorai ei enau; fel oen yr arweinid ef i'r lladdfa, ac fel y tau dafad o flaen y rhai

a'i cneifiai, felly nid agorai yntau ei enau. O garchar ac o farn y cymmerwyd ef; a phwy a draetha ei oes ef? canys efe a dorwyd o dir y rhai byw; rhoddwyd pla arno ef am gamwedd fy mhobl. Ac efe a wnaeth ei fedd gyda'i rhai anwir, a chyda'r cyfoethog yn ei farwolaeth; am na wnaethai gam, ac nad oedd twyll yn ei enau.

Eithr yr Arglwydd a fynai ei ddryllio ef; efe a'i clwyfodd: pan osodo efe ei enaid yn aberth dros bechod, efe a wel ei had, efe a estyn ei ddyddiau; ac ewyllys yr Arglwydd a lwyddai yn ei law ef. O lafur ei enaid y gwel, ac y diwellir: fy ngwas cyfiawn a gyfiawnha lawer trwy ei wybodaeth; canys efe a ddwg eu hanwireddau hwynt. Am hyny y rhanaf iddo ran gyda llawer, ac efe a rana yr yspail gyda'r cedyrn; am iddo dywallt ei enaid i farwolaeth: ac efe a gyfrifwyd gyda'r troseddwyd; ac efe a ddyg bechodau llaweroedd, ac a eiriolodd dros y troseddwyd.

Ac yn awr, Abinadi a ddywedodd wrthynt, Mi a ewyllysiwn i chwi ddeall y daw Duw ei hun i waered i blith plant dynion, ac y gwareda ei bobl; ac am ei fod yn trigo mewn cnawd, efe a elwir yn Fab Duw: ac wedi darostwng y cnawd i ewyllys y Tad, gan fod yn Dad a Mab; yn Dad, o herwydd iddo gael ei genedlu trwy allu Duw; ac yn Fab, o herwydd y cnawd; felly y mae yn dyfod yn Fab a Thad; a hwynt-hwy ydynt un Duw, ie, gwir Dad tragywyddol nef a daear; ac felly mae y cnawd, trwy ddyfod yn ddarostyngedig i'r ysbryd, neu y Tad i'r Mab, gan fod yn un Duw, yn dyoddef temtasiwn ac yn peidio ymollwng i'r demtasiwn, eithr yn dyoddef cael ei watwar, a'i fflangellu, a'i fwrw allan, a'i ddiarddel gan ei bobl. Ac ar ol hyn oll, wedi cyflawni llawer o wyrthiau nerthol yn mysg plant dynion, efe a arweinir, ie, megys y dywedodd Isaiah, fel y tau dafad o flaen y rhai a'i cneifiai, felly nid agorai yntau ei enau; ie, felly y caiff efe ei arwain, ei groeshoelio, a'i ladd, trwy fod y cnawd yn dyfod yn ddarostyngedig hyd y nod i farwolaeth, ac ewyllys y Mab yn cael ei llyncu i fynny yn ewyllys y Tad; ac felly y mae Duw yn dryllio rhwymau marwolaeth; wedi buddugoliaethu ar anghau; gan roddi gallu i'r Mab i eiriol dros blant dynion; wedi esgyn i'r nef; yn meddu ymysgaroedd trugaredd; yn llawn tosturi tuag at blant dynion; yn sefyll rhyngddynt a chyfiawnder; wedi dryllio rhwymau marwolaeth, gan gymmeryd arno eu hanwiredd a'u troseddiadau; wedi eu gwaredu hwynt, a boddloni gofynion cyfiawnder. Ac yn awr, meddaf wrthyhych, Pwy a fynegai ei oes ef? Wele, meddaf wrthyhych, ar ol i'w enaid gael ei wneuthur yn offrwm dros bechod, efe a wel ei had. Ac yn awr, pa beth a ddywedwch chwi? A phwy fydd ei had ef? Wele, meddaf wrthyhych, pwy bynag a wrandawodd eiriau y prophwydi, ie, yr holl brophwydi santaid a brophwydasant am ddyfodiad yr Arglwydd; yr wyf yn dywedyd wrthyhych, yr holl rai a wrandawsant ar eu geiriau, ac a grêdasant y gwaredai yr Arglwydd ei bobl, ac a edrychasant yn

mlaen at y dydd hwnw am faddeuant o'u pechodau; yr wyf yn dywedyd wrthych, mai y rhai hyn yw ei had ef, neu etifeddion teyrnas Dduw; canys y rhai hyn yw y rhai y dygodd efe eu pechodau; y rhai hyn yw y rhai y bu efe farw drostynt, i'w gwaredu hwynt o'u troseddiadau. Ac yn awr, ai nid hwy yw ei had ef? Ië, ac ai nid yw y prophwydi, pob un a agorodd ei enau i brophwydo, ag na syrthiodd i drosedd; meddyliwyf yr holl brophwydi santaidd er dechreuad y byd? Yr wyf yn dywedyd wrthych, eu bod hwythau yn had iddo; a'r rhai hyn yw y rhai a gyhoeddasant heddwch, y rhai a fynegasant ddaioni, y rhai a gyhoeddasant iachawdwriaeth; ac a ddywedasant wrth Seion, Dy Dduw di sydd yn teyrnasu! Ac O, mor brydferth ar y mynyddoedd oedd eu traed! A thrachefn, mor brydferth ar y mynyddoedd yw traed y rhai sydd etto yn cyhoeddi heddwch? A thrachefn, mor brydferth ar y mynyddoedd fydd traed y rhai ar ol hyn a gyhoeddant heddwch; ie, o'r amser hwn allan ac yn dragywydd! Ac wele, meddaf wrthych, nid hyn yw y cyfan: Canys, O mor brydferth ar y mynyddoedd yw traed yr hwn sydd yn efengylu, yr hwn sydd yn sefydlwr heddwch: ie, sef yr Arglwydd, yr hwn a waredodd ei bobl: ie, yr hwn a roddodd iachawdwriaeth i'w bobl: canys oni bai y brynedigaeth a wnaeth i'w bobl, yr hon y barotowyd er seiliad y byd; yr wyf yn dywedyd wrthych, oni bai hyn, y buasai holl ddynolryw wedi eu dyfetha. Ond, wele, rhwymau marwolaeth a ddryllir, ac y mae'r Mab yn teyrnasu, a chanddo awdurdod dros y meirw; am hyny, dyga oddiamgylch adgyfodiad y meirw. Ac y mae adgyfodiad yn dyfod, sef adgyfodiad cyntaf; ie, sef adgyfodiad y rhai a fu, sydd, ac a fydd, sef hyd adgyfodiad Crist; canys felly y gelwir ef. Ac yn awr, adgyfodiad yr holl brophwydi, a'r holl rai a gredasant eu geiriau, neu yr holl rai a gadwasant orchymynion Duw, a ddeuant allan yn yr adgyfodiad cyntaf: am hyny, hwynt-hwy yw yr adgyfodiad cyntaf. Cyfodir hwy i drigo gyda Duw yr hwn a'u gwaredodd: felly cant fywyd tragywyddol trwy Grist, yr hwn a ddrylliodd rwymau marwolaeth. A'r rhai hyn yw y sawl a gant ran yn yr adgyfodiad cyntaf; a'r rhai hyn ydynt hwy a fuont feirw cyn dyfod Crist, yn eu hanwybodaeth, heb fod iachawdwriaeth wedi ei thraethu wrthynt. Ac felly y mae'r Arglwydd yn dwyn oddiamgylch adferiad y rhai hyn; ac y maent yn cael rhan yn yr adgyfodiad cyntaf, neu fywyd tragywyddol, gan eu bod wedi eu gwaredu gan yr Arglwydd. Ac y mae plant bychain hefyd yn cael bywyd tragywyddol. Eithr wele, ofn-wch, a chrynwech gerbron Duw; canys chwi a ddylech grynu; oblegid nid yw yr Arglwydd yn gwaredu neb o'r cyfryw sydd yn gwrthyfela yn ei erbyn, ac yn marw yn eu pechodau; ie, sef yr holl rai a drengasant yn eu pechodau oddiar ddechreuad y byd, y rhai a wrthyrfelasant yn wirfoddol yn erbyn Duw; y rhai a wybyddent orchymynion Duw, ac nis cadwent hwynt; y rhai hyn yw y rhai na chant ran yn yr adgyfodiad cyntaf.

Am hyny, ai ni ddylech chwi grynu? Canys nid yw iachawdwriaeth yn dyfod at neb o'r cyfryw; o herwydd nid yw yr Arglwydd wedi gwaredu neb o'r cyfryw; i.e., ac ni all yr Arglwydd waredu y cyfryw; canys ni all efe wadu ei hun; oblegid ni all wadu cyflawnder pan y mac hawl ganddi.

Ac yn awr, meddaf wrthych, daw yr amser pan y bydd i iachawdwriaeth yr Arglwydd gael ei thraethu i bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl. Iê, Arglwydd, dy wylwyr a ddyrchafant eu llef; gyda eu llef y cyd-ganant; canys gwelant lygad yn llygad, pan ddychwelo yr Arglwydd Seion. Bloeddiwch, cyd-genwch, anialwch Jerusalem; canys yr Arglwydd a gysurodd ei bobl, efe a waredodd Jerusalem. Diosgodd yr Arglwydd fraich ei santeiddrwydd yn ngolwg yr holl genedloedd: a holl gyrau y ddaear a welant iachawdwriaeth ein Duw ni.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Abinadi lefaru y geiriau hyn, iddo estyn ei law a dywedyd, Daw yr amser pan y caiff pawb weled iachawdwriaeth yr Arglwydd; pan y caiff pob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, weled lygad yn llygad, a chyffesu gerbron Duw fod ei farnedigaethau ef yn gyfiawn; ac yna y drygionus a fwrir allan, a chant achos i ubain, wylofain, gal-arau, a rhineian eu dannedd; a hyn am na wrandawsant ar lais yr Arglwydd; am hyny, nid yw yr Arglwydd yn eu gwaredu, canys y maent yn gnawdol a chythreulig, ac y mae gan y diafol awdurdod arnynt; i.e., sef yr hen sarff hono a dwyllodd ein rhieni cyntaf, yr hyn oedd achos eu cwmp; yr hyn oedd yr achos i holl ddynolryw fyned yn gnawdol, yn anianol, yn gythreulig, gan adnabod y drwg oddiwrth y da, ac ymddarostwng i'r diafol. Felly yr aeth holl ddynolryw yn golledig; ac wele, buasent yn dragywyddol golledig, oni buasai i Dduw waredu ei bobl o'u sefyllfa golledig a syrthiedig. Eithr cofiwch, yr hwn sydd yn parhau yn ei anian gnawdol ei hun, ac yn myned ar hyd ffyrdd pechod a gwrthryfel yn erbyn Duw, a erys yn ei sefyllfa syrthiedig, ac y mae gan y diafol bob awdurdod arno. Am hyny, y mae efe megys pe na byddai prynedigaeth wedi ei gwneyd; gan fod yn elyn i Dduw; ac y mae y diafol hefyd yn elyn Duw. Ac yn awr, pe na ddaethai Crist i'r byd, gan lefaru am bethau i ddyfod, megys pe byddent wedi dyfod eisoes, nis gallai fod prynedigaeth. A phe na adgyfodai Crist oddiwrth y meirw, neu ddryllio rhwymau marwolaeth, fel na chaffai y bedd fuddugoliaeth, ac na chaffai angeu golyn, nis gallai fod adgyfodiad. Ond y mae adgyfodiad, gan hyny ni chafodd y bedd fuddugoliaeth, a cholyn angeu a lyncwyd i fyni yn Nghrist: Efe yw goleuni a bywyd y byd; i.e., goleuni ag sydd yn ddiddiwedd, nad ellir byth ei dywyllu; i.e., ac hefyd, fywyd yr hwn sydd yn ddiddiwedd, fel nas gall fod marwolaeth mwy. Hyd y nod y marwol hwn a wisga anfarwoldeb, a'r llygredig hwn a wisga anllygredigaeth, ac a ddygir i sefyll gerbron brawdle Duw, i gael eu barnu.

ganddo yn ol eu gweithredoedd, pa un bynag a fyddont ai da neu ddrwg. Os byddant dda, i adgyfodiad bywyd annherfynol a dedwyddwch; ac os byddant ddrwg, i adgyfodiad damnedigaeth annherfynol; gan fod wedi eu traddodi i'r diafol, yr hwn a'u darostyngodd hwynt, yr hyn yw damnedigaeth; wedi myned yn ol eu hewyllysiau a'u dymuniadau cnawdol eu hunain; heb alw erioed ar yr Arglwydd tra yr oedd breichiau trugaredd yn estynedig tuag atynt; canys breichiau trugaredd a estynwyd tuag atynt, ac nis mynent hwy; wedi eu rhybyddio am eu hanwireddau, ac etto ni ymadawent â hwynt; ac wedi eu gorchymyn i edifarhau, ac etto ni edifarhaent. Ac yn awr, ai ni ddylech grynu ac edifarhau am eich pechodau, a chofio mai yn a thrwy Grist yn unig y gellir eich achub? Gan hyny, os ydych yn dysgu cyfraith Moses, dysgwch hefyd ei fod yn gysgod o'r pethau hyny sydd i ddyfod; dysgwch hwynt fod prynedigaeth yn deillio trwy Grist yr Arglwydd, yr hwn yw y gwir Dad tragywyddol. Amen.

PENNOD IX.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Abinadi orphen y geiriau hyn, i'r brenin orchymyn i'r offeiriaid ei gymmeryd, ac achosi iddo gael ei osod i farwolaeth. Eithr yr oedd un yn eu mysg, enw yr hwn oedd Alma, yr hwn oedd hefyd yn ddisgynydd o Nephi. Ac yr oedd efe yn ddyn ieuanc, ac yr oedd yn credu y geiriau a lefarodd Abinadi, canys efe a wyddai am yr anwiredd a dystiolaethodd Abinadi yn eu herbyn; am hyny, efe a ddechreuodd ymbilio â'r brenin am beidio bod yn ddigllawn wrth Abinadi, eithr goddef iddo ymadael mewn heddwch. Ond y brenin a ddigllonodd yn fwy, ac a berodd i Alma gael ei fwrw allan o'u mysg, ac a ddanfonodd ei weision ar ei ol i'w ladd. Eithr efe a ffodd o'u blaen hwynt, ac a ymguddiodd, fel nas gallent ei gael. A chan fod yn guddiedig am amryw ddyddiau, efe a ysgrifonodd yr holl eiriau a lefarodd Abinadi.

A darfu i'r brenin beri i'w warchodlu amgylchu Abinadi, a'i gymmeryd; a hwy a'i rhwymasant ac a'i bwriasant yn ngharchar. Ac ar ol tri niwrnod, wedi ymgynghori â'i offeiriaid, perodd ei ddwyn ef drachefn ger ei fron. Ac efe a ddywedodd wrtho, Abinadi, yr ydym ni wedi cael cyhuddiad yn dy erbyn, ac yr wyt yn haeddu marwolaeth. Canys dywedaist y deuai Duw ei hun i waered i fysg plant dynion; ac yn awr, am y peth hwn y gosodir di i farwolaeth, oddieithr i ti alw yn ol yr holl eiriau a lefarais yn ddrwg am danaf fi a'm pobl.

Yn awr, Abinadi a ddywedodd wrtho, Yr wyf yn dywedyd wrthyt, na alwaf yn ol y geiriau a lefarais wrthyh am y bobl hyn, canys y maent yn eirwir; ac fel y gwypoch am eu sierwydd, mi a oddefais fy hun i syrthio i'ch dwylaw chwi. Iâ, ac

mi a ddyoddefaf hyd at angeu, ac ni alwaf yn ol fy ngeiriau, a hwy a gant sefyll yn dystiolaeth yn eich erbyn chwi. Ac os lladdwch fi, chwi a dywalltwch waed gwirion, a chaiff hwn hefyd sefyll yn dystiolaeth yn eich erbyn chwi yn y dydd diweddaf.

Ac yn awr, yr oedd y brenin Noah ynghylch ei ryddhau ef, o herwydd iddo ofni ei air; canys ofnai rhag i farnedigaethau Duw ddyfod arno. Ond yr offeiriaid a ddychafasant eu llef yn ei erbyn, ac a ddechrenasant ei gyhuddo, gan ddywedyd, Y mae wedi cablu y brenin. Am hyny, y brenin a gyffrowyd i ddigofaint yn ei erbyn, ac efe a'i traddododd i fyny, i gael ei ladd.

A darfu iddynt ei gymmeryd ef, a llosgi ei groen â ffagodau, i.e., i farwolaeth. Ac yn awr, pan ddechrenodd y fflamiau ei losgi, efe a lefodd wrthynt, gan ddywedyd, Wele, megys y gwnaethoch â mi, efelly hefyd y daw i ben y bydd i'th had di beri i laweroedd gael dyoddef, i.e., boenau marwolaeth trwy dân; a hyn o herwydd eu bod yn credu yn iachawdwriaeth yr Arglwydd eu Duw. A bydd y cystuddir chwi â phob math o glefydau, o herwydd eich anwireddau. I.e., a chwi a darewir ar bob llaw, ac a yrir ac a wasgerir yma ac acw, megys praidd gwylltion yn cael eu gyru gan fwystfilod gwylltion a chreulawn. Ac yn y dydd hwnw yr ymlidir chwi, ac y cymmerir chwi gan law eich gelynyon, ac yna y dyoddefwch, megys yr wyf ffinnau yn dyoddef, boenau marwolaeth trwy dân. Felly y mae Duw yn talu dial ar y rhai sydd yn dinystrio ei bobl. O Dduw, derbyn fy enaid. Ac yn awr, wedi i Abinadi ddywedyd y geiriau hyn, efe a syrthiodd, wedi dyoddef marwolaeth trwy dân; i.e., wedi ei osod i farwolaeth o herwydd na wadai orchymyniou Duw: gan selio gwirionedd ei eiriau trwy ei farwolaeth.

Ac yn awr, dygwyddodd i Alma, yr hwn a flodd rhag gweision y brenin Noah, edifarhau am ei bechodau a'i anwireddau, a myned oddiamgylch yn ddirgelaidd yn mhllith y bobl, a dechreu dysgu geiriau Abinadi: i.e., am yr hyn oedd i ddyfod, ac hefyd am adgyfodiad y meirw, a phrynedigaeth y bobl, yr hyn a ddygwyd oddiamgylch trwy allu, a dyoddefiadau, a marwolaeth Crist, a'i adgyfodiad, a'i esgyniad i'r nef. Ac efe a ddysgodd gynnifer a wrandawai ei air. Ac efe a'u dysgodd yn ddirgelaidd, fel na ddeuai i wybodaeth y brenin. A llawer a gredasant ei eiriau. A bu i gynnifer a'i credasant, fyned i le a elwid Mormon, wedi derbyn ei enw oddiwrth y brenin, gan fod ar gyfliniau y tir, ac a ddifwynid, ar amserau, neu dymmorau, gan fwystfilod gwylltion. Yn awr, yr oedd yn Mormon ffynnonell o ddwfr pur, ac Alma a gyrchodd yno, gan fod gerllaw y dwfr brysglwyn o goed bychain, lle yr ymguddiai yn ystod y dydd rhag ymchwiliadau y brenin. A darfu i gynnifer a'i credasant, fyned yno i wrandaw ei eiriau. A bu yn mhen llawer o ddyddiau, fod nifer lluosog wedi ymgasglu ynghyd i'r lle hwnw, sef Mormon, i wrandaw geiriau Alma. I.e., yr oedd yr holl rai a

gredient ei air, wedi ymgasglu ynghyd i'w wrandaw. Ac efe a'u dysgodd, ac a bregethodd edifeirwch iddynt, a phrynedigaeth, a ffydd yn yr Arglwydd.

A bu iddo ddywedyd wrthynt, Wele, dyma ddyfroedd Mormon; canys felly y gelwid hwynt. Ac yn awr, gan eich bod yn ewyllysio dyfod i gorlan Duw, a chael eich galw yn fobl iddo, ac yn ewyllysgar i ddyoddef beichiau eich gilydd, fel y byddont yn ysgafn; iê, ac yn foddlongar i alaru gyda'r rhai a alarant; iê, a chysuro y rhai sydd mewn anghen o gysur, a sefyll megys tystion i Dduw bob amser, ac yn mhob peth, ac yn mhob lle y byddoch ynddo, iê, hyd anheu, fel yr achuber chwi gan Dduw, ac y cyfrifer chwi gyda y rhai sydd o'r adgyfodiad cyntaf, fel y caffoch fywyd tragywyddol: Yn awr, meddaf wrthyh, os hyn yw dymuniad eich calonau, beth sydd genych yn erbyn cymmeryd eich bedyddio yn enw yr Arglwydd, fel tystiolaeth ger ei fron eich bod wedi ymgfyfammodi ag ef, y byddi chwi ei wasanaethu a chadw ei orchymynion, fel y tywallto efe ei ysbryd arnoch yn helaethach? Ac yn awr, pan glywodd y bobl y geiriau hyn, curasant eu dwylaw o lawenydd, ac a waeddasant, Hyn yw dymuniad ein calonau.

Ac yn awr, darfu i Alma gymmeryd Helam, gan ei fod ef yn un o'r rhai cyntaf, a myned a sefyll yn y dwfr, a gwaeddi, gan ddywedyd, O, Arglwydd, tywallt dy ysbryd ar dy was, fel y cyflawno y gorchwyl hwn mewn santeiddrwydd calon. Ac wedi iddo ddywedyd y geiriau hyn, ysbryd yr Arglwydd oedd arno, ac efe a ddywedodd, Helam, yr wyf yn dy fedyddio di, wedi fy awdurdodi gan y Duw Hollalluog, yn dystiolaeth dy fod wedi ymgfyfammodi i'w wasanaethu ef hyd farw, gyda golwg ar y corff marwol; a bydded i ysbryd yr Arglwydd gael ei dywallt arnat; a bydded iddo ef roddi i ti fywyd tragywyddol, trwy brynedigaeth Crist, yr hon a ragbarotodd efe er seiliad y byd. Ac ar ol i Alma ddywedyd y geiriau hyn, Alma ac Helam a gladdwyd yn y dwfr; a hwy a gyfodasant ac a ddaethant o'r dwfr gan orfoleddu, wedi eu llanw o'r ysbryd. A thrachefn, Alma a gymmerodd un arall, ac a aeth yr ail waith i'r dwfr, ac a'i bedyddiodd ef yr un modd â'r cyntaf, ond yn unig na chladdodd efe ei hun drachefn yn y dwfr. Ac yn y modd hyn y bedyddiodd efe bob un a ddaeth i'r lle a elwid Mormon: ac yr oeddynt mewn rhifedi oddeutu dau gant a phedwar o eneidiau; iê, a hwy a fedyddiwyd yn nyfroedd Mormon, ac a lanwyd â grâs Duw; a hwy a alwyd yn eglwys Dduw, neu eglwys Crist, o'r amser hwnw allan.

A darfu i bwy bynag a fedyddiwyd trwy allu ac awdurdod Duw, gael ei ychwanegu at ei eglwys.

A bu i Alma, wedi ei awdurdodi gan Dduw, ordeinio offeiriad; iê, un offeiriad i bob deg a deugain o'u nifer a benododd efe i bregethu iddynt, a'u dysgu ynghylch y pethau a berthynant i deyrnas Dduw. Ac efe a orchymynodd na ddysgent ddim ond y pethau a ddysgodd ef, a'r hyn a lefarwyd trwy enau y

prophwydi santaidd. Ië, efe a orchymynodd na ddysgent ddim ond edifeirwch a ffydd yn yr Arglwydd, yr hwn a waredodd ei bobl. A gorchymynodd na amrafaelient â'u gilydd, eithr edrych o honynt yn mlaen ag un golwg, gan fod ag un ffydd ac un bedydd; gan fod â'u calonau wedi eu cyd-glymu mewn undeb a chariad, y naill tuag at y llall. Ac felly y gorchymynodd iddynt bregethu. Ac felly y daethant yn blant Duw. Ac efe a orchymynodd iddynt gadw y dydd Sabboth, a'i santeiddio, ac y dylent hefyd bob dydd ddiolch i'r Arglwydd eu Duw. Ac efe a orchymynodd iddynt hefyd am i'r offeiriaid a ordeiniodd lafurio â'u dwylaw eu hunain at eu cynnalïaeth; a bod un dydd o bob wythnos wedi ei neillduo er iddynt ymgynnull ynghyd i ddysgu y bobl, ac i addeli yr Arglwydd eu Duw, ac hefyd am iddynt ymgynnull ynghyd mor fynych ag y gallent. Ac nid oedd yr offeiriaid i ymddibynu ar y bobl am eu cynnalïaeth; eithr eu bod, am eu llafur, i dderbyn gras Duw, fel y cryfhaent yn yr ysbryd, gan feddu gwybodaeth o Dduw, fel y dysgent gyda gallu ac awdurdod oddiwrth Dduw. A thrachefn, gorchymynodd Alma i bobl yr eglwys gyfranu o'u heiddo, pob un yn ol yr hyn oedd ganddo; os oedd ganddo yn helaethach, y dylai gyfranu yn helaethach; a'r hwn oedd ganddo ond ychydig, mai ychydig a ofynid oddiwrtho; ac i'r hwn nad oedd ganddo, y rhoddid iddo. Ac felly y dylent gyfranu o'u heiddo, o'u hewylllys rydd eu hunain a'u dymuniadau da tuag at Dduw, ac i'r offeiriaid hyny a fuasant mewn anghen, ië, i bob enaid noeth, anghenog. A hyn a ddywedodd efe wrthynt, trwy orchymyn Duw; a hwy a rodiasant yn uniawn gerbron Duw, gan gyfranu i'w gilydd, yn dymmorol ac ysbrydol, yn ol eu hanghen a'u heisieu.

A bu i hyn oll gael ei wneuthur yn Mormon; ië, wrth ddyfroedd Mormon, yn y goedwig gerllaw dyfroedd Mormon: ië, y lle Mormon, dyfroedd Mormon, coedwig Mormon, mor ddymunol y maent i lygaid y rhai a ddaethant yno i wybodaeth o'u Gwaredwr; ië, ac mor wynfydedig ydynt, canys hwy a gant ganu ei foliant ef yn dragywydd. A'r pethau hyn a wnaethwyd ar gyffiniau y tir, fel na ddeuent i wybodaeth y brenin. Eithr wele, dygwyddodd i'r brenin, wedi canfod cyffroad yn mhlith y bobl, anfon ei weision i'w gwylïed. Gan hyny, ar y dydd pan oeddynt yn ymgynnull ynghyd i wrandaw gair yr Arglwydd, dadguddiwyd hwynt i'r brenin. Ac yn awr, y brenin a ddywedodd fod Alma yn cyffroi y bobl i wrthryfel yn ei erbyn ef; am hyny, efe a anfonodd ei fyddin i'w dyfetha hwynt. A dygwyddodd i Alma a phobl yr Arglwydd gael eu rhybyddio am ddyfodiad byddin y brenin; am hyny, hwy a gymmerasant eu pebyll a'u teuluoedd, ac a ymadawsant i'r anialwch. Ac yr oeddynt mewn rhifedi oddeutu pedwar cant a deg a deugain o eneidiau.

A darfu i fyddin y brenin ddychwelyd, wedi chwilio yn ofer am bobl yr Arglwydd. Ac yn awr, wele, yr oedd galluoedd y

brenin yn fychain, gan eu bod wedi eu lleihau, a dechreuodd fod ymraniad yn mhlith gweddill y bobl. A'r rhan leiaf a ddechreuasant chwythu bygythion yn erbyn y brenin, a dechreuodd fod amrafael mawr yn eu mysg. Ac yn awr, yr oedd dyn yn eu mysg, enw yr hwn oedd Gideon; a chan ei fod yn ddyn cryf, ac yn elyn i'r brenin, efe a dynodd ei gleddyf, ac a dyngodd yn ei lid y lladdai efe y brenin. A darfu iddo ymladd â'r brenin; a phan welodd y brenin ei fod ynghylch ei orthrech, efe a ffordd ac a redodd i ben y twr ag oedd yn agos i'r deml. A Gideon a'i dilynodd, ac yr oedd ynghylch myned i ben y twr i ladd y brenin; a'r brenin a daflodd ei olygon oddi-amgylch tua thir Shemlon, ac wele, yr oedd byddin y Lamaniaid o fewn cyffiniau y tir. Ac yn awr, y brenin a waeddodd allan yn nghyfyngder ei enaid, gan ddywedyd, Gideon, arbed fi, canys mae y Lamaniaid yn dyfod arnom, a hwy a'n dinystriant; i.e. hwy a ddinystriant fy mhobl. Ac yn awr, nid oedd y brenin mor ofalus am ei bobl, ag oedd am fywyd ei hun; er hyny, Gideon a arbedodd ei fywyd. A'r brenin a orchymynodd i'r bobl ffoi o flaen y Lamaniaid, ac efe ei hun a aeth o'u blaen hwynt, a hwy a ffoisant i'r anialwch gyda eu gwragedd a'u plant. A darfu i'r Lamaniaid eu hymlid hwynt a'u goddiweddid, ac a ddechreuasant eu lladd.

Yn awr, darfu i'r brenin orchymyn iddynt am i'r holl wyr adael eu gwragedd a'u plant ar ol, a ffoi o flaen y Lamaniaid. Yn awr yr oedd llawer nas gadawent hwynt, eithr a ddewisent aros a threngu gyda hwynt. A'r lleill a adawsent eu gwragedd a'u plant, ac a ffoisant.

A darfu i'r rhai a arosent gyda'u gwragedd a'u plant, beri i'w merched glandeg sefyll ac ymbil â'r Lamaniaid, na laddent hwynt. A bu i'r Lamaniaid dosturio wrthynt, canys hwy a swynwyd gan lendid eu benywod; am hyny y Lamaniaid a arbedasant eu bywydau, ac a'u cymmerasant yn garcharorion, ac a'u dygasant yn ol i dir Nephi, ac a ganiatasant iddynt gael meddiant o'r tir, ar yr ammodau fod iddynt draddodi y brenin Noahi ddwyllaw y Lamaniaid, a rhoddi i fyny eu meddiannau; i.e. un hanner o'r hyn oll a feddent; un hanner o'u haur, a'u harian, a'u holl bethau gwerthfawr, ac felly y caent dalu teyrnged i frenin y Lamaniaid, o flwyddyn i flwyddyn. Ac yn awr, yr oedd un o feibion y brenin yn mhlith y rhai a gymmerwyd yn garcharorion, enw yr hwn oedd Limhi. Ac yn awr yr oedd Limhi yn dymuno na chaffai ei dad ei ddinystrio; er hyny, nid oedd Limhi yn anwybodus am anwireddau ei dad, gan ei fod efe ei hun yn ddyn cyfiawn.

A bu i Gideon ddanfôn ei wyr i'r anialwch yn ddirgelaid, i chwilio am y brenin, a'r rhai oedd gydag ef. A darfu iddynt gyfarfod y bobl yn yr anialwch, i gyd oddieithr y brenin a'i offeiriad. Yn awr, yr oeddynt hwy wedi tyngu yn eu calonau y dychwelent i dir Nephi, ac os oedd eu gwragedd a'u plant wedi eu lladd, ac hefyd y rhai a arosant gyda hwynt, y ceis-

ient ymddial, ac hefyd gymmeryd eu lladd gyda hwynt. A'r brenin a orchymynodd iddynt na ddychwelent; a hwy a lidiasant wrth y brenin, ac a berasant iddo ddyoddef, i.e. i farwolaeth trwy dân. Ac yr oeddynt ynghylch cymmeryd yr offeiriaid hefyd, a'u gosod hwythau i farwolaeth, eithr hwy a ffoisant rhagddynt.

A dygwyddodd eu bod ynghylch dychwelyd i dir Nephi, a hwy a gyfarfuasant wyr Gideon. A gwyr Gideon a fynegasant wrthynt yr hyn oll a ddygwyddodd i'w gwragedd a'u plant; a bod y Lamaniaid wedi caniatáu iddynt feddiant o'r tir, trwy dalu teyrnged i'r Lamaniaid o un hanner o'r oll a feddent. A'r bobl a fynegasant wrth wyr Gideon eu bod wedi lladd y brenin, a bod ei offeiriaid wedi ffoi rhagddynt yn mhellach i'r anialwch. A bu wedi gorphen o honynt yr ymweliad, iddynt ddychwelyd i dir Nephi, gan orfoleddu, am nad oedd eu gwragedd a'u plant wedi eu lladd; a hwy a fynegasant i Gideon yr hyn a wnaethent i'r brenin.

A bu i frenin y Lamaniaid dyngu wrthynt, na chaffai ei bobl efe eu lladd hwynt. A Limhi, gan fod yn fab y brenin, wedi rhoddi y deyrnas iddo gan y bobl, a dyngodd wrth frenin y Lamaniaid, y cai ei bobl dalu teyrnged iddo ef, sef hanner yr hyn oll a feddent.

A darfu i'r brenin Limhi ddechreu trefnu y deyrnas, a sefydlu heddwch yn mhlith ei bobl. A brenin y Lamaniaid a osododd warchodlu oddi amgylch y tir, fel y cadwai bobl Limhi yn y tir, rhag iddynt ymadael i'r anialwch; ac efe a gynnaliodd ei warchodlu allan o'r deyrnged a dderbynai gan y Nephiad. Ac yn awr, y brenin Limhi a gafodd heddwch parhaus yn ei deyrnas, am yspaid dwy flynedd, fel na fu i'r Lamaniaid eu haflonyddu, na cheisio eu dyfetha.

Ac yn awr, yr oedd lle yn Shemlon, yr ymgynnullai merched y Lamaniaid ynghyd iddo i ganu, a dawnsio, ac ymddifyru. A bu un diwrnod nad oedd ond nifer fychan o honynt wedi ymgynnull ynghyd i ganu ac i ddawnsio. Ac yn awr, offeiriaid y brenin Noah, gan fod cywilydd arnynt i ddychwelyd i ddinas Nephi, i.e. ac yn ofni hefyd y lladdai y bobl hwynt; am hyny, ni feiddient ddychwelyd at eu gwragedd a'u plant. Ac ar ol trigo yn yr anialwch, a chanfod merched y Lamaniaid, hwy a orweddynt i'w gwyllo hwynt; a phan nad oedd ond ychydig o honynt wedi ymgynnull ynghyd i ddawnsio, hwy a ddaethant o'u dirgel-fanau, ac a'u cymmerasant hwynt, ac a'u dygasant i'r anialwch; i.e. pedwar ar hugain o ferched y Lamaniaid a ddygasant i'r anialwch.

A bu pan gafodd y Lamaniaid allan fod eu merched yn eisieu, iddynt lidio wrth bobl Limhi; canys meddylasant mai pobl Limhi oeddynt hwy. Am hyny, danfonasant allan eu byddinoedd; i.e. y brenin ei hunan a aeth o flaen ei bobl; a hwy a aethant i fyny i dir Nephi, i ddinystrio pobl Limhi. Ac yn awr, Limhi a'u canfyddodd hwynt o'r twr, i.e. eu holl baro-

toiadau rhyfel a ganfyddodd; gan hyny efe a gynnulodd ei bobl ynghyd, ac a gudd-ddysgwyliodd am danynt yn y meusydd ac yn y coedwigoedd. A bu ar ol i'r Lamaniaid ddyfod i fyny, i bobl Limhi syrthio arnynt o'u dysgwylyfeydd, a dechreu eu lladd hwynt.

A bu i'r frwydr fyned yn boeth iawn, canys hwy a ymladdent fel llewod am eu hysglyfaeth. A darfu i bobl Limhi ddechreu gyru y Lamaniaid o'u blaen; etto, nid oeddynt hwy yn hanner mor lliosog â'r Lamaniaid. Eithr ymladdasant am eu bywydau, a thros eu gwragedd a'u plant; am hyny, hwy a ymdrechasant, ac megys dreigiau yr ymladdasant.

A bu, gael o honynt frenin y Lamaniaid yn mysg nifer eu meirw; etto nid oedd yn farw, eithr wedi ei archolli a'i adael ar y maes, gan mor gyflym oedd ffoedigaeth ei bobl. A hwy a'i cynamerasant ac a rwymasant ei archollion, ac a'i dygasant gerbron Limhi, ac a ddywedasant, Wele, dyma frenin y Lamaniaid; gan ei fod wedi ei archolli, efe a syrthiodd yn mysg eu meirw, a hwy a'i gadawsant ef; ac wele, ni a'i dygasom ef ger dy fron di; ac yn awr lladdwn ef. Ond Limhi a ddywedodd wrthynt, Ni chewch ei ladd ef, eithr dygwch ef yma, fel y gwelwyf ef. A hwy a'i dygasant. A Limhi a ddywedodd wrtho, Pa achos a gafaist i ddyfod i fyny i ryfel yn erbyn fy mhobl i? Wele, nid yw fy mhobl i wedi tori y llw a wnaethym i ti; gan hyny, paham y toraist ti y llw a wnaethost i'm pobl i? Ac yn awr y brenin a ddywedodd, Mi a dorais y llw, o herwydd i'th bobl di ddwyn ymaith ferched fy mhobl; am hyny, yn fy nigter mi a berais i'm pobl ddyfod i fyny i ryfel yn erbyn dy bobl di. Yn awr, nid oedd Limhi wedi clywed dim ynghylch y mater hwn; gan hyny efe a ddywedodd, Mi a chwiliaf yn mhlith fy mhobl, a phwy bynag a wnaeth y peth hwn a ddyfethir. Am hyny, perodd i ymchwil iad gael ei wneuthur yn mhlith ei bobl. Yn awr, pan glywodd Gideon y pethau hyn, gan mai efe oedd cadben y brenin, efe a aeth ac a ddywedodd wrth y brenin, Yr wyf yn atolwg arnat i beidio, ac na chwilia y bobl hyn, ac na osod y peth hwn yn eu herbyn. Canys onid ydwynt yn cofio am offeiriaid dy dad, y rhai a geisiodd y bobl hyn eu dyfetha? Ac ai nid ydynt yn yr anialweh? Ac ai nid hwy yw y rhai a ladratasant ferched y Lamaniaid? Ac yn awr, wele, dywed y pethau hyn wrth y brenin, fel y mynego yntau i'w bobl, fel yr heddycher hwynt tuag atom ni: canys wele, y maent eisoes yn parotoi i ddyfod yn ein herbyn; ac wele hefyd, nid oes ond ychydig o honom ni. Ac wele, y maent hwy yn dyfod â'u lluoedd lliosog; ac oddi-eithr i'r brenin eu heddychu hwynt tuag atom, ni a ddyfethir. Canys ai nid yw geiriau Abinadi yn cael eu cyflawni, y rhai a brophwydodd yn ein herbyn? a hyn oll o herwydd na wrandawem ar eiriau yr Arglwydd, a throï oddiwrth ein hanwireddau? Ac yn awr, bydded i ni heddychu y brenin, ac ni a gyflawnwn y llw a wnaethom iddo: canys y mae yn well i ni fod

mewn caethiwed, nâ bod i ni golli ein bywydau; am hyny, gadewch i ni osod terfyn ar dywalltiad cymmaint o waed. Ac yn awr Limhi a fynegodd wrth y brenin yr holl bethau ynghylch ei dad, a'r offeiriad a ffoisat i'r anialwch, ac a briodolodd ddygiad ymaith eu merched iddynt hwy.

A bu i'r brenin ymheddychu tuag at ei bobl ef: ac efe a ddywedodd wrthynt, Awn i gyfarfod â'm pobl i, heb arfau; ac yr wyf yn tyngu wrthynt gyda llw, na chaiff fy mhobl ladd eich pobl chwi. A darfu iddynt ganlyn y brenin, ac a aethant heb arfau i gyfarfod â'r Lamaniaid. A bu iddynt gyfarfod â'r Lamaniaid; a brenin y Lamaniaid a ymblygodd i lawr o'u blaen hwynt, ac a ymbiliodd ar ran pobl Limhi. A phan welodd y Lamaniaid bobl Limhi, eu bod heb arfau, hwy a drugarasant wrthynt, ac a heddychwyd tuag atynt, ac a ddychwelasant gyda'i brenin mewn heddwch i'w tir eu hunain.

A bu i Limhi a'i bobl ddychwelyd i ddinas Nephi, a dechreu trigo eilwaith yn y tir mewn heddwch. A bu ar ollawer o ddyddiau, i'r Lamaniaid ddechreu cael eu cyffroi drachefn i ddigofaint yn erbyn y Nephiad, a dechreu dyfod i gyffinau y tir oddiamgylch. Yn awr, ni feiddient eu lladd, o herwydd y llw a wnaeth eu brenin i Limhi; eithr hwy a'u cernodient, ac a arferent awdurdod arnynt; ac a ddechreuent osod beichiau trymion ar eu cefnau, ac a'u gyrent megys asyn mud; i.e. hyn oll a wnaed fel y cyflawnid gair yr Arglwydd. Ac yn awr, yr oedd cystuddiau y Nephiad yn fawrion, ac nid oedd un ffordd y gallent waredu eu hunain allan o'u dwylaw, canys yr oedd y Lamaniaid wedi eu hamgylchu ar bob tu.

A bu i'r bobl ddechreu grwgnach wrth eu brenin, o herwydd eu cystuddiau; a dechreusant fod yn awyddus i fyned i ryfel yn eu herbyn hwynt. A hwy a ofidient y brenin yn fawr â'u hachwyniadau; am hyny, efe a ganiataodd iddynt wneuthur yn ol eu dymuniadau. A hwy a ymgynnullasant ynghyd drachefn, ac a wisgasant eu harfogaeth, ac a aethant yn erbyn y Lamaniaid i'w gyru allan o'u tir. A bu i'r Lamaniaid eu gorthrechu, a'u gyru yn ol, a lladd llawer o honynt. Ac yn awr yr oedd galar ac wylofain mawr yn mhlith pobl Limhi: y weddw yn galaru am ei phriod; y mab a'r ferch yn galaru am eu tad, a'r brodyr am eu cyd-frodyr. Yn awr, yr oedd llawer o weddwon yn y tir, ac yr oeddynt yn llefain yn fawr o ddydd i ddydd, canys yr oedd dirfawr ofn y Lamaniaid wedi dyfod arnynt. A bu i'w llefain parhaus gyffroi y gweddill o bobl Limhi i ddigofaint yn erbyn y Lamaniaid; ac aethant drachefn i ryfel, eithr a yrwyd yn ol eilwaith, wedi dyoddef colled mawr. I.e. hwy a aethant drachefn hyd y nod y drydedd waith, ac a ddyoddefasant yn gyffelyb; a'r rhai hyny na laddwyd, a ddychwelasant drachefn i ddinas Nephi. A hwy a ymostyngasant hyd y nod i'r llwch, pan ymddarostwng i iau caethiwed, a dyoddef gael eu taraw, a'u gyru yn ol a blaen, a'u beichio, yn ol dymuniadau eu gelymion. A hwy a ymostyng-

asant hyd y nod i ddyfnderau gostyngeiddrwydd; ac a alwasant yn nerthol ar Dduw; ie, trwy gydol y dydd y galwasant ar eu Duw i'w gwaredu hwynt o'u cystuddiau. Ac yn awr, yr Arglwydd oedd hwyrfrydig i wrandaw eu cri, oblegid eu hanwireddau; er hyny, yr Arglwydd a wrandawodd eu cri, ac a ddechreuodd feddalhau calonau y Lamaniaid, fel y dechreuasant esmwythau eu beichiau: etto, ni welodd yr Arglwydd yn addas i'w gwaredu allan o gaethiwed.

A bu iddynt ddechreu llwyddo yn raddol yn y tir, a dechreu codi llafur mewn mwy o gyflawnder, a defaid a gwartheg, fel na ddyoddefasant newyn. Yn awr, yr oedd nifer fawr o wragedd, yn fwy nag oedd o wyr; am hyny, y brenin Limhi a orchymynodd i bob dyn gyfranu tuag at gynnalïaeth y gwragedd gweddwon a'u plant, fel na threngent o newyn: a hyn a wnaethant o herwydd lliosogrwydd y nifer a laddwyd o'u gwyr. Yn awr, pobl Limhi a gadwasant gyda'u gilydd fel corff, gymmaint ag oedd yn bosibl, ac a sicrasant eu llafur a'u deadelloedd; ac ni ymddiriedai y brenin ei berson i fod tu allan caerau y ddinas, heb gymmeryd ei warchodlu gydag ef, rhag mewn rhyw fodd iddo syrthio i ddwyllaw y Lamaniaid. Ac efe a berodd i'w bobl wylïo y tir oddiamgylch, fel trwy ryw fodd y dalient yr offeiriad a ffoisant i'r anialwch, y rhai a ladratasant ferched y Lamaniaid, ac a achosent y fath ddinystr i ddyfod arnynt hwy; canys yr oeddynt yn chwennych eu dal hwynt, fel y gallent eu cospi; oblegid yr oeddynt wedi dyfod i dir Nephi ar hyd y nos, a dwyn ymaith eu yd, a llawer o'u pethau gwerthfawr; am hyny hwy a gynllwyniasant i'w dal.

A dygwyddodd na fu rhagor o derfysg rhwng y Lamaniaid a phobl Limhi, hyd yr amser y daeth Ammon a'i frodyr i'r tir. A'r brenin, wedi bod tu allan i byrth y ddinas gyda'i warchodlu, a ganfyddodd Ammon a'i frodyr; a chan dybied mai offeiriad Noah oeddynt, efe a achosodd eu dal, a'u rhwymo, a'u bwrw yn ngharchar. A phe dygwyddasai mai offeiriad Noah oeddynt, efe a berai iddynt gael eu gosod i farwolaeth; ond pan gafodd allan mai nid hwy oeddynt, eithr mai ei frodyr oeddynt, a'u bod wedi dyfod o dir Zarahemla, efe a lanwyd gan lawenydd mawr iawn. Yn awr, yr oedd y brenin Limhi wedi danfon, yn flaenorol i ddyfodiad Ammon, ychydig nifer o wyr i chwilio am dir Zarahemla; eithr nis gallent ei gael allan, a hwy a gollwyd yn yr anialwch. Er hyny, cawsant allan dir a fu wedi ei boblogi; ie, tir ag oedd wedi ei orchuddio gan esgyrn sychion, ie, tir ag oedd wedi casl ei boblogi, a'i bobl wedi eu dyfetha; a hwy, gan dybied mai tir Zarahemla oedd, a ddychwelasant i dir Nephi, ac ni chyrhaeddasant gyffiniau y tir ond ychydig o ddyddiau cyn dyfodiad Ammon. A hwy a ddygasant gof-ysgrif ganddynt, ie, cof-ysgrif am y bobl y cawsent hwy eu hesgyrn; ac yr oedd wedi ei hysgrifenu ar lafnau o fwn. Ac yn awr, Limhi a lanwyd drachefn o lawenydd, pan ddeallodd trwy enau Ammon, fod y brenin Mosiah yn meddu dawn oddiwrth Dduw, trwy yr

hon y medrai gyfieithu y cyfryw gerfiadau ; i.e. ac Ammon a lawenychai hefyd. Etto, Ammon a'i frodyr a lanwyd o dristwch, oblegid fod cynnifer o'u brodyr wedi eu lladd; ac hefyd fod y brenin Noah a'i offeiriaid wedi achosi i'r bobl gyflawni cynnifer o bechodau ac anwireddau yn erbyn Duw; a hwy hefyd a alarasant am farwolaeth Abinadi; ac hefyd oblegid ymadawiad Alma a'r bobl a aeth gydag ef, y rhai oeddynt wedi ffurfio eglwys i Dduw, trwy nerth a gallu Duw, a flydd yn y geiriau a lefarwyd gan Abinadi; i.e. hwy a alarasant oblegid eu hymadawiad, am na wyddent i ba le yr aethant. Yn awr, buasai yn dda ganddynt i ymuno â hwynt, canys yr oeddynt hwy eu hunain wedi ymgysiammodi â Duw, i'w wasanaethu ef, a chadw ei orchymynion. Ac yn awr, oddiar ddyfodiad Ammon, yr oedd y brenin Limhi hefyd wedi ymgysiammodi â Duw, ac hefyd llaweroedd o'i bobl, i'w wasanaethu ef, a chadw ei orchymynion.

A bu i'r brenin Limhi, a llaweroedd o'i bobl, ddymuno cael eu bedyddio; eithr nid oedd neb yn y tir yn meddu awdurdod oddiwrth Dduw. Ac Ammon a wrthododd gyflawni hyn, gan ystyried ei hun yn was annheilwng; am hyny, ni ffurfiasant eu hunain yn eglwys yr amser hwnw, eithr dysgwylasant wrth ysbryd yr Arglwydd. Yn awr, yr oeddynt yn chwennych bod megys Alma a'i frodyr, y rhai a ffoisant i'r anialwch. Chwennychent gael eu bedyddio, yn ddangosiad ac yn dystiolaeth eu bod yn foddolawn gwasanaethu Duw â'u holl galon; er hyny hwy a oedasant yr amser: a rhoddir hanes eu bedydd yn ol llaw. Ac yn awr, holl fyfyrddod Ammon a'i bobl, a'r brenin Limhi a'i bobl, oedd gwaredu eu hunain o ddwyllaw y Lamaniaid, ac o gaethiwed.

PENNOD X.

Ac yn awr, darfu i Ammon a'r brenin Limhi ddechreu ymgynghori â'r bobl pa fodd y gwaredent eu hunain o gaethiwed; i.e. parasant i'r holl bobl ymgynnull ynghyd: a hyn a wnaethant, fel y gallent gael llais y bobl ynghylch y mater. A bu nad allent gael un ffordd i waredu eu hunain o gaethiwed, ond trwy gymmeryd eu gwragedd a'u plant, a'u da a'u defaid, a'u pebyll, a chychwyn i'r anialwch; canys yr oedd y Lamaniaid mor lliosog, fel y byddai yn anmhosibl i bobl Limhi ymdrech, gan dybied y gallent waredu eu hunain o gaethiwed trwy y cleddyf.

Yn awr, darfu i Gideon fyned a sefyll gerbron y brenin, ac a ddywedodd wrtho, Yn awr, O frenin, hyd yma ti a wrandawaist ar fy ngeiriau lawer o weithiau, tra y buom yn ymdrech, â'n brodyr y Lamaniaid. Ac yn awr, O frenin, os na chefaist allan fy mod yn was anfuddiol, neu os gwrandawaist mewn un

gradd ar fy ngeiriau hyd yma, ac iddynt fod er gwasanaeth i ti; felly hefyd, mi a fynwn i ti wrandaw ar fy ngeiriau yr amser hwn, ac mi a fyddaf yn was i ti, ac a waredaf y bobl hyn o gaethiwed. A'r brenin a ganiataodd iddo lefaru. A Gideon a ddywedodd wrtho, Wele y fynedfa tu-cefn, trwy y mur tu-cefn, ar ochr tu-cefn y ddinas. Mae y Lamaniaid, neu warchodlu y Lamaniaid, yn feddw y nos; am hyny, anfonwn gyhoeddiad i blith yr holl bobl hyn, fel y casglont ynghyd eu da a'u defaid, ac y gyront hwynt i'r anialwch yn y nos. A minnau a af, yn ol dy orchymyn, ac a dalaf y deyrnged olaf o win i'r Lamaniaid, a hwy a fyddant yn feddw; a minnau a awn trwy y fynedfa ddirgel y tu aswy i'r gwersyll, pan fyddont hwy yn feddw ac yn nghwsg; felly yr ymadawn gyda ein gwragedd a'n plant, a'n da a'n defaid, i'r anialwch; ac ni a deithiwn oddiamgylch tir Shilom. A bu i'r brenin wrandaw ar eiriau Gideon. A'r brenin Limhi a berodd i'w bobl gasglu eu deadelloedd ynghyd; ac efe a anfonodd y deyrnged o win i'r Lamaniaid; ac efe a anfonodd hefyd ychwaneg o win, fel rhodd iddynt: a hwy a yfasant yn helaeth o'r gwin a anfonodd y brenin Limhi iddynt.

A bu i bobl y brenin Limhi ymadael liw nos i'r anialwch, gyda eu da a'u defaid, ac a aethant oddiamgylch tir Shilom yn yr anialwch, ac a gyfeiriasant eu taith tua thir Zarahemla, gan gymmeryd eu harwain gan Ammon a'i frodyr. Ac yr oeddynt wedi cymmeryd eu holl aur, a'u harian, a'u pethau gwerthfawr, gymmaint a allant ddwyn; ac hefyd eu darpariadau, gyda hwynt i'r anialwch: a hwy a aethant yn mlaen ar eu taith. Ac wedi bod llawer o ddyddian yn yr anialwch, cyrhaeddasant dir Zarahemla, ac a ymunasant â'r bobllyno, ac a ddaethant yn gyd-ddeiliaid. A bu i Mosiah eu derbyn hwynt gyda llawenydd; a derbyniodd hefyd eu coflyfrau hwy, ac hefyd y coflyfrau a gafwyd gan bobl Limhi. Ac yn awr, dygwyddodd pan wybu y Lamaniaid fod pobl Limhi wedi ymadael â'r tir yn y nos, iddynt ddanfôn byddin i'r anialwch i'w hymlid hwynt; ac ar ol iddynt eu hymlid am ddau ddiwrnod, ni allent mwyach ddilyn eu hol; gan hyny, hwy a gollwyd yn yr anialwch.

PENNOD XI.

Hanes Alma a phobl yr Arglwydd, y rhai a yrwyd i'r anialwch gan bobl y brenin Noah.

YN awr, wedi i Alma gael ei rybyddio gan yr Arglwydd fod byddinoedd y brenin Noah yn dyfod arnynt, ac iddo hysbysu hyny i'w bobl, hwy a gasglasant ynghyd eu deadelloedd, ac a gymmerasant eu yd, ac a ymadawsant i'r anialwch o flaen byddinoedd y brenin Noah. A'r Arglwydd a'u nerthodd hwynt, fel nad allai pobl y brenin Noah eu dal, i'w dyfetha hwynt. A hwy a ffoisant daith wyth niwrnod i'r anialwch; a

daethant at dir, ië, sef tir hwyrydol a dymunol iawn; tir dwfr pur. A hwy a godasant eu pebyll, ac a ddechreuasant lafurio y ddaear, a dechreu cyfodi adeiladau, &c.; ië, yr oeddynt yn ddiwyd, ac yn dra gweithgar. A'r bobl a ddymunent i Alma fod yn frenin iddynt, canys efe a gerid gan ei bobl. Eithr efe a ddywedodd wrthynt, Wele, nid yw yn fuddiol i ni gael brenin; canys fel hyn y dywed yr Arglwydd, Na chyfrifwch un enawd yn uwch nâ'r llall, neu na thybied un dyn ei hua yn uwch nâ'r llall; am hyny, yr wyf yn dywedyd wrthyich, Nid yw yn fuddiol i chwi gael brenin. Er hyny, pe byddai yn bosibl y gallech gael bob amser ddynion cyfiawn i fod yn freninoedd arnoch, buasai yn dda i chwi gael brenin. Ond cofiwch am anwiredd y brenin Noah a'i offeiriaid: a minnau fy hun a fagiwyd, ac a wnaethym lawer o bethau ag oedd yn fflaidd yn ngolwg yr Arglwydd, yr hyn a achosodd i mi edifeirwch blin; er hyny, ar ol llawer o drallod, yr Arglwydd a wrandawodd fy llaf, ac a atebodd fy ngweddïau, ac a'm gwnaeth yn offeryn yn ei law, i ddwyn cynnifer o honoch chwi i wybodaeth o'i wirionedd. Etto, yn hyn nid wyf yn ymfrostio, canys nid wyf fi deilwng i ymfrostio am fy hunan. Ac yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthyich, eich bod wedi eich gorthrymu gan y brenin Noah, ac wedi bod mewn caethiwed iddo ef a'i offeiriaid, ac wedi eich dwyn ganddynt i ddrygioni: am hyny, yr oeddech wedi eich rhwymo â rhwymau anwiredd. Ac yn awr, gan eich bod wedi eich gwaredu trwy allu Duw, allan o'r rhwymau hyn; ië, sef allan o ddwyllaw y brenin Noah a'i bobl, ac hefyd o rhwymau anwiredd; felly hefyd mi a fynwn i chwi sefyll yn ddisigl yn y rhyddid hwn â pha un y rhyddhawyd chwi, ac na ymddiriedoch un dyn i fod yn frenin arnoch; ac hefyd, na ymddiriedoch un dyn i fod yn athraw nac yn weinidog i chwi, os na fydd yn wr Duw, yn rhodio yn ei ffyrdd, ac yn cadw ei orchymynion. Felly y dysgodd Alma ei bobl, fod i bob dyn garu ei gymydog megys efe ei hun; ac na fyddai amrafaelion yn eu mysg. Ac yn awr, Alma oedd eu harchoffeiriad, gan mai efe oedd sylfaenydd eu heglwys. A bu na dderbyniai neb awdurdod i bregethu neu ddysgu, oddieithr iddo ei chael gan Dduw. Gan hyny, efe a gyssegrodd eu holl offeiriaid, a'u holl athrawon, ac ni chyssegrid neb oddieithr eu bod yn ddynion cyfiawn. Am hyny, hwy a wylasant dros y bobl, ac a'u meithrinasant â phethau perthynol i gyfiawnder. A darfu iddynt ddechreu llwyddo yn fawr yn y tir; a galwasant y tir yn Helam. A bu iddynt llosgi a llwyddo yn fawr yn nhir Helam; a hwy a adeiladasant ddinas, yr hon a alwasant yn ddinas Helam. Etto, mae yr Arglwydd yn gweled yn addas i geryddu ei bobl; ië, y mae efe yn profi eu hamynedd a'u ffydd. Er hyny, yr hwn a osodo ei ymddiried ynddo ef, y cyfryw a ddyrchefir yn y dydd diweddaf. Ië, ac felly yr oedd gyda y bobl hyn. Canys, wele, mi a ddangosaf i chwi iddynt gael eu dwyn i gaethiwed, ac nad allai neb eu gwaredu ond yr

Arglwydd eu Duw; i.e., sef Duw Abraham, ac Isaac, a Jacob. A bu iddo ef eu gwaredu, a dangos iddynt ei ryfeddol allu; a mawr oedd eu gorfoledd.

Canys, wele, dygweddodd tra yr oeddynt yn nhir Helam, i.e., yn ninas Helam, ac yn llafurio y tir oddiamgylch, wele fyddin o'r Lamaniaid ar gyffiniau y tir. Yn awr, darfu i frodyr Alma ffoi o'u meusydd, ac ymgasglu ynghyd i ddinas Helam; a hwy a frawychwyd yn fawr o herwydd ymddangosiad y Lamaniaid. Ond Alma a aeth ac a safodd yn eu mysg, ac a'u hannogodd i beidio dychrynu, eithr am gofio yr Arglwydd eu Duw, ac efe a'u gwaredai hwynt; o ganlyniad hwy a attalient eu hofnau, ac a ddechreuasant alw ar yr Arglwydd, am iddo feddallhau calonau y Lamaniaid, fel yr arbedent hwynt, a'u gwragedd, a'u plant. A darfu i'r Arglwydd feddallhau calonau y Lamaniaid. Ac Alma a'i frodyr a draddodasant eu hunain i'w dwylaw; a'r Lamaniaid a gymmerasant feddiant o dir Helam. Yn awr, byddinoedd y Lamaniaid, y rhai a ddilynasant bobl y brenin Limhi, a fuont ar goll yn yr anialwch am ddyddiau lawer. Ac, wele, cawsent afael yn yr offeiriad hyny o eiddo y brenin Noah, mewn lle a alwent Amulon; ac yr oeddynt wedi dechreu meddiannu tir Amulon, ac wedi dechreu llafurio y dddear. Yn awr, enw penaeth yr offeiriad hyny oedd Amulon. A bu i Amulon ymbil â'r Lamaniaid; ac anfonodd hefyd eu gwragedd, y rhai oeddynt ferched y Lamaniaid, i ymbil â'u brodyr, i beidio dyfetha eu gwyr. A'r Lamaniaid a dosturiasant wrth Amulon a'i frodyr, ac nis dyfethent hwynt, o herwydd eu gwragedd. Ac Amulon a'i frodyr a ymunasant â'r Lamaniaid, ac yr oeddynt yn teithio yn yr anialwch mewn ymehwiliad am dir Nephi, pan ganfyddasant dir Helam, yr hwn a feddiennid gan Alma a'i frodyr. A darfu i'r Lamaniaid addaw wrth Alma a'i frodyr, os dangosent iddynt hwy y ffordd a arweiniai i dir Nephi, y caniatasant iddynt eu bywydau a'u rhyddid. Eithr wedi i Alma ddangos iddynt y ffordd a arweiniai i dir Nephi, ni chadwai y Lamaniaid eu haddewid: eithr hwy a osodent wylwyr oddiamgylch tir Helam, ar Alma a'i frodyr. A'r gweddill o honynt a aethant i dir Nephi: a rhan o honynt a ddychwelasant i dir Helam, ac a ddygasant gyda hwynt wragedd a phlant y gwylywyr a adawyd yn y tir. A brenin y Lamaniaid a wnaeth Amulon yn frenin a lywodraethwr ar ei bobl, y rhai oeddynt yn nhir Helam; er hyny, ni chafodd awdurdod i wneuthurdim yn groes i ewyllys brenin y Lamaniaid.

A bu i Amulon ennill ffafr yn ngolwg brenin y Lamaniaid; am hyny, brenin y Lamaniaid a ganiataodd iddo ef a'i frodyr, gael eu penodi yn athrawon i'w bobl: i.e., i'r bobl y rhai oeddynt yn nhir Shemlon, ac yn nhir Shilom, ac yn nhir Amulon: canys yr oedd y Lamaniaid wedi meddiannu yr holl diroedd hyn; am hyny, yr oedd brenin y Lamaniaid wedi penodi breninoedd ar yr holl diroedd hyn. Ac yn awr, enw brenin y Lamaniaid oedd Laman, gan gael ei alw yn ol enw ei dad; ac am

hyny, galwyd ef y brenin Laman. Ac yr oedd efe yn frenin ar bobl lliosog; ac efe a benododd athrawon allan o frodyr Amulon, yn mhob tir a feddiannid gan ei bobl: ac felly y dechreuodd iaith Nefi gael ei dysgu yn mhlith holl bobl y Lamaniaid. Ac yr oeddynt hwy yn bobl cyfeillgar i'w gilydd; er hyny nid adwaenent Dduw; ac ni ddysgodd brodyr Ammon ddim iddynt ynghylch yr Arglwydd eu Duw, nac ychwaith gyfraith Moses; ac ni ddysgasant iddynt eiriau Abinadi; eithr hwy a ddysgasant iddynt gadw eu cof-lyfr, ac fel y gallent ysgrifenu at eu gilydd. Ac felly y Lamaniaid a ddechreuasant gynyddu mewn cyfoeth, a dechreu masgnachu â'u gilydd, a myned yn fawr, a dechreu dyfod yn bobl cyfrwys a doeth, gyda golwg ar ddoethineb y byd; i.e., yn bobl cyfrwys iawn: yn ymfrydu yn mhob math o ddrygioni ac anrhaith, oddieithr yn mhlith eu brodyr eu hun.

A bu i Amulon ddechreu tra-arglwyddiaethu ar Alma a'i frodyr, a dechreu ei erlid ef, a pheri i'w blant erlid ei blant ef: canys yr oedd Amulon yn adnabod Alma, iddo fod yn un o offeiriad y brenin, ac mai efe a gredodd eiriau Abinadi, ac a yrwyd allan o wydd y brenin; am hyny, yr oedd efe yn ddigllawn wrtho; ac er ei fod yntau wrth reolaeth y brenin Laman, etto efe a dra-arglwyddiaethodd arnynt hwy, ac a osododd dasg-waith iddynt, ac a osododd dasg-feistri arnynt. A dygwyddodd fod eu cystuddiau mor fawr, fel y dechreuasant alw yn nerthol ar Dduw. Ac Amulon a orchymynodd iddynt attal eu cri; ac efe a osododd wylwyr arnynt i'w gwylio, fel y gosodid pwy bynag a geid yn galw ar Dduw, i farwolaeth. Ac Alma a'i bobl ni ddyrchafasant eu llef at yr Arglwydd eu Duw, eithr a dywalltasant eu calonau o'i flaen; ac efe a wyddai feddyliau eu calonau.

A bu i lais yr Arglwydd ddyfod atynt yn eu cystuddiau, gan ddywedyd, Dyrchewch eich penau, ac ymgysurwch, canys mi a wn y cyfammod a wnaethoch â mi; ac mi a ymgysammodaf â'm pobl, ac a'u gwaredaf o gaethiwed. Ac hefyd, mi a esmwythâf y beichiau a osodir ar eich ysgwyddau, fel nas teimloch hwynt ar eich cefnau, i.e., tra yr ydych mewn caethiwed; a hyn wyf yn ei wneuthur, fel y safoch yn dystion i mi yn ol llaw, ac fel y gwypoch mewn sierwydd fy mod i, yr Arglwydd Dduw, yn ymweled â'm pobl yn eu cystuddiau. A dygwyddodd i'r beichiau a osodwyd ar Alma a'i frodyr, gael eu hysgafnhau; i.e., yr Arglwydd a'u nerthodd hwynt fel y gallent ddwyn eu beichiau yn rhwydd, a hwy a ymostyngasant yn siriol ac amyneddgar i holl ewyllys yr Arglwydd.

A dygwyddodd fod eu ffydd a'u hamynedd mor fawr, fel y daeth llais yr Arglwydd atynt drachefn, gan ddywedyd, Ymgysurwch, canys y fory mi a'ch gwaredaf o gaethiwed. Ac efe a ddywedodd wrth Alma, Ti a gai fyned o flaen y bobl hyn, ac mi a âf gyda thi, a gwaredu y bobl hyn o gaethiwed.

Yn awr, darfu i Alma a'i bobl yn y nos, gasglu eu deadell-

oedd ynghyd, ac hefyd eu fyd; i.e., trwy gydol y nos yr oeddynt yn casglu eu deadelloedd ynghyd. Ac yn y boreu, yr Arglwydd a achosodd i drwngwsg ddyfod ar y Lamaniaid, i.e., a'u holl dasg-feistri oedd yn cysgu yn drwm. Ac Alma a'i bobl a ymadawsant i'r anialwch; ac wedi iddynt deithio trwy y dydd, hwy a godasant eu pebyll mewn dyffryn, a galwasant y dyffryn yn Alma, oblegid mai efe a dywysodd eu ffordd i'r anialwch; i.e., ac yn nyffryn Alma hwy a dalasant ddiolchgarwch i Dduw am iddo fod yn drugarog tuag atynt, ac csmwythâu eu beichiau, a'u gwaredu o gaethiwed; canys yr oeddynt mewn caethiwed, ac nis gallai neb eu gwaredu, oddieithr yr Arglwydd eu Duw. A hwy a roddasant ddiolch i Dduw; i.e., eu holl wyr, a'u holl wragedd, a'u holl blant, a fedrent lefaru, a ddyrchafasant eu llef i glodfori eu Duw.

Ac yn awr, yr Arglwydd a ddywedodd wrth Alma, Brysia, a dos di â'r bobl hyn allan o'r tir hwn, canys y mae'r Lamaniaid wedi deffroi, ac yn dy ddilyn di; am hyny, dos allan o'r tir hwn, ac mi a attaliaf y Lamaniaid yn y dyffryn hwn, fel na ddelont yn mhellach ar ol y bobl hyn. A bu iddynt ymadael o'r dyffryn, a chymmeryd eu taith i'r anialwch. Ac ar ol iddynt fod yn yr anialwch ddeuddeg niwrnod, cyrhaeddasant dir Zarahemla; a'r brenin Mosiah hefyd a'u derbyniodd hwy gyda llawenydd. Ac yn awr, y brenin Mosiah a berodd i'r holl bobl ymgynnull ynghyd. Yn awr, nid oedd cymmaint o blant Nephi, neu gymmaint o'r rhai oeddynt yn ddisgynyddion o Nephi, ag oedd o bobl Zarahemla, yr hwn oedd yn ddisgynydd o Mulok, a'r rhai a ddaeth gydag ef i'r anialwch: ac nid oedd cymmaint o bobl Nephi, ac o bobl Zarahemla, ag oedd o'r Lamaniaid; i.e., nid oeddynt yn hanner mor llisog. Ac yn awr yr oedd holl bobl Nephi wedi ymgynnull ynghyd, ac hefyd holl bobl Zarahemla; ac yr oeddynt wedi ymgynnull ynghyd yn ddwy dyrfa.

A bu i Mosiah ddarllen, ac achosi cael eu darllen, gof-ysgrifau Zeniff i'w bobl; i.e., efe a ddarllenodd gof-ysgrifau pobl Zeniff, o'r amser y gadawsant dir Zarahemla, hyd nes y dychwelasant drachefn. Ac efe a ddarllenodd hefyd hanes Alma a'i frodyr, a'u holl gystuddiau, o'r amser y gadawsant dir Zarahemla, hyd yr amser y dychwelasant drachefn. Ac yn awr, pan orphenodd Mosiah ddarllen y cof-ysgrifau, ei bobl ef y rhai a drigent yn y tir, a darawyd â syndod a rhyfeddod, canys ni wyddent pa beth i feddwl; oblegid pan ganfyddent y rhai a waredwyd o gaethiwed, hwy a lanwyd â llawenydd mawriawn. A thrachefn, pan feddylent am eu brodyr y rhai a laddwyd gan y Lamaniaid, hwy a lanwyd â thristwch, ac a dywalltasant lawer o ddagrau tristwch; a thrachefn, pan feddylent am ddaioni uniongyrchol Duw, a'i allu yn gwaredu Alma a'i frodyr o ddwyllaw y Lamaniaid, ac o gaethiwed, hwy a ddyrchafasant eu llef, ac a ddiolchasant i Dduw. A thrachefn, pan feddylent ynghylch y Lamaniaid, y rhai oedd ynt eu brodyr, ac am eu sefyllfa bechadurus a llygredig, hw.

a lanwyd â phoen ac ing ynghylch iachawdwriaeth eu beneidiau.

A dygwyddodd i'r rhai oeddynt blant Amulon a'i frodyr, y rhai a gymmerasant ferched y Lamaniaid yn wragedd, fod yn anfoddlawn i ymddygiad eu tadau, ac ni fynent gael eu galw mwyach wrth enw eu tadau ; gan hyny, cymmerasant arnynt enw Nephi, fel y gelwid hwynt yn blant Nephi, ac y cyfrifid hwynt yn mhlih y rhai a elwid yn Nephiaid. Ac yn awr, holl bobl Zarahemla a gyfrifwyd gyda'r Nephiaid, a hyn am nad oedd y deyrnas wedi ei rhoddi i neb ond i'r rhai oeddynt yn ddisgynyddion o Nephi.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Mosiah orphen llefaru a darllen i'r bobl, iddo ddymuno ar Alma hefyd i lefaru wrth y bobl. Ac Alma a lefarodd wrthynt, pan wedi ymgynnull ynghyd yn dorfeydd mawrion, ac efe a aeth o un dyrfa i'r llall, gan bregethu i'r bobl edifeirwech a ffydd yn yr Arglwydd. Ac efe a annogodd bobl Limhi a'i frodyr, a'r holl rai a waredwyd o gaethiwed, y dylent goffio mai yr Arglwydd a'u gwaroddod. A bu ar ol i Alma ddysgu y bobl llawer o bethau, a gorphen llefaru wrthynt, i'r brenin Limhi ddymuno cael ei fedyddio ; a'i holl bobl ef a ddymunent gael eu bedyddio hefyd. Gan hyny, aeth Alma i'r dwfr, ac a'u bedyddiodd hwynt ; ie, efe a'u bedyddiodd yn yr un modd â'i frodyr yn nyfroedd Mormon ; ie, a chynnifer ag a fedyddiodd, a berthynent i eglwys Dduw, a hyn o herwydd eu crediniaeth o ciriau Alma.

A darfu i'r brenin Mosiah ganiatáu i Alma sefydlu eglwys trwy holl dir Zarahemla ; ac a roddodd iddo awdurdod i ordeinio offeiriaid ac athrawon yn mhob eglwys. Yn awr, hyn a wnaed am na allai cynnifer o bobl gael eu llywodraethu oll gan un athraw ; ac ni allent oll wrandaw gair Duw mewn un gynulleidfa ; am hyny hwy a ymgynnullent ynghyd yn gynulleidfaedd gwahanol, y rhai a elwid yn eglwysi ; pob eglwys i feddu ei hoffeiriaid a'i hathrawon, a phob offeiriad i bregethu y gair megys y cai ei roddi iddo trwy enau Alma ; ac felly, er fod llawer o eglwysi, yr oeddynt oll yn un eglwys ; ie, sef eglwys Dduw ; canys nid oedd dim yn cael ei bregethu yn yr holl eglwysi ond edifeirwech a ffydd yn Nuw. Ac yn awr, yr oedd saith o eglwysi yn nhir Zarahemla. A bu, i bwy bynag a ddymunent gymmeryd arnynt enw Crist, neu Dduw, ymuno ag eglwysi Duw ; a hwy a elwid yn bobl Dduw. A'r Arglwydd a dywalltodd ei ysbryd arnynt, a hwy a fendithiwyd, ac a lwyddasant yn y tir.

Yn awr, dygwyddodd nad oedd llawer o'r genedlaeth ag oedd yn cyfodi, yn deall geiriau y brenin Benjamin, gan eu bod yn blant bychain yn yr amser y lefarodd efe wrth ei bobl ; ac nid oeddynt hwy yn credu traddodiad eu tadau. Nid oeddynt yn credu yr hyn a ddywedwyd am adgyfodiad y meirw, nac yn credu ychwaith ynghylch dyfodiad Crist. Ac yn awr, o

herwydd eu hanghrediniaeth, ni allent ddeall gair Duw ; a'u calonau oeddynt wedi ymgaledu. Ac ni fynent gael eu bedyddio ; ac ni ymunent â'r eglwys. Ac yr oeddynt hwy yn bobl wahanol o ran eu ffydd, ac a arosasant felly byth wed'yn, i.e. yn eu sefyllfa gnawdol a phechadurus ; canys ni alwent ar yr Arglwydd eu Duw. Ac yn awr, yn nheyrnasiad Mosiah, nid oeddynt hanner mor lliosog â phobl Dduw ; eithr o herwydd yr ymraniadau yn mhlith y brodyr, hwy a ddaethant yn fwy lliosog. Canys dygwyddodd iddynt dwyllo llawer â'u geiriau gwenieithus, y rhai oeddynt yn yr eglwys, ac achosi iddynt gyflawni llawer o bechodau ; am hyny, daeth yn anghenrheid-iol i'r rhai ag oeddynt yn yr eglwys, a gyflawnent bechod, gael eu ceryddu gan yr eglwys.

A bu iddynt gael eu dwyn gerbron yr offeiriaid, a'u traddodi i fyny i'r offeiriaid gan yr athrawon ; a'r offeiriaid a'u dygasant hwynt gerbron Alma, yr hwn oedd yn archoffeiriad. Yn awr, yr oedd y brenin Mosiah wedi rhoddi i Alma awdurdod dros yr eglwys. A dygwyddodd nad oedd Alma yn gwybod pa beth a wnelai iddynt, canys yr oedd llawer o dystion yn eu herbyn hwynt ; i.e. yr oedd y bobl yn sefyll ac yn tystiolaethu am eu haml anwireddau. Yn awr, nid oedd dim cyffelyb o'r blaen wedi dygwydd yn yr eglwys ; am hyny, Alma a gythryblwyd yn ei ysbryd, ac a berodd eu dwyn hwynt gerbron y brenin. Ac efe a ddywedodd wrth y brenin, Wele, y mae yma amryw wedi eu dwyn ger dy fron, y rhai a gyhuddir gan eu brodyr ; i.e. maent wedi eu dal mewn llawer math o anwireddau. Ac nid ydynt yn edifarhau am eu hanwireddau ; am hyny, ni a'u dygasom hwynt ger dy fron di, fel y barnot hwynt yn ol eu troseddau. Eithr y brenin Mosiah a ddywedodd wrth Alma, Wele, nid wyf fi yn eu barnu ; am hyny, yr wyf yn eu rhoddi i'th ddwyllaw di i'w barnu. Ac yn awr, ysbryd Alma a gythryblwyd drachefn ; ac efe a aeth ac a ymfynodd â'r Arglwydd pa beth a wnai ynghylch y mater hwn, canys efe a ofnai wneuthur ar gam yn ngolwg Duw.

A bu ar ol iddo dywallt ei holl enaid o flaen Duw, i lais yr Arglwydd ddyfod ato, gan ddywedyd, Gwyn dy fyd di, Alma, a gwyn eu byd hwythau a fedyddiwyd yn nyfroedd Mormon. Yr wyt ti yn wynfydedig o herwydd dy ffydd gref yn ngeiriau fy ngwas Abinadi yn unig. A gwynfydedig ydynt hwythau o herwydd eu ffydd gref yn y geiriau a lefaraist ti yn unig wrthynt. A gwyn dy fyd di am dy fod wedi sefydlu eglwys yn mhlith y bobl hyn ; a hwy a sierheir, ac a gant fod yn bobl i mi. Ië, gwyn fyd y bobl hyn, y rhai ydynt yn foddolawn dwyn fy enw ; canys ar fy enw i y gelwir hwynt ; a'm heiddo i ydynt. Ac o herwydd dy fod wedi ymfyn â mi ynghylch y troseddwr, gwyn dy fyd. Fy ngwas ydwyt ; ac yr wyf yn ymgysfiammodi â thi, y bydd i ti gael bywyd tragywyddol ; a thi a'm gwasanaethi i, ac a ai allan yn fy enw, ac a gesgli ynghyd fy nefaid. A'r neb a wrandawo fy llais, a fydd yn un o'm defaid ; a hwnw

a dderbyniwch i'r tglwys, a hwnw a dderbyniaf finnau hefyd. Canys wele, hon yw fy eglwys; pwy bynag a fedyddier, a fedyddir i edifeirwch. A phwy bynag a dderbyniwch a gaiff gredu yn fy enw i; ac i'r cyfryw y maddeuaf yn rhwydd; canys myfi sydd yn cymmeryd arnaf bechodau y byd; canys myfi a'u creodd hwynt; a myfi sydd yn rhoddi i'r hwn a greddo, yn y diwedd, le ar fy neheulaw. Canys, wele, ar fy enw i y gelwir hwynt; ac os adwaenant fi, hwy a ddeuant ac a gant le yn dragwyddol ar fy neheulaw. A bydd pan udgano yr ail udgorn, yna y rhai nid adwaenent fi erioed, a ddeuant ac a safant ger fy mron; ac yna y gwybyddant mai myfi yw yr Arglwydd eu Duw, mai myfi yw eu Gwaredwr; eithr ni fyment hwy gael eu gwaredu. Ac yna y cyffesaf wrthynt, nas adnabum hwynt erioed; a hwy a gant fyned i'r tân tragwyddol, yr hwn a bartowyd i'r diafol a'i angylion. Am hyny, yr wyf yn dywedyd wrthyhych, Y neb ni wrandawo ar fy llais i, na dderbyniwch i'm heglwys, canys y cyfryw ni dderbyniaf fi yn y dydd diweddaf; am hyny, yr wyf yn dywedyd wrthyhych, Ewch; a phwy bynag a drosedd o yn fy erbyn, y cyfryw a fernwch yn ol y pechodau a gyflawnodd; ac os cyffesa ei bechodau o'ch blaen chwi a minnau, ac edifarhau mewn cywirdeb calon, chwi a faddeuwch iddo, a minnau a faddeuaf iddo hefyd; ie, ac mor fynych ag yr edifarhao fy mhobl, y maddeuaf iddynt eu troseddau yn fy erbyn. A chwi a gewch faddeu troseddau eich gilydd; canys, yn wir meddaf i chwi, Yr hwn ni faddeuo droseddau ei gymmydog, pan y dywed ei fod yn edifarhau, mae y cyfryw wedi dwyn ei hunan dan gondemniad. Yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthyhych, Ewch; a phwy bynag ni edifarw am ei bechodau, y cyfryw ni chyfrifir yn mhlith fy mhobl; a hyn a gedwir o'r amser hwn allan.

A bu, ar ol i Alma glywed y geiriau hyn, iddo eu hysgrifennu i lawr, fel y buasent gydag ef, ac fel y gallai farnu pobl yr eglwys hono, yn ol gorchymynion Duw.

A bu i Alma fyned a barnu y rhai a ddaliwyd mewn anwired, yn ol gair yr Arglwydd. A phwy bynag a edifarhaent am eu pechodau, ac a'u cyffesent, a gyfrifai efe yn mhlith pobl yr eglwys; a'r rhai na chyffesent eu pechodau, ac edifarhau am eu hanwiredd, ni chyfrifid yn mhlith pobl yr eglwys, a'u hennwau a ddilëwyd. A darfu i Alma reoleiddio holl achosion yr eglwys, a hwy a ddechreuasant gael hoddwch a llwyddiant mawr yn achosion yr eglwys; gan rodio yn wyladwrs gerbron Duw; gan dderbyn llawer, a bedyddio llawer. Ac yn awr, yr holl bethau hyn a wnaeth Alma a'i gyd-weithwyr, y rhai oeddynt dros yr eglwys; gan rodio yn dra diesgeulus, a dysgu gair Duw yn mhob peth; gan ddyoddef pob math o gystuddiau, a chael eu herlid gan yr holl rai na pherthynent i eglwys Dduw. A hwy a rybyddient eu brodyr; a hwythau a rybyddiwyd hefyd, pob un gan air yr Arglwydd, yn ol ei bechodau, neu y pechodau a gyflawnodd, gan gael gorchymyn

gan yr Arglwydd i weddio yn ddibaid, a rhoddi diolch yn mhob peth. Ac yn awr, dygwyddodd fod yr erlidigaethau a gyfodwyd yn erbyn yr eglwys gan yr anghredinwyr, mor enbyd, nes i'r eglwys ddechreu grwgnach, ac achwyn wrth eu blaenoriaid ynghylch y mater; a hwythau a achwynasant wrth Alma. Ac Alma a osododd yr achos o flaen eu brenin, Mosiah. A Mosiah a ymgynghorodd â'i offeiriaid.

A darfu i'r brenin Mosiah anfon cyhoeddiad trwy y tir oddiamgylch, na fuasai i un anghredadyn erlid neb o'r rhai a berthynent i eglwys Dduw; ac yr oedd gorchymyn caeth trwy yr holl eglwysi, na fyddai erlidigaethau yn eu mysg hwynt; y dylai cydraddoldeb fod yn mysg pawb; na ddylent adael i falchder nac uchelder aflonyddu eu heddwch; y dylai pob dyn barchu ei gymydog fel efe ei hun, gan weithio â'u dwylaw eu hunain am eu cynnalïaeth; i.e. a'u holl offeiriaid a'u hathrawon a ddylent weithio â'u dwylaw eu hunain am eu cynnalïaeth, yn mhob amgylchiad, oddieithr mewn afiechyd, neu fawr anghen-octyd; ac wrth wneuthur y pethau hyn, hwy a orlenwyd â grâs Duw. A dechreuodd fod heddwch mawr yn y tir draehfn; a dechreuodd y bobl fod yn lliosog iawn, a dechreu gwasgaru ar led ar wyneb y ddaear, i.e. ar y gogledd, ac ar y deau, ar y dwyrain ac ar y gorllewin, gan adeiladu dinasoedd mawrion a phentrefi yn mhob cwr o'r tir. A'r Arglwydd a ymwelodd â hwynt, ac â'u llwyddodd, a hwy a ddaethant yn bobl lliosog a chyfoethog.

Yn awr, yr oedd meibion Mosiah yn cael eu cyfrif yn mhlith yr anghredinwyr; ac hefyd yr oedd un o feibion Alma yn cael ei gyfrif yn eu plith hwynt; gelwid ef yn Alma, ar ol ei dad; er hyny efe a aeth yn ddyn tra drygionus ac eilun-addolgar. Ac yr oedd efe yn ddyn aml-eiriog, ac yn llefaru llawer o weithïaith wrth y bobl; am hyny, efe a arweiniodd lawer o'r bobl i wneuthur yn olei anwireddau ef. Ac efe a aeth yn rhwystr mawr i eglwys Dduw; gan ladrata ymaith galonau y bobl; ac achosi cryn ymraniad yn mhlith y bobl; gan roddi cyfleusdra i elyn Duw i arfer ei awdurdod arnynt.

A dygwyddodd, tra yr oedd yn myned o amgylch yn ddirgelaidd i ddinystrio eglwys Dduw; canys yr oedd efe yn myned o amgylch yn ddirgelaidd gyda meibion Mosiah, i geisio dinystrio yr eglwys, ac arwain pobl yr Arglwydd ar gyfeiliorn, yn groes i orchymynion Duw, neu y brenin; ac megys y dywedais wrthy, Fel yr oeddynt yn myned o amgylch, gan wrthryfela yn erbyn Duw, wele, angel yr Arglwydd a ymddangosodd iddynt; ac efe a ddisgynodd megys mewn cwmwl; ac efe a lefarodd gyda llais taran, yr hwn a achosodd i'r ddaear a safent arni gryn; a chan mor fawr oedd eu braw, hwy a syrthiasant i'r ddaear, ac ni ddeallasant y geiriau a lefarodd wrthynt. Er hyny, efe a waeddodd drachefn, gan ddywedyd, Alma, cyfod a saf, canys paham yr erlidi di eglwys Dduw? Oblegid y mae yr Arglwydd wedi dywedyd, Hon yw fy eglwys,

ac mi a'i cadarnhaf ; ac ni chaiff dim ei dymchwelyd, oddieithr trosedd fy mhobl. A thrachefn, yr angel a ddywedodd, Wele, yr Arglwydd a wrandawodd weddïau ei bobl, ac hefyd weddïau ei was Alma, yr hwn yw dy dad: canys efe a weddiodd yn dra flyddiog o'th blegid, fel y dygid di i wybodaeth o'r gwirionedd ; am hyny, i'r dyben yma y daethym i'th argyhoeddi o allu ac awdurdod Duw, fel yr atebid gweddïau ei weision yn ol eu ffydd. Ac yn awr, wele, a ellwch chwï ammau gallu Duw ? Canys wele, ai nid yw fy llais yn siglo y ddaear ? Ac ai ni ellwch hefyd fy nghanfod o'ch blaen ? Ac yr wyf wedi cael fy nanfon gan Dduw. Yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthyt, Dos, a chofia gaethiwed dy dadau yn nhir Helam, ac yn nhir Nephi ; a chofia y fath bethau mawrion a wnaeth efe erddynt : canys yr oeddynt hwy mewn caethiwed, ac yntau a'u gwardodd. Ac yn awr yr wyf yn dywedyd wrthyt ti, Alma, Dos i'th ffordd, ac na cheisia mwyach ddinystrïo yr eglwys, fel yr ateber ei gweddïau ; a hyn hyd y nod pe byddai i ti, o ran dy hun, gael dy fwrw ymaith.

Ac yn awr dygwyddodd mai dyma y geiriau olaf a lefarodd yr angel wrth Alma, ac efe a ymadawodd. Ac yn awr, Alma, a'r rhai oedd gydag ef, a syrthiasant drachefn i'r ddaear, canys mawr oedd eu dychryn ; o herwydd â'u llygaid eu hunain y gwelsant angel yr Arglwydd ; a'i lais oedd megys taran, yr hwn a grynnodd y ddaear ; a hwy a wyddent nad allai dim ond gallu Duw, ysgwyd y ddaear ac achosi iddi grynu, megys pe ymrwygai. Ac yn awr, yr oedd dychryn Alma mor fawr, fel yr aeth yn fud, ac nas gallai agor ei enau ; i'e, ac efe a aeth yn wan, fel nas gallai hyd y nod symud ei ddwyllaw ; am hyny, efe a gymmerwyd gan y rhai oedd gydag ef, ac a ddygwyd yn analluog, hyd nes y gosodwyd ef o flaen ei dad. A hwy a adroddasant i'w dad yr hyn oll a ddygwyddodd iddynt ; a'i dad a lawenychodd, canys efe a wyddai mai gallu Duw oedd. Ac efe a achosodd i dyrfa ymgasglu ynghyd, fel y gwelent yr hyn a wnaeth yr Arglwydd i'w fab, ac hefyd i'r rhai ag oedd gydag ef. Ac efe a berodd i'r offeiriad ymgynnull ynghyd ; a hwy a ddechreuasant ymprydio, a gweddïo ar yr Arglwydd eu Duw, am iddo agoryd genau Alma, fel y llefarai ; ac hefyd, fel y derbynïai nerth yn ei aelodau, ac yr agorid llygaid y bobl i weled a gwybod am ddaioni a gogoniant Duw.

A bu, wedi iddynt ymprydio a gweddïo am yspaid dau ddiwrnod a dwy noswaith, i aelodau Alma dderbyn eu nerth, ac efe a safodd i fyny ac a ddechreuodd lefaru wrthynt, gan erchi iddynt ymgysuro : canys, eb efe, mi a edifarheais am fy mhechodau, ac a waredwyd gan yr Arglwydd ; wele, ganwyd fi o'r ysbryd. A'r Arglwydd a ddywedodd wrthyf, Na ryfedda fod yn rhaid i holl ddynolryw, i'e, gwyr a gwagedd, pob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, gael eu geni drachefn ; i'e, eu geni o

Dduw, eu cyfnewid o'u sefyllfa gnawdol a syrthiedig i sefyllfa o gyfiawnder, gan gael eu gwaredu gan yr Arglwydd, a dyfod yn feibion ac yn fereched iddo; ac felly y maent yn dyfod yn greaduriaid newydd; ac oddieithr iddynt wneuthur hyn, nis gallent mewn un modd etifeddu teyrnas Dduw. Yr wyf yn dywedyd wrthyeh, Os mai nid felly y mae, y rhaid eu bwrw hwynt ymaith; a hyn a wn i, am i mi fod yn debyg o gael fy mwrw ymaith. Er hyny, ar ol crwydro trwy drallod lawer, gan edifarhau yn agos i farwolaeth, yr Argiwydd a welodd yn addas i'm cipio i allan o dân tragywyddol, ac mi a anwyd o Dduw; fy enaid a achubwyd o fustl chwerwedd a rhwymau anwiredd. Mi a fuen yn y cadduglyn tywyllaf, eithr yn awr yr wyf yn cafnod rhyfeddol oleuni Duw. Fy enaid a ddyrllwyd gan boenau tragywyddol; eithr mi a gipiwyd, a'm henaidd ni phoenir mwyaeh. Mi a wrthodais fy Ngwaredwr, ac a wadais yr hyn a lefarwyd gan ein tadau; eithr yn awr, fel y rhagwelont y bydd iddo ef ddyfod, a'i fod yn cofio pob creadur o'i wneuthuriad, efe a wna ei hun yn amlwg i bawb; ië, pob glin a blygant, a phob tafod a gyffesant ger ei fron ef. Ië, yn y dydd diweddaaf, pan y saif pob dyn i gael ei farnu ganddo, yna y cyffesant mai efe sydd Dduw; yna y cyffesant hwy, y rhai sydd heb Dduw yn y byd, fod barnedigaeth cosp dragywyddol yn gyfiawn arnynt; a hwy a grynant, ac a ddychrynant, ac a giliant mewn braw o dân drem ei lygad holl-dreiddgar ef.

Ac yn awr, dygwyddodd i Alma, o'r amser hwn allan, ynghyd â'r rhai oedd gydag Alma ar y pryd yr ymddangosodd yr angel iddynt, ddechreu dysgu y bobl, gan deithio oddiamgylch trwy yr holl wlad, a chyhoeddi wrth yr holl bobl y pethau oeddynt wedi glywed a gweled, a phregethu gair Duw mewn mawr drallod, gan gael eu herlid yn enbyd gan y rhai oeddynt yn anghredinwyr, a'u taraw gan lawer o honynt; ond er hyn oll, hwy a roddasant lawer o ddyddanweh i'r eglwys, gan gadarnhau eu ffydd, a'u hannog trwy hir-ymaros a lludded mawr, i gadw gorchymynion Duw. A phedwar o honynt oeddynt feibion Mosiah; a'u henwau oedd Ammon, ac Aaron, ac Omner, a Himni: dyna oedd enwau meibion Mosiah. A hwy a deithiasant trwy holl dir Zarahemla, ac yn mhllith yr holl bobl oedd dan deyrnasiad y brenin Mosiah, gan ymdrechu yn selog i ddileu yr holl niwed a wnaethent i'r eglwys: gan gyffesu eu holl bechodau, a chyhoeddi yr holl bethau a welsent, ac egluro y prophwydoliaethau a'r ysgrythyrau wrth bawb a ewyllysient eu gwrandaw: ac felly buont yn offerynnau yn llaw Duw, i ddwyn llaweroedd i wybodaeth o'r gwirionedd, ië, i wybodaeth o'u Gwaredwr. Ac O, mor wynfydedig dynt! Canys hwy a gyhoeddasant heddwch; hwy a fynegasant ddaioni; ac a gyhoeddasant wrth y bobl fod yr Arglwydd yn teyrnasu.

PENNOD XII.

Yn awr, dygwyddodd ar ol i feibion Alma gyflawni yr holl bethau hyn, iddynt gymmeryd ychydig nifer gyda hwynt, a dychwel-
yd at eu tad, y brenin, a dymuno arno ganiatáu iddynt fyned,
gyda'r rhai a ddewisasant, i fyny i dir Nephi, fel y pregethent
y pethau a glywsent, ac fel y cyfranent air Duw i'w brodyr, y
Lamaniaid, fel y gallent ysgatfydd eu dwyn hwythau i wybod-
aeth o'r Arglwydd eu Duw, a'u hargyhoeddi hwynt o anwiredd
eu tadau; ac fel y gallent, ysgatfydd, ladd eu casineb at y
Nephiaid, fel y dygid hwythau hefyd i orfoleddu yn yr Ar-
glwydd eu Duw, ac y deuent yn gyfeillgar i'w gilydd, ac na
tyddai ychwaneg o amrafaelion yn yr holl dir a roddwyd
iddynt gan yr Arglwydd eu Duw. Yn awr hwy a chwennych-
ent fod iachawdwriaeth yn cael ei thraethu wrth bob creadur,
canys ni allent oddef i un enaid dynol fyned i golledigaeth; ie,
yr oedd hyd y nod y meddyliau o fod un enaid i gael dyoddef
poenedigaeth ddiddiwedd, yn peri iddynt grynu a brawychu.
Ac felly y gweithredodd ysbryd yr Arglwydd arnynt hwy,
canys y penaf o bechaduriaid oeddynt. A'r Arglwydd, yn
ei drugaredd anfeidrol, a welodd yn addas i'w harbed; er
hyny, dyoddefasant fawr ingoedd enaid, o herwydd eu hanwir-
eddau; a hwy a ddyoddefasant lawer, trwy ofni cael eu bwrw
ymaith yn dragwydd.

A bu iddynt ymbil â'u tad am ddyddiau lawer, fel y caent
fyned i fyny i dir Nephi. A'r brenin Mosiah a aeth ac a ym-
ofynodd â'r Arglwydd, os gollyngai efe i'w feibion fyned i fyny
i blith y Lamaniaid i bregethu y gair. A'r Arglwydd a ddy-
wedodd wrth Mosiah, Gad iddynt fyned, canys llaweroedd a
gredant eu geiriau, a hwy a gant fywyd tragywyddol; ac mi a
waredaf dy feibion allan o ddwyllaw y Lamaniaid.

A bu i'r brenin Mosiah ganiatáu iddynt fyned, a gwneuthur
yn ol eu dymuniad; a hwy a gymmerasant eu taith i'r anial-
wch, er myned i fyny i bregethu y gair yn mhllith y Lamaniaid;
ac mi a roddaf hanes o'u gweithrediadau yn ol llaw. Yn awr,
nid oedd gan y brenin Mosiah neb i gyflwyno y deyrnas iddo,
canys nid oedd un o'i feibion yn foddllawn i'w derbyn; am
hyny, efe a gymmerodd y cof-ysgrifau oedd wedi eu cerfio ar y
llafnau pres, ac hefyd lafnau Nephi, a'r holl bethau a gadwodd
ac a ddiogelodd efe, yn ol gorchymynion Duw, ar ol cyfieithu a
pheri ysgrifenu y cof-ysgrifau ag oedd ar y llafnau aur, y rhai a
gafwyd gan bobl Limhi, ac a roddwyd iddo ef trwy law Limhi;
a hyn a wnaeth, oblegid awyddfyd mawr ei bobl, canys yr
oeddynt yn dymuno yn anghyffredin i wybod ynghylch y bobl
hyny ag oedd wedi eu dinystrio. Ac yn awr, efe a'u cyfieithodd
hwynt trwy offeryngarwch y ddwy gareg hyny oedd wedi eu
sicrhau mewn dau ymyl bwa. Yn awr, rhagbarotowyd y peth-
au hyn o'r dechreuad, a throsglwyddwyd hwynt i lawr o genedl-

aeth i genedlaeth, i'r dyben o gyfieithu ieithoedd; ahwy a gadwyd ac a ddiogelwyd gan law yr Arglwydd, fel y dadguddiai i bob creadur a etifeddai y tir, anwireddau a ffieidd-dra ei bobl: a phwy bynag a feddo y pethau hyn, a elwir yn weledydd, yn ol dull yr hen amseroedd.

Yn awr, wedi i Mosiah orphen cyfieithu y cof-ysgrifau hyn, wele, yr oeddynt yn rhoddi hanes y bobl a ddinystriwyd, o'r amser y dinystriwyd hwynt, yn ol hyd at adeiladiad y twr mawr, yr amser y cymmysgodd yr Arglwydd iaith y bobl; a hwy a wasgarwyd ar hyd wyneb yr holl ddaear, ie, ac hyd y nod o'r amser hwnw hyd greadigaeth Adda. Yn awr, yr hanes hwn a achosodd i bobl Mosiah alaru yn fawr; ie, llanwyd hwynt gan dristwch; er hyny, cawsant lawer o wybodaeth drwyddynt, am yr hyn y llawenychent. A'r hanes hwn a ysgrifenisir etto: canys, wele, y mae yn fuddiol i'r holl bobloedd gael gwybod y pethau sydd yn ysgrifenedig yn yr hanes hwn.

PENNOD XIII.

Ac yn awr, megys y dywedais wrthyh, ar ol i'r brenin Mosiah wneuthur y pethau hyn, efe a gymmerodd y llafnau pres, a'r holl bethau a gadwodd ef, ac a'u cyflwynodd hwynt i Alma, yr hwn oedd mab Alma; ie, yr holl gof-lyfrau, ac hefyd y cyfieithwyr, a gyflwynodd efe iddo ef, ac a'i gorchymynodd i'w cadw a'u diogelu, ac hefyd cadw cof-lyfr am y bobl, gan eu trosglwyddo i lawr o un genedlaeth i'r llall, ie, megys y cyflwynwyd hwynt i lawr o'r amser y gadawodd Lehi Jerusalem. Yn awr, pan orphenodd Mosiah hyn, efe a anfonodd allan trwy yr holl dir, yn mhlith yr holl bobl i erfyn gwybod eu hewyllys ynghylch pwy fyddai eu brenin. A bu i lais y bobl ddyfod, gan ddywedyd, Yr ydym ni yn ewyllysio i Aaron dy fab fod i ni yn frenin, a llywodraethwr. Yn awr, yr oedd Aaron wedi myned i fyny i dir Nephi, o ganlyniad ni allai y brenin roddi y deyrnas iddo ef; ac ni chymmerai Aaron y deyrnas arno ychwaith; ac nid oedd un o feibion Mosiah yn foddolawn cymmeryd arnynt y deyrnas: am hyny, y brenin Mosiah a anfonodd drachefn i blith y bobl; ie, efe a anfonodd air ysgrifenedig i blith y bobl. A dyma y geiriau oedd wedi eu hysgrifenu, y rhai ydynt fel hyn: Wele, O chwi fy mhobl, neu fy mrodyr; canys yn gyfryw y cyfrifaf chwi; yr wyf yn dymuno arnoch i ystyried yr achos y galwyd chwi i'w ystyried; canys yr ydych yn dymuno cael brenin. Yn awr, yr wyf yn mynegi wrthyh, fod yr hwn i ba un y perthyna y deyrnas yn gyfreithlawn, wedi gwrthod, ac ni chymmer y deyrnas arno. Ac yn awr, os penodir arall yn ei le, wele, ofnwyf y cyfyd amrafaelion yn eich plith; a phwy a wyr na fydd i'm mab, i'r hwn y perthyna y deyrnas, droi yn ddigllawn, a thyna ymaith

ran o'r bobl ar ei ol, yr hyn a achosai ryfeloedd ac amrafaelion yn eich plith; yr hyn a achosai dywallt llawer o waed, a gwyrdroi ffordd yr Arglwydd; i.e. a dinystrio eneidiau llawer o bobl. Yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthych, byddwn ddoeth ac ystyriwn y pethau hyn, canys nid oes hawl genym i ddinystrio fy mab, ac nid oes genym hawl ychwaith i ddinystrio arall, pe penodid ef yn ei le. A phe troai fy mab dracheftu at ei falchder a'i bethau gwageddus, efe a alwai yn ol y pethau a lefarodd, ac a honai ei hawl i'r deyrnas, yr hyn a achosai iddo ef ac i'r bobl hyn gyflawni llawer o bechod. Ac yn awr, byddwn ddoethion ac edrychwn yn mlaen at y pethau hyn, a gwneuthur yr hyn a ddwg heddwch i'r bobl hyn. Am hyny, byddaf fi yn frenin arnoch dros weddill fy nyddiau; er hyny, bydded i ni benodi barnwyr, i farnu y bobl hyn yn ol ein cyfraith, ac ni a drefnwn achosion y bobl hyn o'r newydd, canys ni a benodwn ddynion doeth i fod yn farnwyr, y rhai a farnant y bobl hyn yn ol gorchymynion Duw. Yn awr, y mae yn well i ddyn gael ei farnu gan Dduw na chan ddyn, oblegid y mae barnedigaethau Duw bob amser yn gyfiawn, ond nid yw barnedigaethau dyn bob amser yn gyfiawn; am hyny, pe byddai yn bosibl i chwi gael dynion cyfiawn yn freninoedd arnoch, y rhai a sefydlent gyfreithiau Duw, ac a farnent y bobl hyn yn unol â'i orchymynion; i.e. pe gallech gael dynion i fod yn freninoedd arnoch, y rhai a wnaethent megys y gwnaeth fy nhad Benjamin dros y bobl hyn; i.e. meddaf wrthych, pe gallai hyn fod bob amser, yna buasai yn fuddiol i chwi gael breninoedd i lywodraethu arnoch. Ac yr wyf hyd y nod fy hun wedi llafurio yn holl nerth y cynneddfau oedd genyf, er dysgu i chwi orchymynion Duw, a sefydlu heddwch trwy y tir, fel na fyddai rhyfeloedd nac amrafaelion, na lladrata, nac yspeilio, na llofruddio, nac un math o ddrygioni: a phwy bynag a weithredodd anwiredd, y cyfryw a gospais yn ol y gyfraith a roddwyd i ni gan ein tadau.

Yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthych, Oblegid nad yw pob dyn yn gyfiawn, nid yw yn fuddiol i chwi gael brenin neu freninoedd i lywodraethu arnoch. Canys, wele, gymmaint o anwiredd y mae un brenin drygionus yn achosi gael ei weithredu! i.e. y fath ddinystyr mawr! I.e. cofiwch am y brenin Noah, a'i ddrygioni a'i ffeidd-dra; ac hefyd ddrygioni a ffeidd-dra ei bobl. Wele, y fath ddinystyr mawr a ddaeth arnynt hwy; ac hefyd oblegid eu hanwireddau, y dygwyd hwynt i gaethiwed. Ac oni buasai ymyraeth eu Creawdwr holl-ddoeth, a hyn o herwydd eu hedifeirwch diffuant, yn ddiau buasant yn aros mewn caethiwed hyd yn bresennol. Ond, wele, efe a'u gwaredodd o herwydd iddynt ymostwng o'i flaen; ac o herwydd iddynt alw yn nerthol arno ef, y gwaredodd hwynt o gaethiwed: ac felly y mae yr Arglwydd yn gweithio trwy ei allu yn mhob amgylchiad yn mhlith plant dynion, gan estyn braich trugaredd tuag at y rhai sydd yn gosod eu hym-

ddiried ynddo ef. Ac wele, yn awr meddaf wrthyhch, nis gellwch ddiorseddu brenin drygionus, ond trwy lawer o amrafael, a thywalltiad gwaed lawer. Canys, wele, y mae ganddo gyfeillion mewn drygioni, ac y mae yn cadw ei wylwyr o'i amgylch; ac y mae yn diddymu cyfreithiau y rhai a deyrnasasant mewn cyfiawnder o'i flaen ef: a satira dan ei draed orchymynion Duw; ac mae yn gwneuthur cyfreithiau, ac yn eu danton allan i fysg ei bobl; i.e., cyfreithiau yn ol dull ei ddrygioni ei hun; a phwy bynag na ufyddhao i'w gyfreithiau ef, a bera gael ei ddinystrio; a phwy bynag a wrthryfelo yn ei erbyn, efe a ddenfyn ei fyddinoedd yn eu herbyn i ryfel, ac os gall, efe a'u dyfetha hwynt; ac felly y mae brenin anghyfiawn yn gwyrdroi ffyrdd pob cyfiawnder. Ac yn awr, wele, meddaf wrthyhch, nid oes achos i'r fath fflieidd-dra i ddyfod arnoch chwi; am hyny, dewiswch farnwyr, trwy lais y bobl hyn, fel y barner chwi yn unol â'r cyfreithiau a roddwyd i chwi gan eich tadau, y rhai ydynt uniawn, ac a roddwyd iddynt hwy trwy law yr Arglwydd. Yn awr, nid yn gyffredin y mae llais y bobl yn dewis dim sydd yn groes i'r hyn sydd yn gyfreithlawn; eithr y mae yn beth cyffredin i'r llai-rif o'r bobl i ddewis yr hyn nad yw yn gyfreithlawn; am hyny, cofiwch hyn, a bydded yn ddeddf genych i drafod eich materion trwy lais y bobl. Ac os daw yr amser i lais y bobl ddewis anwiredd, dyna yr amser y daw arnoch farnedigaethau Duw; i.e., dyna yr amser yr ynwel efe â chwi mewn dinystr mawr, megys hyd yn hyn y mae wedi ymweled â'r tir hwn. Yn awr, os bydd genych farnwyr, ac nis barnant chwi yn ol y gyfraith a roddwyd, chwi a ellwch achosi iddynt hwy gael eu barnu gan farnwr uwch; os na farna eich uwch-farnwyr farnedigaethau cyfiawn, achoswch i nifer fechan o'ch is-farnwyr ymgynnull ynghyd, a hwy a farnant eich uwch-farnwyr, yn unol â llais y bobl. Ac yr wyf yn gorchymyn i chwi wneuthur hyn yn ofn yr Arglwydd: ac yr wyf yn gorchymyn i chwi wneuthur y pethau hyn, ac na chaffoch frenin: ac os cyflawna y bobl hyn bechodau ac anwireddau, hwy a atebir ar eu penau hwy eu hunain. Canys, wele, meddaf wrthyhch, y mae pechodau llaweroedd o bobl wedi eu hachosi gan anwireddau eu breninoedd: am hyny, eu hanwireddau hwy a atebir ar benau eu breninoedd. Ac yn awr, yr wyf yn dymuno na fyddo yr anghydraddoldeb hwn mwyach yn y tir yma, yn neillduol yn mysg fy mhobl hyn; eithr dymunaf fod y tir hwn yn dir rhyddid, fel y gallo pob dyn fwynhau ei iawnderau a'i freintiau yn gyffelyb, cyhyd ag y gwelo yr Arglwydd yn addas, i ni fyw ac etifeddu y tir; i.e., cyhyd ag yr aroso rhyw rai o'n hiliogaeth ar wyneb y tir. A llawer o bethau yn ychwaneg a ysgrifennodd y brenin Mosiah atynt, gan hysbysu iddynt holl dreialon a thrafferthion brenin cyfiawn; i.e., holl lafur enaid dros ei bobl, ac hefyd holl rwgnach y bobl wrth eu brenin; ac efe a'u heglurodd oll iddynt. Ac efe a ddy-

wedodd wrthynt, na ddylai y pethau hyn fod ; eithr y dylai y baich ddyfod ar yr holl bobl, fel y dygai pob dyn ei gyfran. Ac efe a eglurodd iddynt hefyd yr holl anafateision y llafurient o danynt, trwy gael brenin anghyfiawn i lywodraethu arnynt ; i.e., ei holl anwireddau a'i ffeidd-dra, a'r holl ryfeloedd, a'r amrafaelion, a thywalltiad gwaed, a'r lladrata a'r yspeilio, a'r put-einio, a phob math o anwiredd, y rhai nis gellir eu cyfrif ; gan fynegi wrthynt na ddylai y pethau hyn fod ; eu bod yn wir wrthwynebol i orchymynion Duw.

Ac yn awr, dygwyddodd, ar ol i'r brenin Mosiah ddanfôn y pethau hyn allan i blith y bobl, iddynt gael eu hargyhoeddi o wirionedd ei eiriau ; am hyny, rhoddasant heibio eu dymuniadau i gael brenin, ac a ddaethant yn dra awyddus i bob dyn gael yr un fantais trwy yr holl dir ; i.e., a dangosodd pob dyn ei foddlonrwydd i fod yn atebol am ei bechodau ei hun. Gan hyny, dygwyddodd iddynt ymgynnull ynghyd, yn dorfeydd, trwy y tir, i bleidleisio ynghylch pwy fyddai eu barnwyr, i'w barnu yn ol y gyfraith a roddwyd iddynt ; ac yr oeddynt yn dra llawen, o herwydd y rhyddid a roddwyd iddynt. A hwy a gynyddasant mewn cariad tuag at Mosiah ; i.e., cyfrifent ef yn fwy nag un dyn arall : canys ni edrychent arno megys gormeswr, yr hwn oedd yn ceisio elw, i.e., yr elw hwnw sydd yn llygru yr enaid, oblegid ni fynodd efe eu cyfoeth hwynt, ac ni ymhyfyddodd mewn tywallt gwaed ; eithr efe a sefydlodd heddwch yn y tir, ac a ganiataodd i'w bobl gael eu gwaredu o bob math o gaethiwed ; am hyny, hwy a'i parchent ef, i.e., yn fawr iawn. A bu iddynt benodi barnwyr i lywodraethu arnynt, neu i'w barnu yn ol y gyfraith ; a hyn a wnaethant trwy yr holl dir.

A bu i Alma gael ei benodi i fod yn brif farnwr blaenaf, gan mai efe hefyd oedd yr archoffeiriad, trwy fod ei dad wedi cyflwyno y swydd iddo, ac wedi rhoddi iddo ofal holl achosion y deyrnas. Ac yn awr, darfu i Alma rodio yn ffyrdd yr Arglwydd, a chadw ei orchymynion, a barnu barnedigaethau cyfiawn ; ac yr oedd heddwch gwastadol trwy y tir ; ac felly y dechreuodd teyrnasiad y barnwyr trwy holl dir Zarahemla, yn mhllith yr holl bobl a elwid Nephiad ; ac Alma oedd y prif farnwr blaenaf. Ac yn awr, dygwyddodd i'w dad farw, gan fod yn ddwy flwydd a phedwar ugain oed, wedi byw i gyflawni gorchymynion Duw.

A bu i Mosiah farw hefyd, yn y drydedd flwyddyn ar ddeg ar hugain o'i deyrnasiad, gan fod yn dair blwydd a thrigain oed ; gan wneuthur yn y cyfan bum cant a naw mlynedd o'r amser y gadawodd Lehi Jerusalem ; ac felly y terfynodd teyrnasiad y breninoedd ar bobl Nephi ; ac felly y terfynodd dyddiau Alma, yr hwn oedd sylfaenydd eu heglwys.

LLYFR ALMA,

MAB ALMA.

PENNOD I.

Hanes Alma, yr hwn oedd mab Alma y cyntaf, a Phrif Farnwr ar bobl Nephi, ac hefyd yr Archoffeiriad dros yr Eglwys. Hanes am deyrnasiad y Barnwyr, a'r rhyfeloedd a'r amrafaelion yn mhllith y bobl. Ac hefyd, hanes am ryfel rhwng y Nephiaid a'r Lamaniaid, yn ol cof-lyfr Alma y cyntaf, a'r Prif Farnwr.

Yn awr, dygwyddodd yn y flwyddyn gyntaf o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, o'r amser hwn yn mlaen, gan fod y brenin Mosiah wedi myned ar hyd ffordd yr holl ddaear, wedi milwrio milwriaeth dda, a rhodio yn uniawn gerbron Duw, heb adael neb i deyrnasu yn ei le; er hyny, efe a sefydlodd gyfreithiau, a hwy a gydnabyddwyd gan y bobl; am hyny yr oedd yn rhaid iddynt lynu wrth y cyfreithiau a wnaeth efe.

A bu yn y flwyddyn gyntaf o deyrnasiad Alma ar yr orsedd farnol, i ddyn gael ei ddwyn ger ei fron i'w farnu; dyn mawr, ac yn enwog am ei fawr nerth; ac yr oedd wedi bod o amgylch yn mhllith y bobl, yn pregethu iddynt yr hyn a alwai yn air Duw, gan guro ar yr eglwys; gan draethu wrth y bobl y dylai pob offeiriad ac athraw fod yn boblogaidd; ac na ddylent weithio â'u dwylaw, eithr y dylent gael eu cynnal gan y bobl: ac efe a dystiolaethodd hefyd wrth y bobl yr achubid holl ddynolryw yn y dydd diweddaf, ac nad oedd achos iddynt ofni na chrynu, eithr y gallent ddyrchafu eu penau a gorfoleddu: canys yr Arglwydd a greodd bob dyn, ac a waredodd bob dyn; ac yn y diwedd, pob dyn a gai fywyd tragywyddol. A bu iddo ddysgu y pethau hyn gymmaint, nes y credodd llawer ei eiriau, i.e. gynnifer nes y dechreuasant ei gynnorthwyo a rhoddi arian iddo; ac efe a ddechreuodd ymddyrchafu yn malchder ei galon, a gwisgo dillad tra chostfawr; i.e. a dechreuodd hyd y nod i sefydlu eglwys, yn ol fel y pregethai.

A bu fel yr oedd efe yn myned i bregethu i'r rhai a gredent ei eiriau, iddo gyfarfod â dyn a berthynai i eglwys Dduw, i.e. sef un o'i hathrawon; ac efe a ddechreuodd ymddadleu ag ef yn llym, fel yr arweinai ymaith bobl yr eglwys; eithr y dyn a'i gwrthsafodd ef, ac a'i ceryddodd â geiriau Duw. Yn awr, enw y dyn oedd Gideon; ac efe oedd yr hwn fu yn offeryn yn nwyllaw Duw, i waredu pobl Limhi o gaethiwed. Yn awr, o herwydd i Gideon i'w wrthsefyll ef â geiriau Duw, efe a lidiodd wrth Gideon, ac a dynodd ei gleddyf ac a ddechreuodd

ei daraw. A chan fod Gideon yn hen mewn oedran, nid oedd yn alluog i wrthsefyll ei ergydion; am hyny efe a laddwyd trwy y cleddyf; a'r dyn a'i lladdodd ef a gymmerwyd gan bobl yr eglwys, ac a ddygwyd gerbron Alma, i gael ei farnu yn ol y trosedd ag oedd wedi ei gyflawni. A bu iddo sefyll gerbron Alma, a dadleu drosto ei hun gyda llawer o cofndra. Ond Alma a ddywedodd wrtho, Wele, dyma y waith gyntaf i grefydd-dwyll gael ei ddwyn i blith y bobl hyn. Ac wele, nid yn unig yr wyt ti yn euog o grefydd-dwyll, eithr ymdrechaist ei ddirgymhell â'r cleddyf; a phe cawsai crefydd-dwyll ei ddirgymhell yn mhlith y bobl hyn, profai yn ddinystrolol iddynt. A thi a dywelltaist waed dyn cyfiawn, i.e. dyn a wnaeth lawer o ddaioni yn mhlith y bobl hyn; a phe arbedem di, deuai ei waed ef arnom ni i ymddial; gan hyny, condemnir di i farw, yn ol y gyfraith a roddwyd i ni gan Mosiah, ein brenin diweddaf; a hi a gydnabyddwyd gan y bobl hyn; am hyny, rhaid i'r bobl hyn lynu wrth y gyfraith.

A bu iddynt ei gymmeryd ef; a'i enw oedd Nehor; a dygasant ef i ben bryn Manti, ac yno gwnaeth yn hysbys, neu yn hytrach addefodd, rhwng nefoedd a daear, fod yr hyn a ddysgodd i'r bobl yn groes i air Duw; a dyoddefodd yno farwol-aeth waradwyddus. Er hyny, ni attaliodd hyn ledacniad crefydd-dwyll trwy y tir; canys yr oedd llawer a garent bethau gwageddus y byd, a hwy a aethant allan gan bregethu gauathrawiaethau; a hyn a wnaethent er mwyn cyfoeth ac anrhydedd. Etto, ni feiddient ddywedyd celwydd, os byddai yn hysbys, rhag ofn y gyfraith, canys yr oedd celwyddwyr yn cael eu cospi; am hyny cymmerent arnynt i bregethu yn ol eu crediniaeth: ac yn awr, nis gallai y gyfraith gael awdurdod ar neb oblegid ei grediniaeth. Ac ni feiddient ladrata, rhag ofn y gyfraith; canys y cyfryw a gospid; ac ni feiddient yspeilio, na llofruddio ychwaith; canys yr hwn a lofruddiai, a gospid i farwolaeth.

Eithr dygwyddodd i bwy bynag na pherthynent i eglwys Dduw, ddechreu erlid y rhai a berthynent i eglwys Dduw, ac wedi cymmeryd arnynt enw Crist; i.e. erlidiasant hwynt, ac a'u blinasant â phob math o eiriau, a hyn o herwydd eu gostyngeddrwydd; o herwydd nad oeddynt yn falch yn ngolwg eu hunain, ac o herwydd eu bod yn cyfranu gair Duw, y naill i'r llall, heb arian ac heb werth. Yn awr, yr oedd cyfraith gaeth yn mhlith pobl yr eglwys, na fyddai i un dyn, perthynol i'r eglwys, godi ac erlid y rhai ni pherthynent i'r eglwys, ac na fyddai erlidigaeth yn mhlith eu hunain. Etto yr oedd llawer yn eu plith a ddechreuasant fod yn feilchion, a dechreu ymddadleu yn boeth â'u gwrthwynebwyr, hyd at ergydio; i.e. hwy a darawent eu gilydd â'u dyrnau. Yn awr, yr oedd hyn yn yr ail flwyddyn o deyrnasiad Alma, ac yr oedd yn achos o fawr ofid i'r eglwys; i.e. yr oedd yn achos o fawr brofiad gyda'r eglwys; canys yr oedd calonau llaweroedd wedi caledu, a'u henwau wedi eu dileu, fel na chofid hwynt mwyach yn mhlith

pobl Dduw. A llaweroedd hefyd a gillasant o'u mysg hwynt. Yn awr, yr oedd hyn yn fawr brofiad i'r rhai a safasant yn gadarn yn y ffydd; etto, hwy a fuont yn sicr a diysgog i gadw gorchymynion Duw, a dyoddefasant gydag amynedd yr erlid-igaethau a gruglwythwyd arnynt. A phan adawai yr offeiriad eu gwaith, er cyfranu gair Duw i'r bobl, y bobl hefyd a adawsent eu gwaith i wrandaw gair Duw. Ac ar ol i'r offeiriad gyfranu iddynt air Duw, hwy a ddychwelent oll drachefn gyda diwydrwydd at eu gwaith; a'r offeiriad ni chyfrifai ei hun yn uwch na'i wrandawyr; canys nid oedd y pregethwr yn ddim gwell na'r gwrandawr, ac nid oedd yr athraw yn ddim gwell na'r hwn a ddysgid; ac felly yr oeddynt oll yn gydradd, a hwy a weithiasant oll, pob dyn yn ol ei allu: a hwy a gyfransasant o'u heiddo, pob dyn yn ol yr hyn oedd ganddo, i'r tlawd, a'r anghenog, a'r claf, a'r cystuddiedig; ac ni wisgent ddillad costfawr, etto yr oeddynt yn ddilyn a phrydferth; ac felly y sefydlasant achosion yr eglwys; ac felly y dechreuasant gael heddwch gwastadol drachefn, yn ngwyneb eu holl erlidigaethau. Ac yn awr, o herwydd diysgogrwydd yr eglwys, hwy a ddechreuasant fod yn dra chyfoethog; gan feddu cyflawnder o bob peth oedd arnynt ei eisieu; a chyflawnder o dda ac o ddefaid, a phesgedigion o bob math, ac hefyd gyflawnder o ŷd, ac o aur, ac o arian, ac o bethau gwerthfawr; a chyflawnder o sidan a llian main cyfrodedd, a phob math o frethyn cartrefol. Ac felly yn eu hamgylchiadau llwyddiannus ni anfonasant ymaith neb ag oedd yn noeth, neu yn newynog, neu yn sychedig, neu yn glaf, neu yn ddiangeledd; ac ni osodasant eu calonau ar gyfoeth; am hyny yr oeddynt yn haelionus wrth bawb, hen ac ieuanc, rhydd o chaeth, gwrryw a benyw, pa un bynag ai allan o'r eglwys neu yn yr eglwys, gan fod yn ddidderbyn wyneb tuag at y rhai oedd mewn eisieu: ac felly y llwyddasant ac y daethant yn llawer mwy cyfoethog, na'r rhai ni pherthynent i'w heglwys. Canys yr oedd y rhai ni pherthynent i'w heglwys hwy, yn ymbleseru mewn swyngyfaredd, ac mewn eilun-addoliaeth neu segurdod, ac mewn gwag-siarad, ac mewn cenfigenau ac amryson; gan wisgo dillad costfawr, gan fod wedi ymddyrchafu mewn balchder yn ngolwg eu hunain; gan ddywedyd celwydd, lladrata, yspeilio, puteinio, a llofruddio, a phob math o ddrygioni; er hyny, gosodwyd y gyfraith mewn grym ar yr holl rai a'i troseddent, gymmaint ag oedd yn bosibl.

A dygwyddodd, trwy weinyddu y gyfraith arnynt fel hyn, gan ddyoddef o bob dyn yn ol yr hyn a wnaeth, iddynt ddyfod yn fwy llonydd, ac ni feiddient gyflawni un math o ddrygioni, os byddai yn hysbys; o ganlyniad, bu cryn heddwch yn mysg pobl Nephi, hyd y bummed flwyddyn o deyrnasiad y barnwyr. A bu yn nechreu y bummed flwyddyn o'u teyrnasiad, i ymrafael ddechreu fod yn mhlith y bobl, yr hwn a achlysurwyd gan ryw ddyn a elwid Amlici; yr hwn oedd yn ddyn tra chyfrwys, i.e., yn ddyn doeth, o ran doethineb y byd; ac yr oedd efe yn ol urdd

y dyn a laddodd Gideon â'r cleddyf, yr hwn a ddiennyddiwyd yn ol y gyfraith. Yn awr, yr oedd yr Amlici hwn, trwy ei gyfrwysdra, wedi tynullawer o bobl ar ei ol; ie, gynnifer, nes y dechreuasant fod yn dra galluog; a dechreuasant geisio gosod Amlici yn frenin ar y bobl. Yn awr, yr oedd hyn yn peri arswyd i bobl yr eglwys, ac hefyd i'r holl rai na thynwyd ymaith ar ol daliadau Amlici; canys hwy a wyddent, yn ol eu cyfraith hwy, fod yn rhaid i bethau felly gael eu sefydlu trwy lais y bobl; gan hyny, pe byddai yn bosibl i Amlici ennill llais y bobl, ac yntau yn ddyn drygionus, efe a'u hamddifadai hwynt o'u hiawnderau a'u breintiau eglwysig, &c.; canys ei fwriad ef oedd dinystrïe eglwys Dduw.

A bu i'r bobl ymgynnull ynghyd trwy yr holl dir, pob dyn yn ol ei feddwl, pa un bynag ai dros neu yn erbyn Amlici, yn dorfeydd gwahanol, gan gael llawer o ymddadleu ac amrysonau rhyfeddol yn mhlith eu gilydd; ac felly yr ymgynnullasant ynghyd i roddi eu lleisiau ynghylch y mater; a hwy a osodwyd gerbron y barnwyr. A dygwyddodd i lais y bobl fod yn erbyn Amlici, fel na wnaethwyd ef yn frenin ar y bobl. Yn awr, achosodd hyn lawenydd mawr yn nghalonau y rhai oeddnt yn ei erbyn ef; eithr Amlici a gynhyrfodd y rhai oeddynt o'i blaid ef, i ddigofaint yn erbyn y rhai nad oedd o'i blaid.

A bu iddynt ymgynnull ynghyd, a chyssegru Amlici yn frenin arnynt. Yn awr, pan wnaethwyd Amlici yn frenin arnynt, efe a orchymynodd iddynt gymmeryd i fyny arfau yn erbyn eu brodyr; a hyn a wnaeth, fel y darostyngai hwynt iddo ef. Yn awr, pobl Amlici a wahaniaethwyd ag enw Amlici, gan gael eu galw yn Amliciaid; a'r gweddill a alwyd yn Nephiaid, neu bobl Dduw; am hyny, yr oedd pobl y Nephiaid yn hysbys o fwriad yr Amliciaid, a hwy a barotoisant i'w cyfarfod hwynt; ie, hwy a arfogasant eu hunain â chleddyfau, ac â chrymgleddyfau, ac â bwaau, ac a saethau, ac â cheryg, ac â ffyn-tafi, ac â phob math o arfau rhyfel; ac felly yr oeddynt yn barod i gyfarfod â'r Amliciaid yn amser eu dyfodiad. A hwy a benodasant iddynt gadbeniaid, uwch gadbeniaid, a phen-gadbeniaid, yn ol eu rhifedi.

A bu i Amlici arfogi ei wyr yntau â phob math o arfau rhyfel; ac hefyd penododd lywodraethwyr a phenaethiaid ar ei bobl, i'w harwain hwynt i ryfel yn erbyn eu brodyr. A bu i'r Amliciaid ddyfod i fynydd Amnihu, yr hwn oedd y tu dwyreiniol i afon Sidon, yr hon a redai gerllaw tir Zarahemla, ac yno y dechreuasant ryfela â'r Nephiaid. Yn awr, Alma, gan fod yn brif farnwr, a llywodraethwr pobl Nephi, a aeth i fyny gyda'i bobl, ie, gyda'i gadbeniaid, a'i ben-cadbeniaid, ie, o flaen ei fyddinoedd, yn erbyn yr Amliciaid i ryfel; a hwy a ddechreuasant ladd yr Amliciaid ar y mynydd y tu dwyreiniol i Sidon. A'r Amliciaid a ymdrechasant â'r Nephiaid gyda nerth mawr, yn gymmaint nes i lawer o'r Nephiaid syrthio o flaen yr Amliciaid; er hyny, yr Arglwydd a gryfhaodd ddwyllaw y Nep-

iaid, fel y lladdasant yr Amliciaid â lladdfa fawr, nes y dechreuasant ffoi o'u blaen hwynt. A bu i'r Nephiaid ymlid yr Amliciaid yr holl ddiwrnod hwnw, a'u lladd hwynt â lladdfa fawr, yn gymmaint ag i ddeuddeg mil pum cant a deuddeg ar hugain o eneidiau gael eu lladd o'r Amliciaid; ac yr oedd wedi eu lladd o'r Nephiaid, chwech mil pum cant a dau a thrigain o eneidiau.

A dygwyddodd pan nad allai Alma ymlid yr Amliciaid ddim yn hwy, efe a berodd i'w bobl godi eu pebyll, yn nyffryn Gideon, gan y gelwid y dyffryn ar ol y Gideon hwnw a laddwyd gan law Nehor â'r cleddyf; ac yn y dyffryn hwn y cododd y Nephiaid eu pebyll dros y nos. Ac Alma a anfonodd ysbïwyr i ddilyn gweddill yr Amliciaid, fel y gwypai am eu trefniadau a'u cynllwyniau, fel y gallai wyllo ei hun rhagddynt, a chadw ei bobl rhag cael eu dyfetha. Yn awr, y rhai a ddanfonodd allan i wyllo gwersyll yr Amliciaid, a elwid Zeram, ac Amnor, a Mantî, a Limher; y rhai hyn oedd y rhai a aethant allan gyda'u gwyr i wyllo gwersyll yr Amliciaid.

A bu dranoeth iddynt ddychwelyd i wersyll y Nephiaid mewn brys mawr, wedi brawychu yn ddirfawr, a'u taraw gan fawr ofn, gan ddywedyd, Ni a ddilynasom wersyll yr Amliciaid, ac er ein syndod mawr, yn nhir Minon, uwchlaw tir Zarahemla, yn rhediad tir Nephi, ni a welsom lu mawr o'r Lamaniaid; ac wele, mae yr Amliciaid wedi ymuno â hwynt, ac y maent ar ein brodyr yn y tir hwnw; ac y maent hwy yn ffoi o'u blaen gyda'u deadelloedd, a'u gwagedd, a'u plant, tuag at ein dinas ni; ac oddieithr i ni wneyd brys, hwy a gymmerant feddiant o'n dinas; a'n tadau, a'n gwagedd, a'n plant a gânt eu lladd.

A bu i bobl Nephi gymmeryd eu pebyll, a chychwyn o ddyffryn Gideon tua eu dinas hwy, yr hon oedd dinas Zarahemla. Ac wele, pan yr oeddynt yn croesi afon Sidon, y Lamaniaid a'r Amliciaid, gan fod mor lliosog braidd, fel pe byddai, â thywod y môr, a ddaethant arnynt i'w dinystrio; er hyny, y Nephiaid a nerthwyd gan law yr Arglwydd, gan eu bod wedi gweddio yn ffyddiog arno, am iddo eu gwaredu allan o ddwyllaw eu gelynion; am hyny, yr Arglwydd a wrandawodd eu cri, ac a'u nerthodd hwynt, a'r Lamaniaid a'r Amliciaid a syrthiasant o'u blaen hwynt. A bu i Alma ymladd ag Amlici â'r cleddyf, wyneb yn wyneb; a hwy a ymdrechasant yn nerthol â'u gilydd.

A bu i Alma, gan fod yn wr Duw, ac yn ymarfer llawer o ffydd, waeddi, gan ddywedyd, O Arglwydd, trugarha ac arbed fy mywyd, fel y gallaf fod yn offeryn yn dy ddwyllaw i achub a chadw y bobl hyn. Yn awr, ar ol i Alma ddywedyd y geiriau hyn, efe a ymdrechodd drachefn ag Amlici; a nerthwyd ef gymmaint nes y lladdodd Amlici â'r cleddyf. Ac efe a ymdrechodd hefyd â brenin y Lamaniaid; eithr brenin y Lamaniaid a fodd yn ei ol o flaen Alma, ac a ddanfonodd ei wylwyr i ymdrechu ag Alma. Eithr Alma, a'i wylwyr yntau, a ymdrechasant â gwylwyr brenin y Lamaniaid, hyd nes y lladdodd

ac y gyrodd hwynt yn ol; ac felly y cliriodd efe y maes, neu yn hytrach y geulan, yr hon oedd y tu gorllewinol i anfon Sidon, gan dafu cyrff y Lamaniaid a laddwyd i ddyfroedd Sidon, fel y gallai ei bobl ef gael lle i groesi ac ymladd â'r Lamaniaid a'r Amliciaid, ar ochr orllewinol afon Sidon.

A dygwyddodd, wedi iddynt oll groesi afon Sidon, i'r Lamaniaid a'r Amliciaid ddechreu ffoi o'u blaen, er eu bod hwy mor lliosog fel nas gellid eu rhifo; a hwy a ffoisant o flaen y Nephiaid tua'r anialwch, yr hwn oedd ar y tu gorllewinol a gogleddol, ymaith tuhwnt i gyffiniau y tir; a'r Nephiaid a'u hymldiasant â'u holl allu, ac a'u lladdasant hwynt; i.e. cyfarfuwyd â hwynt ar bob llaw, a laddwyd, a gyrwyd hwynt, hyd nes y cawsant eu gwasgaru tua'r gorllewin, a'r gogledd, hyd nes y cyrhaeddasant yr anialwch, yr hwn a elwid Hermounts; ac hwn oedd y cwr hwnw o'r anialwch a ddifwynid gan fwystflod gwylltion a rheibus. A bu i lawer feirw yn yr anialwch o'u harchollion, ac a ddyfethwyd gan y bwystflod hyny, ac hefyd fylturiaid yr awyr; ac y mae eu hesgyrn wedi eu cael, ac wedi eu pentyru ar y ddacar.

A bu i'r Nephiaid, y rhai ni laddwyd ag arfau rhyfel, ar ol claddu y rhai a laddwyd,—yn awr, ni chyfrifwyd y rhifedi a laddwyd, o herwydd lliogrwydd eu rhifedi;—ar ol iddynt orphen claddu eu meirw, hwy a ddychwelasant oll i'w tiroedd, ac i'w tai, ac at eu gwragedd, a'u plant. Yn awr, yr oedd llawer o wragedd a phlant wedi eu lladd â'r cleddyf, ac hefyd llawer o'u da a'u defaid; ac hefyd dinystriwyd llawer o'u maesydd yd, canys hwy a fathrwyd gan y lluoedd gwyr. Ac yn awr, cynnifer ag a laddwyd o'r Lamaniaid a'r Amliciaid, ar lán afon Sidon, a dafwyd i ddyfroedd Sidon; ac wele, mae eu hesgyrn yn eigion y môr, ac y maent yn llawer. A'r Amliciaid a wahaniaethid oddiwrth y Nephiaid, canys hwy a nodent eu hunain â lliw coch yn eu talcenau, yn ol arfer y Lamaniaid; etto, nid oeddynt wedi eillio eu penau fel y Lamaniaid. Yn awr, yr oedd penau y Lamaniaid wedi eu heillio; ac yr oeddynt yn noethion, oddieithr y croen a wregysent o amgylch eu lwynau, ac hefyd eu harfogaeth, yr hon a wregysent o'u hamgylch, a'u bwaau a'u saethau, a'u ceryg, a'u ffyn-tafl, &c. Ac yr oedd crwyn y Lamaniaid yn dywyll, yn ol y nod a osodwyd ar eu tadau, yr hwn oedd yn felldith arnynt, o herwydd eu trosedd a'u gwrthryfel yn erbyn eu brodyr, y rhai a gynnwysent Nephi, Jacob, a Joseph, a Sam, y rhai oeddynt ddynion cyfiawn a sant-aid. A'u brodyr a geisient eu dyfetha hwynt; am hyny, hwy a felldithiwyd; a'r Arglwydd Dduw a osododd nód arnynt, i.e. ar Laman a Lemuel, ac hefyd ar feibion Ishmael, a'r gwragedd Ishmaelaid; a hyn a wnaed fel y gwahaniaethid eu had hwynt oddiwrth had eu brodyr, fel trwy hyny y cadwai yr Arglwydd Dduw ei bobl, fel na chymmysgent a chredu traddodiadau anghywir, yr hyn a brofai iddynt yn ddinystyr.

A bu i bwy bynag a gymmysgai ei had ag eiddo y Laman-

iaid, y byddai iddo ddwyn yr un felldith ar ei had yntau; am hyny, pwy bynag a oddefai i'w hun gael ei arwain ymaith gan y Lamaniaid, a elwid yn ol yr enw hwnw, ac yr oedd nod yn cael ei osod arno. A bu pwy bynag ni chredent yn nhraddodiad y Lamaniaid, eithr a gredient y cof-lyfrau hyny a ddygid allan o wlad Jerusalem, ac hefyd yn nhraddodiad eu tadau, yr hwn oedd yn gywir, y rhai a gredient orchymynion Duw, ac a'u cadwent, a elwid yn Nephiad, neu bobl Nephi, o'r amser hwnw allan; a hwyntwy yw y rhai sydd wedi cadw y cof-lyfrau ag sydd yn gywir am eu pobl hwy, ac hefyd am bobl y Lamaniaid. Yn awr, ni a ddychwelwn etto at yr Amliciaid, canys yr oedd nod hefyd wedi ei osod arnynt hwythau; i.e., hwy a osodasant y nod arnynt eu hunain, i.e., sef nod o liw coch ar eu talcenau. Felly y cyflawnir gair Duw, canys y rhai hyn ydynt y geiriau a lefarodd efe wrth Nephi—Wele, y Lamaniaid a felldithiais, ac mi a osodaf nod arnynt, fel y gwahaniaether hwy a'u had oddiwrthyt ti a'th had, o'r amser hwn allan ac yn dragywydd, oddieithr iddynt edifarhau am eu drygioni, a throï ataf fi, fel y cymmerwyf drugaredd arnynt. A thrachefn, mi a osodaf nod ar yr hwn a gymmysga ei had gyda'th frodyr, fel y melldithier hwythau hefyd. A thrachefn, mi a osodaf nod ar yr hwn a ymladdo yn dy erbyn di a'th had. A thrachefn, meddaf, yr hwn a ymadawo oddiwrthyt, ni elwir mwyach dy had di; ac mi a'th fendithiaf di, &c., a phwy bynag a elwir yn had i ti, o'r pryd hwn allan ac yn dragywydd; a'r rhai hyn oedd addewidion yr Arglwydd i Nephi ac i'w had. Yn awr, ni wyddai yr Amliciaid eu bod yn cyflawni geiriau Duw, pan ddechreusant nodi eu hunain yn eu talcenau; er hyny, daethant allan mewn gwrthryfel agored yn erbyn Duw; am hyny, yr oedd yn rhaid i'r felldith syrthio arnynt. Yn awr, mi a ewyllysiwn i chwi ganfod iddynt hwy ddwyn y felldith arnynt eu hunain; ac felly y mae pob dyn a felldithir, yn dwyn arno ei gondemniad ei hun.

Yn awr, dygwyddodd cyn pen llawer o ddyddiau ar ol y frwydr a ymladdwyd yn nhir Zarahemla, gan y Lamaniaid a'r Amliciaid, fod byddin arall o'r Lamaniaid wedi dyfod ar bobl Nephi yn yr un man ag y cyfarfu y fyddin gyntaf â'r Amliciaid. A bu i fyddin gael ei danfon i'w gyru hwynt allan o'u tir. Yn awr, gan fod Alma ei hun wedi ei gystuddio gan archoll, nid aeth i fyny i ryfel y waith hon yn erbyn y Lamaniaid; eithr efe a anfonodd fyddin liosog yn eu herbyn hwynt; a hwy a aethant i fyny ac a laddasant lawer o'r Lamaniaid, ac a yrasant y gweddill o honynt allan o gyffiniau eu tir; ac yna hwy a ddychwelasant drachefn, ac a ddechreusant sefydlu heddwch yn y tir, gan na flinid hwy mwyach am dro gan eu gelynyon. Yn awr, yr holl bethau hyn a wnaethwyd, i.e., yr holl ryfeloedd a'r amrafaelion hyn a ddechreuwyd ac a orphenwyd yn y bummed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr; ac mewn un flwyddyn gyrwyd miloedd a degau o filoedd o eneidiau i'r

byd tragywyddol, i fedi eu gwobr yn ol eu gweithredoedd, pa un bynag a fuont ai da neu ddrwg, i fedi dedwyddwch tragywyddol neu drueni tragywyddol, yn ol yr ysbryd y bu iddynt wrandaw ac ufyddhau iddo, pa un bynag ai ysbryd da neu un drwg; canys y mae pob dyn yn derbyn cyflog gan yr hwn y gwrandawodd ac yr ufyddhaodd iddo, a hyn yn ol geiriau ysbryd y brophwydoliaeth; am hyny, bydded yn ol y gwirionedd. Ac felly y terfyna y bummed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr.

PENNOD II.

Yn awr, dygwyddodd yn y chwechfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, nad oedd amrafaelion na rhyfeloedd yn nhir Zarahemla; eithr y bobl a ofidiwyd, i.e., a ofidiwyd yn fawr oblegid colli eu brodyr, ac oblegid colli eu da a'u defaid, ac hefyd oblegid colli eu maesydd o fyd, y rhai a fathrwyd dan draed ac a ddinystriwyd gan y Lamanïaid, ac yr oedd eu gofid mor fawr nes yr oedd gan bob enaid achos i alaru, a chredent fod barnedigaethau Duw wedi eu danfon arnynt, o herwydd eu drygioni a'u ffeidd-dra; am hyny, hwy a ddefrowyd i gofio eu dyledswydd. A hwy a ddechreusant sefydlu yr eglwys yn fwy cyflawn; i.e., a bedyddiwyd llaweroedd yn nyfroedd Sidon, ac a unwyd ag eglwys Dduw; i.e., hwy a fedyddiwyd gan law Alma, yr hwn oedd wedi ei gyssegru yn archoffeiriad dros bobl yr eglwys, gan law ei dad Alma.

A dygwyddodd yn y seithfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr, fod ynghylch tair mil a phum cant o eneidiau wedi ymuno ag eglwys Dduw, ac wedi eu bedyddio. Ac felly y terfynodd y seithfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi; ac yr oedd heddwch gwastadol yr holl amser hwnw.

A bu yn yr wythfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr, i bobl yr eglwys ddechreu ymfalchïo, o herwydd eu mawr gyfoeth, a'u sidan teg, a'u llian main cyfroedd, ac o herwydd amllder eu da a'u defaid, a'u haur, a'u harian, a phob math o bethau gwerthfawr, y rhai a gawsant trwy eu diwydrwydd; ac yn yr holl bethau hyn yr oeddynt wedi ymdderchafu yn malchder eu golygon, canys hwy a ddechreusant wisgo dillad tra chostfawr. Yn awr, yr oedd hyn yn achos o fawr dristwch i Alma, i.e., ac i lawer o'r bobl a gyssegrodd Alma i fod yn athrawon, ac offeiriad, ac henuriaid dros yr eglwys; i.e., yr oedd llawer o honynt yn gofidio yn flin oblegid y drygioni a ganfyddent oedd yn dechreu bod yn nhlith eu pobl. Canys hwy a welent ac a ganfyddent gyda llawer o dristwch, fod pobl yr eglwys yn dechreu ymddyrchafu yn malchder eu golygon, ac yn gosod eu calonau ar gyfoeth, ac ar wag bethau y byd;

eu bod yn dechreu myned yn watwarilyd tuag at eu gilydd, ac yn dechreu erlid y rhai ni chredent yn ol ewyllys a dymuniad eu hunain. Ac felly yn yr wythfed flwyddyn hon o deyrnasiad y Barnwyr, dechreuodd bod amrafaelion mawrion yn mhlith pobl yr eglwys; i.e. yr oedd cenfigenau, ac amryson, a malais, ac erlidiau, a balchder, i.e. mwy na balchder y rhai ni pherthynent i eglwys Duw. Ac felly y terfynodd yr wythfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr; ac yr oedd drygioni yr eglwys yn faen trangwydd mawr i'r rhai ni pherthynent i'r eglwys; ac felly y dechreuodd yr eglwys fethu yn ei chynnydd.

A bu yn nechreu y nawfed flwyddyn, i Alma ganfod drygioni yr eglwys, ac iddo ganfod hefyd fod esiampl yr eglwys yn dechreu arwain y rhai oeddynt anghredinwyr yn mlaen o un math o ddrygioni i'r llall, gan ddwyn yn mlaen felly ddinystyr y bobl; i.e. efe a ganfyddodd anghydraddoldeb mawr yn mhlith y bobl, rhai yn ymddyrchafu yn eu balchder, yn diystyru ereill, gan droi eu cefnau ar yr anghenog, a'r noeth, a'r rhai oedd yn newynog, a'r rhai oedd yn sychedig, a'r rhai oedd yn glaf a chystuddedig. Yn awr, yr oedd hyn yn achos mawr o alar y mhlith y bobl, tra yr oedd ereill yn iselhau eu hunain, gan amgeleddu y rhai a safent mewn anghen am eu hamgeledd, megys cyfranau o'u heiddo i'r tlawd a'r anghenog; gan borthi y newynog, a dyoddef pob math o gystuddiau, er mwyn Crist, yr hwn a ddeuai yn ol ysbryd y brophwydoliaeth, gan edrych yn mlaen at y dydd hwnw, ac felly ddal gafael ar faddeuant eu pechodau; wedi eu llanw o lawenydd mawr, oblegid adgyfodiad y meirw, yn ol ewyllys, a gallu, a gwaredigaeth Iesu Grist o rywau marwolaeth.

Ac yn awr, dygwddodd i Alma, ar ol gweled cystuddiau canlynwyr addfwyn Duw, a'r erlidiau a gruglwythwyd arnynt gan weddill ei bobl, a gweled eu holl anghydraddoldeb, ddechreu fod yn drist iawn; er hyny, ni fethodd gael o ysbryd yr Arglwydd. Ac efe a ddewisodd ddyn doeth, yr hwn oedd yn mhlith henuriaid yr eglwys, ac a roddodd iddo ef awdurdod yn ol llais y bobl, fel y gallai gael awdurdod i wneuthur cyfreithiau yn unol â'r cyfreithiau ag oedd wedi eu rhoddi, ac i'w gosod mewn grym, yn ol drygioni a throseddau y bobl. Yn awr, enw y dyn hwn oedd Nephiah, ac efe a benodwyd yn brif farnwr; ac efe a eisteddodd ar yr orsedd farnol, i farnu a llywodraethu y bobl. Yn awr, ni roddodd Alma iddo ef y swydd o fod yn archoffeiriad dros yr eglwys, eithr efe a gadwodd y swydd o archoffeiriad iddo ef ei hun; ond efe a roddodd yr orsedd farnol i Nephiah; a hyn a wnaeth, fel y gallai efe ei hun fyned allan i bliith ei bobl, neu i bliith pobl Nephi, fel y pregethai air Duw wrthynt, er eu cynhyrfu i gofiadwriaeth am eu dyledswydd, ac fel y tynai i lawr trwy air Duw, yr holl falchder a'r cyfrwysdra, a'r holl amrafaelion ag oedd yn mhlith ei bobl, gan weled nas gallai eu hadferu, ond trwy ddwyn tystioiaeth bur yn eu herbyn hwynt.

Ac felly yn nechreu y nawfed flwyddyn o deyrnasiad y Barn-wyr ar bobl Nephi, y rhoddodd Alma yr orsedd farnol i Nephi-hah, ac y cyfyngodd ei hun yn gwbl i archoffeiriadaeth urdd santaidd Duw, i dystiolaethu y gair, yn ol ysbryd dadguddiad a phrophwydoliaeth.

PENNOD III.

Y geiriau a draddododd Alma, yr Archoffeiriad, yn ol urdd santaidd Duw, i'r bobl yn eu dinasoedd a'u pentrefi trwy y tir.

YN awr, dygwyddodd i Alma ddechreu traddodi gair Duw wrth y bobl, yn gyntaf yn nhir Zarahemla, ac oddi yno trwy yr holl dir. A'r rhai hyn yw y geiriau a lefarodd efe wrth bobl yr eglwys ag oedd wedi ei sefydlu yn ninas Zarahemla, yn ol ei gof-lyfr ei hun, gan ddywedyd: Myfi, Alma, wedi fy nghyssegru gan fy nhad Alma, i fod yn archoffeiriad dros eglwys Dduw, gan ei fod ef wedi derbyn gallu ac awdurdod oddiwrth Dduw i wneuthur y pethau hyn, wele, meddaf wrthych, iddo ef ddechreu sefydlu eglwys yn y tir yr hwn oedd ar gyffiniau Nephi; i.e., y tir a elwid yn dir Mormon; i.e., ac efe a fedyddiodd ei frodyr yn nyfroedd Mormon. Ac wele, meddaf wrthych, hwy a waredwyd o ddwylaw pobl y brenin Noah, trwy drugaredd a gallu Duw. Ac wele, ar ol hyny, hwy a ddygwyd i gaethiwed trwy ddwylaw y Lamaniaid yn yr anial-wch; i.e., meddaf wrthych, hwy a fuont mewn caethiwed, a thrachefn yr Arglwydd a'u gwareddodd hwynt o gaethiwed trwy allu ei air; ac ni a ddygwyd i'r tir hwn, ac yma y dechreuasom sefydlu eglwys Dduw trwy y tir hwn hefyd. Ac yn awr, wele, meddaf wrthych, fy mrodyr, y rhai a berthynwch i'r eglwys hon, a ydych chiwi yn ddigonol wedi cadw yn eich cof gaethiwed eich tadau? I.e., ac a ydych yn ddigonol wedi cadw yn eich cof ei drugaredd a'i hir-amynedd tuag atynt? Ac yn mhellach, a ydych yn ddigonol wedi cadw yn eich cof ei fod wedi gwaredu eu heneidiau rhag uffern? Wele, efe a gyfnewidiodd eu calonau; i.e., efe a'u deffrodd hwynt o drwmgwsg, a deffroisant i Dduw. Wele, yr oeddynt yn nghanol tywyllwch: er hyny, eu heneidiau a oleuwyd gan oleuni y gair tragywyddol; i.e., hwy a amgylchwyd gan rwymau marwolaeth a chadwyni uffern, ac yr oedd dinystr tragywyddol yn eu haros. Ac yn awr, gofynaf i chiwi, fy mrodyr, A ddinystriwyd hwynt? Wele, meddaf wrthych, naddo. A thrachefn gofynaf, A ddrylliwyd rhwymau marwolaeth, ac a ryddhawyd cadwynau uffern ag oedd yn eu hamgylchynu? Yr wyf yn dywedyd wrthych, Do, hwy a ryddhawyd, a'u heneidiau a ymcangasant, ac a ganasant am gariad gwaredigol. Ac yr wyf yn dywedyd wrthych, eu bod hwy wedi eu hachub. Ac yn awr, gofynaf i chiwi, ar ba

ammodau y maent yn cael eu hachub? Ië, pa sail oedd ganddynt i obeithio am iachawdwriaeth? Pa beth yw yr achos eu bod wedi eu rhyddhau o rwymau marwolaeth? ië, a chadwynau uffern hefyd? Wele, mi a fedraff fynegi wrthyh; oni chredodd fy nhad Alma y geiriau a draethwyd trwy enau Abinadi? Ac onid oedd efe yn brophwyd santaidd? Ai ni lefarodd efe eiriau Duw, ac i'm tad Alma eu credu hwynt? Ac yn ol ei ffydd, gweithredwyd cyfnewidiad mawr yn ei galon. Wele, meddaf wrthyh, mae hyn oll yn wir. Ac wele, efe a bregethodd y gair wrth eich tadau, a gweithredwyd cyfnewidiad mawr hefyd yn eu calonau hwythau, a hwy a ymostyngasant, ac a osodasant eu hymddiried yn y gwir a'r bywiol Dduw. Ac wele, buont ffyddlawn hyd y diwedd; am hyny, hwy a achubwyd. Ac yn awr, wele, gofynaf i chwi, fy mrodyr yn yr eglwys, A anwyd chwi yn ysbrydol o Dduw? A ydych wedi derbyn ei ddelw yn eich gwynebpryd? A ydych wedi profi y cyfnewidiad mawr hwn yn eich calonau? A ydych yn ymarfer ffydd yn mhrynedigaeth yr hwn a'ch creodd? A ydych yn edrych yn mlaen â llygad ffydd, ac yn gweled y corff marwol hwn yn cael ei gyfodi mewn anfarwoldeb, a'r llygredig hwn yn cael ei gyfodi mewn aullygredigaeth, i sefyll gerbron Duw, i'w farnu yn ol y gweithredoedd a wnaed yn y corff marwol? Ië, meddaf wrthyh, a ellwch chwi ddychymmygu ynoch eich hunain eich bod yn clywed llef yr Arglwydd yn dywedyd wrthyh, yn y dydd hwnw, Deuwch ataf, chwi rai gwynfydedig, canys wele, eich gweithredoedd a fuont yn weithredoedd cyfiawnder ar wyneb y ddaear? Neu, a ydych yn dychymmygu ynoch eich hunain y gellwch draethu celwydd wrth yr Arglwydd yn y dydd hwnw, a dywedyd, Arglwydd, ein gweithredoedd ni a fuont weithredoedd cyfiawn ar wyneb y ddaear, ac y gwna efe eich achub? Neu, ynte, a ellwch ddychymmygu eich hunain wedi eich dwyn gerbron brawdle Duw, a'ch eneidiau yn llawn euogrwydd a chinofeydd; a chenych gof am eich holl euogrwydd; ië, a pherffaith gof am eich holl ddrygioni; ië, cof eich bod wedi herio gorchymynion Duw? Ië, meddaf wrthyh, a ellwch chwi edrych i fyny at Dduw yn y dydd hwnw, gyda chalon bur a dwylaw glân? Ië, meddaf wrthyh, a ellwch chwi edrych i fyny, a chenych ddelw Duw wedi ei hargarffu ar eich gwynebpryd? Ië, meddaf wrthyh, a ellwch chwi feddwl am gael eich achub, pan yr ydych wedi ymroddi eich hunain yn ddeiliaid i'r diafol? Eithr yr wyf yn dywedyd wrthyh, y gwybyddwch chwi y dydd hwnw, nas gellir eich achub; canys ni all un dyn gael ei achub, oddieithr fod ei wisgoedd wedi eu canu; ië, rhaid i'w wisgoedd gael eu puro hyd nes y glanhaer hwynt oddiwrth bob brycheuyn, trwy waed yr hwn y lefarwyd am dano gan ein tadau, yr hwn a ddeuai i wared ei bobl oddiwrth eu pechodau. Ac yn awr, gofynaf i chwi, fy mrodyr, pa fodd y teimla rhai o honoch chwi, os cewch sefyll gerbron brawdle Duw, a'ch gwisgoedd wedi eu hystaenio â

gwaed, ac â phob math o afendid? Wele, pa beth a dystiolaetha y pethau hyn yn eich erbyn? Wele, ai ni thystiolaethant eich bod yn llefruddion, i.e., ac hefyd eich bod yn euog o bob math o ddrygioni? Wele, fy mrodwr, a ydych chiwi yn meddwl y caiff y fath un le i cisteid i lawr yn nheyrnas Dduw, gydag Abraham, gydag Isaac, a chyda Jacob, ac hefyd yr holl brophwydi santaidd, gwisgoedd y rhai a luhawyd ac ydynt ddifrycheulyd, pur, a gwynion? Na chwaiff, meddaf wrthydh; oddieithr i chwi wneuthur ein Crcawdwr yn gelwyddwr o'r dechreuad, neu dybied ei fod yn gelwyddwr o'r dechreuad, nis gellwch feddwl y gall y cyfryw gael lle yn nheyrnas nefoedd, eithr y bwrir hwy allan, canys plant teyrnas y diafol ydynt hwy. Ac yn awr, wele, meddaf i chwi, fy mrodwr, Os ydych chiwi wedi profi cyfnewidid ealon, ac os ydych chiwi teimlo i ganu cân cariad gwaredigol, mi a ewyllystwn ofyn i chwi, a ellwch chiwi deimlo felly yn awr? A ydych chiwi rhodio, gan gadw eich hunain yn ddifai o flaen Duw? A allech ddywedyd ynoch eich hunain, pe gelwid arnoch i farw y pryd hwn, i chwi fod yn ddigon gostyngedig? Fod eich gwisgoedd wedi eu golchi a'u cânu, trwy waed Crist, yr hwn a ddaw i wared ei bobl oddiwrth eu pechodau? Wele, a ydych chiwi ymddiosg oddiwrth falchder? Yr wyf yn dywedyd wrthydh, os nad ydych, nid ydych yn barod i gyfarfod Duw. Wele, rhaid i chwi barotoi ar frys, canys y mae teyrnas nefoedd yn agos wrth law, ac nid oes i'r cyfryw un fywyd tragywyddol. Wele, meddaf, a oes un yn eich plith heb ymddiosg oddiwrth genfigen? Yr wyf yn dywedyd wrthydh, nid yw y cyfryw un yn barod, ac mi a fynwn iddo barotoi ar frys, canys y mae'r awr yn agos wrth law, ac ni wyr efe pa bryd y daw yr amser; canys y cyfryw un ni cheir yn ddiengol.

A thrachein, meddaf wrthydh, A oes neb yn eich plith yn gwneuthur gwawd o'i frawd, neu yn cruglwytho erlidiau arno? Gwae y cyfryw un, canys nid yw ef yn barod, ac y mae yr amser wrth law y rhaid iddo edifarhau, neu nis gellir ei achub; i.e., gwae holl weithredwyr anwiredd; edifarhewch, edifarhewch, oblegid yr Arglwydd Dduw a'i llefarodd. Wele, efe a enfyw wahoddiad at bob dyn; canys y mae breichiau trugaredd yn estynedig tuag atynt, ac efe a ddywed, Edifarhewch, a myfi a'ch derbynias; i.e., efe a ddywed, Deuwch ataf, a chwi a gewch gyfranogi o ffrwyth pren y bywyd; i.e., chwi a gewch fwyta ac yfed o fara a dwfr y bywyd yn rhad; i.e., deuwch ataf, a dygwch weithredoedd cyfiawnder, ac ni chewch eich tori i lawr a'ch taffu i'r tân; canys, wele, mae yr amser gerllaw, pwy bynag ni ddygo ffrwyth da, neu pwy bynag ni wnelo weithredoedd cyfiawnder, y mae gan y cyfryw achos i wylofain a galaru. Ow! chwi weithredwyr anwiredd; y rhai ydych chiwi ymchwyddo yn ngwag bethau y byd; y rhai ydych chiwi proffesu adwaen ffyrdd cyfiawnder, er hynny wedi myned ar gyfeiliorn megys defaid heb fugail, er bod bugail wedi galw ar eich ol, ac etto yn

galw ar eich ol, eithr ni wrandewch ar ei lais. Wele, meddaf wrthyeh, y mae'r bugail da yn eich galw; i.e., ac yn ei enw ei hun y'ch galwa, yr hwn yw enw Crist; ac os na wrandewch ar lais y bugail da, wrth yr enw ar ba un y'ch gelwir, wele, nid chwi yw defaid y bugail da. Ac yn awr, os nid chwi yw defaid y bugail da, o ba gorlan ydych? Wele, meddaf wrthyeh, y diafol yw eich bugail chwi, ac yr ydych o'i gorlan ef; ac yn awr, pwy a all wadu hyn? Wele, meddaf wrthyeh, pwy bynag a wado hyn, sydd yn gelwyddwr, ac yn blentyn i ddiafol; canys meddaf i chwi, pa beth bynag sydd dda, o Dduw y mae; a pha beth bynag sydd ddrwg, o'r diafol y mae; am hyny, os dwg dyn weithredoedd da, y mae yn gwrandaw ar lais y bugail da, ac y mae yn ei ganlyn; eithr pwy bynag a ddwg weithredoedd drwg, mae y cyfryw yn dyfod yn blentyn i ddiafol; o herwydd y mae yn gwrandaw ar ei lais, ac yn ei ganlyn. A phwy bynag a wnelo hyn, a raid dderbyn ei gyflog ganddo ef; am hyny, y mae efe yn derbyn marwolaeth yn gyflog, gyda golwg ar bethau yn perthyn i gyfiawnder, gan fod yn farw i bob gweithred dda. Ac yn awr, fy mrodyr, mi a ewyllysiwn i chwi wrandaw arnaf, oblegid yr wyf yn llefaru yn ngrymusder fy enaid; canys wele, mi a lefarais wrthyeh yn eglur, fel nas gellwch gyfeiliorni, neu mi a lefarais wrthyeh yn unol â gorchymynion Duw. Canys yr wyf fi wedi fy ngalw i lefaru yn y modd hyn, yn ol urdd santaidd Duw, yr hwn sydd yn Nghrist Iesu; i.e., gorchymyniwyd i mi sefyll a thystiolaethu wrth y bobl hyn y pethau a lefarwyd gan ein tadau, ynghylch y pethau sydd i ddyfod. Ac nid hyn yw y cyfan. Ai nid ydych yn tybied fy mod i yn gwybod am y pethau hyn fy hunan? Wele, yr wyf yn tystiolaethu wrthyeh, fy mod yn gwybod fod y pethau hyn am ba rai y llefarais, yn wir. A pha fodd yr ydych yn tybied fy mod yn gwybod am eu sicrwydd? Wele, meddaf wrthyeh, hysbysir hwynt i mi gan ysbryd santaidd Duw. Wele, mi a ymprydiais ac a weddiais am ddyddiau lawer, fel y gwypwn y pethau hyn o honof fy hun. Ac yn awr mi a wn o honof fy hun eu bod yn wir; canys yr Arglwydd Dduw a'u hamlygodd i mi trwy ei ysbryd santaidd; a hwn yw ysbryd y dadguddiad yr hwn sydd ynof. Ac yn mhellach, meddaf wrthyeh, yn gymmaint â'i fod wedi ei ddadguddio i mi, fod y geiriau a lefarwyd gan ein tadau yn wir; felly hefyd, yn ol ysbryd y brophwydoliaeth yr hwn sydd ynof, yr hwn hefyd sydd trwy eglurhad ysbryd Duw, yr wyf yn dywedyd wrthyeh, fy mod yn gwybod o honof fy hun fod pa beth bynag a lefarais wrthyeh ynghylch yr hyn sydd i ddyfod, yn wir; ac yr wyf yn dywedyd wrthyeh, y gwn y daw Iesu Grist; i.e., y Mab, unig-anedig y Tad, yn llawn gras, trugaredd, a gwirionedd. Ac wele, efe sydd yn dyfod i gymmeryd ymaith bechodau y byd; i.e., pechodau pob dyn sydd yn credu yn ddiysgog yn ei enw.

Ac yn awr, meddaf wrthyeh, hwn yw yr furdd yn ol pa un y cefais fy ngalw; i.e., i bregethu i'm brodyr anwyl; i.e., ac i

bob un sydd yn trigo yn y tir ; ië, i bregethu wrth bawb, hen ac ieuanc, caeth a rhydd ; ië, yr wyf yn dywedyd wrthych chwi yr oedranus, ac hefyd y canol oed, a'r tō ieuainc ; ië, i waeddi arnynt hwy, fod yn rhaid iddynt edifarhau, a chymeryd eu geni drachefn ; ië, fel hyn medd yr Ysbryd, Edifarhewch, holl derfynau y ddaear, canys y mae teyrnas nefoedd yn agos wrth law ; ië, y mae Mab Duw yn dyfod yn ei ogoniant, ei nerth, ei fawrhydi, ei allu, a'i lywodraeth. Ië, fy mrodyr anwyl, yr wyf yn mynegi wrthych, fod yr ysbryd yn dywedyd, Wele, ogoniant brenin yr holl ddaear ; ac hefyd Brenin y nefoedd yn dra buan a ddyscleiria allan yn mysg holl blant dynion : ac hefyd yr ysbryd a ddywed wrthyf, ië, gwaedda arnaf â llais nerthol, gan ddywedyd, Dos, a dywed wrth y bobl hyn, Edifarhewch, canys oni edifarhewch, nis gellwch mewn un modd etifeddu teyrnas nefoedd. A thrachefn, meddaf wrthych, mae yr ysbryd yn dywedyd, Wele, y fwyell a osodwyd ar wreiddyn y pren ; gan hyny, pob pren nad yw yn dwyn ffrwyth da, a dorir i lawr, ac a fwrir i'r tân ; ië, tân nas gellir ei ddifa ; ië, tân anniffoddadwy. Wele, cofiwch mai y Sanct a'i llefarodd. Ac yn awr, fy mrodyr anwyl, yr wyf yn dywedyd wrthych, A ellwch chwi wrthsefyll y geiriau hyn ? ië, a ellwch chwi osod y pethau hyn o'r neilldu, a sathru y Sanct dan eich traed ? ië, a ellwch chwi ymchwyddo yn malchder eich calonau ? ië, a barhewch chwi mewn gwisgo dillad costfawr, a gosod eich calonau ar wag-bethau y byd, ac ar eich cyfoeth ? ië, a barhewch chwi i feddwl eich bod yn well nâ'ch gilydd ? ië, a barhewch chwi i erlid eich brodyr, y rhai a ymostyngant, ac a rodiant yn ol urdd santaidd Duw, trwy yr hwn y dygwyd hwynt i'r eglwys hon, wedi eu santeiddio gan yr ysbryd santaidd ? ac y maent hwy yn dwyn gweithredoedd addas i edifeirwch : ië, a barhewch chwi i droi eich cefnau ar y tlawd, a'r anghenog, ac i attal eich eiddo oddi wrthynt ? Ac yn ddiweddaf, chwi yr holl rai a barhewch yn eich drygioni, yr wyf yn dywedyd wrthych, mai y rhai hyn yw y rhai a dorir i lawr, ac a fwrir i'r tân, oni edifarhant ar frys.

Ac yn awr, meddaf wrthych chwi, y rhai oll a ddymunwch ganlyn llais y bugail da, Deuwch allan oddiwrth y drygionus, a byddwch ar wahan, ac na chyffyrddwch eu pethau aflan hwynt ; ac wele, eu henwau a ddileir, fel na chyfrifer enwau y drygionus yn mhlith enwau y rhai cyfiawn, fel y cyflawner gair Duw, yr hwn a ddywed, Ni chymmysgir enwau y drygionus gydag enwau fy mhobl i. Canys enwau y cyfiawn a ysgrifeniir yn llyfr y bywyd ; ac iddynt hwy y rhoddaf etifeddiaeth ar fy neheulaw. Ac yn awr, fy mrodyr, pa beth sydd genych i ddywedyd yn erbyn hyn ? Yr wyf yn dywedyd wrthych, os dywedwch yn ei erbyn, nid yw wahaniaeth, canys rhaid i air Duw gael ei gyflawni. Canys pa fugail sydd yn eich plith chwi, a chanddo lawer o ddefaid, nad yw yn gwylio drostynt, fel na ddelo y bleiddiaid i mewn a dyfetha ei braidd ? Ac wele,

os bydd blaidd yn dyfod i mewn i'w gorlan, onid yw efe yn ei yru allan? Iê, ac yn y diwedd, os gall, efe a'i dyfetha. Ac yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthyeh, fod y bugail da yn galw ar eich ol chwi; ac os gwrandewch ar ei lais, efe a'ch dwg i'w gorlan, a chwi ydych ei ddefaid; ac y mae yn gorchymyn i chwi na oddefoch i un blaidd rheibus ddyfod i'ch plith, fel na ddyfether chwi.

Ac yn awr, yr wyf fi, Alma, yn gorchymyn i chwi, yn iaith yr hwn a'm gorchymynodd i, gosio gwneuthur o honoch y geiriau a lefaraish wrthyeh. Yr wyf yn llefaru mewn ffordd o orchymyn wrthyeh chwi y rhai a berthynwch i'r eglwys; ac wrth y rhai ni pherthynant i'r eglwys, yr wyf yn llefaru mewn ffordd o wahoddiad, gan ddywedyd, Deuwch, a bedyddier chwi i edifeirwch, fel y byddoch chwithau hefyd yn gyfranogion o ffrwyth pren y bywyd.

PENNOD IV.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Alma orphen llefaru wrth bobl yr eglwys, yr hon oedd wedi ei sefydlu yn ninas Zarahemla, iddo ordeinio offeiriaid ac henuriaid, trwy osodiad ei ddwyllaw, yn ol urdd Duw, i lywyddu a gwylio dros yr eglwys. A bu i bwy bynag o'r rhai ni pherthynent i'r eglwys, a edifarhaent am eu pechodau, gael eu bedyddio i edifeirwch, a'u derbyn i'r eglwys. A bu hefyd i bwy bynag a berthynent i'r eglwys, na edifarhaent am eu drygioni, ac na ymostyngent gerbron Duw; meddylwyf y rhai hyny oedd wedi ymddyrc hafu yn malchder eu calonau; y cyfryw a wrthodwyd, a'u henwau a ddilëwyd, fel na chyfrifid eu henwau yn mhlith y rhai cyfiawn; ac felly y dechreuasant sefydlu trefn yn yr eglwys yn ninas Zarahemla. Yn awr, mi a fynwn i chwi ddeall fod gair Duw yn rhad i bawb; nad oedd neb yn cael ei amddifadu o'r ffraind o ymgynnull ynghyd i wrandaw gair Duw; er hyny, gorchymynid i blant Duw ymgynnull ynghyd yn fynych, ac ymuno mewn ympryd a thaer weddi, ar ran iachawdwriaeth eneidiau y rhai nad adwaenent Dduw.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Alma wneuthur y trefniadau hyn, iddo ymadael oddi wrthynt, i.e, o'r eglwys ag oedd yn ninas Zarahemla, ac efe a aeth drosodd ar y tu dwyreiniol i afon Sidon, i ddyffryn Gideon, lle yr oedd dinas wedi ei hadeiladu yr hon a elwid dinas Gideon, yr hon oedd yn y dyffryn a elwid Gideon, yr hwn a elwid ar enw y dyn a laddwyd gan law Nehor â'r cleddyf. Ac Alma a aeth ac a ddechreuodd draethu gair Duw i'r eglwys oedd wedi ei sefydlu yn nyffryn Gideon, yn ol dadguddiad gwirionedd y gair a lefarwyd gan ei dadau, ac yn ol ysbryd y brophwydoliaeth ag oedd ynddo, yn ol tystiolaeth Iesu Grist, Mab Duw, yr hwn a ddeuai i wared ei bobl

oddiwrth eu pechodau, ac yn ol yr urdd santaidd wrth ba un ei galwyd. Ac felly y mae yn ysgrifenedig. Amen.

PENNOD V.

Geiriau Alma, y rhai a draddododd wrth y bobl yn Gideon, yn ol ei gof-lyfr ef ei hun.

WELE, fy mrodyr anwyl, wrth ganfod fy mod wedi cael cenad i ddyfod atoch chwi, am hyny, mi a gynnygaf eich anerch yn fy iaith i; i.e, trwy fy ngenau fy hun, gan weled mai dyma y waith gyntaf i mi lefaru wrthy ch trwy eiriau fy ngenau, oblegid i mi fod wedi fy nghyfyngu yn gwbl i'r orsedd farnol, a chenysf gymmaint o waith fel nas gallwn ddyfod atoch; ac nis gallwn ddyfod hyd y nod ar yr amser hwn yn awr, oni bai fod yr orsedd farnol wedi ei rhoddi i arall, i deyrnasu yn fy lle; a'r Arglwydd yn ei fawr drugaredd a ganiataodd i mi ddyfod atoch. Ac wele, mi a ddeuais mewn mawr obaith a dymuniad y byddai i mi eich cael wedi ymostwng gerbron Duw, ac wedi parhau i ddeisyf ei ras ef, fel y caffwn chwi yn ddifai ger ei fron; fel y cawn allan nad oeddech yn y dyryswech erchyll ag oedd ein brodyr ynddo yn Zarahemla; ond bendigedig fyddo enw Duw, ei fod wedi rhoi ar ddeall i mi; i.e, ei fod wedi rhoddi i mi y dirfawr llawenydd o wybod eu bod wedi eu sefydlu etto yn ffordd ei gyflawnder ef. Ac yr wyf yn gobeithio, yn ol ysbryd Duw yr hwn sydd ynof, y bydd i mi hefyd gael llawenydd ynoch chwithau; etto, nid wyf yn dymuno y bydd i'm llawenydd ynoch chwi ddyfod trwy achosi cymmaint o ofid a thristwch ag a gefais oddiwrth fy mrodyr yn Zarahemla: canys, wele, yr oedd fy llawenydd ynddynt hwy yn dyfod, ar ol myned trwy lawer o ofid a thristwch. Ond wele, gobeithiaf nad ydych chwi mewn sefyllfa o gymmaint anghrediniaeth ag oedd eich brodyr ynddi; gobeithiaf nad ydych chwi wedi ymddyrchafu yn malchder eich calonau; i.e, gobeithiaf nad ydych chwi wedi gosod eich calonau ar gyfoeth, a gwag bethau y byd; i.e, gobeithiaf nad ydych chwi yn addoli eilunod, eithr eich bod yn addoli y gwir a'r bywiol Dduw, a'ch bod yn edrych yn mlaen am faddeuant o'ch pechodau, mewn ffydd annherfynol yn yr hyn sydd i ddyfod. Canys, wele, meddaf wrthy ch, y mae llawer o bethau i ddyfod; ac wele, y mae un peth yn fwy ei bwys nâ'r oll o honynt; canys wele, nid yw yr amser yn neppell, pan y daw y Gwaredwr ac y triga yn mysg ei bobl. Wele, nid wyf yn dywedyd y daw i'n mysg ni yn amser ei breswyliaid yn ei babell farwol; canys, wele, ni ddywedodd yr ysbryd wrthyf mai felly y byddai. Yn awr, gyda golwg ar y peth yma, nis gwn i; ond hyn a wn, fod yr Arglwydd Dduw yn alluog i wneuthur pob peth yn ol ei air. Eithr wele, yr ysbryd a fynegodd gymmaint â hyn wrthyf, gan ddywedyd,

Gwaedda ar y bobl hyn, gan ddywedyd, Edifarhewch a pharot-owch ffordd yr Arglwydd, a rhodiwch yn ei lwybrau, y rhai ydynt uniawn; canys, wele, y mae teyrnas nefoedd wrth law, a Mab Duw yn dyfod ar wyneb y ddacar. Ac wele, efe a enir o Mair, yn Jerusalem, yr hon yw gwlad ein cyndadau; a morwyn fydd hi, a llestr etholedig a gwerthfawr, yr hon a gysgodir, ac a feichioga trwy allu yr Ysbryd Glân, ac a esgora ar fab, i.e., sef Mab Duw; ac efe a â allan, gan ddyoddef doluriau, a chystuddiau, a phrofedigaethau o bob math; a hyn fel y cyflawner y gair a ddywed, Efe a gymmer arno ddoluriau ac affechedd ei bobl; ac a gymmer arno farwolaeth, fel y dattodo rwyau marwolaeth, y rhai sydd yn rhwymo ei bobl; ac efe a gymmer arno eu gwendidau, fel y llanwer ei ymysgaroedd o dosturi, yn ol y cnawd, fel y gwypo yn ol y cnawd pa fodd i amgeleddu ei bobl yn ol eu gwendidau. Yn awr, yr ysbryd a w'r bob peth; er hyny, Mab Duw a ddyoddefa yn ol y cnawd, fel y cymmero arno bechodau ei bobl, ac y dileuo eu troseddiadau, yn ol gallu ei waredigaeth; ac yn awr, wele, hon yw y dystiolaeth sydd ynof fi. Yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthych, fod yn rhaid i chwi edifarhau, a chael eich geni drachefn: canys yr ysbryd a ddywed, Oddieithr eich geni drachefn, nis gellwch fyned i mewn i deyrnas Dduw; am hyny, deuwech, a bedyddier chwi i edifeirwch, fel y golcher chwi oddiwrth eich pechodau, ac y meddoch fydd yn Oen Duw, yr hwn sydd yn tynu ymaith bechodau y byd, yr hwn sydd yn alluog i achub a glanhau oddiwrth bob anghyfiawnder; i.e., meddaf wrthych, deuwech ac nac ofnwch, a gosodwch o'r neilldu bob pechod sydd yn barod i'ch amgylchu, a'ch dwyn yn gaeth i ddinystyr; i.e., deuwech, gan fyned allan, a dangos i'ch Duw eich bod yn foddolawn edifarhau am eich pechodau, ac ymgysfammedi ag efi i gadw ei orchymynion, a dygwch dystiolaeth o hyny wrtho ef y dydd hwn, trwy fyned i ddyfroedd bedydd; a phwy bynag a wnelo hyn, ac a gadwo orchymynion Duw o hyn allan, y cyfryw a gofia fy mod yn dywedyd wrtho, i.e., efe a gofia fy mod wedi dywedyd wrtho, y cai efe fywyd tragywyddol, yn ol dystiolaeth yr Ysbryd Glân, yr hwn sydd yn tystiolaethu ynof. Ac yn awr, fy anwyl frodyr, a ydych chwi yn credu y pethau hyn? Wele, yr wyf yn dywedyd wrthych, Mi a wn eich bod yn eu credu; a'r ffordd y gwn eich bod yn eu credu yw, trwy eglurhad yr ysbryd yr hwn sydd ynof. Ac yn awr, o herwydd bod eich fydd yn gref ynghylch hyna, i.e., ynghylch y pethau a lefarais, mawr yw fy llawenydd. Canys fel y dywedais wrthych o'r dechreu, fod mawr ddymuniad ynof nad oeddech mewn sefyllfa o ddryswch megys eich brodyr, felly mi a gefais allan fod fy nymuniadau wedi eu boddioni. Oblegid mi a welaf eich bod yn llwybrau cyfiawnder; i.e., gwelaf eich bod yn y llwybr sydd yn arwain i deyrnas Dduw; i.e., canfyddaf eich bod yn gweuthur ei lwybrau ef yn uniawn, a'i fod wedi ei ddadguddio i chwi, trwy dystiolaeth ei air, nas gellwch rodio mewn llwybrau

ceimion; ac nid yw efe yn gwyro oddiwrth yr hyn a ddywedodd; ac nid oes iddo ef gysgod troedigaeth o'r deheu i'r aswy, neu o'r hyn sydd yn iawn i'r hyn sydd yn gyfeiliornus; am hyny, mae ei yrfa ef yn un cylehdre tragwyddol. Ac nid yw efe yn trigo mewn temlau halogedig; ac nis gall aflendid, na dim aflan, gael ei dderbyn i deyrnas Dduw; am hyny, yr wyf yn dywedyd wrthy, y daw yr amser, i.e., ac yn y dydd diweddaf y bydd, pan gaiff yr hwn sydd yn aflan aros yn ei aflendid.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, y pethau hyn a draethais wrthy, fel y deffrown chwi i ystyriaeth o'ch dyledswydd tuag at Dduw, ac y rhodiech yn ddifeis ger ei fron; fel y rhodiech yn ol urdd santaidd Duw, yn ol yr hwn yr ydych wedi eich derbyn. Ac yn awr, mi a fynwn i chwi fod yn ostyngedig, addfwyn, a boneddigaidd, hawdd eich trin, yn llawn amynedd, ac yn hir ymarhous; gan fod yn gymmedrol yn mhob peth; gan fod yn ddiwyd i gadw gorchymynion Duw bob amser; gan ofyn am ba beth bynag fydd arnoch ei eisieu, yn dymmorol ac ysbrydol; a diolch yn wastadol i Dduw am ba beth bynag a dderbyniwch; ac edrychwch fod genych ffydd, gobaith, a chariad, ac yna chwi a fyddwch o hyd yn helaethlawn mewn gweithredoedd da; a bydded i'r Arglwydd eich bendithio, a chadw eich gwisgoedd yn ddifrycheulyd, fel y dyger chwi yn y diwedd i eistedd i lawr gydag Abraham, Isaac, a Jacob, a'r prophwydi santaidd, a fu er dechreuad y byd, gan fod a'ch gwisgoedd yn ddifrycheulyd, megys y mae eu gwisgoedd hwythau yn ddifrycheulyd yn nheyrnas nefoedd, i fyned allan byth mwy.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, mi a lefarais y geiriau hyn wrthy, yn ol yr ysbryd yr hwn a dystiolaetha ynof; ac y mae fy enaid yn mawr-lawenhau, o herwydd y mawr ddyfalwch a'r ystyriaeth a dalasoch i'm gair. Ac yn awr, tangnefedd Duw a orphwyso arnoch, ac ar eich tai a'ch tiroedd, ac ar eich da a'ch defaid, a'r hyn oll a feddwch; ac ar eich gwragedd a'ch plant, yn ol eich ffydd a'ch gweithredoedd da, o'r amser hwn allan ac yn dragywydd. Ac felly y llefarais. Amen.

PENNOD VI.

A BU yn awr i Alma ddychwelyd o dir Gideon, ar ol dysgu i bobl Gideon lawer o bethau nas gellir eu hysgrifenu, a sefydlu trefn yr eglwys, megys ag y gwnaeth o'r blaen yn nhir Zarahemla; i.e., efe a ddychwelodd i'w dŷ ei hun yn Zarahemla, i ymorphwys oddiwrth y gwaith a gyflawnodd. Ac felly y terfynodd y nawfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

A bu yn nechreu y ddegfed flwyddyn o deyrnasiad y Barn-

wyr ar bobl Nephi, i Alma fyned oddi yno, a chymmeryd ei daith drosodd i dir Melek, yn orllewinol i afon Sidon, yn y gorllewin, wrth gyffiniau yr anialwch: ac efe a ddechreuodd ddysgu y bobl yn nhir Melek, yn ol urdd santaid Duw, trwy yr hwn oedd efe wedi ei alw; ac efe a ddechreuodd ddysgu y bobl trwy holl dir Melek.

A bu i'r bobl ddyfod ato trwy holl gyffiniau y tir, yr hwn oedd yn ochr yr anialwch. A hwy a fedyddiwyd trwy yr holl dir; felly pan orphenodd efe ei waith yn Melek, cychwynodd oddi yno, a theithiodd daith tri niwrnod tua'r gogledd i dir Melek; ac efe a ddaeth at ddinas a elwid Ammonihah. Yn awr, yr oedd yn arferiad gan bobl Nephi, i alw eu tiroedd, a'u dinasoedd, a'u pentrefi, i.e. sef eu holl fân-bentrefi, ar enw yr hwn a'u meddiannodd gyntaf; ac felly yr oedd ynghylch tir Ammonihah.

A bu, ar ol i Alma ddyfod i ddinas Ammonihah, iddo ddechreu pregethu gair Duw wrthynt. Yn awr, yr oedd satan wedi cael gafaél mawr ar galonau pobl dinas Ammonihah; am hyny, ni wrandawent ar eiriau Alma. Er hyny, Alma a lafuriodd lawer yn yr ysbryd, gan ymdrechu â Duw mewn gweddi nerthol, am iddo dywallt ei ysbryd ar y bobl y rhai oeddynt yn y ddinas; am iddo hefyd ganiatau iddo ef eu bedyddio i edifeirwch; er hyny, hwy a galedasant eu calonau, gan ddywedyd wrtho, Wele, ni a wyddom mai ti yw Alma; a gwyddom dy fod yn archoffeiriad dros yr eglwys yr hon a sefydlaist mewn amryw ranau o'r tir, yn ol eich traddodiad chwi; a nyni nid ydym o'th eglwys di, ac nid ydym yn eredu yn y fath draddodiadau ffol. Ac yn awr, gan nad ydym o'th eglwys di, gwyddom nad oes genyt awdurdod arnom; ac yr wyt wedi rhoddi yr orsedd farnol i Nephihah; am hyny, nid tydi yw y prif-farnwr arnom. Yn awr, wedi i'r bobl ddywedyd hyn, a gwrthwynebu ei holl eiriau, a'i gablu, a phoeri arno, ac achosi ei fwrw allan o'u dinas, efe a ymadawodd oddi yno, ac a gymmerodd ei daith tua'r ddinas a elwid Aaron.

A bu tra yr oedd efe yn teithio tuag yno, wedi ymdrymhau gan dristwch, ac wedi myned trwy lawer o drallod ac ingoedd enaid, o herwydd drygioni y bobl ag oedd yn ninas Ammonihah, wele, dygwyddodd, tra yr oedd Alma wedi ymdrymhau felly gan dristwch, i angel yr Arglwydd ymddangos iddo, gan ddywedyd, Gwyn dy fyd di, Alma; am hyny, dyrchafa dy ben, a gorfoledda, canys y mae genyt achos mawr i orfoleddu: oblegid buost yn ffyddlawn i gadw gorchymynion Duw, o'r amser y derbyniaist y genadwri gyntaf oddiwrtho. Wele, myfi yw yr hwn a'i traethodd wrthynt; ac wele, anfonir fi i'th orchymyn i ddychwelyd i ddinas Ammonihah, a phregethu drachefn wrth bobl y ddinas, i.e. pregetha iddynt. Iê, dywed wrthynt, os na edifarhant, y bydd i'r Arglwydd Dduw eu dinystrio hwynt. Canys, wele, myfyriant yr amser hwn, fel y gallont ddinystrio rhyddid dy bobl (canys felly y dywed yr Arglwydd), yr hwn

sydd yn groes i'r deddfau, a'r barnedigaethau, a'r gorchymynion a roddodd efe i'w bobl.

Yn awr, dygwyddodd wedi i Alma dderbyn ei genadwri oddi wrth angel yr Arglwydd, iddo ddychwelyd ar frys i dir Ammonihah. Acefe a aeth i mewn i'r ddinas trwy ffordd arall, yr hon ffordd sydd ar y tu deau i ddinas Ammonihah. Ac fel yr oedd yn myned i mewn i'r ddinas, yr oedd yn newynog, ac efe a ddywedodd wrth ryw ddyn, A roddi di i was gostyngedig Duw rywbethi fwyta? A'r dyn a ddywedodd wrtho, Myfi wyf Nephiad, ac mi a wn mai prophwyd santaidd i Dduw wyt ti, canys tydi yw y dyn am yr hwn y dywedodd angel wrthyf mewn gweledigaeth, Ti a'i derbyni ef; am hyny, dos gyda mi i'm tŷ, a chyfranaf i ti o'm bwyd; ac mi a wn y byddi yn fendith i mi ac i'm tŷ. A bu i'r dyn ei dderbyn ef i'w dŷ; ac enw y dyn oedd Amulek; ac efe a osododd gerbron fara a chig, ac a eisteddodd o flaen Alma.

A bu i Alma fwyta bara, a chael ei ddigoni; ac efe a fendithiodd Amulek a'i dŷ, ac a ddiolchodd i Dduw. Ac wedi iddo fwyta a chael ei ddigoni, efe a ddywedodd wrth Amulek, Myfi yw Alma, a'r archoffeiriad dros eglwys Dduw trwy y tir. Ac wele, galwyd fi i bregethu gair Duw yn mhlith yr holl bobl hyn, yn ol ysbryd y dadguddiad a'r brophwydoliaeth; ac mi a fum yn y tir hwn, ac ni'm derbynient, eithr hwy a'm bwrient allan, ac yr oeddwn ynghylch troi fy nghefn ar y tir hwn yn dragywydd. Eithr wele, gorchymynwyd i mi droi yn ol drachefn, a phrophwydo wrth y bobl hyn; i.e., a thystiolaethu yn eu herbyn ynghylch eu hanwireddau. Ac yn awr, Amulek, am i ti fy mhorthi i a'm cymmeryd i mewn, gwynfydedig ydwyt; oblegid yr oeddwn yn newynog, am fy mod wedi ymptydio ddyddiau lawer. Ac Alma a arosodd gydag Amulek amryw ddyddiau, cyn iddo ddechreu pregethu wrth y bobl.

A bu i'r bobl ymgynnyddu yn eu hanwireddau. A'r gair a ddaeth at Alma, gan ddywedyd, Dos; a dywed hefyd wrth fy ngwas Amulek, Dos, a phrophwyda wrth y bobl hyn, gan ddywedyd, Edifarhewch, canys fel hyn y dywed yr Arglwydd, oni edifarhewch, mi a ymwelaf â'r bobl hyn yn fy nigter; i.e., ac ni throaf fy nigter lldiog ymaith. Ac Alma a aeth, ac hefyd Amulek, i blith y bobl, i fynegi geiriau Duw wrthynt; ac yr oeddynt yn llawn o'r Ysbryd Glân; a rhoddwyd gallu iddynt, yn gymmaint ag nas gellid eu carcharu mewn dacardai; ac nid oedd yn bosibl i un dyn eu lladd hwynt; er hyny, ni arferasant eu gallu hyd nes iddynt gael eu gosod mewn rhwymau, a'u bwrw yn ngharchar. Yn awr, hyn a wnaethwyd fel y dangosai yr Arglwydd ei allu trwyddynt.

A bu iddynt fyned allan, a dechreu pregethu a phrophwydo wrth y bobl, yn ol yr ysbryd a'r gallu a roddodd yr Arglwydd iddynt.

PENNOD VII.

Geiriau Alma, ac hefyd geiriau Amulek, y rhai a draethwyd wrth y bobl ag oedd yn nhir Ammonihah. Ac hefyd bwirir hwy yn ngharchar, ac a waredir gan allu gwyrthiol Duw yr hwn oedd ynddynt, yn ol cof-lyfr Alma.

A THRACHEFN, dygwyddodd wedi i mi, Alma, gael gorchymyn gan Dduw i gymmeryd Amulek, a myned allan a phregethu drachefn wrth y bobl hyn, neu y bobl ag oedd yn ninas Ammonihah, fel yr oeddwn yn dechreu pregethu wrthynt, iddynt ddechreu amryson â mi, gan ddywedyd, Pwy ydwyt ti? A wyt ti yn tybied y credwn ni dystiolaeth un dyn, hyd y nod pe pregethai wrthym fod y ddaear i fyned heibio? Yn awr, nid oeddynt hwy yn deall y geiriau a lefarent; canys ni wyddent yr elai y ddaear heibio. A hwy a ddywedasant hefyd, Ni chredwn ni dy eiriau, pe prophwydit y dinystrid y ddinas fawr hon mewn un dydd. Yn awr, nis gwyddent y medrai Duw wneuthur y fath weithredoedd rhyfeddol, canys yr oeddynt yn bobl calon-galed a gwrthnysig. A hwy a ddywedasant, Pwy yw Duw, yr hwn ni ddanfona fwy o awdurdod nag un dyn yn mysg y bobl hyn, i draethu wrthynt wirionedd y fath bethau mawrion a rhyfedd? A hwy a safasant i osod eu dwylaw arnaf. A minnau a safais gydag eofindra i draethu iddynt, i.e., mi a dystiolaethais yn eofn wrthynt, gan ddywedyd, Wele, O chwi genedlaeth ddrygionus a gwyrdraws, fel yr anghofiasoch draddodiad eich tadau; i.e., mor fuan yr anghofiasoch orchymynion Duw. Ai nid ydych yn cofio i'n tad Lehi gael ei ddwyn allan o Jerusalem gan law Duw? Ai nid ydych yn cofio iddynt gael eu harwain oll ganddo ef trwy yr anialwch? A ydych wedi anghofio mor fuan gynnifer o weithiau y gwaredodd efe ein tadau o ddwyllaw eu gelynion, a'u cadw rhag cael eu dyfetha, i.e., gan ddwyllaw eu brodyr eu hunain? I.e., ac oni buasai ei allu digyffelyb ef, a'i drugaredd, a'i hir-ymaros tuag atom, buasem yn anocheladwy wedi ein dyfetha oddiar wyneb y ddaear, yn mhell cyn yr amser hwn, a'n trosglwyddo i sefyllfa o drueni a gwae diddarfod. Wele, yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthyth, ei fod ef yn gorchymyn i chwi edifarhau; ac oni edifarhewch, nis gellwch mewn un modd etifeddu teyrnas Dduw. Eithr wele, nid hyn yw y cyfan: efe a orchymynodd i chwi edifarhau, neu ynte efe a'ch llwyr ddinystria oddiar wyneb y ddaear; i.e., efe a ymwel â chwi yn ei lid, ac yn ei ddigter lliidiog nis try efe ymaith. Wele, ai nid ydych yn cofio y geiriau a lefarodd wrth Lehi, gan ddywedyd, Yn gymmaint ag y cadwch fy nghorchymynion, chwi a lwyddwch yn y tir? A thrachefn dywedir, Yn gymmaint ag nas cadwch fy nghorchymynion, chwi a dorir ymaith oddi gerbron yr Arglwydd. Yn awr, mi a fynwn i chwi gofio, yn gymmaint ag na chadwodd y Lamaniaid or-

chymynion Duw, iddynt gael eu tori ymaith oddi gerbron yr Arglwydd. Yn awr, gwelwn fod gair yr Arglwydd wedi ei wirio yn y peth hwn, a bod y Lamaniaid wedi eu tori ymaith oddi ger ei fron, er pan ddechreuodd eu troseddiadau yn y tir. Er hyny, yr wyf yn dywedyd wrthych, y bydd yn esmwythach arnynt hwy yn nydd y farn, nag arnoch chwi, os arosweh yn eich pechodau ; ie, ac hyd y nod yn esmwythach arnynt yn y bywyd hwn, nag arnoch chwi, oddieithr i chwi edifarhau, canys y mae llawer o addewidion yn estynedig i'r Lamaniaid : canys traddodiadau eu tadau sydd wedi achosi iddynt hwy aros yn eu sefyllfa o anwybodaeth ; am hyny, yr Arglwydd a fydd drugarog wrthynt, ac a estyna eu hoedl yn y tir. Ac mewn rhyw gyfnod o amser hwy a ddygir i gredu ei air, ac i wybod am anghywirdeb traddodiadau eu tadau ; a llaweroedd o honnynt a achubir, canys yr Arglwydd a fydd yn drugarog wrth bawb a alwo ar ei enw. Eithr wele, yr wyf yn dywedyd wrthych chwi, os parhewch yn eich drygioni, ni estynir eich dyddiau chwi yn y tir, canys y Lamaniaid a ddanforir arnoch ; ac os na edifarhewch, hwy a ddeuant mewn amser na wyddoch, ac ymwelir â chwi gyda llwyr ddinystr ; a bydd yn ol digter llidiog yr Arglwydd ; canys ni oddefa efe i chwi fyw yn eich anwireddau, i ddyfetha ei bobl. Na, meddaf wrthych ; yn hytrach efe a oddefai i'r Lamaniaid ddyfetha yr holl bobl hyn, y rhai a elwir pobl Nephi, pe bai yn bosibl y gallent syrthio i bechodau a throseddau, ar ol cael cymmaint o oleuni a chymmaint o wybodaeth wedi eu rhoddi iddynt gan yr Arglwydd eu Duw ; ie, ar ol bod yn bobl mor uchel-freintioch gan yr Arglwydd ; ie, ar ol cael eu breintio yn fwy na phob cenedl, llwyth, iaith, a phobl ereill ; ar ol cael pob peth wedi eu hegluro iddynt, yn ol eu dymuniadau, a'u ffydd, a'u gweddïau, ynghylch yr hyn a fu, a'r hyn sydd, a'r hyn a ddaw ; wedi cael ysbryd Duw i ymweled â hwynt ; wedi cael ymddyddan ag angylion, a llefaru wrthynt gan lais yr Arglwydd ; ac wedi cael ysbryd y brophwydoliaeth, ac ysbryd y dadguddiad, ac hefyd amryw ddoniau : y ddawn o lefaru â thafodau, a'r ddawn i bregethu, a dawn yr Ysbryd Glân, a'r ddawn i gyfieithu ; ie, ac wedi cael eu gwaredu gan Dduw allan o wlad Jerusalem, trwy law yr Arglwydd ; wedi cael eu hachub rhag newyn, a rhag afiechyd, a phob math o glefydau o bob natur ; ac wedi cael eu gwneyd yn gryfion mewn rhyfel, fel na chaffent eu dinystrio ; wedi eu dwyn o gaethiwed dro ar ol tro, ac wedi eu cadw a'u diogelu hyd yn bresennol ; ac y maent wedi eu llwyddo, nes y maent yn gyfoethog mewn pob math o bethau. Ac yn awr, wele, meddaf wrthych, pe byddai i'r bobl hyn, y rhai ydynt wedi derbyn cynnifer o fendithion oddiar law yr Arglwydd, droseddu yn groes i'r goleuni a'r wybodaeth a feddant : ie, meddaf wrthych, pe felly byddai, iddynt syrthio i drosedd, buasai yn llawer esmwythach ar y Lamaniaid nag arnynt hwy. Canys, wele, y mae addewidion yr Arglwydd yn estynedig i'r Lamaniaid,

cithr nid ydynt i chwi, os trosedddech : canys onid yw yr Arglwydd wedi dweyd yn bendant, ac wedi sicrhau y gosodiad, os gwrthryfelwch yn ei erbyn ef, y llwyr-ddinystria chwi oddiar wyneb y ddaear? Ac yn awr, i'r dyben yma, fel na ddinystrier chwi, yr Arglwydd a anfonodd ei angel i ymweled â llawer o'i bobl, gan fynegi wrthynt fod yn rhaid iddynt fyned a llefaru yn nerthol wrth y bobl hyn, gan ddywedyd, Edifarhewch, canys y mae teyrnas nefoedd yn agos wrth law ; a chyn pen llawer o ddyddiau etto, Mab Duw a ddaw yn ei ogoniant; a'i ogoniant fydd gogoniant unig-anedig y Tad, yn llawn gras, uniondeb, a gwirionedd, yn llawn amynedd, trugaredd, a hirmaros, yn barod i wrandaw cri ei bobl, ac i ateb eu gweddïau. Ac wele, y mae efe yn dyfod i waredu y rhai a fedyddir i edifeirwch, trwy flydd yn ei enw ; am hyny, parotowch ffordd yr Arglwydd, canys yr amser sydd wrth law y caiff pob dyn fedigwobr am ei weithredoedd, yn ol yr hyn a fuont : os buont gyfiawn, hwy a fedant iachawdwriaeth eu heneidiau, yn ol gallu a gwaredigaeth Iesu Grist : ac os buont ddrwg, hwy a fedant ddamnedigaeth eu heneidiau, yn ol gallu a chaethgludiad y diafol. Yn awr, wele, hyn yw llais yr angel, yn llefaru wrth y bobl. Ac yn awr, fy anwyl frodyr, canys chwi yw fy mrodyr, a dylech gael eich caru, a chwithau a ddylech ddwyn gweithredoedd addas i edifeirwch, gan weled fod eich calonau wedi caledi yn fawr yn erbyn gair Duw, a chan weled eich bod yn bobl golledig a syrthiedig.

Yn awr, dygwyddodd, wedi i mi, Alma, lefaru y geiriau hyn, wele, y bobl a lidiasant wrthyf, oblegid i mi ddywedyd wrthynt eu bod yn bobl calon-galed a gwrthnysig ; ac hefyd, oblegid i mi ddywedyd wrthynt eu bod yn bobl golledig a syrthiedig, hwy a aethant yn ddigllawn wrthyf, ac a geisiasant osod eu dwylaw arnaf, fel y bwrient fi yn ngharchar ; eithr dygwyddodd na oddefai yr Arglwydd iddynt fy nghymmeryd y pryd hwnw, a'm bwrw yn ngharchar.

A bu i Amulek fyned a sefyll, gan ddechreu pregethu wrthynt hefyd. Ac yn awr, nid yw geiriau Amulek wedi eu hysgrifenu oll, er hyny y mae rhan o'i eiriau yn ysgrifenedig yn y llyfr hwn.

PENNOD VIII.

Yn awr, y rhai hyn yw y geiriau a bregethodd Amulek wrth y bobl ag oedd yn nhir Ammonihah, gan ddywedyd : Myfi yw Amulek, a myfi yw mab Giddonah, fab Ishmael, yr hwn oedd yn ddisgynydd o Aminadi; ac efe oedd yr Aminadi hwnw a gyfeithodd yr ysgrifen yr hon oedd ar fur y deml, yr hon a ysgrifenydd gan fys Duw. Ac yr oedd Aminadi yn ddisgynydd o Nephi, fab Lehi, yr hwn a ddaeth allan o wlad Jerusalem, yr hwn oedd yn ddisgynydd o Manasseh, yr hwn oedd fab

Joseph, yr hwn a werthwyd i'r Aifft trwy ddwyllaw ei frodyr. Ac wele, nid wyf fi hefyd yn ddyn o gymmeriad isel yn mhlith y rhai a'm hadwaenant; i.e., ac wele, y mae genyf lawer o berthynasau a chyfeillion, ac yr wyf hefyd wedi crynhoi llawer o gyfoeth trwy law fy niwydrwydd; etto, ar ol y cyfan, ni wybum erioed lawer am ffyrdd yr Arglwydd, a'i ddirgelion a'i ryfedd allu. Mi a ddywedais na wyddwn erioed lawer am y pethau hyn; eithr wele, mi a gamsyniais, canys yr wyf wedi gweled llawer o'i ddirgelion a'i ryfedd allu; i.e., sef yn niogeliad bywydau y bobl hyn; er hyny, mi a galedais fy nghalon, canys galwyd arnaf amryw weithiau, ac ni wrandawais; am hyny, mi a wyddwn ynghylch y pethau hyn, etto ni fynwn wybod; gan hyny, aethym yn mlaen i wrthryfela yn erbyn Duw, yn nrygioni fy nghalon, i.e., hyd y pedwerydd dydd o'r seithfed mis hwn, yr hwn sydd yn y ddegfed flwyddyn o deyrnasiad y barnwyr. Pan yr oeddwn yn ymdeithio i weled perthynas tra agos, wele, angel yr Arglwydd a ymddangosodd i mi, ac a ddywedodd, Amulek, dychwel i'th dŷ dy hun, oblegid ti a gai borthi prophwyd i'r Arglwydd; i.e., dyn santaidd, yr hwn sydd yn wretholedig Duw; canys y mae wedi ymptydio ddyddiau lawer, o herwydd pechodau y bobl hyn, ac y mae yn newynog, a thi a gai ei dderbyn ef i'th dŷ a'i borthi, ac efe a'th fendithia di a'th dŷ; a bendith yr Arglwydd a orphwys arnat ti ac ar dy dŷ.

A bu i mi ufyddhau i lais yr angel, a dychwelyd tuag at fy nhŷ. A thra yr oeddwn yn myned tuag yno, cyfarfyddais â'r dyn am yr hwn y dywedodd yr angel wrthyf, Ti a gai ei dderbyn ef i'th dŷ: ac wele, efe oedd y dyn hwn a fu yn llefaru wrthyf chwi ynghylch pethau Duw. A'r angel a ddywedodd wrthyf, Mae efe yn ddyn santaidd; am hyny, mi a wn mai dyn santaidd yw, oblegid i hyny gael ei ddywedyd gan angel Duw. A thrachefn, mi a wn fod y pethau am ba rai y tystiolaethodd, yn wir: canys, wele, meddaf wrthyf, fel mai byw Duw, felly efe a anfonodd ei angel i egluro y pethau hyn i mi; a hyn a wnaeth efe tra yr oedd Alma yn trigo yn fy nhŷ; canys, wele, efe a fendithiodd fy nhŷ, ac a'm bendithiodd innau, a'm benywod, a'm plant, a'm tad, a'm perthynasau; i.e., bendithiodd fy holl geraint, a bendith yr Arglwydd a orphwysodd arnom yn ol y geiriau a lefarodd.

Ac yn awr, wedi i Amulek lefaru y geiriau hyn, y bobl a ddechreuasant synu, gan weled fod mwy nag un tyst yn tystiolaethu am y pethau y cyhuddid hwynt o honynt, ac hefyd am y pethau oedd i ddyfod, yn ol ysbryd y brophwydoliaeth yr hwn oedd ynddynt; er hyny, yr oedd rhai yn eu plith hwy yn meddwl eu cwestiyno, fel y gallent trwy eu dyfeision dichellgar eu dal hwynt yn eu geiriau, fel y caent dystion yn eu herbryn, fel y gallent eu traddodi hwynt i'w barnwyr, fel y bernid hwynt yn ol y gyfraith, fel y caffent eu lladd neu eu bwrw yn ngharchar, yn ol y trosedd a wnelent hwy i ymddangos, neu i dystiolaethu yn eu herbryn. Yn awr, y dynion hyny,

y rhai a geisient eu dinystrio hwy, oeddynt gyfreithwyr, y rhai a gyflogid neu a benodid gan y bobl i weinyddu y gyfraith ar amserau eu treialon, neu ar dreialon troseddau y bobl gerbron y barnwyr. Yn awr, yr oedd y cyfreithwyr hyn yn hyddysg yn holl gelfyddydau a chyfrwysdra y bobl; ac yr oedd hyn er eu galluogi i fod yn fedrus yn eu galwedigaeth. A bu iddynt ddechreu cwestiyno Amulek, fel trwy hyny y croesent ei eiriau, neu wrthwynebu y geiriau a lefarai. Yn awr, ni wyddent hwy y gallai Amulek fod yn hysbys o'u bwriadau. Eithr dygwyddodd, pan oeddynt yn dechreu ei gwestiyno ef, iddo wybod eu meddyliau, ac efe a ddywedodd wrthynt, O, chwi genedlaeth ddrygionus a gwyrdraws; chwi gyfreithwyr a rhagrithwyr; canys yr ydych yn gosod sylfeini y diafol; canys yr ydych yn gosod croglathau a maglau i ddal rhai santaidd Duw; yr ydych yn cynllwynio i wyrddroi ffyrdd cyfiawnder, ac i ddwyn digofaint ar eich penau, i.e., er llwyr ddinystr y bobl hyn; i.e., da y dywedodd Mosiah, yr hwn oedd ein brenin diweddaf, pan oedd ynghylch rhoddi i fyny y deyrnas, gan nad oedd ganddo neb i'w rhoddi iddo, gan achosi i'r bobl hyn gael eu llywodraethu gan eu llais eu hunain; i.e., da y dywedodd, os deuai yr amser i lais y bobl hyn ddewis anwiredd; hyny yw, os deuai yr amser i'r bobl hyn syrthio i drosedd, y byddent yn addfed i ddinystr. Ac yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthyth, mai da y barna yr Arglwydd eich anwireddau; da y gwaedda ar y bobl hyn, trwy lais ei angylion, Edifarhewch, edifarhewch, canys teyrnas nefoedd sydd yn agos. I.e., da y gwaedda efe, trwy lais ei angylion, Mi a ddeuaf i lawr i blith fy mhobl, gydag uniondeb a chyfiawnder yn fy nwyllaw. I.e., ac yr wyf yn dywedyd wrthyth, oni bai gweddiau y cyfiawn, y rhai ydynt yn awr yn y tir, buasid yn ymweled â chwi, i.e., yn bresennol, â llwyr ddinystr; etto, ni fyddai trwy ddiluw, megys â'r bobl yn nyddiau Noah, eithr trwy newyn, a haint, a'r cleddyf. Eithr trwy weddiau y cyfiawn yr ydych yn cael eich arbed; yn awr, gan hyny, os bwriwch allan y cyfiawn o'ch plith, yna yr Arglwydd ni attal ei law, eithr yn ei ddigter llidiog efe a ddaw allan yn eich erbyn; yna y tarewir chwi â newyn, ac â haint, ac â'r cleddyf; ac y mae yr amser yn agos wrth law oni edifarhewch.

Ac yn awr, dygwyddodd i'r bobl fod yn fwy digllawn wrth Amulek, a hwy a waeddasant allan, gan ddywedyd, Mae y dyn hwn yn cablu ein cyfreithiau, y rhai ydynt uniawn, a'n cyfreithwyr doeth, y rhai a etholasom. Eithr Amulek a estynodd allan ei law, ac a lefodd yn uwch wrthynt, gan ddywedyd, O, chwi genedlaeth ddrygionus a gwyrdraws. pahan y cafodd satan y fath afael mawr yn eich calonau? Pahan yr ymollyngwch iddo ef, fel y gallo gael awdurdod arnoch, i ddallu eich llygaid, fel na ddealloch y geiriau a lefarir, yn ol eu gwirionedd? Canys, wele, a dystiolaethais i yn erbyn eich cyfraith? Nid ydych chi yn deall; yr ydych yn dywedyd i mi lefaru yn erbyn eich cyfraith; ond ni wnaethym, eithr mi a lefarais yn

ffafriol am eich cyfraith, er eich condemniad chwi. Ac yn awr, wele, yr wyf yn dywedyd wrthych, fod sylfaen dinystr y bobl hyn yn dechreu cael ei gosod gan anghyfiawnder eich cyfreithwyr a'ch barnwyr.

Ac yn awr, dygwyddodd, ar ol i Amulek lefaru y geiriau hyn, i'r bobl waeddi allan yn ei erbyn ef, gan ddywedyd, Yn awr y gwyddom fod y dyn hwn yn blentyn i ddiabol, canys efe a ddywedodd gelwydd wrthym; canys efe a lefarodd yn erbyn ein cyfraith. Ac yn awr, dywed nad yw wedi llefaru yn ei herbyn. A thrachefn: y mae wedi cablu ein cyfreithwyr, a'n barnwyr, &c. A darfu i'r cyfreithwyr osod yn eu calonau hwy, i gofio y pethau hyn yn ei erbyn ef. Ac yr oedd un yn eu plith hwynt, a'i enw Zeezrom. Yn awr, efe oedd y blaenaf i gyhuddo Amulek ac Alma, gan ei fod ef yn un o'r rhai medrusaf yn eu plith, trwy fod ganddo lawer o waith i wneuthur yn mhlith y bobl. Yn awr, y dyben mewn golwg gan y cyfreithwyr hyn oedd elwa: a hwy a elwent yn gyferbyniol i'w gwasanaeth.

Yn awr, yr oedd yn nghyfraith Mosiah fod i bob dyn ag oedd yn farnwr y gyfraith, neu y rhai a benodid yn farnwyr, i dderbyn cyflogau yn gyferbyniol i'r amser a dreulient i farnu y rhai a ddygid ger eu bron i'w barnu.

Yn awr, os byddai dyn mewn dyled i arall, ac ni thalai yr hyn oedd yn ddyledus arno, achwynid yn ei erbyn wrth y barnwr; a'r barnwr a arferai awdurdod, ac a ddanfonai swyddogion er dwyn y dyn ger ei fron; ac efe a farnai y dyn yn ol y gyfraith a'r tystiolaethau a ddygid yn ei erbyn, ac felly gorfodid y dyn i dalu ei ddyled, neu gael ei ffonodio, neu ei fwrw allan o blith y bobl megys lleidr ac yspeiliwr. A'r barnwr a dderbyniai ei gyflog yn gyferbyniol i'w amser: senine o aur am ddiwrnod, neu senum o arian, yr hyn sydd yn gyfartal i senine o aur; a hyn sydd yn ol y gyfraith a roddwyd. Yn awr, y rhai hyn ydynt enwau y gwahanol ddarnau o'u haur, ac o'u harian, yn ol eu gwerth. A'r enwau a roddir gan y Nephiaid: canys nid oeddynt hwy yn cyfrif yn ol dull yr Iuddewon ag oedd yn Jerusalem; ac nid oeddynt yn mesur ychwaith yn ol dull yr Iuddewon, eithr hwy a gyfnewidiasant eu cyfrif a'u mesur, yn ol meddwl ac amgylchiadau y bobl, yn mhob cenedlaeth, hyd deyrnasiad y barnwyr, y rhai a sefydlwyd gan y brenin Mosiah. Yn awr, y cyfrif sydd fel hyn:—Senine o aur, seon o aur, shum o aur, a limnah o aur. Senum o arian, amnor o arian, ezrom o arian, ac onti o arian. Yr oedd senum o arian yn gyfartal i senine o aur: ac yr oedd pob un o'r ddau am fesur o haidd, ac hefyd am fesur o bob math o ŷd. Yn awr, yr oedd y swm o seon o aur, yn ddau cymmaint ei werth â senine; ac yr oedd shum o aur yn ddau cymmaint ei werth â seon; ac yr oedd limnah o aur yn werth y cyfan; ac yr oedd amnor o arian yn gymmaint â dau senum; ac yr oedd ezrom o arian yn gymmaint â phedwar senum; ac yr oedd onti yn

gymmaint â'r cyfan. Yn awr, dyma werth rhifedi lleiaf eu cyfrif: shiblon yw hanner senum: am hyny, shiblon am hanner mesur o haidd; a shiblun yw hanner shiblon: a leah yw hanner shiblun. Yn awr, hyn yw eu rhifedi, yn ol eu cyfrif hwy. Yn awr, y mae antion o aur yn gyfartal i dri shiblon.

Yn awr, gan hyny, i'r unig ddyben o elwa (canys hwy a dderbynient eu cyflogau yn gyferbyniol i'w gwaith), hwy a gynhyrfent y bobl i derfysgoedd, a phob math o aflonyddwch a drygioni, fel y gallent hwy gael mwy o waith; fel y gallent gael arian yn gyferbyniol i'r achosion a ddygid ger eu bron: am hyny, hwy a gynhyrfasant y bobl yn erbyn Alma ac Amulek. A'r Zeezrom hwnw a ddechreuodd gwestiyno Amulek, gan ddywedyd, A atebi di ychydig o gwestiynau a ofynaf i ti? Yn awr, yr oedd Zeezrom yn ddyn medrus yn nyfeision y diafol, fel y gallai ddinystrio yr hyn oedd yn dda; am hyny, efe a ddywedodd wrth Amulek, A atebi di y cwestiynau a osodaf i ti? Ac Amulek a ddywedodd wrtho, Gwnaf, os byddant yn unol ag ysbryd yr Arglwydd, yr hwn sydd ynof; canys ni ddywedaf ddim sydd yn groes i ysbryd yr Arglwydd. A Zeezrom a ddywedodd wrtho, Dyma chwech onti o arian, a'r holl rai hyn a roddaf i ti, os gwedy fodoliaeth bôd goruchaf. Yn awr, Amulek a ddywedodd, O tydi blentyn uffern, paham y temti fi? Ai ni wyddost ti nad yw y cyfiawn yn ymollwng i'r fath brofedigaethau? A wyt ti yn credu nad oes Duw? Na, meddaf wrthyf; ti a wyddost fod Duw, eithr yr wyt yn caru yr elw hwna yn fwy nag ef. Ac yn awr, ti a ddywedaist gelwydd wrthyf o flaen Duw. Ti a ddywedaist wrthyf, Wele y chwech onti hyn, y rhai ydynt o werth mawr, a roddaf i ti, pan yr oedd yn dy galon i'w cadw oddi wrthyf; a'th ddymuniad yn unig oedd cael genyf i wadu y gwir a'r bywiol Dduw, fel y gallit gael achos i'm dyfetha. Ac yn awr, wele, am y drwg mawr hwn ti a gai dy wobr. A Zeezrom a ddywedodd wrtho, Ti a ddywedi fod gwir a bywiol Dduw? Ac Amulek a ddywedodd, Iê, y mae gwir a bywiol Dduw. Yn awr, dywedodd Zeezrom, A oes mwy nag un Duw? Ac yntau a atebodd, Nac oes. Yn awr, Zeezrom a ddywedodd wrtho drachefn, Pa fodd y gwyddost ti y pethau hyn? A dywedodd yntau, Angel a'u gwnaeth hwynt yn hysbys i mi: A Zeezrom a ddywedodd drachefn, Pwy yw yr hwn sydd i ddyfod? ai Mab Duw yw efe? Ac yntau a ddywedodd wrtho, Iê. A Zeezrom a ddywedodd drachefn, A achuba efe ei bobl yn eu pechodau? Ac Amulek a atebodd ac a ddywedodd wrtho, Yr wyf yr dywedyd wrthyfch, Na wna, canys anmhosibl yw iddo ef wadu ei air.

Yn awr, Zeezrom a ddywedodd wrth y bobl, Edrychwch ar goffio o honoch y pethau hyn; canys efe a ddywedodd nad oes ond un Duw; er hyny efe a ddywed y daw Mab Duw, eithr na achub efe ei bobl, megys pe byddai ganddo ef awdurdod i orchymyn Duw. Yn awr, Amulek a ddywedodd drachefn wrtho, Wele, ti a ddywedaist gelwydd, canys dywedaist fy mod yn

llefaru megys pe byddai genyf awdurdod i orchymyn Duw, o herwydd i mi ddywedyd na achub efe ei bobl yn eu pechodau. Ac yr wyf yn dywedyd wrthych drachefn, nas gall efe eu hachub hwynt yn eu pechodau; oblegid nas gallaf wadu ei air, ac y mae efe wedi dywedyd nas gall dim aflan etifeddu teyrnas nefoedd; am hyny, pa fodd yr achubir chwi, oddieithr i chwi etifeddu teyrnas nefoedd? Gan hyny, nis gellir eich achub yn eich pechodau. Yn awr, Zeezrom a ddywedodd wrtho drachefn, Ai Mab Duw yw y gwir Dad tragywyddol? A dywedodd Amulek wrtho, Ië, efe yw gwir Dad tragywyddol nef a daear, a phob peth sydd ynddynt; efe yw y dechreu a'r diwedd, y cyntaf a'r diweddaf; ac efe a ddaw i'r byd i wared ei bobl; ac efe a gymmer arno droseddiadau y rhai a gredant yn ei enw; a'r rhai hyn yw y rhai a gant fywyd tragywyddol, ac nid yw iachawdwriaeth yn dyfod i neb arall; am hyny, y drygionus a arosant megys pe na byddai prynedigaeith wedi ei gwneuthur, oddieithr dattodiad rhwymau marwolaeth; canys, wele, mae y dydd yn dyfod pan y caiff pawb eu hadgyfodi oddiwrth y meirw a sefyll gerbron Duw, a'u barnu yn ol eu gweithredoedd. Yn awr, y mae marwolaeth a elwir marwolaeth dymmorol: a marwolaeth Crist a ddattoda rwymau y farwolaeth hon, fel yr adgyfoder pawb o'r farwolaeth dymmorol hon; yr ysbryd a'r corff a ail-unir etto yn eu ffurf berffaith: pob aelod a chymmal a adferir i'w priodol gorff, megys yr ydym ni yr amser hwn; a ni a ddygir i sefyll gerbron Duw, gan wybod megys y gwyddom yn awr, ac yn meddu adgof da am ein holl euogrwydd. Yn awr, yr adferiad hwn a ddaw i bawb, hen ac ieuanc, caeth a rhydd, gwrryw a benyw, y drygionus a'r cyfiawn; ac ni chollir hyd y nod gymmaint â gwelltyn o'u penau; eithr pob peth a adferir i'w ddull perffaith, megys y mae yn awr, neu yn y corff, ac a ddygir ac a wysir gerbron brawdle Crist y Mab, a Duw y Tad, a'r Ysbryd Glân, y rhai ydynt un Duw tragywyddol, i gael eu barnu yn ol eu gweithredoedd, pa un a fyddont ai da neu ddrwg.

Yn awr, wele, mi a lefarais wrthych am farwolaeth y corff marwol, ac hefyd am adgyfodiad y corff marwol. Yr wyf yn dywedyd wrthych fod y corff marwol i'w adgyfodi yn gorff anfarwol; hyny yw, o farwolaeth; sef o'r farwolaeth gyntaf i fywyd, fel nas gallant farw mwyach; gan fod eu hysbrydoedd yn uno â'u cyrff, y rhai nis gwahanir byth; ac felly mae y cyfan yn dyfod yn ysbrydol ac anfarwol, fel na welont lygredigaeth mwyach.

Yn awr, wedi i Amulek orphen y geiriau hyn, y bobl a ddechreuasant synu drachefn, a Zeezrom hefyd a ddechreuodd grynu. Ac felly terfynodd geiriau Amulek, neu hyn yw yr oll a ysgrifennaiis i.

PENNOD IX.

YN awr, Alma, gan weled fod geiriau Amulek wedi dystewi Zeezrom; canys canfyddai fod Amulek wedi ei ddal ef yn ei gelwydd a'i dwyll pan yn ceisio ei ddinystrio, a chan weled ei fod ef yn dechreu crynu dan gydwybodolrwydd ei euogrwydd, efe a agorodd ei enau ac a ddechreuodd lefaru wrtho, ac i gadarnhau geiriau Amulek, ac i egluro pethau yn mhellach, neu esbonio yr ysgrythyrau yn mhellach nag y gwnaeth Amulek. Yn awr, clywyd y geiriau a lefarodd Alma wrth Zeezrom gan y bobl oddiamgylch; canys yr oedd y dyrfa yn fawr, ac efe a lefarodd yn y modd hyn: Yn awr, Zeezrom, gan weled dy fod wedi dy ddal yn dy gelwydd a'th gyfrwysdra, canys nid wrth ddynion yn unig y dywedaist gelwydd, eithr dywedaist gelwydd wrth Dduw; canys, wele, efe a ŵyr dy holl feddyliau, a thi a weli fod dy feddyliau yn cael eu gwneuthur yn hysbys i ni gan ei ysbryd ef; a thi a weli ein bod yn gwybod fod dy gynllun di yn gynllun tra chyfrwys, o ran cyfrwysdra y diafol, er dywedyd celwydd a thwylo y bobl hyn, fel y gellit eu gosod hwynt yn ein erbyn ni, i'n difenwi a'n bwrw allan. Yn awr, cynllun oedd hwn o eiddo dy wrthwynebwr, yr hwn svdd wedi ymarfer ei awdurdod arnat. Yn awr, mi a fynwn i chwi goffo, fod yr hyn wyf yn ei ddywedyd wrthyt ti, yn cael ei ddywedyd wrth bawb. Ac wele, yr wyf yn dywedyd wrthyh oll, mai magl o eiddo y gwrthwynebwr yw hyn, yr hon a osododd efe i ddal y bobl hyn, fel y dygai chwi yn ddarostyngedig iddo, fel y gallai eich amgylchynu a'i gadwynau, a'ch dynwng yn gaeth i ddinystro tragywyddol, yn ol gallu ei gaethgludiad ef.

YN awr, ar ol i Alma orphen llefaru y geiriau hyn, Zeezrom a ddechreuodd grynu yn llawer mwy, canys yr oedd wedi ei argyhoeddi yn fwy-fwy o allu Duw; ac efe a argyhoeddwyd hefyd fod gan Alma ac Amulek wybodaeth am dano, canys yr oedd wedi ei argyhoeddi eu bod hwy yn gwybod meddyliau a bwriadau ei galon; o herwydd yr oedd gallu wedi ei roddi iddynt hwy i wybod y pethau hyn, yn ol ysbryd y brophwydoliaeth. A Zeezrom a ddechreuodd ymofyn â hwy yn ddyfal, fel y gallai wybod ychwaneg am deyrnas Dduw. Ac efe a ddywedodd wrth Alma, Pa beth a feddylia yr hyn a ddywedodd Amulek am adgyfodiad y meirw, y caiff pawb eu hadgyfodi oddiwrth y meirw, y cyfiawn a'r anghyfiawn, ac y dygir hwynt i sefyll gerbron Duw, i'w barnu yn ol eu gweithredoedd? Ac yn awr, dechreuodd Alma egluro y pethau hyn iddo, gan ddywedyd, Rhoddir i lawer wybod dirgelion Duw; er hyny, y maent dan orchymyn caeth, na chyfranont ond yn unig yn ol y gyfran o'i air, yr hon a rodda i blant dynion; yn ol yr ystyr iaeth a'r dyfalwch a roddasant iddo; ac am hyny, yr hwn a galedo ei galon, y cyfryw a dderbynia y gyfran leiaf o'r gair; a'r hwn ni chaleda ei galon, iddo ef y rhoddir y gyfran fwyaf

o'r gair, hyd nes y rhoddir iddo wybod dirgelion Duw, hyd nes y gwypo hwynt yn gyflawn; a'r cyfryw a galedant eu calonau, iddynt hwy y rhoddir y gyfran leiaf o'r gair, hyd nes na wybuddont ddim am ei ddirgelion; ac yna hwy a gaethgludir gan y diafol, ac a arweinir gan ei ewyllys ef i ddystryw. Yn awr, dyma yr hyn a feddylir wrth gadwynau uffern; ac y mae Amulek wedi llefaru yn eglur ynghylch marwolaeth, a'n hadgyfodiad o'r marwoldeb hwn i sefyllfa o anfarwoldeb, a'n dygiad gerbron brawdle Duw, i'n barnu yn ol ein gweithredoedd. Yna, os bydd ein calonau wedi eu caledi, i.e., os byddwn wedi caledu ein calonau yn erbyn y gair, yn gymmaint ag na chaffwyd ef ynom, yna ein sefyllfa a fydd yn ddychrynlyd, canys yna byddwn wedi ein condemnio; canys ein geiriau a'n condemniant, i.e., ein holl weithredoedd a'n condemniant; nis ceir ni yn ddifrycheulyd; a'n meddyliau hefyd a'n condemniant; ac yn y sefyllfa ddychrynlyd hon ni feiddiwn edrych i fyny at ein Duw; a braidd na fyddem yn llawen pe gallem orchymyn i'r creigiau a'r mynyddoedd syrthio, i'n cuddio o'i wydd. Eithr nis gall hyn fod; bydd yn rhaid i ni ddryfod a sefyll ger ei fron ef yn ei ogoniant, ac yn ei allu, ac yn ei nerth, a'i fawrhydi, a'i lywodraeth, a chydabod er ein cywilydd tragywyddol, fod ei holl farnedigaethau yn gyflawn; ei fod ef yn gyflawn yn ei holl weithredoedd, a'i fod yn drugarog tuag at blant dynion, ac fod ganddo bob gallu i achub pob dyn sydd yn credu yn ei enw, ac yn dwyn ffrwyth addas i edifeirwch.

Ac yn awr, wele, meddaf wrthyh, yna y daw marwolaeth, sef ail farwolaeth, yr hon sydd farwolaeth ysbrydol; yna y bydd amser y caiff pwy bynag a fydd marw yn ei bechodau, gyda golwg ar farwolaeth dymmorol, farw hefyd farwolaeth ysbrydol; i.e., efe a fydd marw gyda golwg ar bethau perthynol i iachawdwriaeth; yna y bydd yr amser pan fydd eu poenedigaeth megys llyn o dân a brwmstan, fflamiau yr hon a esgynant i fyny yn oes oesoedd; ac yna y bydd yr amser y dygir hwy yn gaeth i ddinysr tragywyddol, yn ol gallu a chaethgludiad y diafol, gan ei fod ef wedi eu darostwng yn ol ei ewyllys. Yna, meddaf wrthyh, y byddant megys pe na byddai prunedigaeth wedi ei gwneuthur; canys nis gellir eu gwaredu yn ol cyfiawnder Duw; ac nis gallent farw, gan weled nad oes llygredigaeth mwyach.

Yn awr, dygwyddodd pan orphenodd Alma lefaru y geiriau hyn, i'r bobl ddechreu rhyfeddu yn fwy: eithr rhyw Antionah, yr hwn oedd y prif lywodraethwr yn eu mysg, a ddaeth yn mlaen ac a ddywedodd wrtho, Pa beth yw hyn a ddywedaist, y cyfodai dyn oddiwrth y meirw, ac y cyfnewidid ef o'r sefyllfa farwol hon i sefyllfa anfarwol, fel na allo yr enaid byth farw? Pa beth a feddylia yr ysgrythyr hon a ddywed i Dduw osod cerubiaid a chleddyf tanllyd ar y tu dwyreiniol i ardd Eden rhag i'n rhieni cyntaf fyned i mewn a chyfranogi o bren y bywyd, a bywyn dragywydd? Ac felly gwelwnnad oedd un cyf-

leusdra dichonadwy iddynt fyw yn dragywydd. Yn awr, Alma a ddywedodd wrtho, Hyn yw y peth oeddwn i ynghylch ei egluro. Yn awr, gwelwn i Adda syrthio trwy gyfranogi o'r ffrwyth gwaharddedig, yn ol gair Duw; ac felly, gwelwn, mai trwy ei gwmp yr aeth holl ddynolryw yn bobl golledig a syrthiedig. Ac yn awr, wele, meddaf wrthyeh, pe byddai yn bosibl i Adda gyfranogi o ffrwyth pren y bywyd yr amser hwnw, ni fuasai marwolaeth, a'r gair a fuasai yn ofer, gan wneuthur Duw yn gelwyddog: canys efe a ddywedodd, Os bwytai, gan farw ti a fyddi farw. A gwelwn fod marwolaeth yn dyfod ar ddynolryw, i'e, y farwolaeth am yr hon y llefarwyd gan Amulek, yr hon yw y farwolaeth dymmorol; er hyny, penodwyd tymmor i ddyn yn yr hwn y gallai edifarhau; am hyny, aeth y bywyd hwn yn sefyllfa o brawf; yn amser parotoi i gyfarfod â Duw; yn amser parotoi erbyn y sefyllfa ddiddiwedd hono, am yr hon y llefarwyd genym ni, yr hon sydd yn ol adgyfodiad y meirw. Yn awr, oni buasai y cynllun o brynedigaeth, yr hwn a drefnwyd er seiliad y byd, ni allai fod adgyfodiad y meirw; eithr y mae cynllun o brynedigaeth wedi ei drefnu, yr hwn a ddwg oddiamgylch adgyfodiad y meirw, am yr hyn y llefarwyd. Ac yn awr, wele, pe byddai yn bosibl i'n rhieni cyntaf fyned a chyfranogi o bren y bywyd, hwy a aethent yn druenus am byth, heb feddu sefyllfa o barotoad; ac felly y cynllun o brynedigaeth a rwystrid, a buasai gair Duw yn ofer, heb gymmeryd un effaith. Ond, wele, nid felly y bu; eithr penodwyd i ddynion farw; ac ar ol marw, rhaid iddynt ddyfod i farn; i'e, sef y farn hono am ba un y llefarasom, yr hon yw y diwedd. Ac ar ol i Dduw benodi y pethau hyn i ddynion, wele, canfyddodd y byddai yn fuddiol i ddynion gael gwybod ynghylch y pethau a benododd efe iddynt; am hyny, efe a anfonodd angylion i ymddyddan â hwynt, y rhai a achosent i ddynion weled ei ogoniant. A hwy a ddechreuasant o'r amser hwnw allan i alw ar ei enw; am hyny, Duw a ymddyddanodd â dynion, ac a wnaeth yn hysbys iddynt gynllun pryndegaeth, yr hwn a ragbarotowyd er seiliad y byd; a hyn a wnaeth efe yn hysbys yn ol eu ffydd a'u hedifeirweh, a'u gweithredoedd santaid; am hyny, efe a roddodd orchymynion i ddynion, gan eu bod hwy yn gyntaf wedi troseddu y gorchymynion cyntaf, gyda golwg ar bethau ag oedd yn dymmorol, ac wedi dyfod megys duwiau, yn adnabod y da oddiwrth y drwg, ac wedi gosod eu hunain mewn sefyllfa i weithredu, neu wedi cael eu gosod mewn sefyllfa i weithredu yn ol eu hewyllys a'u dymuniad, pa un bynag ai i wneuthur drwg neu wneuthur da; gan hyny, rhoddodd Duw orchymynion iddynt, ar ol gwneuthur yn hysbys iddynt y cynllun o brynedigaeth, na chaent wneuthur drwg, gan fod y gosb am hyny yn ail farwolaeth, yr hon sydd yn farwolaeth dragywyddol gyda golwg ar bethau perthynol i gyfiawnder; canys ar y cyfryw ni allai y cynllun o brynedigaeth gael un gallu, oblegid ni ellid dinystrio gweithredoedd cyfiawnder,

yn ol mawr ddaioni Duw. Eithr Duw a alwodd ar ddynion, yn enw ei Fab (gan mai dyma y cynllun o brynedigaeth yr hwn a drefnwyd), gan ddywedyd, Os edifarhewch, ac ni chaledwch eich calonau, yna mi a drugarhaf wrthyhch, trwy fy unig-anedig Fab; gan hyny, pwy bynag a edifarhao, ac ni chaledo ei galon, efe a gaiff hawl ar drugaredd trwy fy unig-anedig Fab, er maddeuant o'i bechodau; a'r rhai hyn a gant fyned i mewn i'm gorphwysfa i. A phwy bynag a galedo ei galon, ac a weithreda anwiredd, wele, yr wyf yn tyngu yn fy lliid, nad â efe i mewn i'm gorphwysfa i. Ac yn awr, fy mrodyr, wele, meddaf i chwi, os caledwch eich calonau ni chewch fyned i mewn i orphwysfa yr Arglwydd; am hyny, mae eich anwiredd yn ei gyffroi ef, nes y mae yn anfon i lawr ei ddigofaint arnoch, megys yn y cyffroad cyntaf, ie, yn ol ei air yn y cyffroad diweddaf, yn gystal ag yn y cyntaf, er dirystr tragwyddol eich eneidiau; am hyny, yn ol ei air, i'r farwolaeth ddiweddaf, yn gystal â'r gyntaf.

Ac yn awr, fy mrodyr, gan weled y gwyddom y pethau hyn, a'u bod yn wir, edifarhawn, ac na chaledwn ein calonau, fel na chynhyrfom yr Arglwydd ein Duw i ollwng ei ddigofaint arnom yn ei ail orchymynion hyn, y rhai a roddodd efe i ni; eithr awn i mewn i orphwysfa Duw, yr hon sydd wedi ei pharotoi yn ol ei air. A thrachefn, fy mrodyr, mi a ewyllysiwn alw eich meddyliau at yr amser y rhoddodd yr Arglwydd Dduw y gorchymynion hyn i'w blant; ac mi a ewyllysiwn i chwi gofio i'r Arglwydd Dduw ordeinio offeiriaid, yn ol ei urdd santaidd ef, yr hwn oedd yn ol urdd ei Fab, i ddysgu y pethau hyn i'r bobl; a'r offeiriaid hyny a ordeiniwyd yn ol urdd ei Fab, mewn dull ag y gallai y bobl trwyddo wybod yn mha fodd i edrych at ei Fab am waredigaeth. A dyma y dull yn ol pa un yr ordeiniwyd hwynt: wedi eu galw a'u rhagbarotoi er seiliad y byd, yn ol rhagwybodaeth Duw, ar gyfrif eu ffydd fawr a'u gweithredoedd da; yn y lle cyntaf wedi eu gadael i ddewis da neu ddrwg; gan hyny, wedi dewis da, ac ymarfer ffydd fawr, hwy a alwyd â galwedigaeth santaidd, ie, â'r alwedigaeth santaidd hono a barotowyd gyda, ac yn ol, prynedigaeth ddarpariadol i'r cyfryw; ac felly galwyd hwy i'r alwedigaeth santaidd hon ar gyfrif eu ffydd, tra y gwrthodai ereill ysbryd Duw ar gyfrif caledwch eu calonau a dallineb eu meddyliau, pan y gallent, oni bai hyn, fod wedi cael cymmaint baint â'u brodyr. Neu, yn fyr; yr oeddynt yn y lle cyntaf yn yr un sefyllfa â'u brodyr; felly yr oedd yr alwedigaeth santaidd hon wedi ei rhagbarotoi er seiliad y byd i'r cyfryw na chaledent eu calonau, gan fod yn a thrwy iawn yr unig-anedig Fab, yr hwn a ragbarotowyd; ac felly wedi eu galw trwy yr alwedigaeth santaidd hon, a'u hordeinio i archoffeiriadaeth urdd santaidd Duw, i ddysgu ei orchymynion i blant dynion, fel y gallent hwythau hefyd fyned i mewn i'w orphwysfa ef, gan fod yr archoffeiriadaeth hon yn ol urdd ei Fab, yr hwn urdd oedd

er seiliad y byd : neu mewn geiriau ereill, heb ddechreu dyddiau na diwedd blynyddoedd, wedi ei ragbarotoi o dragwyddoleb i bob tragywyddoldeb, yn ol ei ragwybodaeth ef am bob peth. Yn awr, yr oeddynt wedi eu hordeinio yn y modd hyn : Wedi eu galw â galwedigaeth santaidd, a'u hordeinio ag ordeiniad santaidd, ac wedi cymmeryd arnynt archoffeiriadaeth yr urdd santaidd, yr hyn alwedigaeth, ac ordeiniad, ac archoffeiriadaeth, sydd heb ddechreu na diwedd; felly y daethant yn archoffeiriaid yn dragwydd, yn ol urdd y Mab, unig-anedig y Tad, yr hwn sydd heb ddechreu dyddiau na diwedd blynyddoedd, yr hwn sydd yn llawn gras, uniondeb, a gwirionedd. Ac felly y mae. Amen.

PENNOD X.

Yn awr, megys y dywedais ynghylch urdd santaidd yr archoffeiriadaeth hon, yr oedd amryw wedi eu hordeinio a dyfod yn archoffeiriaid i Dduw; ac ar gyfrif eu ffydd fawr a'u hedifeirwch, a'u cyflawnder gerbron Duw, a'u bod yn dewis edifarhau a gweithredu cyflawnder, yn hytrach na chael eu cyfrgolli; am hyny, hwy a alwyd yn ol yr urdd santaidd hwn, ac a santeiddiwyd, a'u gwisgoedd a olchwyr yn wynion, trwy waed yr Oen. Yn awr, ar ol iddynt gaet eu santeiddio trwy yr Ysbryd Glân, a'u gwisgoedd wedi eu canu, gan fod yn bur a difrycheulyd gerbron Duw, nis gallent edrych ar bechod, ond gydag atgasrwydd; ac yr oedd llawer, i.e., llawer iawn, y rhai oeddynt wedi eu puro, ac wedi myned i mewn i orphwysfa yr Arglwydd eu Duw. Ac yn awr, fy mrodyr, mi a fynwn i chwi ymostwng gerbron Duw, a dwyn ffrwyth addas i edifeirwch, fel yr eloch chwithau hefyd i mewn i'r orphwysfa hono; i.e., ymostyngwch megys y bobl yn nyddiau Melchizedek, yr hwn oedd hefyd yn archoffeiriad yn ol yr urdd hwn am ba un y llefarais, yr liwn hefyd a gymmerodd arno yr archoffeiriadaeth yn dragwydd. A'r Melchizedek hwn oedd yr un y talodd Abraham ddegwm iddo: i.e., ein tad Abraham a dalodd ddegwm o'r hyn oll a feddai. Yn awr, yr ordinhadau hyn a roddwyd yn y dull hyn, fel trwy hyny y gallai dynion edrych yn mlaen ar Fab Duw, gan ei fod yn arwyddlun o'i urdd ef, neu mai ei urdd ef oedd; a hyn, fel yr edrychent yn mlaen ato ef am faddeuant o'u pechodau, fel y gallent fyned i mewn i orphwysfa yr Arglwydd.

Yn awr, yr oedd y Melchizedek hwn yn frenin ar dir Salem; ac yr oedd ei bobl wedi ymgryfhau mewn anwiredd a ffieiddra; i.e., yr oeddynt oll wedi myned ar gyfeiliorn; yr oeddynt yn llawn o bob math o ddrygioni: eithr Melchizedek, wedi ymarferyd ffydd gref, a derbyn swydd yr archoffeiriadaeth, yn ol urdd santaidd Duw, a bregethodd edifeirwch i'w bobl. Ac

wele, hwy a edifarasant; a Melchizedek a sefydlodd heddwch yn y tir yn ei ddyddiau; am hyny, efe a alwyd yn dywysog heddwch, canys efe oedd brenin Salem; ac efe a deyrnasodd o dan ei dad. Yn awr, yr oedd llawer o'i flaen ef, ac yr oedd llawer hefyd ar ei ol, eithr nid oedd neb yn fwy; am hyny, y maent wedi crybwyll yn fwy neillduol am dano ef. Yn awr, nid oes achos ail-adrodd y mater; gall yr hyn a ddywedais fod yn ddigon. Wele, mae yr ysgrythyrau o'ch blaen; os gwyrdrowch hwynt, bydd hyny er eich dinystr eich hunain.

Ac yn awr, dygwyddodd, ar ol i Alma ddywedyd y geiriau hyn wrthynt, iddo estyn ei law atynt, a gwaeddi gyda llais nerthol, gan ddywedyd, Yn awr yw yr amser i edifarhau, canys y mae dydd iachawdwriaeth yn agoshau; ie, ac y mae llais yr Arglwydd, trwy enau ei angylion, yn ei draethu wrth yr holl genedloedd; ie, yn ei draethu, fel y caffont newyddion da o lawenydd mawr; ie, ac y mae efe yn swnio y newyddion da yn mhllith ei holl bobl, ie, hyd y nod wrth y rhai hyny sydd yn wasgaredig ar wyneb y ddaear; am hyny, hwy a ddaethant atom ninnau. A gwneir hwynt yn hysbys i ni mewn geiriau eglur, fel y deallom, ac na allom gyfeiliorni; a hyn oblegid ein bod yn grwydrwyr mewn gwlad estronol; gan hyny, yr ydym ni felly yn uchel-freintiog, canys y mae'r newyddion da hyn wedi eu traethu wrthym yn mhob rhan o'r winllan. Canys wele, y mae angylion yn eu traethu wrth lawer yr amser hwn yn ein tir ni; a hyn i'r dyben o barotoi calonau plant dynion i dderbyn ei air yn amser ei ddyfodiad yn ei ogoniant. Ac yn awr, nid ydym ond yn unig yn dysgwyl i glywed y newydd hyfryd yn cael ei draethu wrthym trwy enau angylion, am ei ddyfodiad; canys y mae'r amser yn dyfod, ac nis gwyddom pa mor fuan. Och Dduw na fyddai yn fy nydd i; eithr deued yn gynnarach neu ddiweddarach, mi a orfoleddaf ynddo. A gwneir yn hysbys i ddynion cyflawn a santaidd, trwy enau angylion, yn amser ei ddyfodiad, fel y cyflawnir geiriau ein tadau, yn ol yr hyn a lefarasant am dano, yr hyn oedd yn ol ysbryd y brophwydoliaeth ag oedd ynddynt.

Ac yn awr, fy mrodyr, mi a ewyllysiwn o ddyfnder fy nghalon, ie, gyda phryder mawr, hyd at boen, ar i chwi wrandaw fy ngeiriau, a bwrw ymaith eich pechodau, a pheidio oedi dydd eich edifeirwch; eithr ymostwng o honoch gerbron yr Arglwydd, a galw ar ei enw santaidd, gan wyllo a gweddio yn wastadol, fel nas temtier chwi uwchlaw yr hyn a alloch ddyoddef, ac felly gael eich arwain gan yr Ysbryd Glân, gan ddyfod yn ostyngedig, addfwyn, ufydd, amyneddgar, llawn cariad, a phob hir-ymaros; yn meddu ffydd yn yr Arglwydd, a gobaith y derbyniwch fywyd tragywyddol; gan fod â chariad Duw yn wastadol yn eich calonau, fel y dyrchafwr chwi yn y dydd diweddfaf, ac yr eloch i mewn i'w orphwysfa ef: a rhodded yr Arglwydd edifeirwch i chwi, fel na thynoch ei ddigofaint arnoch, fel na rwymer chwi gan gadwynau uffern; fel na ddy-

oddefoch yr ail farwolaeth. Ac Alma a lefarodd lawer o eiriau yn ychwaneg wrth y bobl, y rhai nid ydynt wedi eu hysgrifennu yn y llyfr hwn.

A bu ar ol iddo orphen llefaru wrth y bobl, i laweroedd o honynt gredu ei eiriau, a dechreu edifarhau, a chwilio yr ysgrythyrau; eithr y rhan fwyaf o honynt a chwenychent ddyfetha Alma ac Amulek: canys yr oeddynt yn ddigllawn wrth Alma, o herwydd eglurdeb ei eiriau wrth Zeezrom; a hwy a ddywedent hefyd fod Amulek wedi dywedyd celwydd wrth-ynt, ac wedi cablu yn erbyn eu cyfraith, ac hefyd yn erbyn eu cyfreithwyr a'u barnwyr. Ac yr oeddynt hefyd yn ddigllawn wrth Alma ac Amulek: ac o herwydd eu bod wedi tystiolaethu mor eglur yn erbyn eu drygioni, hwy a geisiasant eu gyru ymaith yn ddirgelaid. Ond dygwyddodd na wnaethant; eithr cymmerasant hwynt, ac a'u rhwymasant â rheffynau cryfion, ac a'u dygasant gerbron prif farnwr y tir. A'r bobl a aethant ac a dystiasant yn eu herbyn, gan ddywedyd eu bod wedi cablu y gyfraith, a'u cyfreithwyr a barnwyr y tir, ac hefyd yr holl bobl ag oedd yn y tir; a'u bod hefyd wedi tystiolaethu nad oedd ond un Duw, ac y danfonai efe ei Fab i blith y bobl, eithr na achubai hwynt; a llawer o bethau cyffelyb a dystiolaethodd y bobl yn erbyn Alma ac Amulek. Yn awr, hyn a wnaethwyd gerbron barnwr y tir. A dygwyddodd i Zeezrom ryfeddu wrth y geiriau a lefarwyd; ac efe a wyddai hefyd am y dallineb meddwl a achosodd yn mhlith y bobl trwy ei eiriau celwyddog; a'i enaid a ddechreuodd gael ei rwygo, o dan y cydwylbodolrwydd o'i euogrwydd ei han; i.e, efe a ddechreuodd gael ei amgylchynu gan boenau uffern.

A bu iddo ddechreu gwaeddi ar y bobl, gan ddywedyd, Wele, yr wyf fi yn euog, a'r dynion hyn ydynt ddfrycheuylid gerbron Duw. Ac efe a ddechreuodd ddadleu drostynt, o'r amser hwnw allan; eithr hwy a'i difenwent ef, gan ddywedyd, A wyt tithau hefyd wedi dy feddiannu gan y diafol? A hwy a boerasant arno, ac a'i bwriasant ef allan o'u mysg, ac hefyd yr holl rai a gredasant y geiriau a lefarwyd gan Alma ac Amulek; a hwy a'u bwriasant allan, ac a anfonasant wyr i dafu ceryg atynt. A hwy a ddygasant eu gwragedd a'u plant ynghyd, a phwy bynag a gredent, neu a ddysgwyd i gredu gair Duw, a achosent eu bwrw i'r tân; a hwy hefyd a ddygasant allan eu cof-lyfrau, y rhai a gynnwysent yr ysgrythyrau santaidd, ac a'u bwriasant i'r tân hefyd, fel y llosgid ac y dinystrid hwynt â than.

A bu iddynt gymmeryd Alma ac Amulek, a'u dwyn i'r lle o ferthrydod, fel y gallent weled dinystr y rhai a llosgid â than. A phan welodd Amulek boenau y gwragedd a'r plant a llosgid yn y tân, efe a boenwyd hefyd, ac efe a ddywedodd wrth Alma, Pa fodd y gallwn edrych ar yr olygfa arswydus hon? Am hyny, estynnwn allan ein dwylaw, ac ymarferwn allu Duw, yr hwn sydd ynom, ac achubwn hwynt o'r fflamiau. Eithr Alma a ddywedodd wrtho, Yr ysbryd a'm rhwystra i beidio estyn allau

fy llaw; canys wele, yr Arglwydd a'u derbynia ato ei hun, mewn gogoniant; ac y mae efe yn eu goddef i wneuthur y peth hwn, neu i'r bobl wneuthur y peth hwn iddynt, yn ol caledwch eu calonau, fel y byddo y barnedigaethau a arfero efe tuag atynt yn ei lid, yn gyflawn; a gwaed y gwirion a gaiff sefyll yn dystiolaeth yn eu herbyn, ie, ac i grochwaeddi yn eu herbyn yn y dydd diweddaf. Yn awr, Amulek a ddywedodd wrth Alma, Wele, efallai y llosgant ninnau hefyd. Ac Alma a ddywedodd, Bydded yn ol ewyllys yr Arglwydd. Ond wele, nid yw ein gwaith wedi ei orphen; gan hyny, nis llosgant ni.

Yn awr, dygwyddodd pan oedd cyrff y rhai a fwriwyd i'r tân, wedi eu llosgi, ac hefyd y cof-lyfrau a fwriwyd i mewn gyda hwynt, i brif farnwr y tir ddyfod a sefyll o flaen Alma ac Amulek, pan oeddynt yn rhwym; ac efe a'u cernodiodd hwynt â'i law, ac a ddywedodd wrthynt, Ar ol yr hyn a welsoch, a bregethwch chwi etto wrth y bobl hyn, y bwrir hwynt i lyn o dân a brwmstan? Wele, gwelwch nad oedd gallu genych chwi i achub y rhai hyn a fwriwyd i'r tân; ac nid yw Duw wedi eu hachub hwynt, o herwydd eu bod o'ch ffydd chwi. A'r barnwr a'u cernodiodd drachefn, ac a ofynodd, Pa beth a ddywedwch chwi dros och eich hunain? Yn awr, yr oedd y barnwr hwn yn ol urdd a ffydd Nahor, yr hwn a laddodd Gideon. A bu na atebodd Alma ac Amulek ddim iddo; ac efe a'u tarawodd hwynt drachefn, ac a'u traddododd hwynt i'r swyddogion i'w bwrw yn ngharchar. Ac wedi bod yn ngharchar am dri niwrnod, daeth amryw o gyfreithwyr, a barnwyr, ac offeiriaid, ac athrawon, y rhai oeddynt o'r un broffes â Nehor: a hwy a ddaethant i'r carchar i'w gweled hwynt, a'u cwestiyno ynghylch llawer o eiriau; eithr ni atebasant hwy ddim iddynt. A darfu i'r barnwr sefyll o'u blaen, a dywedyd, Paham na atebwch eiriau y bobl hyn? Ai ni wyddoch fod gallu genyf i'ch traddodi i'r ffiamiau? Ac efe a orchymynodd iddynt lefaru; eithr ni atebasant hwy ddim.

A bu iddynt hwy ymadael, a myned i'w ffordd, eithr a ddaethant dranoeth drachefn; a'r barnwr hefyd a'u cernodiodd drachefn. A llawer a ddaethant hefyd, ac a'u cernodiasant, gan ddywedyd, A safwch chwi drachefn i farnu y bobl hyn, a chondemnio ein cyfraith? Os oes genych y fath allu mawr, paham na waredwch eich hunain? A llawer o bethau cyffelyb a ddywedasant hwy wrthynt, gan rincian eu dannedd arnynt, a phoeri arnynt, a dywedyd, Pa fodd yr edrychwn ni wedi cael ein damnio? A llawer o bethau cyffelyb, ie, pob math o bethau cyffelyb a ddywedasant hwy wrthynt; ac felly y gwatwarasant hwynt am ddyddiau lawer. A hwy a attaliasant fwyd iddynt, fel y newynent, a dwfr, fel y sychedent; ac hefyd hwy a gymmerasant oddiwrthynt eu dillad, fel y byddent yn noethion; ac felly yr oeddynt yn rhwymedig â rheffynau cryfion, ac yn nghadw yn ngharchar.

A bu ar ol iddynt ddyoddef felly am ddyddiau lawer (ac yr

oedd ar y deuddegfed dydd, yn y degfed mis, yn y ddegfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi), i'r prif farnwr dros dir Ammonihah, a llawer o'u hathrawon a'u cyfreithwyr, fyned i mewn i'r carchar lle yr oedd Alma ac Amulek wedi eu rhwymo â rheffynau. A'r prif farnwr a safodd o'u blaen hwynt, ac a'u tarawodd drachefn, ac a ddywedodd wrthynt, Os oes genych allu Duw, gwaredwch eich hunain o'r rhwymau hyn, ac yna ni a gredwn y dinystria yr Arglwydd y bobl hyn yn ol eich geiriau. A bu iddynt oll fyned a'u taraw hwynt, gan ddywedyd yr un geiriau, hyd at y diweddaf; ac wedi i'r diweddaf lefaru wrthynt, gallu Duw a ddaeth ar Alma ac Amulek, a hwy a gyfodasant ac a safasant ar eu traed, ac Alma a waeddodd, gan ddywedyd, Pa hyd, O Arglwydd, y cawn ddyoddef y cystuddiau hyn? O, Arglwydd, dyro nerth i ni yn ol ein ffydd yn Nghrist, hyd at ymwared: a hwy a dorasant y rheffynau ag oedd yn eu rhwymo; a phan welodd y y bobl hyn, dechreuasant ffoi, rhag ofn fod dinystr wedi dyfod arnynt.

A dygwyddodd i'w hofn fod mor ddifawr, fel y syrthiasant i'r llawr, ac ni chyrhaeddasant y drws nesaf allan; a'r ddaear a ysgydodd yn enbyd, a muriau y carchar a ddrylliwyd, fel y syrthiasant i'r ddaear; a'r prif farnwr, a'r cyfreithwyr, a'r offeiriaid, a'r athrawon, y rhai a gernodiasant Alma ac Amulek, a laddwyd yn eu cwmp. Ac Alma ac Amulek a ddaethant allan o'r carchar, ac nid oeddynt wedi eu niweidio; canys yr oedd yr Arglwydd wedi rhoddi gallu iddynt, yn ol eu ffydd yr hon oedd yn Nghrist. Ac yn y fan hwy a ddaethant allan o'r carchar; ac yr oeddynt wedi eu rhyddhau o'u rhwymau; ac yr oedd y carchar wedi syrthio i'r ddaear, a phob enaid ag oedd o fewn ei furiau, oddieithr Alma ac Amulek, wedi eu lladd; ac yn y fan hwy a ddaethant i'r ddinas. Yn awr, gan fod y bobl wedi clywed twrf mawr, hwy a ddaethant gan gyd-redeg yn dorfeydd, i wybod yr achos o hono; a phan welasant Alma ac Amulek yn dyfod allan o'r carchar, a bod ei furiau wedi syrthio i'r ddaear, hwy a darawyd â syndod mawr, ac a ffoisant o wyddfod Alma ac Amulek, megys gafr yn ffoi â'i llwdn rhag dau lew; ac felly y ffoisant hwy o wyddfod Alma ac Amulek.

A bu i Alma ac Amulek gael eu gorchymyn i ymadael o'r ddinas hono; a hwy a ymadawsant, ac a ddaethant hyd y nod i dir Sidom; ac wele, cawsant yno yr holl bobl a ymadawsant o dir Ammonihah, y rhai a fwriwyd allan ac a luchiwyd â cheryg, o herwydd iddynt gredu geiriau Alma. A hwy a adroddasant wrthynt yr hyn oll a ddygwyddodd i'w gwragedd a'u plant, ac hefyd ynghylch eu hunain, ac am allu eu gwaredigaeth. Ac hefyd yr oedd Zeezrom yn gorwedd yn glaf yn Sidom, o dwymyn boeth, yr hon a achoswyd trwy fawr dristwch ei feddwl, oblegid ei ddrygioni, canys tybiai am Alma ac Amulek nad oeddynt mwyach; ac efe a dybiodd eu bod wedi eu lladd, o achos ei ddrygioni ef. Ac yr oedd y pechod mawr hwn, a'i amrywïol

bechodau ereill, wedi rhwygo ei feddwl, hyd nes yr aeth yn dra blin, heb gael ymwardd; am hyny, efe a ddechreuodd gael ei ysu gan wres llosgedig. Yn awr, pan glywodd fod Alma ac Amulek yn nhir Sidom, ei galon a ddechreuodd ymwroli; ac anfonodd genadwri atynt yn uniongyrchol, i ddymuno arnynt ddyfod ato ef.

A bu iddynt ddyfod ato yn ddioed, gan ufyddhau i'r genadwri a anfonodd efe atynt; a hwy a aethant i mewn i'r tŷ at Zeezrom; a hwy a'i cawsant yn gorwedd ar ei glaf-wely, gan fod yn dra isel mewn twymyn boeth; ac yr oedd ei feddwl hefyd yn flin iawn o herwydd ei anwireddau; a phan welodd hwynt, efe a estynodd allan ei law, ac a ddeisyfodd arnynt ei iachâu.

A bu i Alma ddywedyd wrtho, gan ei gymmeryd wrth ei law, A wyt ti yn credu yn ngallu Crist i iachawdwriaeth? Ac efe a atebodd ac a ddywedodd, Ydwyf, yr wyf yn credu yr holl eiriau a ddysgaist ti. Ac Alma a ddywedodd, Os wyt yn credu yn mhrynedigaeth Crist, gelli gael dy iachâu. Ac efe a ddywedodd, Iê, yr wyf yn credu yn ol dy eiriau di. Ac yna Alma a alwodd ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd ein Duw, trugarha wrth y dyn hwn, ac iachâ ef yn ol ei ffydd yn Nghrist. Ac wedi i Alma lefaru y geiriau hyn, Zeezrom a neidiodd ar ei draed, ac a ddechreuodd rodio; a hyn a wnaed er syndod mawr i'r holl bobl; a'r wybodaeth am hyn a aeth trwy holl dir Sidom. Ac Alma a fedyddiodd Zeezrom i'r Arglwydd; ac efe a ddechreuodd bregethu i'r bobl o'r pryd hwnw allan. Ac Alma a sefydlodd eglwys yn nhir Sidom, ac a gys-segrododd offeiriad ac athrawon yn y tir, i fedyddio i'r Arglwydd bwy bynag a ewyllysient gael eu bedyddio.

A dygwyddodd eu bod yn llawer; canys hwy a dyrent i mewn o'r ardal oddiamgylch Sidom, ac a fedyddiwyd; eithr gyda golwg ar y bobl ag oedd yn nhir Ammonihah, arosent etto yn bobl galon-galed a gwrthnysig; ac ni edifarhaent am eu pechodau, gan briodoli holl allu Alma ac Amulek i'r diafol; canys yr oeddynt hwy o'r un broffes â Nehor, ac ni chredent mewn edifeirwch am eu pechodau.

A bu i Alma ac Amulek, gan fod Amulek wedi gadael ei holl aur, a'i arian, a'i bethau gwerthfawr, y rhai oeddynt yn nhir Ammonihah, er mwyn gair Duw, ac wedi cael ei wrthod gan y rhai a fu yn gyfeillion iddo unwaith, ac hefyd gan ei dad a'i berthynasau; gan hyny, ar ol i Alma sefydlu yr eglwys yn Sidom, a gweled attaliad mawr, i.e. gan weled fod y bobl wedi eu hattal gyda golwg ar falchder eu calonau, ac yn dechreu ym-ostwng gerbron Duw, a dechreu ymgynnull ynghyd yn eu cys-segrfeydd i addoli Duw gerbron yr allor, gan wyllo a gweddio yn wastadol, fel y gwaredid hwynt rhag satan, rhag marwol-aeth, a rhag dinystr;—ac yn awr, megys ag y dywedais, ar ol i Alma weled yr holl bethau hyn, am hyny, efe a gymmerth Amulek ac a ddaeth drosodd i dir Zarahemla, ac a'i cymmer-

odd i'w dŷ ei hun, ac a weinodd iddo yn ei gystuddiau, ac a'i cryfhaodd yn yr Arglwydd. Ac felly y terfynodd y ddegfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

PENNOD XI.

A bu yn yr unfed flwyddyn ar ddeg o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, ar y pumed dydd o'r ail fis, ar ol bod heddwch mawr yn nhir Zarahemla; gan na fu rhyfeloedd nac amrafaelion am nifer o flynyddoedd, hyd y bummed dydd o'r ail fis, yn yr unfed flwyddyn ar ddeg, i waedd rhyfel gael ei chlywed trwy yr holl dir; canys, wele, yr oedd byddinoedd y Lamaniaid wedi dyfod i mewn, yn ochr yr anialwch, i gyffiniau y tir, hyd at ddinas Ammonihah, a dechreu lladd y bobl a dinystrio y ddinas.

Ac yn awr, cyn y gallai y Nephiad gyfodi byddin ddigonol i'w gyru allan o'r tir, yr oeddynt wedi dinystrio y bobl ag oedd yn ninas Ammonihah, a rhai hefyd oddiamgylch cyffiniau Noah, a chaethgludo ereill i'r anialwch.

Yn awr, dygwyddodd i'r Nephiad chwennych cael yn ol y rhai a gaethgludwyd i'r anialwch; am hyny, yr hwn a benodwyd yn ben-cadben ar fyddinoedd y Nephiad (a'i enw oedd Zoram, ac yr oedd ganddo ddau fab, Lehi ac Aha), a chan ei fod ef a'i ddau fab yn gwybod fod Alma yn archoffeiriad dros yr eglwys, ac wedi clywed fod ganddo ysbryd y brophwydoliaeth, hwy a aethant ato, ac a ddymunasant gael gwybod ganddo pa un a oedd yr Arglwydd yn ewyllysio iddynt fyned i'r anialwch i chwilio am eu brodyr, y rhai a gaethgludwyd gan y Lamaniaid.

A bu i Alma ymofyn â'r Arglwydd ynghylch y mater. Ac Alma a ddychwelodd ac a ddywedodd wrthynt, Wele, y Lamaniaid a groesant yr afon Sidom yn yr anialwch deheuol, ychydig i fyny tuhwnt i gyffiniau tir Manti. Ac wele yno y cyfarfyddwch â hwynt, ar y tu deau i afon Sidom, ac yno y rhydd yr Arglwydd i ti dy frodyr, y rhai a gaethgludwyd gan y Lamaniaid.

A bu i Zoram a'i feibion groesi afon Sidom, gyda'u byddinoedd, a theithio ymaith tuhwnt i gyffiniau Manti, i'r anialwch deheuol, yr hwn oedd ar ochr ddwyreiniol i afon Sidom. A hwy a ddaethant ar fyddinoedd y Lamaniaid, a'r Lamaniaid a wasgarwyd ac a yrwyd i'r anialwch; a hwy a gymmerasant eu brodyr, y rhai a gaethgludwyd gan y Lamaniaid, ac ni chollwyd un enaid o'r rhai a gaethgludwyd. A hwy a ddygwyd gan eu brodyr i etifeddu eu tiroedd eu hunain. Ac felly y terfynodd yr unfed flwyddyn ar ddeg o deyrnasiad y barnwyr, ar ol i'r Lamaniaid gael eu gyru allan o'r tir, ac i bobl Ammonihah gael eu dinystrio; ie, pob enaid byw o'r Ammonihahaid a ddinystriwyd, ac hefyd eu dinas fawr, am yr hon y dywedent nas gallai Duw ei dinystrio o herwydd ei mawredd.

Eithr wele, mewn un dydd y gadawyd hi yn anghyfannedd; a'r celaneddau a ddrylliwyd gan gwn ac anifeiliaid gwylltion o'r anialwch; er hyny, yn mhen llawer o ddyddiau, eu cyrff marwol a bentyrwyd ar wyneb y ddaear, ac a orchuddiwyd â thô tenau. Ac yn awr, yr oedd eu sawyr mor fawr, fel nad aeth y bobl i mewn i feddiannu tir Ammonihah am lawer o flynyddoedd. A gelwid ef Anghyfannedd-dra y Nehoriaid; canys yr oedd y rhai a laddwyd o'r un broffes â Nehor, a'u tiroedd a arosasant yn anghyfannedd. Ac ni ddaeth y Lamaniaid drachefn i ryfel yn erbyn y Nephiaid, hyd y bedwaredd flwyddyn ar ddeg o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. Ac felly am dair blynedd pobl Nephi a gawsant heddwch parhaus trwy yr holl dir.

Ac Alma ac Amulek a aethant i bregethu edifeirwch i'r bobl yn eu temlau, ac yn eu cyssegrfeydd, ac hëfyd yn eu synagogau, y rhai oeddynt wedi eu hadeiladu yn ol dull yr Iuddewon. Ac i gynnifer a wrandawsent eu geiriau, y cyfranasant air Duw, yn ddidderbyn wyneb, yn wastadol. Ac felly yr aeth Alma ac Amulek allan, ac hëfyd llawer yn ychwaneg, y rhai a ddewiswyd i'r gwaith, i bregethu y gair trwy yr holl dir. A daeth sefydliad yr eglwys yn gyffredinol trwy y tir, yn yr holl ardal oddiamgylch, yn mysg holl bobl y Nephiaid.

Ac nid oedd dim anghydraddoldeb yn eu mysg hwynt; ac yr oedd yr Arglwydd wedi tywallt ei ysbryd ar holl wyneb y tir, er parotoi meddyliau plant dynion, neu barotoi eu calonau i dderbyn y gair a gai ei ddysgu yn eu plith yn amser ei ddyfodiad, fel na chaledent yn erbyn ei air ef, fel na fyddent anghrediniol, a myned yn mlaen i ddinystr, eithr y derbynient y gair gyda llawenydd, a chael eu himpio megys cangen i'r wir winwydden, fel yr elont i mewn i orphwysfa yr Arglwydd eu Duw.

Yn awr, yr offeiriaid hyny a aethent i blith y bobl, a bregethasant yn erbyn pob celwydd, a thwyll, a chenfigen, ac amryson, a malais, a chabled, a lladrad, yspeiliad, anhraith, llofruddiaeth, godineb, a phob math o drythyllwch, gan floeddio na ddylai y pethau hyn fod felly; gan draethu pethau sydd i ddyfod ar fyrder; i.e., traethu am ddyfodiad Mab Duw, ei ddyoddefiadau a'i farwolaeth, ac hëfyd adgyfodiad y meirw. A llawer o'r bobl a ymofynasant am y lle y deuai Mab Duw; a dysgwyd hwynt yr ymddangosai efe iddynt ar ol ei adgyfodiad; a hyn a wrandawodd y bobl gyda llawenydd a gorfoledd mawr. Ac yn awr, ar ol i'r eglwys gael ei sefydlu trwy yr holl dir, wedi buddugoliaethu ar y diafol, a gair Duw wedi ei bregethu yn ei burdeb trwy yr holl dir, a'r Arglwydd yn tywallt ei fendithion ar ei bobl; ac felly y terfynodd y bedwaredd flwyddyn ar ddeg o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

PENNOD XII.

Hanes meibion Mosiah, y rhai a wrthodasant eu hawl i'r deyrnas er mwyn gair Duw, ac a aethant i fyny i dir Nephi, i bregethu i'r Lamaniaid. Eu dyoddefiadau a'u gwaredigaeth, yn ol cof-lyfr Alma.

Ac yn awr, dygwyddodd tra yr oedd Alma yn teithio o dir Gideon, yn ddeheuol, ymaith i dir Manti, wele, er ei syndod, cyfarfyddodd â meibion Mosiah yn teithio tua thir Zarahemla. Yn awr, yr oedd y meibion hyn o eiddo Mosiah gydag Alma yn yr amser yr ymddangosodd yr angel iddo gyntaf; am hyny, Alma a lawenychodd yn ddirfawr i weled ei frodyr; a'r hyn a ychwanegai yn fwy at ei lawenydd, yr oeddynt o hyd yn frodyr iddo yn yr Arglwydd; i.e., ac yr oeddynt wedi myned yn gedyrn yn ngwybodaeth y gwirionedd; canys yr oeddynt yn ddynion o wir ddealltwriaeth, ac wedi dyfal-chwilio yr ysgrythyrau, fel y gallent wybod gair Duw. Eithr nid hyn yw'r cyfan; yr oeddynt wedi ymroddi i weddio ac ymprydio llawer, am hyny, yr oeddynt wedi cael ysbryd y brophwydoliaeth, ac ysbryd y dadguddiad, a phan y dysgent, yr oeddynt yn dysgu gyda gallu ac awdurdod oddiwrth Dduw. Ac yr oeddynt wedi bod yn dysgu gair Duw am yr yspaid o bedair blynedd ar ddeg yn mhllith y Lamaniaid, wedi cael mawr lwydd i ddwyn llaweroedd i wybodaeth o'r gwirionedd; i.e., trwy allu eu geiriau, dygwyd llaweroedd gerbron allor Duw, i alw ar ei enw, a chyffesu eu pechodau o'i flaen ef. Yn awr, y rhai hyn yw yr amgylchiadau a'u dilynasant hwy yn eu teithiau, oblegid cawsant gystuddiau lawer, mewn corff ac mewn meddwl; megys newyn, syched, a lludded, ac hefyd fawr lafur yn yr ysbryd. Yn awr, y rhai hyn oedd eu teithiau: Wedi cymmeryd cenad eu tad Mosiah, yn mlwyddyn gyntaf y Barnwyr; wedi gwrthod y deyrnas ag oedd eu tad yn ewyllysio roddi iddynt; ac hefyd hyn oedd meddwl y bobl; er hyny, hwy a ymadawsant allan o dir Zarahemla, ac a gymmerasant eu cleddyfau, a'u gwayw-ffyn, a'u bwâu, a'u saethau, a'u ffyn-tafl; a hyn a wnaethant fel y gallent ddarparu ymborth iddynt eu hunain tra yn yr anialwch, ac felly yr ymadawsant i'r anialwch gyda'r nifer a ddewisasant, er myned i fyny i dir Nephi, i bregethu gair Duw i'r Lamaniaid.

A bu iddynt deithio amryw ddyddiau yn yr anialwch, ac ymprydio llawer ar i'r Arglwydd roddi iddynt gyfran o'i ysbryd i fyned gyda hwynt, ac aros gyda hwynt, fel y byddent yn offerynau yn nwyllaw Duw i ddwyn, os byddai bosibl, eu brodyr, y Lamaniaid, i wybodaeth o'r gwirionedd; i wybodaeth o waelder traddodiadau eu tadau, y rhai nid oeddynt gywir.

A dygwyddodd i'r Arglwydd ymweled â hwynt â'i ysbryd, a dywedyd wrthynt, Ymgysurwch; a hwy a ymgysurwyd. A'r

Arglwydd a ddywedodd wrthynt hefyd, Ewch i blith y Lamaniaid, eich brodyr, a sefydlwch fy ngair; etto byddwch amyneddgar mewn hir-ymaros a chystuddiau, fel y dangosoch iddynt esiampiau da ynof fi, ac mi a'ch gwnaf yn offerynau yn fy nwy-law, er iachawdwriaeth llawer o eneidiau.

A darfu i galonau meibion Mosiah, ac hefyd y rhai ag oedd gyda hwynt, ymwroli i fyned at y Lamaniaid, er traethu iddynt air Duw.

A bu ar ol iddynt gyrhaedd cyffiniau tir y Lamaniaid, iddynt ranu eu hunain, ac ymadael oddiwrth eu gilydd, gan ymddiried yn yr Arglwydd y caent gyfarfod drachefn ar ddiwedd eu cynauaf; canys tybient mai mawr oedd y gwaith oeddynt wedi gymmeryd mewn llaw. Ac yn ddiau yr oedd yn fawr, canys cymmerasant arnynt i bregethu gair Duw i bobl wyllt, a chaled, a chreulawn; pobl a ymhyfrydent i lofruddio y Nephiaid, a'u hyspeilio, a'u hanrheithio hwynt; ac yr oedd eu calonau wedi eu gosod ar gyfoeth, neu ar aur ac arian, a meini gwerthfawr; etto ceisient feddu y pethau hyn trwy lofruddio ac anrheithio, fel na lafurient am danynt a'u dwylaw eu hunain; felly yr oeddynt yn bobl ddioglyd iawn, a llawer o honynt a addolent eilunod, ac yr oedd melltith Duw wedi syrthio arnynt o herwydd traddodiadau eu tadau; er hyny, yr oedd addewidion Duw yn estynedig atynt ar ammodau o edifeirwch; am hyny, hyn oedd yr achlysur i feibion Mosiah gymmeryd y gwaith mewn llaw, fel ysgatfydd y gallent eu dwyn hwynt i edifeirwch; fel ysgatfydd y dygent hwynt i wybod am y cynllun o brynedigaeth; am hyny, hwy a ymransant oddiwrth eu gilydd, ac a aethant i'w mysg hwynt, pob dyn wrtho ei hun, yn ol gair a gallu Duw, y rhai a roddwyd iddo.

Yn awr, Ammon, gan fod yn benaf yn eu plith hwynt, neu yn hytrach efe oedd yn gweinyddu iddynt hwy; ac efe a ymadawodd oddiwrthynt, ar ol eu bendithio yn ol eu gwahanol raddau, a chyfranu iddynt air Duw, neu weinyddu iddynt cyn ei ymadawiad; ac felly hwy a gymmerasant eu gwahanol deithiau trwy y tir. Ac Ammon a aeth i dir Ishmael, yr hwn dir a elwid ar ol meibion Ishmael, y rhai a aethant hefyd yn Lamaniaid. Ac fel yr oedd Ammon yn myned i mewn i dir Ishmael, y Lamaniaid a'i daliasant ac a'i rhwymasant megys yr oedd yn arferiad ganddynt i rwymo yr holl Nephiaid a syrthient i'w dwylaw, a'u dwyn hwynt gerbron y brenin; ac felly y gadewid hwynt i ewyllys y brenin i'w lladd, neu eu cadw mewn caethiwed, neu eu bwrw yn ngharchar, neu eu bwrw allan o'i dir, yn ol ei ewyllys a'i bleser; ac felly y dygwyd Ammon gerbron y brenin oedd ar dir Ishmael; a'i enw oedd Lamoni; ac yr oedd yn ddisgynydd o Ishmael. A'r brenin a ofynodd i Ammon, os mai ei ddymuniad oedd trigo yn y tir yn mysg y Lamaniaid, neu yn mysg ei bobl ef? Ac Ammon a ddywedodd wrtho, Ie, yr wyf yn dymuno byw yn mysg y bobl hyn am yspaid, ie, ac efallai hyd ddydd fy marwolaeth.

A dygwyddodd i'r brenin Lamoni gael ei fawr foddloni yn Ammon, a pherodd i'w rwymau gael eu rhyddhau; ac efe a fynai i Ammon gymmeryd un o'i ferched yn wraig. Eithr Ammon a ddywedodd wrtho, Na, eithr mi a fyddaf yn was i ti; am hyny, daeth Ammon yn was i'r brenin Lamoni. A bu iddo gael ei osod yn mblith gweision ereill, i fugeilio deadelloedd Lamoni, yn ol arferiad y Lamaniaid. Ac ar ol iddo fod yn ngwasanaeth y brenin am dri diwrnod, fel yr oedd gyda'r gweision Lamanaidd, yn myned â'u deadelloedd i'r dwfr, yr hwn a elwid dwfr Sebus (a'r holl Lamaniaid a yrent eu deadelloedd yno, fel y gallent gael dwfr); gan hyny, pan oedd Ammon a gweision y brenin yn gyru eu deadelloedd i'r dwfr hwn, wele, rhyw nifer o'r Lamaniaid, y rhai oeddynt wedi bod yn dyfrhau eu deadelloedd, a safasant ac a wasgarasant ddeadelloedd Ammon a gweision y brenin, a hwy a'u gwasgarasant nes y ffoisant mewn amryw ffyrdd.

Yn awr, gweision y brenin a ddechreuasant rwgnach, gan ddywedyd, Yn awr y brenin a'n lladd ninnau, fel ein brodyr, o herwydd fod eu deadelloedd wedi eu gwasgaru trwy ddrygioni y bobl hyn. A hwy a ddechreuasant wylo yn enbyd, gan ddywedyd, Wele, mac ein deadelloedd wedi eu gwasgaru eisoes. Yn awr hwy a wylent rhag ofn cael eu lladd. Yn awr, pan welodd Ammon hyn, ei galon a orlenwodd o lawenydd o'i fewn; canys, eb efe, mi a ddangosaf fy ngallu i'm cyd-weision hyn, neu y gallu ag sydd ynof, wrth adferyd y deadelloedd hyn i'r brenin, fel yr ennillwyf galonau fy nghydweision hyn, fel yr arweiniwyf hwynt i gredu fy ngeiriau. Yn awr, y rhai hyn oeddynt feddyliau Ammon, pan welodd efe gystuddiau y rhai a gyfenwai yn frodyr iddo.

A bu iddo wenieithio iddynt â'i eiriau, gan ddywedyd, Fy mrodyr, ymgysurwn, ac awn i chwilio am y deadelloedd, a nyni a'u casglwn ynghyd, a dygwn hwynt yn ol at y dwfr; ac felly nyni a gadwn y deadelloedd i'r brenin, ac ni wna yntau ein lladd.

A darfu iddynt fyned i chwilio am y deadelloedd, a chanlyn Ammon, a hwy a ruthrasant yn mlaen gyda buandra mawr, ac a ragflaenent ddeadelloedd y brenin, ac a'u casglasant ynghyd drachefu at y dwfr. A'r dynion hyny a safasant drachefu i wasgaru eu deadelloedd; eithr Ammon a ddywedodd wrth ei frodyr, Amgylchynwch y deadelloedd, fel na ffoant; a minnau a âf, ac a ymladdaf â'r dynion hyn sydd yn gwasgaru ein deadelloedd. Am hyny, hwy a wnaethant megys y gorchymynodd Ammon iddynt, ac yntau a aeth ac a safodd i ymladd â'r rhai a safent wrth ddyfroedd Sebus; ac mewn rhifedi nid oeddynt ychydig; am hyny, ni ofnent Ammon, canys tybient y gallai un o'u gwyr hwy ei ladd ef yn ol eu pleser, oblegid ni wyddent fod yr Arglwydd wedi addaw wrth Mosiah y gwaredai efe ei feibion o'u dwylaw; ac ni wyddent ychwaith ddim am yr Arglwydd; gan hyny, hwy a ymhyfrydent yn ninystr eu brodyr; ac i'r dyben yma yr arosent i wasgaru deadelloedd y brenin.

Eithr Ammon a safodd ac a ddechreuodd dafu ceryg atynt â'i ffon-daf; i.e. gyda nerth mawr y taflodd efe geryg i'w mysg; ac felly efe a laddodd ryw nifer o honynt, hyd nes y dechreuasant synu oblegid ei nerth; er hyny, hwy a lidiasant oblegid lladdedigion eu brodyr, ac a benderfynasant y cai efe syrthio; am hyny, gan weled nas gallent eu daraw â'u ceryg, hwy a ddaethant â'u pastynau i'w ladd ef. Eithr wele, pob dyn a gyfododd ei bastwn i daraw Ammon, efe a dorodd ymaith eu breichiau â'r cleddyf; canys efe a wrthsafodd eu hergydion trwy daraw eu breichiau â min ei gleddyf, hyd nes y dechreuasant synu, a dechreu ffoi o'i flaen; i.e. ac nid oeddynt ychydig mewn nifer; ac efe a achosodd iddynt ffoi trwy nerth ei fraich. Yn awr, yr oedd chwech o honynt wedi syrthio trwy y ffon-daf, eithr ni laddodd efe neb â'i gleddyf, oddieithr eu blaenor; ac efe a dorodd ymaith gynnifer o'u breichiau ag a godasant yn ei erbyn, ac nid oeddynt yn ychydig. Ac ar ol iddo eu gyru hwynt yn mhell, efe a ddychwelodd, a hwy a ddyfrasant y deadelloedd ac a'u dychwelasant i borfa y brenin, ac yna aethant i mewn at y brenin, gan ddwyn y breichiau a dorwyd ymaith gan gleddyf Ammon, sef eiddo y rhai a geisient ei ladd ef; a dygwyd hwy i mewn at y brenin yn dystiolaeth o'r pethau oeddynt hwy wedi wneuthur.

A bu i'r brenin Lamoni beri i'w weision sefyll a thystiolaethu am yr holl bethau a welsant ynghylch y mater. Ac wedi iddynt oll dystiolaethu am yr holl bethau a welsant, ac iddo yntau wybod am ffyddlondeb Ammon yn cadw ei ddeadelloedd, a'i fawr allu yn ymladd yn erbyn y rhai a geisient ei ladd, efe a ryfeddodd yn ddirfawr, ac a ddywedodd, Yn ddiaw, mae hwn yn fwy nâ dyn. Wele, ai nid hwn yw yr Ysbryd Mawr sydd yn anfon y fath gospedigaethau mawrion ar y bobl hyn, o herwydd eu llofruddiaethau? A hwy a atebasant y brenin, ac a ddywedasant, Pa un bynag ai yr Ysbryd Mawr neu ddyn ydyw, nis gwyddom ni; eithr hyn a wyddom, nas gellir ei ladd gan elynion y brenin; ac nis gallant wasgaru deadelloedd y brenin pan y mae efe gyda ni, oblegid ei fedrusrwydd a'i fawr nerth; am hyny, ni a wyddom ei fod yn gyfaill i'r brenin. Ac yn awr, O frenin, nid ydym yn credu fod gan ddyn y fath allu mawr, canys gwyddom nas gellir ei ladd. Ac yn awr, pan glywodd y brenin y geiriau hyn, efe a ddywedodd wrthynt, Yn awr y gwn mai yr Ysbryd Mawr yw; ac y mae wedi dyfod i lawr y waith hon i gadw eich bywydau chwi, fel na laddwn chwi megys eich brodyr. Yn awr, dyma yr Ysbryd Mawr, am ba un y llefarodd ein tadau. Yn awr, hyn oedd traddodiad Lamoni, yr hwn a dderbyniodd oddiwrth ei dad, fod Ysbryd Mawr. Etto er y credent mewn Ysbryd Mawr, tybient fod pa beth bynag a wnelent, yn iawn; er hyny, dechreuodd Lamoni ofni yn ddirfawr, rhag ofn iddo wneuthur ar gam wrth ladd ei weision: canys yr oedd wedi lladd llaweroedd o honynt, o herwydd fod eu brodyr yn gwasgaru eu deadelloedd wrth y

dwfr ; ac felly o achos bod eu deadelloedd yn cael eu gwasgaru, yr oeddynt yn cael eu lladd. Yn awr, yr oedd yn arferiad gan y Lamaniaid i sefyll wrth ddyfroedd Sebus i wasgaru deadelloedd y bobl, fel trwy hyny y gyrent ymaith lawer o'r rhai a wasgaresid i'w tir eu hunain, gan ei fod yn arferiad o yspeilio yn eu plith.

A dygwyddodd i'r brenin Lamoni ofyn i'w weision, gan ddywedyd, Pa le mae y dyn hwn sydd â'r fath allu mawr? A hwy a ddywedasant wrtho, Wele, y mae efe yn porthi dy feirch. Yn awr, yr oedd y brenin wedi gorchymyn i'w weision, yn flaenorol i'r amser o ddyfrhau eu deadelloedd, am iddynt barotoi ei feirch a'i gerbydau, a'i arwain ef i dir Nephi : canys yr oedd gwledd fawr wedi ei phenodi yn nhir Nephi, gan dad Lamoni, yr hwn oedd yn frenin ar yr holl ddr. Yn awr, pan glywodd Lamoni fod Ammon yn parotoi ei feirch a'i gerbydau, efe a ryfeddodd yn fwy, o herwydd ffyddlondeb Ammon, gan ddywedyd, Yn ddiau, ni fu un gwas yn mhlith fy holl weision, mor ffyddlawr â'r dyn hwn ; canys y mae yn cofio gwneuthur fy holl orchymynion. Yn awr y gwn yn sier mai efe yw yr Ysbryd Mawr, ac mi a ewyllysiwn iddo ddyfod i mewn ataf, eithr ni feiddiaf.

A bu ar ol i Ammon barotoi y meirch a'r cerbydau i'r brenin a'i weision, iddo fyned i mewn at y brenin, ac efe a ganfyddodd fod gwynebryd y brenin wedi cyfnewid ; am hyny, yr oedd efe ynghylch dychwelyd allan o'i bresennoldeb ; ac un o weision y brenin a ddywedodd wrtho, Rabbanah, yr hyn o'i gyfieithu yw, frenin mawr neu galluog, gan ystyried fod eu breninoedd yn alluog ; ac fel y dywedodd efe wrtho, Rabbanah ; mae y brenin yn ewyllysio i ti aros ; am hyny, Ammon a drodd ei hun at y brenin, ac a ddywedodd wrtho, Pa beth a fyni i mi wneuthur i ti, O frenin ? Ac nid atebodd y brenin ef am yspaid awr, yn ol eu hamser hwy, canys nis gwyddai pa beth i ddywedyd wrtho. A bu i Ammon ddywedyd wrtho drachefn, Pa beth a ewyllysi genyf fi ? Eithr ni atebodd y brenin ef.

A bu i Ammon, trwy gael ei lanw o ysbryd Duw, amgyffred meddyliau y brenin. Ac efe a ddywedodd wrtho, Ai o herwydd i ti glywed i mi amddiffyn dy weision a'th ddeadelloedd, a lladd saith o'u brodyr â'r ffon-dafn, ac â'r cledddy, a thori ymaith freichiau ereill, i'r dyben o amddiffyn dy ddeadelloedd a'th weision ; wele, ai hyn sydd yn achosi i ti ryfeddu ? Yr wyf yn dywedyd, pahan y mae dy syndod mor fawr ? Wele, dyn wyf fi, a'th was di ; am hyny, pa beth bynag a ewyllysi ag sydd yn iawn, hyny a wnaf. Yn awr, pan glywodd y brenin y geiriau hyn, efe a ryfeddodd drachefn ; canys efe a ganfyddodd fod Ammon yn gallu gwybod ei feddyliau ; ond er hyny, y brenin Lamoni a agorodd ei enau, ac a ddywedodd wrtho, Pwy wyt ti ? Ai ti yw yr Ysbryd Mawr hwnw, ag sydd yn gwybod pob peth ? Ammon a atebodd ac a ddywedodd wrtho, Nage. A'r brenin a ddywedodd wrtho, Pa fodd y gwyddost ti fedd-

yliau fy nghalon ? Gelli lefaru yn cofn, a mynega wrthyf yn nghylch y pethau hyn ; ac hefyd dywed wrthyf, trwy ba allu y lladdaist ac y toraist ymaith freichiau fy mrodyr, y rhai a wasgarent fy neadelloedd. Ac yn awr, os hysbysi fi ynghylch y pethau hyn, mi a roddaf i ti pa beth bynag a chwennychi ; a phe byddai anghen, mi a'th wyliwn di â'm byddinocdd ; eithr mi a wn dy fod di yn fwy galluog nâ hwynt-hwy oll : er hyny, pa beth bynag a ewyllysi genyf, mi a'i rhoddaf i ti. Yn awr, Ammon, gan fod yn ddoeth, etto yn ddiniwed, a ddywedodd wrth Lamoni, A wrandewi di ar fy ngeiriau, os dywedaf wrthyf trwy ba allu yr wyf yn gwnauthur y pethau hyn ? a hyn yw y peth wyf yn ewyllysio genyt ti. A'r brenin a'i hatebodd ef, gan ddywedyd, Gwnaf, mi a gredaf dy holl eiriau ; ac felly efe a ddaliwyd trwy gyfrwysdra. Ac Ammon a ddechreuodd lefaru wrtho gydag cofndra, ac a ddywedodd wrtho, A wyt ti yn credu fod Duw ? Ac efe a atebodd, ac a ddywedodd wrtho, Nis gwn pa beth a feddylia hyny. Yna Ammon a ddywedodd, A wyt ti yn credu fod Ysbryd Mawr ? Ac yntau a ddywedodd, Ydwyf. Ac Ammon a ddywedodd, Hwnw yw Duw. Ac Ammon a ddywedodd wrtho drachefn, A wyt ti yn credu i'r Ysbryd Mawr yma, yr hwn sydd Dduw, greu pob peth yn y nef ac ar y ddacar ? Ac efe a ddywedodd, Ydwyf, yr wyf yn credu mai efe a greodd bob peth ar y ddacar ; ond nid wyf yn gwybod am y nefoedd. Ac Ammon a ddywedodd wrtho, Y nefoedd sydd le y preswylia Duw ynddo, a'i holl angylion santaidd. A'r brenin Lamoni a ddywedodd, A ydyw uwchlaw y ddacar ? Ac Ammon a ddywedodd, Ydyw, ac y mae efe yn edrych i lawr ar holl blant dynion ; ac y mae yn gwybod holl feddyliau a bwriadau y galon ; canys gan ei law ef y crewyd hwynt oll o'r dechreuad. A dywedodd y brenin Lamoni, Yr wyf yn credu yr holl bethau hyn a lefaraist. A wyt ti wedi dy anfon oddiwrth Dduw ? Ac Ammon a ddywedodd wrtho, Dyn wyf fi ; a dyn yn y dechreuad a grewyd ar ddelw Duw, a myfi a alwyd gan ei Ysbryd Santaidd i ddysgu y pethau hyn i'r bobl yma, fel y dyger hwynt i wybodaeth o'r hyn sydd uniawn a chywir ; ac y mae cyfran o'r Ysbryd hwnw yn trigo ynof, yr hwn a rydd i mi wybodaeth, a gallu hefyd, yn ei fy ffydd â'm dymuniadau yn Nuw. Yn awr, wedi i Ammon lefaru y geiriau hyn, efe a ddechreuodd gyda chreadigaeth y byd, ac hefyd greadigaeth Adda, ac a fynegodd iddo bob peth ynghylch cwmp dyn, ac a adroddodd ac a osododd o'i flaen gof-lyfrau ac ysgrythyrau santaidd y bobl, y rhai a lefarwyd gan y prophwydi, hyd at yr amser y gadawodd eu tad Lehi Jerusalem ; ac efe a adroddodd hefyd wrthynt (sef wrth y brenin a'i weision) holl deithiau eu tadau yn yr anialwch, a'u holl ddyoddefiadau mewn newyn a syched, a'u lludded, &c. ; ac efe a adroddodd wrthynt hefyd am wrthryfel Laman a Lemuel, a meibion Ishmael ; ie, eu holl wrthryfel a adroddodd efe wrthynt ; ac esboniodd iddynt yr holl gof-lyfrau ac ysgrythyrau, o'r amser y gadawodd Lehi

Jerusalem, i lawr i'r amser presennol; eithr nid hyn yw y cyfan; canys efe a eglurodd iddynt y cynllun o brynedigaeth, yr hwn a ragbarotowyd er seiliad y byd; ac hysbysodd iddynt hefyd am ddyfodiad Crist, a holl weithredoedd yr Arglwydd a amlygodd iddynt.

A bu wedi iddo ef ddywedyd yr holl bethau hyn, a'u hegluro i'r brenin, i'r brenin gredu ei holl eiriau. Ac efe a ddechreuodd alw ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd, trugarha; yn ol dy aml drugaredd tuag at bobl Nephi, ymwel â minnau a'm pobl. Ac yn awr, wedi iddo ddywedyd hyn, efe a syrthiodd i lawr, megys pe byddai yn farw. A bu i'w weision ei gymmeryd a'i ddwyn i mewn at ei wraig, a'i osod ar wely; ac efe a orweddodd megys pe byddai yn farw am yspaid dau ddiwrnod a dwy noson; a'i wraig, a'i feibion, a'i ferched a alarasant o'i blegid, yn ol dull y Lamaniaid, gan gwynfyn yn fawr oblegid ei golli.

A dygwyddodd yn mhen dau ddiwrnod a dwy noson, eu bod ynghylch cymmeryd ei gorff a'i osod yn y beddrod a wnaethent er mwyn claddu eu meirw. Yn awr, gan fod y frenines wedi clywed am enwogrwydd Ammon, hi a ddanfonodd i ddymuno arno ddyfod i mewn ati hi. A bu i Ammon wneuthur megys y gorchymynwyd iddo, ac efe a aeth i mewn at y frenines, ac a ddymunodd wybod pa beth oedd yn ewyllysio iddo wneuthur. A hi a ddywedodd wrtho, Gweision fy ngwr ydynt wedi hysbysu i mi dy fod di yn brophwyd i Dduw santaidd, a bod genyt allu i gyflawni gweithredoedd nerthol yn ei enw; gan hyny, os mai felly y mae, mi a ewyllysiwn i ti fyned i mewn i weled fy ngwr, canys y mae wedi bod yn gorwedd ar ei wely am yspaid dau ddiwrnod a dwy noson; a dywed rhai nad yw yn farw, eithr ereill a ddywedant ei fod yn farw, a'i fod yn drewi, ac y dylai gael ei osod yn y beddrod; eithr o ran fy hun nid yw yn drewi i mi. Yn awr, hyn oedd Ammon yn ddymuno, canys efe a wyddai fod y brenin Lamoni o dan allu Duw; efe a wyddai fod gorchudd dywell anghrediniaeth wedi ei thafu ymaith o'i feddwl, a bod y goleuni yr hwn a oleuodd ei feddwl, yr hwn oedd goleuni gogoniant Duw, yr hwn oedd ryfedd oleuni ei ddaioni; ie, fod y goleuni hwn wedi tywallt y fath lawenydd i'w enaid, gan fod y cwmwl o dywyllwch wedi ei chwalu, a bod llewyrch goleuni tragywyddol wedi ei ennyn yn ei enaid; ie, efe a wyddai fod hyn wedi gorchfygu ei gorff naturiol, a'i fod wedi ei gymmeryd ymaith yn Nuw; gan hyny, yr hyn a ddymunodd y frenines ganddo, oedd ei unig ddymuniad ef. Am hyny, efe a aeth i mewn i weled y brenin, yn ol fel yr oedd y frenines wedi dymuno arno; ac efe a welodd y brenin, a gwyddai nad oedd yn farw. Ac efe a ddywedodd wrth y frenines, Nid yw efe yn farw, eithr huno yn Nuw y mae, ac y fory efe a gyfyd drachefn; am hyny, na chladdwch ef. Ac Ammon a ddywedodd wrthi, A wyt ti yn credu hyn? A bithau a ddywedodd wrtho, Nid oes genyf un tyst, oddieithr

dy air di a gair ein gweision; er hyny, yr wyf yn credu y bydd megys y dywedaist. Ac Ammon a ddywedodd wrthi, Gwyn dy fyd di, o herwydd dy fawr ffydd; yr wyf yn dywedyd wrthyti, wraig, na fu y fath ffydd fawr yn mhlith holl bobl y Nephiad.

A bu iddi hi wylled gwely ei gwr, o'r pryd hwnw, hyd y pryd hwnw dranoeth a benododd Ammon iddo ef i gyfodi. A bu iddo gyfodi, yn ol geiriau Ammon; ac fel yr oedd yn cyfodi, efe a estynodd allan ei law at y wraig, ac a ddywedodd, Bendigedig fo enw Duw, a gwyn dy fyd dithau; canys yn ddiau fel mai byw ydwyt, wele, mi a welais fy Ngwaredwr; ac efe a ddaw, ac a enir o wraig, ac efe a wared holl ddynolryw, y cyfryw a gredant yn ei enw." Yn awr, wedi iddo ddywedyd y geiriau hyn, ei galon a ymchweddodd o'i fewn, ac efe a syrthiodd drachefn gyda gorfoledd; a'r frenines a syrthiodd hefyd, gan fod wedi ei gorchfygu gan yr ysbryd. Yn awr, Ammon, gan weled fod ysbryd yr Arglwydd yn cael ei dywallt, yn ol ei weddïau ef, ar y Lamanïaid, ei frodyr, y rhai a fuont yn achos o gymmaint galar yn mhlith y Nephiad, neu yn mhlith holl bobl Dduw, o herwydd eu hanwireddau a'u traddodiadau, a syrthiodd ar ei liniau, ac a ddechreuodd dywallt allan ei enaid mewn gweddi a diolchgarwch i Dduw, am yr hyn a wnaeth er mwyn ei frodyr: ac yntau a orchfygwyd hefyd gan orfoledd; ac felly yr oedd y tri wedi syrthio ar y llawr. Yn awr, pan welodd gweision y brenin eu bod hwy wedi syrthio, hwythau hefyd a ddechreuasant alw ar Dduw, canys ofn yr Arglwydd a ddaeth arnynt hwy hefyd, oblegid hwynt-hwy fu yn sefyll gerbron y brenin, ac yn tystiolaethu wrtho am fawr allu Ammon.

A dygwyddodd iddynt oll alw ar enw yr Arglwydd a'u holl nerth, hyd nes y syrthiasant oll i'r llawr, oddieithr un o'r benywod Lamanïdd, enw yr hon oedd Abish, gan ei bod hi wedi ei dychwelyd at yr Arglwydd er ys amryw flynyddau, o herwydd gweledigaeth neillduol o eiddo ei thad; ac wedi ei dychwelyd felly at yr Arglwydd, nis gwnaeth hyny erioed yn hysbys; am hyny, pan welodd hi fod holl waision Lamoni wedi syrthio i'r llawr, ac hefyd ei meistres, y frenines, a'r brenin, ac Ammon yn gorwedd ar lawr, hi a wyddai mai gallu Duw oedd; a chan dybied y byddai y cyfleusdra hwn o hysbysu i'r bobl yr hyn a ddygwyddodd yn eu plith, er mwyn iddynt weled yr olygfa hon, yn achosi iddynt i gredu yn ngallu Duw, hi a redodd o dŷ i dŷ, gan ei hysbysu i'r bobl; a hwy a ddechreuasant ymgynnull ynghyd i dŷ y brenin. A daeth lliaws, ac er eu syndod, canfyddent y brenin, a'r frenines, a'u gweision yn gorwedd ar y llawr, a gorweddent yno oll megys pe byddent feirw; a chanfyddent Ammon hefyd, ac wele, Nephiad oedd efe. Ac yn awr, y bobl a ddechreuasant rwnnach yn mhlith eu hunain; rhai yn dywedyd mai drygfyd mawr oedd wedi dyfod arnynt hwy, neu ar y brenin a'i dŷ, o herwydd goddef o

hono y Nephiad i aros yn y tir. Eithr ereill a'u ceryddodd hwynt, gan ddywedyd, Y brenin a ddygodd y drygfyd hyn ar ei dŷ, o herwydd iddo ladd ei weision, y rhai y gwasgaresid eu deadelloedd wrth ddyfroedd Sebus; a cheryddwyd hwynt hefyd gan y dynion hyny a safent wrth ddyfroedd Sebus, ac a wasgarent y deadelloedd a berthynent i'r brenin, canys yr oeddynt yn ddig wrth Ammon, oblegid y nifer a laddodd o'u brodyr wrth ddyfroedd Sebus, tra yn amddiffyn deadelloedd y brenin. Yn awr, un o honynt, brawd yr hwn a laddwyd â chleddyf Ammon, gan fod yn dra diglawn wrth Ammon, a dynodd ei gleddyf, ac a aeth fel y gallai ei adael i syrthio ar Ammon, i'w ladd; ac fel yr oedd yn cyfodi y cleddyf i'w daraw, wele, efe a syrthiodd yn farw. Yn awr, gwelwn nas gallai Ammon gael ei ladd, canys dywedodd yr Arglwydd wrth Mosiah, ei dad, Mi a'i harbedaf ef, a bydd iddo yn ol dy ffydd di; am hyny, Mosiah a'i hymddiriedodd i'r Arglwydd.

A bu pan welodd y lliaws fod y dyn wedi syrthio yn farw, yr hwn a gyfododd ei gleddyf i ladd Ammon, wele, dychryn a ddaeth arnynt oll, ac ni feiddiasant osod eu dwylaw i'w gyffwrdd ef, na neb o'r rhai ag oedd wedi syrthio; a hwy a ddechreuasant ryfeddu drachefn yn mhlith eu hunain pa beth a allai fod yr achos o'r gallu mawr hwn, neu pa beth oedd yr holl bethau hyn yn arwyddo.

A dygwyddodd fod llawer yn eu plith hwynt a ddywedent mai Ammon oedd yr Ysbryd Mawr, ac ereill a ddywedent ei fod wedi ei anfon gan yr Ysbryd Mawr; eithr ereill a'u ceryddodd hwynt oll, gan ddywedyd, mai anghenfil oedd, yr hwn a ddanfonwyd gan y Nephiad i'w poeni; ac yr oedd rhai a ddywedent fod Ammon wedi ei anfon gan yr Ysbryd Mawr i'w cystuddio hwynt, o herwydd eu hanwiredau; ac mai yr Ysbryd Mawr oedd yn gweini yn wastad i'r Nephiad; yr hwn oedd yn eu gwaredu o hyd o'u dwylaw hwy; a hwy a ddywedasant mai yr Ysbryd Mawr oedd wedi dyfetha cynnifer o'u brodyr, y Lamaniaid; ac felly y dechreuodd yr ymddadleu fod yn dra llym yn eu mysg. A thra yr oeddynt felly yn ymddadleu, y wasanaethfereh ag oedd wedi achosi i'r lliaws gasglu ynghyd, a ddaeth, a phan welodd yr amrafael ag oedd yn mhlith y lliaws, hi a dristiodd yn fawr, hyd at ddagrau.

A bu iddi fyned a chymmeryd y frenines gerfydd ei llaw, fel y gallai efallai ei chyfodi o'r llawr; ac mor fuan ag y cyffyrddodd â'i llaw, hi a gyfododd ac a safodd ar ei thraed, ac a waeddodd â llef uchel, gan ddywedyd, O Iesu bendigedig, yr hwn a'm hachubodd o uffern druenus! O Dduw bendigedig, trugarha wrth y bobl hyn. Ac wedi iddi ddywedyd hyn, hi a blethodd ei dwylaw, yn llawn o lawenydd, ac a lefarodd lawer o'eiriau nad ellid eu deall; a phan orphenodd hyn, hi a gymmerodd y brenin Lamoni gerfydd ei llaw, ac wele efe a gyfododd ac a safodd ar ei draed; ac yn y fan, gan weled yr amrafael yn mhlith y bobl, efe a aeth ac a ddechreuodd eu ceryddu, a

dysgu iddynt y geiriau a glywodd o enau Ammon; a chynnifer ag a wrandawsant ei ciriau, a gredasant, ac a ddychwelwyd at yr Arglwydd. Eithr yr oedd llawer yn eu plith hwynt na wrandawent ei ciriau; am hyny, hwy a aethant i'w ffordd.

A dygwyddodd pan gyfododd Ammon, iddo yntau hefyd weinidogaethu iddynt, ac hefyd holl weision Lamoni; a hwy oll a fynegasant i'r bobl yr un peth; fod eu calonau wedi eu cyfnewid, ac nad oedd dymuniad ynddynt mwyach i wneuthur drwg. Ac wele, llawer a dystiasant wrth y bobl eu bod wedi gweled angylion, ac wedi ymddyddan â hwynt: ac felly y traethasant wrthynt am bethau Duw, ac am ei gyfiawnder. A dygwyddodd fod llaweroedd yn creda eu geiriau; a chynnifer ag a gredasant, a fedyddiwyd; a hwy a ddaethant yn bobl gyfiawn, ac a sefydlasant eglwys yn eu mysg: ac felly y dechreuodd gair yr Arglwydd yn mysg y Lamaniaid; felly y dechreuodd yr Arglwydd dywallt allan ei ysbryd arnynt hwy; a gwelwn fod ei fraich yn estynedig at bob pobl sydd yn edifarhau ac yn credu yn ei enw.

A bu ar ol iddynt sefydlu eglwys yn y tir hwnw, i'r brenin Lamoni ddymuno ar Ammon fyned gydag ef i dir Nephi, fel y dangosai ef i'w dad. A daeth llais yr Arglwydd at Ammon, gan ddywedyd, Na ddos i fyny i dir Nephi, canys wele, y brenin a geisia dy fywyd; eithr dos i dir Middoni; canys wele, mae dy frawd Aaron, ac hefyd Muloki ac Ammah, yn ngharchar.

Yn awr, dygwyddodd ar ol i Ammon glywed hyn, iddo ddywedyd wrth Lamoni, Wele, fy mrawd a'm brodyr ydynt yn ngharchar yn Middoni, ac yr wyf fi yn myned fel y gwaredwyf hwynt. Yn awr, Lamoni a ddywedodd wrth Ammon, Mi a wn y gelli di wneuthur pob peth, trwy nerth yr Arglwydd. Eithr wele, myfi a ddeuaf gyda thi i dir Middoni: canys y mae brenin tir Middoni, enw yr hwn yw Antiomno, yn gyfaill i mi; am hyny mi a âf i dir Middoni, fel y gallwyf ddeu brenin y tir; ac efe a ollynga dy frodyr allan o'r carchar. Yn awr, Lamoni a ddywedodd wrtho, Pwy a fynegodd i ti fod dy frodyr yn ngharchar? Ac Ammon a ddywedodd wrtho, Ni fynegodd neb wrthyf, oddieithr Duw: ac efe a ddywedodd wrthyf, Dos, a gwared dy frodyr, canys y maent yn ngharchar yn nhir Middoni. Yn awr, pan glywodd Lamoni hyn, efe a berodd i'w weision barotoi ei feirch a'i gerbydau. Ac efe a ddywedodd wrth Ammon, Tyred, mi a âf gyda thi i waered i dir Middoni, ac yno yr ymbiliaf â'r brenin, fel y gollyngo dy frodyr allan o'r carchar.

A dygwyddodd tra yr oedd Ammon a Lamoni yn teirhie tuag yno, iddynt gyfarfod â thad Lamoni, yr hwn oedd yn frenin ar yr holl dir. Ac wele, tad Lamoni a ddywedodd wrtho, Paham na ddaethost i'r wledd ar y dydd mawr hwnw, pan wnaethym wledd i'm meibion, ac i'm pobl? Ac efe a ddywedodd hefyd, I ba le yr wyt yn myned gyda'r Nephiad hwn, ag sydd yn un o blant celwyddwr? A bu i Lamoni fynegi iddo

pa le yr oedd yn myned, canys yr oedd yn ofni ei ddigio ef. Ac efe a fynegodd iddo hefyd yr holl achos o'i arosiad yn ei deyrnas ei hun, fel nad aeth at ei dad, i'r wled ag oedd wedi barotoi. Ac yn awr, wedi i Lamoni adrodd wrtho yr holl bethau hyn, wele, er ei syndod, yr oedd ei dad yn ddigllawn wrtho, a dywedodd, Lamoni, yr wyt ti yn myned i waredu y Nephiaid hyn, y rhai ydynt feibion celwyddwr. Wele, efe a yspeiliodd ein tadau; ac yn awr mae ei blant ef yn dyfod i'n plith, fel y gallont hwythau, trwy eu cyfrwysdra a'u celwydd, ein twyllo, fel yr yspeillion ni drachefn o'n heiddo. Yn awr, tad Lamoni a orchymynodd iddo ladd Ammon a'r cleddyf. Ac efe a orchymynodd hefyd nad elai ef i dir Middoni, eithr am iddo ddychwelyd gydag ef i dir Ishmael. Eithr dywedodd Lamoni wrtho, Ni laddaf fi Ammon, ac ni ddychwelaf i dir Ishmael, eithr mi a âf i dir Middoni, fel y rhyddhawyf frodyr Ammon, canys mi a wn eu bod yn ddynion cyfiawn, ac yn brophwydi santaidd y gwir Dduw. Yn awr, pan glywodd ei dad y geiriau hyn, efe a ddigllonodd wrtho yntau, ac a dynodd ei gleddyf er ei daraw i'r llawr. Eithr Ammon a safodd ac a ddywedodd wrtho, Wele, ni chei ladd dy fab; er hyny, gwell iddo ef syrthio na thi: canys, wele, y mae ef wedi edifarhau am ei bechodau; ond pe syrthiet ti y pryd hwn, yn dy ddigllonedd, nis gellid achub dy enaid. A thrachefn, y mae yn well i ti ymattal; canys pe byddai i ti ladd dy fab (ac yntau yn ddyn diniwed), ei waed a waeddaï allan o'r ddacar, ar i'r Arglwydd ei Dduw ymddial arnat ti; ac efallai y byddai i ti golli dy enaid. Yn awr, wedi i Ammon ddywedyd y geiriau hyn wrtho, efe a'i hatebodd, gan ddywedyd, Mi a wn, pe hladdwn fy mab, y tywalltwn waed gwirion; canys tydi sydd wedi ceisio ei ddinystrio ef; ac efe a estynodd allan ei law i ladd Ammon. Eithr Ammon a wrthsafodd ei ergydion, ac a darawodd hefyd ei fraich, fel nas gallai ei defnyddio. Yn awr, pan welodd y brenin y gallai Ammon ei ladd, efe a ymbiliodd ag Ammon am arbed ei fywyd. Ond Ammon a gyfododd ei gleddyf, ac a ddywedodd wrtho, Wele, mi a'th darawaf, oddieithr ganiatáu o honot i mi ollyngiad fy mrodyr allan o'r carchar. Yn awr, y brenin, gan ofni colli ei fywyd, a ddywedodd, Os arbedi fi, mi a roddaf i ti ba beth bynag a ofyni, hyd at hanner y deyrnas.

Yn awr, pan welodd Ammon ei fod wedi gweithredu ar yr hen frenin yn ol ei ddymuniad, efe a ddywedodd wrtho, Os gwnai di ganiatáu i'm brodyr gael eu gollwng allan o garchar, ac hefyd i Lamoni gael cadw ei deyrnas, ac os na fyddi anfoddllawn iddo, eithr caniatáu iddo wneuthur yn ol ei ddymuniadau yn mha beth bynag a feddylio, yna mi a'th arbedaf; onide, mi a'th darawaf i'r llawr. Yn awr, wedi i Ammon ddywedyd y geiriau hyn, dechreuodd y brenin orfoleddu oblegid ei fywyd. A phan welodd nad oedd Ammon yn chwenych ei ladd, a phan welodd hefyd fod ganddo gariad mawr at ei fab Lamoni, efe a ryfeddodd yn fawr, ac a ddywedodd, Gan

mai hyn yw yr oll a ddymunaist, fod i mi ryddhau dy frodyr, a goddef i'm mab Lamoni gadw ei deyrnas, wele, mi a ganiatâf i ti, y caiff fy mab gadw ei deyrnas o'r amser hwn allan, a thros byth, ac ni lywodraethaf ef mwyach. Ac mi a ganiatâf i ti hefyd ollfyngiad dy frodyr allan o'r carchar, a gelli di a'th frodyr ddyfod ataf fi i'm teyrnas; canys mi a ddymunaf yn fawr dy weled: oblegid yr oedd y brenin wedi rhyfeddu yn fawr o herwydd y geiriau a lefarwyd, ac hefyd o herwydd y geiriau a lefarwyd gan ei fab Lamoni; am hyny, yr oedd efe yn chwennych eu dysgu.

A bu i Ammon a Lamoni fyned rhagddynt ar eu taith tua thir Middoni. A Lamoni a gafodd ffafyr yn ngolwg brenin y tir; am hyny, brodyr Ammon a ddygwyd allan o'r carchar. A phan gyfarfu Ammon â hwynt, yr oedd yn dra thrist, canys wele, yr oeddynt yn noethion, a'u croen wedi treulio llawer, trwy fod yn rhwym wrth reffynau cryfion. Ac yr oeddynt hefyd wedi dyoddef newyn, syched, a phob math o gystuddiau; er hyny, buont amyneddgar yn eu holl ddyoddefiadau. Ac megys y dygwyddodd, eu rhan hwy oedd syrthio i ddwylaw pobl mwy caled a gwrthnysig; gan hyny ni wrandawent ar eu geiriau, ac yr oeddynt wedi eu bwrw allan, ac wedi eu taraw, a'u gyru o dŷ i dŷ, ac o le i le, hyd nes y cyrhaeddasant dir Middoni; ac yno cymmerwyd, a bwriwyd hwy yn ngharchar, a rhwymwyd hwynt â rheffynau cryfion, a chadwyd hwynt yn ngharchar am ddyddiau llawer, ac a waredwyd gan Lamoni ac Ammon.

PENNOD XIII.

Hanes am bregethu Aaron, a Muloki, a'u brodyr, wrth y Lamaniaid.

YN awr, pan wahanodd Ammon a'i frodyr eu hunain ar gyffiniau tir y Lamaniaid, wele, Aaron a gymmerodd ei daith tua'r tir a elwid gan y Lamaniaid, Jerusalem; gan ei alw yn ol gwlad genedigaeth eu tadau; ac yr oedd hwnt yn ymuno â chyffiniau Mormon. Yn awr, yr oedd y Lamaniaid, a'r Amalekiaid, a phobl Amulon, wedi adeiladu dinas fawr, yr hon a elwid Jerusalem. Yn awr, yr oedd y Lamaniaid o ran eu hunain yn ddigon celyd, eithr yr oedd yr Amalekiaid, a'r Amuloniaid, yn galetach fyth; am hyny, hwy a achosent i'r Lamaniaid galedu eu calonau, fel y cynnyddent mewn drygioni a ffeidd-dra.

A dygwyddodd i Aaron ddyfod i ddinas Jerusalem, a dechreu pregethu yn gyntaf i'r Amalekiaid. Ac efe a ddechreuodd bregethu iddynt yn eu synagogau, canys yr oeddynt wedi adeiladu synagogau yn ol trefn y Nehoriaid; oblegid yr oedd llawer o'r Amalekiaid a'r Amuloniaid yn ol urdd y Nehoriaid. Am hyny, pan aeth Aaron i mewn i un o'u synagogau, i

bregethu i'r bobl, a thra yr oedd yn llefaru wrthynt, wele, cyfododd rhyw Amalekiad, ac a ddechreuodd ymddadlau ag ef, gan ddywedyd, Pa beth yw hyna a dystiolaethaist? A welaist ti angel? Paham na ymddengys angylion i ninnau? Wele, ai nid yw y bobl hyn mor dda â'th bobl dithau? Dywedi hefyd, Oni edifarhawn, y cawn ein dyfetha. Pa fodd y gwyddost ti feddwl a bwriad ein calon? Pa fodd y gwyddost ti fod genym ni achos i edifarhau? Pa fodd y gwyddost nad ydym ni yn bobl gyfiawn? Wele, ni a adeilasom gyssegrfeydd, ac yr ydym yn ymgynnull ynghyd i addoli Duw. Yr ydym ni yn credu yr achub Duw bob dyn. Yn awr, Aaron a ddywedodd wrtho, A wyt ti yn credu y daw Mab Duw i wared dynolryw oddiwrth eu pechodau? A'r dyn a ddywedodd wrtho, Ni chredwn ni dy fod yn gwybod un peth o'r fath. Nid ydym ni yn credu y traddodiadau ffol hyn. Nid ydym ni yn credu dy fod yn gwybod am bethau i ddyfod, ac ni chredwn fod dy dadau di, na'n tadau ninnau ychwaith, yn gwybod am y pethau a lefar-ent ynghylch yr hyn sydd i ddyfod.

Yn awr, Aaron a ddechreuodd agor yr ysgrythyrau iddynt ynghylch dyfodiad Crist, ac hefyd am adgyfodiad y meirw, ac nas gallai fod prynedigaeth er mwyn dynolryw, oddieithr trwy farwolaeth a dyoddefiadau Crist, ac iawn ei waed. A dygwyddodd fel yr oedd yn dechreu egluro y pethau hyn iddynt, ddiglloni o'honynt wrtho, a dechreu ei watwar ef; ac ni wrandawent ar y geiriau a lefarai: am hyny, pan welodd efe na wrandawent ar ei eiriau, ymadawodd allan o'u teml, ac a ddaeth drosodd i bentref a elwid Ani-anti, ac yno y cafodd Muloki yn pregethu y gair iddynt; ac hefyd Ammah a'i frodyr. A hwy a ddadleuasant â llawer ynghylch y gair. A bu iddynt welod fod y bobl yn caledu eu calonau; am hyny, hwy a ymadawsant ac a ddaethant drosodd i dir Middoni. A hwy a bregethasant y gair i laweroedd, a chredodd ychydig yn y geiriau a ddysgent. Er hyny, Aaron, a rhyw nifer o'i frodyr, a gymmerwyd ac a fwriwyd yn ngharchar, a'r gweddill o'honynt a ffoisant allan o dir Middoni, i'r ardaloedd oddi amgylch. A'r rhai a fwriwyd yn ngharchar a ddyoddefasant lawer o bethau, a hwy a waredwyd trwy law Lamoni ac Ammon, ac a borthwyd ac a ddilladwyd. A hwy a aethant dra- chefn i draethu y gair, ac felly y gwaredwyd hwynt am y waith gyntaf allan o'r carchar; ac felly y dyoddefasant. A hwy a aethant allan pa le bynag yr arweinid hwynt gan ysbryd yr Arglwydd, gan bregethu y gair yn mhob synagog o eiddo yr Amalekiad, neu yn mhob cynulleidfa o eiddo y Lamaniaid y gallent fyned iddi.

A bu i'r Arglwydd ddechreu eu bendithio hwynt, hyd nes y dygasant lawer i wybodaeth o'r gwirionedd; i.e., hwy a argyhoeddasant lawer o'u pechodau, ac o draddodiadau eu tadau, y rhai nid oeddynt gywir.

A darfu i Ammon a Lamoni ddychwelyd o dir Middoni, i dir

Ishmael, yr hwn oedd dir eu hetifeddiaeth. Ac ni oddefai y brenin Lamoni i Ammon i'w wasanaethu ef, neu fod yn was iddo; eithr efe a achosodd i synagogau gael eu hadeiladu yn nhir Ishmael; ac achosodd i'w bobl, neu y bobl ag oedd dan ei deyrnasiad, i ymgynnull ynghyd. Ac eie a orfoleddodd dros-tynt, ac a ddysgodd iddynt lawer o bethau. Ac efe hefyd a fynegodd wrthynt eu bod hwy yn bobl ag oedd dano ef, a'u bod yn bobl ryddion, a'u bod yn rhydd oddiwrth ormes y brenin, ei dad; oblegid yr oedd ei dad wedi caniatáu iddo ef deyrnasu ar y bobl oedd yn nhir Ishmael, ac yn yr holl wlad oddiamgylch. Ac efe a fynegodd hefyd iddynt, y gallent gael rhyddid i addoli yr Arglwydd eu Duw, yn ol eu dymuniadau, yn mha le bynag yr oeddynt ynddo, os byddai yn y tir yr hwn oedd dan deyrnasiad y brenin Lamoni. Ac Ammon a bregethodd i bobl y brenin Lamoni; a bu iddo ddysgu iddynt bob peth ynghylch pethau perthynol i gyfiawnder. A chynghorodd hwynt yn feunyddiol, gyda phob diwydrwydd; a hwy a sylwasant ar ei air, ac yr oeddynt yn selog i gadw gorchymynion Duw. Yn awr, gan fod Ammon yn dysgu pobl Lamoni yn barhaus felly, ni a ddychwelwn at hanes Aaron a'i frodyr; canys ar ol iddo ymadael o dir Middoni, arweiniwyd ef gan yr ysbryd i dir Nephi; i.e., i dŷ y brenin yr hwn oedd ar yr holl dir, oddieithr tir Ishmael; ac efe oedd tad Lamoni.

A bu iddo ef fyned i mewn ato i balas y brenin, gyda'i frodyr, ac ymostwng gerbron y brenin, a dywedyd wrtho, Wele, O frenin, nyni ydym frodyr Ammon, y rhai a waredaist di allan o'r carchar. Ac yn awr, O frenin, os arbedi ein bywydau, ni a fyddwn yn weision i ti. A'r brenin a ddywedodd wrthynt, Cyfodwch, canys mi a ganiatâf i chwi eich bywydau, ond ni oddefai i chwi fod yn weision i mi; eithr mi a erfyniaf arnoch i weinyddu i mi, canys cythryblwyd fi rywfaint mewn meddwl, o herwydd haelioni ac ardderchawgrwydd geiriau eich brawd Ammon; ac yr wyf yn ewyllysio gwybod yr achos pahan na ddaeth efe i fyny o Middoni gyda chwi. Ac Aaron a ddywedodd wrth y brenin, Wele, mae ysbryd yr Arglwydd wedi ei alw ffordd arall: y mae efe wedi myned i dir Ishmael, i ddysgu pobl Lamoni. Yn awr, y brenin a ddywedodd wrtho, Pa beth yw yr hyn a ddywedaist am ysbryd yr Arglwydd? Wele, hyn yw y peth sydd yn fy nghythyrbly. Ac hefyd, pa beth yw hyn a ddywedodd Ammon, Os edifarhewch, chwi a achubir, ac os na edifarhewch, chwi a fwrir ymaith yn y dydd diweddaf? Ac Aaron a'i hatebodd ef, ac a ddywedodd wrtho, A wyt ti yn credu fod Duw? A'r brenin a ddywedodd, Mi a wn fod yr Amalekiaid yn dywedyd fod Duw, ac mi a ganiatâis iddynt hwy i adeiladu cyssegrfeydd, fel yr ymgynnullont ynghyd i'w addoli ef. Ac yn awr, os dywedi di fod Duw, wele, mi a gredaf.

Ac yn awr, pan glywodd Aaron hyn, ei galon a ddechreuodd orfoleddu, ac efe a ddywedodd, Wele, yn ddiau, fel mai byw

wyt ti, O frenin, y mae Duw. A'r brenin a ddywedodd, Ai Duw yw yr Ysbryd Mawr a ddygodd ein tadau allan o wlad Jerusalem? Ac Aaron a ddywedodd wrtho, Ië, efe yw yr Ysbryd Mawr hwnw, ac efe a greodd bob peth, yn y nef ac ar y ddacar: a wyt ti yn credu hyn? Ac yntau a ddywedodd, Ydwyf, yr wyf yn credu mai yr Ysbryd Mawr a greodd bob peth, ac yn ewyllysio i ti fynegi wrthyf ynghylch yr holl bethau hyn, ac mi a gredaf dy eiriau.

A bu pan ganfyddodd Aaron y credai y brenin ei eiriau, efe a ddechreuodd o greadigaeth Adda, gan ddarllen yr ysgrythyrau i'r brenin: pa fodd y creodd Duw ddyn ar ei lun ei hun, ac y rhoddodd Duw orchymynion iddo, ac mai o herwydd trosedd, y syrthiodd dyn. Ac Aaron a eglurodd iddo yr ysgrythyrau, o greadigaeth Adda, gan osod o'i flaen gwmp dyn, a'i sefyllfa gnawdol, ac hefyd y cynllun o brynedigaeth, yr hwn a ragbarotowyd er seiliad y byd, trwy Grist, i bwy bynag a gredai yn ei enw. Ac oddiar pan syrthiodd dyn, nis gallai efe haeddu dim o ran ei hun; eithr y mae dyoddefiadau a marwolaeth Crist yn rhoddi iawn dros ei bechodau, trwy ffydd ac edifeirwch, &c.; ac y mae efe yn dryllio rhwymau marwolaeth, fel na chaffo y bedd fuddugoliaeth, ac fel y gallai colyn anghu gael ei lyncu yn y gobaith o ogoniant: ac Aaron a eglurodd yr holl bethau hyn wrth y brenin. A bu ar ol i Aaron egluro y pethau hyn iddo, i'r brenin ddywedyd, Pa beth a wnaif fel y meddianwyf y bywyd tragywyddol hwn, am ba un y llefaraist? Ië, pa beth a wnaif, er cael fy ngeni o Dduw, gan ddiwreiddio yr ysbryd drygionus hwn allan o'm mynwes, a derbyn ei ysbryd ef, fel y llanwer fi o lawenydd, ac na fwrier fi ymaith yn y dydd diweddaf? Wele, medd efe, mi a roddaf i fyny yr holl a feddwyf; ië, mi a adawaf fy nheyrnas, fel y gallwyf dderbyn y llawenydd mawr. Eithr Aaron a ddywedodd wrtho, Os wyt yn ewyllysio y peth hwn, os plygi i lawr gerbron Duw, ië, os gwnai edifarhau am dy holl bechodau, ac ymostwng gerbron Duw, a galw ar ei enw mewn ffydd, gan gredu y derbyni, yna ti a dderbyni y gobaith a ddymunaist.

A dygwyddodd ar ol i Aaron ddywedyd y geiriau hyn, i'r brenin ymostwng i lawr gerbron yr Arglwydd, ar ei liniau; ië, efe a ymorweddodd ar y llawr, ac a alwodd yn nerthol ar Dduw, gan ddywedyd, O Dduw, mynegodd Aaron i mi fod Duw; ac os oes Duw, ac os tydi yw Duw, a wnaif di dy hun yn hysbys i mi, a minnau a roddaf ymaith fy holl bechodau er dy adnabod, fel yr adgyfoder fi oddiwrth y meirw, ac yr achuber fi yn y dydd diweddaf. Ac yn awr, wedi i'r brenin ddywedyd y geiriau hyn, efe a darawyd megys pe byddai yn farw.

A bu i'w weision redeg a mynegi i'r frenines yr hyn oll a ddygwyddodd i'r brenin. A hi a ddaeth i mewn at y brenin; a phan welodd ef yn gorwedd megys pe byddai yn farw, ac hefyd Aaron a'i frodyr yn sefyll megys pe byddent yn achos o'i gwmp, hi a ddigllonodd wrthynt, ac a orchymynodd i'w gweis-

ion, neu weision y brenin, eu dal a'u lladd hwynt. Yn awr, yr oedd y gweision wedi gweled yr achos o gwmp y brenin, am hyny, ni feiddient osod eu dwylaw ar Aaron a'i frodyr; a hwy a ddadleuasant â'r frenines, gan ddywedyd, Paham y gorchymyni i ni ladd y dynion hyn, pan y gweli fod un o honynt yn gryfach nâ ni oll? Am hyny, ni a syrthiwn o'u blaen hwynt. Yn awr, pan welodd y frenines ofn y gweision, dechreuodd hithau ofni yn ddifawr, rhag y deuai rhyw ddrwg arni hi. A hi a orchymynodd i'w gweision fyned a galw y bobl, fel y lladdent hwy Aaron a'i frodyr. Yn awr, pan welodd Aaron benderfyniad y frenines, a chan wybod hefyd am galedwch calonau y bobl, efe a ofnodd rhag i liaws ymgasglu ynghyd, a dygwydd bod amrafael mawr a chynhwrf yn eu plith; am hyny, efe a estynodd allan ei law, ac a gyfododd y brenin o'r llawr, ac a ddywedodd wrtho, Saf; ac efe a safodd ar ei draed, gan dderbyn ei nerth. Yn awr, gwnaethwyd hyn yn mhresennoldeb y frenines, ac amryw o'r gweision. A phan welasant hyny, hwy a ryfeddasant yn fawr, ac a ddechreuasant ofni. A'r brenin a safodd, ac a ddechreuodd weinidogaethu iddynt. Ac efe a weinidogaethodd iddynt, hyd nes y dychwelodd ei holl deulu at yr Arglwydd. Yn awr, yr oedd liaws wedi ymgasglu ynghyd o herwydd gorchymyn y frenines, a dechreuodd fod grwgnach mawr yn eu plith, o herwydd Aaron a'i frodyr. Bithir y brenin a safodd yn eu plith hwynt, ac a weinidogaethodd iddynt. A hwy a heddychwyd tuag at Aaron, a'r rhai oedd gydag ef.

A bu pan welodd y brenin fod y bobl wedi heddychu, efe a berodd i Aaron a'i frodyr sefyll yn nghanol y lliaws, a phregethu y gair iddynt. A darfu i'r brenin anfon cyhoeddiad trwy yr holl dir, yn mhlith ei holl bobl ag oedd yn ei holl dir, y rhai oeddynt yn yr holl ardaloedd oddi amgylch, y rhai a gyrhaeddent hyd at y môr, ar y dwyrain, ac ar y gorllewin, ac a renid oddiwrth dir Zarahemla, gan ddernyn cul o anialwch, yr hwn a gyrhaeddai o'r môr dwyreiniol hyd y môr gorllewinol, ac oddiamgylch cyffiniau glân y môr, a chyffiniau yr anialwch ag oedd ar y gogledd, wrth dir Zarahemla, trwy gyffiniau Manti, wrth ben afon Sidon, gan ymestyn o'r dwyrain tua'r gorllewin: ac felly yr oedd y Lamaniaid a'r Nephiad wedi eu rhanu. Yn awr, yr oedd y rhan fwyaf dioglyd o'r Lamaniaid yn byw yn yr anialwch, ac yn trigo mewn pebyll; ac yr oeddynt yn wasgaredig trwy yr anialwch, ar y gorllewin, yn nhir Nephi; i.e. ac hefyd ar y gorllewin i dir Zarahemla, yn y cyffiniau gerllaw glân y môr, ac ar y gorllewin yn nhir Nephi, lle yr oedd etifeddiaeth gyntaf eu tadau, a chan gyffinio felly ar hyd glân y môr. Ac yr oedd hefyd lawer o'r Lamaniaid ar y dwyrain wrth lân y môr, lle yr oedd y Nephiad wedi eu gyru hwynt. Ac felly yr oedd y Nephiad wedi cael eu hamgylchynu yn agos gan y Lamaniaid; er hyny, yr oedd y Nephiad wedi meddiannu yr holl ranau gogleddol o'r tir, gan gyffinio ar yr anial-

wch, wrth ben yr afon Sidon, o'r dwyrain i'r gorllewin, oddi amgylch ochr yr anialwch, ar y gogledd, hyd nes y daethant at y tir a alwent Llawnder. Ac yr oedd yn cyffinio ar y tir a alwent Anghyfannedd-dra; gan ei fod gymmaint yn ogleddol nes dyfod i'r tir yr hwn oedd wedi cael ei boblogi, a'i bobl wedi eu dinystrio, am esgyrn pa rai y llefarasom, y rhai a gafwyd gan bobl Zarahemla; gan mai hwnw oedd lle eu tiriad cyntaf. A daethant i fyny oddiyno i'r anialwch deheuol. Felly y tir ar y gogledd a elwid Anghyfannedd-dra, a'r tir ar y deau a elwid Llawnder; a dyma yr anialwch ag oedd yn llawn o bob math o anifeiliaid gwylltion; rhan o ba rai a ddaethent o'r tir gogleddol am ymborth. Ac yn awr, nid oedd ond pellder taith diwrnod a hanner i Nephiad, yn nghyfer Llawnder, a thir Anghyfannedd-dra, o'r môr gorllewinol i'r un dwyreiniol; ac felly yr oedd tir Nephi, a thir Zarahemla, yn agos â chael eu hamgylchynu gan ddwfr; eithr yr oedd gwddfdir bychan rhwng y tir gogleddol a'r tir deheuol.

A dygwyddodd fod y Nephiad wedi poblogi tir Llawnder. Hyd y nod o'r môr dwyreiniol i'r un gorllewinol, ac felly yr oedd y Nephiad yn eu doethineb, gyda'u gwarchodlu a'u byddinoedd, wedi eu hamgau hwynt yn y deau, fel na allent gael rhagor o feddiant yn y gogledd, rhag iddynt ymdaenu dros y tir gogleddol; am hyny, ni allai y Lamaniaid gael rhagor o etifeddiaethau ond yn unig yn nhir Nephi, a'r anialwch oddiamgylch. Yn awr, yr oedd hyn yn ddoethineb yn y Nephiad, gan fod y Lamaniaid yn elynion iddynt hwy, fel nas dyoddefent eu cystuddiau o bob tu, ac hefyd fel y gallent gael gwlad i ffoi iddi, yn ol eu dymuniadau. Ac yn awr, wedi dywedyd hyn, mi a ddychwelaf drachefn at hanes Ammon ac Aaron, Omner a Himni, a'u brodyr.

PENNOD XIV.

WELE, dygwyddodd yn awr i frenin y Lamaniaid anfon cyhoeddiad allan yn mhllith ei holl bobl, na osodent eu dwylaw ar Ammon, neu Aaron, neu Omner, neu Himni, nac ychwaith ar un o'u brodyr a elai allan i bregethu gair Duw, yn mha le bynag y byddont, mewn unrhyw gŵr o'u tir; ie, efe a anfonodd orchynyn i'w mysg, na osodent eu dwylaw arnynt hwy i'w rhwymo, nac i'w bwrw yn ngharchar; ac na phoerent arnynt, na'u taraw, na'u bwrw allan o'u synagogau, na'u fflangellu hwynt; ac na luchient geryg atynt, eithr cael o honynt fynediad rhydd i'w tai, ac hefyd i'w temlau, a'u cyssegrfeydd; a chael myned allan felly a phregethu y gair yn ol eu dymuniadau, oblegid yr oedd y brenin wedi ei ddychwelyd at yr Arglwydd, ynghyd a'i holl deulu: am hyny, efe a anfonodd ei gyhoeddiad trwy yr holl dir at ei bobl, fel na fyddai i air Duw

gael un rhwystr, eithr fel yr elai allan trwy yr holl dir, fel yr argyhoeddid ei bobl ynghylch traddodiadau drygionus eu tadau, ac fel yr argyhoeddid hwynt eu bod oll yn frodyr, ac na ddylent lofruddio, nac yspeilio, na lladrata, na godinebu, na chyflawni un math o ddrygioni. A bu yn awr, wedi i'r brenin anfon allan y cyhoeddiad hwn, i Aaron a'i frodyr fyned o ddinas i ddinas, ac o un addoldy i'r llall, gan sefydlu eglwysi, a chyssegru offeiriaid ac athrawon trwy y tir yn mhlith y Lamaniaid, i bregethu a dysgu gair Duw yn eu mysg; ac felly y dechreuasant gael llwyddiant mawr. A dygwyd miloedd i wybodaeth o'r Arglwydd, i.e. dygwyd miloedd i gredu yn uhraddodiadau y Nephiaid, a hwy a ddysgwyd yn y cof-lyfrau a'r prophwydoliaethau a drosglwyddwyd i lawr hyd yr amser presennol; a chan sicred ag mai byw yr Arglwydd, can sicred hefyd i gynnifer a gredodd, neu gynnifer a ddygwyd i wybodaeth o'r gwirionedd, trwy bregethiad Ammon a'i frodyr, yn ol ysbryd y dadguddiad a'r brophwydoliaeth, a gallu Duw yn cyflawni gwyर्थiau trwyddynt; i.e. meddaf i chwi, fel mai byw yr Arglwydd, cynnifer o'r Lamaniaid ag a gredasant eu pregethu, ac a ddychwelwyd at yr Arglwydd, ni syrthiasant ymaith byth, canys hwy a ddaethant yn bobl gyfiawn: tafiasant i lawr arfau eu gwrthryfel, fel nad ymladdent mwyach yn erbyn yr Arglwydd, nac yn erbyn neb o'u brodyr. Yn awr, dyma y rhai a ddychwelwyd at yr Arglwydd: pobl y Lamaniaid, y rhai oedd yn nhir Ishmael, ac hefyd pobl y Lamaniaid ag oedd yn nhir Middoni, ac hefyd pobl y Lamaniaid ag oedd yn ninas Nephi, ac hefyd pobl y Lamaniaid ag oedd yn nhir Shilom, a'r rhai ag oedd yn nhir Shemlon, ac yn ninas Lemuel, ac yn ninas Shimmilom; a dyma enwau dinasoedd y Lamaniaid a ddychwelwyd at yr Arglwydd; a dyma y rhai a osodasant i lawr arfau eu gwrthryfel, i.e. eu holl arfau rhyfel: a Lamaniaid oeddynt oll. Ac ni ddychwelwyd yr Amalekiaid, oddieithr un; nac ychwaith neb o'r Amulonaid; eithr hwy a galedasant eu calonau, ac hefyd galonau y Lamaniaid yn y rhan hono o'r tir lle bynag y preswylient; i.e. a'u holl bentrefi, a'u holl ddinasoedd; am hyny, ni a enwasom holl ddinasoedd y Lamaniaid lle yr edifarasant ac y daethant i wybodaeth o'r gwirionedd, ac y dychwelasant.

Ac yn awr, dygwyddodd i'r brenin a'r rhai a ddychwelwyd, ddymuno cael enw, fel trwy hyny y gellid eu gwahaniaethu oddiwrth eu brodyr; am hyny, y brenin a ymgynghorodd ag Aaron, ac amryw o'u hoffeiriaid, ynghylch yr enw a gaent gymmeryd arnynt, fel y gellid eu gwahaniaethu. A bu iddynt alw eu henw Anti-Nephi-Lehiaid; a hwy a alwyd wrth yr enw hwn, ac nis galwyd hwynt mwyach yn Lamaniaid. A dechreuasant fod yn bobl ddiwyd iawn: i.e. ac yr oeddynt yn gyfeillgar â'r Nephiaid; am hyny, hwy a ddechreuasant ymglyfathachu â hwynt, a melldith Duw nis canlynodd hwynt mwyach.

A bu i'r Amalekiaid, a'r Amulonaid, a'r Lamaniaid ag oedd

yn nhir Amulon, ac hefyd yn nhir Helam, a'r rhai ag oedd yn nhir Jerusalem, ac yn fyr, yn yr holl dir oddiamgylch, ag oedd heb eu dychwelyd, ac heb gymmeryd arnynt yr enw o Anti-Nephi-Lehi, gael eu cyffroi gan yr Amalekiaid a chan yr Amuloniaid i ddigofaint yn erbyn eu brodyr; a'u casineb tuag atynt a aeth mor enbyd, nes y dechreuasant wrthryfela yn erbyn eu brenin, yn gymmaint ag na fynent iddo fod yn frenin arnynt; am hyny, hwy a ymarfogent yn erbyn pobl Anti-Nephi-Lehi.

Yn awr, y brenin a roddodd y deyrnas i'w fab, ac a alwodd ei enw Anti-Nephi-Lehi. A'r brenin a fu farw yn y flwyddyn hono ag y dechreuodd y Lamaniaid ymbarotoi i ryfel yn erbyn pobl Dduw. Yn awr, pan welodd Ammon a'i frodyr, a'r holl rai a ddaethant i fyny gydag ef, barotoiadau y Lamaniaid i ddinystrio eu brodyr, hwy a ddaethant i dir Midian, ac yno y cyfarfyddodd Ammon â'i holl frodyr; ac oddiyno hwy a ddaethant i dir Ishmael, fel yr ymgynghorent â Lamoni, ac hefyd â'i frawd Anti-Nephi-Lehi, pa beth a wnaethent i amddiffyn eu hunain yn erbyn y Lamaniaid. Yn awr, nid oedd un enaid yn msg y bobl ag a ddychwelwyd at yr Arglwydd, a gymmerai arfau yn erbyn eu brodyr; na, ni wnaent y parotoad lleiaf i ryfel; ie, ac hefyd yr oedd eu brenin wedi eu gorchymyn na chaent. Yn awr, dyma y geiriau a ddywedodd efe wrth y bobl ynghylch y mater: Yr wyf yn diolch i Dduw, fy mhobl anwyl, fod ein Duw mawr o'i ddaioni, wedi anfon atom ein brodyr hyn, y Nephiad, i bregethu i ni, ac i'n hargyhoeddi o draddodiadau ein tadau drygionus. Ac wele, yr wyf yn diolch i'm Duw mawr iddo roddi i ni gyfran o'i ysbryd i feddalhau ein calonau, nes i ymgyfathrachu â'r brodyr hyn, y Nephiad; ac wele, yr wyf hefyd yn diolch i'm Duw, mai trwy ddechreu y gyfathrach hyn yr argyhoeddwyd ni o'n pechodau, ac o'r llofruddiaethau a gyflawnasom; ac yr wyf hefyd yn diolch i'm Duw, ie, fy Nuw mawr, ei fod wedi caniatáu i ni edifarhau am y pethau hyn, ac hefyd ei fod wedi maddeu i ni ein haml-bechodau a'r llofruddiaethau a gyflawnasom, a chymmeryd ymaith yr euog-rwydd o'n calonau, trwy haeddiant ei Fab. Ac yn awr, wele, fy mrodyr, gan mai yr oll a allem ni wneuthur (gan mai ni oedd y mwyaf colledig o holl ddynolryw), oedd edifarhau am ein holl bechodau a'r llofruddiaethau aml a gyflawnasom, a chael gan Dduw i'w cymmeryd ymaith o'n calonau, canys yr oll a allem ni wneuthur oedd edifarhau yn ddigonol gerbron Duw, fel y dilëai efe ein hystaen. Yn awr, fy mrodyr anwylaf, gan fod Duw wedi dileu ein hystaeniadau, a'n cleddyfau wedi dyfod yn loywon, yna nac ystaeniwn ein cleddyfau mwyach â gwaed ein brodyr. Wele, meddaf wrthyf, na, cadwn ein cleddyfau, fel na ystaenier hwynt â gwaed ein brodyr: canys, efallai, pe ystaeniem ein cleddyfau drachefn, nas gallant mwyach gael eu gwneyd yn loywon trwy waed Mab ein Duw mawr, yr hwn a dywalltir er rhoddi iawn am ein pechodau. Ac y mae'r Duw mawr wedi trugarhau wrthym, a gwneuthur y pethau hyn yn

hysbys i ni, fel na chyfrgollid ni; i.e., ac efe a wnaeth y pethau hyn yn hysbys i ni yn mlaenllaw, oblegid y mae efe yn caru ein heneidiau cystal ag y mae yn caru ein plant; am hyny, yn ei drugaredd, y mae yn ymweled â ni trwy ei angylion, fel yr amlyger cynllun yr iachawdwriaeth i ni yn gystal ag i genedlaethau dyfodol. O, mor drugarog yw ein Duw! Ac yn awr, wele, gan ei fod yn gymmaint a allem wneuthur i ddileu ein hystaeniadau oddi wrthym, a gloywi ein cleddyfau, bydded i ni eu cuddio, fel y cadwer hwynt yn loywon, yn dystiolaeth i'n Duw yn y dydd diweddaf, neu yn y dydd y dygir ni ger ei fron i gael ein barnu, na fu i ni ystaenio ein cleddyfau yn ngwaed ein brodyr, er pan gyfranodd ei air i ni, ac a'u glanhaodd trwyddo. Ac yn awr, fy mrodyr, os ein brodyr a geisiant ein dyfetha, wele, ni a guddiwn ein cleddyfau, i.e., ni a'u claddwn hwynt yn ddwfn yn y ddaear, fel y cadwer hwynt yn loywon, yn dystiolaeth yn y dydd diweddaf, na fu i ni erioed eu defnyddio; ac os dyfethir ni gan ein brodyr, wele, cawn fyned at ein Duw, a chael ein bachub.

Ac yn awr, dygwyddodd wedi i'r brenin orphen y geiriau hyn, a'r holl bobl wedi ymgynnull ynghyd, iddynt gymmeryd eu cleddyfau, a'r holl arfau a ddefnyddient er tywallt gwaed dyn, ac a'u claddasant yn ddwfn yn y ddaear; a hyn a wnaethant, gan ei olygu yn dystiolaeth i Dduw, ac hefyd i ddynion, na arferent arfau byth drachefn er tywallt gwaed dyn, a hyn a wnaethant, gan dystiolaethu ac ymglyfhamodi â Duw, y byddai iddynt, yn hytrach na thywallt gwaed eu brodyr, roddi i fyny eu bywydau eu hunain; ac yn hytrach na chymneryd ymaith oddiwrth frawd, y rhoddent iddo; ac yn hytrach na threulio eu dyddiau mewn segurdd, y llafurient yn helaeth a'u dwylaw: ac felly gwelwn pan ddygwyd y Lamaniaid hyn i gredu ac i wybod y gwirionedd, eu bod yn ddisigl, ac y dyoddefent hyd angeu, yn hytrach na chyflawni pechod; ac felly gwelwn iddynt gladdu eu harfau heddwch, neu gladdu eu harfau rhyfel er mwyn heddwch.

A bu i'w brodyr y Lamaniaid ymbarotoi i ryfel, a dyfod i fyny i dir Nephi i'r dyben o ddyfetha y brenin, a gosod un arall yn ei le, ac hefyd ddyfetha pobl Anti-Nephi-Lehi allan o'r tir. Yn awr, pan welodd y bobl eu bod yn dyfod i'w herbyn, hwy a aethant allan i'w cyfarfod, ac a ymorweddasant ar y ddaear o'u blaen hwynt, ac a ddechreuasant alw ar enw yr Arglwydd; ac felly yr oeddynt yn yr agwedd yma pan ddechreuodd y Lamaniaid syrthio arnynt, a dechreu eu lladd hwynt â'r cleddyf; ac felly heb gyfarfod â gwrthwynebiad, lladdasant fil a phump o honynt; ac ni a wyddom eu bod yn wynfydedig, canys aethant i drigo gyda eu Duw. Yn awr, pan welodd y Lamaniaid nad oedd eu brodyr yn ffoi rhag y cleddyf, ac na throent o'r neilldu i'r deau na'r aswy, ond eu bod yn gorwedd i lawr i drengu, ac yn moli Duw hyd y nod yn y weithred o drengu dan y cleddyf; yn awr, pan welodd y Lamaniaid hyn, hwy a attaliasant eu

lladd: ac yr oedd llaweroedd â'u calonau wedi chwyddo o'u mewn o herwydd y cyfryw o'u brodyr ag oeddynt wedi syrthio dan y cleddyf, canys hwy a edifarasant am y pethau a wnaethent.

A bu iddynt daflu i lawr eu harfau rhyfel, ac ni chymmerent hwynt i fyny drachefn, canys yr oeddynt wedi eu brathu o herwydd llofruddiaethau a gyflawnasant; a hwythau a ymorweddent i lawr megys eu brodyr, gan hyderu yn nhrugaredd y rhai oedd â'u breichiau wedi eu dyrchafu i'w lladd.

A dygwyddodd i bobl Dduw gael mwy i ymuno â hwynt y diwrnod hwnw, na'r rhifedi a laddwyd; ac yr oedd y rhai a laddwyd yn bobl gyfiawn; am hyny, nid oes achos genym i ammau nad ydynt wedi eu hachub. Ac nid oedd un dyn drygionus yn eu plith wedi ei ladd; eithr yr oedd mwy na mil wedi eu dwyn i wybodaeth o'r gwirionedd; felly, gwelwn fod yr Arglwydd yn gweithio mewn amryw ffyrdd er iachawdwriaeth ei bobl. Yn awr, y rhifedi mwyaf o'r Lamaniaid hyny, y rhai a laddasant gynnifer o'u brodyr, oeddynt Amalekiaid ac Amulon-iaid, y rhan fwyaf o ba rai oeddynt yn ol urdd y Nehoriaid. Yn awr, yn mhilith y rhai a ymunasant â phobl yr Arglwydd, nid oedd neb o'r Amalekiaid na'r Amulon-iaid, na'r rhai oedd o urdd Nehor, eithr yr oeddynt yn wir ddisgynyddion o Laman a Lemuel; ac felly gallwn weled yn eglur, ar ol i bobl gael eu goleuo unwaith gan ysbryd Duw, a chael gwybodaeth fawr am bethau perthynol i gyfiawnder, ac yna syrthio ymaith i bechod a throsedd, eu bod yn myned yn fwy celyd, ac felly mae eu sefyllfa yn myned yn waeth na phe byddent erioed heb wybod am y pethau hyn.

Ac wele, dygwyddodd yn awr, fod y Lamaniaid hyny yn ddigillonach, o herwydd iddynt ladd eu brodyr; am hyny, hwy a wnaethant lw o ymddial ar y Nephiaid; ac ni chynnygiasant mwy i ladd pobl Anti-Nephi-Lehi yr amser hwnw; eithr hwy a gymmerasant eu byddinoedd ac a aethant drosedd i gyffiniau tir Zarahemla, ac a syrthiasant ar y bobl ag oedd yn nhir Ammonihah, gan eu dyfetha. Ac ar ol hyny, cawsant amryw frwydrau â'r Nephiaid, yn y rhai y cawsent eu gyru a'u lladd; ac yn mhilith y Lamaniaid a laddwyd, oedd braidd holl had Amulon a'i frodyr, y rhai oeddynt offeiriaid Noah, a hwy a laddwyd gan ddwyllaw y Nephiaid; a'r gweddill, wedi ffoi i'r anialwch dwyreiniol, a thraws-feddiannu gallu ac awdurdod ar y Lamaniaid, a achosent i lawer o'r Lamaniaid drengu trwy dan, o herwydd eu cred; canys llawer o honynt hwy, ar ol dyoddef mawr golled a llawer o gystuddiau, a ddechreuasant gael eu cyffroi i gosio y geiriau a bregethodd Aaron a'i frodyr iddynt yn eu tir hwy; am hyny, hwy a ddechreuasant anghredu traddodiadau eu tadan, a chredu yn yr Arglwydd, a'i fod wedi rhoddi gallu mawr i'r Nephiaid; ac felly y cafodd llawer o honynt eu dychwelyd yn yr anialwch.

A bu i'r llywodraethwyr hyny, y rhai oeddynt y gweddill o

blant Amulon, achosi iddynt hwy gael eu gosod i farwolaeth, ie, yr holl rai a gredent yn y pethau hyn. Yn awr, achosodd y merthyrdod hwn i lawer o'u brodyr gyffroi i ddigofaint; a dechreuodd fod amrafaelion yn yr anialwch; a'r Lamaniaid a ddechreuasant hela had Amulon a'i frodyr, a dechreu eu lladd hwynt, a hwythau a ffoisant i'r anialwch dwyreiniol. Ac wele, y maent yn cael eu hela y dydd hwn gan y Lamaniaid; ac felly y cyflawnwyd geiriau Abinadi, y rhai a lefarodd efe ynghylch had yr offeiriaid a achosasant iddo ef ddyoddef marwolaeth trwy dân. Canys efe a ddywedodd wrthynt, Yr hyn a wneloch i mi, a fydd yn arwydd-lun o bethau i ddyfod. Ac yn awr, Abinadi oedd y cyntaf a ddyoddefodd farwolaeth trwy dân, o herwydd ei grediniaeth yn Nuw; yn awr, dyma oedd yr hyn a feddyliai, sef y cawsai llaweroedd ddyoddef marwolaeth trwy dân, megys y dyoddefodd yntau. Ac efe a ddywedodd wrth offeiriaid Noah, yr achosai eu had i laweroedd gael eu gosod i farwolaeth, yn yr un modd ag yntau, ac y cawsent eu gwasgaru a'u lladd, megys dafad heb fugail yn cael ei gyru a'i lladd gan fwystfild gwylltion; ac yn awr, wele, y geiriau hyn a wiriwyd, canys hwy a gawsant eu gyru gan y Lamaniaid, a'u hela a'u taraw.

A bu pan welodd y Lamaniaid nas gallent orthrechu y Nephi-iaid, iddynt ddychwelyd drachefn i'w tir eu hunain; a daeth llawer o honynt drosodd i drigo yn nhir Ishmael a thir Nephi, ac ymuno â phobl Dduw, y rhai oeddynt bobl Anti-Nephi-Lehi; a hwythau hefyd a gladdasant eu harfau rhyfel, yn ol fel y gwnaeth eu brodyr, a dechreuasant fod yn bobl gyfiawn; a hwy a rodiasant yn ffyrdd yr Arglwydd, ac a gadwasant ei orchymynion a'i ddeddfau, ie, a chadwasant gyfraith Moses; canys yr oedd yn fuddiol iddynt gadw cyfraith Moses hyd yma, oblegid nid oedd wedi ei chyflawni oll. Eithr yn ngwynneb cyfraith Moses, yr oeddynt hwy yn edrych yn mlaen at ddyfodiad Crist, gan ystyried fod cyfraith Moses yn gysgod o'i ddyfodiad, a chredu fod yn rhaid iddynt gadw y cyflawniadau allanol hyn, hyd yr amser y dadguddid ef iddynt. Yn awr, ni feddylent fod iachawdwriaeth yn dyfod trwy gyfraith Moses; eithr yr oedd cyfraith Moses o wasanaeth i gryfhau eu ffydd yn Nghrist; ac felly y cadwasant obaith trwy ffydd, er iachawdwriaeth dragwyddol, gan ymorphwys ar ysbryd y dadguddiad, yr hwn a lefarodd am y pethau sydd i ddyfod. Ac yn awr, wele, Ammon, ac Aaron, ac Omner, a Himni, a'u brodyr, a orfoleddasant yn fawr, o herwydd y llwyddiant a gawsant yn mhllith y Lamaniaid, gan weled fod yr Arglwydd wedi caniatâu iddynt yn ol eu gweddiau, a'i fod hefyd wedi gwirio ei air iddynt yn mhob peth. Ac yn awr, dyma eiriau Ammon wrth ei frodyr, y rhai a ddywedant fel hyn: Fy mrodyr a'm cyd-frodyr, wele meddaf wrthyich, mor fawr yw yr achos sydd genym i orfoleddu; canys a allem ni dybied, pan gychwynasom o dir Zarahemla, y buasai Duw yn rhoddi i ni y fath fendithion mawrion?

Ac yn awr, gofynaf, pa fendithion mawrion y mae efe wedi gyfranau i ni? A ellwch chwi fynegi? Wele, yr wyf yn ateb drosoch; yr oedd ein brodyr, y Lamaniaid, mewn tywyllwch, ie, yn y cadduglyn dywyllaf; ond wele, y fath nifer o honynt a ddygwyd i ganfod rhyfedd oleuni Duw. A hyn yw y fendith a gyfranwyd i ni, ein bod wedi ein gwneyd yn offerynnau yn nwy-law Duw, i ddwyn oddiamgylch y gwaith mawr hwn. Wele, y mae miloedd o honynt hwy yn gorfoleddu, ac wedi eu dwyn i gorlan Duw. Wele, yr oedd y maes yn addfed, a gwyn eich byd chwi, canys bwriasoch eich cryman i mewn, ac a fedasoch â'ch holl allu, ie, trwy gydol y dydd y gweithiasoch; ac wele rifedi eich ysgubau, a hwy a gesglir i'r ysguboriau, fel na ddifroder hwynt; ie, nis curir hwynt i lawr gan yr ystorum yn y dydd diweddfaf; ie, ac ni chwalar hwynt gan y corwyntoedd; eithr pan ddelo yr ystorum, hwy a gesglir ynghyd i'w lle, fel nas gallo yr ystorum eu cyrhaedd; ie, ac nis gyrrir hwynt gan wyntoedd geirwon i ba le bynag yr ewyllysio y gelyn eu dwyn. Ond wele, y maent yn nwy-law Arglwydd y cynauaf, a'i eiddo ef dynt; ac efe a'u cyfyd hwynt yn y dydd diweddfaf. Bendigedig fyddo enw ein Duw; bydded i ni ganu ei fawl, ie, a diolch i'w enw santaidd, canys y mae efe yn gweithredu cyfiawnder yn dragywydd. Canys oni buasai i ni ddyfod i fyny o dir Zarahemla, ein brodyr caruaid hyn, y rhai a'u carent ni mor fawr, a fuasent etto yn cael eu blino gan ddigofaint yn ein herbyn ni, ie, a hwy a fuasent hefyd yn ddeithriaid i Dduw.

A bu ar ol i Ammon ddywedyd y geiriau hyn, i'w frawd Aaron ei geryddu ef, gan ddywedyd, Ammon, yr wyf yn ofni fod dy lawenydd yn dy arwain i ymfrostio; eithr Ammon a dywedodd wrtho, Nid wyf yn ymfrostio yn fy nerth fy hun, nac yn fy noethineb fy hun; ond wele, mae fy llawenydd yn gyflawn, ie, mae fy nghalon yn orlawn o orfoledd, ac mi a orfoleddaf yn fy Nuw; ie, mi a wn nad wyf fi ddim; gyda golwg ar fy nerth i, yr wyf yn wan; am hyny, ni ymfrostiaf am fy hun, eithr mi a ymfrostiaf am fy Nuw, canys yn ei nerth gallaf gyflawni pob peth; ie, wele, llawer o wyrthiau galluog a gyflawnasom yn y tir hwn, am yr hyn y molianwn ei enw yn dragywydd. Wele, gynnifer o filoedd o'n brodyr a ryddhaodd efe o boenau uffern; a hwy a ddygwyd i ganu cariad gwared-igol, a hyn o herwydd gallu ei air, yr hwn oedd ynom; am hyny, ai nid oes genym achos mawr i orfoleddu? Ie, y mae achos genym i'w foliannu ef yn dragywydd, canys efe yw y Duw Goruchaf, ac y mae wedi rhyddhau ein brodyr o gadwynau uffern. Ie, yr oeddynt wedi eu hamgylchynu gan dywyllwch a dynstr dragywyddol; eithr, wele, efe a'u dygodd i'w dragywyddol oleuni, ie, i iachawdwriaeth dragywyddol; a hwy a amgylchynir ag haelioni digyffelyb ei gariad; ie, a nyhi a fuom yn offerynnau yn ei ddwyllaw i gyflawni y gwaith mawr a rhyfedd hwn; am hyny, gorfoleddwn, ie, ni a orfoleddwn yn yr Arglwydd; ie, ni a lawenychwn, canys y mae ein llawen-

ydd yn gyflawn; i.e. ni a foliannwn ein Duw yn dragywydd. Wele, pwy a all orfoleddu yn ormodol yn yr Arglwydd? Ië, pwy a all ddywedyd gormod am ei fawr allu, a'i drugaredd, a'i hir-ymaros tuag at blant dynion? Wele, meddaf wrthych, nis gallaf fynegi y rhan leiaf o'r hyn a deimlaf. Pwy allai feddwl y buasai ein Duw mor drugarog a'n cipio ni o'n sefyllfa enbyd, bechadurus, ac halogedig? Wele, ni a aethom allan mewn digter, gyda bygythion mawrion i ddinystrio ei eglwys. O, ynte, pahan na fwriodd ni i ddinystyr dychrynlyd? i.e. pahan na adawodd i gleddyf ei gyflawnder i syrthio arnom, a'n dedfrydu i anobaith tragywyddol? O, fy enaid, braidd na eheda, fel pe byddai, wrth y meddwl. Wele, ni ddefnyddiodd efe ei gyflawnder tuag atom, eithr yn ei fawr drugaredd dygodd ni dros y gagendor dragywyddol hono o farwolaeth a thrueni, hyd at iachawdwriaeth ein heneidiau. Ac yn awr, fy mrodyr, pa ddyn anianol sydd a ŵyr y pethau hyn? Yr wyf yn dywedyd wrthych, nid oes neb a ŵyr y pethau hyn, oddieithr yr edifeiriol: i.e. yr hwn a edifarhao ac a weithredo ffydd, ac a ddwg allan weithredoedd da, gan weddio o hyd yn ddbaid: i'r cyfryw y rhoddir i wybod dirgelion Duw; i.e. i'r cyfryw y rhoddir i ddadguddio pethau na ddadguddiwyd erioed; i.e. a rhoddir i'r cyfryw i ddwyn miloedd o eneidiau i edifeirwch, megys ag y rhoddwyd i ninnau i ddwyn ein brodyr hyn i edifeirwch. Yn awr, a ydych chwi yn cofio, fy mrodyr, i ni ddywedyd wrth ein brodyr yn nhir Zarahemla, Yr ydym ni yn myned i fyni i dir Nephi, i bregethu i'n brodyr y Lamaniaid, a hwy a'n gwawdiasant? Oblegid dywedasant wrthym, A ydych chwi yn tybied y gellwch ddwyn y Lamaniaid i wybodaeth o'r gwirionedd? A ydych chwi yn tybied y gellwch argyhoeddi y Lamaniaid o anghywirdeb traddodiadau eu tadau. pobl mor wargaled ag ydynt hwy; y rhai sydd a'u calonau yn ymhyfrydu mewn tywallt gwaed, a'u dyddiau wedi eu treulio yn y drygioni ffeiddiaf, a'u ffyrdd yn ffyrdd troseddwr o'r dechreuad? Yn awr, fy mrodyr, yr ydych yn cofio mai hyn oedd eu lleferydd. Ac yn mhellach, dywedent, Cymmerwn arfau i fyni yn eu herbyn, fel y dyfethom hwynt a'u drygioni allan o'r tir, rhag iddynt hwy ein goresgyn ni a'n dyfetha. Eithr wele, fy anwyl frodyr, ni ddaethom ni i'r anialwch gyda bwriad i ddyfetha ein brodyr, ond gyda bwriad y galleu efallai achub rhyw nifer o'u heneidiau. Yn awr, pan oedd ein calonau wedi llwfrhau, a ninnau ynghylch troi yn ol, wele, yr Arglwydd a'n cysurodd, ac a ddywedodd, Ewch i blith eich brodyr y Lamaniaid, a dyoddefwch eich cystuddiau gydag amynedd, ac mi a roddaf i chwi lwyddiant. Ac yn awr, wele, ni a ddaethom, ac a fuom yn eu plith hwynt; ac ni a fuom yn amyneddgar yn ein dyoddefiadau, ac a ddyoddefasom bob amddifadrwydd; i.e. ni a deithiasom o dŷ i dŷ, gan ymddibynu ar drugaredd y byd; nid ar drugaredd y byd yn unig, eithr ar drugaredd Duw. Ac ni a aethom i mewn i'w tai ac a'u dysgas-

om hwynt, a dysgasom hwynt yn eu heolydd ; ië, a dysgasom hwynt ar eu mynyddau ; ac hefyd ni a aethom i'w temlau a'u synagogau, ac a'u dysgasom ; a chawsom ein bwrw allan, a'n gwatwar, a phoeri arnom, a'n cernodio ; a chawsom ein lluchio â cheryg, a'n cymmeryd a'n rhwymo â rheffynau cryfion ; a'n bwrw yn ngharchar ; a thrwy allu a doethineb Duw gwaredwyd ni drachefn ; a dyoddefasom bob math o gystuddiau, a hyn oll, fel ysgatfydd y buasem yn foddion i achub rhyw enaid ; a meddylasom y buasai ein llawenydd yn gyflawn, pe gallem ysgatfydd fod yn foddion i achub rhai. Yn awr, wele, gallwn edrych a gweled ffrwythau ein llafur ; ac a ydynt yn ychydig ? Yr wyf yn dywedyd wrthych, nac ydynt, y maent yn llawer ; ië, a gallwn weled eu cywirdeb, o herwydd eu cariad tuag at eu brodyr, ac hefyd tuag atom ninnau. Canys, wele, dewisant aberthu eu bywydau, yn hytrach nâ chymmeryd bywyd eu gelyn ; ac y maent wedi claddu eu harfau rhyfel yn ddwf yn y ddaear, o herwydd eu cariad tuag at eu brodyr. Ac yn awr, wele, meddaf wrthych, a fu cariad mor fawr yn yr holl dir ? wele, meddaf wrthych, naddo, ddim hyd y nod yn mys y Nephiaid. Canys wele, cymmerent hwy arfau i fyny yn erbyn eu brodyr ; ni oddefent i'w hunain gael eu lladd. Eithr wele, pa gynifer o'r rhai hyn a reddasant eu bywydau i lawr ; ac ni a wyddom eu bod hwy wedi myned at eu Duw, o herwydd eu cariad, a'u casineb at bechod. Yn awr, ai nid oes genym achos i orfoleddu ? Ië, yr wyf yn dywedyd wrthych, ni fu dynion erioed â chymmaint o achos ganddynt i orfoleddu â ni, er dechreuad y byd ; ië, ac y mae fy llawenydd yn cael ei arwain hyd y nod i ymfrostio yn fy Nuw ; oblegid ganddo ef y mae pob gallu, pob doethineb, a phob dealltwriaeth ; y mae yn amgyffred pob peth, ac y mae yn fod trugarog, hyd at iachawdwriaeth y rhai a edifarhant ac a gredant yn ei enw. Yn awr, os ymfrostio yw hyn, felly yr ymfrostiaf fi ; canys hyn yw fy mywyd a'm goleuni, fy llawenydd a'm hiachawdwriaeth, a'm gwaredigaeth rhag gwae tragywyddol. Ië, bendigedig yw enw fy Nuw, yr hwn a ofalodd am y bobl hyn, y rhai ydynt gangen o bren Israel, ac a fu ar goll oddiwrth ei chyff mewn gwlad ddyeithr ; ië, meddaf, bendigedig fyddo enw fy Nuw, yr hwn a ofalodd am danom ni, bererinion mewn gwlad ddyeithr. Yn awr, fy mrodyr, gwelwn fod Duw yn gofalu am bob pobl, yn mha wlad bynag y byddont ynddi ; ië, y mae efe yn cyfrif ei bobl, ac y mae ei ymysgaroedd o drugaredd dros yr holl ddaear. Yn awr, hyn yw fy ngorfoledd i, a'm diolchgarwch mawr ; ië, ac mi a ddiolchaf i'm Duw yn dragywydd. Amen.

PENNOD XV.

Yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Lamaniaid hyny a aethant i ryfel yn erbyn y Nephiaid, gael allan, ar ol eu hymdrechiadau myn-

ych i'w dyfetha hwynt, mai ofer oedd iddynt geisio eu dinystrio, hwy a ddychwelasant drachefn i dir Nephi. A dygwyddodd fod yr Amalekiaid, o herwydd eu colled, yn dra diglawn. A phan welsant nas gallent gael ymddial ar y Nephiaid, hwy a ddechreuasant gyffroi y bobl i ddigofaint yn erbyn eu brodyr, pobl Anti-Nephi-Lehi; am hyny, hwy a ddechreuasant eu dyfetha hwy drachefn. Yn awr, gwrthododd y bobl hyn drachefn gymmeryd eu harfau, a dyoddefasant i'w hunain gael eu lladd yn ol dymuniadau eu gelynion. Yn awr, pan welodd Ammon a'i frodyr y difrod-waith hwn yn mhllith y rhai a gar-ent mor anwyl, ac yn mhllith y rhai a'u carent hwy mor anwyl; canys ymddygydd tuag atynt megys pe byddent yn angylion, wedi eu danfon oddiwrth Dduw i'w hachub hwy rhag dinystr tragwyddol; am hyny, pan welodd Ammon a'i frodyr y difrod-waith mawr hwn, hwy a gynhyrwyd o dosturi, ac a ddywedasant wrth y brenin, Gadewch i ni gasglu ynghyd y bobl hyn o eiddo yr Arglwydd, a myned i waered i dir Zarahemla, at ein brodyr y Nephiaid, a ffoi allan o ddwyllaw ein gelynion, fel na ddyfether ni. Ond y brenin a ddywedodd wrtho, Wele, y Nephiaid a'n dyfethant ni, o herwydd y llofruddiaethau a'r pechodau aml a gyflawnasom yn eu herbyn. Ac Ammon a ddywedodd, Mi a âf, ac a ymofynaf â'r Arglwydd, ac os dywed efe wrthym, Ewch i waered at eich brodyr, a wnewch chiw fyned? A'r brenin a ddywedodd wrtho, Gwnawn: os yr Arglwydd a ddywed wrthym, Ewch, ni a awn i waered at ein brodyr, ac a fyddwn yn gaethion iddynt hyd nes yr ad-daiwn iddynt am y llofruddiaethau a'r pechodau aml a gyflawnasom yn eu herbyn. Eithr Ammon a ddywedodd wrtho, Y mae yn groes i gyfraith ein brodyr, yr hon a sefydlwyd gan fy nhad, fod neb caethion yn eu mysg; am hyny, gadewch i ni fyned i waered, ac ymddibynu ar drugaredd ein brodyr. Eithr y brenin a ddywedodd wrtho, Ymofyna â'r Arglwydd, ac os dywed efe wrthym, Ewch, ni a awn; onide, ni a drengwn yn y tir.

A bu i Ammon fyned ac ymofyn â'r Arglwydd, a dywedodd yr Arglwydd wrtho, Dwg y bobl hyn allan o'r tir hwn, fel na ddyfether hwynt, canys y mae gan satan afael mawr ar galonau yr Amalekiaid, y rhai a gyffroant y Lamaniaid i ddigofaint yn erbyn eu brodyr i'w lladd hwynt; am hyny, dos di allan o'r tir hwn; a gwyn fydd y bobl hyn yn y genedlaeth hon, canys mi a'u diogelaf hwynt.

Ac yn awr, darfu i Ammon fyned a mynegi i'r brenin yr holl eiriau a lefarodd yr Arglwydd wrtho. A hwy a gasglasant ynghyd eu holl bobl; i.e., holl bobl yr Arglwydd, a chasglasant ynghyd eu holl dda a defaid, ac a ymadawsant o'r wlad, ac a ddaethant i'r anialweh sydd yn rhanu tir Nephi oddiwrth dir Zarahemla, ac a ddaethant drosodd yn agos i gyffiniau y tir.

A bu i Ammon ddywedyd wrthynt, Wele, myfi a'm brodyr a awn yn mlaen i dir Zarahemla, a chwithau a gewch aros yma

hyd nes y dychwelwn; ac ni a brofwn galonau ein brodyr, pa un a ewyllysiant i chwi ddyfod i'w tir.

A dygwyddodd fel yr oedd Ammon yn myned i'r tir, iddo ef a'i frodyr gyfarfod ag Alma, drosodd yn y lle am ba un y llefarwyd; ac wele, yr oedd hwn yn gyfarfod gorfoleddus. Yn awr, yr oedd llawenydd Ammon mor fawr nes yr oedd yn gyflawn; ie, yr oedd wedi ei lyncu i fyny yn ngorfoledd ei Dduw, hyd at wanhau ei nerth; ac efe a syrthiodd drachefn i'r ddaear. Yn awr, ai nid oedd hyn yn lawenydd mawr. Wele, llawenydd yw hwn nad yw neb yn ei dderbyn, ond y gwir edifeiriol a'r chwiliwr gostyngedig am ddedwyddwch. Yn awr, yr oedd llawenydd Alma wrth gyfarfod ei frodyr yn wir fawr, ac hefyd lawenydd Aaron, Omner, ac Himni; eithr wele, nid oedd eu lawenydd hwy yn fwy nâ'u nerth.

Ac yn awr, darfu i Alma dywys ei frodyr yn ol i dir Zarahemla, ie, i'w dŷ ei hun. A hwy a aethant ac a fynegasant i'r prif farnwr yr holl bethau a ddygwyddodd iddynt yn nhir Nephi, yn mhlith eu brodyr y Lamaniaid.

A bu i'r prif farnwr ddanfôn cyhoeddiad trwy yr holl dir, gan ddymuno llais y bobl ynghylch derbyn eu brodyr, y rhai oeddynt bobl Anti-Nephi-Lehi. A bu i lais y bobl ddyfod, gan ddywedyd, Wele, ni a roddwn i fyny dir Jershon, yr hwn sydd ar y dwyrain wrth y môr, yr hwn sydd yn cydio â thir Llawnder, ac ar y deau i dir Llawnder; a'r tir Jershon hwn yw y tir a roddwn i'n brodyr yn etifeddiaeth. Ac wele, ni a osodwn ein byddinoedd rhwng tir Jershon a thir Nephi, fel yr amddiffynom ein brodyr yn nhir Jershon; a hyn a wnawn er mwyn ein brodyr, o herwydd eu hofn i gymmeryd i fyny arfau yn erbyn eu brodyr, rhag iddynt gyflawni pechod; a'u hofn mawr hwn a ddaeth, o herwydd eu hedifeirwch blin yr hwn a gawsant oblegid eu llofruddiaethau aml a'u drygioni erchyll. Ac yn awr, wele, hyn a wnawn i'n brodyr, fel yr etifeddont dir Jershon; ac ni a'u gwyliwn hwynt rhag eu gelynion a'u byddinoedd, ar yr ammod o fod iddynt hwy roddi cyfran o'u heiddo i'n cynnorthwyo ni, fel y cynnaliom ein byddinoedd.

Yn awr, dygwyddodd ar ol i Ammon glywed hyn, iddo ddychwelyd at bobl Anti-Nephi-Lehi, ac hefyd Alma gydag ef, i'r anialwch, lle y codasant eu pebyll, a gwneuthur yn hysbys iddynt yr holl bethau hyn. Ac Alma hefyd a adroddodd wrthynt am ei ymddyddan ef ag Ammon, ac Aaron a'i frodyr. A dygwyddodd i hyn achosi llawenydd mawr yn eu mysg. A hwy a aethant i waered i dir Jershon, ac a gymmerasant feddiant o dir Jershon; a hwy a alwyd gan y Nephiad yn bobl Ammon: am hyny, hwy a wahan'aethwyd wrth yr enw hwnw byth ar ol hyny; ac yr oeddynt yn mhlith pobl Nephi, ac hefyd yn cael eu cyfrif yn mhlith y bobl ag oedd o eglwys Dduw. Ac yr oeddynt yn cael eu gwahaniaethu hefyd o herwydd eu sel tuag at Dduw, ac hefyd tuag at ddynion; canys yr oeddynt yn berffaith onest ac uniawn yn mhob peth; ac yr

oeddynt yn ddisigl yn ffydd Crist, hyd y diwedd. A hwy a edrychasant ar dywalltiad gwaed eu brodyr gyda'r atgasrwydd mwyaf, ac nis gellid byth eu perswadio i gymmeryd i fyny arfau yn erbyn eu brodyr; ac ni edrychasant erioed ar farwolaeth gydag un gradd o ddychryn, o herwydd eu gobaith a'u golygiadau am Grist a'r adgyfodiad; am hyny, angu a lyncwyd iddynt hwy trwy fuddugoliaeth Crist arno; am hyny, hwy a ddyoddefent farwolaeth yn y modd mwyaf blin a phoenus a ellid ddyfeisio gan eu brodyr, cyn y cymmerent y cleddyf neu y crymgledd i'w taraw hwynt. Ac felly yr oeddynt yn bobl selog a chariadus, a phobl uchel-freintig yr Arglwydd.

Ac yn awr, dygwyddodd, ar ol i bobl Ammon ymsefydlu yn nhir Jershon, ac i eglwys gael ei sefydlu hefyd yn nhir Jershon; ac i fyddinoedd y Nephiad gael eu gosod oddiamgylch tir Jershon; i.e., yn yr holl gyffiniau oddiamgylch tir Zarahemla; wele, yr oedd byddinoedd y Lamaniaid wedi canlyn eu brodyr i'r anialwch. Ac felly bu brwydr ddychrynlyd; i.e., y cyfryw na wybuwyd erioed am ei bath yn mysg yr holl bobl yn y tir, o'r amser y gadawodd Lehi Jerusalem; i.e., a degau o filoedd o'r Lamaniaid a laddwyd ac a wasgarwyd. I.e., ac hefyd bu lladdfa enbyd yn mysg pobl Nephi; er hyny, y Lamaniaid a yrwyd ac a wasgarwyd, a phobl Nephi a ddychwelasant drachefn i'w tir. Ac yn awr, yr oedd hwn yn amser pan oedd galar mawr ac wylofain i'w clywed trwy yr holl dir, yn mhlith holl bobl Nephi; i.e., llef y gwagedd gweddwon yn galaru am eu gwyr, a thadau hefyd yn galaru am eu meibion, a'r ferch am y brawd; i.e., y brawd am y tad; ac felly yr oedd llef galaru i'w glywed yn mysg pawb o honynt, yn galaru am eu perthynasau ag oedd wedi eu ladd. Ac yn awr, dydd trallodus yn ddiau oedd hwn; i.e., amser difrifol, ac amser o fawr ymryd a gweddi; ac felly y terfynodd y bymthegfed flwyddyn o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi; a hyn ydyw hanes Ammon a'i frodyr, eu teithiau yn nhir Nephi, eu dyoddefiadau yn y tir, eu trallodion, a'u cystuddiau, a'u llawenydd anamgyffredadwy, a derbyniad a diogeliad y brodyr yn nhir Jershon. Ac yn awr, bydded i'r Arglwydd, Gwardwr pob dyn, fendithio eu heneidiau yn dragwydd. A hyn ydyw hanes y rhyfeloedd a'r amrafaelion yn mhlith y Nephiad, ac hefyd y rhyfeloedd rhwng y Nephiad a'r Lamaniaid: ac y mae y bymthegfed flwyddyn o deyrnasiad y barnwyr wedi terfynu; ac o'r flwyddyn gyntaf hyd y bymthegfed, dygwyd oddiamgylch ddynistr llawer o filoedd o fywydau; i.e., dygwyd oddiamgylch olyfa erchyll o dywalltiad gwaed; ac y mae cyrff miloedd lawer wedi eu rhoddi yn isel yn y llwch, tra y mae cyrff miloedd lawer yn braenu yn bentyrau ar wyneb y ddaear; i.e., ac y mae miloedd lawer yn galaru oblegid colli eu perthynasau, o herwydd y mae ganddynt achos i ofni, yn ol addewidion yr Arglwydd, eu bod wedi eu trosglwyddo i sefyllfa o wae diddarfod; tra y mae miloedd lawer o rai ereill yn galaru yn ddiau oblegid colli eu perthynasau, etto y maent yn gor-

foleddu ac yn llawenychu yn y gobaith, ac y maent hyd y nod yn gwybod, yn ol addewidion yr Arglwydd, eu bod hwy wedi eu dyrchafu i drigo ar ddeheulaw Duw, mewn sefyllfa o ddedwyddwch diddiwedd : ac felly gwelwn pa mor fawr yw anghydraddoldeb dyn, o herwydd pechod a throredd, a gallu y diafol, yr hwn sydd yn dyfod trwy y cynlluniau cyfrwys a ddyfeisiodd i rwydo calonau dynion; ac felly gwelwn y galwad mawr am ddiwydrwydd dynion i lafurio yn ngwinllanoedd yr Arglwydd; ac felly gwelwn yr achos mawr o dristwch, ac hefyd o orfoledd; tristwch, o herwydd marwolaeth a dinystr yn mysg dynion, a gorfoledd o herwydd goleuni Crist er bywyd. O na fuaswn i yn angel, a chael o honof ddymuniad fy nghalon, fel yr elwn allan a llefaru gydag udgorn Duw, gyda llais i grynu y ddaear, a gwaeddi edifeirwch wrth bob pobl, ie, mi a fynegwn wrth bob enaid, megys â llais taran, am edifeirwch, a'r cynllun o brynedigaeth, y dylent edifarhau a dyfod at Dduw, fel na fyddai rhagor o dristwch ar holl wyneb y ddaear. Eithr wele, dyn wyf fi, ac yn pechu yn fy nymuniad; canys mi a ddylwn fod yn foddllawn ar y pethau a benododd yr Arglwydd i mi. Ni ddylwn, yn fy nymuniadau, dori gosodiad disyfl Duw cyfiawn, canys mi a wn ei fod ef yn rhoddi i ddynion yn ol eu dymuniad, pa un bynag ai er marwolaeth neu er bywyd; ie, mi a wn ei fod yn penodi i ddynion, yn ol eu hewylllys; pa un bynag a fyddo er iachawdwriaeth neu er dinystr; ie, ac mi a wn fod da a drwg yn dyfod gerbron pob dyn; neu ynte, mae yr hwn nad yw yn adnabod y da oddiwrth y drwg yn ddifai; eithr i'r hwn sydd yn adnabod da a drwg, y rhoddir iddo yn ol ei ddymuniadau; pa un bynag a ddymunio dda neu ddrwg, bywyd neu farwolaeth, llawenydd neu gnofeydd cydwytbod. Yn awr, gan weled fy mod yn gwybod y pethau hyn, pahan y dymunaf fwy nâ chyflawni y gwaith at ba un y'm galwyd? Pahan yr ewyllysiwn fy mod yn angel, fel y llefarwn wrth holl derfynau y ddaear? Canys wele, mae yr Arglwydd yn caniatâu i bob cenedl, rai o'u cenedl a'u hiaith eu hun, i ddysgu ei air; ie, mewn doethineb, yr hyn oll a welo efe yn addas iddynt i'w gael; am hyny, gwelwn fod yr Arglwydd yn cynghori mewn doethineb, yn ol yr hyn sydd uniawn a chywir. Yr wyf yn gwybod yr hyn a orchymynodd yr Arglwydd i mi, ac yr wyf yn gorfoleddu ynddo; nid wyf yn gorfoleddu am fy hun, eithr yn gorfoleddu yn yr hyn a orchymynodd yr Arglwydd i mi; ie, a hyn yw fy ngorfoledd, fel y gallwn ysgatfydd fod yn offeryn yn nwyllaw Duw, i ddwyn rhyw enaid i edifeirwch; a hyn yw fy llawenydd. Ac wele, pan ganfyddaf lawer o'm brodyr yn wir edifeiriol, ac yn dyfod at yr Arglwydd eu Duw, yna mae fy enaid yn cael ei lanw o lawenydd; yna yr wyf yn cofio yr hyn a wnaeth yr Arglwydd i mi; ie, sef ei fod ef wedi gwrandaw fy ngweddi; ie, yna yr wyf yn cofio am ei fraich drugarog yr hon a estynodd ataf; ie, ac yr wyf yn cofio hefyd am gaethiwed fy nhadau; canys mi a wn yn ddian i'r Arglwydd eu gwaredu hwy o gaethiwed, a

thrw y hyn y sefydlodd ei eglwys; i.e., yr Arglwydd Dduw, Duw Abraham, Duw Isaac, a Duw Jacob, a'u gwaredodd hwy o gaethiwed; i.e., mi a gofiais yn wastadol am gaethgludiad fy nhadau; a'r un Duw a'u gwaredodd hwy allan o ddwyllaw yr Aifftiaid, a'u gwaredodd hwythau allan o gaethiwed; i.e., a'r un Duw a sefydlodd ei eglwys yn eu plith hwynt; i.e., a'r un Duw hefyd a'm galwodd imau â galwedigaeth santaidd, i bregethu y gair wrth y bobl hyn, ac a roddodd i mi y fath lwyddiant, yn yr hwn y mae fy llawenydd yn gyflawn; ond nid wyf yn llawenhau yn fy llwyddiant fy hun yn unig, eithr y mae fy llawenydd yn fwy cyflawn o herwydd llwyddiant fy mrodyr, y rhai a fuont i fyny yn nhir Nephi. Wele, y maent wedi llafurio yn fawr, ac wedi dwyn ffrwyth lawer; a pha mor fawr fydd eu gwobr. Yn awr, pan feddylwyf am lwyddiant fy mrodyr hyn, mae fy enaid yn cael ei gymmeryd ymaith, hyd at ymwahanu oddiwrth y corff, fel pe byddai, gan mor fawr yw fy llawenydd.

Ac yn awr, caniatäed Duw i'm brodyr hyn, iddynt gael eistedd i lawr yn nheyrnas Dduw; i.e., ac hefyd yr holl rai ag ydynt yn ffrwyth eu llafur, fel nad clont allan mwyach, eithr fel y moliannont ef yn dragywydd. A chaniatäed Duw i hyn gymmeryd lle yn ol fy ngeiriau, i.e., megys y llefarais. Amen.

PENNOD XVI.

WELE, dygwyddodd yn awr, ar ol i bobl Ammon ymsefydlu yn nhir Jerushon, i.e., ac hefyd ar ol i'r Lamaniaid gael eu gyru allan o'r tir, ac i'w meirw gael eu claddu gan bobl y tir; ac ni chyfrifwyd eu meirw, o herwydd bod eu rhifedi gymmaint, ac ni chyfrifwyd meirw y Nephiaid: i.e., dygwyddodd ar ol iddynt gladdu eu meirw, ac hefyd ar ol y dyddiau at ymptydio, galaru a gweddio (ac yr oedd yn yr unfed flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y Barnwyr, ar bobl Nephi), ddechreu fod heddwch gwastadol trwy yr holl dir, i.e., a'r bobl a gadwasant orchymynion yr Arglwydd; ac yr oeddynt yn fanwl i gadw ordinhad. au Duw, yn ol cyfraith Moses; canys hwy a ddysgwyd i gadw cyfraith Moses, hyd nes y cyflawnid hi; ac felly ni chafodd y bobl ddim aflonyddwch trwy yr unfed flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

A bu yn y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y Barnwyr, fod heddwch parhaus. Eithr dygwyddodd tua diwedd y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg, ddyfod dyn i dir Zarahemla; ac yr oedd efe yn Anghrist, canys dechreuodd bregethu wrth y bobl yn erbyn y prophwydoliaethau a lefarwyd gan y prophwydi, ynghylch dyfodiad Crist. Yn awr, nid oedd un gyfraith yn erbyn crediniaeth dyn; canys yr oedd yn gwbl groes i orchymynion Duw fod un gyfraith i ddwy.

dynion i dir o anghydraddoldeb. Canys fel hyn y dywed yr ysgrythyr, Dewiswch y dydd hwn, pwy a wasanaethwch. Yn awr, os dewisai dyn i wasanaethu Duw, ei ffrainc ef ydoedd; neu yn hytrach, os credai yn Nuw, ei ffrainc ef oedd ei wasanaethu; eithr os nad oedd yn credu ynddo, nid oedd un gyfraith i'w gospi. Eithr os llofruddiai, efe a gospid i farwolaeth; ac os lladratai, efe a gospid hefyd; ac os yspeiliai, efe a gospid hefyd; ac os cyflawnai odineb, efe a gospid hefyd; ie, am yr holl ddrygioni hyn, hwy a gospid; canys yr oedd cyfraith, y dylai dynion gael eu barnu yn ol eu troseddau. Er hyny, nid oedd un gyfraith yn erbyn crediniaeth dyn; am hyny, ni chospid dyn ond yn unig am y troseddau a gyflawnodd; o ganlyniad, yr oedd pob dyn ar dir cyfartal. A'r Anghrist hwn, enw pa un oedd Korihor (ac nis gallai y gyfraith gael un gafael ynddo), ddechreu pregethu wrth y bobl, na fyddai Crist. Ac yn ol y modd hyn y pregethai, gan ddywedyd, O chwi, y rhai a rwymin i lawr dan obaith ffol ac ofer, paham yr ieuwch eich hunain â'r fath bethau ffol? Paham yr edrychwch am Grist? Canys ni all un dyn wybod am ddim sydd i ddyfod. Wele, y pethau hyn a alwch yn brophwydoliaethau, y rhai a ddywedwch iddynt gael eu trosglwyddo i waered gan y prophwydi santaidd; wele, traddodiadau ffol eich tadau ydynt. Pa fodd yr ydych chi yn gwybod am eu sicrwydd? Wele, nis gallwch wybod am bethau y rhai ni welsoch; am hyny, nis gellwch wybod y bydd Crist. Yr ydych yn edrych yn mlaen ac yn dywedyd eich bod yn gweled maddeuant o'ch pechodau. Ond wele, effaith meddwl gwallgof ydyw; ac y mae'r gwallgofrwydd hwn o eiddo eich meddyliau yn dyfod trwy draddodiad eich tadau, yr hwn sydd yn eich arwain ymaith i gredu pethau nad ydynt felly. A llawer yn ychwaneg o bethau cyffelyb a lefarodd efe wrthynt, gan ddywedyd wrthynt na fuasai iawn yn cael ei gwneuthur dros bechodau dynion, eithr fod pob dyn yn ymdaraw yn y bywyd hwn yn ol rheolaeth y creadur; am hyny, fod pob dyn yn llwyddo yn ol ei athrylith, a bod pob dyn yn gorchfygu yn ol ei nerth; a pha beth bynag a wnelai dyn, nad oedd yn drosedd. Ac felly y pregethodd efe wrthynt, gan arwain ymaith galonau llaweroedd, ac achosi iddynt ddrychafu eu penau yn eu drygioni; ie, gan arwain ymaith llawer o wragedd, a gwyr hefyd, i gyflawni puteindra; gan ddywedyd wrthynt pan fuasai dyn farw, mai hyny oedd ei ddiwedd.

Yn awr, aeth y dyn hwn drosodd i dir Jerushon hefyd, i bregethu y pethau hyn yn mysg pobl Ammon, y rhai oeddynt unwaith yn bobl y Lamaniaid. Ond, wele, yr oeddynt hwy yn ddoethach na llawer o'r Nephiaid; canys hwy a'i daliasant, ac a'i rhwymasant, gan ei ddwyn gerbron Ammon, yr hwn oedd yn archoffeiriad dros y bobl hyny.

A darfu iddo ef achosi ei symud allan o'r tir. Ac efe a ddaeth drosodd i dir Gideon, ac a ddechreuodd bregethu wrthynt hwythau hefyd; ond ni chafodd llawer o lwyddiant yma,

canys efe a ddaliwyd ac a rwymwyd, ac a ddygwyd gerbron yr archoffeiriad, ac hefyd y prif farnwr dros y tir.

A bu i'r archoffeiriad ddywedyd wrtho, Paham yr âi oddi-gylch i wyrdroi ffyrdd yr Arglwydd? Paham y dysgi y bobl hyn na fydd un Crist i rwystro eu llawenydd? Paham y llefari yn erbyn holl brophwydoliaethau y prophwydi santaidd? Yn awr, enw yr archoffeiriad oedd Giddonah. A Korihor a ddywedodd wrtho, O herwydd nad wyf yn dysgu traddodiadau ffol eich tadau, ac o herwydd nad wyf yn dysgu y bobl hyn i rwymo eu hunain i lawr dan yr ordinhadau a'r cyflawniadau ffol a osodwyd gan offeiriaid gynt, er traws-feddiannu gallu ac awdurdod arnynt, i'w cadw mewn anwybodaeth, fel na ddyrchafont eu penau, eithr fel y darostynger hwynt yn ol dy eiriau di. Yr ydych chiwi yn dywedyd fod y bobl hyn yn bobl ryddion. Wele, yr wyf fi yn dywedyd eu bod mewn caethiwed. Yr ydych chiwi yn dywedyd fod yr hen brophwydoliaethau hyny yn wir. Wele, yr wyf fi yn dywedyd nad ydych chiwi yn gwybod eu bod yn wir. Yr ydych chiwi yn dywedyd fod y bobl hyn yn bobl euog a syrthiedig, o herwydd trosedd rhieni. Wele, yr wyf fi yn dywedyd nad yw plentyn yn euog o herwydd ei rieni. Ac yr ydych yn dywedyd hefyd y daw Crist. Eithr wele, yr wyf fi yn dywedyd na wyddoch chiwi y bydd Crist. Ac yr ydych yn dywedyd hefyd, y caiff efe ei ladd dros bechodau y byd; ac felly yr ydych yn arwain ymaith y bobl hyn ar ol traddodiadau ffol eich tadau, ac yn ol dymuniadau eich hunain; ac yr ydych yn eu cadw i lawr, fel pe byddai, mewn caethiwed, fel y galloch ymloddesta ar lafur eu dwylaw, nes na feiddiant edrych i fyny gydag eofndra, ac nes na feiddiant fwynhau eu hiawnderau a'u breintiau; ie, ni feiddiant wneuthur defnydd o'r hyn sydd yn eiddo eu hunain, rhag iddynt dramgwyddo eu hoffeiriaid, y rhai sydd yn eu hieuo hwynt yn ol eu dymuniadau, a'u dwyn i gredu trwy eu traddodiadau, a'u breuddwydion, a'u mympwyon, a'u gweledigaethau, a'u dirgelion honedig, y byddai iddynt, os na wnelent yn ol eu geiriau hwy, dramgwyddo rhyw fôd anadabyddus, yr hwn a ddywedant yw Duw; bôd na welwyd ac na adnabuwyd erioed, yr hwn ni fu erioed ac ni fydd byth. Yn awr, pan welodd yr archoffeiriad a'r prif farnwr galedwch ei galon; ie, pan welsant y cablai hyd y nod yn erbyn Duw, ni roddent un ateb i'w eiriau; eithr parasant ei rwymo; a hwy a'i traddodasant ef i ddwylaw y swyddogion, ac a'i danfonasant i dir Zarahemla, fel y dygid ef gerbron Alma, a'r prif farnwr, yr hwn oedd yn lywodraethwr dros yr holl dir.

A dygwyddodd, pan ddygwyd ef gerbron Alma a'r prif farnwr, iddo fyned yn mlaen yu yr un dull ag y gwnaeth yn nhir Gideon; ie, aeth yn mlaen i gablu. Ac efe a gyfododd i fyny gyda geiriau chwyddedig gerbron Alma, ac a ddfenwodd yr offeiriaid a'r athrawon, gan eu cyhuddo o arwain ymaith y bobl ar ol traddodiadau ffol eu tadau, er mwyn ymloddesta ar lafur

y bobl. Yn awr, Alma a ddywedodd wrtho, Ti a wyddost nad ydym ni yn ymloddesta ar lafur y bobl hyn; canys wele, mi a lafuriais hyd y nod er dechreuad teyrnasiad y Barnwyr, hyd yn bresennol, a'm dwylaw fy hun, er fy nghynnaliaeth, yn ngwyneb fy aml deithiau oddiamgylch y tir i draethu gair Duw wrth fy mhobl. Ac er yr holl lafur a gyflawnais yn yr eglwys, ni dderbyniais erioed gymmaint ag un senine am fy ngwaith; nac ychwaith neb o'm brodyr, oddieithr yn yr orsedd farnol; a'r pryd hyny, ni dderbyniasom ond yn unig yn ol y gyfraith am ein hamser. Ac yn awr, os nad ydym yn derbyn dim am ein llafur yn yr eglwys, pa leshad yw i ni lafurio yn yr eglwys, oddieithr i draethu y gwirionedd, fel y caffom lawenyachu yn llawenydd ein brodyr? Yna, pahan y dywedi ein bod yn pregethu wrth y bobl hyn er mwyn elw, pan y gwyddost ti dy hun nad ydym yn derbyn dim elw? Ac yn awr, a wyt ti yn credu ein bod yn twyllo y bobl hyn, a bod hyny yn achosi y fath lawenydd yn eu calonau? A Korihor a'i hatebodd ef, Ydwyf. Ac yna Alma a ddywedodd wrtho, A wyt ti yn credu fod Duw? Ac atebodd yntau, Nac ydwyf. Yn awr, Alma a ddywedodd wrtho, A wadi di drachefn fod Duw, a gwaadu hefyd y Crist? canys wele, yr wyf yn dywedyd wrthyich, Mi a wn fod Duw, ac hefyd y daw Crist. Ac yn awr, pa brawf sydd genyt ti nad oes Duw, neu nad yw Crist i ddyfod? Yr wyf yn dywedyd wrthynt nad oes dim, oddieithr dy air yn unig. Ond, wele, y mae genyf fi bob peth yn dystiolaeth fod y pethau hyn yn wir; ac y mae genyt tithau hefyd bob peth yn dystiolaeth i ti eu bod yn wir; ac a wadi di hwynt? A wyt ti yn credu fod y pethau hyn yn wir? Wele, mi a wn dy fod yn credu, eithr yr wyt wedi dy feddiannu ag ysbryd celwyddog, ac yr ydwyf wedi bwrw ymaith ysbryd Duw, fel na chaffo le ynnot; ond y mae gan y diafol awdurdod arnat, ac y mae yn dy arwain oddiamgylch, gan wneuthur cynlluniau, fel y gallo ddinystrio plant Duw. Ac yn awr, Korihor a ddywedodd wrth Alma, Os dangosi i mi arwydd, fel y gallwyf gael fy argyhoeddi fod Duw, ie, dangos i mi fod ganddo allu, yna argyhoeddir fi o wirionedd dy eiriau. Eithr Alma a ddywedodd wrtho, Ti a gefaist ddigon o arwyddion; a demti di dy Dduw? A ddywedi di, Dangos i mi arwydd, pan y mae genyt dystiolaeth dy holl frodyr hyn, ac hefyd yr holl santaidd brophwydi? Yr ysgrythyrau ydynt wedi eu gosod o'th flaen, ie, ac y mae pob peth yn dynodi fod Duw; ie, y mae hyd y nod y ddaear, a'r holl bethau sydd ar ei gwyneb, ie, a'i symudiad; ie, ac hefyd yr holl blanedau ag sydd yn symud yn eu trefn reolaidd, yn tystiolaethu fod Creawdwr Goruchel; ac er hyny, a ai di oddiamgylch, gan arwain ymaith galonau y bobl hyn, a thystiolaethu wrthynt nad oes un Duw? Ac a wadi di etto yn ngwyneb yr holl dystion hyn? Ac yntau a ddywedodd, Gwnaf, mi a wadaf, oddieithr i ti ddangos i mi arwydd.

Ac yn awr, dygwyddodd i Alma ddywedyd wrtho, Wele, yr

wyf fi yn ofidus o herwydd caledwch dy galon; i.e. am dy fod yn parhau i wrthwynebu ysbryd y gwirionedd, fel y dinystrier dy enaid. Eithr wele, y mae yn well colli dy enaid di, nâ chael o honot fod yn offeryn i ddwyn eneidiau lawer i ddystryw, trwy dy eiriau celwyddog a gwnieithgar; am hyny, os gwadi drachefn, wele, Duw a'th dery di, nes y byddi yn fud, fel na agorych dy enau byth mwyach, ac fel na thwylli y bobl hyn yn hwy. Yn awr, Korihor a ddywedodd wrtho, Nid wyf yn gwadu bodoliaeth Duw, eithr nid wyf yn credu fod Duw; ac yr wyf yn dywedyd hefyd, nad ydych chiwithau yn gwybod fod Duw; ac oddieithr i chwi ddangos i mi arwydd, nis credaf. Yn awr, dywedodd Alma wrtho, Hyn a roddaf i ti yn arwydd, y tarewir di yn fud, yn ol fy ngeiriau; ac yr wyf yn dywedyd, mai yn enw Duw y tarewir di yn fud, fel na chai mwyaich allu i lefaru. Yn awr, pan ddywedodd Alma y geiriau hyn, tarawyd Korihor yn fud, fel nas gallai lefaru, yn ol geiriau Alma. Ac yn awr, pan welodd y prif farnwr hyn, efe a estynodd ei law ac a ysgrifennodd at Korihor, gan ddywedyd, A argyhoeddwyd di o allu Duw? Yn mhwy y dymunaist ar Alma i ddangos ei arwydd? A fynyti ti gystuddio ereill, er dangos arwydd i ti? Wele, efe a ddangosodd i ti arwydd; ac yn awr, a ddadleui di mwy? A Korihor a estynodd ei law ac a ysgrifennodd, gan ddywedyd, Mi a wn fy mod yn fud, oblegid nis gallaf lefaru; a gwn nas gallai dim, oddieithr gallu Duw, ddwyn hyn arnaf; i.e. ac mi a wyddwn hefyd fod Duw. Ond wele, mae'r diafol wedi fy nhwyllo; canys efe a ymddangosodd i mi ar rith angel, ac a ddywedodd wrthyf, Dos ac adferu y bobl hyn, canys y maent oll wedi myned ar gyfeiliorn ar ol Duw anadnabyddus. A dywedodd wrthyf nad oedd un Duw; i.e. a dysgodd fi yr hyn a ddywedwn. Ac mi a ddysgais ei eiriau, o herwydd eu bod yn bieserus gan y meddwl cnawdol; ac mi a'u dysgais, hyd nes y llwyddais yn fawr, yn gymmaint nes yn ddiau i mi gredu eu bod yn wir; ac o herwydd hyn, mi a wrthsafais y gwirionedd, i.e. hyd nes dygais arnaf y felldith fawr hon. Yn awr, ar ol iddo ddywedyd hyn, deisyfodd ar Alma i weddio ar Dduw, fel y cymmerid ymaith y felldith oddiwrtho. Eithr Alma a ddywedodd wrtho, Pe cymmerid ymaith y felldith hon oddi wrthyf, ti a arweinir ymaith galonau y bobl hyn drachefn; am hyny, bydd i ti megys yr ewyllysio yr Arglwydd.

A bu na chymmerwyd ymaith y felldith oddiwrth Korihor; eithr efe a fwriwyd allan, ac a aeth o amgylch o dŷ i dŷ, i gardota ei ymborth. Yn awr, cyhoeddwyd y wybodaeth o'r hyn a ddygwyddodd i Korihor, yn ddioced trwy yr holl dir; i.e. anfonwyd y cyhoeddiad allan gan y prif farnwr, at yr holl bobl trwy y tir, gan hysbysu y rhai oeddynt wedi credu geiriau Korihor, fod yn rhaid iddynt edifarhanu ar frys, rhag i'r un farnedigaeth ddyfod arnynt hwythan.

A bu iddynt oll gael eu hargyhoeddi ynghylch drygioni Korihor; am hyny, hwy a ddychwelwyd oll drachefn at yr

Arglwydd ; a gosododd hyn derfyn ar yr anwiredd yn ol cynllun Korihor. A Korihor a aeth o amgylch o dŷ i dŷ, gan gardota ymborth er ei gynnaliaeth.

A dygwyddodd fel yr oedd yn myned allan yn mhlith y bobl, i.e. yn mhlith pobl ag oedd ar wahan oddiwrth y Nephiaid, ac a alwent eu hunain Zoramiaid, y rhai a arweinid gan ddyn o'r enw Zoram ; ac fel yr oedd yn myned allan i'w mysg, wele, rhedwyd arno, a mathrwyd ef, hyd nes y bu farw ; ac felly gwelwn ddiwedd yr hwn sydd yn gwyrdroi ffyrdd yr Arglwydd ; ac felly gwelwn na chynnal y diafol ei blant yn y dydd diweddaf, eithr llusga hwynt ar frys i uffern.

Yn awr, dygwyddodd ar ei i Korihor gael ei ddiwedd, i Alma dderbyn newydd fod y Zoramiaid yn gwyrdroi ffyrdd yr Arglwydd, a bod Zoram, yr hwn oedd eu penaeth, yn arwain calonau y bobl i ymostwng i eilunod mudion, &c. ; a'i galon ef drachefn a ddechreuodd glafychu, o herwydd anwiredd y bobl ; canys yr oedd yn achos o fawr dristwch i Alma, i wybod am anwiredd yn mhlith ei bobl ; am hyny yr oedd ei galon yn drist iawn, o herwydd gwahaniad y Zoramiaid oddiwrth y Nephiaid. Yn awr, yr oedd y Zoramiaid wedi ymgasglu ynghyd mewn tir a alwent Antionum, yr hwn oedd yn ddwyreiniol i dir Zarahemla, ac yn gorwedd yn agos ar gyffiniau glân y môr, yr hwn oedd ar y deau i dir Jershon, yr hwn hefyd oedd yn cyflinio ar yr anialwch deheuol, yr hwn anialwch oedd yn llawn o'r Lamaniaid. Yn awr, yr oedd y Nephiaid yn mawr ofni y buasai y Zoramiaid yn ymgyfathrachu â'r Lamaniaid, ac y buasai yn achos o golled mawr o ochr y Nephiaid. Ac yn awr, gan fod pregethiad y gair wedi tueddu yn fawr i arwain y bobl i wneuthur yr hyn oedd yn uniawn ; i.e. yr oedd wedi cael effaith fwy nerthol ar feddyliau y bobl nâ'r cleddyf, nac unpeth arall, a ddygwyddodd iddynt : am hyny, Alma a dybiodd yn addas iddynt gael profi rhinwedd gair Duw. Gan hyny, efe a gymmerodd Ammon, ac Aaron, ac Omner ; ac Himni a adawodd efe yn yr eglwys yn Zarahemla ; eithr cymmerodd y tri blaenaf gydag ef, ac hefyd Amulek a Zeezrom, y rhai oeddynt yn Melek ; ac efe a gymmerodd hefyd ddau o'i feibion. Yn awr, ni chymmerodd yr henaf o'i feibion gydag ef ; a'i enw ef oedd Helaman ; eithr enwau y rhai a gymmerodd gydag ef, oeddynt Shiblón, a Corianton ; a dyma oedd enwau y rhai a aeth gydag ef i blith y Zoramiaid, i bregethu y gair iddynt.

Yn awr, yr oedd y Zoramiaid yn ymneillduwyr oddiwrth y Nephiaid ; am hyny, yr oedd gair Duw wedi ei bregethu iddynt. Eithr yr oeddynt wedi syrthio i gyfeiliornadau mawrion, canys ni ofalent gadw gorchymynion Duw, a'i ddeddfau, yn ol cyfraith Moses ; ac ni chadwent gyflawniadau yr eglwys, a pharhau mewn gweddi a deisyfiad at Dduw yn feunyddiol, fel nad elent i brofedigaeth ; i.e. yn fyr, gwyrdroisant ffyrdd yr Arglwydd mewn llawer iawn o enghreifftiau ; am hyny, o herwydd hyn yr aeth Alma a'i frodyr i'r tir, i bregethu y gair iddynt.

Yn awr, pan ddaethant i'r tir, wele, er eu syndod, cawsant allan fod y Zoraniaid wedi adeiladu synagogau, a'u bod yn ymgynnull ynghyd ar un dydd o'r wythnos, yr hwn a alwent hwy yn ddydd yr Arglwydd; ac yr oeddynt yn addoli mewn dull na welodd Alma a'i frodyr crioed o'r blaen; canys yr oedd ganddynt le wedi ei adeiladu yn nghanol eu synagog, lle at sefyll, yr hwn oedd yn mhell uwchlaw y pen; ac nid oedd lle ar ei ben ond yn unig i un person. Am hyny, yr oedd yn rhaid i bwy bynag a ewyllysiai addoli, fyned a sefyll ar ei ben, ac estyn ei ddwyllaw tua'r nef, a gwaeddi â llef uchel, gan ddywedyd, Santaidd, santaidd Dduw; yr ydym yn credu mai tydi wyt Dduw, a chredwn dy fod yn santaidd, ac mai ysbyrd oeddit, ac mai ysbyrd ydwyf, ac mai ysbyrd a fyddi yn dragywydd. Santaidd Dduw, yr ydym yn credu dy fod di wedi ein neillduo ni oddiwrth ein brodyr; ac nid ydym ni yn credu yn nhraddodiadau ein brodyr, y rhai a drosglwyddwyd i lawriddynt hwy trwy blentyndra eu tadau; eithr credwn dy fod wedi ein hethol ni i fod yn blant santaidd i ti; ac hefyd ti a wnaethost yn hysbys i ni na fydd un Crist; ond dy fod di yr un ddde, heddyw, ac yn dragywydd; ac yr wyt wedi ein hethol ni, fel yr achubir ni, tra y mae pawb o'n hamgylch wedi eu hethol i'w bwrw gan dy ddigofaint i uffern; am yr hwn santeiddrwydd, O Dduw, y diolchwn i ti; a diolchwn i ti hefyd am dy fod wedi ein hethol ni, fel na arweinir ni ymaith ar ol traddodiadau ffol ein brodyr, y rhai sydd yn eu rhwymo hwy i gredu yn Nghrist, yr hyn sydd yn arwain eu calonau i grwydro yn mhell oddiwrthyt ti, ein Duw. A thrachefn: Yr ydym yn diolch i ti, O Dduw, ein bod ni yn bobl etholedig a santaidd. Amen.

Yn awr, dygwyddodd ar ol i Alma a'i frodyr, a'i feibion, glywed y gweddïau hyn, iddynt ryfeddu yn ddifawr iawn. Canys, wele, yr oedd pob dyn yn myned ac yn offrymu i fyny yr un gweddïau. Yn awr, gelwid y lle ganddynt hwy yn Ram-cumpton, yr hyn o'i gyfseithu, yw y Saffle Santaidd. Yn awr, oddiar y saffle hwn yr offryment, bob un, yr unrhyw weddi i Dduw, gan ddiolch i'w Duw eu bod wedi eu hethol ganddo, ac nad oedd yn eu harwain ymaith ar ol traddodiadau eu brodyr; ac nad oedd eu calonau wedi eu dwyn ymaith i gredu pethau i ddyfod, y rhai ni wyddent hwy ddim am danynt.

Yn awr, ar ol i'r bobl oll offrymu eu diolchgarwch yn y modd hyn, hwy a ddychwelent i'w cartrefleoedd, ac ni lefarent ddim am eu Duw drachefn, hyd nes y buasent wedi ymgynnull ynghyd eilwaith i'r Saffle Santaidd, i offrymu eu diolchgarwch yn ol eu harfer. Yn awr, pan welodd Alma hyn, gofidwyd ei galon; canys canfyddai mai pobl ddrygonus a gwyrdraws oeddynt; i.e., gwelodd fod eu calonau wedi eu gosod ar aur, ac ar arian, ac ar bob math o ddefnyddïau gwerthfawr. I.e., a gwelodd hefyd fod eu calonau wedi ymddyrchafu yn eu balchder i fawr ymfrost. Ac efe a ddyrchafodd ei lais tua'r nef, ac a waedddodd, gan ddywedyd, O, Arglwydd, pa hŷd y goddest i'th weision

sydd yn trigo isod yma yn y cnawd, i ganfod y fath ddrygioni anfad yn mhlith plant dynion? Wele, galwant arnat ti, O Dduw, ac etto y mae eu calonau wedi eu llyncu i fyny yn eu balchder. Wele, O Dduw, galwant arnat â'u geneuau, tra y maent hwy wedi ymchwyddo hyd at fawdra, ar wag-bethau y byd. Wele, O Dduw, eu gwisgoedd costfawr, a'u modrwyau, a'u breichledau, a'u haddurniadau o aur, a'r holl bethau gwerthfawr yr addurnant eu hunain â hwynt; ac wele, mae eu calonau wedi eu gosod arnynt, ac etto hwy a alwant arnat ti, ac a ddywedant, Yr ydym yn diolch i ti, O Dduw, canys yr ydym ni yn bobl etholedig i ti, tra y cyfrgollir ereill. Ië, a dywedant dy fod di wedi hysbysu iddynt na fydd un Crist. (O Arglwydd Dduw, pa hyd y goddefi i'r fath ddrygioni ac anwiredd fod yn mhlith y bobl hyn? O Arglwydd, a nerthi di fi fel y dygwyl fy ngwendidau? canys yr wyf fi yn egwan, ac y mae y fath ddrygioni yn mhlith y bobl hyn yn poeni fy enaid. (O Arglwydd, fy nghalon sydd drist iawn: a gysuri di fy enaid yn Nghrist. O, Arglwydd a ganiatai di i mi gael nerth, fel y dyoddefwyf mewn amynedd y cystuddiau hyn a ddeuant arnaf, o herwydd anwiredd y bobl hyn? O, Arglwydd, a gysuri di fy enaid, a'm llwyddo i, a'm cyd-weithwyr y rhai sydd gyda mi; ie, Ammon, ac Aaron, ac Omner, ac hefyd Amulek a Zeezrom; ac hefyd fy nau fab; ie, a gysuri di y rhai hyn oll, O Arglwydd? Ië, a gysuri di eu heneidiau yn Nghrist? A ganiatai di iddynt gael nerth, fel y dyoddefont eu cystuddiau, y rhai a ddaw arnynt, o herwydd anwireddau y bobl hyn? O Arglwydd, a ganiatai di i ni gael llwyddiant er eu dwyn hwynt atat ti yn Nghrist? Wele, O Arglwydd, mae eu heneidiau yn werthfawr, a llawer o honynt ydynt ein brodyr; am hyny, O Arglwydd, dyro i ni allu a doethineb, fel y dygom y rhai hyn, ein brodyr, drachefn atat ti.

Yn awr, dygwyddlodd ar ol i Alma ddywedyd y geiriau hyn, iddo guro ei ddwyllaw ar yr holl rai ag oedd gydag ef. Ac wele, fel yr oedd yn curo ei ddwyllaw arnynt, hwy â lanwyd o'r Ysbryd Glân. Ac ar ol hyny, hwy a ymranasant oddiwrth eu gilydd, heb feddwl drostynt eu hunain pa beth a fwytaent, neu pa beth a yfent, neu pa beth a osodent am danynt. A'r Arglwydd a ddarparodd drostynt, fel na newynent, nac ychwaith sychedu; ie, ac hefyd nerthodd hwynt, fel na ddyoddefent un math o gystudd, oddieithr ei fod yn cael ei lyncu i fyny yn ngortolled Crist. Yn awr, yr oedd hyn yn ol gweddi Alma: a hyny o herwydd iddo weddio mewn ffydd.

A bu iddynt fyned allan, a dechreu pregethu gair Duw wrth y bobl, gan fyned i mewn i'w synagogau, ac i'w tai; ie, a phregethasant y gair hyd y nod yn eu heolydd. A dygwyddodd ar ol llawer o lafur yn eu mysg, iddynt ddechreu llwyddo yn mhlith y dosparth tlawd o'r bobl; canys wele, hwy a fwrwyd allan o'r synagogau, o herwydd gwaelder eu gwisgoedd; o ganlyniad ni chaniateid iddynt fyned i mewn i'w synagogau i

addoli Duw, gan yr ystyridd hyny megys affendid ; am hyny yr oeddynt hwy yn dlodion ; ie, cyfrifid hwynt gan eu brodyr megys sothach ; o ganlyniad, yr oeddynt yn dlodion o ran pethau y byd, ac hefyd yn dlodion eu calonau.

Yn awr, fel yr oedd Alma yn dysgu ac yn llefaru wrth y bobl ar fryn Onidah, daeth tyrfa fawr ato, y rhai oeddynt y rhai hyny y llefarasom am danynt, ag oeddynt yn dlodion eu calon, o herwydd eu tylodi gyda golwg ar bethau y byd. A hwy a ddaethant at Alma ; a'r hwn ag oedd yn flaenaf yn eu plith, a ddywedodd wrtho, Wele, pa beth a wna fy mrodyr hyn, canys diystyrir hwy gan bawb, o herwydd eu tlodi : ie, ac yn fwy neillduol gan ein hoffeiraid ; canys bwriasant ni allan o'n synagogau, y rhai a lafuriasom ni yn helaeth i'w hadeiladu, a'n dwylaw ein hunain ; a bwriasant ni allan o herwydd ein mawr dlodi, ac nid oes genym un lle i addoli ein Duw ; ac wele, pa beth a wnawn ? Ac yn awr, pan glywodd Alma hyn, efe a drodd ei hun yn uniongyrchol, a'i wyneb tuag ato, a chanfyddodd, gyda llawenydd mawr ; canys canfyddodd fod eu cystuddiau wedi eu gwir ddarostwng hwynt, a'u bod mewn parotoad i wrandaw y gair ; am hyny, ni lefarodd efe ychwaneg wrth y dyrfa arall, eithr estynodd allan ei law, gan waeddi ar y rhai hyny a ganfyddai, y rhai oeddynt yn wir edifeiriol, a dywedodd wrthynt, Mi a welaf eich bod chwi yn ostyngedig eich calon ; ac os felly, gwyn eich byd. Wele, dywedodd eich brawd, Pa beth a wnawn ? canys ni a fwrir allan o'n synagogau, fel nas gallwn addoli ein Duw. Wele, meddaf wrthyich, a ydych chwi yn meddwl nas gallwch addoli Duw, ond yn y synagogau yn unig ? Ac yn mhellach, mi a ewyllysiwn ofyn, a ydych chwi yn meddwl na ddylech addoli Duw ond unwaith mewn wythnos ? Yr wyf yn dywedyd wrthyich, mai da oedd i chwi gael eich bwrw allan o'ch synagogau, fel y byddoch ostyngedig, ac y gall-och ddysgu doethineb ; canys y mae yn anghenrheidiol i chwi ddysgu doethineb ; canys o herwydd eich bod wedi eich bwrw allan, a'ch bod wedi eich dirmygu gan eich brodyr, oblegid eich mawr dlodi, y dygwyd chwi yn ostyngedig o galon ; canys dygwyd chwi yn ostyngedig o anghenrhaid.—Ac yn awr, o herwydd gael o honoch eich gorfodi i fod yn ostyngedig, gwyn eich byd ; canys y mae dyn weithiau, os gorfodir ef i fod yn ostyngedig, yn ceisio edifeirwch ; ac yn awr, yn ddiau, pwy bynag a edifarhao, a gaiff drugaredd ; a'r hwn a gaffo drugaredd, ac a barhao hyd y diwedd, a fydd yn gadwedig. Ac yn awr, megys ag y dywedais wrthyich chwi, mai gwyn eich byd, o herwydd i chwi gael eich gorfodi i fod yn ostyngedig, ai nid ydych yn meddwl eu bod hwy yn fwy gwynfydedig ag sydd yn darostwng eu hunain o herwydd y gair ? Ie, yr hwn a wir ddarostyingo ei hun, ac a edifarhao am ei bechodau, ac a barhao hyd y diwedd, a fydd yn wynfydedig ; ie, yn llawer mwy gwynfydedig na'r rhai a orfodir i fod yn ostyngedig, o herwydd eu mawr dlodi ; am hyny, gwyn fyd y rhai ymostyngant heb gael eu

gorfodi i ymostwng; neu yn hytrach, mewn geiriau ereill, gwyn fyd yr hwn a gredo yn ngair Duw, ac a fedyddier heb ystyfnigrwydd calon; ië, heb gael ei ddwyn i adnabod y gair, neu ei orfodi i adnabod, cyn y credo. Ië, y mae llawer a ddywedant, Os dangosi i ni arwydd o'r nef, yna ni a gawn wybod mewn sierwydd; yna ni a gredwn.—Yn awr, gofynaf, ai ffydd yw hyn? Wele, meddaf wrthyeh, nage: canys os gŵyr dyn ryw beth, nid oes achos iddo ei gredu, oblegid y mae yn ei wybod. Ac yn awr, pa faint melldigedicach yw yr hwn sydd yn gwybod ewyllys Daw, ac yn peidio ei gwneuthur, nâ'r hwn yn unig sydd yn credu, neu yn unig wedi cael achos i gredu, ac yn syrthio i drosedd? Yn awr, am y peth hwn, bernwch chwi. Wele, meddaf wrthyeh, y mae ar y naill law, megys y mae ar y llall; a bydd i bob dyn yn ol ei waith.

Ac yn awr, megys y dywedais ynghylch ffydd: Nid ffydd yw cael gwybodaeth berffaith am bethau; am hyny, os oes genych ffydd, yr ydych yn gobeithio am bethau anweledig, y rhai ydynt wir. Ac yn awr, wele, yr wyf yn dywedyd wrthyeh; ac mi a fynwn gosio o honoch fod Duw yn drugarog wrth bawb a gredant yn ei enw; am hyny, efe a chwennych, yn y lle cyntaf, i chwi gredu, ië, sef yn ei air. Ac yn awr, y mae efe yn rhoddi ei air trwy angylion, i ddynion; ië, nid i ddynion yn unig, eithr i fenywod hefyd. Yn awr, nid hyn yw'r cyfan: y mae plant bychain yn cael y geiriau wedi eu rhoddi iddynt lawer gwaith, yr hyn sydd yn drysus y doeth a'r dysgedig.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, gan i chwi ddymuno gwybod genyf pa beth a wnech, o herwydd eich bod yn cael eich cys-tuddio a'ch bwrw allan: yn awr, nid wyf am i chwi dybied fy mod yn meddwl eich barnu yn unig yn ol yr hyn sydd wir; canys nid wyf yn meddwl i'r oll o honoch gael eich gorfodi i ymostwng; oblegid, yn wir, credwyf fod rhai yn eich plith a ddarostyngent eu hunain, yn mha amgylchiad bynag y byddent. Yn awr, megys y dywedais ynghylch ffydd—mai nid gwybodaeth berffaith oedd, felly y mae gyda'm geiriau innau. Nis gellwch wybod am eu sierwydd ar y cyntaf i berffeithrwydd, ddim fwy nag yw ffydd yn wybodaeth berffaith. Eithr wele, os dihunwch a chyffroi eich cynneddfau, er gwneuthur prawf o'm geiriau, a defnyddio gronyn o ffydd; ië, hyd y nod pe na allech ragor nâ dymuno credu, gadewch i'r dymuniad hwn weithio ynoch, hyd nes y credoch mewn modd y galloch roddi lle i gyfran o'm geiriau. Yn awr, ni a gymharwn y gair i had. Yn awr, os rhoddwch chwi le, fel y gellir planu had yn eich calon, wele, os bydd yn wir had, neu yn had da, os na fwriwch ef allan trwy eich anghrediniaeth, nes y gwrthwyneboch ysbryd yr Arglwydd, wele, efe a ddechreuach chwyddo yn eich mynwesau; a phan y teimloch y chwydd-symudiadau hyn, chwi a ddechreuwch ddywedyd ynoch eich hunain, Mae yn rhaid mai had da yw hwn, neu fod y gair yn dda, canys y mae yn dechreu eangu fy enaid; ië, y mae yn dechreu goleuo

fy nealltwriaeth ; ië, ac y mae yn dechreu bod yn ddanteithiol genyf. Yn awr, wele, ai ni ychwanegai hyn eich ffydd ? Yr wyf yn dywedyd wrthych, Gwnelai ; er hyny, nid yw wedi cynnyddu yn wybodaeth berffaith. Eithr wele, fel y byddo yr had yn chwyddo, ac yn egino, ac yn dechreu tyfu, yna rhaid i chwi ddywedyd fod yr had yn dda ; canys wele, y mae yn chwyddo, ac yn egino, ac yn dechreu tyfu. Ac yn awr, wele, a ydych chwi yn sier mai had da yw hwn ? Yr wyf yn dywedyd wrthych, Ydych ; canys y mae pob had yn dwyn ei gyffelybrwydd ei hun ; am hyny, os bydd had yn tyfu, y mae yn dda ; eithr os na thyf, wele, nid yw yn dda ; o ganlyniad tefir ef ymaith. Ac yn awr, wele, o herwydd eich bod wedi gwneuthur y prawf, a phlanu yr had, a'i fod yn chwyddo, ac yn egino, ac yn dechreu tyfu, mae yn rhaid y gwyddoch fod yr had yn dda. Ac yn awr, wele, a yw eich gwybodaeth yn berffaith ? Ydyw, y mae eich gwybodaeth yn berffaith yn y peth hwnw, ac y mae eich ffydd yn farw ; a hyn o herwydd eich bod yn gwybod ; canys chwi a wyddoch fod y gair wedi chwyddo eich eneidiau, a gwyddoch hefyd ei fod wedi egino, fod eich dealltwriaeth yn dechreu cael ei goleuo, a'ch meddwl yn dechreu ymeangu. O ynte, ai nid yw hyn yn wirioneddol ? Yr wyf yn dywedyd wrthych, Ydyw ; o herwydd goleuni yw ; a pha beth bynag sydd oleuni y mae yn dda, oblegid ei fod yn weledig ; am hyny, mae yn rhaid y gwyddoch ei fod yn dda. Ac yn awr, wele, ar ol i chwi brofi y goleuni hwn, a yw eich gwybodaeth yn berffaith ? Wele, meddaf wrthych, nac ydyw ; ac ni raid i chwi chwaith droi heibio eich ffydd, canys ni arferasoch eich ffydd ond yn unig i blanu yr had, fel y gallech wneuthur y prawf, i wybod os oedd yr had yn dda. Ac wele, fel y dechreuo y pren dyfu, chwi a ddywedwch, Meithrinwn ef gyda mawr ofal, fel y gwreiddio, ac y tyfo i fyny, a dwyn ffrwyth i ni. Ac yn awr, wele, os meithrinwch ef gyda mawr ofal, efe a wreiddia, ac a dyf, ac a ddwg ffrwyth. Eithr os esgeuluswch y pren, a pheidio meddwl am ei feithrin, wele, ni chaiff ddim gwreiddiau ; a phan ddelo gwres yr haul, a'i sychu, o herwydd nad oes gwreiddiau iddo, y mae yn gwywo, ac yr ydych chwithau yn ei dynu a'i fwrw allan. Yn awr, nid yw hyn o herwydd nad oedd yr had yn dda ; nac ychwaith o herwydd na fyddai ei ffrwyth yn ddymunol. Ond o herwydd fod eich tir chwi yn ddiffwrth, a chwithau yn peidio meithrin y pren ; am hyny, nis gellwch gael ei ffrwyth ef. Ac felly, os na feithrinwch y gair, gan edrych yn mlaen gyda golwg o ffydd ar ei ffrwyth, nis gellwch byth dynu o ffrwyth pren y bywyd. Eithr os meithrinwch y gair, ië, meithrin y pren pan yn dechreu tyfu, trwy eich ffydd, gyda mawr ddyfalwch, ac mewn amynedd, gan edrych yn mlaen ar ei ffrwyth, efe a wreiddia ; ac wele, bydd yn bren yn tyfu i fyny i fywyd tragywyddol ; ac o herwydd eich diwydrwydd, a'ch ffydd, a'ch amynedd gyda'r gair wrth ei feithrin, fel y gwreiddio ynoch chwi, wele,

maes o law, chwi a gewch dynnu o'i ffrwyth, yr hwn sydd dra gwerthfawr, ac yn felys tu hwnt i bob peth melys, ac yn wyn tu hwnt i bob peth gwyn; ië, ac yn bur tu hwnt i bob peth pur; a chwi a gewch wleda ar y ffrwyth hwn, hyd nes y llenwir chwi, fel na newynoch, ac na sychedoch ychwaith. Yna, fy mrodyr, chwi a fedwch wobwr eich ffydd, a'ch diwydrwydd, a'ch amynedd, a'ch hir-ymaros, gan ddysgwyl wrth y pren i ddwyn ffrwyth i chwi.

Yn awr, ar ol i Alma lefaru y geiriau hyn, hwy a ddanfonasant ato i erfyn gwybod pa un a ddylent gredu mewn un Duw, fel y gallent gael y ffrwyth am ba un y llefarodd ef, neu pa fodd y planent yr had, neu y gair, am yr hwn y llefarodd, yr hwn ddywedodd ef sydd raid ei blannu yn eu calonau; neu yn mha fodd y dylent ddechreu ymarfer eu ffydd? Ac Alma a ddywedodd wrthynt, Wele, chwi a ddywedasoch nad allech addoli eich Duw, o herwydd eich bod wedi eich bwrw allan o'ch synagogau. Ond wele, yr wyf fi yn dywedyd wrthyhch, os ydych yn tybied nas gallwch addoli Duw, yr ydych yn cyfeiliorni yn fawr, a dylech chwilio yr ysgrythyrau; ac os ydych yn tybied eu bod hwy wedi dysgu hyn i chwi, nid ydych yn eu deall. A ydych yn cofio darllen yr hyn a ddywedodd Zenos, y prophwyd gynt, ynghylch gweddi neu addoliad? canys efe a ddywedodd, Trugarog ydwyf, O Dduw, canys gwrandawaist fy ngweddi, ië, pan oeddwn yn yr anialwch; ië, buost drugarog pan weddiais ynghylch y rhai oeddynt fy ngelynion, a thi a'u troaist hwynt ataf; ië, O Dduw, a buost drugarog wrthyf pan alwais arnat yn fy maes; pan alwais arnat yn fy ngweddi, a thi a'm gwrandawaist. Ac etto, O Dduw, pan droais i'm tŷ, gwrandawaist fi yn fy ngweddi. A phan droais i'm hystafeli ddirgel, O Arglwydd, a gweddio arnat, ti a'm gwrandawaist; ië, trugarog ydwyf wrth fy mhiant pan alwant arnat, i'w hateb genyt ti, ac nid gan ddynion, a thi a'u gwrandawi hwynt; ië, O Dduw, buost drugarog wrthyf fi, a gwrandawaist fy llef yn nghanol dy gynulleidfaoedd; ië, a gwrandawaist fi hefyd pan oeddwn wedi fy mwrw allan, a'm dirmygu gan fy ngelynion; ië, gwrandawaist fy nghri, a digllonaist wrth fy ngelynion, ac ymwelaist â hwynt yn dy lid, â dinystr buan; a thi a'm gwrandawaist o herwydd fy nghystuddiau a'm honestrwydd; ac er mwyn dy Fab y buost drugarog fel hyn wrthyf: am hyny, mi a alwaf arnat yn fy holl cystuddiau; canys ynaf ti y mae fy llawenydd; canys ti a droaist dy farnedigaethau oddiwrethf, er mwyn dy Fab.

Ac yn awr, Alma a ddywedodd wrthynt, A ydych chwi yn credu yr ysgrythyrau hyny a ysgrifenydd gan y rhai gynt? Wele, os ydych, rhaid i chwi gredu yr hyn a ddywedodd Zenos; canys wele, efe a ddywedodd, Ti a droaist dy farnedigaethau ymaith, er mwyn dy Fab. Yn awr, wele, fy mrodyr, mi a ewyllysiwn ofyn os ydych wedi darllen yr ysgrythyrau? Os ydych, pa fodd yr ydych yn anghredu yn Mab Duw? Canys id yw yn ysgrifenedig, mai Zenos yn unig a lefarodd am y

pethau hyn, eithr Zenock hefyd a lefarodd am y pethau hyn; canys wele, efe a ddywedodd, Digllawn wyt, O Arglwydd, wrth y bobl hyn, o herwydd ni fymant ddeall am dy drugareddau y rhai a roddai iddynt, er mwyn dy Fab. Ac yn awr, fy mrodyr, gwelwch fod prophwyd cyntefig arall wedi tystiolaethu am Fab Duw; ac o herwydd na ddeallai y bobl ei eiriau, hwy a'i llabyddiasant. Eithr wele, nid hyn yw'r cyfan; nid dyma yr unig rai sydd wedi llefaru am Fab Duw. Wele, llefarwyd am dano gan Moses; i.e., ac wele, cyfodwyd cysgod yn yr anialwch, fel y gallai pwy bynag a edrychai arno fyw. A llawer a edrychasant ac a fuont byw. Eithr ychydig ddeallodd meddwl y pethau hyn, a hyn o herwydd caledwch eu calonau. Ond yr oedd llawer mor gelyd fel na edrychent; am hyny, hwy a drengasant. Yn awr, yr achos na edrychent yw, o herwydd na chredent yr iachâu hwynt. O fy mrodyr, pe gallech chiwi gael eich iachau, ddim ond trwy dafu eich golygon o amgylch, ai ni edrychech chiwi yn gyflym, fel yr iacheid chiwi, neu a ddewisoch chiwi galedi eich calonau mewn anghrediniaeth, a bod yn ddiog, fel na thaflech eich golygon o amgylch, fel y trengoch? Os felly, gwae a ddaw arnoch; ond os nid felly, yna taffwch eich golygon o amgylch, a dechreuwch gredu yn Mab Duw, y daw i wared ei bobl, ac y dyoddefa a marw er rhoddi iawn am eu pechodau; ac yr adgyfoda draehfn oddi-wrth y meirw, yr hyn a ddwg oddiamgylch yr adgyfodiad, y caiff pob dyn sefyll ger ei fron, i'w barnu, yn nydd y farn ddiweddaf, yn ol eu gweithredoedd. Ac yn awr, fy mrodyr, mi a ddymunwn i chiwi bianu y gair hwn yn eich calonau, ac fel y mae yn dechreu chwyddo, felly meithrinwch of trwy eich ffydd. Ac wele, efe a ddaw yn bren, yn tyfu ynoch i fywyd tragwyddol. Ac yna caniatad Duw i chiwi fod eich beichiau yn ysgafn, trwy lawenydd ei Fab. A hyn oll a ellwch wneuthur, os ewyllysiwch. Amen.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Alma lefaru y geiriau hyn wrthynt, iddo eistedd ar y ddaear, ac Amulek a gyfododd ac a ddechreuodd eu dysgu, gan ddywedyd, Fy mrodyr, meddyl-iwyf ei fod yn annhosibl eich bod yn anwybodus o'r pethau a lefarwyd am ddyfodiad Crist, yr hwn y dysgwn ni ei fod yn Fab Duw; i.e., mi a wn i'r pethau hyn gael eu dysgu i chiwi yn helaeth, cyn i chiwi ymasilliduo o'n mysg ni. Ac megys ag yr ydych wedi dymuno ar fy anwyl frawd, i hysbysu i chiwi pa beth a wnewch, o herwydd eich cystuddiau; ac y mae efe wedi llefaru rhywfaint wrthyeh er paratoi eich meddyliau; i.e., ac y mae wedi eich annog i ffydd, ac amynedd; i.e., fel y galloch gael cymmaint o ffydd ag i bianu y gair yn eich calonau, fel y galloch wneyd prawf o'i ddaioni; ac yr ydym ni wedi canfod mai y cwestiwn mawr yn eich meddyliau yw, pa un a yw y gair yn Mab Duw, neu ynte na fydd un Crist. Ac yr ydych chwithau hefyd wedi canfod i'm brawd brofi i chiwi, mewn amryw enghreifftiau, fod y gair yn Nghrist, er iachawdwriaeth.

Mae fy mrawd wedi apelio at eiriau Zencs, fod prynedigaeth yn dyfod trwy Fab Duw, ac hefyd at eiriau Zenock; ac y mae wedi apelio at Moses, er profi fod y pethau hyn yn wir. Ac yn awr, wele, mi a dystiolaethaf wrthyh o honof fy hun, fod y pethau hyn yn wir. Wele, meddaf wrthyh, yr wyf fi yn gwybod y daw Crist i blith plant dynion, i gymmeryd arno droseddiadau ei bobl, ac y rhodda iawn dros bechodau y byd; canys yr Arglwydd Dduw a'i llefarodd; oblegid yr oedd yn anghenrheidiol gwneuthur iawn; canys yn ol cynllun mawr y Duw tragywyddol, yr oedd yn rhaid gwneuthur iawn, neu ynte cyfrgollid holl ddynolryw yn anocheladwy; ië, y mae pawb wedi ymgaledu; ië, y mae pawb wedi syrthio, ac yn golledig, a rhaid iddynt farw. oddieithr i'r iawn anghenrheidiol gael ei gwneuthur; canys y mae yn anghenrheidiol fod aberth mawr a diweddaf; ië, nid aberth dyn, nac anifel, nac un math o chediad; canys ni chaiff fod yn aberth dynol: eithr rhaid iddo fod yn aberth anfeidrol a thragywyddol. Yn awr, nid oes un dyn a all aberthu ei waed ei hun, a ddichon roddi iawn am bechodau arall. Yn awr, os llofruddia dyn, a gymmer cin cyfraith ni, yr hon sydd gyflawn, fywyd ei frawd? Yr wyf yn dywedyd wrthyh, Na wna. Bithr gofyna y gyfraith fywyd yr hwn a lofruddiodd; am hyny, nis gall dim, yn fyr o iawn anfeidrol, fod yn dligonol dros bechodau y byd; o ganlyniad, mae yn anghenrheidiol fod aberth mawr a diweddaf; ac yna y bydd. neu mae yn anghenrheidiol fod, attalfa ar dywallt gwaed; yna y cyflawnir cyfraith Moses; ië, hi a gyflawnir oll; pob iot a thipyn, ac ni chaiff dim fyned heibio. Ac wele, hyn yw holl feddwl y gyfraith; yr oll yn cyfeirio at yr aberth mawr a diweddaf; a'r aberth mawr a diweddaf fydd Mab Duw: ië, anfeidrol a thragywyddol; ac felly y dwg efe iachawdwriaeth i'r holl rai hyny a gredant yn ei enw; gan mai hyn yw dyben yr aberth diweddaf hwn, i ddwyn oddiamgylch ymysgaroedd trugaredd, y rhai sydd yn gorchfygu cyfiawnder ac yn dwyn oddiamgylch fodd i ddynion gael ffydd er edifeirwch. Ac felly y gall trugaredd foddioni gofynion cyfiawnder, a'u hamgylchynu yn mreichiau diogelwch; tra mae yr hwn ni weithredo ffydd er edifeirwch, yn agored i holl gyfraith gofynion cyfiawnder; am hyny, dim ond i'r hwn sydd ganddo ffydd er edifeirwch, y dygir oddiamgylch y cynllun mawr a thragywyddol o brynedigaeth. Gan hyny, caniatad Duw i chwi, fy mrodyr, i ddechreu ymarfer eich ffydd er edifeirwch, fel y dechreuoch alw ar ei enw santaid, am iddo drugarhau wrthyh; ië, galwch arno am drugaredd; canys y mae efe yn alluog i achub; ië, ymostyngwch, a pharhewch mewn gweddi ato: galwch arno tra y byddoch yn eich maesydd; ië, dros eich holl ddeadelloedd: galwch arno yn eich tai, ië, dros eich holl deulu, yn y boreu, ganol dydd, ac yn y prydawn; ië, galwch arno yn erbyn gallu eich gelynion; ië, galwch arno yn erbyn y diafol, yr hwn sydd yn elyn pob cyfiawnder. Galwch arno

dros gnydau eich maesydd, fel y llwyddoch ynddynt; galwch dros ddeadelloedd eich maesydd, fel y lliosogont. Eithr nid hyn yw'r cyfan: rhaid i chwi dywalit eich eneidiau yn eich ystafelloedd dirgel, ac yn eich cudd-fanau, ac yn eich anial-leoedd; ië, a phan na fyddech yn galw ar yr Arglwydd, bydded eich calonau yn llawn, yn ymarllwys mewn gweddi ato ef yn barhaus dros eich llwyddiant chwi, ac hefyd dros lwyddiant y rhai sydd o'ch amgylch.

Ac yn awr, wele, fy anwyl frodyr, yr wyf yn dywedyd wrthy, na feddyliwch mai hyn yw'r cyfan; canys ar ol i chwi wneuthur yr holl bethau hyn, os trowch ymaith yr anghenus, a'r noeth, ac ni ymwelwch â'r claf a'r cystuddiedig, a chyfranu o'ch eiddo, os oes genych, i'r rhai sydd mewn anghen; yr wyf yn dywedyd wrthy, os na wnnewch ddim o'r pethau hyn, wele, eich gweddi sydd ofer, ac nid yw yn lleshau dim i chwi, a chwithau ydych megys rhagrithwyr, y rhai sydd yn gwađu y ffydd; am hyny, os na chofiwch i fod yn elusengar, yr ydych megys sorod, yr hwn a fwria y coethyddion allan (gan nad yw o werth), ac a fathrir dan draed dynion.

Ac yn awr, fy mrodyr, mi a fynwn, ar ol i chwi dderbyn cynnifer o dystion, gan weled fod yr ysgrythyrau santaidd yn tystiolaethu am y pethau hyn, ddyfod o honoch a dwyn ffrwyth i edifeirwch; ië, mi a fynwn i chwi ddyfod allan, a pheidio caledu eich calonau yn hwy; canys wele, yn awr yw yr amser, a dydd eich iachawdwriaeth; am hyny, os edifarhewch ac ni chaledwch eich calonau, yn uniongyrchol y dygir y cynllun mawr o brynedigaeth oddiamgylch i chwi. Canys wele, y bywyd hwn yw yr amser, i ddynion barotoi i gyfarfod â Duw; ië, wele, dydd y bywyd hwn yw y dydd i ddynion gyflawni eu gwaith. Ac yn awr, megys y dywedais wrthy, yr o'r blaen, gan eich bod wedi cael cynnifer o dystion, am hyny yr wyf yn deisyf arnoch, na oedoch ddydd eich edifeirwch hyd y diwedd; canys ar ol dydd y bywyd hwn, ag a roddir i ni er parotoi erbyn tragywyddoldeb, wele, os na ddefnyddiwn ein hamser tra yn y bywyd hwn, yna mae y nos o dywyllwch yn dyfod, pan na ellir cyflawni dim gwaith ynddi. Nis gellwch ddywedyd, ar ol eich dwyn i'r cyfng ofnadwy hwnw, Mi a edifarhaf, mi a ddychwelaf at fy Nuw. Na, nis gellwch ddywedyd hyn; canys yr ysbryd hwnw ag sydd yn meddiannu eich cyrff ar yr amser y byddoch yn myned allan o'r bywyd hwn, yw yr un ysbryd ag a gaiff allu i feddiannu eich corff yn y byd tragywyddol. Canys wele, os ydych chi wedi oedi dydd eich edifeirwch, ië, hyd angu, wele, aethoch yn ddarostyngedig i ysbryd y diafol, ac efe a'ch selia yn eiddo iddo ef; am hyny, y mae ysbryd yr Arglwydd wedi cilio oddiwrthy, ac nid oes ganddo le ynnoch; ac y mae'r diafol wedi cael pob awdurdod arnoch; a hon yw sefyllfa olaf y drygionus. A hyn a wn, oblegid y mae'r Arglwydd wedi dywedyd, nad yw yn trigo mewn temlau halogedig, eithr yn nghalonau y rhai cyflawn y triga efe; ië, ac efe a

ddywedodd hefyd, y caiff y cyflawn eistedd yn ei deyrnas, heb fyned allan byth mwy: eithr eu gwisgoedd a genir, trwy waed yr Oen.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, yr wyf yn ewyllysio i chwi gofio y pethau hyn, a gweithio allan eich iachawdwriaeth mewn ofn gerbron Duw, ac na wadoch mwyach ddyfodiad Crist; na ymdrechoch mwyach yn erbyn yr Ysbryd Glân, eithr ei dderbyn, a chymmeryd arnoch enw Crist; ymostwng hyd y nod i'r llwch, ac addoli Duw yn mha le bynag y byddwch ynddo, mewn ysbryd ac mewn gwirionedd; a byw mewn diolchgarwch beunyddiol, am yr aml drugareddau a bendithion a rydd i chwi; ie, ac yr wyf hefyd yn eich annog, fy mrodyr, i fod yn wyliadwrus mewn gweddi yn wastadol, fel na arweinier chwi ymaith trwy brofedigaeth y diafol, fel na orchfygo chwi, ac na ddeloch yn ddeiliaid iddo yn y dydd diweddaf: canys, wele, nid yw efe yn eich gwobrwyo â dim da. Ac yn awr, fy anwyl frodyr, mi a'ch annogwn i gael amynedd, ac i ddwyn pob math o gystuddiau; ac i beidio cablu y rhai a'ch bwriant allan o herwydd eich mawr dlodi, rhag i chwi fyned yn bechaduriaid fel hwythau; eithr bod o honoch yn amyneddgar, a dwyn y cystuddiau hyny, mewn gobaith disigl y cewch orphwys rhyw ddydd oddiwrth eich holl gystuddiau.

Yn awr, dygwyddodd, ar ol i Amulek orphen y geiriau hyn, iddynt ymadael oddiwrth y dyrfa, a dyfod drosodd i dir Jer-shon; ie, a'r lleill o'r brodyr, ar ol iddynt bregethu y gair wrth y Zoraniaid, a ddaethant drosodd hefyd i dir Jer-shon.

A dygwyddodd ar ol i'r rhan fwyaf poblog o'r Zoraniaid ymgynghori ynghyd ynghylch y geiriau a bregethwyd wrthynt, iddynt fod yn ddigllawn o herwydd y gair, oblegid yr oedd yn dystyrio eu celfyddyd; am hyny, ni wrandawent ar y geiriau. A hwy a ddanfonasant ac a gasglasant ynghyd trwy y tir oll, yr holl bobl, ac a ymgynghorasant â hwynt ynghylch y geiriau a lefarwyd. Yn awr, ni adawodd eu penaethiaid, a'u hoffeiriaid, a'u hathrawon, i'r bobl wybod ynghylch eu dymuniadau; am hyny, hwy a gawsant allan feddyliau yr holl bobl yn ddir-gelaidd.

A bu ar ol iddynt gael allan feddyliau yr holl bobl, i'r rhai ag oeddynt yn flafriol i'r geiriau a lefarwyd gan Alma a'i frodyr, gael eu bwrw allan o'r tir; ac yr oeddynt yn llawer; a hwythau hefyd a ddaethant drosodd i dir Jer-shon.

A bu i Alma a'i frodyr weinyddu iddynt. Yn awr, yr oedd pobl y Zoraniaid yn ddigllawn wrth bobl Ammon ag oedd yn Jer-shon; a phrif lywodraethwr y Zoraniaid, gan fod yn ddyn tra drygionus, a ddanfonodd at bobl Ammon, i ddymuno arnynt fwrw allan o'u tir yr holl rai a ddaethant drosodd oddi wrthynt hwy i'w tir. Ac efe a chwythodd lawer o fygythion yn eu herbryn hwynt. Ac yn awr, nid oedd pobl Ammon yn ofni eu geiriau, am hyny ni fwriasant hwynt allan, eithr derbyniasant holl dlodion y Zoraniaid a ddaethant drosodd atynt;

ac a'u hamgeleddasant, ac a'u dilladasant, ac a roddasant iddynt diroedd yn etifeddiacth; a gweiniasant iddynt yn ol eu hanghenrheidiau. Yn awr, cyffrôdd hyn y Zoraniaid i ddigofaint yn erbyn pobl Ammon, a hwy a ddechreusant gymmysgu a'r Lamaniaid, a'u cyffroi hwythau hefyd i ddigofaint yn eu herbyn: ac felly y Zoraniaid a'r Lamaniaid a ddechreusant ymbarotoi i ryfel yn erbyn pobl Ammon, ac hefyd yn erbyn y Nephiad. Ac felly y terfynodd y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

A phobl Ammon a ymadawsant o dir Jershon, ac a ddaethant drosodd i dir Melek, ac a roddasant le yn nhir Jershon i fyddinoedd y Nephiad, fel yr ymladdent â byddinoedd y Lamaniaid, a byddinoedd y Zoraniaid; ac felly y dechreuodd rhyfel rhwng y Lamaniaid a'r Nephiad, yn y ddeunawfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr; a rhoddir hanes am eu rhyfeloedd yn ol llaw. Ac Alma, ac Ammon, a'u brodyr, ac hefyd dau fab Alma, a ddychwelasant i dir Zarahemla, ar oi bod yn offerynau yn nwyllaw Duw i ddwyn llaweroedd o'r Zoraniaid i edifeirwch; a chynnifer ag a ddigwyd i edifeirwch, a yrwyd allan o'u tir; eithr y mae ganddynt diroedd yn etifeddiacth yn nhir Jershon, ac y maent wedi cymmeryd arfau i amddiffyn eu hunain, a'u gwagedd, a'u plant, a'u tiroedd. Yn awr, Alma, gan fod yn ofidus oblegid anwiredd ei bobl, i.e., oblegid y rhyfeloedd, a'r tywallt gwaed, a'r amrafaelion ag oedd yn eu mysg; ac wedi bod yn traethu y gair, neu wedi danfon i draethu y gair, yn mhlith yr holl bobl yn mhob dinas; a chan weled fod calonau y bobl yn dechreu ymgaedu, a'u bod yn dechreu cymmeryd eu tramgwyddo o herwydd manylrwydd y gair, yr oedd ei galon yn drist iawn; am hyny, efe a achosodd i'w feibion yngynnull ynghyd, fel y gallai roddi i bob un o honynt ei orchymyn, ar wahan, ynghylch y pethau a berthynent i iachawdwriaeth. Ac y mae genym hanes ei orchymynion, y rhai a roddodd iddynt yn ol ei gof-lyfr ef ei hun.

PENNOD XVII.

Gorchymynion Alma, i'w fab Helaman.

Fy mab, rho glust i'm geiriau; canys yr wyf yn tyngu wrthyt, yn gymmaint ag y cedwi orchymynion Duw, ti a lwyddi yn y tir. Mi a ewyllysiwn i ti wneuthur megys y gwnaethum i, wrth gofio am gaethiwed ein tadau; canys yr oeddynt hwy mewn caethiwed, ac nis gallai neb eu gwared oddieithr Duw Abraham, a Duw Isaac, a Duw Jacob; ac yn ddiau efe a'u gwaredodd hwynt yn eu cystuddiau. Ac yn awr, O fy mab Helaman, wele, yr wyt ti yn dy ieuentyd, ac am hyny, mi a ddeisyfais arnat i wrandaw fy ngeiriau, a dysgu genyf; canys

mi a wn, mai pwy bynag a osodo eu hymddiried yn Nuw, a gynnelir yn eu treialon, a'u trafferthion, a'u cystuddiau, ac a ddyrchafir yn y dydd diweddaf; ac ni fynwn i ti feddwl fy mod yn gwybod o honof fy hun — nid trwy y tymmorol, eithr trwy yr ysbrydol; nid trwy y meddwl cnawdol, eithr trwy Dduw. Yn awr, wele, meddaf wrthych, pe na buaswn wedi fy ngeni o Dduw, nis gwybyddwn y pethau hyn; eithr Duw, trwy enau ei angel santaidd, a wnaeth y pethau hyn yn hysbys i mi, nid o herwydd un teilyngdod ynof fi, canys myned o amgylch oeddwn i gyda meibion Mosiah, i geisio ddynystrio eglwys Dduw; eithr, wele, Duw a ddanfonodd ei angel santaidd i'm rhwystro ar y ffordd. Ac wele, efe a lefarodd wrthym, megys pe bai â llais taran, a'r holl ddaear a grynodd dan ein traed, ac ni a syrthiasom oll ar y ddaear, canys ofn yr Arglwydd a ddaeth arnom. Eithr, wele, y llais a ddywedodd wrthyf, Cyfod. Ac mi a gyfodais ac a safais i fyny, ac a welais yr angel. Ac efe a ddywedodd wrthyf, Os myni gael dy ddynystrio o honot dy hun, na cheisia mwyach i ddynystrio eglwys Dduw.

A dygwyddodd i mi syrthio ar y ddaear; ac am yspaid tri diwrnod a thair noson, nis gallwn agor fy ngenau, nac ychwaith ddefnyddio fy aelodau. A lefarodd yr angel ragor o bethau wrthyf, y rhai a glywyd gan fy mrodyr, eithr nis clywais i hwynt; canys pan glywais i y geiriau, Os dynystir di o honot dy hun, na cheisia mwyach i ddynystrio eglwys Dduw, tarawyd fi â'r fath ofn mawr a syndod, rhag ysgatfydd i mi gael fy nynystrio, fel y syrthiais i'r ddaear, ac ni chlywais ragor; eithr mi a ddirboenwyd â phoenau tragywyddol, canys yr oedd fy enaid wedi ei rwygo i'r graddau mwyaf, a'i ddirboeni gyda'm holl bechodau. Ie, mi a gofiais fy holl bechodau a'm hanwireddau, o herwydd y rhai y poenydiwyd fi â phoenau uffern; ie, gwelais i mi ryfela yn erbyn fy Nuw, ac na chadwais ei orchymynion santaidd; ie, ac yr oeddwn wedi lladd llawer o'i blant, neu yn hytrach wedi eu harwain ymaith i ddystryw; ie, ac yn fyr, yr oedd fy anwireddau mor fawr, nes yr oedd hyd y nod y meddwl o ddyfod i bresennoldeb fy Nuw, yn poenydio fy enaid ag arswyd annesgrifiadwy. Meddylw'n, O na allwn gael fy alltudio a'm difodi, gorff ac enaid, fel na'm dygid i sefyll yn mhresennoldeb fy Nuw, i gael fy marnu am fy ngweithredoedd. Ac yn awr, am dri diwrnod a thair noson y dirboenwyd fi, ie, â phoenau enaid condemniedig.

A dygwyddodd tra y dirboenid fi felly gan arteithiau, a thra y rhwygid fi gan y cof o'm haml bechodau, wele, mi a gofiais hefyd glywed fy nhad yn prophwydo wrth y bobl, ynghylch dyfodiad un Iesu Grist, Mab Duw, i roddi iawn dros bechodau y byd. Yn awr, tra y gafaclai fy meddwl yn y drychfeddwl hwn, mi a waeddais yn fy nghalon, O Iesu, tydi Fab Duw, trugarha wrthyf, yr hwn wyf mewn bustl chwerwder, ac wedi fy amgylchynu gan dragywyddol gadwynau marwolaeth. Ac yn awr, wele, pan feddyliais hyn, ni fedrwn gofio fy mhoenau

mwyach; ië, ni'm rhwygwyd gan y cof o'm pechodau mwyach. Ac O, y fath lawenydd, a'r fath oleuni rhyfeddol a ganfyddais; ië, fy enaid a lanwyd gan lawenydd mor fawr ag oedd fy mhoen; ië, meddaf wrthyt, fy mab, ni allai dim fod mor ddygn a chwerw, ag oedd fy mhoenau. Ië, a thrachefn meddaf wrthyt, fy mab, nas gallai, ar y llaw arall, fod dim mor rhagorol a melys, ag oedd fy llawenydd; ië, meddyliwn fy mod yn gweled, megys y gwelodd ein tad Lehi, Duw yn eistedd ar ei orsedd, wedi ei amgylchynu gan dorfeydd dirif o angylion, yn yr agwedd o ganu a moli eu Duw: ië, a'm henaid a hiraethai i fod yno. Eithr wele, derbyniodd fy aelodau eu nerth drachefn, ac mi a safais ar fy nhraed, ac a amlygais i'r bobl fy mod wedi fy ngeni o Dduw; ië, ac o'r amser hwnw, hyd yn bresennol, mi a lafuriais yn ddibaid, fel y dygwn eneidiau i edifeirwch; fel y dygwn hwynt i brofi y llawenydd mawr a brofais i, fel y gallent hwythau hefyd gael eu geni o Dduw, a'u llanw â'r Ysbyrd Glân. Ië, ac yn awr, wele, O fy mab, yr Arglwydd a rydd i mi lawenydd mawr iawn yn ffrwyth fy llafur; canys trwy y gair a gyfranodd efe i mi, y mae llawer wedi eu geni o Dduw, ac wedi profi megys y profais innau, ac wedi gweled lygad yn llygad, megys y gwelais innau; am hyny, hwy a wyddant am y pethau hyn, am ba rai y llefarais, megys y gwn innau; ac y mac'r wybodaeth sydd genyf fi, o Dduw. Ac mi a gynnaliwyd mewn treialon a thrafferthion o bob math, ië, ac mewn pob math o gystuddiau; ië, Duw a'm gwaredodd o garchar, ac o rwymau, ac o farwolaeth; ië, ac yr wyf yn gosod fy ymddiried ynddo, ac efe a'm gwareda etto; ac mi a wn yr adgyfoda fi yn y dydd diweddaf, i breswyllo gydag ef mewn gogoniant; ië, ac mi a'i molaf yn dragwydd, canys efe a ddygodd ein tadau allan o'r Aifft, ac a lyncodd yr Aifftiaid yn y môr coch; ac efe a'u harweiniodd hwynt trwy ei allu i wlad yr addewid; ië, a gwaredodd hwynt o gaethiwed, o amser i amser; ië, a ddygodd hefyd ein tadau ninnau allan o Jerusalem; ac hefyd, trwy ei allu dragwyddol, gwaredodd hwynt o gaethiwed, o amser i amser, hyd y dydd presennol; ac mi a gedwais eu caethiwed o hyd mewn cof: ië, a dylit tithau hefyd gadw eu caethiwed mewn cof, megys y gwnaethym innau. Eithr, wele, fy mab, nid hyn yw'r cyfan; canys ti a ddylit wybod, megys y gwn innau, os cedwi orchymynion Duw, y llwyddi yn y tir; a dylit wybod hefyd, os na chedwi orchymynion Duw, y torir di ymaith o'i bresennoldeb. Yn awr, y mae hyn yn ol ei air ef.

Ac yn awr, fy mab Helaman, yr wyf yn gorchymyn i ti gymmeryd y cof-lyfrau a ymddiriedwyd i mi; ac yr wyf yn gorchymyn i ti hefyd gadw hanes am y bobl hyn, megys ag y gwnaethym innau, ar lasnau Nephi, a chadw yr holl bethau hyn yn gyssegredig, megys y cedwais innau hwynt: canys i ddyben doeth y cedwir hwynt; a'r llafnau pres hyn y rhai a gynnwysant y cerfiadau hyn, ag sydd â chof-ysgrifau yr ysgrhythrau santaidd arnynt, lle y mae achyddiaeth ein cyn-

dadau, hyd y nod o'r dechreuad. Ac wele, prophwydwyd gan ein tadau y cawsent eu cadw a'u trosglwyddo i waered o un genedlaeth i'r llall, a'u cadw a'u diogelu gan law yr Arglwydd, hyd nes y caent fyned at bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, fel y caffent wybod am y dirgelion a gynnwysir ynddynt. Ac yn awr, wele, os cedwir hwynt, mae yn rhaid iddynt ddal yn eu dysclaerdeb; i.e. a hwy a ddaliant yn eu dysclaerdeb; i.e. ac hefyd yr holl lasnau a gynnwysant ysgrifen santaidd. Yn awr, gelli di dybied mai fflineb yw hyn ynof fi; eithr, wele meddaf wrthyt, trwy bethau bychain a syml, y dygir pethau mawrion oddiamgylch; ac y mae offerynnau bychain mewn llawer o enghreifftiau, yn dyrys y doethion. Ac y mae yr Arglwydd Dduw yn gweithio trwy offerynnau er dwyn oddiamgylch ei ddybenion mawrion a thragywyddol; a thrwy offerynnau bychain iawn y mae yr Arglwydd yn dyrys y doethion, ac yn dwyn oddiamgylch iachawdwriaeth llawer o eneidiau. Ac yn awr, bu hyd yma yn ddoethineb yn Nuw, fod y pethau hyn yn cael eu cadw: canys wele, y maent wedi ychwanegu cof y bobl hyn, i.e. ac argyhoeddi llawer o gyfeilorni eu ffyrdd, a'u dwyn i wybodaeth o'u Duw, er iachawdwriaeth eu heneidiau. I.e. meddaf wrthyt, oni buasai y pethau hyn a gynnwysa y cof-ysgrifau yma, y rhai ydynt ar y llafnau hyn, ni allai Ammon a'i frodyr argyhoeddi cynnifer o filoedd o'r Lamaniaid, o draddodiad anghywir eu tadau; i.e. y cof-ysgrifau hyn a'u geiriau hwy, a'u dygodd i edifeirwch; hyny yw, dygasant hwynt i wybodaeth o'r Arglwydd eu Duw, ac i orfoleddu yn Iesu Grist, eu Gwaredwr. A phwy a fyddant yn foddion i ddwyn filoedd llawer o honynt hwy, i.e. ac hefyd filoedd llawer o'n brodyr gwargaled, y Nephtiaid, y rhai yn awr a ymgaledant eu calonau mewn pechod ac unwiredd, yn erbyn gwybodaeth o'u Gwaredwr? Yn awr, nid yw y dirgelion hyn etto wedi eu hysbysu i mi yn gyflawn; am hyny, ymattaliaf. A gall fod yn ddigon, os dywedaf yn unig, eu bod wedi eu cadw er dyben doeth, yr hwn ddyben sydd hysbys i Dduw; canys efe a gynghora mewn doethineb dros ei holl weithredoedd, a'i lwybrau ef ydynt uniawn, a'i yrfa yn un cylchdro tragywyddol. O cofia, cofia, fy mab Helaman, pa mor gaeth yw gorchymynion Duw. Ac efe a ddywedodd, Os cedwi fy ngorchymynion i, ti a lwyddi yn y tir; eithr os na chedwi ei orchymynion, ti a dorir ymaith o'i bresennoldeb. Ac yn awr, cofia, fy mab, fod Duw wedi ymddiried y pethau hyn i ti, y rhai ydynt gyssegredig, y rhai a gadwodd efe yn gyssegredig, a'r rhai hefyd a gadwa ac a ddiogela efe i ddyben doeth ynddo ef, fel y dangoso ei allu i genedlaethau dyfodol.

Ac yn awr, wele yr wyf yn mynegi wrthyt trwy ysbryd y brophwydoliaeth, os troseddi di orchymynion Duw, wele, y pethau hyn ag ydynt santaidd, a gymmerir ymaith oddiwrthyt trwy allu Duw, a thithau a draddodir i satan, fel y nithio di fel us o flaen y gwynt; eithr os cedwi orchymynion Duw, a

gwneuthur y pethau hyn ag ydynt yn santaidd, yn ol yr hyn a orchymyno yr Arglwydd i ti (canys rhaid i ti apelio at yr Arglwydd ynghylch pob peth pa bynag a raid i ti wneuthur o honynt), wele, nis gall gailu daear nac uffern eu cymmeryd oddiwrthyt, canys y mae Duw yn abl cyflawni ei holl eiriau; canys efe a gyflawna ei holl addewidion, y rhai a wna i ti, oblegid cyflawnodd ei addewidion y rhai a wnaeth i'n tadau. Canys efe a addawodd iddynt hwy y cadwai y pethau hyn i ddyben doeth ynddo ef, fel y dangosai ei allu i genedlaethau dyfodol.

Ac yn awr, wele, y mae wedi cyflawni un dyben, sef adferiad miloedd lawer o'r Lamaniaid i wybodaeth o'r gwirionedd; ac y mae wedi dangos ei allu ynddynt, ac hefyd dangosa etto ei allu ynddynt, i genedlaethau dyfodol; am hyny, hwy a gedwir; o ganlyniad, yr wyf yn gorchymyn i ti, fy mab Helaman, i fod yn ddiwyd i gyflawni fy holl eiriau, a bod yn ddiwyd i gadw gorchymynion Duw, fel y maent yn ysgrifnodedig.

Ac yn awr, mi a lefaraf wrthyt ynghylch y pedwar llafn ar hugain hyny, am i ti eu cadw, fel y byddo i ddirgelion a gweithredoedd y tywyllwch, a'u gweithredoedd dirgel, neu weithredoedd dirgel y bobl hyny a ddynstriwyd, gael eu hamlygu i'r bobl hyn; ie, fel y byddo i'w holl lofruddiaethau, a'u lladrad, a'u hyspeiliadau, a'u holl ddrygioni a'u ffeidd-dra, gael eu hamlygu i'r bobl hyn; ie, a chadw y cyfarwyddwyr hyn. Canys wele, yr Arglwydd a ganfyddodd fod ei bobl yn dechreu gweithio mewn tywyllwch, ie, yn cyflawni lofruddiaethau dirgel a ffeidd-dra; am hyny, yr Arglwydd a ddywedodd, os na edifarhaent, y caent eu dinystrio oddiar wyneb y ddaear. A'r Arglwydd a ddywedodd, Mi a barotoaf i'm gwas Gazelem, gareg, yr hon a lewyrcha mewn tywyllwch i oleuni, fel yr amlygwyf i'm pobl pwy a'm gwasanaetha i, fel yr amlygwyf iddynt weithredoedd eu brodyr; ie, eu gweithredoedd dirgel, eu gweithredoedd o dywyllwch, a'u drygioni, a'u ffeidd-dra. Ac yn awr, fy mab, parotowyd y cyfarwyddwyr hyn, fel y cyflawnid gair Duw, yr hwn a lefarodd, gan ddywedyd, Mi a ddygaf allan o dywyllwch i oleuni, eu holl weithredoedd dirgel a'u ffeidd-dra; ac oddieithr iddynt edifarhau, mi a'u dinystriaf oddiar wyneb y ddaear; a dygaf i oleuni eu holl ddirgelion a'u ffeidd-dra, i bob cenedl ar ol hyn a etifeddant y tir. Ac yn awr, fy mab, gwelwn na edifarasant; am hyny, dinystriwyd hwynt, a chan belled â hyny cyflawnwyd gair Duw; ie, eu dirgel ffeidd-dra a ddygwyd allan o dywyllwch, ac a amlygwyd i ni.

Ac yn awr, fy mab, yr wyf yn gorchymyn i ti gadw eu holl lwon, a'u cyfammodau, a'u cytundebau yn eu dirgel ffeidd-dra; ie, eu holl arwyddion a'u rhyfeddodau a gedwi oddiwrth y bobl hyn, fel na wybyddont hwynt, rhag iddynt hwythau, ysgatfydd, syrthio i dywyllwch hefyd, a chael eu dinystrio. Canys wele, y mae melidith ar yr holl dir hwn, a daw dinystr

ar yr holl rai hyny a weithredant dywyllwch, yn ol gallu Duw, pan y maent yn llwyr addfed; am hyny, yr wyf yn dymuno na chaffo y bobl hyn eu dinystrio. Am hyny, cadwa y cynlluniau dirgel hyn o'u llwon a'u cyfammodau oddiwrth y bobl hyn, a dim ond eu drygioni, a'u llofruddiaethau, a'u ffeidd-dra, a amlygi iddynt; a dysg hwynt i ffeiddio y fath ddrygioni, a ffeidd-dra, a llofruddiaethau; a dysg hwynt hefyd i'r bobl hyn gael eu dinystrio o herwydd eu drygioni, a'u ffeidd-dra, a'u llofruddiaethau. Canys wele, lladdasant holl weision yr Arglwydd, y rhai a ddaethant i'w plith i fynegi wrthynt am eu hanwireddau; a gwaed y rhai a laddasant, a waeddodd ar yr Arglwydd eu Duw, am ymddial ar y rhai ag oedd wedi eu lladd hwynt: ac felly y daeth barnedigaethau Duw ar y rhai hyn a weithredant dywyllwch a dirgel gydfwriadau; ie, a melli digedig fyddo y tir yn dragywydd i'r rhai hyny a weithredant dywyllwch a dirgel gydfwriadau, hyd at eu dinystrio, os na edifarhant cyn y byddont yn llwyr addfed.

Ac yn awr, fy mab, cofia y geiriau a lefarais wrthyt: nac ymddiried y dirgel gynlluniau hyny i'r bobl hyn, eithr dysg iddynt gasineb bythol yn erbyn pechod ac anwiredd; pregetha iddynt edifeirwch, a fydd yn yr Arglwydd Iesu Grist; dysg hwynt i ymostwng, a bod yn addfwyn a gostyngedig o galon; dysg hwynt i wrthsefyll pob temtasiwn o eiddo y diafol, a'u fydd yn yr Arglwydd Iesu Grist; dysg hwynt i beidio diogi byth mewn gweithredoedd da, eithr bod yn addfwyn a gostyngedig o galon: canys y cyfryw a gant orphwysdra i'w heneidiau. O cofia, fy mab, a dysg ddoethineb yn dy ieuenctyd: ie, dysg yn dy ieuenctyd i gadw gorchymynion Duw; ie, a galw ar Dduw am dy holl gymhorth; ie, bydded dy holl weithredoedd i'r Arglwydd, a pha le bynag yr eilych, bydded yn yr Arglwydd: ie, bydded i'th feddyliau gael eu cyfeirio at yr Arglwydd; ie, bydded i serchiadau dy galon gael eu rhoi ar yr Arglwydd, yn dragywydd; ymgynghora a'r Arglwydd, yn dy holl gyflawniadau, ac efe a'th gyfarwydda er daioni; ie, pan orweddi i lawr yn y nos, gorwedd i'r Arglwydd, fel y gwylio drosot yn dy gwsg; a phan gyfodi yn y boreu, bydded dy galon yn llawn o ddiolchgarwch i Dduw: ac os gwnai y pethau hyn, ti a ddyrchafir yn y dydd diweddaf. Ac yn awr, fy mab, y mae genyf rywfaint i ddywedyd ynghylch y peth a alwai ein tadau yn belen, neu gyfarwyddydd; canys ein tadau a'i galwai yn liahona, yr hyn o'i gyfieithu yw cwmipas; a'r Arglwydd a'i parotodd. Ac wele, nis gall un dyn weithio yr un modd waith mor gywrain. Ac wele, yr oedd wedi ei barotoi er dangos i'n tadau pa ffordd y teithient yn yr anialwch; ac yr oedd yn gweithio iddynt yn ol eu fydd yn Nuw; am hyny, os buasai ganddynt fydd i gredu yr achosai Duw i'r gwerthydon hyny gyfeirio y ffordd y dylent fyned, wele, cawsai ei wneuthur; am hyny hwy a gawsant y wyrth hon, ac hefyd lawer o wyrthiau ereill wedi eu cyflawni trwy allu Duw, ddydd ar ol dydd;

ac er fod y gwyrthiau hyn yn cael eu gwneuthur trwy offerynnau bychain, etto yr oedd yn dangos iddynt hwy weithredoedd rhyfeddol. Yr oeddynt hwy yn ddiog, ac anghofiasant ymarferyd eu ffydd a'u diwydrwydd, yna pallodd y gweithredoedd rhyfeddol hyny, ac nis gallent hwy fyned rhagddynt ar eu taith; am hyny, hwy a arosasant yn yr anialwch, neu ni theithiasant mewn cyfeiriad cywir, ac a gystuddiwyd gan newyn a syched, o herwydd eu troseddiadau.

Ac yn awr, fy mab, mi a ewyllysiwn i ti ddeall, nad yw y pethau hyn heb gysgod iddynt; canys o herwydd fod ein tadau yn ddiog i sylwi ar y cwmpas hwn (yn awr, yr oedd y pethau hyn yn dymmorol), ni lwyddasant; felly hefyd y mae gyda phethau ysbrydol. Canys, wele, y mae mor hawdd i dalu sylw i air Crist, yr hwn a gyfeiria i ti ffordd uniawn i ddedwyddwch tragywyddol, ag oedd i'n tadau dalu sylw i'r cwmpas yma, yr hwn a gyfeiriai iddynt hwy ffordd uniawn i wlad yr addewid. Ac yn awr, meddaf, ai nid oes cysgod yn y peth hwn? Canys mor sicr ag i'r cyfarwyddyd hyn ddwyn ein tadau, trwy ddilyn ei gyfeiriad, i wlad yr addewid, y bydd i eiriau Crist, os dilynwn eu cyfeiriad, ein dwyn ninnau tu draw i'r dyffryn tristwch hwn, i wlad addawedig lawer gwell.

O, fy mab, na fydded ein bod yn ddiog, o herwydd rhwyddineb y ffordd; canys felly yr oedd gyda'n tadau; canys felly y parotowyd iddynt hwy, fel os edrychent, y gallent fyw; felly hefyd y mae gyda ninnau. Mae y ffordd wedi ei pharotoi, ac os bydd i ni edrych, gallwn fyw yn dragywydd. Ac yn awr, fy mab, edrych dy fod yn cymmeryd gofal o'r pethau santaidd hyn; ie, gwel dy fod yn edrych at Dduw, a byw. Dos at y bobl hyn, a thraetha y gair, a bydd sobr. Fy mab, ffarwel.

PENNOD XVIII.

Gorchymynion Alma i'w fab Shíblon.

Fy mab, rho glust i'm geiriau; canys yr wyf yn dywedyd wrthyti ti, megys ag y dywedais wrth Helaman, yn gymmaint ag y cedwi orchymynion Duw, y llwyddi yn y tir; ac yn gymmaint ag na chedwi orchymynion Duw, ti a fwrir ymaith o'i bresenoldeb. Ac yn awr, fy mab, yr wyf yn gobeithio y cafw lawenydd mawr ynot ti, o herwydd dy ddianwadlwch a'th ffyddlondeb i Dduw; canys megys ag y dechrenaist yn dy ieuenctyd, i edrych at yr Arglwydd dy Dduw, felly hefyd gobeithiaf y parhai i gadw ei orchymynion; oblegid gwynfyd yr hwn sydd yn parhau hyd y diwedd. Yr wyf yn dywedyd wrthyti ti, fy mab, fy mod wedi cael llawenydd mawr ynot ti yn barod, o herwydd dy ffyddlondeb, a'th ddiwydrwydd, a'th amynedd, a'th hir-ymaros yn mhlith pobl y Zoramiaid. Canys mi a wn i ti fod mewn rhwymau; ie, ac mi a wn hefyd i ti gael dy luchio a cheryg er

mwyn y gair; a dyoddefaist yr holl bethau hyn mewn amynedd, o herwydd yr oedd yr Arglwydd gyda thi; ac yn awr, ti a wyddost i'r Arglwydd dy waredi.

Ac yn awr, fy mab Shiblon, mi a ewyllysiwn i ti gofio, yn gymmaint ag y gesodi dy ymddiried yn Nuw, y gwareda efe di allan o'th dreialon, a'th drafforthion, a'th gystuddiau; a thi a ddyrcheffir yn y dydd diweddaf. Yn awr, fy mab, ni ewyllysiwn i ti feddwl ygw'n y pethau hyn o honof fy hun, eithr ysbryd Duw yr hwn sydd ynof, sydd yn gwneuthur y pethau yn hysbys i mi; canys oni bai fy mod wedi fy ngeni o Dduw, ni fuaswn yn gwybod y pethau hyn. Eithr, wele, yr Arglwydd yn ei fawr drugeredd, a anfonodd ei angel i'm hysbysu, fod yn rhaid i mi attal y gwaith o ddinystrio yn mhlith ei bobl; ie, ac mi a welais angel wyneb yn wyneb; ac efe a lefarodd wrthyf, ac yr oedd ei lais fel taran, ac ysgydwodd yr holl ddacar.

A bu i mi fed dri niwrnod a thair noson yn y poenau mwyaf ac mewn ingoedd enaid; ac erioed, hyd nes y gwaeddais ar yr Arglwydd Iesu Grist am drugaredd, nis derbyniais faddeuant o'm pechodau. Eithr, wele, mi a waeddais arno, a chafais heddwch i'm henaid. Ac yn awr, fy mab, mi a fynegais hyn wrthyf, fel y dysgot ddoethineb, ac y dysgot genyf fi nad oes ffordd na moddion ereill, trwy y rhai y gall dyn gael ei achub, ond yn unig yn a thrwy Grist. Wele, efe yw bywyd a goleuni y byd. Wele, efe yw gair y gwirionedd a chyfiawnder. Ac yn awr, megys ag yr wyt wedi dechreu dysgu y gair, felly hefyd mi a ewyllysiwn i ti barhau i ddysgu; ac mi a fynwn i ti fod yn ddiwyd a chymmedrol yn mhob peth. Edrych na ymddyrchafech mewn balchder; ie, edrych na ymfrostiech yn dy ddoethineb dy hun, nac yn dy fawr nerth; ymarfer eofndra, ond nid traws-arglwyddiaeth; ac edrych hefyd dy fod yn ffrwyno dy holl nwydau, fel y'th lanwer â chariad; edrych dy fod yn ymgadw rhag segurddod; na weddia fel y gwna y Zoraniaid, canys gwelaist eu bod hwy yn gweddio er mwyn cael eu clywed gan ddynion, a'u canmawl am eu doethineb. Na ddywed, O Dduw, yr wyf yn diolch i ti, ein bod ni yn well na'n brodyr; eithr yn hytrach dywed, O Arglwydd, maddeu fy annheilyngddod, a chofia am fy mrodyr mewn trugaredd; ie, cydnabyddia dy annheilyngddod gerbron Duw bob amser. A bydded i'r Arglwydd fendithio dy enaid, a'th dderbyn yn y dydd diweddaf i'w deyrnas, i eistedd mewn heddwch. Yn awr, dos, fy mab, a dysga y gair i'r bobl hyn. Bydd sobr. Fy mab, ffarwel.

PENNOD XIX.

Gorchymynion Alma i'w fab Corianton.

Ac yn awr, fy mab, y mae genyf ryw faint yn ychwaneg i ddywedyd wrthyf ti, nag a ddywedais wrth dy frawd: canys wele,

ai ni sylwaist ar ddianwadaluwch dy frawd, ei ffyddlondeb, a'i ddiwydrwydd i gadw gorchymynion Duw? Wele, ai ni roddodd efe esiampl dda i ti? Canys ni thalaist ti gymmaint o sylw i'm geiriau ag a wnaeth dy frawd, yn mhilith pobl y Zoraniaid. Yn awr, hyn yw y peth sydd genyf yn dy erbyn; ti a aethost i ymffrostio yn dy nerth, ac yn dy ddoethineb. Ac nid hyn yw y cyfan, fy mab. Ti a wnaethost yr hyn oedd yn ffin genyf; canys ti a adewaist y weinidogaeth, ac a aethost drosodd i dir Siron, yn nghanol cyffiniau y Lamanïaid, ar ol y butain Isabel; ie, hi a ladrataodd ymaith galonau llawer; a thr nid oedd hyn yn esgus i ti, fy mab. Dylasit ti ofalu am y weinidogaeth, yr hon a ymddiriedwyd i ti. Ai ni wyddost ti, fy mab, fod y pethau hyn yn ffeidd-dra yn ngolwg yr Arglwydd; ie, y ffeiddiaf o bob pechod, oddieithr tywalltiad gwaed gwirion, neu wadu yr Ysbryd Glân; canys, wele, os gwadi yr Ysbryd Glân, wedi iddo gael lle ynot unwaith, a thithau yn gwybod dy fod yn ei wadu, wele, y mae hwn yn bechod sydd yn anfadduol, ie, a phwy bynag a laddo yn ngwyneb goleuni a gwybodaeth Duw, nid hawdd i'r cyfryw yw cael maddeuant; ie, meddaf wrthyt ti, fy mab, nid hawdd i'r cyfryw yw cael maddeuant. Ac yn awr, fy mab, oeh Dduw na fuasit yn ddieuog o drosedd mor fawr. Ni ymbelaethwn ar dy droseddau, i rwygo dy enaid, oni buasai er lles i ti. Eithr wele, nis gelli guddio dy droseddau oddiwrth Dduw; ac oni edifarhai, hwy a safant yn dystiolaeth yn dy erbyn yn y dydd diweddaf. Yn awr, fy mab, mi a ewyllysiwn i ti edifarhau, a gadael dy bechodau, a pheidio myned mwyach ar ol chwantau dy lygaid, eithr croesa dy hun yn yr holl bethau hyn; canys oni wnai hyn, nis gelli mew'n un modd etifeddau teyrnas Dduw. O cofia, a chymmer ef arnat, a chroesa dy hun yn y pethau hyn. Ac yr wyf yn gorchymyn i ti gymmeryd arnat i ymgynghori â'th frodyr henaf yn dy anturiaethau; canys wele, yr wyt ti yn dy ieuenctyd, ac yn sefyll mewn anghen o gael dy feithrin gan dy frodyr. A dal sylw ar eu cynghor; na oddefa i'th hun gael dy arwain ymaith gan un peth ofer a ffol; na oddefwch i'r diafol arwain ymaith eich calonau drachefn, ar ol y puteiniaid drygionus hyny. Wele, O fy mab, y fath ddyrgioni mawr a ddygaist ar y Zoraniaid; canys pan welsant dy ymddygiad di, ni chredent fy ngeiriau i. Ac yn awr, ysbryd yr Arglwydd a ddywed wrthyf, Gorchymyna i'th blant wneuthur daioni, rhag iddynt arwain ymaith galonau llawer o bobl i ddystryw; am hyny, yr wyf yn gorchymyn i ti, fy mab, yn ofn Duw, i ymattal oddiwrth dy anwireddau, i droi at yr Arglwydd â'th holl feddwl, gallu, a nerth, i beidio arwain ymaith rador o galonau, i wneuthur drygioni; eithr yn hytrach dychwela atynt, a chydabod dy feiau, ac adgyweiria y camwri hwnw a wnaethost; nac ymgeisia am gyfoeth, nac am wag-bethau y byd hwn; canys wele, nis gelli eu dwyn hwynt gyda thi.

Ac yn awr, fy mab, mi a ewyllysiwn ddywedyd rhywfaint wrthyt ynghylch dyfodiad Crist. Wele, meddaf wrthyt, mai efe yn ddiau a ddaw, i gymmeryd ymaith bechodau y byd; ie, efe a ddaw i draethu newyddion da o iachawdwriaeth i'w bobl. Ac yn awr, fy mab, hon oedd y weinidogaeth i ba un y'th alwyd, i draethu y newyddion da hyn i'r bobl yma, er paratoi eu meddyliau; neu yn hytrach fel y delo iachawdwriaeth iddynt hwy, fel y parotônt feddyliau eu plant i glywed y gair yn amser ei ddyfodiad. Ac yn awr, mi a esmwythâf ychydig ar dy feddwl ynghylch y pwnc hwn. Wele, ti a ryfeddi paham mae y pethau hyn yn hysbys gymmaint yn mlaenllaw. Wele, meddaf wrthyt, ai nid yw enaid yr amser hwn mor werthfawr i Dduw, ag a fydd enaid yn amser ei ddyfodiad ef? Ai nid yw mor anghenrheidiol i gynllun o brynedigaeth gael ei hysbysu i'r bobl hyn, yn gystal ag i'w plant? Ai nid yw mor hawdd yr amser hwn, i'r Arglwydd anfon ei angel i fynegi y newyddion da hyn i ni, ag yw i'n plant; neu, ag yw ar ol amser ei ddyfodiad? Yn awr, fy mab, dyma rywfaint yn ychwaneg a ewyllysiwn ei ddywedyd wrthyt; canys canfyddaf bod dy feddwl yn cael ei flino ynghylch adgyfodiad y meirw. Wele, meddaf wrthyt, ni fydd adgyfodiad; neu mi a ddywedwr mewn geiriau ereill, nad yw y marwol hwn yn gwisgo anfarwoldeb—nad yw y llygradwy hwn yn gwisgo anllygredigaeth, hyd nes ar ol dyfodiad Crist. Wele, efe sydd yn dwyn oddiamgylch adgyfodiad y meirw. Eithr wele, fy mab, nid yw yr adgyfodiad etto. Yn awr, mi a ddadguddiaf i ti ddirgelwch; er hyny, y mae llawer o ddirgelion, y rhai a gedwir, nad oes neb yn eu gwybod hwynt, ond Duw ei hun. Eithr mi a ddangosaf i ti un peth, yr hwn a daer geisiais gan Dduw, fel y gwybyddwn; hyny yw, ynghylch yr adgyfodiad. Wele, penodwyd amser i bawb ddyfod allan oddiwrth y meirw. Yn awr, pa bryd y daw yr amser hwn, ni ŵyr neb; eithr Duw a ŵyr yr amser a benodwyd. Yn awr, pa un a fydd un amser, neu ail amser, neu drydydd amser, nid yw wahaniaeth; canys Duw a ŵyr yr holl bethau hyn; a digon i mi yw gwybod mai felly y mae, fod amser wedi ei benodi y caiff pawb adgyfodi oddiwrth y meirw. Yn awr, mae yn rhaid fod yspaid rhwng amser marwolaeth, ac amser yr adgyfodiad. Ac yn awr, mi a ofynwn pa beth sydd yn dyfod o eneidiau dynion, oddiar amser marwolaeth, hyd yr amser a benodwyd i'r adgyfodiad? Yn awr, pa un a oes mwy nag un amser wedi ei benodi i ddynion adgyfodi, nid yw wahaniaeth; canys nid yw pawb yn marw ar unwaith; ac nid oes wahaniaeth am hyn; mae y cyfan megys un dydd gyda Duw; ac i ddynion yn unig y mesurir amser; am hyny, penodwyd amser i ddynion, y cant adgyfodi oddiwrth y meirw; ac y mae yspaid rhwng amser marwolaeth a'r adgyfodiad. Ac yn awr, ynghylch yr yspaid hwn o amser. Pa beth sydd yn dyfod o eneidiau dynion, yw y peth a geisiais yn daer ei wybod gan yr Arglwydd; ac hwn yw y peth am ba un y gwn. A phan

ddelo yr amser i bawb adgyfodi, yna hwy a gant wybod fod Duw yn gwybod yr holl amseroedd a benodwyd i ddyn. Yn awr, ynghylch sefyllfa yr enaid rhwng marwolaeth a'r adgyfodiad. Wele, hysbyswyd i mi gan angel, fod ysbrydoedd pawb, mor fuan ag yr ymadawant o'r corff marwol hwn; i.e., ysbrydion pawb, pa un bynag a fyddont ai da neu ddrwg, a gymmerir adref at Dduw, yr hwn a roddodd fywyd iddynt. Ac yna y bydd i ysbrydoedd y rhai ydynt gyfiawn, gael eu derbyn i sefyllfa o ddedwyddwch, yr hon a elwir paradwys; sefyllfa o orphwys; sefyllfa o heddwch, lle y gorphwysant oddiwrth eu holl drafferthion, ac oddiwrth bob gofalon, a thristwch, &c. Ac yna y bydd i ysbrydoedd y drygionus, i.e., y rhai ydynt yn ddrwg; canys wele, nid oes rhan na chyfran gyda hwy o ysbryd yr Arglwydd; canys wele, hwy a ddewisant weithredoedd drwg, yn hytrach na rhai da; am hyny, ysbryd y diafol a aeth i mewn iddynt, ac a feddiannodd eu tŷ hwynt; a'r rhai hyn a fwir i'r tywyllwch eithaf; yno y bydd wylofain, ochain, a rhincian dannedd; a hyn o herwydd eu hanwiredd eu hunain, gan gael eu dwyn yn gaeth gan ewyllys y diafol. Yn awr, dyma gyflwr eneidiau y drygionus; i.e., mewn tywyllwch, a sefyllfa ofnadwy a dychrynlyd, yn dysgwyl am angerdd tân digofaint Duw arnynt; felly yr arosant hwy yn y sefyllfa hon, yn gystal â'r cyfiawnion yn mharadwys, hyd amser eu hadgyfodiad. Yn awr, y mae rhai sydd wedi deall fod y sefyllfa hon o ddedwyddwch, a'r sefyllfa hon o drueni yr enaid, cyn yr adgyfodiad, yn adgyfodiad cyntaf. I.e., cydnabyddaf y gellir ei alw yn adgyfodiad; adgyfodiad yr ysbryd neu yr enaid, a'u trosglwyddiad i ddedwyddwch neu drueni, yn ol y geiriau a lefarwyd. Ac wele, drachefn y mae wedi ei lefaru, fod adgyfodiad cyntaf; adgyfodiad o'r holl rai a fu, neu y sydd, neu a ddaw, i lawr hyd at adgyfodiad Crist oddiwrth y meirw. Yn awr, nis gallwn feddwl mai yr adgyfodiad cyntaf hwn y llefarwyd yn y modd hyn am dano, yw adgyfodiad yr eneidiau, a'u trosglwyddiad i ddedwyddwch neu drueni. Nis gellwch dybied mai hyn a feddylia. Wele, meddaf wrthyh, na; eithr meddylia ail-uniad enaid a chorff y rhai hyny o ddyddiau Adda, i lawr hyd at adgyfodiad Crist. Yn awr, pa un a gaiff eneidiau a chyrrff y rhai hyny y llefarwyd am danynt, eu hail-uno oll ar unwaith, y drygionus yn gystal â'r cyfiawn, nid wyf yn dywedyd; bydded yn ddigon, fy mod yn dywedyd y deuant oll allan; neu, mewn geiriau ereill, y daw eu hadgyfodiad oddi-amgylch o flaen adgyfodiad y rhai a fyddant farw ar ol adgyfodiad Crist. Yn awr, fy mab, nid wyf yn dywedyd fod eu hadgyfodiad hwy yn dyfod yn adgyfodiad Crist; eithr wele, yr wyf yn ei roddi fel fy marn, y caiff eneidiau a chyrrff o eiddo y cyfiawnion, eu hail-uno yn adgyfodiad Crist, a'i esgyniad i'r nef. Ond pa un a fydd yn ei adgyfodiad, neu ar ol, nid wyf yn dywedyd; eithr hyn wyf yn ei ddywedyd, y mae yspaid rhwng marwolaeth ac adgyfodiad y corff, a sefyllfa o enaid

mewn dedwyddwch neu mewn trueni, hyd yr amser a benodwyd gan Dduw i'r meirw ddyfod allan, a chael eu hail-uno, gorff ac enaid, a'u dwyn i sefyll gerbron Duw, a'u barnu yn ol eu gweithredoedd; i.e., dyga hyn oddiamgylch adferiad y pethau hyn y llefarwyd am danynt trwy eneuau y prophwydi. Adferir yr enaid at y corff, a'r corff at yr enaid; i.e., a phob aelod a chymmal a adferir i'w corff; i.e., ni chollir cymmaint â gwelltyn o'r pen, eithr adferir pob peth i'w drefn briodol a pherffaith. Ac yn awr, dyma yr adferiad y llefarwyd am dano trwy eneuau y prophwydi: Ac yna y cyfiawn a ddyselaeriant yn nheyrnas Dduw. Eithr, wele, y mae marwolaeth ddychrynlyd yn dyfod ar y drygionus; canys y maent yn marw gyda golwg ar bethau perthynol i bethau cyfiawnder; canys y maent yn aflan, ac nis gall dim aflan etifeddu teyrnas Dduw; eithr bwrir hwy allan, a thraddodir hwy i gyfanogi o'r frwythau eu llafur neu eu gweithredoedd, y rhai a fuont ddrwg; ac y maent yn yfed gwaelodion cwpan chwerw.

Ac yn awr, fy mab, y mae genyf rywfaint i ddywedyd yn nghylch yr adferiad y llefarwyd am dano; canys, wele, y mae rhai wedi gwyrddroi yr ysgrythrau, ac wedi myned yn mhelli ar gyfeiliorn o herwydd y peth hwn. A chanfyddaf fod dy feddwl dithau wedi ei flino hefyd, o berthynas i'r peth hwn. Eithr wele, mi a'i hegluraf i ti. Yr wyf yn dywedyd wrthyt ti, fy mab, fod cynllun yr adferiad yn ofynol yn ol cyfiawnder Duw; o herwydd y mae yn ofynol fod pob peth yn cael ei adferu i'w drefn briodol. Wele, y mae yn ofynol ac yn gyfiawn, yn ol gallu ac adgyfodiad Crist, fod enaid dyn yn cael ei adferu at ei gorff, a bod pob rhan o'r corff yn cael ei adferu ato ei hun. Ac y mae yn ofynol yn ol cyfiawnder Duw, fod dynion yn cael eu barnu yn ol eu gweithredoedd; ac os bu eu gweithredoedd yn dda yn y bywyd hwn, a dymuniadau eu calonau yn dda, y dylent hefyd, yn y dydd diweddaf, gael eu hadferu at yr hyn sydd dda; ac os bu eu gweithredoedd yn ddrwg, cant eu hadferu iddynt am ddrwg; am hyny, adferir pob peth i'w drefn briodol; pob peth i'w ffurf naturiol; marwoldeb yn cael ei gyfodi i anfarwoldeb; llygredigaeth i anllygredigaeth; yn cael eu cyfodi i ddedwyddwch diddiwedd, i etifeddu teyrnas Dduw, neu i drueni diddiwedd, i etifeddu teyrnas y diafol, y naill ar un law, a'r llall ar un arall; un wedi ei gyfodi i ddedwyddwch, yn ol ei ddymuniadau am ddedwyddwch; neu ddaioni, yn ol ei ddymuniadau am ddaioni; a'r llall i ddrwg, yn ol ei ddymuniadau am ddrwg; o herwydd gan iddo ddymuno gwneuthur drwg trwy ystod y dydd, felly hefyd efe a gaiff ei wobrodd ddrwg, pan ddelo y nos. Ac felly y mae ar y llaw arall. Os yw efe wedi edifarhau am ei bechodau, ac yn chwennychu cyfiawnder hyd ddiwedd ei ddyddiau, felly hefyd y gwobrwyir ef i gyfiawnder. Y rhai hyn yw y rhai a waredir gan yr Arglwydd; i.e., y rhai hyn yw y sawl a gymmerir allan, ac a waredir o'r nos ddiwedd hono o dywyll-

weh; ac felly y maent yn sefyll neu syrthio; canys wele, hwylt-hwy yw barnwyr eu hunain, pa un bynag ai i wneuthur da neu ddrwg. Yn awr, y mae arfaethau Duw yn anghyfnawddiol; am hyny mae y ffordd wedi ei pharatoi, fel y gallu pwy bynag a ewyllysio, rodio ynddi a chael ei achub. Ac yn awr, wele, fy mab, nac anturia roi tramgwydd arall yn erbyn dy Dduw, ar y pynciau hyn o athrawiaeth, yr hyn a anturiaist hyd yma i gyflawni pechod. Na feddylia, o herwydd ei fod wedi cael ei lefaru am adferiad, yr adferir di o bechod i ddedwyddweh. Wele, meddaf wrthyf, ni fu drygioni erioed yn ddedwyddweh. Ac yn awr, fy mab, pob dyn ag sydd mewn cyflwr o natur, neu mi a ddywedwn, mewn cyflwr cnawdol, ydynt mewn bustl chwerwder, ac mewn rhwymau anwiredd; y maent heb Dduw yn y byd, ac wedi myned yn groes i natur Duw; am hyny y maent mewn sefyllfa groes i natur dedwyddweh. Ac yn awr, wele, a yw ystyr y gair adferiad, i gymmeryd peth o sefyllfa naturiol, a'i osod mewn sefyllfa annaturiol, neu ei osod mewn sefyllfa groes i'w natur? O, fy mab, nid felly y mae; eithr ystyr y gair adferiad, yw dwyn yn ol drachefn ddrwg am ddrwg, neu gnawdol am gnawdol; dieflig am dieflig; da am yr hyn sydd da; cyfiawn am yr hyn sydd gyfiawn; uniawn am yr hyn sydd uniawn; trugarog am yr hyn sydd drugarog; am hyny, fy mab, edrych dy fod yn drugarog wrth dy frodyr; ymddwyn yn uniawn, barna yn gyfiawn, a gwna ddaioni yn wastadol; ac os gwnai yr holl bethau hyn, yna ti a dderbyni dy wobr; ie, ti a gai drugaredd wedi ei hadferu i ti drachefn; ti a gai uniondeb wedi ei adferu i ti drachefn; ti a gai farn gyfiawn wedi ei hadferu i ti drachefn; a thi a gai ddaioni wedi ei adferu i ti drachefn; canys yr hyn a ddaioni allan, a ddychwela i ti drachefn, ac a adferir; am hyny, mae y gair adferiad, yn condemnio y pechadur yn fwy hollol, ac nid yw oill yn ei gyfiawnhau.

Ac yn awr, fy mab, yr wyf yn canfod fod rhywbeth yn nihellach yn blino dy feddwl, yr hyn ni elii ei ddeall, ag sydd o berthynas i gyfiawnder Duw, yn nghospedigaeth y pechadur: canys yr wyt ti yn ceisio meddwl mai anghyfiawnder yw fod y pechadur yn cael ei draddodi i gyflwr o drueni. Yn awr, wele, fy mab, mi a egluraf y peth hwn i ti: canys, wele, ar ol i'r Arglwydd Dduw anfon ein rhieni cyntaf allan o ardd Eden, i lasurio y ddaear, o ba un y cymmerwyd hwylt; ie, efe a gymmerodd y dyn allan, ac a osododd yn y cwr dwyreiniol o Eden, gerubiaid, a chleddyf tanlyd yn troi bob ffordd, i gadw pren y bywyd. Yn awr, gwelwn fod dyn wedi dyfod megys Duw, yn gwybod da a drwg; a rhag iddo estyn allan ei law, a chymmeryd hefyd o bren y bywyd, a bwyta, a byw yn dragywydd, yr Arglwydd Dduw a osododd gerubiaid, a chleddyf tanlyd, fel na chyfranogai o'r ffrwyth; ac felly gwelwn fod amser wedi ei roddi i ddyn, i edifarhau, ie, amser ynbrawf, amser i edifarhau a gwasanaethu Duw. Canys, wele, pe buasai Adda wedi

gosod allan ei law yn uniongyrchol, a chyfranogi o bren y bywyd, efe a fyddai fyw yn dragywydd, yn ol gair Duw, heb gael dim amser i edifarhau ; i.e., ac hefyd, buasai gair Duw yn ofer, a buasai cynllun mawr yr iachawdwriaeth yn cael ei rwystro. Eithr wele, penodwyd i ddyn farw ; am hyny, gan iddynt hwy gael eu tori ymaith oddiwrth bren y bywyd, hwy a gaent eu tori ymaith oddiar wyneb y ddaear ; ac aeth dyn yn golledig yn dragywydd ; i.e., aethant yn ddyn syrthiedig. Ac yn awr, gwelwn wrth hyn, i'n rhieni cyntaf gael eu tori ymaith yn dymmorol ac ysbrydol, o bresennoideb yr Arglwydd ; ac felly gwelwn iddynt ddyfod yn ddarostyngedig i ddilyn eu hewyllys eu hunain. Yn awr, wele, nid yw yn fuddiol i ddyn gael ei achub oddiwrth y farwolaeth dymmorol hon, canys dinystriai hyny y cynllun mawr o ddedwyddwch : am hyny, gan nas gallai yr enaid byth farw, a bod y cwmp wedi dwyn ar holl ddynolryw farwolaeth ysbrydol, yn gystal â thymmorol ; hyny yw, torwyd hwynt ymaith o bresennoideb yr Arglwydd ; yr oedd yn fuddiol i ddynolryw gael eu gwaredu o'r fawolaeth ysbrydol hon ; am hyny, gan iddynt fyned yn gnawdol, anianol, a dieffig, wrth natur, daeth y sefyllfa ymbrawf hon yn sefyllfa iddynt i ymbarotol : daeth yn sefyllfa barotoiadol. Ac yn awr, cofia, fy mab, oni buasai y cynllun o brynedigaeth (gan ei osod o'r neilldu), mor fuan ag y byddent feirw, buasai eu heneidiau yn myned yn druenus, gan gael eu troi ymaith o bresennoideb yr Arglwydd. Ac yn awr, nid oedd modd i adferu dynion o'r sefyllfa syrthiedig hon ag oedd dyn wedi ei dwyn arno ei hun, o herwydd ei anufydd-dod ei hunan ; am hyny, yn ol cyfiawnder, nis gallai y cynllun o brynedigaeth gael ei ddwyn oddiamgylch, ond yn unig ar yr ammodau o edifeirwch dynion yn y sefyllfa hon o ymbrawf ; i.e., y sefyllfa barotoiadol hon : canys oni bai yr ammodau hyn, nis gallai trugaredd effeithio heb ddinystrio gwaith cyfiawnder. Yn awr, nis gallai gwaith cyfiawnder gael ei ddinystrio : pe felly, peidiai Duw â bod yn Dduw. Ac felly gwelwn fod holl ddynolryw yn syrthiedig, ac yn ngafael cyfiawnder ; i.e., cyfiawnder Duw, yr hwn a'i trosglwyddodd i gael eu troi ymaith am byth o'i bresennoideb. Ac yn awr, nis gallai y cynllun o drugaredd gael ei ddwyn oddiamgylch, oddieithr i iawn gael ei gwneuthur : am hyny, y mae Duw ei hun yn rhoddi iawn dros bechodau y byd, i ddwyn oddiamgylch y cynllun o drugaredd, i foddioni gofynion cyfiawnder, fel y gallai Duw fod yn Dduw perffaith a chyfiawn, ac yn Dduw trugarog hefyd. Yn awr, nis gallai edifeirwch ddyfod i ddynion, oddieithr fod cosp, yr hon oedd hefyd yn dragywyddol megys y mae bywyd yr enaid, wedi ei chyssylltu yn gyferbyniol i'r cynllun o ddedwyddwch, yr hwn oedd mor dragywyddol hefyd â bywyd yr enaid. Yn awr, pa fodd y gallai dyn edifarhau, oddieithr iddo bechu ? Pa fodd y gallai bechu, pe na byddai cyfraith ? pa fodd y gallai fod cyfraith, oddieithr fod cosp ? Yn awr, yr oedd cosp wedi ei chyssylltu, a

chyfraith gyfiawn wedi ei rhoddi, yr hyn a ddygodd gnofeydd cydwybod i ddyn. Yn awr, pe na fyddai cyfraith wedi ei rhoddi,—pe llofruddiai dyn, efe a gai farw, a fyddai efe yn ofni y cai farw pe llofruddiai? Ac hefyd, pe na fyddai cyfraith wedi ei rhoddi yn erbyn pechod, ni fuasai dynion yn ofni pechu. A phe na roddid cyfraith pan bechai dynion, pa peth allai cyfiawnder wneuthur, na thrugaredd ychwaith: canys ni allent gael un hawl ar y creadur. Eithr y mae cyfraith wedi ei rhoddi, a chosp wedi ei chyssylltu, ac edifeirwch wedi ei ganiatáu; yr hwn edifeirwch, y mae trugaredd yn hawlio; pe amgen, mae cyfiawnder yn hawlio y creadur, ac yn gweinyddu y gyfraith, ac y mae'r gyfraith yn rhoddi y gosg; pe nid felly, cawsai gweithredoedd cyfiawnder eu dinstrio, a phheidiai Duw a bod yn Dduw. Eithr nid yw Duw yn peidio bod yn Dduw, ac hawlia trugaredd i fod yn edifeiriol, ac y mae trugaredd yn dyfod trwy yr iawn; ac y mae'r iawn yn dwyn oddiamgylch adgyfodiad y meirw: ac y mae adgyfodiad y meirw yn dwyn dynion yn ol i bresennoldeb Duw; ac felly y dychwelir hwynt i'w bresennoldeb, i gael eu barnu yn ol eu gweithredoedd, yn ol y gyfraith a chyfiawder; canys, wele, y mae cyfiawnder yn ymarfer ei holl ofynion, ac hefyd y mae trugaredd yn hawlio yr hyn oll a berthyn iddi hithau; ac felly, nid oes neb ond y gwir edifeiriol yn cael ei achub. Beth, a ydych chiwi yn tybied y gall trugaredd yspeilio cyfiawnder? Yr wyf yn dywedyd wrthynt, nas gall; ddim un mymryn. Os felly, peidiai Duw a bod yn Dduw. Ac felly y mae Duw yn dwyn oddiamgylch ei fwriadau mawr a thragywyddol, y rhai a barotowyd er seiliad y byd. Ac felly y daw oddiamgylch iachawdwriaeth a phryn-edigaeth dyn, ac hefyd eu dystryw a'u trueni; am hyny, O fy mab, gall pwy bynag a ewyllysio, ddyfod, a chyfranogi o ddyfroedd y bywyd yn rhad; a phwy bynag ni ewyllysio ddyfod, y cyfryw ni orfodir i ddyfod; eithr yn y dydd diweddaf, adferir iddo ef, yn ol ei weithredoedd. Os yw wedi ewyllysio gwneuthur drwg, ac heb edifarhau yn ei ddyddiau, wele, iddo ef y gwneir drwg, yn ol adferiad Duw. Ac yn awr, fy mab, yr wyf yn dymuno na adawi i'r pethau hyn flino dy feddwl yn hwy, a gadael i'th bechodau yn unig dy flino, â'r blinder hwnw a'th ddarostynga i edifeirwch. O fy mab, yr wyf yn dymuno na wadi gyfiawnder Duw mwyach. Na cheisia esgusodi dy hun yn y pwynt lleiaf, o herwydd dy bechodau, trwy wadu cyfiawnder Duw, eithr gâd i gyfiawnder Duw, a'i drugaredd, a'i hir-amynedd, gael rheolaeth gyfiawn yn dy galon, a gâd iddo dy ddarostwng i'r llwch mewn gostyngaidrwydd. Ac yn awr, fy mab, ti a alwyd gan Dduw i bregethu y gair i'r bobl hyn; ac yn awr, dos i'th ffordd, a thraetha y gair mewn gwirionedd a sobrwydd, fel y gelli ddwyn eneidiau i edifeirwch, fel y gallo y cynllun mawr o drugaredd gael hawl arnynt. A bydded i Dduw ganiatáu i ti yn ol fy ngeiriau. Amen.

PENNOD XX.

Ac yn awr, dygwyddodd i feibion Alma fyned allan i blith y bobl, i draethu y gair iddynt. Ac Alma ei hun, hefyd, ni allai orphwys, ac efe a aeth allan hefyd. Ac yn awr, ni ddywedwn ychwaneg am eu pregethu, oddieithr iddynt bregethu y gair, a'r gwirionedd. yn ol ysbryd y brophwydoliaeth a dadguddiad; a hwy a bregethasant yn ol urdd santaidd Duw, trwy yr hwn yr oeddynt wedi eu galw.

Ac yn awr, mi a ddychwelaf at hanes y rhyfeloedd rhwng y Nephiaid a'r Lamaniaid, yn y ddeunawfed flwyddyn o deyrnasiad y barnwyr. Canys wele, darfu i'r Zoramiaid ddyfod yn Lamaniaid; am hyny, yn nechreu y ddeunawfed flwyddyn, canfyddodd pobl y Nephiaid fod y Lamaniaid yn dyfod arnynt; am hyny, hwy a barotoisant i ryfel; ie, hwy a gasglasant ynghyd eu byddinoedd yn nhir Jershon. A bu i'r Lamaniaid ddyfod gyda'u miloedd; a hwy a ddaethant i dir Antionum, yr hwn oedd tir y Zoramiaid; a dyn o'r enw Zerahemnah oedd eu blaenor. Ac yn awr, gan fod yr Amalekiaid o duedd fwy drygionus a llofruddiog, nag oedd y Lamaniaid, o honynt eu hunain, Zerahemnah a benododd ben-cadbeniaid ar y Lamaniaid, ac Amalekiaid a Zoramiaid oeddynt oll. Yn awr, hyn a wnaeth efe fel y gallai eu cadw hwy yn eu casineb tuag at y Nephiaid; fel y gallai eu dwyn hwynt yn ddarostyngedig, er cyflawniad ei fwriadau: canys, wele, ei fwriadau ef oedd cyffroi y Lamaniaid i ddigofaint yn erbyn y Nephiaid; a hyn a wnaeth fel y traws-feddiannai awdurdod mawr arnynt, ac hefyd fel y gallai ennill awdurdod ar y Nephiaid, trwy eu dwyn hwynt i gaethiwed, &c. Ac yn awr, bwriad y Nephiaid oedd amddiffyn eu tiroedd, a'u tai, a'u gwragedd, a'u plant, fel y cadwent hwynt o ddwyllaw eu gelynyon, ac hefyd fel y cadwent eu hiawnderau a'u breintiau; ie, ac hefyd eu rhyddid, fel y gallent addoli eu Duw yn ol eu dymuniadau; canys gwyddent pe cwympent i ddwyllaw y Lamaniaid, y cawsai pwy bynag a addolai Dduw, mewn ysbryd a gwirionedd, y gwir a'r bywiol Dduw, ei ddinystrio gan y Lamaniaid; ie, a gwyddent hefyd am ddigofaint dirfawr y Lamaniaid tuag at eu brodyr, y rhai oeddynt bobl Anti-Nephi-Lehi; y rhai a elwid pobl Ammon; ac ni chymmerent hwy arfau i fyny; ie, yr oeddynt wedi myned i gyfammod, ac ni wnaent ei dori; am hyny, pe syrthient i ddwyllaw y Lamaniaid, hwy a ddyfethid. Ac ni oddefai y Nephiaid iddynt gael eu dyfetha; am hyny, hwy a roddasant dir-oedd iddynt yn etifeddiaeth. A rhoddodd pobl Ammon ran fawr o'u heiddo i'r Nephiaid, i gynnal eu byddinoedd; ac felly y gorfodwyd y Nephiaid, yn unig i wrthsefyll y Lamaniaid, y rhai oeddynt gymmysgedd o Laman a Lemuel, a meibion Ishmael, a'r holl rai ag oedd wedi ymneillduo oddiwrth y Nephiaid, y rhai oeddynt Amalekiaid a Zoramiaid, a disgynyddion

offeiriaid Noah. Yn awr, yr oedd y disgynyddion hyny mor lliosog, yn agos, ag oedd y Nephiaid; ac felly y gorfodwyd y Nephiaid i ymdrechu â'u brodyr, hyd at dywallt gwaed.

A bu fel yr oedd byddinoedd y Lamaniaid wedi ymgasglu ynghyd i dir Antionum, wele, yr oedd byddinoedd y Nephiaid yn barod i'w cyfarfod hwynt yn nhir Jershon. Yn awr, blaenor y Nephiaid, neu y dyn a benodwyd i fod yn ben-cadben ar y Nephiaid, a gymmerodd lywodraethiad holi fyddinoedd y Nephiaid; a'i enw oedd Moroni; a chymmerodd Moroni yr holl awdurdod, a llywodraethiad eu rhyfeloedd. Ac nid oedd efe ond pum mlwydd ar hugain oed pan y penodwyd ef yn ben-cadben ar fyddinoedd y Nephiaid.

A bu iddo ef gyfarfod â'r Lamaniaid ar gyffiniau Jershon, ac yr oedd ei bobl wedi eu harfogi â chleddyfau, a chryngledlyfau, a phob math o offerynnau rhyfel. A phan welodd byddinoedd y Lamaniaid fod pobl Nephi, neu fod Moroni wedi parotoi ei bobl â dwyfronegau, ac â braich-darianau, ac hefyd â tharianau i amddiffyn eu penau; ac hefyd yr oeddynt wedi ymwisgo mewn dillad trwchus. Yn awr, nid oedd byddin Zerahemnah wedi ei pharotoi ag un peth o'r fath. Nid oedd ganddynt hwy ond eu cleddyfau, a'u cryngledlyfau, eu bwaau a'u saethau, eu ceryg a'u ffyn-tafl; ac yr oeddynt hwy yn noethion, oddieithr croen ag oedd wedi ei wregysu o amgylch ei lwynau; i.e. yr oeddynt oll yn noethion, oddieithr y Zoramiaid a'r Amalekiaid. Eithr nid oeddynt hwy wedi eu harfogi â dwyfronegau, na tharianau; am hyny, yr oeddynt yn mawr ofni byddinoedd y Nephiaid, o herwydd eu iarfogaeth, er fod eu rhifedi gymmaint yn fwy nâ'r Nephiaid.

Wele, yn awr, dygwyddodd, na feiddient hwy ddyfod yn erbyn y Nephiaid yn nghyffiniau Jershon: am hyny, hwy a aethant allan o dir Antionum, i'r anialweh, ac a gymmerasant eu taith oddiamgylch yn yr anialweh, ymaith wrth ben yr afon Sidon, fel y gallent ddyfod i dir Manti, a meddiannu y tir; canys ni feddylient y buasai byddinoedd Moroni yn gwybod pa le yr aethant. Eithr dygwyddodd, mor fuan ag yr ymadawasant i'r anialweh, i Moroni anfon yspïwyr i'r anialweh, i wyllo eu gwersyll; a Moroni hefyd, gan wybod am brephwydoliaethau Alma, a ddanfonodd ryw ddynion ato, i ddyuno arno ymofyn i'r Arglwydd pa un a ddylai byddinoedd y Nephiaid fyned i amddiffyn eu hunain yn erbyn y Lamaniaid. A bu i air yr Arglwydd ddyfod at Alma, ac Alma a hysbysodd genadon Moroni fod byddinoedd y Lamaniaid yn teithio oddiamgylch yn yr anialweh, fel y gallent ddyfod drosodd i dir Manti, fel y gallent ddechreu ymosodiad ar y rhan wanaf o'r bobl. A'r cendaon hyny a aethant ac a fynegasant y genadwri i Moroni.

Yn awr, Moroni, gan adael rhan o'i fyddin yn nhir Jershon, rhag mewn rhyw fodd, i ran o'r Lamaniaid ddyfod i'r tir hwnw a meddiannu y ddinas, a gymmerodd y rhan weddilledig o'i fyddin ac a gychwynodd drosodd i dir Manti. Ac efe a achos-

odd i'r holl bobl yn y cwr hwnw o'r wlad, i ymgasglu ynghyd i ryfel yn erbyn y Lamaniaid, i amddiffyn eu tiroedd a'u gwlad, eu hiawnderau a'u rhyddid; am hyny, yr oeddynt yn barod erbyn amser dyfodiad y Lamaniaid. A dygwyddodd i Moroni achosi i'w fyddin gael eu celu yn y dyffryn ag oedd yn agos i lân yr afon Sidon, yr hwn oedd ar y gorllewin i afon Sidon yn yr anialwch. A Moroni a osododd yspïwyr oddiamgylch, fel y gallai wybod pa bryd y deuai gwersyll y Lamaniaid.

Yn awr, gan fod Moroni yn gwybod bwriad y Lamaniaid, mai eu bwriad oedd dinystrio eu brodyr, neu eu darostwng a'u dwyn i gaethiwed, fel y gallent sefydlu teyrnas iddynt eu hunain, dros yr holl dir; a chan ei fod ef hefyd yn gwybod mai unig ddymuniad y Nephiaid oedd cadw eu tiroedd, a'u rhyddid, a'u heglwys, meddyliodd na fuasai yn un pechod pe amddiffynai hwynt trwy ddichell; gan hyny cafodd allan, trwy ei yspïwyr, pa gyfeiriad oedd y Lamaniaid i gymmeryd. Am hyny, efe a ranodd ei fyddin, ac a ddygodd ran drosodd i'r dyffryn, ac a'u celodd hwynt ar y dwyrain, ac ar y deau i fryn Riplah; a'r gweddill a gelodd yn y dyffryn gorllewinol, ar y tu gorllewinol i afon Sidon, ac felly i waered i gyffiniau tir Manti. Ac felly wedi lleoli ei fyddin yn ol ei ddymuniad, yr oedd yn barod i'w cyfarfod hwynt.

A dygwyddodd i'r Lamaniaid ddyfod i fyny ar y tu gogleddol i'r bryn lle yr oedd rhan o fyddin Moroni yn guddiedig. Ac fel yr oedd y Lamaniaid yn myned heibio i fryn Riplah, ac yn dyfod i'r dyffryn, a dechreu croesi yr afon Sidon, y fyddin ag oedd yn guddiedig ar y tu deau i'r bryn, yr hon a arweinid gan ddyn o'r enw Lehi; ac efe a arweiniodd ei fyddin allan, ac a amgylchynodd y Lamaniaid, ar y dwyrain, ar eu tu ol.

A bu i'r Lamaniaid, pan welsant y Nephiaid yn dyfod arnynt ar eu tu ol, droi eu hunain, a dechreu ymladd â byddin Lehi; a gwaith marwolaeth a ddechreuodd ar bob ochr; eithr yr oedd yn fwy dychrynlyd o du y Lamaniaid; canys yr oedd eu noethni hwynt yn agored i ergydion trymion y Nephiaid, â'u cleddyfau a'u crymgleddyfau, y rhai a ddygent farwolaeth braidd gyda phob ergyd; tra ar y llaw arall, yr oedd dyn yn awr ac eilwaith yn syrthio yn mhlith y Nephiaid, trwy eu cleddyfau hwy, a cholli gwaed; gan eu bod yn cael eu hamddiffyn rhag y rhanau mwyaf bywiol o'r corff, neu y rhanau mwyaf bywiol o'r corff yn cael eu hamddiffyn rhag ergydion y Lamaniaid, gan eu dwyfronegau, a'u braich-darianau, a'u helmau; ac felly y dygodd y Nephiaid yn mlaen waith marwolaeth yn mhlith y Lamaniaid. A bu i'r Lamaniaid ddychrynu, o herwydd y dystryw mawr yn eu plith, hyd nes y dechreuasant ffoi tuag afon Sidon. A hwy a ymlidiwyd gan Lehi a'i wyr, ac a yrwyd gan Lehi i ddyfroedd Sidon; a chroesasant ddyfroedd Sidon. A chadwodd Lehi ei fyddinoedd ar lân afon Sidon, fel na chawsent groesi.

A bu i Moroni a'i fyddin gyfarfod y Lamaniaid yn y dyffryn,

ar yr ochr arall i afon Sidon, a dechreu syrthio arnynt, a'u lladd hwynt. A'r Lamaniaid a ffoisant drachefn o'u blaen hwythau, tua thir Manti; a chyfarfuwyd â hwynt drachefn gan fyddin-oedd Moroni. Yn awr, ar yr achlysur hwn, ymladdodd y Lamaniaid yn enbyd; i.e., ni wybuwyd i'r Lamaniaid erioed ymladd gyda'r fath ddirfawr nerth a gwroldeb; naddo, hyd y nod o'r dechreuad; ac yr oeddynt yn cael eu cynhyrfu gan y Zoraniaid, a'r Amalekiaid, y rhai oeddynt eu pen-cadbeniaid a'u blaenoriaid, a chan Zarahemnah, yr hwn oedd eu pen-cadben, neu eu prif flaenor a llywydd; i.e., hwy a ymladdasant fel dreigiau; a llawer o'r Nephiaid a laddwyd trwy eu dwylaw; i.e., canys yr oeddynt yn hollti llawer o'u helmau, ac yn trywanu llawer o'u dwyfronegau, ac yr oeddynt yn tori ymaith llawer o'u breichiau; ac felly y tarawodd y Lamaniaid yn eu digter lli-diog. Er hyny, yr oedd y Nephiaid gwedi eu cynhyrfu gan achos gwell; canys ni ymladdent hwy am deyrnas nac am awdurdod, eithr ymladdent am eu cartref-leoedd, a'u rhyddid, eu gwragedd, a'u plant, a'u cyfan; i.e., am eu defodau o addoli, a'u heglwys; ac yr oeddynt yn gwneuthur yr hyn a deimlent yn ddyledswydd rwymedig arnynt i'w Duw; canys yr oedd yr Arglwydd wedi dywedyd wrthynt hwy, ac hefyd wrth eu tadau, Yn gymmaint ag nad ydych yn euog o'r trosedd cyntaf, nac ychwaith o'r ail, na oddefwch i'ch hunain gael eich lladd gan ddwyllaw eich gelynion. A thrachefn, mae yr Arglwydd wedi dywedyd y cewch amddiffyn eich teuluoedd, hyd at dywallt gwaed; am hyny, i'r dyben yma yr ymladdai y Nephiaid â'r Lamaniaid, i amddiffyn eu hunain, a'u teuluoedd, a'u tiroedd, eu gwlad, a'u hiawnderau, a'u crefydd.

A dygwyddodd pan welodd gwyr Moroni ffyrnigrwydd a digter y Lamaniaid, yr oeddynt ynghylch cilio a ffoi rhagddynt. A Moroni, gan ganfod eu bwriad, a anfonodd allan ac a gynhyrffodd eu calonau â'r meddyliau hyn; i.e., y meddyliau am eu tiroedd, eu rhyddid, i.e., eu rhyddhad oddiwrth gaethiwed. A bu iddynt droi ar y Lamaniaid, a galwasant ag un llais ar yr Arglwydd eu Duw, am eu rhyddid, a'u rhyddhad oddiwrth gaethiwed. A hwy a ddechreuasant sefyll yn erbyn y Lamaniaid mewn nerth; ac yn yr awr hono ag y galwasant ar yr Arglwydd am eu rhyddid, dechreuodd y Lamaniaid ffoi rhagddynt; a hwy a ffoisant hyd at ddyfroedd Sidon. Yn awr, yr oedd y Lamaniaid yn fwy lliosog; i.e., yn fwy nâ dwbl rhifedi y Nephiaid; er hyny, gyrwyd hwynt hyd nes yr oeddynt wedi ymgynnull ynghyd yn un corff, yn y dyffryn, ar y goulau, wrth afon Sidon; am hyny, byddinoedd Moroni a'u hamgylchasant hwynt: i.e., sef ar bob tu i'r afon; canys wele, ar y dwyrain, yr oedd gwyr Lehi; am hyny, pan welodd Zarahemnah wyr Lehi ar y dwyrain i afon Sidon, a byddinoedd Moroni ar y gorllewin i afon Sidon, a'u bod wedi eu hamgylchynu gan y Nephiaid, tarawyd hwynt â dychryn. Yn awr, pan welodd Moroni eu dychryn hwynt, gorchymynodd i'w wyr attal tywallt eu gwaed.

A bu iddynt ymattal, a chilio ychydig yn ol oddiwrthynt. A dywedodd Moroni wrth Zerahemnah, Wele, Zerahemnah, nad ydym ni yn ewyllysio bod yn wyr gwaedlyd. Gwyddoch eich bod yn ein dwylaw ni, etto nid ydym yn chwennych eich lladd chwi. Wele, ni ddaethom ni allan i ryfel yn eich erbyn chwi, fel y tywalltem eich gwaed, er mwyn cael awdurdod, ac nid ydym yn chwennych dwyn neb dan iau caethiwed. Eithr hyn yw yr unig achos i chwi ddyfod i'n herbryn ni; i.e., ac yr ydych yn ddigllawn wrthym o herwydd ein crefydd. Ond yn awr, yr ydych yn gweled fod yr Arglwydd gyda ni; ac yr ydych yn gweled ei fod wedi eich traddodi chwi i'n dwylaw. Ac yn awr, mi a ewyllysiwn i chwi ddeall fod hyn yn cael ei wneuthur i mi, o herwydd ein crefydd a'n ffydd yn Nghrist. Ac yn awr, gwelwch nas gellwch ddinystrio ein ffydd hon. Yn awr, gwelwch mai hon yw ffydd wirioneddol Duw; i.e., gwelwch y gwna Duw ein cynnal, a'n cadw, a'n diogelu ni, cyhyd ag y byddom yn ffyddlawn iddo ef, ac i'n ffydd, a'n crefydd; ac ni oddefa yr Arglwydd byth i ni gael ein dinystrio, oddieithr i ni syrthio i drosedd, a gwaadu ein ffydd. Ac yn awr, Zerahemnah, yr wyf yn gorchymyn i ti, yn enw y Duw hollalluog hwnw, a nerthodd ein breichiau, fel y cawsom allu drosodd chwi trwy ein ffydd, trwy ein crefydd, a thrwy ein defodau o addoliad, a thrwy ein heglwys, a thrwy y cymhorth cyssegredig ag sydd yn ddyledus arnom i'n gwragedd, a'n plant. trwy y rhyddid hwnw sydd yn ein rhwymo ni wrth ein tiroedd a'n gwlad; i.e., ac hefyd trwy gynnalïaeth gair santaidd Duw, i ba un yr ydym yn ddyledus am ein holl ddedwyddwch; a thrwy yr oll sydd fwyaf anwyl genym; i.e., ac nid hyn yw'r cyfan; yr wyf yn gorchymyn i chwi trwy yr holl ddymuniadau sydd genych am fywyd, am i chwi roddi eich arfau rhyfel i fyny i ni, ac ni cheisiwn ni eich gwaed, eithr arbedwn eich bywydau, os ewch i'ch ffordd, a phleidio dyfod drachefn i ryfel yn ein herbryn ni. Ac yn awr, os na wnewch hyn, wele, yr ydych yn ein dwylaw ni, ac mi a orchymynaf i'm gwyr syrthio arnoch, a rhoddi archollion marwolaeth yn eich cyrff, fel y difoder chwi; ac yna ni a gawn weled pwy a gaiff awdurdod ar y bobl hyn; i.e., ni a gawn weled pwy a ddvgir i gaethiwed.

Ac yn awr, dygwylodd pan glywodd Zerahemnah y geiriau hyn, iddo ddyfod a rhoddi i fyny ei gleddyf a'i grymgledd, a'i ffa, i ddwyllaw Moroni, gan ddywedyd wrtho, Wele, dyma ein harfau rhyfel; ni a'u rhoddwn hwynt i fyny i ti, eithr ni oddefwn ein hunain i wneyd llw i ti, yr hwn y gwyddom y gwnawn ni ei dori, a'n plant hefyd; eithr cynmer ein harfau rhyfel, a gâd i ni ymadael i'r anialwch; os yn angen, ni a gadwn ein cleddyfau, ac a drengwn neu orchfygu. Wele, nid ydym ni o'ch ffydd chwi, ac nid ydym yn credu mai Duw a'n traddododd ni i'ch dwylaw; eithr credwn mai eich cyfrwysdra chwi a'ch cadwodd rhag ein cleddyfau ni. Wele, eich dwy-ffronogau, a'ch tarianau, sydd wedi eich cadw chwi. Ac yn

awr, pan orphenodd Zerahemnah lefaru y geiriau hyn, dychwelodd Moroni y cleddyf, a'r arfau rhyfel a dderbyniodd, i Zerahemnah, gan ddywedyd, Wele, ni a derfynwn y frwydr. Yn awr, nis gallaf gadw y geiriau a lefarais; am hyny, fel mai byw yr Arglwydd, ni chewch ymadael, oddieithr i chwi ymadael gyda llw, na ddychwelwch drachefn yn ein herbyn ni i ryfel. Yn awr, gan eich bod yn ein dwylaw, ni a dywalltwn eich gwaed ar y ddaear, neu fe gewch ymostwng i'r ammodau a gynygiais i. Ac yn awr, pan lefarodd Moroni y geiriau hyn, Zerahemnah a gymmerodd ei gleddyf, ac yr oedd yn ddigllawn wrth Moroni, a rhuthrodd yn mlaen fel y laddai Moroni; eithr pan gyfododd ei gleddyf, wele, un o filwyr Moroni a'i tarawodd hyd y nod i'r ddaear, a gwnaeth dori wrth y carn; ac efe a darawodd Zerahemnah hefyd, nes y cymmerodd ymaith gopa ei ben, a syrthiodd i'r ddaear. A Zerahemnah a giliodd rhagddynt, i blith ei filwyr.

A bu i'r milwr yr hwn a safodd gerllaw, ac a darawodd ymaith gopa Zerahemnah, gymmeryd i fyny y copa o'r llawr, gerfydd y gwallt, a'i osod ar flaen ei gleddyf, a'i estyn tuag atynt hwy, gan ddywedyd wrthynt â llef uchel, Megys y syrthiodd y copa hwn i'r ddaear, yr hwn yw copa eich penaeth, felly y syrthiwch chwithau i'r ddaear, oddieithr roddi o honoch i fyny eich arfau rhyfel, ac ymadael gyda chyfammod o heddwch.

Yn awr, yr oedd llawer, pan glywsant y geiriau hyn, a gweled y copa ag oedd ar y cleddyf, wedi eu taraw gan ddychryn, a daeth llawer yn mlaen, ac a dafiasant i lawr eu harfau rhyfel, wrth draed Moroni, ac a wnaethant gyfammod o heddwch. A chynnifer ag a wnaethant gyfammod, a ganiatasant iddynt ymadael i'r anialwch.

Yn awr, dygwyddodd fod Zerahemnah yn dra digllawn, ac efe a gynhyrfodd y gweddill o'i filwyr i ddigofaint, er ymladd yn fwy galluog yn erbyn y Nephiaid. Ac yn awr, yr oedd Moroni yn ddigllawn, o herwydd cyndynrwydd y Lamaniaid; am hyny, efe a orchymynodd i'w bobl syrthio arnynt a'u lladd. A bu iddynt ddechreu eu lladd hwynt; ie, a'r Lamaniaid a ymdrechasant a'u cleddyfau, ac a'u holl nerth. Eithr wele, yr oedd eu croen noeth, a'u penau moel, yn agored i gleddyfau llymion y Nephiaid; ie, wele, yr oeddynt yn cael eu trywanu a'u taraw; ie, ac yr oeddynt yn syrthio yn gyflym iawn o flaen cleddyfau y Nephiaid; a dechreusant gael eu hysgubo i lawr, megys yr oedd milwr Moroni wedi prophwydo. Yn awr, pan welodd Zerahemnah eu bod hwy oll ar gael eu dyfetha, efe a alwodd yn nerthol ar Moroni, gan addaw yr ymgysylltmodai efe, a'i bobl hefyd, â hwynt, os arbedent y gweddill o'u bywydau, na ddelent byth drachefn i ryfel yn eu herbyn hwynt. A bu i Moroni achosi i waith marwolaeth beidio drachefn yn mhlith y bobl. Ac efe a gymmerodd yr arfau rhyfel oddiwrth y Lamaniaid; ac ar ol iddynt hwy wneyd cyfammod o heddwch

ag ef, goddefwyd iddynt ymadael i'r anialwch. Yn awr, ni chyfrifwyd rhifedi eu meirw, o herwydd lliosogrwydd eu rhif; i'e, yr oedd rhif eu meirw yn fawr iawn, o ochr y Nephiaid a'r Lamaniaid. A bu iddynt daffu eu meirw i ddyfroedd Sidon; ac y maent wedi myned i lawr, a chael eu claddu yn nyfnderau y môr. A byddinoedd y Nephiaid, neu Moroni, a ddychwelasant, ac a ddaethant i'w tai, a'u tiroedd. Ac felly y terfynodd y ddeunawfed flwyddyn o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi. Ac felly y terfynodd cof-ysgrif Alma, yr hon oedd yn ysgrifenedig ar lafnau Nephi.

PENNOD XXI.

Hanes pobl Nephi, a'u rhyfeloedd a'u hymraniadau, yn nyddiau Helaman, yn ol cof-ysgrif Helaman, yr hon a gadwodd efe yn ei ddyddiau.

WELE, yn awr, dygwyddodd i bobl Nephi lawenhau yn fawr, o herwydd i'r Arglwydd eu gwaredu hwynt drachefn allan o ddwyllaw eu gelynyon; am hyny, hwy a ddiolchasant i'r Arglwydd eu Duw; i'e, ac a ymprydiasant lawer, ac a weddiasant lawer, ac a addolasant Dduw mewn llawenydd mawr iawn.

A bu yn y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi, i Alma ddyfod at ei fab Helaman, a dywedyd wrtho, A wyt ti yn credu y geiriau a lefarais wrthyt ynghylch y cof-lyfrau hyny a gadwyd? Ac Helaman a ddywedodd wrtho, Ydwyf, yr wyf yn credu. A dywedodd Alma drachefn, A wyt ti yn credu yn Iesu Grist, yr hwn a ddaw? Ac yntau a ddywedodd, Ydwyf, yr wyf yn credu yr holl eiriau a lefaraist ti. Ac Alma a ddywedodd wrtho drachefn, A gedwi di fy ngorchymynion? Ac yntau a ddywedodd, Gwnaf, mi a gadwaf dy orchymynion â'm holl galon. Yna Alma a ddywedodd wrtho, Gwyn dy fyd di; a'r Arglwydd a'ith lwydda di yn y tir hwn. Eithr, wele, y mae genyf ryw faint i brophwydo wrthyt; eithr yr hyn a brophwydaf wrthyt, ni chai ei hysbysu; i'e, yr hyn a brophwydaf wrthyt, ni chai ei hysbysu, hyd nes y cyflawner y brophwydoliaeth; am hyny, ysgrifena y geiriau a gaf ddywedyd. A'r rhai hyn yw y geiriau: Wele, yr wyf yn rhagweld, y bydd i'r holl bobl hyn, y Nephiaid, yn ol ysbryd y dadguddiad yr hwn sydd ynof, mewn pedwar can mlynedd o'r amser yr amlyga Iesu Grist ei hun iddynt, fethu mewn anghrediniaeth; i'e, ac yna cant weled rhyfeloedd a heintiau, i'e, a newyn a thywalltiad gwaed, hyd nes y difodir pobl Nephi; i'e, a hyn o herwydd y methant mewn anghrediniaeth, ac y syrthiant i weithredoedd o dywyllwch a thrythyllwch, a phob math o anwiredau; i'e, meddaf wrthyt, mai o herwydd y pechiant yn erbyn goleuni a gwybodaeth mor fawr; i'e, meddaf wrthyt, mai o'r dydd hwnw, nid â y bedwaredd genedlaeth oll

heibio, cyn y daw yr anwiredd mawr hwn; a phan ddelo y dydd mawr hwnw, wele, daw yr amser yn fuan iawn na fydd y rhai ag ydynt yn awr, neu had y rhai ag ydynt yn awr yn cael eu cyfrif yn mhlith pobl Nephi, yn cael eu cyfrif yn mhlith pobl Nephi yn hwy; eithr pwy bynag a crys, ac ni ddyfethir yn y dydd mawr ac ofnadwy hwnw, a gyfrifir yn mhlith y Lamaniaid, ac a ddeuant yn debyg iddynt hwy, oll, oddieithr ychydig, y rhai a elwir dyseyblion yr Arglwydd; a'r rhai hyny a ymlidia y Lamaniaid, hyd nes y difodir hwythau. Ac yn awr, o herwydd anwiredd, caiff y brophwydoliaeth hon ei chyflawni.

A bu ar ol i Alma ddywedyd y pethau hyn wrth Helaman, iddo ei fendithio ef, ac hefyd ei feibion creill; ac efe a fendithiodd y ddaear hefyd, er mwyn y cyflawn. Ac efe a ddywedodd, Fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw: Melldigedig fydd y tir, i.e., y tir hwn, i bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, hyd at ddinistr, y rhai a wnant ddrygioni, pan fyddant yn llwyr addfed; ac megys y dywedais, felly y bydd: canys hyn yw melldith a bendith Duw ar y tir, canys nis gall yr Arglwydd edrych ar bechod gydag un gradd o oddefiad. Ac yn awr, wedi i Alma ddywedyd y geiriau hyn, efe a fendithiodd yr eglwys, i.e., yr holl rai a safent yn ddisigl yn y ffydd, o'r amser hwnw allan; ac wedi i Alma wneuthur hyn, efe a ymadawodd allan o dir Zarahemla, fel pe yn myned i dir Melek. A dygwyddodd na chilywyd am dano byth mwyach; a chyda golwg ar ei farwolaeth neu ei gladdedigaeth, nis gwyddom ddim. Wele, hyn a wyddom, ei fod yn ddyn cyflawn; a'r dywediad a aeth ar led yn yr eglwys, ei fod wedi ei gymmeryd i fyny gan yr ysbryd, neu wedi ei gladdu gan law yr Arglwydd, fel Moses. Eithr wele, dywed yr ysgrythyr i'r Arglwydd gymmeryd Moses ato ei hun; a meddyliwn ei fod hefyd wedi cymmeryd Alma yn yr ysbryd, ato ei hun; am hyny, o herwydd hyn, nis gwyddom ddim am ei farwolaeth a'i gladdedigaeth.

Ac yn awr, dygwyddodd yn nechreu y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi, i Helaman fyned allan i blith y bobl i draethu y gair iddynt; canys wele, o herwydd eu rhyfeloedd gyda'r Lamaniaid, a'r aml ymraniadau a therfysgoedd bychain a fu yn mhlith y bobl, daeth yn anghenrheidiol i air Duw gael ei draethu yn eu mysg; i.e., a bod rheoleiddiad yn cael ei wneuthur trwy yr eglwys; o ganlyniad, aeth Helaman a'i frodyr i sefydlu yr eglwys drachefn yn yr holl dir, i.e., yn mhob dinas trwy yr holl dir a feddiannid gan bobl Nephi. A bu iddynt benodi offeiriaid ac athrawon trwy yr holl dir, dros yr holl eglwysi.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Helaman a'i frodyr benodi offeiriaid ac athrawon dros yr eglwysi, i ymraniad gyfodi yn eu plith, ac ni ystyrient eiriau Helaman a'i frodyr; eithr hwy a aethant yn feilchion, gan ymchwyddo yn eu calonau, o herwydd eu dirfawr gyfoeth; am hyny, aethant yn gyfoethog yn eu gol-

wg eu hunain, ac ni ystyrient eu geiriau hwy, i rodio yn un-iawn gerbron Duw.

A bu i gynnifer na wrandawent ar eiriau Helaman a'i frodyr, gael eu casglu ynghyd yn erbyn eu brodyr. Ac yn awr, wele, yr oeddynt hwy yn dra digllawn, yn gymmaint nes yr oeddynt yn benderfynol i'w lladd hwynt. Yn awr, blaenor y rhai ag oeddynt yn ddigllawn wrth eu brodyr, oedd ddyn mawr a chryf; a'i enw oedd Amalickiah. Ac yr oedd Amalickiah yn chwennych bod yn frenin; ac yr oedd y bobl ag oeddynt yn ddigllawn, yn chwennych hefyd iddo fod yn frenin arnynt: a'r rhan fwyaf o honynt oeddynt is-farnwyr y tir; ac yr oeddynt yn ymgeisio am awdurdod. A chawsent eu harwain trwy weniaith Amalickiah, os byddai iddynt ei gynnorthwyo ef, a'i sefydlu yn frenin arnynt, y gwnelai yntau hwynt yn lywodraethwyr ar y bobl. Felly yr arweinid hwynt ymaith gan Amalickiah, i ymraniadau, yn ngwyneb pregethu Helaman a'i frodyr; ie, yn ngwyneb eu gofal mawr hwy dros yr eglwys, canys yr oeddynt yn archofeiriaid dros yr eglwys. Ac yr oedd llawer yn yr eglwys yn credu yn ngeiriau gwenieithgar Amalickiah; am hyny, hwy a ymranasant hyd y nod oddiwrth yr eglwys; ac felly yr oedd achosion pobl Nephi yn dra ansefydlog a pheryglus, er y fuddugoliaeth fawr a gawsant ar y Lamaniaid, a'r llawenydd mawr a gawsant, o herwydd cael eu gwaredu trwy ddwyllaw yr Arglwydd. Felly gwelwn mor gyflym y mae plant dynion yn anghofio yr Arglwydd eu Duw: ie, mor gyflym i weithredu anwiredd, ac i gael eu harwain ymaith gan yr un drwg; ie, a gwelwn y drygioni mawr a all un dyn tra drygionus achosi i gymmeryd lle yn mhllith plant dynion: ie, gwelwn fod Amalickiah, o herwydd ei fod yn ddyn cynllwyngar, ac yn ddyn o eiriau gwenieithgar, yn arwain ymaith galonau llawer o bobl i weithredu yn ddrygionus: ie, ac i geisio dinystrio eglwys Dduw, ac i ddinystrio y sylfaen o ryddid a roddodd Duw iddynt, neu yr hon fendith a anfonodd Duw ar wyneb y tir, er mwyn y cyflawn.

Ac yn awr, dygwyddodd, ar ol i Moroni, yr hwn oedd brif lywydd byddinoedd y Nephiad, glywed am yr ymraniadau hyn, iddo fod yn ddigllawn wrth Amalickiah. A bu iddo ef rwygo ei wisg; ac efe a gymmerodd ddarn o honi, ac a ysgri-fenodd arno. Er cof am ein Duw, ein crefydd, a'n rhyddid, a'n hoddwch, ein gwragedd, a'n plant; ac efe a'i sicrhaodd ar ben pawl. Ac efe a sicrhaodd ei helm, a'i ddwyfroneg, a'i darianau, ac a wregysodd ei arfogaeth o amgylch ei lwynau; ac efe a gymmerodd y pawl, ar ben yr hwn yr oedd darn ei wisg (ac efe a'i galwodd y teitl o ryddid), ac a ymgrymodd i'r ddaear, ac a weddiodd yn nerthol ar ei Dduw am i fendithion rhyddid orphwys ar ei frodyr cyhyd ag y buasai cyfundeb o Gristionogion yn aros i etifeddu y tir; canys felly yr oedd yr holl wir gredinwyr yn Nghrist, y rhai a berthynent i eglwys Dduw, yn cael eu galw gan y rhai ni pherthynent i'r eglwys; ac yr oedd

y rhai a berthynent i'r eglwys yn ffyddlawn; i.e., yr holl rai ag oeddynt yn wir gredinwyr yn Nghrist, a gymmerasant arnynt, yn llawen, enw Crist, neu Gristionogion, megys y gelwid hwynt, o herwydd eu crediniaeth yn Nghrist. yr hwn a ddeuai; ac am hyny, ar yr amser hwn, gweddiodd Moroni ar i achos y Cristionogion, a rhyddid y tir, gael ei ffafrio.

A bu ar ol iddo dywallt allan ei enaid wrth Dduw, iddo ef roddi yr holl dir ag oedd yn ddeheuol i dir Anghyffannedd-dra; i.e., ac yn fyr, yr holl dir, ar y gogledd ac ar y deau, yn dir dewisol, ac yn dir o ryddid. Ac efe a ddywedodd, Diau na oddefa Duw i ni, y rhai a ddirmygir o herwydd ein bod wedi cymmeryd arnom enw Crist, gael ein sathru i lawr a'n dyfetha, hyd nes y tynwn hyny arnom, trwy ein troseddau ein hunain. Ac wedi i Moroni ddywedyd y geiriau hyn, efe a aeth allan yn mhlith ei bobl, gan chwifio y dernyn o'i wisg yn yr awyr, fel y gallai pawb weled yr ysgrifen a ysgrifennodd efe ar y dernyn, a gwaeddi â llef uchel, gan ddywedyd, Wele, pwy bynag a amddiffyno y teitl hwn ar y tir, bydded iddynt ddyfod allan yn nerth yr Arglwydd, ac ymgyffammodi y gwnant amddiffyn eu hiawnderau, a'u crefydd, fel y bendithio yr Arglwydd Dduw hwynt.

A bu ar ol i Moroni gyhoeddi y geiriau hyn. wele, y bobl a ddaethant gan gydredeg, a'u harfogaeth wedi ei gwregysu o amgylch eu lwynau, gan rwygo eu dillad fel arwydd, neu gyfammod, na adawent yr Arglwydd eu Duw; neu, mewn geiriau ereill, os troseddent orchymynion Duw, neu syrthio i drosedd, a chywilyddio cymmeryd arnynt enw Crist, y gwnai yr Arglwydd eu rhwygo hwynt megys y rhwygasant hwythau eu dillad. Yn awr, dyma y cyfammod a wnaethant; a hwy a fwriasant eu dillad wrth draed Moroni, gan ddywedyd, Yr ydym yn ymgyffammodi â'n Duw, y cawn ein dinystrio, megys ein brodyr yn y tir yn ogleddol, os bydd i ni syrthio i drosedd; i.e., gall efe ein bwrw wrth draed ein gelynyon, megys y bwriasom ni ein dillad wrth dy draed di i'w mathru dan draed, os bydd i ni syrthio i drosedd. A Moroni a ddywedodd wrthynt, Wele, nynt ydym weddill o had Jacob: i.e., nynt ydym weddill o had Joseph, siaced yr hwn a rwygwyd gan ei frodyr, i lawer o ddarnau; i.e., ac yn awr, wele, gadewch i ni goffio cadw gorchymynion Duw, neu ein dillad nianau a gant eu rhwygo gan ein brodyr, a nianau ein bwrw yn ngharchar, neu ein gwerthu, neu ein lladd; i.e., gadewch i ni gadw ein rhyddid, megys gweddill Joseph; i.e., gadewch i ni goffio geiriau Jacob, cyn ei farwolaeth; canys, wele, efe a ganfyddodd fod rhan o weddill siaced Joseph wedi ei chadw, ac heb bydru. Ac efe a ddywedodd, Megys y mae'r gweddill hwn o ddillad fy meibion wedi ei gadw, felly hefyd y cedwir gweddill o had fy meibion trwy law Duw, ac y cymmerir hwynt ato ef ei hun, tra y caiff y gweddill o had Joseph eu dyfetha, megys gweddill ei ddilledyn. Yn awr, wele, rhydd hyn dristwch i'm henaid: er hyny, mae fy

enaid yn cael gorfoledd yn fy mab, o herwydd y rhan hono o'i had a gymmerir at Dduw. Yn awr, wele, hyn oedd iaith Jacob. Ac yn awr, pwy a wŷr nad gweddill had Joseph, y rhai a ddyfethir fel ei ddilledyn, yw y rhai sydd wedi ymrannu oddi-wrthym ni; i.e., a nyni a fyddant, os na aroswn yn ddisigl yn ffydd Crist.

A bu ar ol i Moroni ddywedyd y geiriau hyn, iddo fyned allan, ac hefyd anfon allan trwy yr holl ranau o'r tir lle yr oedd ymraniadau, a chasglu ynghyd yr holl bobl a chwen-nychent amddiffyn eu rhyddid, i sefyll yn erbyn Amalickiah, a'r rhai ag oedd wedi ymrannu, y rhai a elwid Amalickiahaid.

A bu pan welodd Amalickiah fod pobl Moroni yn fwy lleseg nâ'r Amalickiahaid,—a gwelod hefyd fod ei bobl ef yn am-
mheus ynghylch cyfiawnder yr achos a gymmerasant arnynt; o ganlyniad, gan ofni na ennillai ei bwnc, efe a gymmerodd y cyfryw o'i bobl a ewyllysient fyned, ac a gychwynodd i dir Nephi.

Yn awr, tybiodd Moroni nad oedd yn fuddiol fod i'r Laman-iaid gael dim nerth ychwanegol; am hyny, efe a feddylodd am dori ymaith bobl Amalickiah, neu eu cymmeryd a'u dwyn yn ol, a gosod Amalickiah i farwolaeth; i.e., canys efe a wyddai y cynhyrfai ef y Lamaniaid i ddigofaint yn eu herbyn hwynt, ac achosi iddynt ddyfod i ryfel yn eu herbyn; ac efe a wyddai y buasai Amalickiah yn gwneuthur hyn, fel y gallai gyrbaedd ei amcanion; am hyny, tybiodd Moroni yn fuddiol iddo gymmeryd ei fyddinoedd, y rhai oeddynt wedi ymgasglu ynghyd, ac wedi ymarfogi, ac wedi ymgysfiamodi i gadw yr heddweh. A bu iddo gymmeryd ei fyddin, a chychwyn i'r anialweh, i dori ymaith gwrs Amalickiah yn yr anialweh.

A bu iddo wneuthur yn ol ei ddymuniadau, a chychwyn i'r anialweh, a rhagflaenu byddinoedd Amalickiah. A bu i Ama-lickiah ffoi gyda nifer fychan o'i wŷr, a'r gweddill a roddwyd i fyny i ddwylaw Moroni, ac a ddygwyd yn ol i dir Zarahemla. Yn awr, gan fod Moroni yn ddyn ag oedd wedi ei benodi gan y prif faruwyr a chan lais y bobl, yr oedd ganddo awdurdod i wneuthur yn ol ei ewyllys a byddinoedd y Nephiaid, i sefydlu ac ymarfer awdurdod drostynt.

A dygwyddodd, pwy bynag o'r Amalickiahaid na ymgysfiamodent i gynnorthwyo achos rhyddid, fel y gallent amddiffyn llywodraeth rydd, efe a achosodd iddynt gael eu gosod i farwolaeth; ac nid oedd ond ychydig a wadent y cyfiamod o ryddid.

A dygwyddodd hefyd, iddo achosi i'r teitl o ryddid gael ei godi ar ben pob tŵr ag oedd yn yr holl dir, yr hwn a feddiennid gan y Nephiaid; ac felly y sefydlodd Moroni luman rhyddid yn llwllith y Nephiaid. A hwy a ddechreuasant gael heddwch drachefn yn y tir; ac felly y cadwasant heddwch yn y tir, hyd yn agos i ddiwedd y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg o deyrn-asiad y barnwyr. Ac Helaman a'r archoffeiriaid a gadwasant drefn hefyd yn yr eglwys; i.e., am yspaid pedair blynedd, hwy a gawsant lawer o heddwch a llawenydd yn yr eglwys.

A bu i lawer farw, gan sier obeithio fod eu heneidiau wedi eu hachub gan yr Arglwydd Iesu Grist; felly hwy a aethant allan o'r byd dan orfoleddu. Ac yr oedd rhai yn marw o dwymynon, ag oeddynt ar rai tymmorau o'r flwyddyn yn dra aml yn y tir; eithr nid cymmaint felly o dwymynon, o herwydd rhinweddau rhagorol yr amryw lysiau a gwreiddiau, y rhai oedd Duw wedi barotôl, i symud y clefydau i ba rai yr oedd dynion yn agored, gan natur yr hinsawdd. Eithr yr oedd llawer yn marw o henaint; ac mae y rhai a fuont feirw yn ffydd Crist, yn ddedwydd ynddo, fel y mae yn rhaid i ni feddwl. Yn awr, ni a ddychwelwn yn ein hanes, at Amalickiah, a'r rhai a ffoisant gydag ef i'r anialwch: canys, wele, yr oedd efe wedi cymmeryd y rhai a aethant gydag ef, a myned i fyny i dir Nephi, i blith y Lamaniaid, a chyffroi y Lamaniaid i ddigofaint yn erbyn pobl Nephi, yn gymmaint ag i frenin y Lamaniaid ddanfon cyhoeddiad trwy ei holl dir, yn mhlith ei holl bobl, am iddynt ymgasglu ynghyd drachefn, er myned i ryfel yn erbyn y Nephiaid.

A dygwyddodd ar ol i'r cyhoeddiad fyned, allan i'w plith hwynt, iddynt fod yn dra ofnog; i.e., hwy a ofnent anfoddloni y brenin, ac ofnent hefyd fyned i ryfel yn erbyn y Nephiaid, rhag iddynt golli eu bywydau. A bu na wnaent, neu na wna i y rhan fwyaf o honynt, ufyddhau i orchymynion y brenin.

Ac yn awr, darfu i'r brenin ddiglloni, o herwydd eu hanufydd-dod; am hyny, efe a roddodd i Amalickiah lywyddiaeth y rhan hono o'i fyddin ag oedd yn ufydd i'w orchymynion, ac a archodd iddo fyned allan a'u gorfodi i gymmeryd arfau. Yn awr, wele, hyn oedd dymuniad Amalickiah: canys, gan ei fod yn ddyn cyfrwys i wneuthur drygion, efe a gyllwyniodd yn ei galon i ddiorseddu brenin y Lamaniaid. Ac yn awr, yr oedd efe wedi cael llywyddiaeth y rhai hyny o'r Lamaniaid ag oeddynt yn ffafr y brenin; ac efe a geisiodd ennill ffafr gan y rhai nad oeddynt yn ufydd; gan hyny, efe a aeth yn mlaen i'r lle a elwid Onidah, canys yno yr oedd yr holl Lamaniaid wedi ffoi; canys hwy a welsant y fyddin yn dyfod, a chan feddwl eu bod yn dyfod i'w dinystrio, hwy a ffoisant i Onidah, i'r arlle. Ac yr oeddynt wedi penodi dyn i fod yn frenin a blaenor arnynt, ac wedi gwneyd penderfyniad dysgog yn eu meddyliau, na chymmerent eu darostwng i fyned yn erbyn y Nephiaid.

A dygwyddodd eu bod wedi ymgasglu ynghyd ar ben y mynydd, yr hwn a elwid Antipas, mewn parotoad i ryfel. Yn awr, nid bwriad Amalickiah oedd ymladd â hwynt, yn ol orchymynion y brenin; eithr, wele, ei fwriad ef oedd ennill ffafr byddinoedd y Lamaniaid, fel y gallai osod ei hun yn ben arnynt, a diorseddu y brenin, a chymmeryd meddiant o'r deyrnas. Ac wele, darfu iddo achosi i'w fyddin godi eu pebyll yn y dyffryn ag oedd yn agos i fynydd Antipas. A bu pan aeth yn nos, iddo ddanfon dirgel genadwri i fynydd Antipas, i erfyn ar flaenor y rhai ag oeddynt ar y mynydd, enw yr hwn.

oedd Lehonti, i ddyfod i waered i odreu y mynydd, o herwydd ei fod ef yn chwennych ymddyddan ag ef.

A bu pan dderbyniodd Lehonti y genadwri, na feiddiai fyned i waered i odreu y mynydd. A bu i Amalickiah ddanfon drachefn yr ail waith, i ddymuno arno ddyfod i waered. A bu i Lehonti ballu: ac efe a ddanfonodd drachefn y drydedd waith. A bu pan welodd Amalickiah nas gallai gael gan Lehonti i ddyfod i waered o'r mynydd, iddo ef fyned i fyny i'r mynydd, yn agos i wersyll Lehonti; ac efe a ddanfonodd drachefn y bedwaredd waith, ei genadwri at Lehonti, i ddymuno arno ddyfod i waered, ac am iddo ddwyn ei warchodlu gydag ef.

A dygwyddodd pan ddaeth Lehonti i waered gyda'i warchodlu at Amalickiah, i Amalickiah ddymuno arno ddyfod i waered â'i fyddin yn y nos, ac amgylchynu y gwyr hyny yn eu gwersyll, dros ba rai y rhoddodd y brenin awdurdod iddo ef, ac y traddodai yntau hwynt i ddwyllaw Lehonti, os byddai iddo ei wneyd ef (Amalickiah) yn ail-flaenor ar yr holl fyddin.

A bu i Lehonti ddyfod i waered â'i wyr, ac amgylchynu gwyr Amalickiah; felly yr oeddynt cyn deffroi ar doriad y dydd, wedi eu hamgylchynu gan fyddinoedd Lehonti. A bu pan welsant eu bod wedi eu hamgylchynu, iddynt ymbil ag Amalickiah i'w goddef i ymuno â'u brodyr, fel na ddyfethid hwynt. Yn awr, dyna y peth ag oedd Amalickiah yn ddymuno.

A bu iddo ef roi ei wyr i fyny, yn groes i orchymynion y brenin. Yn awr, hyn oedd y peth ag a ddymunai Amalickiah, fel y gallai gyflawni ei fwriadau i ddiorseddu y brenin. Yn awr, yr oedd yn arferiad yn mhlith y Lamaniaid, pan leddid eu prif flaenor, i benodi yr ail flaenor i fod iddynt yn brif flaenor.

A bu i Amalickiah beri i un o'i weision roi gwenwyn yn raddol i Lehonti, fel y bu farw. Yn awr, wedi i Lehonti farw, y Lamaniaid a benodasant Amalickiah yn flaenor ac yn brif lywydd iddynt. A darfu i Amalickiah gychwyn â'i fyddinoedd (canys yr oedd wedi cael ei ddymuniadau) i dir Nephi, i ddinas Nephi, yr hon oedd y brif ddinas. A'r brenin a ddaeth allan i'w gyfarfod ef, gyda'i warchodlu; canys meddyliai fod Amalickiah wedi cyflawni ei orchymynion, a bod Amalickiah wedi easglu yngbyd fyddin mor fawr, er myned yn erbyn y Nephiad i ryfel. Ond wele, fel yr oedd y brenin yn dyfod allan i'w gyfarfod ef, perodd Amalickiah i'w weision fyned i gyfarfod y brenin. A hwy a aethant ac a ymgrymasant gerbron y brenin, fel o barch iddo, o herwydd ei fawredd. A bu i'r brenin estyn allan ei law i'w codi hwynt, fel yr oedd yn arferiad gyda'r Lamaniaid, fel arwydd o heddwch, yr hwn arferiad a gymmerasant oddiwrth y Nephiad. A dygwyddodd pan oedd wedi cyfodi y cyntaf o'r llawr, wele, efe a drywanodd y brenin i'w galon; ac efe a syrthiodd i'r ddaear. Yn awr, gweision y brenin a ffoisant; a gweision Amalickiah a godasant lef, gan ddywedyd, Wele, gweision y brenin a'i trywanasant ef i'w

galon, ac y mae wedi syrthio, a hwythau wedi ffoi; wele, deuwch a gwelwch.

A bu i Amalickiah orchymyn i'w fyddinoedd gychwyn yn mlaen, ac edrych pa beth oedd wedi dygwydd i'r brenin; ac wedi iddynt ddyfod i'r man, a chael y brenin yn gorwedd yn ei waed, Amalickiah a ffygiodd fod yn ddigllawn, ac a ddywedodd, Pwy bynag oedd yn caru y brenin, bydded iddo fyned ac ymlid ei weision, fel y lladder hwynt.

A bu i'r holl rai a garent y brenin, pan glywsant y geiriau hyn, fyned ac ymlid ar ol gweision y brenin. Yn awr, pan welodd gweision y brenin fyddin yn eu hymlid hwynt, hwy a ddychrynwyd drachefn, ac a ffoisant i'r anialwch, ac a ddaethant drosodd i dir Zarahemla, ac a ymunasant â phobl Ammon; a'r fyddin a'u hymlidiodd hwynt, a ddychwelodd, ar ol eu hymlid hwynt yn ofer: ac felly Amalickiah, trwy ei ddichell, a ennillodd galonau y bobl.

A bu dranoeth, iddo fyned i mewn i ddinas Nephi, â'i fyddinoedd, a meddiannu y ddinas. Ac yn awr, dygwyddodd i'r frenines, ar ol iddi glywed fod y brenin wedi ei ladd: canys yr oedd Amalickiah wedi danfon cenadwri at y frenines, i'w hysbysu fod y brenin wedi ei ladd gan ei weision: ei fod ef wedi eu hymlid hwynt â'i fyddin, eithr yn ofer, a'u bod hwy wedi dianc; am hyny, pan dderbyniodd y frenines y genadwri hon, hi a ddanfonodd at Amalickiah, i ddymuno arno arbed pobl y ddinas; a hi a ddymunodd arno hefyd i ddyfod i mewn ati hi; a hi a ddymunodd arno hefyd i ddwyn tystion gydag ef, i dystiolaethu ynghylch marwolaeth y brenin.

A bu i Amalickiah gymmeryd yr un gwas ag a laddodd y brenin, a'r holl rai ag oedd gydag ef, a myned i mewn at y frenines, i'r lle yr eisteddai; a hwy a dystiasant oll wrthi i'r brenin gael ei ladd gan ei weision ei hun; a hwy a ddywedasant hefyd, Hwy a ffoisant; ai nid yw hyn yn tystiolaethu yn eu herbyn hwynt? A hwy a foddlonasant y frenines ynghylch marwolaeth y brenin.

A bu i Amalickiah geisio ffafr y frenines, â'i chymmeryd ato ei hun yn wraig; ac felly, trwy ei ddichell, a thrwy gynnorthwy ei weision cyfrwys, efe a ennillodd y deyrnas; i.e. cydnabyddwyd ef yn frenin trwy yr holl dir, yn mhlith holl bobl y Lamaniaid, y rhai a gynnwysent y Lamaniaid, a'r Lemueliaid, a'r Ishmaeliaid, a holl ymneillduwyr y Nephiaid, o deyrnasiad Nephi i lawr hyd yr amser presennol. Yn awr, yr oedd yr ymneillduwyr hyn wedi cael yr un addysg a'r un hyfforddiad â'r Nephiaid; i.e. wedi ei haddysgu yn yr un wybodaeth am yr Arglwydd; er hyny, y mae yn syn i adrodd, heb fod yn hir ar ol eu hymraniadau, hwy a aethant yn galetach, a mwy anedifeiriol, a gwyllt, drygionus, a chreulawn, nâ'r Lamaniaid; gan ddrachtio i mewn o draddodiadau y Lamaniaid, ac ymollwng i seguryd, a phob math o drythyllwch; i.e. gan gwbl anghofio yr Arglwydd eu Duw.

Ac yn awr, dygwyddodd, mor fuan ag y cafodd Amalickiah y deyrnas, iddo ef ddechreu cyffroi calonau y Lamaniaid yn erbyn pobl Nephi; ie, efe a benododd ddynion i lefaru wrth y Lamaniaid o'u tyrau, yn erbyn y Nephiad; ac felly y cynhyrfodd efe eu calonau yn erbyn y Nephiad, nes tua diwedd y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y barnwyr, gan ei fod ef wedi cyflawni ei fwriadau can belled; ie, wedi cael ei wneuthur yn frenin ar y Lamaniaid, efe a geisiodd hefyd deyrnasu dros yr holl dir; ie, a'r holl bobl ag oedd yn y tir, y Nephiad yn gystal â'r Lamaniaid; am hyny, yr oedd efe wedi cyflawni ei fwriad, canys yr oedd wedi caledu calonau y Lamaniaid, a dallu eu meddyliau, a'u cyffroi hwynt i ddigofaint, yn gymmaint ag iddo gasglu ynghyd lu mawr, er myned i ryfel yn erbyn y Nephiad. Canys yr oedd efe yn benderfynol, o herwydd lliosogrwydd rhifedi ei bobl, i orchfygu y Nephiad, a'u dwyn i gaethiwed; ac felly efe a benododd ben-cadbeniaid o'r Zoraniaid, gan mai hwy oedd fwyaf hysbys o gryfdwr y Nephiad, a'u hymgyrch-fanau, a'r rhanau gwanaf o'u dinas-oedd; am hyny, efe a'u penododd hwynt i fod yn ben-cadbeniaid ar ei fyddinoedd.

A bu iddynt gymmeryd eu gwersyll, a symud yn mlaen tua thir Zarahemla, yn yr anialwch. Yn awr, dygwyddodd tra y bu Amalickiah felly yn ennill gallu trwy ddichell a thwyll, bu Moroni, ar y llaw arall, yn paratoi meddyliau y bobl i fod yn ffyddlawn i'r Arglwydd eu Daw; ie, bu yn cyfnerthu byddinoedd y Nephiad, ac yn cyfodi amgaerau bychain, neu ymgyrch-fanau; gan dafu i fyny gloddiau o bridd o amgylch, i amgau ei fyddinoedd, ac hefyd yn adeiladu muriau ceryg i'w hamgylchynu hwynt, o amgylch ogyrch eu dinasoedd, a cyffiniau eu tiroedd; ie, yn gwbl o amgylch ogyrch y tir: ac yn eu hamgaerau gwanaf y gosododd efe y nifer fwyaf o wyr; ac felly yr amgaerodd ac y cadarnhaodd efe y tir yr hwn a feddiannid gan y Nephiad. Ac felly yr oedd yn paratoi i amddiffyn eu rhyddid, eu tiroedd, eu gwragedd, a'u plant, a'u heddwch, ac fel y gallent fyw i'r Arglwydd eu Daw, ac fel y gallent amddiffyn yr hyn a elwid gan eu gelynion yn achos y Cristionogion. Ac yr oedd Moroni yn ddyn cryf a galluog; yr oedd yn ddyn o berffaith ddealltwriaeth; ie, yn ddyn nad oedd yn ymhyfydu mewn tywallt gwaed; dyn ag oedd â'i enaid yn gorfoleddu yn rhyddid ei wlad, ac yn rhyddhad ei frodyr oddi wrth gaethiwed a chaethwasanaeth; ie, dyn ag oedd â'i galon yn llawn diolchgarwch i'w Dduw, am yr aml freintiau a bendithion a gyfranodd i'w bobl; dyn ag a lafuriodd yn fawr er llwyddiant a diogelwch ei bobl; ie, a dyn oedd ag a fu yn gadarn yn ffydd Crist, ac a dyngodd lw i amddiffyn ei bobl, ei iawn-derau, a'i wlad, a'i grefydd, hyd at golli ei waed. Yn awr, dysgid y Nephiad i amddiffyn eu hunain yn erbyn eu gelynion, hyd at dywallt gwaed, os byddai anghenrheidrwydd; ie, a dysgid hwynt hefyd i beidio byth rhoi tramgwydd; ie, i beidio byth

cyfodi y cleddyf, oddieithr yn erbyn gelyn, oddieithr er diogelu eu bywydau : ac hyn oedd eu ffydd, mai wrth wneuthur felly, y llwyddai Duw hwynt yn y tir ; neu mewn geiriau ereill, os byddent yn ffyddlawn i gadw gorchymynion Duw, y gwnai efe eu llwyddo hwynt yn y tir ; i.e., eu rhybyddio i ffoi, neu ymbarotoi i ryfel, yn ol eu perygl ; ac hefyd, yr hysbysai Duw iddynt, i ba le yr elent i amddiffyn eu hunain yn erbyn eu gelynion : a thrwy wneuthur felly, y gwaredai yr Arglwydd hwynt ; a hyn oedd ffydd Moroni ; ac yr oedd ei galon yn ymorfoleddu ynddi ; nid mewn tywallt gwaed, eithr mewn gwneuthur daioni, mewn diogelu ei bobl ; i.e., mewn cadw gorchymynion Duw ; i.e., a gwrthwynebu arwiredd. I.e., yn wir, yn wir, meddaf i chwi, pe buasai pob dyn wedi bod, ac yn bod, ac yn bod byth, yn gyffelyb i Moroni, wele, buasai nerth-oedd uffern wedi eu hysgwyd yn dragywydd ; i.e., ni chawsai y diafol awdurdod ar galonau plant dynion. Wele, yr oedd efe yn ddyn cyffelyb i Ammon, mab Mesiah, i.e., ac hyd y nod meibion ereill Mesiah ; i.e., ac hefyd Alma a'i feibion, canys yr oeddynt oll yn wyr Duw. Yn awr, wele, nid oedd Helaman a'i frodyr yn llai gwasanaethgar i'r bobl, nag oedd Moroni ; canys hwy a bregethasant air Duw, ac a feddyddiasant er edifeirwch bob dyn a wrandawai ar eu geiriau. Ac felly yr aethant allan, a'r bobl a ymostyngasant o herwydd eu geiriau, nes y cawsant ffafr gan yr Arglwydd ; ac felly yr oeddynt yn rhydd oddiwrth ryfeloedd ac amrafaelion yn mhlith eu hunain ; i.e., sef am yspaid pedair blynedd. Eithr megys y dywedais, tua diwedd y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg ; i.e., er eu heddwch yn mhlith eu hunain, hwy a orfodwyd yn anewyllysgar i ymladd â'u brodyr, y Lamaniaid ; i.e., ac yn fyr, ni pheidiodd eu rhyfeloedd â'r Lamaniaid, am yspaid llawer o flynyddau, er eu mawr anewyllysgarwch. Yn awr, yr oedd yn flin ganddynt i gymmeryd arfau yn erbyn y Lamaniaid, o herwydd nad oeddynt yn ymhyfrydu mewn tywallt gwaed ; i.e., ac nid hyn oedd y cyfan ; yr oedd yn flin ganddynt i fod yn foddion i ddanfôn cynnifer o'u brodyr allan o'r byd hwn i fyd tragywyddol, yn anmharod i gyfarfod â'u Dnw ; er hyny, ni allent oddef rhoi eu bywydau i lawr, fel y byddai i'w gwragedd a'u plant gael eu cigyddio trwy greulondeb barbaraid y rhai a fu yn frodyr iddynt unwaith, i.e., ac wedi ymneillduo o'u heg-lwys, ac wedi eu gadael hwynt, ac wedi myned i'w dinystrio hwynt, trwy ymuno â'r Lamaniaid ; i.e., nis gallent oddef i'w brodyr orfoleddu dros waed y Nephaid, cyhyd ag y buasai rhywrai yn cadw gorchymynion Duw, canys addewid yr Arglwydd oedd, os cadwent ei orchymynion, y llwyddent yn y tir.

Ac yn awr, dygwyddodd yn yr unfed mis ar ddeg o'r bedwaredd flwyddyn ar bymtheg, i fyddinoedd y Lamaniaid gael eu gweled yn neshau tua thir Ammonihah. Ac wele, yr oedd y ddinas wedi ei hail-adeiladu, a Moroni wedi lleoli byddin ar gyffiniau y ddinas, ac yr oeddynt wedi taflu pridd i fyny o am-

gylch ogyrch, i'w hamddiffyn hwynt rhag saethau a cheryg y Lamaniaid; canys, wele, ymladdent â cheryg, ac â saethau. Wele, mi a ddywedais fod dinas Ammonihah wedi ei hail-adeiladu. Yr wyf yn dywedyd wrthych, i.e. ei bod mewn rhan wedi ei hail-adeiladu; ac o herwydd fod y Lamaniaid wedi ei dinystrio unwaith oblegid anwiredd y bobl, tybient y gallai ddyfod drachefn yn ysglyfaeth rwydd iddynt. Eithr, wele, mor fawr oedd eu siomedigaeth; canys, wele, yr oedd y Nephiaid wedi cloddio i fyny glawdd mawr pridd oddiamgylch iddynt, yr hwn oedd mor uchel fel nas gallai y Lamaniaid daflu eu ceryg a'u saethau atynt, fel ag i gymmeryd effaith, ac nis gallent ddyfod arnynt ychwaith, oddieithr trwy eu mynedfa. Yn awr, ar yr amser hwn, yr oedd pen-cadbeniaid y Lamaniaid yn rhyfeddu yn fawr, o herwydd doethineb y Nephiaid yn paratoi eu lleoedd o ddiogelwch. Yn awr, meddyliai blaenoriaid y Lamaniaid, o herwydd lliosogrwydd eu rhifedi; i.e. meddylent y caent y fraint o ddyfod arnynt megys y daethant o'r blaen; i.e. ac yr oeddynt hefyd wedi paratoi eu hunain â tharianau, ac â dwyfronegau; ac yr oeddynt hefyd wedi paratoi eu hunain â dillad o grwyn; i.e. â dillad trwchus iawn, er cuddio eu noethni. A chan eu bod wedi ymbarotoi felly, meddylent y gorthrechent yn rhwydd ac y darostyngent eu brodyr dan iau caethiwed, neu eu lladd a'u cigyddio yn ol eu hewyllys. Eithr, wele, er eu dirfawr syndod, yr oeddynt hwy wedi paratoi ar eu cyfer, mewn modd na fu erioed yn hysbys yn mhlith plant Lehi. Yn awr, yr oeddynt hwy yn barod at y Lamaniaid, i ryfel, yn ol cyfarwyddiadau Moroni. A dygwyddodd fod y Lamaniaid, neu yr Amalickiahaid, yn rhyfeddu yn fawr oblegid eu dull o barotoi i ryfel. Yn awr, pe buasai y brenin Amalickiah wedi dyfod i waered o dir Nephi, o flaen ei fyddin, dichon yr achosai i'r Lamaniaid ymosod ar y Nephiaid yn ninas Ammonihah; canys, wele, nid oedd ef yn prisio dim am waed ei bobl. Ond, wele, ni ddaeth Amalickiah i waered ei hun, i ryfel. Ac wele, ni feiddiai ei ben-cadbeniaid ef ymosod ar y Nephiaid yn ninas Ammonihah, canys yr oedd Moroni wedi cyfnewid trefn pethau yn mhlith y Nephiaid, yn gymmaint ag i'r Lamaniaid gael eu siomi o berthynas i'w lleoedd o ddiogelwch, ac nis gallent ddyfod arnynt; am hyny, hwy a giliasant i'r anialwch, ac a gymmerasant eu gwersyll, ac a gychwynasant tua thir Noah, gan dybied mai hwnw oedd y lle goreu nesaf iddynt ddyfod yn erbyn y Nephiaid; canys ni wyddent fod Moroni wedi amgaeru, neu wedi adeiladu amddiffynfeydd o ddiogelwch i bob dinas yn yr holl dir o amgylch ogyrch; am hyny, hwy a gychwynasant yn mlaen i dir Noah, gyda phenderfyniaid diysgog; i.e. eu pen-cadbeniaid a ddaethant yn mlaen, ac a wnaethant lw y dinystrient bobl y ddinas hono. Eithr wele, er eu syndod, yr oedd dinas Noah, yr hon a fu o'r blaen, yn le egwan, wedi dyfod yn awr, trwy offerngarwch Moroni, yn gadarn; i.e. yn rhagori ar gadernid dinas Ammonihah. Ac yn awr, wele, yr oedd hyn yn ddoethineb yn

Moroni: canys efe a feddylodd y cawsent eu dychrynu wrth ddinas Ammonihah; a chan mai dinas Noah hyd yma oedd wedi bod y rhan wanaf o'r tir, hwy a gychwynent yno i ryfel; ac felly y bu, yn ol ei ddymuniadau. Ac wele, Moroni a benododd Lehi i fod yn ben-cadben ar y gwyr yn y ddinas hono; a'r Lehi hwnw oedd ag a fu yn ymladd â'r Lamaniaid yn y dyffryn, ar y tu dwyreiniol i afon Sidon.

Ac yn awr, wele, dygwyddodd, pan gafodd y Lamaniaid fod Lehi yn llywodraethu y ddinas, iddynt gael eu sioni drachefn, canys yr oeddynt yn ofni Lehi yn fawr; er hyny, yr oedd eu pen-cadbeniaid wedi tyngu llw, i ymosod ar y ddinas; am hyny, hwy a ddygasant i fyny eu byddinoedd. Yn awr, wele, nis gellai y Lamaniaid fyned i'w hamddiffynfeydd o ddiogelwch, trwy un ffordd arall ond trwy y fynedfa, o herwydd uchder y clawdd ag oedd wedi ei daflu i fyny, a dyfnder y ffos ag oedd wedi ei chloddio oddiamgylch, oddieithr trwy y fynedfa. Ac felly yr oedd y Nephiad yn barod i ddyfetha pawb a gynnygient ddringo er myned i mewn i'r amddiffynfa unrhyw ffordd arall, trwy daflu ceryg a saethau atynt. Felly yr oeddynt wedi ymbarotoi, i.e., llu o'u gwyr cadarnaf, â'u cleddyfau, a'u ffyn-tafl, i daraw i lawr bawb a gynnygient ddyfod i'w lle o ddiogelwch, trwy y fynedfa; ac felly yr oeddynt wedi parotoi i amddiffyn eu hunain rhag y Lamaniaid. A bu i gadbeniaid y Lamaniaid ddwyn i fyny eu byddinoedd o flaen y fynedfa, a dechreu ymladd â'r Nephiad, er myned i'w lle o ddiogelwch; eithr, wele, gyrwyd hwynt yn ol o bryd i bryd, hyd nes iddynt gael eu lladd â lladdfa fawr. Yn awr, pan gawsant allan nad allent orthrechu y Nephiad wrth y fynedfa, hwy a ddechreuasant dynu i lawr eu cloddiau pridd, fel y gallent gael mynedfa at eu byddinoedd, fel y caent yr un chwarae teg i ymladd; eithr wele, yn y cynnygion hyn, hwy a ysgubwyd ymaith gan y ceryg a'r saethau a deffid atynt; ac yn lle llanw i fyny eu ffosydd trwy dynu i lawr eu cloddiau pridd, llenwid hwynt i raddau gan eu meirw a'u cyrff clwyfedig hwy. Felly yr oedd gan y Nephiad bob gallu ar eu gelynion; ac felly y cynnygiodd y Lamaniaid i ddinystrio y Nephiad, nes i'w holl ben-cadbeniaid gael eu lladd; i.e., a chafodd mwy na mil o'r Lamaniaid eu lladd; tra ar y llaw arall, nad oedd un enaid o'r Nephiad wedi ei ladd. Yr oedd oddeutu deg a deugain wedi eu clwyfo, y rhai a fuont yn agored i saethau y Lamaniaid trwy y fynedfa, eithr yr oeddynt yn cael eu cadw gan eu tarianau, a'u dwyfronegau, a'u helmau, hyd nes mai ar eu coesau yr oedd eu clwyfau, llawer o ba rai oeddynt yn ddolurus iawn.

A bu, pan welodd y Lamaniaid fod eu pen-gadbeniaid oll wedi eu lladd, hwy a ffoisant i'r anialwch. A bu iddynt ddychwelyd i dir Nephi, i hysbysu eu brenin, Amalickiah, yr hwn oedd yn Nephiad o enedigaeth, am eu mawr golled. A dygwyddodd iddo ef fod yn dra digllawn wrth ei bobl, oblegid nad oedd wedi cael ei ddymuniad ar y Nephiad—nad oedd wedi eu darostwng hwynt dan iau caethiwed; i.e., yr oedd yn dra dig-

llawn, ac efe a felldithiodd Dduw, a Moroni hefyd, ac a dyngodd lw yr yfai ei waed ef; a hyn o herwydd i Moroni gadw gorchymynion Duw, trwy barotoi er diogelwch ei bobl. A bu, ar y llaw arall, i bobl Nephi ddiolch i'r Arglwydd eu Duw, o herwydd ei allu digyffelyb yn eu gwaredu hwynt o ddwyllaw eu gelynion. Ac felly y terfynodd y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi: ie, ac yr oedd heddwch gwastadol yn eu plith, a llwyddiant mawr iawn yn yr eglwys, o herwydd yr ystyriaeth a'r dyfalwch a roddasant i air Duw, yr hwn a draethwyd iddynt gan Helaman, a Shiblon, a Corianton, ac Ammon, a'i frodyr, &c.: ie, a chan yr holl rai a ordeiniwyd trwy urdd santaidd Duw, gan fod wedi eu bedyddio i edifeirwch, a'u danfon allan i bregethu yn mhlith y bobl, &c.

PENNOD XXII.

Ac yn awr, dygwyddodd na ymattaliodd Moroni i wneuthur parotoiadau rhyfel, neu i amddiffyn ei bobl rhag y Lamaniaid; canys efe a berodd i'w fyddinoedd, yn nechreu yr ugeinfed flwyddyn o deyrnasiad y barnwyr, ddechreu cloddio i fyny gruglwythi o bridd oddiamgylch yr holl ddinasoedd, trwy yr holl dir a feddiennid gan y Nephiaid; ac ar ben y cloddiau pridd hyn, efe a achosodd fod coed; ie, fod gwaith coed yn cael ei adeiladu hyd at uwchder dyn, oddiamgylch y dinasoedd. Ac efe a achosodd fod ar y gwaith coed hyny adeilwaith o bigau yn cael ei adeiladu ar y coed, o amgylch ogylch; ac yr oeddynt yn gryfion ac uchel; ac efe a achosodd i dyrau gael eu codi a fuasant yn edrych dros yr adeilwaith o bigau; ac efe a achosodd i leodd o ddiogelwch gael eu hadeiladu ar y tyrau hyny, fel na allai ceryg a saethau y Lamaniaid eu niweidio hwynt. Ac yr oeddynt wedi parotoi, fel y gallent daflu ceryg oddiar eu penau, yn ol eu hewyllys a'u galfu, a lladd yr hwn a gynnygiat ddyfod yn agos i furiau y ddinas. Felly y paratodd Moroni amddiffynfeydd erbyn dyfodiad eu gelynion, oddiamgylch pob dinas yn yr holl wlad.

A bu i Moroni achosi i'w fyddinoedd fyned allan i'r anialwch dwyreiniol; ie, a hwy a aethant allan, ac a yrasant yr holl Lamaniaid ag oedd yn yr anialwch dwyreiniol i'w tiroedd eu hunain, y rhai oeddynt yn ddeheuol i dir Zarahemla; ac yr oedd tir Nephi yn ymestyn mewn llinell uniawn o'r mor dwyreiniol i'r un gorllewinol. A bu ar ol i Moroni yru yr holl Lamaniaid allan o'r anialwch dwyreiniol, yr hwn oedd yn agledol i'w tiroedd etifeddiaethol eu hunain, iddo achosi i'r trigolion ag oedd yn nhir Zarahemla, ac yn y wlad oddiamgylch, fyned i'r anialwch dwyreiniol, hyd at y cyffiniau, wrth fm y môr, a meddiannu y tir. Ac hefyd efe a osododd fyddin-

oedd ar y deau, ar gyffiniau eu hetifeddiaethu hwy, ac a achosodd gyfodi amddiffynfeydd, fel y gallent ddiogelu eu byddin-oedd a'u pobl allan o ddwyllaw eu gelynyon. Ac felly y torodd efe ymaith holl gadernid y Lamaniaid, yn yr anialwch dwyreiniol; i.e., ac hefyd ar y gorllewin, gan gadarnhau y ffin rhwng y Nephiaid a'r Lamaniaid, rhwng tir Zarahemla a thir Nephi; o'r mor gorllewinol, gan redeg wrth ben afon Sidon; gan fod y Nephiaid yn meddiannu yr holl dir yn ogleddol; i.e., sef yr holl dir ag oedd yn ogleddol o dir Llawnder, yn ol eu hewyllys. Felly, Moroni, ynghyd â'i fyddinoedd, y rhai a gynnyddent yn feunyddiol, o herwydd y sicrwydd o amgeledd a ddygai ei weithredoedd iddynt; o ganlyniad, hwy a geisiasant dori ymaith nerth a gallu y Lamaniaid, oddiar diroedd eu hetifeddiaethau, fel na chaffent ddim gallu ar diroedd eu hetifeddiaeth.

A bu i'r Nephiaid ddechreu sylfaen dinas; a galwasant enw y ddinas yn Moroni; ac yr oedd wrth y môr dwyreiniol; ac yr oedd ar y deau wrth ffin etifeddiaethau y Lamaniaid. Ac hefyd hwy a ddechreuasant sylfaen dinas rhwng dinas Moroni a dinas Aaron, gan gyssylltu cyffiniau Aaron a Moroni; a galwasant enw y ddinas neu y tir yn Nephibah. A hwy a ddechreuasant hefyd, yn yr un flwyddyn, i adeiladu llawer o ddinasoedd ar y gogledd; un mewn modd neillduol, yr hon a alwasant Lehi, yr hon oedd yn y gogledd, wrth gyffiniau glân y môr. Ac felly y terfynodd yr ugeinfed flwyddyn. Ac yn yr amgylchiadau llwyddiannus hyn oedd pobl Nephi yn nechreu yr unfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi. A hwy a lwyddiasant yn fawr, ac a ddaethant yn dra chyfoethog; i.e., a hwy a amhasant, ac a ddaethant yn gryffion yn y tir. Ac felly gwelwn mor drugarog a chryfawnd ydynt holl ymdriniaethau yr Arglwydd, er cyflawni ei holl eiriau i blant dynion: i.e., gallwn weled fod ei eiriau yn cael eu gwirio, hyd y nod yr amser hwn, y rhai a lefarodd wrth Lehi, gan ddywedyd, Gwyn dy fydd di a'th blant; a hwy a fendithir, yn gymmaint ag y cadwant fy nghorchymynion; hwy a lwyddant yn y tir. Eithr cofiwch yn gymmaint ag na chadwant fy nghorchymynion, hwy a dorir ymaith o bresennoldeb yr Arglwydd. Ac yr ydym yn gweled fod yr addewidion hyn wedi eu gwirio i bobl Nephi; canys eu hamrafaelion a'u hamrysonau, i.e., eu hof-ruddiaethau, a'u hyspeiliadau, eu heilun-addoliaeth, eu puteindra, a'u flicidd-dra, y rhai a fu yn eu plith eu huanain, a ddygodd arnynt eu rhyfelcodd a'u dinystriadau. A'r rhai a fuont yn fyddlawn i gadw gorchymynion yr Arglwydd, a waredwyd bob amser, tra yr oedd miloedd o'u brodyr drygionus yn cael eu trosglwyddo i gaethiwed, neu i drengu trwy y cleddyf, neu fethu mewn anghrediniaeth, a chymmysgu â'r Lamaniaid. Eithr, wele, ni fu amser dedwyddolach crïoed yn mysg pobl Nephi, er dyddiau Nephi, nag yn nyddiau Moroni; i.e., sef yr amser hwn, yn yr unfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y

barnwyr. A bu i'r ddwyfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr derfynu hefyd mewn heddwch; ië, a'r drydedd flwyddyn ar hugain hefyd.

A bu yn nechreu y bedwaredd flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr, y buasai hefyd heddwch yn mhlith pobl Nephi, oni bai amrafael a gymmerodd le yn eu plith ynghylch tir Lehi, a thir Morianton, y rhai a gydient ar gyffiniau Lehi; yr oedd y ddau ar y cyffiniau wrth làn y môr. Canys, wele, yr oedd y bobl a feddiannent dir Morianton yn hawlio rhan o dir Lehi; am hyny, dechreuodd fod amrafael poeth rhyngddynt, yn gymmaint ag i bobl Morianton gymmeryd i fyny arfau yn erbyn eu brodyr, ac yr oeddynt yn benderfynol i'w lladd trwy y cleddyf. Eithr wele, y bobl a feddiannent dir Lehi, a ffoisant i wersyll Moroni, ac a apeliasant ato ef am gynnorthwy; canys wele, nid hwy oedd ar gam.

A dygwyddodd, ar ol i bobl Morianton, y rhai a arweinid gan ddyn o'r enw Morianton, gael allan fod pobl Lehi wedi ffoi i wersyll Moroni, iddynt ofni yn fawr rhag i fyddin Moroni ddyfod arnynt, a'u dyfetha; am hyny, Morianton a osododd yn eu calonau i ffoi i'r wlad ag oedd yn ogleddol, yr hon oedd wedi ei gorchuddio â chyrff mawrion o ddwfr, a chymmeryd meddiant o'r tir yn ogleddol. Ac wele, buasant wedi cario y cynllun hwn i weithrediad (yr hyn a fuasai yn achos i alaru), eithr, wele, Morianton, gan fod yn ddyn tra nwydwyllt, oedd yn ddigillawn wrth un o'i forwynion, ac efe a ymosododd arni, ac a'i curodd yn fawr. A bu iddi ffoi, a dyfod drosodd i wersyll Moroni, a mynegi wrth Moroni bob peth ynghylch y mater; ac hefyd ynghylch eu bwriad i ffoi i'r wlad orllewinol. Yn awr, wele, y bobl ag oeddynt yn nhir Llawnder, neu yn hytrach Moroni, a ofnent y gwrandawent hwy ar eiriau Morianton, ac ymuno a'i bobl, ac felly efe a gai feddiant o'r rhanau hyny o'r tir ag a osodai sail i ganlyniadau pwysig yn mhlith pobl Nephi; ië, canlyniadau a arweinient i ddadymchweliad eu rhyddid; am hyny, Moroni a ddanfonodd fyddin, gyda'u gwersyll hwy, i ragflaenu pobl Morianton, ac attal eu ffoedigaeth i'r wlad ogleddol. A bu na ragflaenasant hwynt, hyd nes y daethant i gyffiniau tir Anghyfannedd-dra; ac yno y rhagflaenasant hwynt, wrth y fynedfa gul a arweiniai wrth y môr i'r tir gorllewinol; ië, wrth y môr, ar y gorllewin, ac ar y dwyrain.

A bu i'r fyddin a ddanfonwyd gan Moroni, yr hon a arweinid gan ddyn o'r enw Teancum, gyfarfod pobl Morianton; ac mor ystyfnig oedd pobl Morianton (gan fod wedi eu cynhyrfu gan ei ddrygioni a'i eiriau gwenieithgar ef), fel y dechreuodd brwydr rhyngddynt, yn yr hon Teancum a laddodd Morianton, ac a orchfygodd ei fyddin, ac a'u cymmerodd yn garcharorion, ac a ddychwelodd i wersyll Moroni. Ac felly y terfynodd y bedwaredd flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi. Ac felly y dygwyd pobl Morianton yn ol. Ar ol iddynt ymgyffammodi i gadw yr heddwch, hwy a adferwyd i

dir Morianton, a chymmerodd undeb le rhyngddynt â phobl Lehi ; ac adferwyd hwynt hefyd i'w tiroedd.

A dygwyddodd, yn yr un flwyddyn ag yr adferwyd heddwch i bobl Nephi, i Nephihah, yr ail brif-farnwr, farw, wedi llanw yr orsedd farnol gyda pherffaith uniondeb gerbron Duw ; er hyny, efe a wrthododd gan Alma gymmeryd meddiant o'r cof-lyfrau hyny a'r pethau hyny a ystyrir gan Alma a'i dadau yn dra chyssegredig : am hyny, yr oedd Alma wedi eu rhoddi i'w fab Helaman.

Wele, dygwyddodd i fab Nephihah gael ei benodi i lanw yr orsedd farnol, yn lle ei dad ; ie, penodwyd ef yn brif farnwr a llywodraethwr ar y bobl, gyda llw, ac ordinhad gyssegredig, i farnu yn gyfiawn, a chadw yr heddwch, a rhyddid y bobl, a chaniatáu iddynt eu breintiau cyssegredig i addoli yr Arglwydd eu Duw ; ie, i gynnal a chadw achos Duw trwy ei holl ddyddiau, a dwyn y drygionus i farn, yn ol eu trosedd. Yn awr, wele, ei enw oedd Pahoran. A Pahoran a lanwodd orsedd ei dad, ac a ddechrenodd ei deyrnasiad ar bobl Nephi, yn niwedd y bedwaredd flwyddyn ar hugain.

PENNOD XXIII.

Ac yn awr, dygwyddodd yn nechreu y bummed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi, fod heddwch wedi ei sefydlu rhwng pobl Nephi a phobl Morianton, ynghylch eu tiroedd, a bod y bummed flwyddyn ar hugain yn cael ei dechreu mewn heddwch ; er hyny, ni chadwasant heddwch hollol yn hir yn y tir, canys dechreuodd fod amrafael yn mhllith y bobl ynghylch y prif-farnwr, Pahoran ; canys wele, yr oedd rhan o'r bobl yn chwennych cyfnewid ychydig o bynciau neillduol yn y gyfraith. Ond, wele, ni wnai Pahoran eu cyfnewid, ac ni oddefai i'r gyfraith gael ei chyfnewid ; am hyny, ni wrandawodd efe ar y rhai a ddanfonent i mewn eu llais gyda'u deisebau, ynghylch cyfnewid y gyfraith ; am hyny, yr oedd y rhai a chwennychent gyfnewid y gyfraith yn ddiglawr wrtho, ac yn dymuno na chai efe inwyach fod yn brif-farnwr ar y tir ; gan hyny, cyfododd dadl boeth ynghylch y mater, eithr nid hyd at dywallt gwaed.

A bu i'r rhai a chwennychent ddiorseddu Pahoran o'r orsedd farnol, gael eu galw yn freninwyr, canys chwennychent gyfnewid y gyfraith yn y fath fodd ag i ddadymchwelyd y llywodraeth rydd, ac i sefydlu brenin ar y tir. A'r rhai a chwennychent i Pahoran aros yn brif-farnwr ar y tir, a gymmerent arnynt yr enw o ryddid-wyr ; ac felly yr oedd yr ymraniad yn eu mysg : canys yr oedd y rhyddid-wyr wedi tyngu neu gyfammodi i amddiffyn eu hiawanderau, ynghyd â breintiau eu crefydd, trwy lywodraeth rydd.

A bu i'r pwnc hwn o amrafael gael ei benderfynu, gan lais y bobl. A bu i lais y bobl ddyfod o blaid y rhyddid-wyr, a chafodd Pahoran gadw yr orsedd farnol, yr hyn a achosodd lawenydd mawr yn mhllith brodyr Pahoran, ac hefyd llawer o bobl rhyddid; y rhai hefyd a osodasant y breninwyr i ddystawrwydd, fel na feiddient wrthwynebu, eithr bod yn rhwym i amddiffyn achos rhyddid. Yn awr, yr oedd y rhai ag oeddynt o blaid breninoedd, o waedoliaeth uchel; a hwy a geisient fod yn freninoedd; a chynorthwyid hwynt gan y rhai a geisient allu ac awdurdod dros y bobl. Eithr wele, yr oedd hwn yn amser perlyglus i'r fath amrafaelion fod yn mhllith pobl Nephi: canys, wele, yr oedd Amalickiah drachefn wedi cyffroi calonau pobl y Lamaniaid yn erbyn pobl y Nephiaid, ac yr oedd yn casglu milwyr ynghyd, o bob rhan o'r wlad, ac yn eu harfogi, a'u paratoi i ryfel, gyda phob diwydrwydd; canys yr oedd wedi tyngu i yfed gwaed Moroni. Eithr wele, cawa weled fod yr addewid a wnaeth yn fyrbwyll; er hyny, efe a barotodd ei hun a'i fyddinoedd, er dyfod i ryfel yn erbyn y Nephiaid. Yn awr, nid oedd ei fyddinoedd mor fawrion ag y buont o'r blaen, o herwydd y miloedd lawer a laddwyd trwy ddwylaw y Nephiaid; ond yn ngwyneb eu mawr golled, yr oedd Amalickiah wedi ymgasglu ynghyd fyddin ryfeddol o fawr, yn gymmaint ag na ofnodd dyfod i waered i dir Zarahemla. Ie, daeth hyd y nod Amalickiah ei hun i waered, o flaen y Lamaniaid. Ac yr oedd hyn yn y bummed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr; ac yr oedd ar yr un amser ag y dechreuasant benderfynu achosion eu hamrafaelion ynghylch eu prif-farnwr Pahoran.

A bu pan glywodd y dynion a elwid breninwyr, fod y Lamaniaid yn dyfod i waered i ryfel yn eu herbyn hwynt, iddynt lawenyachu yn eu calonau, a hwy a wrthodasant gymmeryd arfau; canys yr oeddynt hwy mor ddigllawn wrth y prif farnwr, ac hefyd wrth bobl rhyddid, fel na chymmerent i fynny arfau i amddiffyn eu gwlad. A bu pan welodd Moroni hyn, a gwelodd hefyd fod y Lamaniaid yn dyfod i gyffiniau y tir, iddo fod yn dra digllawn, o herwydd ystyfnigrwydd y bobl hyny, y llafuriodd efe gyda chymmaint o ddiwydrwydd i'w diogelu; ie, yr oedd yn dra digllawn; yr oedd ei enaid yn llawn o ddigofaint yn eu herbyn. A bu iddo ddanfôn deiseb, gyda llais y bobl, at lywodraethwr y tir, gan ddymuno arno ei darllen, a rhoddi iddo ef (Moroni) awdurdod i orfodi yr ymneillduwyr hyny i amddiffyn eu gwlad, neu eu gosod i farwolaeth; canys ei ofal cyntaf oedd rhoi terfyn ar y fath amrafaelion ac ymraniadau yn mhllith y bobl; canys wele, hyn hyd yma fu yr achos o'u holl ddinystr. A bu i hyny gael ei ganiatáu, yn ol llais y bobl.

A bu i Moroni orchymyn i'w fyddin fyned yn erbyn y breninwyr hyny, i ddarostwng eu balchder a'u mawredd, a'u gwneyd yn gyd-wastad â'r ddaear, neu fod iddynt gymmeryd arfau a chynorthwyo achos rhyddid. A darfu i'r byddinoedd

gychwyn yn eu herbyn hwynt : a darostwng eu balchder a'u mawredd, yn gymmaint nes iddynt, pan gyfodent eu harfau rhyfel i ymladd yn erbyn gwyr Moroni, gael eu tori i lawr a'u gwneyd yn gyd-wastad â'r ddaear. A bu i bedair mil o'r ymneillduwyr hyny gael eu tori i lawr gan y cleddyf; a'r cyfryw o'u blaenoriaid na laddwyd mewn rhyfel, a ddaliwyd ac a fwriwyd yn ngharchar, canys nid oedd amser i'w profi y pryd hwn; a'r gweddill o'r ymneillduwyr hyny, yn hytrach na chael eu taraw i'r ddacar gan y cleddyf, a ymostyngasant i luman rhyddid, ac a orfodwyd i chwifio y teitl o ryddid ar eu tyrau, ac yn eu dinasoedd, ac i gymmeryd arian i amddiffyn eu gwlad. Ac felly y gosododd Moroni derfyn ar y breninwyr hyny, fel nad oedd neb yn adnabyddus wrth yr enw breninwyr; ac felly y gosododd efe derfyn ar ystyfnigewydd a balchder y bobl a broffesent waedoliaeth uchel; eithr hwy a ddigwyd i ymostwng megys eu brodyr, ac i ymladd yn ddewr dros eu rhyddid oddiwrth gaethiweid.

Wela, dygwyddodd tra yr oedd Moroni felly yn darostwng y rhyfeloedd a'r amrafaelion yn mblith ei bobl ei hun, a'u dwyn i heddwech a gwareiddiad, ac yn gwneuthur trefniadau i barotoi i ryfel yn erbyn y Lamaniaid, wela, yr oedd y Lamaniaid wedi dyfod i dir Moroni, yr hwn oedd yn y cyffiniau, wrth lán y môr.

A dygwyddodd nad oedd y Nephiad yn ddigon cryfion yn ninas Moroni: am hyny, Amalickiah a'u gyrodd hwynt, gan ladd llawer. A darfu i Amalickiah gymmeryd meddiant o'r ddinas; i.e., meddiant o'u holl amddiffynfeydd. A'r rhai a ffoisant allan o ddinas Moroni, a ddaethant i ddinas Nephihah; ac hefyd yr oedd pobl dinas Lehi wedi ymgasglu ynghyd, a gwneuthur darpariadau, ac yn barod i dderbyn y Lamaniaid i ryfel.

Eithr dygwyddodd na oddefai Amalickiah i'r Lamaniaid fyned i ryfel yn erbyn dinas Nephihah, eithr cadwodd hwynt i lawr wrth lán y môr, gan adael gwyr yn mhob dinas i'w chadw a'i hamddiffyn; ac felly yr aeth efe yn mlaen, gan gymmeryd meddiant o amryw ddinasoedd: dinas Nephihah, a dinas Nephi, a dinas Morianton, a dinas Omner, a dinas Gid, a dinas Mulek, y rhai oeddynt oll ar y cyffiniau dwyreiniol, wrth lán y môr. Ac felly yr ennillodd y Lamaniaid, trwy gyfrwysdra Amalickiah, gynnifer o ddinasoedd, trwy eu lloedd dirifedi, y rhai oeddynt oll wedi eu hamddiffyn yn gadarn, yn oll dull amddiffynfeydd Moroni; yr oll o ba rai oeddynt yn leoedd cedyrn i'r Lamaniaid.

A dygwyddodd iddynt gychwyn i gyffiniau tir Llawnder, gan yru y Nephiad o'u blaen, a lladd llawer. Ond dygwyddodd iddynt gael eu cyfarfod gan Teancum, yr hwn a laddodd Morianton, ac a ragflaenodd ei bobl yn ei ffoedigaeth. A bu iddo ragflaenu Amalickiah hefyd, fel yr oedd yn gychwyn gyda ei fyddin aneirif, fel y gallai feddiannu tir Llawnder, ac hefyd y tir gogleddol. Eithr wela, cyfarfyddodd â siomedigaeth,

trwy gael ei wrthwynebu gan Teancum a'i wyr, canys yr oeddynt hwy yn ryfelwyr mawrion: canys yr oedd pob gwr o ciddo Teancum yn rhagori ar y Lamaniaid yn eu nerth, ac yn eu medrusrwydd i ryfela, yn gymmaint ag iddynt gael y trecha ar y Lamaniaid.

A bu iddynt eu blino hwynt, yn gymmaint ag iddynt eu lladd hyd nes yr aeth yn nos. A bu i Teancum a'i wyr godi eu pebyll ar gyffiniau tir Llawnder; ac Amalickiah a gododd ei bebyll yntau yn y cyffiniau ar y traeth wrth lân y môr, ac yn y modd hyn yr oeddynt wedi eu gyru.

A dygwyddodd pan aeth yn nos, i Teancum a'i weision fyned allan yn lladradaidd liw nos, amyned i wersyll Amalickiah; ac wele, yr oeddynt hwy wedi eu gorchfygu gan gwsgr, o herwydd eu mawr ludded, yr hwn a achoswyd gan flinderau a gwres y dydd.

A bu i Teancum fyned yn lladradaidd i babell y brenin, a gwanu gwaywffon i'w galon; ac efe a achosodd farwolaeth y brenin yn uniongyrchol, fel na ddeffrodd ei weision. Ac efe a ddychwelodd drachefn yn ddirgelaidd i'w wersyll ei hun, ac wele, yr oedd ei wyr yntau yn nghwsgr; ac efe a'u deffrodd hwynt, ac a fynegodd wrthynt yr hyn oll a wnaethai. Ac efe a berodd i'w fyddinoedd fod mewn parodrwydd, rhag fod y Lamaniaid wedi deffroi, ac iddynt ddyfod arnynt. Ac felly y terfynodd y bummed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi: ac felly y terfynodd dyddiau Amalickiah.

PENNOD XXIV.

Ac yn awr, dygwyddodd yn y chwechfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y barnwyr ar bobl Nephi, wele, pan ddeffrodd y Lamaniaid ar foreu cyntaf y mis cyntaf, cawsent Amalickiah yn farw yn ei babell ei hun; ac hefyd gwelsant fod Teancum yn barod i roi brwydr iddynt y dydd hwnw. Ac yn awr, pan welodd y Lamaniaid hyn, hwy a frawychwyd; a hwy a roddasant i'fyny eu hwriad i fyned i'r tir gogleddol, ac a gwasant yn ol â'u holl fyddin i ddinas Mulek, ac a geisiasant dargelwch yn eu hamddiffynfeydd.—A bu i frawd Amalickiah gael ei benodi yn frenin ar y bobl; a'i enw oedd Ammoron: felly y brenin Ammoron, brawd y brenin Amalickiah, a benodwyd i deyrnasu yn ei le.

A bu iddo ef orchymyn i'w bobl gadw y dinasoedd hyny a gymmerwyd trwy dywallt gwaed; canys ni chymmerasant unrhyw ddinasoedd, heb iddynt golli gwaed lawer. Ac yn awr, gwelodd Teancum fod y Lamaniaid yn benderfynol i gadw y dinasoedd hyny a gymmerasant, a'r rhanau hyny o'r wlad a feddiannasant; ac hefyd, gan weled lliosogrwydd eu rhifedi, tybiodd Teancum nad oedd yn ddoethineb iddo gynnwys ymosod arnynt yn eu hamddiffynfeydd; eithr efe a gadwodd ei wyr oddiamgylch, fel pe yn ymbarotol i ryfel; ie, ac yn wir yr oedd

yn parotoi i amddiffyn ei hun yn eu herbyn hwynt, trwy gyfodi muriau o amgylch ogyleh, a pharotoi ymgylch-fanau.

A darfu iddo ef barhau felly i ymbarotoi i ryfel, hyd nes yr anfonodd Moroni nifer fawr o wyr i nerthu ei fyddin; ac anfonodd Moroni hefyd orchymyn iddo gadw yr holl garcharorion ag oedd wedi syrthio i'w ddwyllaw; o herwydd, gan fod y Lamaniaid wedi cymmeryd llawer o garcharorion, am iddo gadw holl garcharorion y Lamaniaid, fel pridwerth dros y rhai hyny a gymmerodd y Lamaniaid. Ac efe a ddanfonodd orchymyn iddo hefyd, am iddo amgaelu tir Llawnder, a sicrhau y fynedfa gul a arweiniai i'r tir gogleddol, rhag i'r Lamaniaid ennill y pwynt hwnw, a chael gallu i'w haflonyddu hwynt ar bob ochr. A danfonodd Moroni ato hefyd, i ddymuno arno fod yn fyddllawn i amddiffyn y cwr hwnw o'r tir, ac am iddo geisio pob cyfleysdra i flino y Lamaniaid yn y cwr hwnw, gymmaint ag oedd yn ei allu, fel y gallai drachefu, cfallai, trwy ystranc neu ryw ffordd arall, gymmeryd y dinasoedd hyny a gymmerwyd allan o'u dwyllaw; ac hefyd, am iddo amddiffyn a chadarnhau y dinasoedd oddiamgylch, y rhai nad oeddynt wedi syrthio i ddwyllaw y Lamaniaid. Ac efe a ddywedodd wrtho hefyd, Mi a ddeuwn atat, eithr wele, mae y Lamaniaid arnom ni yn nghyffiniau y tir wrth y môr gorllewinol; ac wele, yr wyf fi yn myned yn eu herbyn hwynt, am hyny ni allaf ddyfod atat ti.

Yn awr, yr oedd y brenin (Ammoron) wedi myned allan o dir Zarahemla, ac wedi hysbysu i'r frenines am farwolaeth ei frawd, ac wedi casglu nifer fawr o wyr, a myned allan yn erbyn y Nephiaid, ar y cyffiniau wrth y môr gorllewinol; ac felly yr oedd efe yn ymdrechgu aflonyddu y Nephiaid, ac i dynu ymaith ran o'u galluoedd i'r rhan hono o'r tir, tra yr oedd wedi gorchymyn y rhai a adawodd i feddiannu y dinasoedd a gymmerodd, am iddynt hwythau hefyd aflonyddu y Nephiaid ar y cyffiniau wrth y môr dwyreiniol; a meddiannu eu tiroedd gymmaint ag oedd yn eu gallu, yn ol gallu eu byddincedd. Ac felly yr oedd y Nephiaid yn yr amgylchiadau peryglus hyny, yn niwedd y chwechfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

Eithr, wele, dygwyddodd yn y seithfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr, fod Moroni, yr hwn a osodd fyddincedd i amddiffyn cyffiniau deheuol a gorllewinol y tir, wedi dechreu ei daith tua thir Llawnder, fel y gallai gynnorthwyo Teancum a'i wyr, i adgymmeryd y dinasoedd a gollasant. A dygwyddodd fod Teancum wedi cael gorchymyn i wneuthur ymosodiad ar ddinas Mulek, a'i hadgymmeryd os byddai yn bosibl.

A bu i Teancum wneuthur paratoiadau i ymosod ar ddinas Mulek, a chychwyn allan â'i fyddin yn erbyn y Lamaniaid; eithr efe a welodd ei fod yn annhosibl iddo eu gorchfygu tra yr oeddynt yn eu hamddiffynfeydd; am hyny, efe a roddodd

ei fwriad i fyny, ac a ddychwelodd drachefn i ddinas Llawnder, i dlysgwyl am ddyfodiad Moroni, fel y derbynai gyfnerthiad i'w fyddin.

A darfu i Moroni ddyfod â'i fyddin i dir Llawnder, yn niwedd y seithfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. Ac yn nechreu yr wythfed flwyddyn ar hugain, Moroni a Teancum, ac arwyw o'r pen-cadbeniaid, a gynnalasant gynghor rhyfel, pa beth a wnaethent i achosi y Lamaniaid i ddyfod allan yn eu herbyn i ryfel; neu fel y gallent trwy ryw foddion, eu denu hwynt allan o'u hamddiffynfeydd, fel y gallent gael mantais arnynt ac adgymmeryd dinas Mulek.

A bu iddynt ddanfôn cenadwri at fyddin y Lamaniaid, yr hon a amddiffynai ddinas Mulek, at eu blaenwr, enw yr hwn oedd Jacob, i ddymuno arno ddyfod â'i fyddinoedd i'w cyfarfod hwynt ar y gwastadedd, rhwng y ddwy ddinas. Eithr, wele, Jacob, yr hwn oedd Zoraniad, ni ddeuai allan â'i fyddin i'w cyfarfod hwynt ar y gwastadedd.

A dygwyddodd i Moroni, gan na feddai obaith i'w cyfarfod hwynt ar dir teg, benderfynu ar gynllun, fel y gallai hudo y Lamaniaid allan o'u hamddiffynfeydd. Am hyny, perodd i Teancum gymmeryd ychydig nifer o wyr, a myned i waered yn agos i lôn y môr; a Moroni â'i fyddin, yn y nos, a deithiasant yn yr anialwch, ar y tu gorllewinol i ddinas Mulek; ac felly, yn y boreu, pan ganfyddodd gwylwyr y Lamaniaid Teancum, rhedasant i fynegi wrth Jacob, eu blaenwr.

A bu i fyddinoedd y Lamaniaid fyned allan yn erbyn Teancum, gan dybied wrth eu rhifedi hwy, y gallent orchfygu Teancum, o herwydd bychander ei rifedi. A phan welodd Teancum fod byddinoedd y Lamaniaid yn dyfod allan yn ei erbyn, efe a ddechreuodd gilio i waered wrth lôn y môr yn ogleddol.

A bu pan welodd y Lamaniaid ei fod yn dechreu ffoi, iddynt ymwroli a'u hymlid yn egniol. A thra yr oedd Teancum felly yn arwain ymaith y Lamaniaid ag oedd yn eu hymlid hwynt yn ofer, wele, Moroni a orchymynodd i ran o'i fyddin ag oedd gydag ef, i fyned i'r ddinas, â'i meddiannu. Ac felly y gwnaethant, a liaddasant yr holl rai a adawyd i amddiffyn y ddinas; ie, yr holl rai na roddent i fyny eu harfau rhyfel. Ac felly y meddiannodd Moroni ddinas Mulek, â rhan o'i fyddin, tra yr aeth efe â'r gweddill i gyfarfod y Lamaniaid, pan ddychwelent o fod yn ymlid Teancum.

A bu i'r Lamaniaid ymlid Teancum hyd nes y daethant yn agos i ddinas Llawnder ac yna hwy a gyfarfuwyd gan Lehi, a byddin fechan, yr hon a adawyd i amddiffyn dinas Llawnder. Ac yn awr, wele, pan ganfyddodd pen-cadbeniaid y Lamaniaid fod Lehi â'i fyddin yn dyfod yn eu herbyn, hwy a ffoisiant mewn dyrswch mawr, rhag ysgatfydd na chyrhaeddent ddinas Mulek, cyn y goddiweddai Lehi hwynt; canys yr oeddynt hwy yn flinedig o herwydd eu teithio, ac yr oedd gwyr

Lehi yn ddiiflino. Yn awr, ni wyddai y Lamaniaid fod Moroni ar eu hol gyda'i fyddin; a'r oll a ofnient hwy, oedd Lehi a'i wyr. Yn awr, nid oedd Lehi yn chwennych eu goddiweddyd, hyd nes y cyfarfyddent Moroni a'i fyddin. A bu cyn i'r Lamaniaid gilio yn mhell, iddynt gael eu hamgylchynu gan y Nephiaid; gan wyr Moroni ar un llaw, a chan wyr Lehi ar y llall, yr oll o ba rai oeddynt yn ddiiflino ac yn llawn nerth; eithr yr oedd y Lamaniaid yn flinedig, o herwydd eu taith hir-faith. A gorchymynodd Moroni i'w wyr syrthio arnynt, hyd nes y rhoddent i fyny eu harfau rhyfel.

A bu i Jacob, yr hwn oedd eu blaenor, gan fod yn Zoramiad, ac yn meddu ar ysbryd anorchfygol, arwain y Lamaniaid i ryfel, mewn ffyrnigrwydd mawr, yn erbyn Moroni. A chan fod Moroni ar lwybr eu hymdaith, yr oedd Jacob yn benderfynol i'w lladd hwynt, a thori eu ffordd trwyddynt i ddinas Mulek. Eithr, wele, yr oedd Moroni a'i wyr yn fwy galluog; am hyny, ni roisant ffordd o flaen y Lamaniaid.

A bu iddynt ymladd ar bob ochr gyda ffyrnigrwydd mawr; a laddwyd llawer o bob tu; i.e, a chlwyfwyd Moroni, a laddwyd Jacob. A gwasgodd Lehi ar eu tu ol gyda'r fath ffyrnigrwydd, gyda'i wyr cryfion, nes y rhoddodd y Lamaniaid yn y tu ol eu harfau rhyfel i fyny; a'r gweddill o honynt, gan fod wedi eu dyrysu yn fawr, ni wyddent pa un a elent neu aros. Yn awr, Moroni, wrth weled eu dyryswch, a ddywedodd wrthynt, Os dygwch allan eich arfau rhyfel, a'u rhoddi i fyny, wele, nyni a attaliwn dywallt eich gwaed. A bu pan glywodd y Lamaniaid y geiriau hyn, i'w pen-cadbeniaid, yr holl rai nad oeddynt wedi eu lladd, ddyfod yn mlaen a thafu eu harfau rhyfel i lawr wrth draed Moroni, a gorchymynasant i'w gwyr hefyd wneuthur yr un modd; eithr wele, yr oedd llawer na wnaent hyny; a'r rhai na roddent i fyny eu cleddyfau, a ddaliwyd ac a rwymwyd, a'u harfau rhyfel a gymmerwyd oddiwrthynt, a gorfodwyd hwynt i fyned gyda'u brodyr i dir Llawnder. Ac yn awr, yr oedd rhifedi y carcharorion a gymmerwyd, yn fwy na rhifedi y rhai a laddwyd; i.e, yn fwy na'r rhai a laddwyd o bob ochr.

A bu iddynt osod gwylwyr ar garcharorion y Lamaniaid, a'u gorfodi hwynt i fyned a chladdu eu meirw; i.e, ac hefyd feirw y Nephiaid a laddwyd; a gosododd Moroni wyr i'w gwyllo hwynt tra y cyflawnent eu gwaith. A Moroni a aeth i ddinas Mulek gyda Lehi, ac a gymmerodd lywodraeth y ddinas, ac a'i rhoddodd i Lehi. Yn awr, wele, yr oedd y Lehi hwn yn ddyn ag a fu gyda Moroni yn y rhan fwyaf o'i holl frwydrau; ac yr oedd efe yn ddyn tebyg i Moroni; a hwy a lawenychent yn niogelwch eu gilydd; i.e, yr oeddynt yn caru eu gilydd, ac yn cael eu caru hefyd gan holl bobl Nephi.

A bu ar ol i'r Lamaniaid orphen claddu eu meirw, ac hefyd feirw y Nephiaid, iddynt gael eu danfon yn ol i dir Llawnder;

Teancum, trwy orchymyn Moroni, a berodd iddynt ddechreu

gweithio i gloddio ffos oddiamgylch y tir, neu ddinas Llawnder; ac efe a berodd iddynt adeiladu bronwaith o goed ar glawdd tufewnol y ffos; a hwy a fwriasant i fyny y pridd o'r ffos yn erbyn y bronwaith o goed; ac felly y perasant i'r Lamaniaid weithio hyd nes yr oeddynt wedi amgau dinas Llawnder oddiamgylch â mur cadarn o goed a phridd i uchder mawr. A daeth y ddinas hon yn amddiffynfa gadarn byth ar ol hyny; ac yn y ddinas hon y gwylient garcharorion y Lamaniaid; i.e., sef o fewn mur, yr hwn a berasant iddynt hwy ei adeiladu â'u dwylaw eu hunain. Yn awr, gorfodid Moroni i beri i'r Lamaniaid weithio, o herwydd yr oedd yn rhwydd i'w gwylio tra wrth eu gwaith; ac efe a ddewisai gael ei holl alluoedd, pan yr ymosodai ar y Lamaniaid.

A bu i Moroni felly ennill buddugoliaeth ar un o fyddinoedd mwyaf y Lamaniaid, a chael meddiant o ddinas Mulek, yr hon oedd yn un o amddiffynfeydd cadarnaf y Lamaniaid yn nhir Nephi; ac felly hefyd yr adeiladodd amddiffynfa i gadw ei garcharorion. A bu na chynnygiodd efe mwyach ryfela â'r Lamaniaid yn y flwyddyn hono; eithr efe a osododd ei wyr ar waith i barotoi i ryfel; i.e., ac i wneuthur amddiffynfeydd i wyllo rhag y Lamaniaid; i.e., ac hefyd i waredu eu gwragedd a'u plant rhag newyn a chystudd, a darparu lluniaeth i'w byddinoedd.

Ac yn awr, dygwyddodd i fyddinoedd y Lamaniaid, wrth y môr gorllewinol, yn ddechreuol, tra yn absennoledb Moroni, o achos rhyw gynllwyn yn mhlith y Nephiad, yr hyn a achosodd ymraniadau yn eu plith, ennill rywfaint o dir ar y Nephiad, i.e., yn gymmaint ag iddynt feddiannu nifer o'u dinasoedd yn y rhan hono o'r tir; ac felly o herwydd anwiredd yn mhlith eu hunain, i.e., o herwydd ymraniadau a chynllwynion yn mhlith eu hunain, hwy a osodwyd yn yr amgylchiadau mwyaf peryglus.

Ac yn awr, wele, y mae genyf rywfaint i ddywedyd ynghylch pobl Ammon, y rhai yn y dechreuad, oeddynt Lamaniaid; eithr trwy Ammon a'i frodyr, neu yn hytrach trwy allu a gair Duw, yr oeddynt wedi eu dychwelyd at yr Arglwydd: ac yr oeddynt wedi eu dwyn i waered i dir Zarahemla, ac wedi eu hamddiffyn byth oddiar hyny gan y Nephiad; ac o herwydd eu llw, yr oeddynt wedi eu cadw rhag cymmeryd i fyny arfau yn erbyn eu brodyr; canys yr oeddynt wedi gwneuthur llw, na thywalltent waed byth mwyach; ac yn ol eu llw, buasant wedi trengu; i.e., buasant wedi goddef i'w hunain syrthio i ddwylaw eu brodyr, oni bai y tosturi a'r cariad mawr ag oedd gan Ammon a'i frodyr tuag atynt; ac o herwydd hyn, dygwyd hwynt i waered i dir Zarahemla; a chawsant eu hamddiffyn o hyd gan y Nephiad.

Eithr dygwyddodd, pan welsant y perygl, a'r amryw gys-tuddiau a thrallodion ag oedd y Nephiad yn dyoddef drostynt, iddynt gael eu cyffroi gan dosturi, a chwennych cymmeryd i fyny arfau i amddiffyn eu gwlad. Eithr, wele, pan oeddynt

ynghylch cymmeryd eu harfau rhyfel, hwy a orthrechwyd gan gynghorion Helaman a'i frodyr, canys yr oeddynt ynghylch tori y llw a wnaethant; ac Helaman a ofnai rhag, trwy wneuthur felly, y collent eu heneidiau; am hyny, yr holl rai ag oeddynt wedi ymgyfammodi fel hyn, a orfodwyd i edrych ar eu brodyr yn myned trwy eu cystuddiau, yn eu hamgylchiadau peryglus, yr amser hwn. Eithr wele, dygwyddodd fod ganddynt lawer o feibion, ag nad oeddynt wedi ymgyfammodi na chymmerent eu harfau rhyfel i amddiffyn eu hunain rhag eu gelynion; am hyny, hwy a ymgynnullasant ynghyd yr amser hwn, gynnifer ag oedd yn alluog i gymmeryd i fyny arfau; a hwy a alwasant eu hunain yn Nephiaid; ac ymgyfammodasant i ymladd dros ryddid y Nephiaid; i.e., i amddiffyn y tir hyd at roddi i lawr eu bywydau; i.e., ymgyfammodasant na roddasant eu rhyddid i fyny byth, eithr yr ymladdent yn mhob achos er cadw y Nephiaid a'u hunain o gaethiwed.

Yn awr, wele, yr oedd dwy fil o'r gwyr ieuainc hyny wedi ymgyfammodi fel hyn, ac wedi cymmeryd eu harfau rhyfel i amddiffyn eu gwlad. Ac yn awr, wele, gan na fuont erioed hyd yma yn anfantais i'r Nephiaid, daethant yn awr yn yr amser hwn yn gynnorthwy mawr hefyd; canys hwy a gymmerent eu harfau rhyfel, ac a fynent i Helaman fod yn flaenor iddynt. Ac yr oeddynt oll yn wyr ieuainc, ac yn dra dewr mewn gwroldeb, ac hefyd mewn nerth a bywiogrwydd; eithr wele, nid hyn oedd y cyfan: yr oeddynt yn ddynion ag oedd yn ffyddlawn bob amser yn mha bethau bynag a ymddiriedid iddynt; i.e., yr oeddynt yn ddynion geirwir a sobr, canys hwy a ddysgwyd i gadw gorchymynion Duw, ac i rodio yn uniawn ger ei fron.

Ac yn awr, dygwyddodd i Helaman fyned o flaen ei ddwy fil o filwyr ieuainc, i gynnorthwyo y bobl yn nghyffiniau y tir ar y deau wrth y môr gorllewinol. Ac felly y terfynodd yr wythfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, &c.

PENNOD XXV.

Ac yn awr, dygwyddodd yn y nawfed flwyddyn ar hugain o'r Barnwyr, i Ammoron ddanfod at Moroni, i ddymuno arno gyfnewid carcharorion. A bu i Moroni deimlo i orfoleddu yn fawr oblegid y cais hwn, canys dymunai gael yr ymborth a roddid at gynnal y carcharorion Lamanaid, er cynnal ei bobl ei hun; a dymunai hefyd gael ei bobl ei hun er cyfnerthu ei fyddin. Yn awr, yr oedd y Lamaniaid wedi cymmeryd llawer o wragedd a phlant, ac nid oedd un wraig na phlentyn yn mhlith holl garcharorion Moroni, neu y carcharorion a gymmerodd Moroni; am hyny, Moroni a benderfynodd ar ddysgu f

gael cynnifer o'r carcharorion Nephiaidd oddiwrth y Lamaniaid ag oedd yn bosibl; o ganlyniad, efe a ysgrifennodd epistol, ac a'i danfonodd gyda gwas Ammoron, yr un ag a ddygodd epistol i Moroni. Yn awr, dyma y geiriau a ysgrifennodd efe at Ammoron, gan ddywedyd, Wele, Ammoron, mi a ysgrifepais ryw-faint atat ynghylch y rhyfel hwn a gariaist yn mlaen yn erbyn fy mhobl i, neu yn hytrach a gariodd dy frawd yn mlaen yn eu herbyn, a'r hwn ag yr wyt dithau etto yn benderfynol i'w gario yn mlaen ar ol ei farwolaeth. Wele, mi a fynegwn wrthynt ryw-faint ynghylch cyfiawnder Duw, a chleddyf ei ddigter hollalluog, yr hwn a hongiana uwch eich penau, oddieithr i ti edifarhau a galw dy fyddinoedd yn ol i'th diroedd dy hun, neu diroedd eich etifeddiaethau, y rhai ydynt dir Nephi; ie, mi a fynegwn wrthynt y pethau hyn, pe buasit yn abl i wrandaw arnynt; ie, mi a ddywedwn wrthynt ynghylch yr uffern ddychrynlyd hono sydd yn aros i dderbyn y fath lofruddion ag y buost ti a'th frawd, oddieithr i ti edifarhau a galw yn ol dy amcanion llofruddiog, a dychwelyd gyda dy fyddinoedd i'th diroedd dy hun; eithr gan y gwrthodaist y pethau hyn, ac ymladd yn erbyn pobl yr Arglwydd, felly hefyd y gallaf ddysgwyl y gwnei drachefn.

Ac yn awr, wele, yr ydym ni yn barod i'ch derbyn; ie, ac oddieithr i chwi alw yn ol eich bwriadau, wele, chwi a dynwch i lawr arnoch ddigofaint y Duw hwnw a wrthodasoch, er eich llwyr ddynstr; eithr fel mai byw yr Arglwydd, ein byddinoedd a ddeuant arnoch, os na alwch yn ol, ac yn fuan ymwelir â chwi â marwolaeth, canys ni a gadwn ein dinasoedd a'n tiroedd; ie, ac ni a amddiffynwn ein crefydd ac achos ein Duw. Ond wele, meddyliwyf fy mod yn siarad â thi ynghylch y pethau hyn yn ofer; neu meddyliwyf mai plentyn uffern wyt ti; am hyny, mi a derfynaf fy epistol trwy fynegi wrthynt, na chyfnewidiaf garcharorion, ond ar yr ammodau o fod i ti roddi i fyny wr, a'i wraig, a'i blant, am un carcharor; os mai fel hyn y bydd i ti wneuthur, mi a gyfnewidiaf. Ac wele, os na wnai hyn, mi a ddeuaf i'ch erbyn, â'm byddinoedd; ie, mi a arfogaf fy ngwragedd â'm plant, ac a ddeuaf yn eich erbyn chwi, ac a'ch dilynaf hyd at dir eich hunain, yr hwn yw ein tir etifeddiaethol cyntaf ni; ie, a bydd yn waed am waed; ie, bywyd am fywyd; ac mi a frwydraf â chwi, hyd nes y dynstrier chwi oddi ar wyneb y ddaear. Wele, yr wyf fi yn fy nigter, a'm pobl hefyd; chwi a geisiasoch ein llofruddio ni, ac ni cheisiasom ninnau ond yn unig amddiffyn ein hunain. Eithr, wele, os ceisiwch ein dyfetha mwyach, ninnau a geisiwn eich dyfetha chwithau; ie, ac ni a geisiwn dir ein hetifeddiaeth gyntaf. Yn awr, yr wyf yn terfynu fy epistol. Myfi yw Moroni; ac yr wyf yn flaenor pobl y Nephiaid.

Yn awr, dygwyddodd i Ammoron, pan dderbynodd yr epistol hwn, fod yn ddigllawn; ac efe a ysgrifennodd epistol arall at Moroni, a'r rhai hyn yw y geiriau a ysgrifennodd, gan ddywed-

yd, Myfi yw Ammoron, brenin y Lamaniaid; myfi yw brawd Amalickiah, yr hwn a lofruddiasoch chwi. Wele, mi a ddialaf ei waed arnoch chwi, i.e., ac mi a ddeuaf arnoch â'm byddinoedd, canys nid wyf yn ofni eich bygythion; canys, wele, eich tadau a wnaethant gam â'u brodyr, yn gymmaint ag iddynt eu hyspeilio o'u hawl i'r llywodraeth, pan y perthynai yn gyfreithlawn iddynt hwy. Ac yn awr, wele, os tefiwch chwi i lawr eich arfau, ac ymostwng i gael eich llywodraethu gan y rhai y perthyna y llywodraeth iddynt yn gyfreithlawn, yna y peraf i'm pobl innau dafu i lawr eu harfau, ac nid awn i ryfel mwyach. Wele, yr ydych wedi chwythu llawer o fygythion yn fy erbyn i a'm pobl: ond wele, nid ydym ni yn ofni eich bygythion; er hyny, mi a ganiatâf i gyfnewid garcharorion yn ol eich dymuniad chwi, yn llawen, fel y cadwyf fy ymborth i'm gwyr rhyfel; ac ni a gariwn yn mlaen ryfel ag a fydd yn dragywyddol, naill ai er darostwng y Nephiaid i'n hawdurdod ni, neu er eu tragwyddol ddiddymiad hwy. Ac mewn perthynas i'r Duw hwnw y dywedwch i ni ei wrthod, wele, nis gwyddom ni am fôd o'r fath; ac nis gwyddoch chwithau; eithr os oes y fath fôd, nis gwyddom nad yw wedi ein gwneuthur ni yn gystal â chwithau; ac os oes diafol ac uffern, wele, ai ni ddenfyn efe chwi yno, i drigo gyda'm brawd a lofruddiasoch, yr hwn yr awgrymasoch ei fod wedi myned i le felly? Ond wele, nid yw wahaniaeth ynghylch y pethau hyn. Myfi yw Ammoron, a disgynydd o Zoram, yr hwn a orfodwyd ac a ddygwyd gan eich tadau allan o Jerusalem. Ac wele, yn awr yr wyf yn Lamaniad dewr; wele, cariwyd yn mlaen y rhyfel hwn er ymddial y cam a gawsant hwy, ac er amddiffyn ac ennill eu hawliau i'r llywodraeth; ac yr wyf yn terfynu fy epistol at Moroni.

Yn awr, dygwyddodd, ar ol i Moroni dderbyn yr epistol hwn, iddo fod yn fwy digllawn, o herwydd y gwyddai fod gan Ammoron berffaith wybodaeth o'i dwyll; i.e., gwyddai fod Ammoron yn gwybod nad achos cyfiawn a berodd iddo gario yn mlaen ryfel yn erbyn pobl Nephi. Ac efe a ddywedodd, Wele, ni chyfnewidiaf garcharorion ag Ammoron, oddieithr iddo alw yn ol ei fwriad, megys y dywedais yn fy epistol; canys ni chaniatâf iddo gael dim mwy o allu nag sydd ganddo. Wele, mi a wn am y lle y gwylia y Lamaniaid fy mhobl i ynddo, y rhai a gymmerasant yn garcharorion; a chan na chaniatâf Ammoron i mi fy epistol, wele, mi a roddaf iddo ef yn ol fy ngeiriau; i.e., mi a geisïaf farwolaeth yn eu mysg, hyd nes yr ymbiliant am heddwch. Ac yn awr, dygwyddodd, ar ol i Moroni ddywedyd y geiriau hyn, iddo beri i ymchwiliad gael ei wneuthur yn mblith ei wyr, fel y caffai ysgatfydd ddyn ag oedd yn ddisgynydd o Laman yn eu plith.

A bu iddynt gael un, enw yr hwn oedd Laman: ac yr oedd efe yn un o weision y brenin, yr hwn a lofruddiwyd gan Amalickiah. Yn awr, perodd Moroni i Laman ac ychydig nifer o'i wyr, fyned at y gwylwyr ag oedd ar y Nephiaid. Yn awr,

gwylid y Nephiaid yn ninas Gid; am hyny, Moroni a benododd Laman, ac a berodd i ychydig nifer o wyr fyned gydag ef.

A phan yr oedd yn brydnawn, Laman a aeth at y gwylwyr ag oedd ar y Nephiaid, ac wele, hwy a'i gwelsant ym dyfod, ac a'i cyfarchasant; eithr efe a ddywedodd wrthynt, Nac ofnwch; wele, Lamaniad wyf fi. Wele, ni a ddiangasom oddiwrth y Nephiaid, ac y maent hwy yn cysgu; ac wele, ni a gymmerasom o'u gwin, ac a'i dygasom gyda ni. Yn awr, pan glywodd y Lamaniaid y geiriau hyn, hwy a'i derbyniasant gyda llawenydd; a hwy a ddywedasant wrtho, Rhoddwch i ni o'ch gwin, fel yr yfom; mae yn ddâ genym eich bod fel hyn wedi cymmeryd gwin genych, canys yr ydym ni yn flinedig. Eithr dywedodd Laman wrthynt, Bydded i ni gadw ein gwin hyd nes yr awn yn erbyn y Nephiaid i ryfel; eithr ni wnaeth y dywediad hwn hwynt ond yn unig yn fwy chwannog i yfed o'r gwin; canys, meddent, yr ydym yn flinedig, am hyny cymmerwn o'r gwin, ac maes o law ni a dderbyniwn ein dognau o win, yr hwn a'n nertha i fyned yn erbyn y Nephiaid. A Laman a ddywedodd wrthynt, Gallwch wneuthur yn ol eich dymuniad. A bu iddynt gymmeryd o'r gwin yn helaeth, ac yr oedd yn hyfryd i'w harchwaeth; am hyny, cymmerasant o hono yn helaethach; ac yr oedd yn gryf, wedi ei barotoi yn ei nerth.

A bu iddynt yfed a bod yn llawen, a maes o law yr oeddynt oll yn feddw. Ac yn awr, pan welodd Laman a'i wyr eu bod hwy oll yn feddw, a'u bod mewn trwmgwsg, hwy a ddychwelasant at Moroni, ac a fynegasant iddo bob peth a ddygwyddodd. Ac yn awr, yr oedd hyn yn ol bwriad Moroni. Ac yr oedd Moroni wedi parotoi ei wyr ag arfau rhyfel; ac efe a ddanfonodd i ddinas Gid, tra yr oedd y Lamaniaid mewn trwmgwsg, ac yn feddw, a hwy a fwriasant yr arfau rhyfel i mewn at y carcharorion, yn gymmaint ag iddynt gael eu harfogi oll; ie, hyd y nod eu gwagedd, a'r holl rai hyny o'u plant, cynnifer ag oedd yn alluog i ddefnyddio arf rhyfel, pan arfogodd Moroni yr holl garcharorion hyny; a'r holl bethau hyny a gyflawnwyd mewn llwyr ddystawrwydd. Eithr pe deffroent y Lamaniaid, wele, yr oeddynt yn feddw, a gallai y Nephiaid fod wedi eu lladd. Ond, wele, nid dyma oedd dymuniad Moroni: nid oedd efe yn ymhyfrydu mewn llofruddiaeth neu dywallt gwaed, eithr yr oedd yn ymhyfrydu i achub ei bobl rhag dinystr; ac o herwydd hyn, fel na ddygai arno ei hun anghyfiawnder, ni fynai syrthio ar y Lamaniaid a'u dyfetha hwynt yn eu meddwod. Eithr efe a gafodd ei ddymuniadau; canys yr oedd wedi arfogi y carcharorion hyny o'r Nephiaid ag oedd tufewn i fur y ddinas, ac a roddodd allu iddynt i gael meddiant o'r rhanau hyny ag oedd tufewn y muriau; ac yna efe a berodd i'r gwyr ag oedd gydag ef, i gilio yn ol ychydig oddiwrthynt, ac amgylchynu byddinoedd y Lamaniaid. Yn awr, wele, cafodd hyn ei wneuthur yn y nos, fel pan ddeffrodd y Lamaniaid yn y boreu, hwy a ganfyddent eu bod wedi eu hamgylchynu gan y

Nephiaid y tu allan, a bod eu carcharorion wedi eu harfogi oddifewn. Ac felly gwelsant fod y Nephiaid wedi cael gallu arnynt; a dan yr amgylchiadau hyn, cawsant allan nad oedd yn fuddiol iddynt ymladd â'r Nephiaid; am hyny, eu pen-cadbeniaid a geisiasant eu harfau rhyfel, a hwy a'u dygasant allan, ac a'u bwriasant wrth draed y Nephiaid, gan ymbil am drugared. Yn awr, wele, hyn oedd dymuniad Moroni. Efe a'u cymmerodd hwynt yn garcharorion rhyfel, ac a feddiannodd y ddinas, ac a berodd i'r holl garcharorion gael eu rhyddhau, ag oeddynt Nephiaid; a hwy a ymunasant â byddin Moroni, ac yr oeddynt yn nerth mawr i'w fyddin.

A bu iddo beri i'r Lamaniaid a gymmerodd yn garcharorion, ddechreu gweithio er cadarnhau yr amddiffynfeydd oddiamgylch dinas Gid. A bu ar ol iddo amgaeru dinas Gid, yn ol ei dymuniadau, iddo beri i'w garcharorion gael eu cymmeryd i ddinas Llawnder; ac hefyd efe a wylodd y ddinas hono â gallu tra nerthol. A bu iddynt, yn ngwyneb holl gynllwynion y Lamaniaid, gadw ac amddiffyn yr holl garcharorion a gymmerasant, ac hefyd gadw yr holl dir a'r manteision a adgymmerasant. A bu i'r Nephiaid ddechreu drachefn fod yn fuddugoliaethus, ac adferu eu hiawnderau a'u breintiau. Llawer o weithiau y cynnygiodd y Lamaniaid eu hamgylchynu hwynt yn y nos, eithr yn y cynnygiadau hyn hwy a gollent lawer o garcharorion. A llawer o weithiau y cynnygiasant roddi eu gwin i'r Nephiaid, fel y gallent eu dinystrio hwynt trwy wenwyn neu trwy feddwod. Eithr, wele, nid oedd y Nephiaid yn hwyr-frydig i gofio yr Arglwydd eu Duw, yn eu hamseroedd hyn o gystudd. Nis gellid eu dal yn eu maglau hwy; i.e., ni chyfranogent o'u gwin, oddieithr iddynt roddi peth yn gyntaf i'r carcharorion Lamanaidd. Ac felly yr oeddynt yn ofalus na weinyddid dim gwenwyn yn eu mysg hwynt; canys os gwenwynai eu gwin hwynt Lamaniad, gwnai hefyd wenwyno Nephiad; ac felly y profasant eu holl wirodydd. Ac yn awr, dygwyddodd fod yn anghenrheidiol i Moroni wneuthur parotoiadau er ymosod ar ddinas Morianton; canys, wele, yr oedd y Lamaniaid, trwy eu llafur, wedi amgaeru dinas Morianton, hyd nes y daeth yn amddiffynfa gref; ac yr oeddynt yn barhaus yn dwyn galluoedd newyddion i'r ddinas hono, ac hefyd ddarpariadau newyddion o luniaeth. Ac felly y terfynodd y nawfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

PENNOD XXVI.

Ac yn awr, dygwyddodd yn nechreu y ddegfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr, ar yr ail ddydd, yn y mis cyntaf, i Moroni dderbyn epistol oddiwrth Helaman, yn hysbysu am achosion y bobl yn y cŵr hwnw o'r tir. A'r rhai hyn yw y geiriau a ysgrifennodd efe, gan ddywedyd, Fy anwyl garuaidd

frawd, Moroni, yn gystal yn yr Arglwydd ag yn nhrallodion ein milwriaeth; wele, fy anwyl frawd, y mae genyf ryw faint i ddywedyd wrthyt ynghylch ein milwriaeth ni yn y rhan hon o'r tir. Wele, ddwy fil o feibion y dynion hyny a ddygodd Ammon i waered o dir Nephi. Yn awr, ti a wyddost fod y rhai hyn yn ddisgynyddion o Laman, yr hwn oedd fab henaf ein tad Lehi. Yn awr, nid oes achos i mi adrodd wrthyt ti am eu traddodiadau neu eu hanghrediniaeth, canys ti a wyddost yr holl bethau hyn; am hyny, meddyliwyf i ddywedyd wrthyt fod dwy fil o'r gwyr ieuainc hyn wedi cymmeryd eu harfau rhyfel, ac wedi ewyllysio i mi fod yn flaenor arnynt; ac yr ydym ni wedi dyfod allan i amddiffyn ein gwlad. Ac yn awr, ti a wyddost hefyd am y cyfammod a wnaeth eu tadau, na chymmerent i fyny eu harfau rhyfel yn erbyn eu brodyr i dywallt gwaed. Ond yn y chwechfed flwyddyn ar hugain, pan welsant ein cystuddiau a'n trallodion ni drostynt, yr oeddynt ynghylch tori y cyfammod a wnaethant, a chymmeryd i fyny eu harfau rhyfel er ein hamddiffyn. Eithr ni oddefaswn iddynt dori y cyfammod hwn a wnaethant, gan feddwl y nerthai Duw ni, yn gymmaint ag na ddyoddefem fwy o herwydd cyflawni y llw a wnaethant. Ond wele, dyma un peth yn yr hwn y gallwn gael llawenydd mawr. Canys, wele, yn y chwechfed flwyddyn ar hugain, myfi, Helaman, a flaenoraïs y ddwy fil gwyr ieuainc hyn i ddinas Judea, i gynnorthwyo Antipus, yr hwn a benod-aist ti yn flaenor ar y bobl yn y rhan hono o'r wlad. Ac mi a unais fy nwy fil meibion (canys teilyngant gael eu galw yn feibion) â byddin Antipus, yn yr hwn nerth y gorfoleddai Antipus yn fawr; canys, wele, yr oedd ei fyddin ef wedi ei lleihau gan y Lamaniaid, o herwydd fod eu galluoedd hwy wedi lladd nifer ddifawr o'n gwyr ni, am yr hyn mae genym achos i alaru. Er hyny, gallwn gysuro ein hunain yn y peth hwn, eu bod wedi marw yn achos eu gwlad a'u Duw, i.e., ac y maent yn ddedwydd. Ac yr oedd y Lamaniaid hefyd wedi cadw llawer o garcharorion, yr oll o ba rai ydynt ben-cadbeniaid, canys ni arbedasant fywyd neb arall. Ac yr ydym yn tybied eu bod hwy yn awr yr amser hwn yn nhir Nephi; felly y mae, os na laddwyd hwynt. Ac yn awr, y rhai hyn ydynt y dinasoedd a feddiannodd y Lamaniaid trwy dywallt gwaed cynnifer o'n gwyr dewr: tir Manti, neu ddinas Manti, a dinas Zeetzrom, a dinas Cumeni, a dinas Antiparah. A'r rhai hyn ydynt y dinasoedd a feddiannent pan ddaethym i ddinas Judea; ac mi a gefais Antipus a'i wyr yn llafurio â'u holl nerth i amgaeru y ddinas; i.e., ac yr oeddynt yn wasgedig mewn corff yn gystal ag mewn ysbryd, canys yr oeddynt wedi ymladd yn ddewr y dydd, a llafurio y nos i amddiffyn eu dinasoedd; ac felly y dyoddefasant gystuddiau mawrion o bob math; ac yn awr yr oeddynt yn benderfynol i goncwero yn y lle hwn, neu drengu; gan hyny, hawdd y gellwch dybied i'r gallu bychan hwn a ddygais genyf, i.e., y meibion hyny o'm heiddo, roddi iddynt fawr obaith a llawenydd.

Ac yn awr, dygwyddodd pan welodd y Lamaniaid fod Antipus wedi derbyn nerth mwy at ei fyddin, hwy a orfodwyd, trwy orchymyn Ammoron, i beidio dyfod yn erbyn dinas Judea, neu yn ein herbryn ni, i ryfel. Ac felly y cawsom ffiafr gan yr Arglwydd; canys pe deuent arnom yn ein 'gwendid hwn, efallai y gallent ddinystrio ein byddin fechan; eithr felly y cadwyd ni. Gorchymynwyd hwynt gan Moroni i gadw y dinasoedd hyny a gymmerasant. Ac felly y terfynodd y chwechfed flwyddyn ar hugain. Ac yn nechreu y seithfed flwyddyn ar hugain, yr oeddym wedi paratoi ein dinas a'n hunain er amddiffyn. Yn awr, ni a chwennychem i'r Lamaniaid ddyfod arnom; canys nid oeddym yn ewyllysio ymosod arnynt hwy yn eu hamddiffynfeydd. A bu i ni gadw yshwyr allan oddiamgylch, i wyllo symudiadau y Lamaniaid, fel nad elent heibio i ni yn y nos na'r dydd, er ymosod ar ein dinasoedd ereill ag oedd yn ogleddol; canys gwyddem nad oeddynt yn ddigon nerthol yn y dinasoedd hyny i'w cyfarfod hwynt; am hyny, ni a ewyllysiem, ped elent heibio i ni, i syrthio arnynt ar eu tu ol, ac felly eu dwyn i fyny yn y tu ol, ar yr un amser ag y cyfarfyddid â hwynt yn y tu blaen. Meddyllem y galliem eu gorchfygu hwynt; eithr, ni a siomwyd yn ein dymuniad hwn. Ni feiddient fyned heibio i ni â'u holl fyddin, ac ni feiddient gyda rhan, rhag na fyddent yn ddigon galluog, ac iddynt syrthio. Ac ni feiddient fyned i waered yn erbyn dinas Zarahemla; ac ni feiddient groesi pen Sidon, drosodd i ddinas Nephihah. Ac felly, â'u galluoedd, penderfynasant i gadw y dinasoedd hyny a gymmerasant.

Ac yn awr, dygwyddodd, yn yr ail fis o'r flwyddyn hon, i lawer o lluniaeth gael ei ddwyn i ni, oddiwrth dadau fy nwy fil meibion hyny. Ac hefyd danfonwyd dwy fil o wyr atom o dir Zarahemla. Ac felly yr oeddym wedi ein paratoi â deg mil o wyr, ynghyd â lluniaeth iddynt hwy, ac hefyd i'w gwragedd a'u plant. A'r Lamaniaid, gan weled felly ein galluoedd yn cynnyddu yn feunyddiol, a lluniaeth yn dyfod er ein cynnalïaeth, a dechreuasant ofni, a dechreu rhuthro allan, pe byddai yn bosibl, er rhoi attalfa arnom i dderbyn lluniaeth a nerth. Yn awr, pan welsom ni y Lamaniaid yn dechreu myned yn anesmwyth yn y modd hyn, ni a chwennychem ddwyn ystranc i weithredïad arnynt; o ganlyniad Antipus a archodd i mi fyned allan â'm meibion bychain i ddinas gymmydogaethol, megys pe byddem yn cludo lluniaeth i ddinas gymmydogaethol. Ac yr oeddym i fyned yn agos i ddinas Antiparah, megys pe byddem yn myned i'r ddinas tu hwnt, yn y cyffiniau wrth lân y môr. A bu i ni fyned allan, megys pe buasai ein lluniaeth genym, er myned i'r ddinas hono. A bu i Antipus fyned allan, gyda rhan o'i fyddin, gan adael y gweddill i amddiffyn y ddinas. Eithr nid aeth efe allan, hyd nes ar ol i mi fyned allan â'm byddin fechan, a dyfod yn agos i ddinas Antiparah. Ac yn awr, yn ninas Antiparah, yr oedd byddin gryfaf y Lamaniaid

yn aros ; ië, y fwyaf lliosog. A bu pan hysbyswyd hwynt gan eu hysbiwyr, iddynt ddyfod allan â'u byddin, a dyfod yn ein herbyn ni.

A bu i ni ffoi o'u blaen hwynt, yn ogleddol. Ac felly yr arweiniasom ymaith fyddin alluocaf y Lamaniaid ; ië, i gryn bellder, yn gymmaint na ddarfu iddynt, pan welsant fyddin Antipus yn eu hymlid hwynt â'u holl nerth, droi ar y deau na'r aswy, eithr dilyn eu taith mewn cyfeiriad cywir ar ein hol ni ; ac fel y meddylwn, eu bwriad oedd ein lladd cyn y goddiweddai Antipus hwynt, ac hyn fel na amgylchynid hwynt gan ein pobl ni. Ac yn awr, Antipus, gan weled ein perygl, a frysiodd fynediad ei fyddin. Ond wele, yr oedd yn nos ; o ganlyniad, ni oddiweddasant ni, ac ni oddiweddodd Antipus hwynt ; am hyny, ni a wersyllasom dros y nos.

A dygwyddodd cyn toriad y wawr, wele, fod y Lamaniaid yn ein hymlid. Yn awr, nid oeddym ni yn ddigon cryf i ymladd â hwynt ; ië, nis goddefwn i i'm meibion bychain syrthio i'w dwylaw ; am hyny, ni a barhausom ein taith ; ac ni a gymmerasom ein taith i'r anialwch. Yn awr, ni feiddient hwy droi ar y deau na'r aswy, rhag iddynt gael eu hamgylchynu ; ac ni wnawn innau droi ar y deau na'r aswy, rhag iddynt hwy fy ngoddiweddwyd, ac i ninnau fethu sefyll yn eu herbyn hwynt, eithr cael ein lladd, ac i hwythau ddianc : ac felly y ffoisom yr holl ddiwrnod yn yr anialwch, hyd nes yr oedd yn dywyll.

A bu drachefn pan olenodd y wawr, i ni weled y Lamaniaid arnom, ac ni a ffoisom o'u blaen. Eithr dygwyddodd na ymlidiasant ni yn mhell, cyn iddynt aros ; ac yr oedd ar foreu y trydydd dydd, yn y seithfed mis. Ac yn awr, pa un a oddiweddwyd hwynt gan Antipus, nis gwyddem, eithr mi a ddywedais wrth fy ngwyr, Wele, nis gwyddom nad ydynt wedi aros i'r dyben i ni ddyfod yn eu herbyn hwynt, fel y daliont ni yn eu magt ; gan hyny, beth meddwch chwi, fy meibion, a ewch chwi yn eu herbyn hwynt i ryfel ? Ac yn awr, yr wyf yn dywedyd wrthyf ti, fy anwyl frawd Mōroni, na welais i erioed y fath wroldeb mawr, naddo, ddim yn mhlith yr holl Nephiaid. Canys megys ag y gelwais i hwynt crioed fy meibion (oblegid yr oedd yr oll o honynt yn dra ieuainc), felly hefyd y dywedasant hwythau wrthyf fi, Ein tad, wele, ein Duw sydd gyda ni, ac nis goddefa i ni syrthio ; yna gadewch i ni fyned allan ; nis lladdem ni ein brodyr, pe gadawent ni yn llonydd ; gan hyny, gadewch i ni fyned, rhag iddynt orchfygu byddin Antipus. Yn awr, nid oeddynt hwy wedi ymladd erioed, etto ni ofnont farwolaeth ; ac yr oeddynt yn meddwl mwy am ryddid eu tadau, nag yr oeddynt am eu bywydau eu hun ; ië, yr oeddynt wedi eu dysgu gan eu mamau, os na ammhueuent ddim, y gwareddai Duw hwynt. A hwy a adroddasant wrthyf eiriau eu mamau, gan ddywedyd, Nid ydym yn ammau nad oedd ein mamau yn gwybod hyny.

A bu i mi ddychwelyd gyda'm dwy fil, yn erbyn y Laman-

iaid hyn ag oedd yn ein hymlid. Ac yn awr, wele, yr oedd byddinoedd Antipus wedi eu goddiweddyd hwynt, ac yr oedd brwydr ddychrynlyd wedi dechreu. Yr oedd byddin Antipus, gan fod yn flinedig o herwydd eu hir daith mewn amser mor fyr, ynghylch syrthio i ddwylaw y Lamaniaid, a phe na fuaswn i wedi dychwelyd gyda'm dwy fil, hwy a fuasent wedi cael eu hamcan; canys yr oedd Antipus wedi syrthio trwy y cleddyf, a llawer o'i flaenoriaid, o herwydd eu lludded, yr hwn a achoswyd gan fuandra eu taith; am hyny, gwyr Antipus, trwy fod yn gythryblus o herwydd cwmp eu blaenoriaid, a ddechreuasant roddi ffordd o flaen y Lamaniaid.

A bu i'r Lamaniaid ymwroli, a dechreu eu hymlid hwynt; ac felly yr oedd y Lamaniaid yn eu hymlid hwynt yn egniol iawn, pan ddaeth Helaman ar eu tu hol gyda'i ddwy fil, a dechreu eu lladd hwynt yn enbyd, yn gymmaint ag i holl fyddin y Lamaniaid aros, a throi ar Helaman. Yn awr, pan ganfu pobl Antipus fod y Lamaniaid wedi ymdroi o amgylch, hwy a gasglasant ynghyd eu gwyr, ac a ddaethant drachefn ar du ol y Lamaniaid.

Ac yn awr, dygwyddodd i ni, pobl Nephi, pobl Antipus, a minnau a'm dwy fil, amgylchynu y Lamaniaid, a'u lladd hwynt; i.e., yn gymmaint ag iddynt gael eu gorfodi i roddi i fyny eu harfau rhyfel, a'u hunain hefyd fel carcharorion rhyfel.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol iddynt draddodi eu hunain i fyny i ni, i mi rifo y gwyr ieuaine hyny a ymladdasant gyda mi, gan ofni rhag fod llawer o honynt wedi eu lladd. Eithr wele, er fy mawr lawenydd, nid oedd un enaid o honynt wedi syrthio i'r ddaear; i.e., ac yr oeddynt wedi ymladd megys pe gyda north Duw; i.e., ni adnabuwyd gwyr erioed a ymladdasant gyda'r fath nerth gwyrtiol; a chyda y fath allu mawr y syrthiasant ar y Lamaniaid, fel y dychrynasant hwynt; ac o herwydd hyn y traddododd y Lamaniaid eu hunain i fyny fel carcharorion rhyfel. A chan nad oedd genym ni le i'n carcharorion, fel y gallem eu gwyllo hwynt a'u cadw rhag byddinoedd y Lamaniaid, ni a'u danfonasom hwynt i dir Zarahemla, a rhan o'r gwyr hyny o eiddo Antipus na laddwyd, gyda hwynt; a'r gweddill a gymmerais ac a unais a'm Armoniaid ieuaine, ac a gymmerasom ein taith yn ol i ddinas Judea.

Ac yn awr, dygwyddodd i mi dderbyn epistol oddiwrth Ammoron, y brenin, yn hysbysu os rhoddwn i fyny y carcharorion rhyfel hyny a gymmerasom, y rhoddai yntau ddinas Antiparah i fyny i ni. Eithr mi a ddanfonais epistol at y brenin, ein bod yn sicr fod ein galluoedd ni yn ddigon i gymmeryd dinas Antiparah trwy ein gallu; a thrwy roddi y carcharorion i fyny am y ddinas hono, ni a ystyriem ein hunain yn annoeth; ac na roddem ni ein carcharorion i fyny ond yn unig er eu cyfnewid. Ac Ammoron a wrthododd fy epistol i, canys ni chyfnewidiai efe garcharorion; o ganlyniad, ni a ddechreuasom ymbarotoi i fyned yn erbyn dinas Antiparah. Eithr

pobl Antiparah a adawsant y ddinas, ac a ffoisant i'w dinas-oedd ereill, y rhai a feddiannent, i'w hamgaeru hwynt; ac felly y syrthiodd dinas Antiparah i'n dwylaw ni. Ac felly y terfynodd yr wythfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr.

A bu yn nechreu y nawfed flwyddyn ar hugain, i ni dderbyn rhagor o luniaeth, ac hefyd ychwanegiad at ein byddin, o dir Zarahemla, ac o'r wlad oddiamgylch, hyd at y rhifedi o chwe mil o wyr, heblaw trugain o feibion yr Ammoniaid, y rhai a ddaethant i uno â'u brodyr, fy llu bychan o ddwy fil. Ac yn awr, wele, yr oeddym yn gryffon, ie, ac yr oedd genym hefyd ddigon o luniaeth wedi ei ddwyn i ni.

A bu mai ein dymuniad oedd brwydro â'r fyddin a osodwyd i amddiffyn dinas Cumeni. Ac yn awr, wele, mi a ddangosaf i ti i ni yn fuan gyflawni ein hewyllys; ie, â'n llu nerthol, neu â rhan o'n llu nerthol, yr amgylchynasom ddinas Cumeni yn y nos, ychydig cyn eu bod i dderbyn diwalliad o luniaeth. A bu i ni wersyllu oddiamgylch y ddinas am amryw nosweithiau; eithr ni a gysgasom ar ein cleddyfau, ac a gadwasom wylwyr, fel nas gallai y Lamaniaid ddyfod arnom yn y nos a'n lladd, yr hyn a gynuygiasant laweroedd o weithiau; eithr cynnifer o weithiau ag y cynuygiasant hyn, y tywalltwyd eu gwaed. O'r diwedd daeth eu lluniaeth, ac yr oeddynt ynghylch myned i mewn i'r ddinas yn y nos. A nyny, yn lle bod yn Lamaniaid, oeddym Nephiad; am hyny, ni a'u cymmerasom hwynt a'u lluniaeth. Ac er fod y Lamaniaid wedi eu tori ymaith oddiwrth eu lluniaeth yn y modd hyn, yr oeddynt o hyd yn benderfynol i gadw y ddinas; gan hyny, daeth yn anghenrheidiol i ni gymmeryd y lluniaeth hyny, a'i ddanfôn i Judea, a'n carcharorion i dir Zarahemla.

A bu nad aeth llawer o ddyddiau heibio cyn i'r Lamaniaid ddechreu colli pob gobaith am gymhorth; am hyny, hwy a roddasant i fyny y ddinas i'n dwylaw ni; ac felly y cyflawnasom ni ein bwriadau, wrth ennill dinas Cumeni. Eithr dygwyddodd fod ein carcharorion mor lliosog, er mor ddirfawr oedd ein rhifedi, nes yr oedd yn rhaid i ni ddefnyddio ein holl filwyr i'w cadw hwynt, neu eu gosod i farwolaeth. Canys, wele, hwy a dorent allan yn rhifedi mawrion, ac a ymladdent â cheryg, ac â phastynau, neu pa beth bynag a allent gael yn eu dwylaw, yn gymmaint ag i ni ladd dros ddwy fil o honynt, ar ol iddynt roddi eu hunain i fyny yn garcharorion rhyfel; o ganlyniad, daeth yn anghenrheidiol i ni osod terfyn ar eu bywydau, neu eu gwyllo â chleddyf mewn llaw, i waered i dir Zarahemla; ac hefyd nid oedd ein lluniaeth yn ddim mwy nâ digon i'n pobl ein hunain, er yr hyn a gymmerasom oddiwrth y Lamaniaid. Ac yn awr, dan yr amgylchiadau cyfyng hyn, daeth yn fater pwysig iawn i benderfynu ynghylch y carcharorion rhyfel hyn; er hyny, penderfynasom eu danfôn hwynt i waered i dir Zarahemla; o ganlyniad, ni a ddewisasom ran o'n gwyr, ac a roddasom

ein carcharorion yn eu gofal, er myned i waered i dir Zarahemla.

Eithr dygwyddodd dranceth, iddynt ddychwelyd. Ac yn awr, wele, ni ofynasom iddynt ynghylch y carcharorion; canys wele, yr oedd y Lamaniaid arnom, a dychwelasant hwythau mewn pryd i'n hachub rhag syrthio i'w dwylaw. Canys, wele, yr oedd Ammoron wedi danfon i'w cymhorth ddiwalliad newydd o luniaeth, ac hefyd fyddin lliosog o wyr.

A bu i'r gwyr hyny a ddanfonasom gyda'r carcharorion, gyrhaedd yno mewn pryd i'w rhawystro, pan yr oeddynt ynghylch ein gorchfygu ni. Eithr, wele, fy llu bychan o ddwy fil a thrugain, a ymladdasant yn enbyd iawn; i'e, yr oeddynt yn gadarn o flaen y Lamaniaid, ac yn gweinyddu marwolaeth i'r holl rai a'u gwrthwynebant; ac fel yr oedd gweddill ein fyddin ynghylch rhoddi ffordd o flaen y Lamaniaid, wele, yr oedd y dwy fil a thrugain hyny yn gadarn a diosn; i'e, a hwy a ufyddasant, gan ofalu cyflawni pob gair o orchymyn gyda manylrwydd; i'e, ac yn ol eu ffydd y bu iddynt; ac yr oeddwn yn cosio y geiriau y rhai a ddwyedent wrthyf i'w mamau eu dysgu iddynt. Ac yn awr, wele, i'r rhai hyn, fy meibion a'r gwyr hyny a ddewiswyd i fyned â'r carcharorion, yr ydym yn ddyledus am y fuddugoliaeth fawr hon; canys hwy ddarfu orthrechlu y Lamaniaid; am hyny, gyrwyd hwynt yn ol i ddinas Manti. Ac ni a gadwasom ein dinas Cumeni, ac ni ddyfethwyd ni oll trwy y cleddyf; er hyny, dyoddefasom golled mawr.

A bu ar ol i'r Lamaniaid ffoi, i mi roddi gorchymyn yn union i'm gwyr clwyfedig, gael eu cymmeryd o blith y meirw, ac achosais i'w clwyfau gael eu trin. A dygwyddodd fod dau gant, allan o'm dwy fil a thrugain, wedi llewygu o herwydd colli gwaed; er hyny, yn ol daioni Duw, ac er ein mawr syndod ni, ac hefyd gelynfion ein holl fyddin, nid oedd un enaid o honynt wedi trengu; i'e, ac nid oedd un enaid yn eu plith ag nad oedd wedi derbyn llawer o glwyfau. Ac yn awr, yr oedd eu cadwraeth yn rhyfeddod i'n holl fyddin; i'e, eu bod hwy yn cael eu harbed, tra yr oedd mil o'n brodyr wedi eu lladd. Ac yr ydym ni yn ei briodoli yn gyflawn i allu gwyrthiol Duw, o herwydd eu mawr ffydd yn yr hyn y dysgwyd hwynt i'w gredu, sef fod Duw cyflawn; a phwy bynag ni ammheuent, y cedwid hwynt trwy ei allu rhyfeddol ef. Yn awr, dyma oedd ffydd y rhai hyn y llefarais am danynt; y maent yn ieuainc, ac y mae eu meddyliau yn sefydlog; a gosodasant eu hymddiried yn barhaus yn Nuw.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i ni felly gymmeryd gofal o'n gwyr clwyfedig, a chladdu ein meirw ni, ac hefyd feirw y Lamaniaid, y rhai oeddynt lawer, wele, ni a ofynasom i Gid ynghylch y carcharorion a gychwynasant er myned â hwy i waered i dir Zarahemla. Yn awr, Gid oedd y pen-cadben ar y llu a benodwyd i'w dwyn hwynt i waered i'r tir. Ac yn awr,

y rhai hyn yw y geiriau a ddywedodd Gid wrthyf, Wele, ni a gychwynasom i fyned i waered i dir Zarahemla â'n carcharorion. A bu i ni gyfarfod ag yspïwyr ein byddinoedd, y rhai a ddanfonwyd allan i wyllo gwersyll y Lamaniaid. A hwy a waeddasant arnom, gan ddywedyd, Wele, y mae lluoedd y Lamaniaid yn myned tua dinas Cumeni; ac wele, hwy a syrthiant arnynt, ie, ac a ddyfethant ein pobl.

A dygwyddodd i'n carcharorion glywed eu gwaedd, yr hyn a achosodd iddynt ymwroli; a hwy a gyfodasant mewn gwrthryfel yn ein herbyn. A bu oblegid eu gwrthryfel, i ni achosi i'n cleddyfau ddyfod arnynt. A bu iddynt gyd-redeg ar ein cleddyfau, trwy yr hyn y cafodd y rhan fwyaf o honynt eu lladd; a'r gweddill o honynt a dorasant trwom, ac a ffoisant oddiwrthym. Ac wele, ar ol iddynt ffoi, fel na allem eu goddiweddyd, ni a gychwynasom ar frys tua dinas Cumeni; ac wele, cyrhaeddasom mewn pryd fel y gallem gwynorthwyo ein brodyr i gadw y ddinas. Ac wele, ni a waredwyd drachefn allan o ddwyllaw ein gelynyon. A bendigedig yw enw ein Duw; canys efe a'n gwaredodd, ie, ac a wnaeth y peth mawr hwn drosom.

Yn awr, dygwyddodd pan glywais i, Helaman, y geiriau hyn gan Gid, i mi gael fy llanw â llawenydd mawr, oblegid daioni Duw yn ein cadw, fel na ddyfethid ni oll; ie, a gobeithiaf fod eneidiau y rhai hyny a laddwyd, 'wedi myned i orphwysfa eu Duw.

Ac wele, yn awr, dygwyddodd mai ein pwnc nesaf oedd ennill dinas Manti; eithr wele, nid oedd ffordd y gallem eu harwain hwynt allan o'r ddinas â'n minteoedd bychain. Canys, wele, yr oeddynt yn cofio yr hyn a wnaethom o'r blaen; gan hyny, nis gallem eu hudo hwynt ymaith o'u hamddiffynfeydd; ac yr oeddynt yn gymmaint lliosocach nâ'n byddin ni, fel na feiddiem fyned allan ac ymosod arnynt yn eu hamddiffynfeydd. Ie, a daeth yn anghenrheidiol i ni ddefnyddio ein gwyr, er cadw y rhanau hyny o'r wlad, ag oeddem wedi ailfeddiannu; o ganlyniad, daeth yn anghenrheidiol i ni aros, fel y derbyniem ragor o nerth o dir Zarahemla, ac hefyd ddiwalliad newydd o ymborth.

A bu i mi felly ddanfon eenadwri at lywodraethwr ein tir, i'w hysbysu ef ynghylch achosion ein pobl. A bu i ni aros i dderbyn lluniaeth a nerth, o dir Zarahemla. Eithr wele, ni fu llyn o nomawr leshad i ni; canys yr oedd y Lamaniaid hefyd yn derbyn cryfder mawr, o ddydd i ddydd, ac hefyd lawer o luniaeth; ac felly yr oedd ein hamgylchiadau ar yr auser hwn. Ac yr oedd y Lamaniaid, o bryd i bryd, yn rhuthro allan yn ein herbyn, gan benderfynu trwy ddichell ein dyfetha; er hyny, ni allem gael rhyfel â hwynt, o herwydd eu henciliadau a'u hamddiffynfeydd.

A bu i ni aros dan yr amgylchiadau dyrus hyn, am yspaid amryw fisocedd, hyd nes yr oeddem ar drengu o eisieu ymborth. Eithr dygwyddodd i ni dderbyn ymborth, yr hwn a ddygid i ni

gan fyddin o ddwy fil o'wyr, i'n cynnorthwyo; a dyma yr holl gynnorthwy a dderbynasom, er amddiffyn ein hunain a'n gwlad rhag syrthio i ddwyllaw ein gelynion; i.e., er ymladd â gelynion ag oedd yn ddirifedi. Ac yn awr, yr achos o'n trafierthion hyn, neu yr achos na ddanfonasant ragor o nerth atom, nis gwyddom ni; am hyny, ni a ofidiwyd, ac a lanwyd hefyd gan ofn, rhag mew'n rhyw fodd i farnedigacthau Duw ddyfod ar ein tir, er ein dadymchweliad a'n llwyr ddinystr; am hyny, ni a dywalltasom ein beneidiau mewn gweddi at Dduw, am iddo ef ein nerthu a'n gwaredu allan o ddwyllaw ein gelynion; i.e., ac hefyd am iddo roddi nerth i ni, fel y cadwem ein dinasoedd, a'n tiroedd, a'n meddiannau, er cynnaliaeth ein pobl. I.e., a darfu i'r Arglwydd ein Duw ymweled â ni â sierwydd y gwareddai ni; i.e., yn gymmaint ag iddo lefaru heddwch wrth ein beneidiau, a rhoddi i ni ffydd fawr, a pheri i ni obeithio am ein gwaredigaeth trwyddo ef; a darfu i ni ymwroli gyda'n llu bychan a dderbynasom, ac yr oeddym yn ddiysgog ein penderfyniad i orchfygu ein gelynion, ac i amddiffyn ein tiroedd, a'n meddiannau, a'n gwragedd, a'n plant, ac achos ein rhyddid. Ac felly yr aethom allan a'n holl nerth yn erbyn y Lamaniaid, y rhai oeddynt yn ninas Manti; ac ni a godasom ein pebyll wrth ochr yr anialwch, yr hwn oedd yn agos i'r ddinas. A bu dranoeth, pan welodd y Lamaniaid ein bod yn y cyffiniau wrth yr anialwch, yr hwn oedd yn agos i'r ddinas, hwy a ddanfonasant yspïwyr o amgylch ogylich i ni, fel y gallent ganfod nifer a chryfder ein byddin.

A bu pan welsant nad oeddym yn gryffon, yn ol ein rhifedi, a chan ofni y torem hwynt ymaith oddiwrth eu cynnaliaeth, os na ddeuant allan i ryfel yn ein herbryn, a'n lladd; a chan dybied hefyd y gallent ein dyfetha yn rhwydd a'u lluoedd lliosog, hwy a ddechreuasant ymbarotol i ddyfod allan i ryfel yn ein herbryn. A phan welsom ni eu bod yn ymbarotol i ddyfod allan yn ein herbryn, wele, mi a berais i Gid, ynghyd â nifer o wyr, i guddio eu hunain yn yr anialwch, ac i Teomner hefyd, ynghyd â nifer o wyr, i guddio eu hunain hefyd yn yr anialwch. Yn awr, yr oedd Gid a'i wyr ar y deau, a'r lleill ar yr aswy; ac wedi iddynt hwy ymguddio felly, wele, mi a arosais gyda gweddill fy myddin, yn yr un lle ag y codasom ein pebyll gyntaf, erbyn yr amser y deuai y Lamaniaid allan i ryfel.

A bu i'r Lamaniaid ddyfod allan a'u byddin lliosog yn ein herbryn ni. Ac wedi iddynt ddyfod, a phan oeddynt ynghylch syrthio arnom a'r cleddyf, mi a berais i'm gwyr, y rhai oeddynt gyda mi, i gilio i'r anialwch.

A bu i'r Lamaniaid ganlyn ar ein hol gyda brys mawr, canys hwy a chwennyhent yn fawr i'n dal, fel y gallent ein lladd; am hyny, hwy a'n canlynasant i'r anialwch; ac ni a aethom heibio rhwng Gid a Teomner, yn gymmaint ag nas canfyddwyd hwynt gan y Lamaniaid.

A dygwyddodd wedi i'r Lamaniaid fyned heibio, neu wedi i'r

fyddin fyned heibio, i Gid a Teomner gyfodi o'u dirgel fanau, & thori ymaith yspiwyr y Lamaniaid fel na ddychwelent i'r ddinas. A bu wedi iddynt eu tori ymaith, redeg o honynt i'r ddinas, a syrthio ar y gwylwyr a adawyd i wyllo y ddinas, yn gymmaint ag iddynt eu dyfetha, a meddiannu y ddinas. Yn awr, gwnaethwyd hyn trwy i'r Lamaniaid oddef i'w holl fyddin, oddieithr ychydig o wylwyr yn unig, gael eu harwain ymaith i'r anialwch.

A bu i Gid a Teomner, trwy y ffordd hon, gael meddiant o'u hamddiffynfeydd. A darfu i ni gymmeryd ein cyfeiriad, ar ol teithio llawer yn yr anialwch, tua thir Zarahemla. A phan welodd y Lamaniaid eu bod yn teithio tua thir Zarahemla, hwy a ofnent yn fawr, rhag fod cynllun wedi ei osod i'w harwain hwynt i ddinystri; am hyny, dechreuasant encilio i'r anialwch drachefn, i.e. sef yn ol ar hyd yr un ffordd ag y daethant. Ac wele, yr oedd yn nos, a hwy a godasant eu pebyll, canys pencadbeniaid y Lamaniaid a dybient fod y Nephiaid yn flinedig oblegid eu taith; a chan dybied eu bod wedi gyru eu holl fyddin hwy, ni feddylasant ddim ynghylch dinas Manti.

Yn awr, dygwyddodd pan oedd yn nos, i mi beri i'm gwyr beidio cysgu, eithr teithio o honynt yn mlaen ffordd arall, tua thir Manti. A thrwy ein taith hon yn y nos, wele, yn y boreu yr oeddyn y tu hwnt i'r Lamaniaid, yn gymmaint ag i ni gyrhaedd o'u blaen hwynt i ddinas Manti. A bu felly, trwy y ddyfais hon, i ni feddiannu dinas Manti heb dywallt gwaed.

A bu pan ddaeth byddinoedd y Lamaniaid yn agos i'r ddinas, a gweled ein bod ni yn bared i'w cyfarfod, iddynt synu yn ddirfawr a chael eu taraw gan fawr ddychryn, yn gymmaint ag iddynt ffoi i'r anialwch. I.e. a bu i fyddinoedd y Lamaniaid ffoi allan o'r holl gŵr hwn o'r tir. Eithr wele, hwy a ddygasant ganddynt lawer o wragedd a phlant allan o'r tir. A'r dinas oedd hyny ag a gymmerwyd gan y Lamaniaid, yr oll o honynt, ydynt ar yr amser hwn yn ein meddiant ni; ac y mae ein tadau, a'n gwragedd, a'n plant, yn dychwelyd i'w cartrefleoedd, oll oddieithr y rhai a gymmerwyd yn garcharorion ac a ddygwyd ymaith gan y Lamaniaid. Eithr wele, mae ein byddinoedd yn fychain er amddiffyn nifer mor fawr o ddinasoedd, a meddiannau mor fawr. Eithr wele, yr ydym ni yn ymddiried yn ein Duw, yr hwn a roddodd i ni fuddugoliaeth ar y tiroedd hyny, yn gymmaint ag i ni enill y dinasoedd a'r tiroedd, y rhai oeddynt ein heiddo ein hunain. Yn awr, nis gwyddom ni yr achos nad yw y llywodraeth yn rhoddi i ni fwy o nerth; ac ni wyr y gwyr hyny a ddaethant i fyny atom paham nad ydym wedi derbyn rhagor o nerth. Wele, nis gwyddom ni nad ydych chiwi yn aŵwyddiannus, a'ch bod wedi tynu y galluoedd ymaith i'r cwr hwna o'r tir; os felly, ni chwennychwn rwgnach. Ac os nid felly y mae, wele, eŵwn fod rhyw ymraniad yn y llywodraeth, fel na ddanfonant ychwaneg o wyr i'n cynnorthwy; canys gwyddom eu bod yn fwy lliosog nâ'r hyn a ddanfonas-

ant. Eithr, wele, nid yw wahaniaeth: hyderwn y gwareda Duw ni, yn ngwyneb gwendid ein byddinoedd, i.e., ac y gwareda ni allan o ddwyllaw ein gelynion. Wele, hon yw y nawfed flwyddyn ar hugain, yn ei diwedd, ac yr ydym ni mewn meddiant o'n tiroedd; ac y mae'r Lamaniaid wedi ffoi i dir Nephi. Ac y mae'r meibion hyny o eiddo pobl Ammon, am y rhai y llefarais mor ganmoladwy, gyda mi yn ninas Manti; ac y mae yr Arglwydd wedi eu cynnal hwynt, i.e., ac wedi eu cadw rhag syrthio trwy y cleddyf, yn gymmaint ag nad oes un enaid wedi ei ladd. Eithr, wele, y maent wedi derbyn llawer o archollion; er hyny, safant yn gadarn yn y rhyddid hwnw â pha un y rhyddhaodd Duw hwynt; ac y maent yn fanwl i gofio yr Arglwydd eu Duw, o ddydd i ddydd; i.e., cofiant gadw ei ddeddfau, a'i farnedigaethau, a'i orchymynion, yn wastadol; ac y mae eu ffydd yn gadarn yn y prophwydoliaethau am yr hyn sydd i ddyfod. Ac yn awr, fy anwyl frawd Moroni, boed i'r Arglwydd ein Duw, yr hwn a'n gwaredodd ac a'n rhyddhaodd, dy gadw di yn wastadol yn ei bresenboldeb; i.e., a boed iddo ffafrio y bobl hyn, fel y llwyddoch i feddiannu yr oll a gymmerodd y Lamaniaid oddiwrthym, yr hyn oedd er ein cynnal-iaeth. Ac yn awr, wele, yr wyf yn terfynu fy epistol. Myfi yw Helaman, fab Alma.

PENNOD XXVII.

Yn awr, dygwyddodd yn y ddegfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, ar ol i Moroni dderbyn a darllen epistol Helaman, iddo lawenhau yn fawr oblegid y ffyniant, i.e., y llwyddiant mawr, a gafodd Helaman, wrth ennill y tiroedd hyny a gollwyd; i.e., ac efe a'i hysbysodd i'w holl bobl, yn yr holl dir oddiamgylch yn y parth hwnw lle yr oedd efe, fel y gallai ei bobl lawenhau hefyd.

A bu iddo ef yn uniongyrchol ddanfôn epistol at Pahoran, i ddymuno arno beri casglu gwyr ynghyd i nerthu Helaman, neu fyddinoedd Helaman, fel y gallai gadw yn rhwydd y rhan hono o'r tir y llwyddwyd ef mor wyrthiol i'w hadgymmyd. A bu wedi i Moroni ddanfôn yr epistol hwn i dir Zarahemla, iddo ddechreu drachefn osod cynllun fel yr ennillai y gweddill o'r tiroedd a'r dinasoedd hyny a gymmerodd y Lamaniaid oddiwrthynt.

A dygwyddodd tra yr oedd Moroni yn ymbarotoi i fyned yn erbyn y Lamaniaid i ryfel, wele, i bobl Nephibah, y rhai oedd-ynt wedi ymgynnull ynghyd o ddinas Moroni, a dinas Lehi, a dinas Morianton, dderbyn ymosodiad oddiwrth y Lamaniaid; i.e., yr oedd y rhai hyny a orfodwyd i ffoi o dir Manti, ac o'r wlad oddiamgylch, wedi dyfod drosodd ac ymuno â'r Lamaniaid yn y rhan hon o'r tir; ac felly trwy fod yn dra lliosog, i.e.,

a derbyn nerth o ddydd i ddydd, trwy orchymyn Ammorou, daethant allan yn erbyn pobl Nephiah, a dechreuasant eu lladd hwynt â lladdfa fawr iawn. Ac yr oedd eu byddinoedd mor lliosog, fel y gorfu i weddill pobl Nephiah ffoi o'u blaen hwynt; a hwy addaethant drosodd ac a ymunasant â byddin Moroni. Ac yn awr, gan fod Moroni wedi fmeddwl y danfonid gwyr i ddinas Nephiah, i gynnorthwyo y bobl i gadw y ddinas hono, a chan wybod fod yn haws cadw y ddinas rhag syrthio i ddwyllaw y Lamaniaid nâ'i hadgymmeryd oddiwrthynt, efe a feddylodd y cadwent hwy y ddinas hono yn rhwydd; am hyny, efe a gadwodd ei holl alluoedd i gadw y lleoedd hyny ag oedd wedi ad-ennill.

Ac yn awr, pan welodd Moroni fod dinas Nephiah wedi ei cholli, efe a distaodd yn fawr, ac a ddechreuodd ammau, o herwydd drygioni y bobl, y buasant yn syrthio i ddwyllaw eu brodyr. Yn awr, fel hyn yr oedd gyda'i holl ben-cadbeniaid. Hwytiau a amheuent ac a ryfeddent hefyd, o herwydd drygioni y bobl; a hyn o herwydd llwyddiant y Lamaniaid arnynt. A bu i Moroni fod yn ddigllawn wrth y llywodraeth, o herwydd eu diofalwch ynghylch rhyddid eu gwlad.

A bu iddo ef ysgrifenu drachefn at lywodraethwr y tir, yr hwn oedd Pahoran, a'r rhai hyn yw y geiriau a ysgrifennodd, gan ddywedyd, Wele, yr wyf yn cyfeirio fy epistol at Pahoran, yn ninas Zarahemla, yr hwn yw y prif farnwr a'r llywodraethwr ar y tir, ac hefyd at yr holl rai a ddewiswyd gan y bobl hyn i lywodraethu a threfnu achosion y rhyfel hwn; canys, wele, y mae genyf rywbeth i ddywedyd wrthynt, mewn ffordd o gondemniad; canys wele, chwi a wyddoch eich hunain i chwi gael eich penodi i gasglu gwyr ynghyd, a'u harfogi â chleddyfau, ac â chrymgleddyfau, ac â phob math o arfau rhyfel, o bob dull, a'u danfon allan yn erbyn y Lamaniaid, yn nha gwr bynag y deuent i'n tir. Ac yn awr, wele, yr wyf yn dywedyd wrthyh, fy mod i fy hun, a'm gwyr hefyd, ac hefyd Helaman a'i wyr, wedi dyoddef dyoddefiadau mawrion iawn; i.e., sef newyn, syched, a lludded, a phob math o gystuddiau. Eithr wele, pe hyn fuasai y cyfan a ddyoddefasom, ni rwgnachem nac achwyn; eithr wele, mawr fu y lladdfa yn mysge ein pobl; i.e., y mae miloedd wedi syrthio trwy y cleddyf, tra y gallasai fod fel arall, pe rhoddasech chwi i'n byddinoedd ddigon o nerth a chymhorth. I.e., mawr fu eich esgeulusdod tuag atom. Ac yn awr, wele, dymunwn wybod yr achos o'r esgeulusdod mawr hwn; i.e., dymunwn wybod yr achos o'ch cyfiwr anystyriol. A ellwch chwi feddwl eistedd ar eich gorseddau mewn cyfiwr o hurtrwydd anystyriol, tra y mae eich gelynyon yn taenu gwaith marwolaeth o'ch hamgylch? I.e., tra y maent yn llofruddio miloedd o'ch brodyr; i.e., sef y rhai a edrychasant i fyny atoch chwi am amddiffyniad, i.e., ac a'ch gosodasant chwi mewn sefyllfa fel y gallech eu noddi hwynt; i.e., gallasech chwi fod wedi danfon byddinoedd atynt, i'w nerthu,

ac achub miloedd o honynt rhag syrthio trwy y cleddyf. Eithr wele, nid hyn yw'r cyfan; chwi a gadwasoch eich lluniaeth oddiwrthynt, yn gymmaint ag i lawer ymladd a gwaedu allan eu bywydau, o herwydd eu mawr ddymuniadau dros lwyddiant y bobl hyn; i.e., a gwnaethant hyn pan yr oeddynt yn nghylich trengu o newyn, o herwydd eich esgeulusdod mawr chwi tuag atynt. Ac yn awr, fy ngharuaidd frodyr, canys chwi a ddylech gael eich caru; i.e., a chwi a ddylech gyffroi eich hunain i fwy o ddiwydrwydd dros lwyddiant a rhyddid y bobl hyn; eithr, wele, darfu i chwi eu hesgeuluso, yn gymmaint ag y bydd i waed miloedd ddyfod ar eich penau chwi i ymddial; i.e., canys hysbys i Dduw oedd eu holl riddfanau, a'u holl ddyoddefiadau. Wele, a allech chwi dybied y gallech eistedd ar eich gorseddau, ac o herwydd mawr ddaioni Duw na allech chwi wneuthur dim, ac y gwareddai efe chwi? Wele, os tybiasoch hyn, chwi a dybiasoch yn ofer:—a ydych chwi yn tybied hyn, o herwydd fod cynnifer o'ch brodyr wedi eu lladd oblegid eu drygioni? Yr wyf yn dywedyd wrthy, os tybiasoch hyn, chwi a dybiasoch yn ofer: canys, meddaf wrthy, y mae llaweroedd wedi syrthio trwy y cleddyf; ac wele, y mae er eich condemniad chwi; canys y mae yr Arglwydd yn goddef i'r cyfiawn gael eu lladd, fel y delo ei gyfiawnder a'i farnedig-aeth ar y drygionus; am hyny, nid oes anghen i chwi feddwl fod y cyfiawn yn golledig, o herwydd eu bod yn cael eu lladd; eithr wele, y maent hwy yn myned i mewn i orphwysfa yr Arglwydd eu Duw. Ac yn awr, wele, yr wyf yn dywedyd wrthy, ofnwyf yn fawr y daw barnedigaeithau Duw ar y bobl hyn, o herwydd eu mawr ddiogi; i.e., sef diogi ein llywodraeth, a'u difaterwch mawr tuag at eu brodyr, i.e., tuag at y rhai a laddwyd: canys oni bai y drygioni a ddechreuodd yn gyntaf yn ein pen, gallem fod wedi gwrthsefyll ein gelynion, fel nad allent gael un awdurdod drosom; i.e., oni bai y rhyfel a dorodd allan yn mysg ein hunain; i.e., oni bai y breninwyr hyny, y rhai a achosent gymmaint o dywallt gwaed yn ein plith ein hunain; i.e., yn yr amser yr oeddem yn amryson yn ein plith ein hunain, pe buasem wedi uno ein nerth megys y gwnaethem hyd hyny; i.e., oni bai yr awydd am allu ac awdurdod a feddai y breninwyr hyny arnom; pe buasent yn ffyddlawn dros achos ein rhyddid, ac ymuno â ni, a myned allan yn erbyn ein gelynion, yn lle cymmeryd eu cleddyfau yn ein herbyn ni, yr hyn a fu yn achos o gymmaint tywallt gwaed yn ein plith ein hunain; i.e., pe buasem wedi myned allan yn eu herbyn hwynt yn nerth yr Arglwydd, buasem wedi gwasgaru ein gelynion; canys cawsai ei wneuthur yn ol cyflawniad ei air ef. Eithr, wele, yn awr, mae y Lamanïaid yn dyfod arnom, ac yn lladd ein pobl â'r cleddyf; i.e., ein gwragedd a'n plant; gan gymmeryd meddiant o'n tiroedd, ac hefyd eu dwyn hwythau ymaith yn gaeth, gan achosi iddynt ddyoddef pob math o gystuddiau; a hyn o herwydd drygioni mawr y

rhai hyny a geisiant allu ac awdurdod ; ie, sef y breniawyr hyny. Eithr paham y dywedaf lawer ynghylch y mater hwn, canys nis gwyddom ni nad ydych chwi eich hunain yn ceisio awdurdod ? Nis gwyddom ni nad ydych chwithau yn fradwyr i'ch gwlad ? Neu, a ydych wedi ein hesgeuluso ni o herwydd eich bod chwi yn nghanol-bwynt ein gwlad, ac yn cael eich amgylchynu gan ddiogelwch, fel nad ydych yn peri i ymborth gael ei ddanfoni ni, a gwyr hefyd i nerthu ein byddinoedd ? A ydych chwi wedi anghofio gorchymynion yr Arglwydd eich Duw ? Ië, a ydych wedi anghofio caethiwed eich tadau ? A ydych wedi anghofio yr amryw weithiau y gwaredwyd ni allan o ddwylaw ein gelynion ? Neu, a ydych yn tybied y gwareda yr Arglwydd ni o hyd, tra yr eisteddwn ar ein gorseddau, ac heb ddefnyddio y moddion hyny a ddarparodd yr Arglwydd er ein mwyn ? Ië, a eisteddych chwi mewn segurddod, tra yr amgylchynir chwi gan filoedd, ie, a degau o filoedd, o'r rhai hyny a cisteddant mewn segurddod hefyd, tra y mae miloedd oddiamgylch ar gyffiniau y tir yn syrthio trwy y cleddyf, ie, yn archolledig a gwaedlyd ? A ydych chwi yn tybied yr edrych Duw arnoch fel rhai diuog, tra yr eisteddych yn llonydd a gweled y pethau hyn ? Wele, meddaf wrthy, na wna. Yn awr, mi a ewyllysiwn i chwi gofio fod Duw wedi dywedyd, Y llestr tufewnol a lanheir yn gyntaf, ac yna y llestr allanol a lanheir hefyd. Ac yn awr, os nad ydych yn edifarhau am yr hyn â wnaethoch, a dechreu ymysgwyd, a danfoni allan ymborth a gwyr i ni, ac hefyd i Helaman, fel yr amddiffynno efe y rhanau hyny o'n gwlad ag y mae wedi adgymmeryd, ac fel yr adferom ninnau hefyd y gweddill o'n etifeddiachau yn y parthau hyn, wele, doethach fydd i ni beidio ymladd rhagor â'r Lamaniaid, hyd nes y byddom yn gyntaf wedi glanhau ein llestr tufewnol ; ie, sef pen mawr ein llywodraeth ; ac oddieithr i chwi ganiatáu i mi fy epistol, a dyfod allan a dangos i mi wir ysbryd rhyddid, ac ymdrechu nerthu a chadarnhau ein byddinoedd, a rhoddi ymborth iddynt er eu cynnalhath, wele, mi a adawaf ran o'm rhyddid-wyr i gadw y cwr hwn o'n tir, ac a adawaf nerth a bendithion Duw arnynt, fel nas medro un gallu arall weithio yn eu herbryn ; a hyn o herwydd eu mawr ffydd, a'u hamynedd yn eu trallodion ; ac mi a ddeuaf atoch chwi, ac os bydd rhywrai yn eich plith yn chwennych rhyddid, ie, os bydd hyd y nod gwreichionen o ryddid yn aros, wele, mi a gyffroaf derfysgoedd yn eich plith, hyd nes y difoder y rhai hyny a chwennychant draws-feddiannu gallu ac awdurdod ; ie, wele, nid wyf fi yn ofni eich gallu na'ch awdurdod, eithr fy Nuw yw yr hwn a ofnwyf, ac yn ol ei orchymynion ef yr wyf yn cymmeryd fy nghleddyf i amddiffyn achos fy ngwlad, ac o herwydd eich drygioni chwi y dyoddefasom gymmaint o golled. Wele, y mae yn amser, ie, mae yr amser yn awr wrth law, os na chyffrowch chwi eich hunain er amddiffyn eich gwlad, a'ch rhai bychain, i gleddyf

cyflawnder fod yn hongiedig uwch eich penau ; iē, ac efe a syrthia arnoch ac a ymwel â chwi er eich llwyr ddinystyr. Wele, yr wyf fi yn dysgwyl am gynnorthwy oddiwrthych, ac, oddieithr i chwi weinyddu i'n cymborth, wele, mi a ddeuaf atoch chwi, iē, yn nhir Zarahemla, ac a'ch tarawaf â'r cleddyf, yn gymmaint ag nas gellwch gael rhagor o allu i rwystro ffyniant y bobl hyn yn achos ein rhyddid ; canys, wele, ni oddefa yr Arglwydd i chwi fyw ac ymgryfhau yn eich anwireddau i ddinystrio ei bobl gyfiawn ef. Wele, a ellwch chwi dybied yr arbeda yr Arglwydd chwi, a dyfod allan mewn barn yn erbyn y Lamaniaid, pan mai traddodiad eu tadau hwy sydd wedi achosi eu casineb ; iē, ac y mae wedi ei ddyblu gan y rhai a ymneillduasant oddiwrthym ni ; tra y mae eich anwiredd chwithau yn cael ei achosi trwy eich awydd am ogoniant, a gwag bethau y byd. Chwi a wyddoch eich bod yn troseddu cyfreithiau Duw, ac yr ydych yn gwybod eich bod yn eu sathru dan eich traed. Wele, dywed yr Arglwydd wrthyf, Os nad yw y rhai a benodasoch yn llywodraethwyr arnoch yn edifarhan am eu pechodau a'u hanwireddau, ti a gai fyned i frwydr yn eu herbyn hwynt. Ac yn awr, wele, yr wyf fi, Moroni, yn rhwymedig, yn ol y cyfammod a wnaethym i gadw gorchymynion fy Nuw ; o ganlyniad, mi a ewyllysiwn i chwi lynu wrth air Duw, a danfon o'ch lluniaeth ac o'ch gwyr i mi ar frys, ac i Helaman hefyd. Ac wele, os na wnwech hyn, yr wyf yn dyfod atoch ar frys ; canys, wele, ni oddefa Duw i ni farw o newyn ; am hyny, efe a rydd i ni o'ch ymborth chwi, iē, os bydd raid, trwy y cleddyf. Yn awr edrychwech ar gyflawni o honoch air Duw. Wele, myfi yw Moroni, eich pen-cadben. Nid wyf yn ymgeisio am awdurdod, eithr i'w ddarostwng. Nid wyf yn ymgeisio am anrhydded y byd, eithr am ogoniant fy Nuw, a rhyddid a llwyddiant fy ngwlad. Ac felly yr wyf yn terfynu fy epistol.

PENNOD XXVIII.

WELE, yn awr, dygwyddodd yn fuan wedi i Moroni ddanfon ei epistol at y prif lywodraethwr, iddo dderbyn epistol oddiwrth Pahoran, y prif lywodraethwr. A'r rhai hyn yw y geiriau a dderbyniodd :—Myfi, Pahoran, yr hwn wyf brif lywodraethwr y tir hwn, wyf yn danfon y geiriau hyn at Moroni, y pen-cadben ar y fyddin ; wele, meddaf wrthyf ti, Moroni, nid wyf fi yn gorfoleddu yn eich cystuddiau mawrion ; iē, y mae yn gofidio fy enaid i. Eithr, wele, y mae rhai a orfoleddant yn eich cystuddiau ; iē, yn gymmaint â'u bod wedi cyfodi mewn gwrthryfel yn fy erbyn i, a'r rhai hyny hefyd o'm pobl ag ydynt ryddid-wyr ; iē, ac y mae y rhai ag ydynt wedi cyfodi yn dra lliosog ; a'r rhai hyny a geisiasant gymmeryd yr orsedd farnol oddiwrthyf fi, fu yr achos o'r anwiredd mawr hwn, canys y

maent yn defnyddio llawer o weniaith, ac wedi arwain ymaith galonau llaweroedd o bobl, yr hyn a fydd yn achos o gystudd blin yn ein mysg; y maent wedi attal ein lluniaeth, ac wedi gwangaloni ein rhyddid-wyr, fel na ddaethant atoch chwi. Ac wele, gyrasant fi allan o'u blaen, ac mi a ffoais i dir Gideon, gyda chynnifer o wyr ag oedd yn bosibl i mi gael. Ac wele, mi a ddanfonais gyhoeddiad trwy y rhan hon o'r tir; ac wele, y maent yn ymgyrchu atom yn feunyddiol, at eu harfau, er amddiffyn eu gwlad a'u rhyddid, ac i ddial ein cam. Ac y maent wedi dyfod atom, hyd nes y mae y rhai a gyfodasant mewn gwrthryfel yn ein herbyn wedi eu herio, ie, hyd nes y maent yn ein hofni, ac na feiddiant ddyfod allan yn ein herbyn i frwydr. Y maent wedi cael meddiant o'r tir, neu ddinas Zarahemla; y maent wedi penodi brenin arnynt, ac y mae efe wedi ysgrifennu at frenin y Lamaniaid, yn yr hwn y mae wedi uno mewn cynghrair ag ef; yn yr hwn gynghrair y mae efe wedi cytuno i gadw dinas Zarahemla, yr hyn gadwad feddylia a alluoga y Lamaniaid i orchfygu y gweddill o'r tir, ac iddo yntau gael ei osod yn frenin ar y bobl hyn, wedi iddynt gael eu gorchfygu gan y Lamaniaid. Ac yn awr, yr wyt wedi fy meio i yn dy epistol, ond nid yw wahaniaeth; nid wyf fi ddigllawn, eithr yr wyf yn gorfoleddu yn mawredd dy galon. Nid wyf fi, Pahoran, yn ymgeisio am awdurdod, ond yn unig i gadw fy ngorsedd farnol, fel y diogelwyf iawnderau a rhyddid fy mhobl. Fy enaid a erys yn ddisigl yn y rhyddid hwnw, yn yr hwn y gwnaeth Duw ni yn rhyddion.

Ac yn awr, wele, ni a wrthwynebw'n ddrygioni hyd at dywallt gwaed. Ni thywalltem ni waed y Lamaniaid, pe arosent yn eu tir eu hunain. Ni thywalltem ni waed ein brodyr, pe ni chyfodent i fyny mewn gwrthryfel, a chymmeryd y cleddyf yn ein herbyn. Ni a ymostyngem i iau caethiwed pe buasai yn ofynol yn ol cyflawnder, neu pe gorchymynai efe i ni wneuthur felly. Eithr wele, nid yw efe yn gorchymyn i ni ymostwng i'n gelynyon, eithr am i ni osod ein hymddiried ynddo ef, ac efe a'n gwareda; am hyny, fy anwyl frawd, Moroni, bydded i ni wrthwynebu drwg, a pha ddrwg bynag na allwn ei wrthwynebu a'n geiriau, ie, megys terfysgoedd ac ymraniadau, bydded i ni eu gwrthwynebu a'n cleddyfau, fel y cadwom ein rhyddid, ac fel y gorfoleddom yn rhagorfraint ein heglwys ac yn achos ein Gwaredwr a'n Duw. Am hyny, tyred ataf ar frys gydag ychydig o'th wyr, a gad y gweddill yn ngofal Lehi a Teancum; rho allu iddynt hwy i flaenori y rhyfel yn y rhan hona o'r tir, yn ol ysbryd Duw, yr hwn hefyd yw ysbryd rhyddid yr hwn sydd ynddynt. Wele, mi a ddanfonais ychydig o luniaeth iddynt, fel na threngont hyd nes y deui di ataf. Casgla ynghyd pa allu bynag a elli ar dy daith tuag yma, ac ni a awn ar frys yn erbyn yr ymneillduwyr yn nerth ein Duw, yn ol y ffydd yr hon sydd ynom. Ac ni a gymmerwn feddiant o ddinas Zarahemla, fel y caffom ragor o ymborth i ddanfon i Lehi a Teancum; ie, ni a

awn allan yn eu herbyn hwynt yn nerth yr Arglwydd, ac a osodwn derfyn ar y mawr anwiredd hwn.

Ac yn awr, Moroni, yr wyf yn llawenhau wedi derbyn dy epistol di, canys yr oeddwn rywfaint yn ffin ynghylch pa beth a wnelem, pa un a oedd yn gyfiawn ynom i fyned i ryfel yn erbyn ein brodyr. Eithr ti a ddywedaist, os na edifarhaent, i'r Arglwydd orchymyn i ti fyned yn eu herbyn. Edrych dy fod yn cadarnhau Lehi a Teancum yn yr Arglwydd: dywed wrthynt am beidio ofni, canys Duw a'u gwareda; ie, ac hefyd yr holl rai hyny a arosant yn ddisigl yn y rhyddid hwnw a pha un y rhyddhaodd Duw hwynt. Ac yn awr, yr wyf yn terfynu fy epistol at fy anwyl frawd Moroni.

PENNOD XXIX.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i Moroni dderbyn yr epistol hwn, i'w galon ymwroli, a chael ei llanw o lawenydd mawr, o herwydd ffyddlondeb Pahoran, ac am nad oedd ef yn fradwr i ryddid ac achos ei wlad. Eithr efe a alarodd yn fawr hefyd, o herwydd anwiredd y rhai hyny a yrasant Pahoran o'r orsedd farnol; ie, yn fyr, o herwydd y rhai a wrthryfelasant yn erbyn eu gwlad a'u Duw hefyd.

A bu i Moroni gymmeryd ychydig nifer o wyr, yn ol dymuniad Pahoran, a rhoddi Lehi a Teancum i lywyddu y gweddill o'i fyddin, a chychwyn tua thir Gideon. Ac efe a gyfododd luman rhyddid yn mha le bynag yr elai i mewn, ac a ennillodd pa allu bynag a allai yn ei holl daith tua thir Gideon.

A bu i filoedd ymgyrchu at ei luman, a chymmeryd i fyny eu cleddyfau er amddiffyn eu rhyddid, fel na ddeuent i gaethiwed; ac felly, wedi i Moroni gasglu ynghyd pa wyr bynag a allai yn ei holl daith, efe a ddaeth i dir Gideon; a thrwy uno ei alluoedd ef ag eiddo Pahoran, daethant yn gryf iawn, ie, yn gryfach na gwyr Pachus, yr hwn oedd frenin yr ymneillduwyr hyny a yrasant y rhyddid-wyr allan o dir Zarahemla, ac a gymmerasant feddiant o'r tir.

A bu i Moroni a Pahoran fyned i waered â'i byddinoedd i dir Zarahemla, a myned allan yn erbyn y ddinas, a chyfarfod â gwyr Pachus, yn gymmaint ag iddynt ddyfod i frwydr. Ac wele, lladdwyd Pachus, a chymmerwyd ei wyr yn garcharorion, ac adferwyd Pahoran i'w orsedd farnol. A gwyr Pachus a dderbyniasant eu prawf, yn ol y gyfraith, ac hefyd y breninwyr hyny a ddaliwyd ac a fwriwyd yn ngharchar; a hwy a ddienyddiwyd yn ol y gyfraith; ie, y gwyr hyny o eiddo Pachus, a'r breninwyr hyny, pwy bynag ni chymmerent i fyny arfau i amddiffyn eu gwlad, eithr a ymladdent yn ei herbyn, a osodwyd i farwolaeth; ac felly daeth yn anghenrheidiol i'r gyfraith hon gael ei chadw yn gaeth er mwyn diogelwch eu gwlad; ie, a

plwy bynag a geffid yn gwadu eu rhyddid, a ddienyddid ar frys yn ol y gyfraith. Ac felly y terfynodd y ddegfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi: yr oedd Moroni a Pahoran wedi adferu heddwch i dir Zarahemla, yn mhlith eu pobl eu hun, ac wedi rhoi cosp o farwolaeth ar yr holl rai nad oeddynt ffyddlawn i achos ryddid.

A bu yn nechreu yr unfed flwyddyn ar ddeg ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, i Moroni yn union beri i luniaeth gael ei ddanfôn, ac hefyd fyddin o chwe mil o wyr gael ei danfôn at Helaman, i'w gynnorthwyo ef i gadw y rhan hono o'r tir; ac efe a berodd hefyd i fyddin o chwe mil o wyr, ynghyd â digonedd o ymborth, gael eu danfôn at fyddinoedd Lehi a Teancum. A bu i hyn gael ei wneuthur er amddiffyn y tir rhag y Lamaniaid.

A bu i Moroni a Pahoran, gan adael llu mawr o wyr yn nhir Zarahemla, gymmeryd eu taith gyda llu mawr o wyr tua thir Nephihah, gan fod yn benderfynol i ddadymchwelyd y Lamaniaid yn y ddinas hono.

A dygwyddodd, fel yr oeddynt yn cychwyn tua y tir, iddynt gymmeryd llu mawr o wyr y Lamaniaid, a lladd llawer o honynt, a chymmeryd eu lluniaeth a'u harfau rhyfel. A bu ar ol iddynt eu cymmeryd hwynt, beri o honynt iddynt ymgysfiamodi na chymmerent i fyny eu harfau rhyfel mwyach yn erbyn y Nephiaid. Ac ar ol iddynt ymgysfiamodi fel hyn, hwy a'u danfonasant i drigo gyda phobl Ammon, ac yr oeddynt mewn rhifedi ynghylch pedair mil, o rai nad oeddynt wedi eu lladd.

A bu ar ol iddynt eu danfôn hwynt ymaith, iddynt ddilyn eu taith tua thir Nephihah. A bu ar ol iddynt ddyfod at ddinas Nephihah, gyfodi o honynt eu pebyll ar wastadedd Nephihah, yr hwn oedd yn agos i ddinas Nephihah. Yn awr, yr oedd Moroni yn chwennych i'r Lamaniaid ddyfod allan i frwydr yn eu herbyn hwynt, ar y gwastadedd; eithr y Lamaniaid, gan wybod am eu mawr wroldeb, a chan weled lliosogrwydd eu rhifedi, ni feiddient ddyfod allan yn eu herbyn hwynt; am hyny, ni ddaethant i ryfel y diwrnod hwnw. A phan ddaeth y nos, aeth Moroni allan yn nhywyllwch y nos, ac a ddaeth ar ben y mur i ysbïo yn mha ran o'r ddinas yr oedd y Lamaniaid yn gwersyllu gyda'u byddin.

A dygwyddodd eu bod ar y tu deau, wrth y fynedfa; ac yr oeddynt oll yn nghwsg. Ac yn awr, dychwelodd Moroni at ei fyddin, a pherodd iddynt ar frys i barotoi cortynau cryfion ac ysgolion, i'w rhoi i lawr o ben y mur i'r rhan dufewnol o'r mur.

A bu i Moroni beri i'w wyr gychwyn yn mlaen, a dyfod i ben y mur, a gollwng eu hunain i lawr i'r rhan hono o'r ddinas, i.e. sef ar y tu gorllewinol, lle nad oedd y Lamaniaid yn gwersyllu gyda'u byddinoedd.

A bu iddynt oll gael eu gollwng i lawr i'r ddinas yn y nos, trwy offerynoldeb eu cortynau cryfion a'u hysgolion; felly, pan

ddaeth y boreu, yr oeddynt oll tu fewn i furiau y dinas. Ac yn awr, pan ddeffodd y Lamaniaid, a gweled fod byddinoedd Moroni tu fewn y muriau, hwy a ddychrynwyd yn fawr, yn gymmaint ag iddynt ffoi allan trwy y fynedfa. Ac yn awr, pan welodd Moroni eu bod yn ffoi o'i flaen, efe a beredd i'w wyr fyned allan yn eu herbyn, a lladd llawer, ac angylchynu llawer creill, a'u cwmeryd yn garcharorion; a'r gweddill o honynt a ffoisant i dir Moroni, yr hwn oedd yn y cyffiniau, wrth lán y môr. Felly y cafodd Moroni a Pahoran feddiant o ddinas Nephihah, heb golli un enaid; ac yr oedd llawer o'r Lamaniaid wedi eu lladd.

Yn awr, dygwyddodd fod llaweroedd o'r Lamaniaid ag oedd yn garcharorion, yn chwennych ymuno â phobl Ammon, a dyfod yn bobl ryddion. A bu i gynnifer a chwennychent hyny, gael yn ol eu dymuniadau; gan hyny, yr holl garcharorion Lamanaidd a ymunasant â phobl Ammon, ac a ddechreuasant lafario llawer, gan drin y ddacae, codi pob math o ŷd, a deadelloedd, ac anifeiliaid o bob math; ac felly y rhyddhawyd y Nephiaid o faich mawr; i.e. yn gymmaint ag iddynt gael eu rhyddhau o'r holl garcharorion Lamanaidd.

Yn awr, dygwyddodd i Moroni, ar ol iddo gael meddiant o ddinas Nephihah, a chan ei fod wedi cymmeryd llawer o garcharorion, yr hyn oedd yn lleihau byddinoedd y Lamaniaid yn ddirfawr; ac ennill yn ol lawer o'r Nephiaid a gymmerwyd yn garcharorion, yr hyn oedd yn nerthu byddin Moroni yn ddirfawr; am hyny, Moroni a aeth allan o dir Nephihah i dir Lehi.

A bu, pan welodd y Lamaniaid fod Moroni yn dyfod yn eu herbyn hwynt, iddynt ddychrynu drachefn, a ffoi o flaen byddin Moroni. A bu i Moroni a'i fyddin eu hymlid o ddinas i ddinas, hyd nes y cyfarfuwyd hwynt gan Lehi a Teancum, a'r Lamaniaid a ffoisant rhag Lehi a Teancum, i waered ar y cyffiniau wrth lán y môr, hyd nes y daethant i dir Moroni. Ac yr oedd byddinoedd y Lamaniaid wedi ymgasglu oll ynghyd, yn gymmaint a'u bod oll yn un llu yn nliir Moroni. Yn awr, yr oedd Ammoron, brenin y Lamaniaid, hefyd gyda hwynt.

A bu i Moroni, a Lehi, a Teancum, wersyllu gyda'u byddinoedd o amgylch ogyleh yn nghyffiniau tir Moroni, yn gymmaint â bod y Lamaniaid wedi eu hamgylchynu yn y cyffiniau wrth yr anialweh, ar y deau, ac yn y cyffiniau wrth yr anialweh, ar y dwyrain; ac felly y gwersyllasant dros y nos. Canys wele, yr oedd y Nephiaid, a'r Lamaniaid hefyd, yn flinedig o herwydd meithder eu taith; am hyny, ni phenderfynasant ar un cynllwyn yn y nos, oddieithr Teancum; o herwydd yr oedd efe yn dra digllawn wrth Ammoron, yn gymmaint a'i fod yn ystyried mai Ammoron, ac Amalickiah ei frawd, fu yr achos o'r rhyfel mawr a pharhaus hwn rhyngddynt a'r Lamaniaid, yr hwn a fu yn achos o gymmaint o frwydro a thywallt gwaed, a chymmaint o newyn.

A bu i Teancum yn ei ddigter fyned allan i wersyll y Lamaniaid, a gollwng ei hunan i lawr dros furiau y ddinas. Ac efe a aeth yn mlaen gyda chortyn, o le i le, yn gymmaint ag iddo gael gafael yn y brenin; ac efe a daflodd waywffon ato, yr hon a'i trywanodd yn agos i'r galon. Eithr wele, y brenin a ddeffrodd ei was cyn iddo farw, yn gymmaint ag iddynt ymlid Teancum, a'i ladd.

Yn awr, dygwyddodd pan wybu Lehi a Moroni fod Teancum yn farw, iddynt fod yn drist iawn; canys wele, bu ef yn ddyn ag a ymladdodd yn ddewr dros ei wlad, ie, gwir gyfaill rhyddid; ac yr oedd wedi dyoddef llawer iawn o gystuddiau tra blin. Ond, wele, yr oedd yn farw, ac wedi myned ffordd yr holl ddaear.

Yn awr, bu i Moroni fyned allan yn y boreu, a dyfod ar y Lamaniaid, yn gymmaint ag iddynt eu lladd â lladdfa fawr; a hwy a'u gyrsant allan o'r tir; a hwy a ffoisant, ie, fel na ddychwelasant y pryd hwnw yn erbyn y Nephiad. Ac felly y terfynodd yr unfed flwyddyn ar ddeg ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi; ac felly yr oeddynt wedi cael rhyfel-oedd, a thywallt gwaed, a newyn, a chystudd, am yspaid llawer o flynyddoedd. Ac yr oedd llofruddiaethau, ac amrafaelion, ac ymraniadau, a phob math o anwiredd, wedi bod yn mhlith pobl Nephi; er hyny, er mwyn y cyfiawn, ie, o herwydd gweddïau y cyfiawn, hwy a arbedwyd. Eithr, wele, o herwydd hir barhad y rhyfel rhwng y Nephiad a'r Lamaniaid, yr oedd llawer wedi ymgaledu, o herwydd hir barhad y rhyfel; ac yr oedd llawer wedi eu meddalhau, o herwydd eu cystuddiau, yn gymmaint ag iddynt ymostwng gerbron Duw, ie, i iselder gostyngeiddrwydd.

A bu ar ol i Moroni gadarnhau y rhanau hyny o'r wlad ag oedd fwyaf agored i'r Lamaniaid, hyd nes yr oeddynt yn ddigon cryfion, iddo ddychwelyd i ddinas Zarahemla, ac Helaman hefyd a ddychwelodd i le ei etifeddiaeth; ac yr oedd heddwch unwaith yn rhagor wedi ei sefydiu yn mhlith pobl Nephi. A Moroni a roddodd i fyny lywyddiaeth ei fyddinoedd i ddwyllaw ei fab, enw yr hwn oedd Moronihah; ac efe a ymneillduodd i'w dŷ ei hun, fel y gallai dreulio gweddill ei ddyddiau mewn heddwch. A Pahoran a ddychwelodd i'w orsedd farnol; ac Helaman a gymmerodd arno drachefn i bregethu i'r bobl air Duw; canys oblegid cynnifer o ryfeloedd ac amrafaelion, yr oedd wedi dyfod yn anghenrheidiol i reoleiddiad gael ei wneuthur drachefn yn yr eglwys: am hyny, Helaman a'i frodyr a aethant allan, ac a draethasant air Duw gyda mawr allu, hyd at argyhoeddi llawer o bobl o'u drygioni, yr hyn a achosodd iddynt edifarhau am eu pechodau, a chael eu bedyddio i'r Arglwydd eu Duw.

A bu iddynt drachefn gadarnhau eglwys Dduw, trwy yr holl dir; ie, a gwnaed trefniadau ynghylch y gyfraith. A'u barnwyr a'u prif farnwyr a ddewiswyd. A phobl Nephi a ddechreuasant lwyddo drachefn yn y tir, a dechreu lliosogi a

myned yn dra chryfion drachefn yn y tir. A dechreuasant fyned yn dra chyfoethog; ond er eu cyfoeth, neu eu nerth, neu eu llwyddiant, ni ymddyrchafasant yn maledder eu golygon; ac nid oeddynt hwyrfrydig i gofio yr Arglwydd eu Duw; eithr hwy a ymostyngasant yn isel ger ei fron; i.e., hwy a gofiasant pa bethau mawrion a wnaeth yr Arglwydd drostynt, ei fod wedi eu gwaredu oddiwrth farwolacth, ac oddiwrth rwyman, ac o garcharau, ac o bob math o gystuddiau; ac efe a'u gwaredodd allan o ddwyllaw eu gelynion. A hwy a weddient ar yr Arglwydd eu Duw yn wastadol, yn gymmaint ag i'r Arglwydd eu bendithio, yn ol ei air, nes y darfu iddynt gryfau a llwyddo yn y tir. A bu i'r holl bethau hyn gael eu gwneuthur. Ac Helaman a fu farw, yn y bymthegfed flwyddyn ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

PENNOD XXX.

A BU yn nechreu yr unfed flwyddyn ar bymtheg ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, i Shiblōn gymmeryd meddiant o'r pethau cyssegredig hyny a roddwyd i Helaman gan Alma; ac yr oedd efe yn ddyn cyfiawn, ac yn rhodio yn uniawn gerbron Duw; ac efe a ofalodd wneuthur daioni yn wastadol, i gadw gorchymynion yr Arglwydd ei Dduw; ac felly hefyd y gwnaeth ei frawd.

A dygwyddodd i Moroni farw hefyd. Ac felly y terfynodd yr unfed flwyddyn ar bymtheg ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr. A bu yn y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr, i gwmpeini mawr o wyr, sef hyd y nod pum mil a phedwar cant o wyr, gyda'u gwagedd a'u plant, fyned allan o dir Zarahemla, i'r tir ag oedd yn ogleddol.

A dygwyddodd i Hagoth, gan ei fod yn wr tra chywrair, fyned ac adeiladu iddo ei hun long fawr, ar gyffiniau tir Llawan-der, wrth dir Anghyfannedd-dra, ac a'i gwthiodd allan i'r môr gorllewinol, ger y gwddf cul sydd yn arwain i'r tir gogleddol. Ac wele, yr oedd llawer o'r Nephiaid a aethant i mewn iddi, ac a hwyliasant gyda llawer o luniaeth, ac hefyd llawer o wragedd a phlant; a hwy a gymmerasant eu cyfeiriad yn ogleddol. Ac felly y terfynodd y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg ar hugain. Ac yn y ddeunawfed flwyddyn ar hugain, adeiladodd y dyn hwn longau ereill. A'r llong gyntaf a ddychwelodd hefyd, ac aeth llawer yn ychwaneg o bobl i mewn iddi; a hwythau hefyd a gymmerasant llawer o luniaeth, ac a aethant allan drachefn tua'r wlad ogleddol.

A bu na chlywyd byth am danynt mwyach. A meddyliwn ni iddynt foddi yn eigion y môr. A bu i long arall hefyd hwylio allan; ac i ba le yr aeth, nis gwyddom. A bu yn y flwyddyn hon, i llawer o bobl fyned allan i'r tir gogleddol. Ac felly y terfynodd y ddeunawfed flwyddyn ar hugain.

A dygwyddodd yn y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr, i Shiblôn farw hefyd, ac yr oedd Corianton wedi myned allan i'r tir yn ogleddol, mewn llong, i gario lluniaeth allan i'r bobl ag oedd wedi myned i'r tir hwnw; am hyny, daeth yn anghenrheidiol i Shiblôn i roddi y pethau cyssegredig hyny, cyn ei farwolaeth, i fab Helaman, yr hwn a elwid Helaman, gan gael ei alw yn ol enw ei dad. Yn awr, wele, yr holl gerfadau hyny ag oeddynt yn meddiant Helaman, a ysgrifenyddwyd ac a ddanfonwyd yn mysg plant dynion trwy yr holl dir, oddieithr y rhanau hyny a orchymynodd Alma na chawsent fyned allan. Er hynny, yr oedd y pethau hyn i'w cadw yn gyssegredig, a'u trosglwyddo i waered o un genedlaeth i'r llall; am hyny, yn y flwyddyn hon, yr oeddynt wedi eu rhoddi i Helaman, a yn marwolaeth Shiblôn. A dygwyddodd hefyd yn yr un flwyddyn fod rhai ymneillduwyr wedi myned at y Lamaniaid; a hwythau a gynhyrfwyd i fyny drachefn i ddigofaint yn erbyn y Nephiad. Ac hefyd yn yr un flwyddyn, hwy a ddaethant i waered gyda byddin liosog i ryfel yn erbyn pobl Moronihah, neu yn erbyn byddin Moronihah, yn yr hyn y gorthrechwyd hwynt, ac y gyrwyd hwynt yn ol drachefn i'w tiroedd eu hunain, wedi dyoddef colled mawr. Ac felly y terfynodd y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg ar hugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. Ac felly y terfynodd hanes Alma, ac Helaman ei fab, ac hefyd Shiblôn, yr hwn oedd ei fab.

LLYFR HELAMAN.

PENNOD I.

Hanes am y Nephiad. Eu rhyfeloedd a'u hamrafaelion, a'u hym-raniadau. Ac hefyd brophwydoliaethau amryw o brophwydi santaidd, o flaen dyfodiad Crist, yn ol cof-lyfr Helaman, yr hwn oedd fab Helaman, ac hefyd yn ol cof-lyfrau ei feibion, i lawr hyd at dyfodiad Crist. Ac hefyd y mae llawer o'r Lamaniaid yn cael eu dychwelyd. Hanes eu dychweliad. Hanes am gyfiawnder y Lamaniaid, a drygioni a ffeidd-dra y Nephiad, yn ol cof-lyfr Helaman a'i feibion, i lawr hyd at dyfodiad Crist, yr hwn a ehvir lyfr Helaman, &c.

Ac yn awr, wele, dygwyddodd yn nechreu y ddeugeinfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, ddechreu fod anhawsdra o bwys yn mhlith pobl y Nephiad. Canys wele, yr oedd Pahoran wedi marw, a myned ffordd yr holl ddaear; o ganlyniad dechreuodd fod amrafael o bwys pwy a gai yr orsedd farnol yn mhlith y brodyr, y rhai oeddynt feibion Pahoran.

Yn awr, dyma enwau y rhai a amrafaelient ynghylch yr orsedd farnol, y rhai a achosent hefyd i'r bobl amrafaelio: Pahoran, Paanchi a Pacumeni. Yn awr, nid dyma holl feibion Pahoran (canys yr oedd ganddo lawer), eithr dyma y rhai a amrafaelient ynghylch yr orsedd farnol; gan hyny, hwy a achosasant dri ymraniad yn mhlith y bobl. Er hyny, dygwyddodd i Pahoran gael ei benodi trwy lais y bobl i fod yn brif farnwr a llywodraethwr ar bobl Nephi.

A bu i Pacumeni, pan welodd nad allai gael yr orsedd farnol, iddo gyduno â llais y bobl. Eithr, wele yr oedd Paanchi, a'r blaid hono o'r bobl a chwennyhent iddo ef fod yn llywodraethwr arnynt, yn ddigllawn iawn; am hyny, yr oedd efe ynghylch denu ymaith y bobl hyny i gyfodi mewn gwrthryfel yn erbyn eu brodyr.

A bu pan oedd ynghylch gwneuthur hyn, wele, iddo gael ei ddal, a'i brofi yn ol llais y bobl, a'i gondemnio i farwolaeth; canys yr oedd wedi cyfodi mewn gwrthryfel, a cheisio diystrio rhyddid y bobl. Yn awr, pan welodd y bobl hyny a chwennyhent iddo ef fod yn llywodraethwr arnynt, ei fod yn cael ei gondemnio i farwolaeth, hwy a lidiasant, ac wele, danfonasant un Kishkumen, hyd y nod at orsedd farnol Pahoran, a llofruddio Pahoran tra yr eisteddai ar yr orsedd farnol. Ac efe a ymlid-iwyd gan weision Pahoran; eithr, wele, yr oedd ffoedigaeth Kishkumen mor gyflym, fel na allai neb ei oddiweddyd. Ac efe a aeth at y rhai a'i hanfonodd, a hwy a ymgysfammediast oll, i.e., gan dyngu i'w Gwneuthurwr tragywyddol, na ddywedent wrth neb mai Kishkumen a llofruddiodd Pahoran; am hyny, nid oedd Kishkumen yn adnabyddus yn mhlith pobl Nephi, canys yr oedd wedi ymddyethrio ar yr amser y llofruddiodd Pahoran. A Kishkumen, a'i lu ag oedd wedi ymgysfammedi ag ef, a ymgymysgent yn mhlith y bobl, mewn ffordd nas gellid cael gafael yn yr oll; eithr cynnifer ag a gafwyd, a gondemniwyd i farwolaeth. Ac yn awr, wele, penodwyd Pacumeni, yn ol llais y bobl, i fod yn brif farnwr a llywodraethwr ar y bobl, i deyrnasu yn lle ei frawd Pahoran; ac yr oedd yn ol ei hawl ef. A hyn oll a wnaethwyd yn y ddeugeinfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr; a bu diwedd ar hyny.

A bu yn yr unfed flwyddyn a dengain o deyrnasiad y Barnwyr, i'r Lamaniaid gasglu ynghyd fyddin aneirif o wyr, a'u harfogi â chleddyfau, ac â chrymgleddyfau, ac â bwâu, ac â saethau, ac â helmau, ac â dwyfronegau, ac â phob math o dar-iannau o bob dull; a hwy a ddaethant i waered drachefn, fel y gallent benodi brwydr yn erbyn y Nephiad. A hwy a arweinid gan ddyn o'r enw Coriantumr; ac yr oedd yn ddisgynydd o Zarahemla; ac yr oedd yn ymneillduwr o blith y Nephiad; ac yr oedd yn ddyn mawr a galluog; am hyny, brenin y Lamaniaid, enw yr hwn oedd Tubaloth, yr hwn oedd fab Ammoron, gan dybied y gallai Coriantumr, trwy ei fod yn ddyn galluog, sefyll yn erbyn y Nephiad, yn gymmaint ag y gallai ef, o

herwydd ei nerth a'i fawr ddoethineb, trwy ei ddanfôn allan, ennill gallu dros y Nephiad; am hyny, efe a'u cyffrodd hwynt i ddigofaint, ac a gasglodd ei fyddinoedd ynghyd ac a benododd Coriantumr i fod yn flaenor arnynt, ac efe a achosodd iddynt fyned i waered i dir Zarahemla, i ryfel yn erbyn y Nephiad.

A dygwyddodd o herwydd fod cymmaint o amrafael a chym-maint o anhawsdra yn y llywodraeth, fel nad oeddynt wedi cadw digon o wylwyr yn nhir Zarahemla; canys yr oeddynt wedi meddwl na feiddiai y Lamaniaid ddyfod i ganolbwynt eu tiroedd i ymosod ar y ddinas fawr hono Zarahemla. Eithr dygwyddodd i Coriantumr fyned allan o flaen ei lu mawr, a dyfod ar drigolion y ddinas, ac yr oedd eu dyfodiad gyda'r fath frys dirfawr, fel nad oedd amser i'r Nephiad gasglu eu byddinoedd ynghyd; am hyny, Coriantumr a dorodd i lawr y gwylwyr yn y fynedfa i'r ddinas, ac a gychwynodd â'i holl fyddin i'r ddinas, a hwy a laddasant bob un a'u gwrthwynebent, yn gym-maint ag iddynt gymmeryd meddiant o'r holl ddinas. A bu i Pacumeni, yr hwn oedd y prif-farnwr, ffoi o flaen Coriantumr, hyd at furiau y ddinas. A bu i Coriantumr ei daraw ef yn erbyn y mur, yn gymmaint ag y bu farw. Ac felly y terfynodd dyddiau Pacumeni. Ac yn awr, pan welodd Coriantumr ei fod ef mewn meddiant o ddinas Zarahemla, a gweled fod y Nephiad wedi ffoi o'u blaen hwynt, ac wedi cael eu lladd, a'u cymmeryd, a'u bwrw yn ngharchar, a'i fod wedi cael meddiant o'r lle cadarnaf yn yr holl dir, ei galon a ymwrolodd, yn gym-maint â'i fod ynghylch myned allan yn erbyn yr holl dir. Ac yn awr, ni arosodd efe yn nhir Zarahemla, eithr cychwynodd gyda byddin fawr, i.e. tua dinas Llawnder; canys ei benderfyniad oedd myned allan, a thori ei ffordd drwodd â'r cleddyf, fel yr ennillai ranau gogleddol y tir; a chan dybied mai yn nghanolbwynt y tir oedd eu nerth mwyaf hwy, cychwynodd allan, heb roddi amser iddynt i ymgynnull ynghyd, oddieithr yn lluoedd bychain: ac yn y modd hyn y syrthiasant arnynt ac y torasant hwynt i lawr i'r ddaear. Eithr wele, taith Coriantumr trwy ganol y tir, a roddodd i Moronihah fantais fawr arnynt, er lliosogrwydd nifer y Nephiad a laddwyd; canys, wele, yr oedd Moronihah wedi tybied na feiddiai y Lamaniaid ddyfod i ganolbwynt y tir, eithr yr ymosodent ar y dinasoedd oddiamgylch yn y cyffiniau, megys y gwnaethant hyd yma; am hyny, achosodd Moronihah i'w byddinoedd cryfion i gadw y parthau hyny oddiamgylch wrth y cyffiniau. Eithr wele, ni frawychwyd y Lamaniaid yn ol ei ddymuniad ef, eithr yr oeddynt wedi dyfod i ganolbwynt y tir, ac wedi cymmeryd y brif ddinas, yr hon oedd ddinas Zarahemla, ac yr oedd yn teithio trwy brif parthau y tir, gan ladd y bobl â laddfa fawr, yn wyr, gwragedd, a phlant, gan gymmeryd meddiant o lawer o ddinasoedd a llawer o amddiffynfeydd. Ond pan ganfyddodd Moronihah hyn, efe a ddanfônodd Lehi yn uniongyrchol gyda byddin oddiamgylch i'w rhagflaenu hwynt, cyn y daethent i dir

Llawnder. Ac felly y gwnaeth; ac efe a'u rhagflaenodd hwynt cyn y daethant i dir Llawnder, ac a roddodd frwydr iddynt, yn gymmaint ag iddynt ddechreu cilio yn ol tua thir Zarahemla. A bu i Moronihah eu rhagflaenu hwynt yn eu henciliad, ac a roddodd frwydr iddynt, yn gymmaint ag iddi fyned yn frwydr waedlyd iawn; ie, cafodd llawer eu lladd, ac yn mhlith y nifer a laddwyd, cafwyd Coriantumr hefyd. Ac yn awr, wele, ni allai y Lamaniaid gilio y naill ffordd na'r llall; nac ychwaith ar y gogledd, na'r deau, na'r dwyrain, na'r gorllewin, canys yr oeddynt wedi eu hamgylchynu ar bob llaw gan y Nephiad: Ac felly yr oedd Coriantumr wedi taflu y Lamaniaid i ganol y Nephiad: yn gymmaint a'u bod yn ngallu y Nephiad, ac yntau ei hun a laddwyd, a'r Lamaniaid a roddasant eu hunain i fyny i ddwylaw y Nephiad.

A bu i Moronihah gymmeryd meddiant o ddinas Zarahemla drachefn, a pheri i'r Lamaniaid a gymmerwyd yn garcharorion ymadael o'r tir mewn heddwch. Ac felly y terfynodd yr unfed flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr.

A bu yn y ddwyfed flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr, ar ol i Moronihah drachefn sefydlu heddwch rhwng y Nephiad a'r Lamaniaid, wele, nad oedd neb i lanw yr orsedd farnol; am hyny, dechreuodd fod amrafael drachefn yn mhlith y bobl ynghylch pwy a gai lanw yr orsedd farnol. A bu i Helaman, yr hwn oedd fab Helaman, gael ei benodi i lanw yr orsedd farnol, trwy lais y bobl; eithr, wele, Kishkumen, yr hwn a lofruddiodd Pahoran, a gynllwyniodd i ddyfetha Helaman hefyd; ac efe a gynnorthwyd gan ei lu, y rhai oeddynt wedi ymgysylltu na chai neb wybod am ei ddyrgioni; canys yr oedd un Gadianton, yr hwn oedd yn dra medrus mewn llawer o eiriau, ac hefyd yn ei gelfyddyd, i gario yn mlaen y dirgel waith o lofruddio ac yspeilio; am hyny, efe a ddaeth yn flaenor ar lu Kishkumen; am hyny, efe a wenieithiodd iddynt hwy, ac i Kishkumen hefyd, os gosodent hwy ef yn yr orsedd farnol, y caniatiai efe i'r rhai a berthynent i'w lu gael eu gosod mewn gallu ac awdurdod yn mhlith y bobl; gan hyny, Kishkumen a geisiodd ddyfetha Helaman.

A dygwyddodd fel yr oedd efe yn myned yn mlaen at yr orsedd farnol, i ddyfetha Helaman, wele un o weision Helaman, wedi bod allan yn y nos, ac wedi cael, trwy ymddyethrio, wybodaeth o'r cynlluniau hyny a drefnwyd gan y llu hwn i ddyfetha Helaman; ie, dygwyddodd iddo gyfarfod â Kishkumen, ac efe a roddodd arwydd iddo; o ganlyniad, Kishkumen a amlygodd iddo wrthddrych ei ddymuniad, gan ddeisyf arno ei arwain ef at yr orsedd farnol, fel y gallai lofruddio Helaman; a phan wybu gwas Helaman holl galon Kishkumen, a gwybod mai ei ddyben oedd lofruddio, ac hefyd mai dyben yr holl rai a berthynent i'w lu, oedd lofruddio, ac yspeilio, ac ennill awdurdod (ac hyn oedd eu dirgel gynllun, a'u cydfwriad), efe (gwas Helaman) a ddywedodd wrth Kishku-

men, Bydded i ni fyned yn mlaen at yr orsedd farnol. Yn awr, yr oedd hyn yn boddio Kishkumen yn fawr, canys efe a dybiodd y cai gyflawni ei fwriad; eithr wele, gwas Helaman, fel ag yr oeddynt hwy yn myned yn mlaen at yr orsedd farnol, a drywanodd Kishkumen, hyd at ei galon, fel y syrthiodd yn farw heb un ochenaid. Ac efe a redodd ac a fynegodd wrth Helaman yr holl bethau a welodd, a glywodd, ac a wnaeth.

A bu i Helaman ddanfôn allan i ddal y llu hwn o yspeilwyr a llofruddion dirgelaidd, fel y dienyddid hwynt yn ol y gyfraith. Eithr, wele, pan gafodd Gadianton allan nad oedd Kishkumen yn dychwelyd, efe a ofnai rhag ei fod wedi ei ddyfetha; am hyny, efe a berodd i'w lu ei ganlyn ef. A hwy a ffoisant allan o'r tir, trwy ffordd ddirgelaidd, i'r anialwch; ac felly, pan ddanfônodd Helaman allan i'w dal, nis gellid eu cael mewn un man. A llefarir ychwaneg am y Gadianton hwn yn ol llaw. Ac felly y terfynodd y ddwyfed flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. Ac wele, yn niwedd y llyfr hwn, cewch weled i'r Gadianton hwn brofi yn ddadymchweliad, i.e. braid yn llwyr ddinystr pobl Nephi. Wele, nid wyf yn meddwl diwedd llyfr Helaman, eithr medd-lyliwyf diwedd llyfr Nephi, o'r hwn y cymmerais yr holl hanes ag wyf wedi ysgrifenu.

PENNOD II.

Ac yn awr, dygwyddodd yn y drydedd flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr, nad oedd dim amrafael yn mhlith pobl Nephi, oddieithr ychydig o falchder ag oedd yn yr eglwys, yr hyn oedd yn achosi rhyw ychydig o ymraniadau yn mhlith y bobl, achosion pa rai a benderfynwyd yn niwedd y drydedd flwyddyn a deugain. Ac nid oedd dim amrafael yn mhlith y bobl yn y bedwaredd flwyddyn a deugain; ac nid oedd llawer o amrafael ychwaith yn y bummed flwyddyn a deugain. A dygwyddodd yn y chwechfed a deugain, fod llawer o amrafaelion ac ymraniadau, yn y rhai y darfu i lawer iawn ymadael o dir Zarahemla, a myned allan i'r tir gogleddol, i etifeddu y tir; a hwy a deithiasant i bellder mawr iawn, yn gymmaint ag iddynt ddlyfod at gyrff mawrion o ddwfr, a llawer o afonydd; i.e. a hwy a wasgarent ar led i bob parth o'r tir, i ba barth bynag nad oedd wedi ei wneuthur yn anghyfanneddol, ac heb goed, o herwydd y trigolion llawer a fu yn flaenorol yn preswyllo y tir. Ac yn awr, nid oedd un rhan o'r wlad yn anghyfanneddol, oddieithr am goed, &c.; eithr o herwydd mawredd dinystr y bobl a breswylent y tir yn flaenorol, y gelwid ef yn anghyfannedd. Ac er nad oedd ond ychydig o goed ar wyneb y tir, etto y bobl a aethant allan, a ddaethant yn fedrus iawn i wneuthur cymmrwd; o ganlyniad, hwy a adeiladent dai o gymmrwd, yn yn y rhai y preswylent.

A bu iddynt liosogi ac ymwasgaru, a myned ar led o'r tir deheuol i'r tir gogleddol, ac ymlodaenu, yn gymmaint ag iddynt ddechreu gorchuddio gwyneb yr holl ddacar, o'r môr deheuol i'r môr gogleddol, ac o'r môr gorllewinol i'r môr dwyreiniol. A'r bobl ag oedd yn y tir gogleddol, a breswylent mewn pebyll, ac mewn tai o gymmrwd, a hwy a oddefent i bob pren pa bynag a dyfai i fyny ar wyneb y tir, gael tyfu i fyny, fel yn mhen amser y gallent gael coed i adeiladu eu tai, i.e. eu dinas-oedd a'u temlau, a'u synagogau, a'u cyssegrfeydd, a'u holl adeiladau o bob math.

A dygwyddodd, gan fod coed yn brin iawn yn y tir yn ogleddol, iddynt ddanfôn llawer allan mewn llongau; ac felly y darfu iddynt alluogi y bobl yn y tir yn ogleddol, fel y gallent adeiladu dinasoedd lawer, o goed ac o gymmrwd. A bu i laweroedd o bobl Ammon, y rhai oeddynt Lamaniaid o enedig-aeth, fyned allan hefyd i'r tir hwn.

Ac yn awr, y mae llawer o gof-lyfrau yn cael eu cadw o weithrediadau y bobl hyn, gan amryw o'r bobl yma, ag ydynt yn neillduol ac yn fawrion iawn, o berthynas iddynt; eithr, wele, nis gall y ganfed ran o weithrediadau y bobl hyn, i.e. hanes y Lamaniaid, a'r Nephiaid, a'u rhyfeloedd, a'u hamrafaelion, a'u hymraniadau, a'u pregethu, a'u prophwydoliaethau, a'u llong-gludiad, a'u hadeiladu llongau, a'u hadeiladu temlau, a synagogau, a'u cyssegrfeydd, a'u cyfiawnder, a'u drygioni, a'u llofruddiaethau, a'u hyspeiliadau, a'u lladradau, a phob math o ffeidd-dra a phuteindra, gael ei chynnwys yn y gwaith hwn; eithr wele, y mae llyfrau lawer a chof-lyfrau lawer o bob math, a chadwyd hwynt yn benaf gan y Nephiaid; a throsglwyddwyd hwynt i waered o un genedlaeth i'r llall, gan y Nephiaid, i.e. hyd nes y syrthiasant i drosedd, a chael eu llofruddio, eu hyspeilio, a'u herlid, a'u gyru, a'u lladd, a'u gwasgaru ar wyneb y ddaear, ac ymgymmysgu â'r Lamaniaid, fel nas gelwir hwynt mwyach yn Nephiaid, gan fyned yn ddrygionus, a gwyllt, a chreulawn, i.e. gan fyned yn Lamaniaid.

Ac yn awr, yr wyf yn dychwelyd drachefn at fy hanes; am hyny, yr hyn a lefarais a ddygwyddodd ar ol bod amrafaelion, a therfysgoedd, a rhyfeloedd, ac ymraniadau mawrion yn mhilith pobl Nephi. Y chwechfed flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr a derfynodd. A dygwyddodd fod amrafaelion mawrion o hyd yn y tir, i.e. hyd y nod yn y seithfed flwyddyn a deugain, ac hefyd yn yr wythfed flwyddyn a deugain; 'er hyny, Helaman a lanwodd yr orsedd farnol mewn cyfiawnder ac uniondeb; i.e. efe a ofalodd gadw deddfau, a barnedigaethau, a gorchymynion Duw; ac efe a wnaeth yr hyn ag oedd yn uniawn yn ngolwg Duw yn wastadol; ac efe a rodiodd yn ffyrdd ei dad, yn gymmaint ag iddo lwyddo yn y tir. A bu iddo gael dau fab. I'r henaf y rhoddodd yr enw Nephi, ac i'r ieuengaf yr enw Lehi. A hwy a ddechreuasant dyfu i fyny i'r Arglwydd. A dygwyddodd i'r rhyfeloedd a'r

amrafaelion ddechreu peidio, i ychydig raddau, yn mhlith pobl y Nephiaid, yn niwedd yr wythfed flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. A bu yn y nawfed flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr, fod heddwch parhaus wedi ei sefydlu yn y tir, oll oddieithr y cynghreiriau dirgelaidd ag oedd Gadianton yr yspeiliwr wedi sefydlu, yn y parthau mwyaf llonydd o'r tir, y rhai nid oeddynt hysbys ar yr amser hwnw i'r rhai ag oedd wrth ben y llywodraeth; am hyny, ni ddyfethwyd hwynt allan o'r tir.

A dygwyddodd yn yr un flwyddyn fod llwyddiant mawr iawn yn yr eglwys, yn gymmaint â bod miloedd yn ymuno â'r eglwys, ac yn cael eu bedyddio i edifeirwch; ac yr oedd llwyddiant yr eglwys mor fawr, a'r bendithion a dywalltid ar y bobl mor lliosog, nes oedd hyd y nod yr archoffeiriaid a'r athrawon eu hunain yn synu yn ddirfawr. A bu i waith yr Arglwydd lwyddo hyd nes y bedyddiwyd ac yr unwyd ag eglwys Dduw lawer o eneidiau; i.e. sef degau o filoedd. Felly y gallwn weled fod yr Arglwydd yn drugarog wrth bawb a alwant, mewn cywirdeb calon, ar ei enw santaidd; i.e. felly gwelwn fod porth y nef yn agored i bawb, sef i'r rhai a gredant yn enw Iesu Grist, yr hwn yw Mab Duw; i.e. gwelwn fod pwy bynag a afaelo yn ngair Duw, yr hwn sydd fywiol a nerthol, yr hwn a gaiff wahanu holl gyfrwysdra, a maglau, a dichellion y diafol, ac arwain dyn Crist ar hyd y llwybr cul a chyfyng, yn groes i'r gagendor dragwyddol hono o drueni, yr hon sydd wedi ei pharotoi i draflyngcu y drygienus, a dwyn eu heneidiau, i.e. eu heneidiau anfarwol, ar ddechulaw Duw, yn nheyrnas nefoedd, i eistedd i lawr gydag Abraham, ac Isaac, a Jacob, a chyda ein holl dadau santaidd, heb fyned allan mwy. Ac yn y flwyddyn hon yr oedd gorfoledd parhaus yn nhir Zarahemla, ac yn yr holl gylchoedd oddiamgylch, i.e. yn yr holl dir a feddiennid gan y Nephiaid. A dygwyddodd fod heddwch a llawenydd mawr iawn y gweddill o'r nawfed flwyddyn a deugain; i.e. ac hefyd heddwch parhaus a llawenydd mawr yn y ddegfed flwyddyn a deugain o deyrnasiad y Barnwyr. Ac yn yr unfed flwyddyn ar ddeg o deyrnasiad y Barnwyr yr oedd heddwch hefyd, oddieithr y balchder a ddechreuodd ddyfod i mewn i'r eglwys; nid i eglwys Dduw, eithr i galonau y bobl a broffesent berthyn i eglwys Dduw; ac yr oeddynt wedi ymddyrchafu mewn balchder, hyd at erlid amryw o'u brodyr. Yn awr, yr oedd hyn yn ddrwg mawr, yr hyn a achosodd i'r rhan fwyaf gostyngedig o'r bobl i ddyoddef erlidigaethau mawrion, ac i fyned trwy lawer o gystudd; er hyny, hwy a ymprydient ac a weddient yn fynych, ac a aethant yn gryfach gryfach yn eu gostyngaidrwydd, a chadarnach cadarnach yn ffydd Crist, hyd at lanw eu heneidiau a llawenydd a dyddanweh, i.e. hyd at buro a santeiddio eu calonau, yr hwn santeiddio a deillia trwy eu bod yn rhoddi eu calonau i Dduw. A bu i'r ddenddegfed flwyddyn a deugain derfynu mewn heddwch hefyd, oddieithr y balchder mawr ag oedd wedi myned i

galonau y bobl; ac hyn oedd o herwydd eu dirfawr gyfoeth a'u llwyddiant yn y tir; ac efe a gynyddodd arnynt o ddydd i ddydd.

A bu yn y drydedd flwyddyn ar ddeg o deugnain o deyrnasiad y Barnwyr, i Helaman farw, a'i fab henaf Nephi a ddechreuodd deyrnasu yn ei le. A darfu iddo ef lanw yr orsedd farnol mewn cyflawnder ac uniondeb; i.e. efe a gadwodd orchymynion Duw, ac a rodiodd yn ffyrdd ei dad. A dygwyddodd yn y bedwaredd flwyddyn ar ddeg a deugnain, fod llawer o ymraniadau yn yr eglwys, ac yr oedd amrafael hefyd yn mhlith y bobl, yn gymmaint â bod llawer o dywallt gwaed; a'r dosparth gwrthryfelgar a laddwyd ac a yrwyd allan o'r tir, a hwy a aethant at frenin y Lamaniaid.

A bu iddynt ymdrechu cyffroi y Lamaniaid i ryfel yn erbyn y Nephiad; eithr wele, yr oedd y Lamaniaid yn dra ofnog, yn gymmaint ag na wrandawent ar eiriau yr ymneillduwyr hyny. Eithr dygwyddodd yn yr unfed flwyddyn ar bymtheg a deugnain o deyrnasiad y Barnwyr, fod ymneillduwyr yn myned i fyny oddiwrth y Nephiad at y Lamaniaid; a hwy a lwyddiasant gyda'r rhai ereill hyny i'w cyffroi hwynt i ddigofaint yn erbyn y Nephiad; ac yr oeddynt oll y flwyddyn hono yn paratoi i ryfel. Ac yn y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg a deugnain, hwy a ddaethant i waered yn erbyn y Nephiad i ryfel, ac a ddechreuasant waith marwolaeth; i.e. yn gymmaint ag iddynt, yn y ddeunawfed flwyddyn a deugnain o deyrnasiad y Barnwyr, lwyddo i gymmeryd meddiant o dir Zarahemla; i.e. ac hefyd yr holl dir-oedd, sef hyd y tir ag oedd yn agos i dir Llawnder; a'r Nephiad, a byddinoedd Moronihah, a yrwyd hyd y nod i dir Llawnder; ac yno yr amddiffynasant yn erbyn y Lamaniaid, o'r môr gorllewinol hyd yr un dwyreiniol; yr oedd yn daith niwrnod i Nephiad, ar y llinell ag oeddynt wedi amgacru a gosod eu byddinoedd i amddiffyn eu gwlad ogleddol. Ac felly y darfu i'r ymneillduwyr hyny oddiwrth y Nephiad, gyda chynnorthwy byddin liosog o'r Lamaniaid, gael meddiant o holl etifeddiaeth y Nephiad ag oedd yn y tir yn ddcheuol. A hyn oll a gyflawnwyd yn y ddeunawfed a'r bedwaredd flwyddyn ar bymtheg a deugnain o deyrnasiad y Barnwyr.

A bu yn y drugeinfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr, i Moronihah lwyddo gyda'i fyddinoedd i adennill amryw ranau o'r wlad, i.e. darfu iddynt adennill llawer o ddinasoedd ag oedd wedi syrthio i ddwyllaw y Lamaniaid.

A bu yn yr unfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr, iddynt lwyddo i adennill hyd y nod hanner eu holl etifeddiaethau. Yn awr, ni ddygwyddai y colled mawr hwn o eiddo y Nephiad, a'r lladdfa fawr ag oedd yn eu plith, oni buasai eu drygioni a'u ffeidd-dra ag oedd yn eu plith; i.e. ac yr oedd hefyd yn mhlith y rhai a broffesent berthyn i eglwys Dduw; ac yr oedd hyn o herwydd balchder eu calonau, o herwydd eu mawr gyfoeth, i.e. yr oedd o herwydd eu gorthrymder

tuag at y tlawd, gan gadw eu hymborth oddiwrth y newynog, a chladw eu dillad oddiwrth y noeth, a chernodio eu brodyr gos-tyngedig, gan watwar yr hyn oedd yn gyssegredig, gan wadu ysbryd y brophwydoliaeth a dadguddiad, a llofruddio, yspeilio, dywedyd celwydd, lladrata, godinebu, cyfodi i fyny mewn amrafaelion mawrion, ac ymadael ymaith i dir Nephi, yn mhllith y Lamaniaid; ac o herwydd eu mawr ddrygioni hwn, a'u hymffrost mawr yn eu nerth eu hunain, hwy a adawyd yn eu nerth eu hunain; am hyny, ni lwyddiasant, eithr a gystuddiwyd ac a darawyd, ac a yrwyd o flaen y Lamaniaid, hyd nes y collasant braidd eu holl diroedd. Ond, wele, Moronihah a bregethodd lawer o bethau wrth y bobl o herwydd eu hanwiredd, ac hefyd Nephi a Lehi, y rhai oeddynt feibion Helaman, a bregethasant lawer o bethau wrth y bobl; i.e., ac a brophwydasant lawer o bethau wrthynt ynghylch eu hanwireddau, a pha beth a ddeuai iddynt os na edifarhaent am eu pechodau. A bu iddynt edifarhau, ac yn gymmaint ag iddynt edifarhau, hwy a ddechreuasant lwyddo; canys pan welodd Moronihah eu bod yn edifarhau, efe a anturiodd eu harwain allan o le i le, ac o ddinas i ddinas, hyd nes y bu iddynt adennill un hanner o'u heiddo, a'r hanner o'u holl diroedd. Ac felly y terfynodd yr unfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr.

A bu yn yr ail flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr, nad allai Moronihah gael rhagor o feddiannau oddiwrth y Lamaniaid; am hyny, rhoddasant i fyny eu bwriad i ennill y gweddill o'u tiroedd, canys yr oeddy Lamaniaid mor lliosog, fel yr oedd yn anmhosibl i'r Nephiad gael rhagor o allu drostynt; am hyny, Moronihah a ddefnyddiodd ei holl fyddinoedd i gadw y rhanau hyny ag oedd wedi gymmeryd.

A dygwyddodd o herwydd lliosogrwydd rhifedi y Lamaniaid, fod y Nephiad mewn ofn mawr, rhag iddynt gael eu gorthrechgu, a'u sathru i lawr, a'u lladd, a'u dyfetha; i.e., hwy a ddechreuasant gofio prophwydoliaethau Alma, ac hefyd eiriau Mosiah; a hwy a welsant eu bod wedi bod yn bobl wargaled, a'u bod wedi dirmygu gorchymynion Duw; a'u bod wedi cyfnewid a sathru dan eu traed gyfreithiau Mosiah, neu y rhai y gorchymynodd yr Arglwydd iddo ef roddi i'r bobl; a chan weled felly fod eu cyfreithiau wedi llygru, a'u bod hwythau wedi myned yn bobl ddrygonus, yn gymmaint â'u bod yn ddrygonus megys y Lamaniaid. Ac o herwydd eu hanwiredd, yr oedd yr eglwys wedi dechreu gwaethgu; a hwy a ddechreuasant anghredu ysbryd y brophwydoliaeth, ac ysbryd y dadguddiad: ac yr oedd barn-edigaethau Duw yn syldremu arnynt yn eu gwyneb. A hwy a welsant eu bod wedi myned yn weiniaid, megys eu brodyr y Lamaniaid, ac nad oedd ysbryd yr Arglwydd mwyach yn eu cadw hwynt; i.e., yr oedd wedi cilio oddiwrthynt, o herwydd nid yw ysbryd yr Arglwydd yn trigo mewn temlau halogedig; am hyny, yr Arglwydd a beidiodd eu cadw hwynt trwy ei allu gwrthiol a digyfelyb, canys yr oeddynt wedi syrthio i gyflwr

o anghrediniaeth a drygioni enbyd; a hwy a welsant fod y Lamaniaid yn llawer mwy lliosog nâ hwy, ac oddieithr iddynt lynu wrth yr Arglwydd eu Duw, y dyfethið hwynt yn anochel-adwy. Canys wele, gwelsant fod nerth y Lamaniaid, gymmaint â'u nerth hwythau, hyd y nod gwr am wr. Ac felly yr oeddynt wedi syrthio i'r trosedd mawr hwn; i.e., felly yr oeddynt wedi dyfod yn weiniaid, o herwydd eu trosedd, mewn yspaid nemawr o flynyddoedd.

A bu yn yr unfed flwyddyn hon, i Nephi roddi yr orsedd farnol i ddyn ag oedd a'i enw Cezoram. Canys gan fod eu cyfreithiau a'u llywodraethau yn cael eu sefydlu trwy lais y bobl, a bod y rhai a ddewisent ddrwg yn fwy lliosog nâ'r rhai a ddewisent dda, yr oeddynt yn addfedu i ddinyst, oblegid yr oedd y cyfreithiau wedi myned yn llygredig; i.e., ac nid hyn oedd y cyfan; yr oeddynt yn bobl wargaled, yn gymmaint ag nas gellid eu llywodraethu gan gyfraith na chyfiawnder, oddieithr er eu dinyst.

A bu i Nephi fyned yn flin, oblegid eu drygioni hwynt; ac efe a roddodd i fyny yr orsedd farnol, ac a gymmerodd arno i bregethu gair Duw yr holl weddill o'i ddyddiau, ac hefyd ei frawd Lehi, holl weddill ei ddyddiau yntau; canys yr oeddynt yn cofio y geiriau a lefarodd eu tad Helaman wrthynt. A'r rhai hyn yw y geiriau a lefarodd efe. Wele, fy meibion, mi a ewyllysiwn i chwi gofio cadw gorchymynion Duw; ac mi a fynwn i chwi draethu wrth y bobl y geiriau hyn. Wele, mi a roddais i chwi enwau ein rhieni cyntaf, y rhai a ddaethant allan o wlad Jerusalem; a hyn a wnaethym, fel pan gofioch eich enwau, y galloch eu cofio hwy; a phan gofioch hwy, y galloch gofio eu gweithredoedd; a phan gofioch eu gweithredoedd, y galloch wybod pa fodd y llefarir, ac yr ysgrifenydd hefyd, eu bod yn dda; am hyny, fy meibion, mi a fynwn i chwi wneuthur yr hyn sydd yn dda, fel y gellir dywedyd, ac ysgrifenu hefyd, megys ag y dywedwyd ac yr ysgrifenydd am danynt hwy. Ac yn awr, fy meibion, wele, y mae genyf ryw-beth yn ychwaneg i ddymuno arnoch, yr hwn ddymuniad yw, na wneloch y pethau hyn fel yr ymfrostioch, eithr gwneuthur o honoch y pethau hyn fel y trysoroch i chwi eich hunain drysor yn y nef, i.e., yr hwn sydd yn dragywyddol, a'r hwn nad yw yn diflannu ymaith: i.e., fel y caffoch y rodd werthfawr hono o fywyd dragywyddol, yr hon y mae achos genym i feddwl sydd wedi ei rhoddi i'n tadau.

O cofiwch, cofiwch, fy meibion, y geiriau a lefarodd y brenin Benjamin wrth ei bobl; i.e., cofiwch nad oes ffordd na modd arall trwy ba un y gall dyn gael ei achub, ond yn unig trwy waed iawnol Iesu Grist, yr hwn a ddaw; i.e., cofiwch ei fod ef yn dyfod i waredu y byd. A chofiwch hefyd y geiriau a lefarodd Amulek wrth Zeezrom, yn ninas Ammonihah; canys efe a ddwywedodd wrtho, y deuai yr Arglwydd yn ddiau i achub ei bobl: eithr na ddeuai efe i'w gwaredu yn eu pechodau, ond i'w gwar-

edu oddiwrth eu pechodau. Ac y mae ganddo ef allu wedi ei roddi iddo gan y Tad, i'w gwaredu hwynt oddiwrth eu pechodau, o herwydd edifeirwch; am hyny, efe a ddanfonodd ei angylion i draethu y newyddion am ammodau edifeirwch, yr hyn a'u dyg i allu y Gwaredwr, er iachawdwriaeth eu heneidiau. Ac yn awr, fy meibion, cofiwch, cofiwch, mai ar graig ein Gwaredwr, yr hwn yw Crist, Mab Duw, y rhaid i chwi osod eich sylfaen, fel pan ddenfyn y diafol ei wyntoedd nerthol allan; i.e., ei saethau yn y corwynt; i.e., pan gura ei holl genllysg a'i ystorom gref arnoch, na chaffo un gallu drosoch, i'ch llusgo i lawr i'r gagendor o drueni a gwae diddarfod, oblegid y graig yr ydych wedi adeiladu arni, yr hon sydd yn sylfaen ddiogel, sylfaen os adeilada dynion arni, nas gallant syrthio.

A dygwyddodd mai y rhai hyn oedd y geiriau a ddysgodd Helaman i'w feibion; i.e., efe a ddysgodd iddynt lawer o bethau nad ydynt yn ysgrifenedig, ac hefyd lawer o bethau ag ydynt yn ysgrifenedig. A hwy a gofiasant ei eiriau; am hyny, hwy a aethant allan, gan gadw gorchymynion Duw, i ddysgu gair Duw yn mhlith holl bobl Nephi, gan ddechreu yn ninas Llawnder; ac oddi yno i ddinas Gid; ac o ddinas Gid i ddinas Mulek; ac hyd y nod o un ddinas i'r llall, hyd nes yr aethant allan yn mhlith holl bobl Nephi, y rhai oeddynt yn y tir yn ddeheuol; ac oddi yno i dir Zarahemla, yn mhlith y Lamaniaid.

A bu iddynt bregethu gyda gallu mawr, yn gymmaint ag iddynt ddryysu llawer o'r ymneillduwyr hyny a aethent drosodd oddiwrth y Nephiad, yn gymmaint ag iddynt ddyfod allan a chyffesu eu pechodau, a chael eu bedyddio er edifeirwch, a dychwelasant yn uniongyrchol at y Nephiad, er ymdrechu adgyweirio iddynt y camwri ag oeddynt wedi wneuthur. A bu i Nephi a Lehi bregethu wrth y Lamaniaid gyda'r fath fawr allu ac awdurdod, canys yr oedd gallu ac awdurdod wedi ei roddi iddynt fel y gallent lefaru; a hwy a gawsant hefyd wedi ei roddi iddynt yr hyn a gaent lefaru; o ganlyniad, hwy a lefarasant er mawr syndod i'r Lamaniaid, nes eu hargyhoeddi hwynt, yn gymmaint ag i wyth mil o'r Lamaniaid ag oedd yn nhir Zarahemla ac o amgylch, gael eu bedyddio i edifeirwch, a'u hargyhoeddi o ddrygioni traddodiadau eu tadau.

A bu i Nephi a Lehi gychwyn oddiyno er myned i dir Nephi. A bu iddynt gael eu cymmyrd gan fyddin o'r Lamaniaid a'u bwrw yn ngharchar; i.e., sef yn yr un carchar ag y bwriwyd Ammon a'i frodyr iddo gan weision Limhi. Ac ar ol iddynt gael eu bwrw yn ngharchar amryw ddyddiau heb ymborth, wele, hwy a aethant i'r carchar i'w cymmyrd, fel y lladdent hwynt. A dygwyddodd fod Nephi a Lehi wedi cael eu hamgylchynu megys pe â than, i.e., hyd nes na feiddient hwy osod eu dwylaw arnynt, rhag iddynt gael eu llosgi. Er hyny, nid oedd Nephi a Lehi wedi eu llosgi; ac yr oeddynt megys yn sefyll yn nghanol y tân, ac heb gael eu llosgi. A phan welasant eu bod wedi eu hamgylchynu gan golofn o dân, ac nad oedd yn

eu llosgi, eu calonau a ymwrolasant. Canys gwelsant na feiddiai y Lamaniaid osod eu dwylaw arnynt; ac ni feiddient ddyfod yn agos atynt, eithr safent megys wedi eu taraw yn fud gan syndod.

A bu i Nephi a Lehi sefyll allan, a dechreu llefaru wrthynt, gan ddywedyd, Nac ofnwch, canys wele, Duw sydd wedi dangos i chwi y peth rhyfedd hwn, yn yr hyn y dangosir i chwi nas gellwch osod eich dwylaw arnom ni i'n lladd. Ac wele, wedi iddynt ddywedyd y geiriau hyn, y ddacar a grynodd yn ddirfawr, a muriau y carchar a ysgwydasant, megys pe byddent ynghylch cwmpo i'r ddacar; eithr wele, ni chwympasant. Ac wele, y rhai oeddynt yn y carchar oeddynt Lamaniaid a Nephiad ag oeddynt yn ymneillduwyr. A dygwyddodd iddynt hwy gael eu gorchuddio â chwmwl o dywyllwch, ac ofn dychrynlyd a phrysus a ddaeth arnynt. A dygwyddodd ddyfod llais megys pe byddai uwchlaw y cwmwl o dywyllwch, yn dywedyd, Edifarhewch, edifarhewch, ac na cheisiwch mwyach i ddyfetha fy ngweision y rhai a ddanfonais atoch i draethu newyddion da.

A bu pan glywsant y llais hwn, a chanfod mai nid llais taran oedd, ac mai nid llais swm mawr terfysglyd oedd; eithr wele, llais dystaw ac hollol fwyn oedd, megys pe byddai yn sibwrdd, a threiddiai hyd y nod i'r enaid. Ac er mwyneidd-dra y llais, wele, y ddacar a grynodd yn ddirfawr, a muriau y carchar a ysgydwasant drachefn, megys pe byddent ar syrthio i'r ddacar; ac wele, y cwmwl o dywyllwch a'u gorchuddiai hwynt, ni wasgarodd. Ac wele, y llais a ddaeth drachefn, gan ddywedyd, Edifarhewch, edifarhewch, canys teyrnas nefoedd sydd yn agos wrth law; ac na cheisiwch mwyach i ddyfetha fy ngweision. A bu i'r ddacar grynu drachefn, ac i'r muriau ymysgwyd; a thrachefn hefyd, y llais a ddaeth y drydedd waith, ac a lefarodd wrthynt eiriau rhyfedd, y rhai nis gellir eu traethu gan ddyn; a'r muriau a ysgydwasant drachefn, a'r ddacar a grynodd megys pe byddai ynghylch ymagor odditanodd.

A dygwyddodd nad allai y Lamaniaid ffoi o herwydd y cwmwl tywyllwch ag oedd yn eu gorchuddio hwynt; i.e., ac hefyd yr oeddynt yn ansymmudol oblegid yr ofn a ddaeth arnynt. Yn awr, yr oedd un yn eu mysg hwynt ag oedd yn Nephiad o enedigaeth, yr hwn a berthynai unwaith i eglwys Dduw, eithr yr oedd wedi ymneillduo oddi wrthynt. A bu iddo ef droi oddi amgylch, ac wele, efe a ganfyddodd trwy y cwmwl o dywyllwch wynebaw Nephi a Lehi; ac wele, yr oeddynt yn dysclaerio yn ddirfawr, fel gwynebaw angylion. Ac efe a welodd eu bod yn dyrchafu eu llygaid tua'r nef; ac yr oeddynt yn yr agwedd o ymddyddan neu ddyrchafu eu llef at rhyw fôd a welent.

A bu i'r dyn hwn waeddi ar y dyrfa, fel y troent ac yr edrychent. Ac wele, rhoddwyd gallu iddynt, fel y troisant ac yr edrychasant; a hwy a welsant wynebaw Nephi a Lehi. A hwy a

ddywedasant wrth y dyn, Wele, pa beth a arwydda yr holl bethau hyn? ac â phwy y mae y dynion hyn yn ymddyddan? Yn awr, enw y dyn oedd Aminadab. Ac Aminadab a ddywedodd wrthynt, Y maent yn ymddyddan ag angylion Duw. A bu i'r Lamaniaid ddywedyd wrtho, Pa beth a wnawn, fel y symuder y cwmwl hwn o dywyllwch rhag ein gorchuddio? Ac Aminadab a ddywedodd wrthynt, Rhaid i chwi edifarhau, a galw ar y llais, hyd nes y caffoch ffydd yn Nghrist, yr hwn a ddysgwyd i chwi gan Alma, ac Amulek, a Zeezrom; ac yna caiff ei symud rhag eich gorchuddio chwi.

A bu iddynt oll ddechreu galw ar lais yr hwn a ysgydodd y ddaear; ie, hwy a alwasant hyd nes y gwasgarwyd y cwmwl o dywyllwch. A bu pan daflasant eu golygon oddiamgylch, a gweled fod y cwmwl o dywyllwch wedi ei wasgaru rhag eu gorchuddio hwynt, wele, gwelsant eu bod wedi eu hamgylchynu, ie, bob enaid, gan golofn o dân. Ac yr oedd Nephi a Lehi yn eu canol hwynt; ie, yr oeddynt wedi eu hamgylchynu; ie, yr oeddynt megys pe byddent yn nghanol tân ffiamllyd, etto ni niweidiodd hwynt, ac ni afaelodd yn muriau y carchar; a hwy a lanwyd â'r llawenydd hwnw ag sydd yn annhraethadwy ac yn llawn o ogoniant. Ac wele, Ysbryd Glân Duw a ddaeth i waered o'r nef, ac a aeth i mewn i'w calonau, a hwy a lanwyd megys â thân, ac a allent lefaru geiriau rhyfedd.

A bu i lais ddyfod atynt, ie, llais dymunol, megys sibrwd, yn dywedyd, Tangnefedd, tangnefedd i chwi, o herwydd eich ffydd yn fy anwylyd, yr hwn oedd er seiliad y byd. Ac yn awr, pan glywsant hyn, hwy a godasant eu golygon fel er mwyn edrych o ba le yr oedd y llais yn dyfod; ac wele, gwelsant y nefoedd yn agored: ac angylion yn dyfod i waered o'r nef, ac yn gweini iddynt hwy. Ac yr oedd ynghylch tri chant o eneidiau yn gweled ac yn clywed y pethau hyn; a hwy a orchymynwyd i fyned allan a pheidio rhyfeddu, nac ychwaith ammau. A bu iddynt fyned allan, a gweinidogaethu i'r bobl, gan fynegi trwy yr holl ardaloedd oddiamgylch yr holl bethau a glywsent ac a welsent, yn gymmaint ag i'r rhan fwyaf o'r Lamaniaid gael eu hargyhoeddi ganddynt, o herwydd lliosogrwydd y tystiolaethau ag oeddynt wedi dderbyn; a chynnifer a argyhoeddwyd, a roddasant i lawr eu harfau rhyfel, ac hefyd eu casineb, a thraddodiad eu tadau. A bu iddynt roddi i fyny i'r Nephiaid diroedd eu hetifeddiaeth.

A bu pan derfynodd y ddwyfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr, fod yr holl bethau hyn wedi dygwydd, a bod y Lamaniaid y rhan fwyaf o honynt, wedi dyfod yn bobl gyfiawn, yn gymmaint â bod eu cyfiawnder yn fwy nag eiddo y Nephiad, o herwydd eu cadernid a'u diysgogrwydd yn y ffydd. Canys wele, yr oedd llawer o'r Nephiaid wedi ymgaledu, ac yn anedifeiriol, a drygionus iawn, yn gymmaint ag iddynt wrthod gair Duw, a'r holl bregethu a'r prophwydo a ddaeth i'w plith hwynt. Er hyny, cafodd pobl yr eglwys lawenydd mawr, o

herwydd dychweliad y Lamaniaid; i.e., o herwydd eglwys Dduw, yr hon oedd wedi ei sefydlu yn eu mysg. A hwy a gymdeithasant â'u gilydd, ac a orfoleddasant gyda'u gilydd, ac a gawsant lawenydd mawr. A bu i lawer o'r Lamaniaid ddyfod i waered i dir Zarahemla, a thraethu wrth bobl y Nephiad, dull eu troedigaeth, ac annogasant hwynt i ffydd ac edifeirwch; i.e., a llawer a bregethasant gyda gallu mawr ac awdurdod, hyd nes y darostyngasant laweroedd o honynt i iselder gostyngieidd-rwydd, i fod yn ganlynwyr addfwyn Duw a'r Oen.

A bu i lawer o'r Lamaniaid fyned i'r tir gogleddol; a Nephi a Lehi hefyd a aethant i'r tir gogleddol, i bregethu i'r bobl. Ac felly y terfynodd y drydedd flwyddyn a thrugain. Ac wele, yr oedd heddwch yn yr holl dir, yn gymmaint â bod y Nephiad yn myned i ba barth bynag o'r tir a ewyllysient, pa un bynag ai yn mhlith y Nephiad neu y Lamaniaid. A bu i'r Lamaniaid hefyd fyned i ba le bynag yr ewyllysient, pa un bynag ai yn mhlith y Lamaniaid neu yn mhlith y Nephiad; ac felly cawsant drafnidiaeth rydd â'u gilydd, i brynu a gwerthu, ac elwa, yn ol eu dymuniad.

A bu iddynt fyned yn dra chyfoethog, y Lamaniaid a'r Nephiad; ac yr oedd ganddynt gyflawnder mawr o aur, ac o arian, ac o bob math o feteloedd gwerthfawr, yn y wlad ddeheuol ac yn y wlad ogleddol. Yn awr, y wlad ddeheuol a elwid Lehi, a'r wlad ogleddol a elwid Mulek, yr hyn oedd yn ol meibion Zedekiah; canys yr Arglwydd a ddygodd Mulek i'r tir gogleddol, a Lehi i'r tir deheuol. Ac wele, yr oedd pob math o aur yn y ddau dir hyn, ac o arian, ac o fwnau gwerthfawr o bob math; ac yr oedd gweithwyr cywrain hefyd, y rhai a weithient bob math o fân, ac a'u purent; ac felly y daethant yn gyfoethog. Cynnyrchent yd hefyd mewn cyflawnder, yn y gogledd ac yn y deau. A hwy a liosogent ac a gryfhaent yn fawr yn y tir. A hwy a gyfodent lawer o dda a defaid, i.e., llawer o besgedigion. Wele, eu gwragedd a weithient ac a nyddent, ac a weithient bob math o frethyn, o lian main cyfrodedd, a brethyn o bob math, i ddilladu eu noethni. Ac felly y bedwaredd flwyddyn a thrugain a aeth heibio mewn heddwch. Ac yn y bummed flwyddyn a thrugain cawsant hefyd lawenydd mawr a heddwch; i.e., llawer o bregethu a phrophwydo ynghylch yr hyn ag oedd i ddyfod. Ac felly yr aeth heibio y bummed flwyddyn a thrugain.

A dygwyddodd yn y chwechfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr, i Cezoram gael ei lofruddio gan ddwy-law anadnabyddus pan oedd yn eistedd ar yr orsedd farnol. A bu yn yr un flwyddyn, i'w fab, yr hwn a benodwyd gan y bobl yn ei le, gael ei lofruddio hefyd. Ac felly y terfynodd y chwechfed flwyddyn a thrugain. Ac yn nechreu y seithfed flwyddyn a thrugain, dechreuodd y bobl fyned yn ddrygionus iawn drachefn. Canys wele, yr oedd yr Arglwydd wedi eu bendithio cyhyd â chyfoeth y byd, fel na chyffrowyd hwynt i

ddigofaint, i ryfeloedd, nac i dywallt gwaed; am hyny, hwy a ddechreuasant osod eu calonau ar eu cyfoeth; iē, hwy a ddechreuasant geisio elwa, fel yr ymddyrchafent yn uwch nā'u gilydd; am hyny, hwy a ddechreuasant gyflawni llofruddiaethau dirgel-aidd, a lladrata, ac yspeilio, fel y gallent elwa. Ac yn awr, wele, y llofruddion a'r yspeilwyr hyny oedd lu a ffurfiwyd gan Kishkumen a Gadianton. Ac yn awr, yr oedd wedi dygwydd fod llawer, hyd y nod yn mhlith y Nephiaid, o lu Gadianton. Eithr wele, yr oeddynt yn liosocach yn mhlith y rhan fwyaf drygionus o'r Lamaniaid. A hwy a elwid yspeilwyr a llofruddion Gadianton; a hwynt-hwy lofruddiodd y prif-farnwr Cezoram, a'i fab, tra yn yr orsedd farnol; ac wele, ni chafwyd hwynt allan.

Ac yn awr, dygwyddodd, pan gafodd y Lamaniaid allan fod yspeilwyr yn eu mysg, iddynt fod yn drist iawn; a defnyddiasant bob moddion yn eu gallu, i'w dyfetha oddiar wyneb y ddaear. Eithr wele, satan a gyffrodd galonau y rhan liosocaf o'r Nephiaid, yn gymmaint ag iddynt ymuno â'r lluoedd yspeilwyr hyny, a chymmeryd arnynt eu cyfammodau, a'u llwon, yr amddiffynt ac y cadwent y naill y llall yn mha amgylchiadau bynag y byddent, fel na ddyoddefent am eu llofruddiaethau, a'u hyspeiliadau, a'u lladradau.

A dygwyddodd fod ganddynt eu harwyddion, iē, eu harwyddion dirgelaid, a'u geiriau dirgelaid; a hyn fel y gallent wahaniaethu brawd ag oedd wedi ymgyfammodi, fel pa ddrygioni bynag a gyflawnai ei frawd, na chaffai ei niweidio gan ei frawd, na chan y rhai a berthynai i'w lu, y rhai oeddynt wedi gwneuthur y cyfammod hwn, ac felly gallent lofruddio, ac yspeilio, a lladrata, a phuteinio, a gwneyd pob math o ddrygioni, yn groes i gyfreithiau eu gwlad, ac hefyd gyfreithiau eu Duw; a phwy bynag o'r rhai a berthynent i'w llu, a ddadguddiai i'r byd eu drygioni a'u ffeidd-dra, a gaent eu profi, nid yn ol cyfreithiau eu gwlad, eithr yn ol cyfreithiau eu drygioni hwy, y rhai a roddwyd gan Gadianton a Kishkumen. Yn awr, wele, y llwon a'r cyfammodau dirgelaid hyn, ddarfu Alma orchymyn i'w fab, na chaent fyned allan i'r byd, rhag iddynt fod yn foddion i ddwyn y bobl i ddinyst. Yn awr, wele, ni ddaeth y llwon a'r cyfammodau dirgelaid hyny i Gadianton o'r cof-lyfrau a drosglwyddwyd i Helaman; eithr wele, hwy a osodwyd yn nghalon Gadianton, gan yr un bôd hwnw a hudodd ein rhieni cyntaf i gyfranogi o'r ffrwyth gwaharddedig; iē, yr un bôd hwnw ag a gynlluniodd gyda Chain, os gwnai efe ladd ei frawd, na chai fod yn adnabyddus i'r byd. Ac efe a gynlluniodd gyda Chain a'i ganlynwyr o'r amser hwnw allan. Ac hefyd yr un bôd hwnw a osododd yn nghalonau y bobl i adeiladu tŵr digon uchel fel y gallent fyned i'r nefoedd. A'r un bôd hwnw ag a arweiniodd y bobl a ddaethant o'r tŵr hwnw, i'r tir hwn; y rhai a daenent weithredoedd tywyllwch a ffeidd-dra dros holl wyneb y tir, hyd nes y llusgodd y bobl i lwyrr

ddinystr, ac i uffern dragywyddol; iē, yr un bôd hwnw a'i gosododd yn nghalon Gadianton, i gario yn mlaen o hyd waith tywyllwch, a dirgel lofruddiaeth; ac efe a'i dygodd yn mlaen o ddechreuad dyn, i lawr hyd yr amser hwn. Ac wele, efe yw awdwr pob pechod. Ac wele, y mae yn dwyn yn mlaen ei weithredoedd o dywyllwch a dirgel lofruddiaeth, ac yn trosglwyddo i waered eu cydfwriadau, a'u llwon, a'u cyfammodau, a'u cynlluniau o erchyll ddrygioni, o genedlaeth i genedlaeth, yn ol fel y gall gael gafael ar galonau meibion dynion. Ac yn awr, wele, yr oedd wedi cael gafael mawr ar galonau y Nephiad; iē, yn gymmaint â'u myned yn dra drygionus; iē, yr oedd y rhan fwyaf o honynt wedi gwro allan o ffordd cyfiawnder, ac wedi sathru dan eu traed orchymynion Duw, a throi i'w ffyrdd eu hunain, ac adeiladu iddynt eu hunain ddelwau o'u haur a'u harian.

A bu i'r holl anwireddau hyn ddyfod atynt hwy, mewn yspaid nemawr o flynyddau, yn gymmaint ag i'r rhan fwyaf o honynt ddyfod atynt yn y seithfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. A hwy a gynnyddasant yn eu hanwireddau, yn yr wythfed flwyddyn a thrugain hefyd, er mawr dristwch a galar i'r cyfiawnion. Ac felly gwelwn i'r Nephiad ddechreu methu mewn anghrediniaeth, a chynnyddu mewn drygioni a ffeidd-dra, tra y dechreuai y Lamaniaid gynnyddu yn fawr yn ngwybodaeth eu Duw; iē, hwy a ddechreuasant gadw ei ddeddfau a'i orchymynion, a rhodio mewn gwirionedd ac uniondeb ger ei fron. Ac felly gwelwn fod ysbryd yr Arglwydd yn dechreu cilio oddiwrth y Nephiad, o herwydd eu drygioni a chaledwch eu calonau. Ac felly gwelwn fod yr Arglwydd yn dechreu tywallt allan ei ysbryd ar y Lamaniaid, oblegid eu parodrwydd a'u hewyllysgarwch i gredu yn ei air.

A bu i'r Lamaniaid ymlid llu yspeilwyr Gadianton; a hwy a bregethasant air Duw yn mhlith y rhai mwyaf drygionus o honynt, yn gymmaint ag i'r llu hwn o yspeilwyr gael eu llwyr ddyfetha o blith y Lamaniaid. A dygwyddodd, ar y llaw arall, i'r Nephiad eu cynnorthwyo a'u hamddiffyn hwynt, gan ddechreu ar y rhan fwyaf drygionus o honynt, hyd nes yr oeddynt wedi gwasgaru dros holl dir y Nephiad, ac wedi hudo y rhan fwyaf o'r cyfiawnion, hyd nes y daethant i lawr i gredu yn eu gweithredoedd, a chyfranogi o'u hyspeiliadau, ac ymuno â hwynt yn eu dirgel lofruddiaethau a'u cydfwriadau. Ac felly y cawsant reolaeth y llywodraeth iddynt eu hunain, yn gymmaint ag iddynt sathru dan eu traed, a tharaw, a rhwygo, a throi eu cefnau ar ganlynwyr tlawd, ac addfwyn a gostyngedig Duw. Ac felly gwelwn eu bod mewn sefyllfa ofnadwy, ac yn addfedu i ddinystr tragywyddol. A bu mai felly y terfynodd yr wythfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

PENNOD III.

PROPHWYDOLIAETH NEPHI, FAB HELAMAN.—*Duw yn bwgwith pobl Nephi, yr ymwel efe â hwynt yn ei ddigter, er eu llwyr ddinystr; oddieithr iddynt edifarhau am eu drygioni. Duw yn taraw pobl Nephi â haint; y maent yn edifarhau, ac yn troi ato. Samuel, Lamaniad, yn prophwydo wrth y Nephiaid.*

WELE, yn awr, dygwyddodd yn y nawfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl y Nephiaid, i Nephi, fab Helaman, ddychwelyd i dir Zarahemla, o'r wlad ogleddol: canys efe a fu allan yn mhllith y bobl ag oedd yn y wlad ogleddol, ac a bregethodd air Duw iddynt, ac a brophwydodd lawer o bethau wrthynt; a hwy a wrthodasant ei holl eiriau, yn gymmaint ag nas gallai efe aros yn eu plith, eithr dychwelyd drachefn i wlad ei enediggaeth; a chan weled y bobl mewn sefyllfa o ddrygioni mor enbyd, a'r yspeilwyr Gadiantonaidd yn llenwi y gorseddau barnol; wedi traws-feddiannu gallu ac awdurdod y tir; gan droi o'r neilldu orchymynion Duw, ac heb fod yn y mesur lleiaf yn gywir ger ei fron: heb fod yn gweithredu cyfiawnder tuag at blant dynion; yn condemnio y cyfiawn o herwydd ei gyfiawnder, gan adael yr euog a'r drygionus i fyned yn ddigosp, o herwydd eu harian; ac yn mhellach, yn cael eu cynnal mewn swydd wrth ben y llywodraeth, i reoli a gwneuthur yn ol eu hewyllys, fel y gallent gael elw a gogoniant y byd; ac yn mhellach, fel y gallent yn rhwyddach odinebu, a lladrata, a lladd, a gwneuthur yn ol eu hewyllys eu hunain. Yn awr, yr oedd yr anwiredd mawr hwn wedi dyfod ar y Nephiaid, mewn yspaid ncmawr o flynyddau; a phan welodd Nephi ef, ei galon a chwyddodd gan dristwch o fewn ei fron; ac efe a waeddodd yn nghyfyngder ei enaid, O na fuaswn wedi cael fy nyddiau yn y dyddiau y daeth fy nhad Nephi gyntaf allan o wlad Jerusalem, fel y llawenychwn gydag ef yn ngwlad yr addewid; y pryd hyny yr oedd ei bobl yn hawdd eu trin, yn ddiysgog i gadw gorchymynion Duw, ac yn hwyrfrydig i gael eu harwain i weithredu drygioni; ac yr oeddynt yn gyflym i wrandaw ar eiriau yr Arglwydd; ie, pe gallasai fy nyddiau fod yn y dyddiau hyny, yna fy enaid a gawsai lawenydd yn nghyfiawnder fy mrodyr. Eithr wele, rhoddwyd i mi mai y rhai hyn yw fy nyddiau, a bod i'm henaid gael ei lanw â thristwch, o herwydd y drygioni hwn o eiddo fy mrodyr. Ac wele, yn awr, dygwyddodd fod hyn ar dŵr, yr hwn oedd yn ngardd Nephi. yr hon oedd wrth y brif-ffordd a arweiniai i'r brif farchnad, yr hon oedd yn ninas Zarahemla; gan hyny, yr oedd Nephi wedi ymblygu ar y tŵr ag oedd yn ei ardd, yr hwn dŵr oedd hefyd yn agos i borth yr ardd yr hwn a arweiniai i'r brif-ffordd.

A dygwyddodd fod rhyw ddynion yn myned heibio, ac iddynt weled Nephi pan yr oedd yn tywallt ei enaid i Dduw ar y tŵr, a hwy a redasant ac a fynegasant i'r bobl yr hyn a welsant,

a'r bobl a ddaethant ynghyd yn dorfeydd, fel y gwybyddent yr achos o gymmaint galar oblegid drygioni y bobl. Ac yn awr, pan gyfododd Nephi, efe a welodd y torfeydd pobl ag oedd wedi ymgasglu ynghyd. A bu iddo agor ei enau a dywedyd wrthynt, Wele, pahan yr ymgasglasoch ynghyd? Ai fel y mynegwyf wrthyhych am eich anwireddau? Iâ, o herwydd fy mod wedi myned ar fy nhŵr, fel y tywalltwn fy enaid i Dduw, oblegid mawr dristwch fy nghalon, yr hyn sydd o achos eich anwireddau chwi? Ac o herwydd fy ngalar a'm cwynfan, yr ydych wedi ymgasglu ynghyd, ac yn rhyfeddu; ie, ac y mae genych achos mawr i ryfeddu; ie, chwi a ddylech ryfeddu, oblegid yr ydych wedi eich rhoddi ymaith nes y mae'r diafol wedi cael gafael mor fawr ar eich calonau; ie, pa fodd y gallech fod wedi ymroddi ymaith i ddeniadau yr hwn ag oedd yn ceisio tafu ymaith eich eneidiau i ddinystr tragywyddol a gwae diddarfod? O edifarhewch, edifarhewch! pahan y byddwch feirw? Dychwelwch, dychwelwch at yr Arglwydd eich Duw. Pahan y gadawodd chwi? O herwydd eich bod wedi caledu eich calonau; ie, ni wrandewch ar lais y bugail da; ie, chwi a'i cyffroisoch ef i ddigofaint yn eich erbyn. Ac wele, yn lle eich casglu, oni edifarhewch, wele, efe a'ch gwasgara allan fel y deuoeh yn gig i gŵn ac anifeiliaid gwylltion. O! pa fodd y gallech anghofio eich Duw yn yr un dydd ag y gwaredodd chwi? Eithr wele, hyn sydd er mwyn cael elw, i gael eich clodfori gan ddynion; ie, ac fel y gallech gael aur ac arian. A chwi a osodasoch eich calonau ar gyfoeth a gwag-bethau y byd hwn, er mwyn yr hyn y llofruddiwech, ac yr yspeiliwch, ac y lladratawech, ac y dygwch gam-dystiolaeth yn erbyn eich cymmydog, a chyflawni pob math o anwiredd; ac o herwydd hyn, gwae a ddaw arnoch, os na edifarhewch. Canys oni edifarhewch, wele, y ddinas fawr hon, ac hefyd yr holl ddinasoedd mawrion ag ydynt oddiamgylch, y rhai ydynt yn nhir ein hetifeddiaeth, a gymmerir ymaith, fel na chaiffoch chwi le ynddynt; canys wele, ni rydd yr Arglwydd nerth i chwi, megys ag y gwnaeth hyd yma, i wrthsefyll yn erbyn eich geilynion; canys wele, fel hyn y dywed yr Arglwydd, Ni amlygaf fy nerth i'r drygionus, i un yn fwy nâ'r llall, oddieithr i'r rhai sydd yn edifarhau am eu pechodau, ac yn gwrandaw ar fy ngeiriau; yn awr, gan hyny, mi a ewyllysiwn i chwi weled, fy mrodyr, y bydd yn well ar y Lamaniaid nag arnoch chwi, oni edifarhewch: canys wele, y maent hwy yn gyfiawnach nâ chwi, oblegid ni phechasant hwy yn erbyn y wybodaeth fawr hono a dderbyniasoch chwi; am hyny, yr Arglwydd a fydd drugarog wrthynt hwy; ie, efe a estyn eu dyddiau ac a amlha eu had, pan y byddwch chwi wedi eich llwyr ddyfetha, oni edifarhewch; ie, gwae chwi o herwydd y ffieidd-dra mawr hwnw sydd wedi dyfod i'ch mysg; a chwi a ymunasoch ag ef; ie, â'r llu dirgel hwnw a sefydlwyd gan Gad-ianton; ie, gwae chwi o herwydd y balchder hwna a oddefasoch i fyned i'ch calonau, yr hyn a'ch dyrchafodd chwi uwchlaw

yr hyn sydd yn dda, o herwydd eich dirfawr gyfoeth; i.e, gwae chwi o herwydd eich drygioni a'ch ffeidd-dra. Ac oni edifar-hewch, chwi a ddyfethir; i.e, hyd y nod eich tiroedd a gymmer-ir oddiwrthych, a chwithau a ddyfethir oddiar wyneb y ddaear. Wele, yn awr, nid wyf yn dywedyd y bydd y pethau hyn, o honof fy hun, oblegid nid o honof fy hun y gwn y pethau hyn, eithr wele, mi a wn fod y pethau hyn yn wir, o herwydd fod yr Arglwydd wedi eu hysbysu i mi; am hyny, yr wyf yn tystiol-aethu y byddant.

Ac yn awr, dygwyddodd, pan ddywedodd Nephi y geiriau hyn, fod yno ddynion ag oedd yn farnwyr, y rhai hefyd a berthynent i lu dirgel Gadianon, ac yr oeddynt yn ddigllawn, a gwaeddasant allan yn ei erbyn ef, gan ddywedyd wrth y bobl, Paham na ddaliwch y dyn hwn, a'i ddwyn yn mlaen, fel y condemnier ef yn ol y trosedd a wnaeth? Paham yr edrych- wech ar y dyn hwn, a'i glywed yn cablu yn erbyn y bobl hyn ac yn erbyn ein cyfraith? canys wele, yr oedd Nephi wedi llefaru wrthynt ynghylch llygredigaeth eu cyfraith; i.e, llawer o bethau a lefarodd Nephi, y rhai nis gellir eu hysgrifenu; ac ni lefarodd efe ddim ag oedd yn groes i orchymynion Duw. Ac yr oedd y barnwyr hyny yn ddigllawn wrtho, oblegid iddo lefaru yn eglur wrthynt ynghylch eu dirgel weithredoedd o dywyllwch; er hyny, ni feiddient osod eu dwylaw eu hunain arno, canys hwy a ofnent y bobl rhag iddynt waeddi allan yn eu herbyn hwynt; am hyny, hwy a waeddasant ar y bobl, gan ddywedyd, Paham y goddefwch i'r dyn hwn gablu yn ein her- byn ni? Canys, wele, y mae efe yn condemnio yr holl bobl hyn, hyd at ddynistr; i.e, ac hefyd y caiff ein dinasoedd mawrion hyn eu cymmeryd oddiwrthym, fel na chaffom ni le ynddynt. Ac yn awr, ni a wyddom fod hyn yn annhosibl; canys wele, yr ydym ni yn alluog, a'n dinasoedd yn fawrion; am hyny, nis gall ein gelynion gael un gallu drosom. A bu mai felly y cyffroi- sant y bobl i ddigofaint yn erbyn Nephi, ac y cyfodasant am- rafaellon yn eu mysg; canys yr oedd rhai a waeddent allan, Gadewch y dyn hwn yn llonydd, canys dyn da ydyw, a'r pethau hyny a lefarodd yn ddiau a ddeuant oddiamgylch, oni edifar- hawn; i.e, wele, yr holl farnedigaethau a ddeuant arnom, y rhai a dystiolaethodd efe wrthym; canys ni a wyddom ei fod wedi tystiolaethu yn gywir wrthym am ein hanwireddau. Ac wele, y maent yn llawer, ac efe a w'yr am bob peth a dygwydd i ni, yn gystal ag y g'yr am ein hanwireddau; i.e, ac wele, oni bai ei fod yn brophwyd, nis gallasai dystiolaethu am y pethau hyny. A bu i'r bobl a geisient ddyfetha Nephi, gael eu gorfodi o herwydd eu hofn, na osodent eu dwylaw arno; am hyny, efe a ddechreuodd drachefn i lefaru wrthynt, gan weled ei fod wedi cael ffafr yn ngolwg rhai, yn gymmaint ag i'r gweddill o honynt ofni; am hyny, efe a gymhellwyd i lefaru ychwaneg wrthynt, gan ddywedyd, Wele, fy mrodyr, ai nid ydych chi wedi darllen fod Duw wedi rhoddi gallu i un dyn, sef Moses, i daraw dyfroedd y

Môr Coch, a hwy a ymranasant yma ac acw, yn gymmaint ag i'r Israeliaid, y rhai oeddynt ein tadau, ddyfod drosodd ar dir sych, a'r dyfroedd a gauasant ar fyddinoedd yr Aiffiaid, ac a'u llyncasant i fyny?

Ac yn awr, wele, os rhoddodd Duw i'r dyn hwn y fath allu, yna pahan y dadleuwch chwi yn mhlith eich hunain, a dywedyd na roddodd efe i mi allu trwy yr hwn y gallaf wybod ynghylch y barnedigaethau a ddeuant arnoch, oni edifarhewch? Eithr, wele, nid yn unig yr ydych yn gwadu fy ngeiriau i, ond yr ydych hefyd yn gwadu yr holl eiriau a lefarwyd gan ein tadau, ac hefyd y geiriau a lefarwyd gan y dyn hwn, Moses, i'r hwn yr oedd y fath allu mawr wedi ei roddi; ie, y geiriau a lefarodd efe ynghylch dyfodiad y Messiah. Ië, oni ddygodd efe dystiolaeth y deuai Mab Duw? Ac megys y dyrchafodd efe y sarff bres yn yr anialwch, felly hefyd y dyrcheffir yntau yr hwn a ddeuai. A chynnifer ag a edrychent ar y sarff hono, a gaent fyw; felly hefyd cynnifer ag a edrychent ar Fab Duw, mewn ffydd, yn meddu ysbryd edifeiriol, a allent fyw, hyd y nod y bywyd hwnw ag sydd yn dragywyddol. Ac yn awr, wele, nid Moses yn unig a dystiolaethodd am y pethau hyn, eithr hefyd yr holl brophwydi santaidd, er ei ddyddiau ef hyd at ddyddiau Abraham. Ië, ac wele, Abraham a welodd ynghylch ei ddyfodiad ef, ac a lanwyd o lawenydd ac a orfoddodd. Ië, ac wele, meddaf wrthyh, nid Abraham yn unig a wyddai am y pethau hyn, eithr yr oedd llawer cyn dyddiau Abraham ag oeddynt wedi eu galw trwy urdd Duw; ie, sef yn ol urdd ei Fab; a hyn fel y dangosid i'r bobl lawer iawn o fil-oedd o flynyddau cyn ei ddyfodiad, y deuai prynedigaeth iddynt. Ac yn awr, mi a ewyllysiwn i chwi wybod, fod oddiar ddyddiau Abraham lawer o brophwydi wedi tystiolaethu y pethau hyn; ie, wele, y prophwyd Zenos a dystiolaethodd yn eofn, am yr hyn y lladdwyd ef. Ac wele, Zenoch hefyd, ac Ezias hefyd, ac Isaiah hefyd, a Jeremiah (Jeremiah oedd y prophwyd hwnw a dystiolaethodd am ddynstr Jerusalem). Ac yn awr, ni a wyddom i Jerusalem gael ei dinystrio yn ol geiriau Jeremiah. O, ynte, pahan na ddaw Mab Duw, yn ol ei brophwydoliaeth ef? Ac yn awr, a ammheuwch chwi i Jerusalem gael ei dinystrio? A ddywedwch chwi na chafodd meibion Zedekiah eu lladd, oll oddieithr Mulek? Ië, ac ai nid ydych yn gweled fod had Zedekiah gyda ni, a'u bod wedi eu gyru allan o wlad Jerusalem? Eithr wele, nid hyn yw y cyfan. Ein tad Lehi a yrwyd allan o Jerusalem, o herwydd iddo dystiolaethu am y pethau hyn. Tystiolaethodd Nephi hefyd, am y pethau hyn, ac hefyd yn agos yr oll o'n tadau, i lawr hyd yr amser hwn; ie, y maent wedi tystiolaethu am ddyfodiad Crist, ac wedi edrych yn mlaen, ac wedi gorfoleddu yn ei ddydd ef yr hwn sydd yn dyfod. Ac wele, Duw ydyw, ac y mae ef gyda hwynt, ac efe a eglurodd ei hun iddynt, fel y gwaredwyd hwynt trwyddo; a hwy a roddasant iddo ogoniant, o herwydd

yr hyn ag oedd i ddyfod. Ac yn awr, gan weled y gwyddocfr y pethau hyn, ac nas gellwch eu gwadu hwynt, oni ddywedwch gelwydd; am hyny, yn hyn yr ydych wedi pechu, canys gwrthodasoch yr holl bethau hyn, er yr holl dystiolaethau a dderbyniasoch; i'e, chwi a dderbyniasoch bob peth, pob peth yn y nef, a phob peth ag sydd ar y ddau, fel tystiolaeth eu bod yn wir. Eithr wele, gwrthodasoch y gwirionedd, a gwrthryfelasoch yn erbyn eich Duw santaidd; ac hyd y nod yr amser hwn, yn lle trysori i chwi drysorau yn y nef, lle nad oes dim yn llygru, a lle nas gall dim aflan ddyfod, yr ydych yn pentyru i chwi ddigofaint erbyn dydd y farn; i'e, yr amser hwn yr ydych yn addfedu, o herwydd eich llofruddiaethau, a'ch puteindra a'ch drygioni, i ddinystro tragywyddol; i'e, ac oni edifarhewch, daw atoch ar frys; i'e, wele, y mae yn awr wrth eich drysau; i'e, ewch at yr orsedd farnol, a chwillwch; ac wele, mae eich barnwr wedi ei lofruddio, a gorwedda yn ei waed; ac efe a lofruddiwyd gan ei frawd, yr hwn sydd yn ceisio cael eistedd ar yr orsedd farnol. Ac wele, perthyna y ddau i'ch llu dirgelaid chwi, awdwr yr hwn yw Gadianon, a'r un drwg sydd yn ceisio dinystrio eneidiau dynion.

Wele, yn awr, dygwyddodd, wedi i Nephi lefaru y geiriau hyn, i ryw ddynion ag oedd yn eu plith redeg at yr orsedd farnol; i'e, darfu i bump fyned; a hwy a ddywedasant yn mhlith eu hunain, pan yn mayned, Wele, yn awr, cawn wybod mewn sierwydd, pa un a yw y dyn hwn yn brophwyd, a bod Duw wedi gorchymyn iddo brophwydo y fath bethau rhyfeddol i ni. Wele, nid ydym ni yn eradu ei fod; i'e, nid ydym yn credu ei fod yn brophwyd; er hyny, os yw y peth hyn a ddywedodd ynghylch y prif farnwr yn wir, ei fod yn farw, yna ni a gredwn fod y geiriau ereill a lefarodd yn wir. A bu iddynt redeg â'u holl nerth, a dyfod i mewn at yr orsedd farnol; ac wele, yr oedd y prif farnwr wedi syrthio i'r llawr, ac yn gorwedd yn ei waed. Ac yn awr, wele, pan welsant hyn, hwy a synasant yn fawr, yn gymaint ag iddynt syrthio i'r llawr; canys nid oeddynt wedi credu y geiriau a lefarodd Nephi ynghylch y prif farnwr; eithr yn awr, pan welsant, hwy a gredasant, a daeth ofn arnynt, rhag i'r holl farnedigaethau a lefarodd Nephi ddyfod ar y bobl; am hyny, hwy a grynasant, ac a syrthiasant i'r llawr. Yn awr, yn uniongyrchol ar ol i'r barnwr gael ei lofruddio, trwy gael ei wanu gan ei frawd, mewn gwisg ddy-eithr, ac iddo yntau ffoi, y gweision a redasant ac a fynegasant i'r bobl, gan gyfodi y llef o lofruddiaeth yn eu mysg. Ac wele, y bobl a ymgasglasant ynghyd i'r fan lle yr oedd yr orsedd farnol; ac wele, er eu syndod gwelsant y pump dyn hyny ag oeddynt wedi syrthio i'r llawr. Ac yn awr, wele, ni wyddai y bobl ddim ynghylch y dyrfa ag oedd wedi ymgasglu ynghyd wrth ardd Nephi; am hyny, hwy a ddywedasant yn mhlith eu hunain, Y dynion hyn sydd wedi lofruddio y barnwr, ac y mae Duw wedi eu taraw hwynt fel nas gallant ffoi oddiwrthym.

A bu iddynt afaelu ynddynt, a'u rhwymo, a'u bwrw yn ngharchar. A danfonwyd cyhoeddiad allan fod y barnwr wedi ei ladd, a bod y llofruddion wedi eu dal, a'u bwrw yn ngharchar. A bu yn y boreu, i'r bobl ymgynnull ynghyd i alaru ac i ymptydio, yn angladd y prif farnwr mawr, yr hwn a laddwyd. Ac felly hefyd yr oedd y barnwyr hyny ag oedd wrth ardd Nephi, ac yn gwrandaw ei eiriau, wedi ymgynnull ynghyd hefyd i'r angladd.

A dygwyddodd iddynt hwy holi yn mhlith y bobl, gan ddywedyd, Pa le mae y pump a ddanfonwyd i ymofyn ynghylch y prif farnwr pa un a oedd yn farw? A hwy a atebasant ac a ddywedasant, Am y pump hyn y dywedwch i chwi eu danfon, nis gwyddom; eithr y mae pump y rhai ydynt y llofruddion, y rhai a fwriasom yn ngharchar. A bu i'r barnwyr ddymunio iddynt gael eu dwyn atynt; a hwy a ddygwyd, ac wele, hwy oeddynt y pump a ddanfonwyd; ac wele, y barnwyr a ymofynasant â hwynt er gwybod ynghylch y mater, a hwythau a fynegasant wrthynt yr hyn oll a wnaethant, gan ddywedyd, Ni a redasom ac a ddaethom at yr orsedd farnol, a phan welso bob peth megys y tystiolaethodd Nephi, ni a synwyd, yn gymmaint ag i ni syrthio i'r llawr; ac wedi i ni gael ein hadferyd o'n syndod, wele, bwriasant ni yn ngharchar. Yn awr, gyda golwg ar laddiad y dyn hwn, nis gwyddom ni pwy a'i gwnaeth; a hyn yn unig a wyddom, i ni redeg a dyfod fel y dymunaso chwi, ac wele yr oedd ef yn farw, yn ol geiriau Nephi.

Ac yn awr, darfu i'r barnwyr egluro y mater i'r bobl, a gwaeddi allan yn erbyn Nephi, gan ddywedyd, Wele, gwyddom y rhaid fod y Nephi hwn wedi cytuno â rhywun i ladd y barnwr, ac yna gallai ei fynegi i ni, fel y gallai ein hargyhoeddi i'w ffydd ef, fel y gallai efe ddyrchafu ei hun i fod yn ddyn mawr, etholedig Duw, ac yn brophwyd; ac yn awr, wele, ni a ddaliwn y dyn hwn, a chaiff gyfaddef ei fai, ac hysbysu i ni wir lofruddiwr y barnwr hwn. A bu i'r pump gael eu rhyddhau ar ddydd y gladdedigaeth. Er hyny, hwy a geryddent y barnwyr am y geiriau a lefarasant yn erbyn Nephi, ac a ddadleuent â hwynt un ac un, yn gymmaint ag iddynt eu dyrysu. Er hyny, hwy a berent i Nephi gael ei ddal a'i rwymo, a'i ddwyn gerbron y dyrfa, a hwy a ddechreuasant ei holi ef mewn amryw ffyrdd, fel y gallent eu groesi, a'i gyhuddo i farwolaeth; gan ddywedyd wrtho, Yr wyt ti yn gyfranogwr; pwy yw y dyn hwn a gyflawnodd y lofruddizeth hon? Yn awr, dywed wrthym, a chydabyddda dy fai, gan ddywedyd, Wele, dyma arian; ac hefyd ni a roddwn i ti dy fywyd, os dywedi wrthym a chyfaddef y cytundeb a wnaethost ag ef. Eithr Nephi a ddywedodd wrthynt, O, ffylliaid, chwi ddiennaweddig o galon, a phobl ddeillion a gwargaled, a wyddoch chwi pa cyhyd y goddefa yr Arglwydd eich Duw i chwi fyned yn mlaen yn eich ffordd hon o bechu? Chwi a ddylasech ddechreu wylofain a galaru, o herwydd y dinystr mawr sydd yr awr hon yn eich

aros, os na edifarhewch. Wele, dywedwch fy mod wedi cytuno â dyn, fod iddolofruddio Seezoram, ein prif farnwr. Eithr wele, meddaf wrthyeh, hyn sydd o herwydd i mi dystiolaethu wrthyeh, fel y gallech wybod ynghylch y peth hwn; ie, yn dystiolaeth i chwi fy mod yn gwybod am y drygioni a'r ffeidd-dra ag sydd yn eich plith. Ac o herwydd i mi wneuthur hyn, chwi a ddywedwch i mi gytuno â dyn i wneuthur y peth hwn; ie, o herwydd i mi ddangos yr arwydd hyn i chwi, yr ydych yn ddigllawn wrthyf, ac yn ceisio dyfetha fy mywyd. Ac yn awr, wele, mi a ddangosaf i chwi arwydd arall, ac a gaf weled os byddwch am y peth hwn yn ceisio fy nyfetha. Wele, meddaf wrthyeh, ewch i dŷ Seantum, yr hwn yw brawd Seezoram, a dywedwch wrtho, A yw Nephi, y prophwyd honedig, yr hwn a brophwyda gymmaint o ddrwg ynghylch y bobl hyn, wedi cytuno â thi, trwy yr hyn y llofruddiaist Seezoram, yr hwn yw dy frawd? Ac wele, efe a ddywed wrthyeh, Nac ydyw. A chwi a gwewch ddywedyd wrtho, A llofruddiaist ti dy frawd? Ac yntau a saif yn frawychus, ac ni wybydd pa beth i ddywedyd. Ac wele, efe a wedy wrthyeh, ac a ymddyga fel pe wedi cael ei synu; er hyny, efe a ddywed wrthyeh ei fod yn ddiuog. Eithr wele, chwi a gewch ei chwilio ef, ac a gewch waed ar odreu ei gochl ef. A phan weloch hwn, cewch ddywedyd, O ba le y daeth y gwaed hwn? Ai ni wyddom ni mai gwaed dy frawd ydyw? Ac yna efe a gryna, ac a edrych yn welw-lâs, megys pe bai angu wedi dyfod arno. Ac yna y cewch ddywedyd, O herwydd yr ofn hwn a'r gwelwder ag sydd wedi dyfod ar dy wynebpryd, wele, ni a wyddom dy fod di yn euog. Ac yna y daw ofn mwy arno; ac yna efe a gyfaddefa wrthyeh, ac ni wedy mwych iddo gyflawni y llofruddiaeth hon. Ac yna y dywed wrthyeh, na wyddwn i, Nephi, ddim ynghylch y mater, oddieithr iddo gael ei roddi i mi trwy allu Duw. Ac yna y cewch wybod mai dyn gonest wyf fi, a'm bod yn ddanfonedig atoch oddiwrth Dduw.

A bu iddynt fyned a gwneuthur yn ol fel y dywedodd Nephi wrthynt. Ac wele, yr oedd y geiriau a lefarodd efe yn wir; canys yn ol y geiriau, efe a wadodd; ac hefyd yn ol y geiriau efe a gyfaddefodd. Ac efe a ddygwyd i brofi mai efe ei hun oedd y llofruddiwr, yn gymmaint ag i'r pump gael eu rhyddhau, a Nephi hefyd. Ac yr oedd rhai o'r Nephiaid yn credu yn ngeiriau Nephi; ac yr oedd rhai hefyd yn credu, o herwydd tystiolaeth y pump, canys argyhoeddwyd hwynt tra yr oeddynt yn ngharchar. Ac yn awr, yr oedd rhai yn mhlith y bobl, a ddywedent fod Nephi yn brophwyd; ac yr oedd ereill a ddywedent, Wele, duw ydyw, canys oddieithr ei fod yn dduw, nis gallai wybod am bob peth. Canys, wele, efe a fynegodd wrthym feddyliau ein calonau, ac a fynegodd hefyd bethau wrthym; ac hyd y nod dygodd i'n gwybodaeth wir llofruddiwr ein prif farnwr.

A dygwyddodd i ymraniad gyfodi yn mhlith y bobl, yn gymmaint ag iddynt ymwasgaru yma ac acw, a myned i'w ffyrdd,

gan adael Nephi yn unig, fel yr oedd yn sefyll yn eu canol hwynt. A bu i Nephi fyned i'w ffordd yntau, tuag at ei dŷ ei hun, gan fyfyrïo ar y pethau a ddangosodd yr Arglwydd iddo. A dygwyddodd fel yr oedd felly yn myfyrïo,—gan fod yn dra digalon o herwydd drygioni pobl y Nephiaid, eu dirgel weithredoedd o dywyllwch, a'u llofruddiaethau, a'u hyspeiliadau, a'u hanwireddau o bob math—ie, dygwyddodd fel yr oedd felly yn myfyrïo yn ei galon, i lais ddyfod ato, gan ddywedyd, Gwyn dy fydd di, Nephi, oblegid y pethau hyny a wnaethost; canys mi a welais pa mor ddifino y traethaist y gair a roddais i ti, wrth y bobl hyn. Ac nis ofnaist hwynt, ac ni cheisiaist dy fywyd dy hun, eithr ceisiaist fy ewyllys i, ac i gadw fy ngorchymynion. Ac yn awr, o herwydd i ti wneuthur hyn mor ddifino, wele, mi a'th fendithiaf yn dragywydd; ac mi a'th wnaif yn nerthol mewn gair a gweithred, mewn ffydd ac mewn gweithredoedd; ie, hyd nes y gwneir pob peth i ti yn ol dy air, canys ni chai ofyn dim sydd yn groes i'm hewyllys. Wele, tydi yw Nephi, a minnau yw Duw. Wele, yr wyf yn mynegi i ti yn ngwydd fy angylion, y cai di allu dros y bobl hyn, ac y cai daraw y ddaear â newyn, ac â haint, ac â dinystr, yn ol drygioni y bobl hyn. Wele, yr wyf yn rhoi gallu i ti, fel pa beth bynag a rwyni ar y ddaear, a rwymir yn y nef; a pha beth bynag a ryddhai ar y ddaear, a ryddheir yn y nef; ac felly y cai di allu yn mhlith y bobl hyn. Ac felly, os dywedi wrth y deml hon y rhwygir hi yn y canol, caiff ei wneuthur. Ac os dywedi wrth y mynydd hwn, Bwrier di i lawr, a gwneir di yn wastad, caiff ei wneuthur. Ac wele, os dywedi y tarawa Duw y bobl hyn, caiff hyny ei gyflawni. Ac yn awr, wele, yr wyf yn gorchymyn i ti fyned a thraethu wrth y bobl, mai fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw, yr hwn yw yr Hollalluog, Oni edifarhewch, chwi a darawir, hyd at ddinystr.

Ac wele, yn awr, dygwyddodd pan lefarodd yr Arglwydd y geiriau hyn wrth Nephi, iddo ef aros, a pheidio myned i'w dŷ ei hun, eithr dychwelyd at y torfeydd ag oedd wedi ymwastgaru ar wyneb y tir, a dechreu mynegi wrthynt air yr Arglwydd, yr hwn a lefarwyd wrtho ef ynghylch eu dinystr, oni edifarhaent. Yn awr, wele, yn ngwyneb y wyrth fawr hono a gyflawnodd Nephi trwy fynegi wrthynt ynghylch marwolaeth y prif farnwr, hwy a galedasant eu calonau, ac ni wrandawsant ar eiriau yr Arglwydd; am hyny, Nephi a draethodd iddynt air yr Arglwydd, gan ddywedyd, Oni edifarhewch, fel hyn medd yr Arglwydd, chwi a darawir hyd at ddinystr. A bu ar ol i Nephi draethu iddynt y gair, wele, iddynt etto galedu eu calonau, ac ni fynent wrandaw ar ei eiriau; am hyny, hwy a'i cablasant ef, ac a geisiasant osod eu dwylaw arno, fel y gallent ei fwrw yn ngharchar. Eithr, wele, yr oedd gallu Duw gydag ef, ac nis gallent ei ddal i'w fwrw yn ngharchar, canys efe a gymmerwyd gan yr ysbryd, ac a arweiniwyd allan o'u canol hwynt.

A bu mai felly yr aeth efe allan yn yr ysbryd, o dyrfa i dyrfa, gan draethu gair Duw, hyd nes yr oedd wedi ei draethu wrthynt oll, neu ei ddanfoni i blith yr holl bobl. A bu na wrandawent ar ei eiriau; a dechreuodd fod amrafaelion, yn gymmaint ag iddynt ymrannu yn erbyn eu hunain, a dechreu lladd eu gilydd â'r cleddyf. Ac felly y terfynodd yr unfed flwyddyn ar ddeg a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

PENNOD IV.

Ac yn awr, dygwyddodd yn y ddeuddegfed flwyddyn a thrugain o deyrnasiad y Barnwyr, fod yr amrafaelion yn cynnyddu, yn gymmaint â bod rhyfeloedd trwy yr holl dir, yn mhlith holl bobl Nephi. A'r llu dirgelaid hyn o yspeilwyr oedd yn cario yn mlaen y gwaith hwn o ddinystro a drygioni. A'r rhyfel hwn a barhaodd yr holl flwyddyn hono. A pharhaodd hefyd yn y drydedd flwyddyn ar ddeg a thrugain.

A bu yn y flwyddyn yma, i Nephi alw ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd, na oddefa i'r bobl hyn gael eu dyfetha trwy y cleddyf; eithr, O Arglwydd, yn hytrach bydded newyn yn y tir, i'w cyffroi hwynt i gofio am yr Arglwydd eu Duw, ac hwyraeth yr edifarhant ac y dychwelant atat ti; ac felly y gwnaethwyd, yn ol geiriau Nephi. Ac yr oedd newyn mawr yn y tir, yn mhlith holl bobl Nephi. Ac felly yn y bedwaredd flwyddyn ar ddeg a thrugain, y newyn a barhaodd, a pheidiodd y gwaith o ddinystro trwy y cleddyf, eithr aeth yn flin trwy newyn. A'r gwaith hwn o ddinystro a barhaodd hefyd yn y bymthegfed flwyddyn a thrugain. Canys tarawyd y ddaear nes yr oedd yn sych, ac ni roddai ŷd yn y tymmor ŷd; ac yr oedd yr holl ddaear wedi ei tharaw, yn mhlith y Lamaniaid yn gystal ag yn mhlith y Nephiaid, fel ag yr oeddynt wedi eu taraw nes y trengent wrth y miloedd yn y rhanau mwyaf drygionus o'r tir.

A bu i'r bobl weled eu bod ynghylch marw o newyn, a hwy a ddechreuasant gofio yr Arglwydd eu Duw; a dechreuasant gofio geiriau Nephi. A dechreuodd y bobl ymbil â'u prif farnwr a'u blaenoriaid, am iddynt ddywedyd wrth Nephi, Wele, ni a wyddom mai gwr Duw wyt ti, ac am hyny galwa ar yr Arglwydd ein Duw, i droi ymaith oddi wrthym y newyn hwn, rhag i'r holl eiriau a lefaraist ti ynghylch ein dinystr gael eu cyflawni. A bu i'r barnwyr ddywedyd wrth Nephi, yn ol y geiriau a ddymunid. A bu pan welodd Nephi fod y bobl wedi edifarhau, ac wedi ymostwng mewn sachlian, iddo alw drachefn ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd, wele, mae y bobl hyn yn edifarhau; ac y maent wedi ysgubo llu Gadianton ymaith o'u mysg, yn gymmaint â'u bod wedi cael eu difodi, ac y maent wedi cuddio eu cynlluniau dirgelaid yn y ddaear.

Yn awr, O Arglwydd, oblegid eu gostyngeiddrwydd hwn, a wnai di droi ymaith dy lid, a gadael i'th ddigter gael ei foddioni yn ninystr y dynion drygionus hyny ag wyt eisoes wedi eu dyfetha? O Arglwydd, a wnai di droi ymaith dy ddigter, ië, dy ddigter llidiog, a pheri i'r newyn hwn beidio yn y tir hwn? O Arglwydd, a wrandewi arnaf, a pheri gwneuthur yn ol fy ngeiriau, a danfon gwlaw ar wyneb y ddacar, fel y dygo ei ffrwyth a'i yd, yn nhymmor yr yd? O Arglwydd, ti a wrandawaist arfy ngeiriau pan y dywedaist, Bydded newyn, fel y peidiai haint y cleddyf; ac mi a wn y gwnai, ië, yr amser hwn, wrandaw arfy ngeiriau, canys ti a ddywedaist, Os edifarha y bobl hyn, mi a'u harbedaf; ië, O Arglwydd, a thi a weli eu bod wedi edifarhau, o herwydd y newyn, a'r haint a'r dinystr sydd wedi dyfod arnynt. Ac yn awr, O Arglwydd, a wnai di droi ymaith dy lid, a threio drachefn os gwasanaethant di? Ac os felly, O Arglwydd, gelli eu bendithio yn ol dy eiriau y rhai a lefaraist.

A bu yn yr unfed flwyddyn ar bymtheg a thrugain, i'r Arglwydd droi ymaith ei lid oddiwrth y bobl, a pheri i wlaw syrthio ar y ddacar, yn gymmaint ag iddi ddwyn ei ffrwyth yn nhymmor ei ffrwyth. A bu iddi ddwyn ei yd, yn nhymmor ei yd. Ac wele, y bobl a orfoleddent, ac a ogoneddent Dduw, ac holl wyneb y tir a lenwid o lawenydd; ac ni cheisient mwyach dyfetha Nephi, eithr cyfrifent ef fel prophwyd mawr, ac yn wr Duw, wedi derbyn gallu ac awdurdod mawr gan Dduw. Ac wele, nid oedd Lehi, ei frawd, ddim mymryn ar ei ol, gyda golwg ar bethau perthynol i iachawdwriaeth. Ac felly y dygwyddodd i bobl Nephi ddechreu llwyddo drachefn yn y tir, a dechreu adeiladu eu lleoedd anrheithiedig, a dechreu lliosogi, a lledaenu, hyd nes y gorchuddient holl wyneb y tir, ar y gogledd ac ar y deau, o'r môr gorllewinol i'r môr dwyreiniol. A bu i'r unfed flwyddyn ar bymtheg a thrugain derfynu mewn heddwch. A'r ddwyfed flwyddyn ar bymtheg a thrugain a ddechreuodd mewn heddwch; a'r eglwys a ymledaenodd dros wyneb yr holl dir; a'r rhan fwyaf o'r bobl, y Nephiaid a'r Lamaniaid, a berthynent i'r eglwys; a hwy a gawsant heddwch mawr yn y tir, ac felly y terfynodd y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg a thrugain. A chawsant heddwch hefyd yn y ddeunawfed flwyddyn a thrugain, oddieithr ychydig o amrafaelion ynghylch y pynciau o athrawiaeth a osodwyd i lawr gan y prophwydi. Ac yn y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg a thrugain, dechreuodd fod llawer o amryson. Eithr dygwyddodd i Nephi a Lehi, ac amryw o'u brodyr, y rhai a wyddent ynghylch y gwir bynciau o athrawiaeth, gan y caent lawer o ddadguddiadau yn ddyddiol, bregethu wrth y bobl, yn gymmaint ag iddynt osod terfyn ar eu hamryson yn y flwyddyn hono.

A dygwyddodd yn y pedwar-ugeinfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi, i ryw nifer o ymneillduwyr oddiwrth y Nephiaid, ag oedd rai blynnyddau yn flaenorol wedi myned

drosodd at y Lamaniaid, a chymmeryd arnynt enw y Lamaniaid; ac hefyd ryw nifer ag oedd yn wir ddisgynyddion o'r Lamaniaid, gan gael eu cyffroi i ddigofaint ganddynt hwy, neu gan yr ymneillduwyr hyny, ac o ganlyniad iddynt ddechreu rhyfel â'u brodyr. A hwy a lofruddient ac a yspeilient; ac yna cilient yn ol i'r mynyddoedd, ac i'r anialwch, a lleoedd dirgel, gan guddio eu hunain fel nas gellid eu canfod, a chan dderbyn yn ddyddiol ychwanegiad at eu rhifedi, yn gymmaint â bod ymneillduwyr ag oedd yn myned allan atynt; ac felly mewn amser, i.e, sef mewn yspaid nemawr o flynyddau, daethant yn llu mawr iawn o yspeilwyr; a hwy a chwiliasant allan holl gynlluniau dirgelaidd Gadianton; ac felly yr aethant yn yspeilwyr Gadianton. Yn awr, wele, yr oedd yr yspeilwyr hyn yn gwneuthur difrod mawr, i.e, sef dystryw mawr yn mhlith pobl Nephi, ac hefyd yn mhlith pobl y Lamaniaid.

A bu fod yn anghenrheidiol gosod attalfa ar y gwaith hwn o ddystrywio; am hyny, hwy a ddanfonasant fyddin o wyr nerthol i'r anialwch, ac i'r mynyddoedd, i chwilio allan y llu yspeilwyr hyn, a'u dyfetha. Eithr wele, dygwyddodd yn y flwyddyn hono, iddynt gael eu gyru yn ol i'w tiroedd eu hunain. Ac felly y terfynodd y pedwar-ugeinfed flwyddyn o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi.

A bu yn nechreu yr unfed flwyddyn a phedwar ugain, iddynt fyned allan drachefn yn erbyn y llu yspeilwyr hyn, a dyfetha llawer; ac ymwelwyd â hwythau hefyd gan fawr ddinystyr; a gorfodwyd hwynt drachefn i ddychwelyd o'r anialwch, ac o'r mynyddoedd, i'w tiroedd eu hunain, o herwydd lliosogrwydd mawr yr yspeilwyr hyny a gyfanneddent y mynyddoedd a'r anialwch. A bu mai felly y terfynodd y flwyddyn hon. A'r yspeilwyr a liosogent ac a gryfhaent o hyd, yn gymmaint ag iddynt hêrio holl fyddinoedd y Nephiad, ac eiddo y Lamaniaid hefyd; a hwy a achosent i ofn mawr ddyfod ar y bobl, ar holl wyneb y tir; i.e, canys hwy a ymwelent ag amryw ranau o'r tir, ac a wnaent ddystryw mawr iddynt; i.e, lladdent laweroedd, a chaethgludent ereill i'r anialwch; i.e, ac yn fwy neillduol eu gwragedd a'u plant. Yn awr, y drwg mawr hwn, ag a ddaeth ar y bobl oblegid eu hanwiredd, a'u cyffrodd hwynt drachefn i gofio yr Arglwydd eu Duw. Ac felly y terfynodd yr unfed flwyddyn a phedwar ugain o deyrnasiad y Barnwyr. Ac yn y ddwyfed flwyddyn a phedwar ugain, dechreuasant drachefn i anghofio yr Arglwydd eu Duw. Ac yn y drydedd flwyddyn a phedwar ugain, dechreuasant gynnyddu mewn anwiredd. Ac yn y bedwaredd flwyddyn a phedwar ugain, ni ddiwygiasant eu ffyrdd. A bu yn y bummed flwyddyn a phedwar ugain, iddynt fyned yn gryfach gryfach yn eu balchder, ac yn eu drygioni; ac felly yr oeddynt yn addfedu drachefn i ddinystyr. Ac felly y terfynodd y bummed flwyddyn a phedwar ugain. Ac felly gallwn weled pa mor dwyllodrus, a pha mor ansefydlog yw calonau meibion dynion; i.e, gallwn weled fod yr Arglwydd

yn ei fawr ddaioni anfeidrol, yn bendithio a llwyddo y rhai a osodant eu hymddiried ynddo; i.e., a gallwn weled hyd y nod yr amser y mae efe yn llwyddo ei bobl; i.e., yn nghynnyrch eu maesydd, eu da, a'u defaid, ac mewn aur, ac mewn arian, ac mewn pob math o bethau gwerthfawr o bob natur, a chelfyddyd; gan arbed eu bywydau, a'u gwaredu allan o ddwyllaw eu gelynion; gan feddalhau calonau eu gelynion, fel na chyhoeddent ryfeloedd yn eu herbyn hwynt; i.e., ac yn fyr, gan wneuthur pob peth er lles a dedwyddwch ei bobl; i.e., y pryd hwnw yw yr amser y maent yn caledu eu calonau, ac yn anghofio yr Arglwydd eu Duw, ac yn mathru ei Sanct dan eu traed; i.e., a hyn o herwydd eu hesmwythyd, a'u dirfawr lwyddiant. Ac felly gwelwn, os na cherydda yr Arglwydd ei bobl â llawer o gystuddiau, i.e., os na ymwela â hwynt â marwolaeth, ac â dychryn, ac â newyn, ac â phob math o heintiau, nis cofiant ef. O, mor ffôl, ac mor ofer, a drwg, a chythreulig, ac mor gyflym i weithredu anwiredd, ac mor hwyrfrydig i wneuthur daioni, yw plant dynion; i.e., mor gyflym i wrandaw ar eiriau yr un drwg, ac i osod eu calonau ar wag-bethau y byd; i.e., mor gyflym i ymddyrchafu mewn balchder; i.e., mor gyflym i ymffrostio, a gwneuthur pob math o'r hyn sydd yn ddrygioni; ac mor hwyrfrydig y maent i gofio yr Arglwydd eu Duw, ac i roddi clust i'w gynghorion; i.e., mor hwyrfrydig i roddio yn llwybrau gwirionedd! Wele, nid ydynt yn chwennych i'r Arglwydd eu Duw, yr hwn a'u creodd hwynt, lywodraethu a theyrnasu arnynt, er ei fawr ddaioni a'i drugaredd tuag atynt; dirmygant ei gynghorion, ac ni fynant iddo ef fod yn arweinydd arnynt. O mor fawr yw diddymdra plant dynion; i.e., y maent yn llai nâ llwch y ddaear. Canys wele, y mae llwch y ddaear yn symud yma ac acw, hyd at ymwahanu, wrth orchymyn ein Duw mawr a thragywyddol; i.e., wele, wrth ei lef y mae y bryniau a'r mynyddoedd yn crynu ac yn ymysgwyd; a thrwy allu ei lef yr ymchwalant ac y deuant yn wastad, i.e., yn gyffelyb i ddyffryn; i.e., trwy allu ei lef y gwna i'r holl ddaear grynu: i.e., trwy allu ei lef y gwna i'r sylfaeni ymsiglo, i.e., hyd y nod i'r canol; i.e., ac os dyweda wrth y ddaear, Ymsymud, hi a symudir; i.e., os dyweda wrth y ddaear, Ti a gai fyned yn dy ol, fel yr estyner y dydd amryw oriau, caiff ei wneuthur; ac felly yn ol ei air, mae y ddaear yn myned yn eu hol, ac y mae yn ymddangos i ddyn fod yr haul yn sefyll; i.e., ac wele, felly y mae; canys diau mai y ddaear sydd yn symud, ac nid yr haul. Ac wele, hefyd, os dyweda wrth ddyfroedd y dyfnder mawr, Sycher chwi i fynny, caiff ei wneuthur. Wele, os dyweda wrth y mynydd hwn, Cyfoder di, a dos drosodd a syrthia ar y ddinas bona, fel y cladder hi, wele, caiff ei wneuthur. Ac wele, os cuddia dyn drysor yn y ddaear, ac i'r Arglwydd ddywedyd, Melldithier ef o herwydd anwiredd yr hwn a'i cuddiodd, wele, caiff ei felldithio; ac os dyweda yr Arglwydd, Melldithier di, fel na chaffo neb di o'r amser hwn allan ac yn dragywydd, wele, nâ

chaiff neb ef o hyn allan ac yn dragywydd. Ac wele, os dyweda yr Arglwydd wrth ddyn, O achos dy anwireddau ti a felldithir yn dragywydd, caiff ei wneuthur. Ac os dyweda yr Arglwydd, O achos dy anwireddau, ti a dorir ymaith o'm presennoldeb, efe a bar iddi fod felly. A gwae yr hwn wrth ba un y dywedo efe hyn, canys efe a fydd i'r hwn a weithredo anwiredd, ac nis gellir ei achub; am hyny, i'r dyben yma, fel yr achubir dynion, y traethwyd edifeirwch. Gan hyny, gwynfyd y rhai a edifarhant ac a wrandawant ar lais yr Arglwydd eu Duw; canys y rhai hyn yw y rhai a achubir. A chaniataed Duw, o'i fawr gyflawnder, i ddynion gael eu dwyn i edifeirwch a gweithredoedd da, fel yr adferer hwynt i rās am rās, yn ol eu gweithredoedd. Ac mi a ewyllysiwn i bob dyn gael ei achub. Ond yr ydym yn darllen am y dydd mawr a diweddaf, fod rhai ag a gânt eu bwrw allan; i'e, y rhai a fwrir ymaith o bresennoldeb yr Arglwydd; i'e, y rhai a drosglwyddir i sefyllfa o drueni diddiwedd, gan gyflawni y geiriau a ddywedant, Y rhai a wnaethant dda, a gânt fywyd tragywyddol; a'r rhai a wnaethant ddrwg, a gânt ddamnedigaeth dragywyddol. Ac felly y mae. Amen.

PENNOD V.

Prophwydoliaeth Samuel, y Lamaniad, wrth y Nephiad.

Ac yn awr, dygwyddodd yn y chwechfed flwyddyn a phedwar ugain, i'r Nephiad aros etto mewn drygioni, i'e, mewn drygioni mawr, tra yr oedd y Lamaniad yn fanwl i gadw gorchymynion Duw, yn ol cyfraith Moses. A bu yn y flwyddyn hon, i un Samuel, Lamaniad, ddyfod i dir Zarahemla, a dechreu pregethu wrth y bobl. A bu iddo amryw ddyddiau bregethu edifeirwch wrth y bobl, a hwy a'i bwriasant ef allan, ac yr oedd ynghylch dychwelyd i'w dir ei hun. Eithr wele, llef yr Arglwydd a ddaeth ato, am iddo ddychwelyd drachefn, a phrophwydo wrth y bobl pa bethau bynag a ddeuent i'w galon.

A bu na oddefent iddo fyned i mewn i'r ddinas; am hyny, efe a aeth gan fyned i fyny i ben ei mur, ac estyn allan ei law, a gwaeddi â llef uchel, a phrophwydo wrth y bobl pa bethau bynag a osodai yr Arglwydd yn ei galon; ac efe a ddywedodd wrthynt, Wele, myfi, Samuel, Lamaniad, wyf yn llefaru geiriau yr Arglwydd, y rhai a esyd efe yn fy nghalon; ac wele, efe a'i gosododd yn fy nghalon i ddywedyd wrth y bobl hyn, fod cleddyf cyflawnder yn hongian uwchben y bobl hyn; ac nid â pedwar can mlynedd heibio, cyn y syrthia cleddyf cyflawnder ar y bobl hyn; i'e, y mae dinystr trwm yn aros y bobl hyn, ac yn ddiau y daw ar y bobl hyn, ac nis gall dim achub y bobl hyn, ond edifeirwch a ffydd yn yr Arglwydd Iesu Grist, yr hwn yn ddiau a ddaw i'r byd, ac a ddyoddefa lawer o bethau, ac a leddir

dros ei bobl. Ac wele, angel i'r Arglwydd a'i mynegodd i mi, ac efe a ddygodd newyddion da i'm henaid. Ac wele, mi a ddanfonwyd atoch i'w draethu i chwi hefyd, fel y caffoch chwi-thau newyddion da; eithr, wele, ni fynech fy nerbyn, am hyny, fel hyn y dywed yr Arglwydd, O herwydd caledwch calonau pobl y Nephiaid, os na edifarhant, mi a gymmeraf ymaith fy ngair oddiwrthynt, ac a dynaf fy ysbryd oddiwrthynt, ac nis goddefaf hwynt mwyach, a throaf galonau eu brodyr yn eu herbyn; ac nid â pedwar can mlynedd heibio cyn yr achosaf iddynt gael eu taraw; ië, mi a ymwelaf â hwynt a'r cleddyf, ac â newyn, ac â haint; ië, ymwelaf â hwynt yn fy nigter lliidiog, a bydd rhai o'r bedwaredd genedlaeth, o'ch gelynyon, yn fyw i weled eich llwyr ddynistr: a hyn yn ddiau a ddaw oni edifarhewch, medd yr Arglwydd; a'r rhai hyny o'r bedwaredd genedlaeth a ymwelant â'ch dynistr. Eithr os edifarhewch a dychwelyd at yr Arglwydd eich Duw, mi a droaf ymaith fy lliid, medd yr Arglwydd; ië, fel hyn y dywed yr Arglwydd, Gwynfyd y rhai a edifarhant ac a ddychwelant ataf, eithr gwae yr hwn ni edifarhao; ië, gwae y ddinas fawr hon Zarahemla; canys wele, o herwydd y rhai sydd yn gyfiawn, yr achubir hi; ië, gwae y ddinas fawr hon, canys mi a ganfyddaf, medd yr Arglwydd, y bydd i lawer, ië, sef y rhan amlaf o'r ddinas fawr hon, galedu eu calonau yn fy erbyn i, medd yr Arglwydd. Ond gwynfyd y rhai a edifarhant, canys hwynt-hwy a arbedaf. Eithr wele, oni bai y cyfiawnion ag ydynt yn y ddinas fawr hon, wele, mi a achoswn i dân ddyfod i lawr o'r nef, a'i dynistr-io. Eithr, wele, er mwyn y cyfiawnion, yr arbedir hi. Ond, wele, mae yr amser yn dyfod, medd yr Arglwydd, pan fwrioch y cyfiawnion allan o'ch mysg, yna y byddwch yn addfed i ddinistr; ië, gwae y ddinas fawr hon, oblegid y drygioni a'r ffeidd-dra ag sydd ynddi; ië, a gwae dinas Gideon, oblegid y drygioni a'r ffeidd-dra ag sydd ynddi hithau; ië, a gwae yr holl ddinas-oedd ag ydynt yn y tir oddiamgylch, y rhai a feddiannir gan y Nephiaid, oblegid y drygioni a'r ffeidd-dra ag sydd ynddynt; ac wele, daw melldith ar y tir, medd Arglwydd y Lluoedd, o achos y bobl ag sydd yn y tir; ië, o achos eu drygioni a'u ffeidd-dra.

A bydd, medd Arglwydd y Lluoedd, ië, ein Duw mawr a geirwir, pwy bynag a guddio drysorau yn y ddaear, na chaiff hwynt mwyach, oblegid y felldith fawr ar y tir, oddieithr ei fod yn ddyn cyfiawn, a'i fod yn eu cuddio i'r Arglwydd, canys yr wyf yn ewyllysio, medd yr Arglwydd, iddynt guddio eu trysorau i mi; a melldigedig yw y rhai na chuddiant eu trysorau i mi; canys nid yw neb yn cuddio eu trysorau i mi, oddieithr y cyfiawn; a'r hwn nad yw yn cuddio ei drysorau i mi, sydd felldigedig, a'r trysor hefyd, ac ni wareda neb ef o achos melldith y tir. A'r dydd a ddaw pan y cuddiant eu trysorau, o herwydd eu bod wedi gosod eu calonau ar gyfoeth; ac o herwydd eu bod wedi gosod eu calonau ar eu cyfoeth, mi a guddiaf eu trysorau

pan y cânt ffoi o flaen eu gelynion, o herwydd nas cuddiant hwynt i mi; melldigedig fyddont hwy, a'u trysorau hefyd; ac yn y dydd hwnw y tarawir hwynt, medd yr Arglwydd. Edrychwch, chwi bobl y ddinas fawr hon, a gwrandewch ar fy ngeiriau; ië, gwrandewch ar y geiriau a ddywed yr Arglwydd; canys, wele, dywed mai melldigedig ydych chwi o herwydd eich cyfoeth, ac hefyd melldigedig yw eich cyfoeth o herwydd eich bod chwi wedi gosod eich calonau arno, a pheidio gwrandaw ar eiriau yr hwn a'i rhoddodd i chwi. Nid ydych yn cofio yr Arglwydd eich Duw yn y pethau y'ch bendithiodd chwi, eithr yr ydych yn cofio yn wastadol am eich cyfoeth, i beidio diolch i'r Arglwydd eich Duw am dano; ië, nid yw eich calonau yn cael eu tynu at yr Arglwydd, eithr y maent yn ymchwyddo â balchder mawr, hyd at ymfrostio, a mawr hunanoldeb, cengineau, amrysonau, malais, erlidiau, a llofruddiaethau, a phob math o anwireddau. O achos hyn y mae yr Arglwydd Dduw yn peri i felldith ddyfod ar y tir, ac hefyd ar eich cyfoeth; a hyn oblegid eich anwireddau; ië, gwae y bobl hyn, o herwydd yr amser hwn ag sydd wedi dyfod, pan yr ydych yn bwrw allan y prophwydi, ac yn eu gwatwar, ac yn lluchio ceryg atynt, ac yn eu lladd, a gweithredu pob math o ddrygioni tuag atynt, megys y gwnaethant yr amser gynt. Ac yn awr, pan y siaradwch, chwi a ddywedwch, pe buasai ein dyddiau ni yn nyddiau ein tadau gynt, na fuasech yn lladd y prophwydi; na fuasech yn eu llabyddio, a'u bwrw allan. Wele, yr ydych chwi yn waeth nâ hwy; canys fel mai byw yr Arglwydd, os daw prophwyd i'ch plith chwi a thraethu wrthych air yr Arglwydd, yr hwn sydd yn tystiolaethu am eich pechodau a'ch anwireddau, yr ydych yn ddigllawn wrtho, ac yn ei fwrw allan, a cheisio pob math o ffyrdd i'w ddyfetha; ië, chwi a ddywedwch mai gau-brophwyd yw, ac mai pechadur yw, ac o'r diafol, o herwydd y tystiolaetha fod eich gweithredoedd chwi yn ddrwg. Eithr wele, os daw dyn i'ch plith chwi a dywedyd, Gwnewch hyn, ac nid oes dim drygioni; gwnewch hyna, ac ni chewch ddyoddef; ië, efe a ddywed, rhodiwch yn ol balchder eich golygon, a gwnewch pa beth bynag a chwennycho eich calon; ac os daw dyn i'ch plith a dywedyd hyn, chwi a'i derbyniwch ef, ac a ddywedwch mai prophwyd yw; ië, chwi a'i dyrchewch i'r lân, ac a roddwch iddo o'ch eiddo; chwi a roddwch iddo o'ch aur, ac o'ch arian, ac a'i dilladwch â gwisgoedd costfawr; ac oblegid ei fod yn llefaru geiriau dengar wrthych, a dywedyd fod pob peth yn dda, yna nid ydych yn cael bai ynddo. O chwi genedlaeth ddrygionus a gwyrdraws; chwi bobl wrthnysig a gwargaled, pa hyd feddyliwch y dyoddefa yr Arglwydd chwi? ië, pa hyd y goddefwch i'ch hunain gael eich arwain gan gyfarwyddwyr deillion a ffol? ië, pa hyd y dewiswch dywyllwch yn hytrach nâ goleuni? ië, wele, y mae digter yr Arglwydd wedi ei ennyn eisoes yn eich erbyn; wele, y mae wedi melldithio y tir, oblegid eich anwiredd; ac wele, mae yr amser yn dyfod y melldithia eich cyfoeth, fel yr elo yn

llithrig, fel nas galloch afaelyd ynddo; ac yn nyddiau eich tlodi, nis gellwch ei gael; ac yn nyddiau eich tlodi, chwi a alwch ar yr Arglwydd; ac yn ofer y galwch, canys y mae eich anghyfannedd-dra eisoes wedi dyfod arnoch, a'ch dinystr wedi ei sicrhau; ac yna yr wylwch ac y griddfanwch yn y dydd hwnw, medd Arglwydd y Lluoedd. Ac yna y galarwch, ac y dywedwch, O na fuaswn wedi edifarhau, ac heb ladd y prophwydi, a'u llabyddio, a'u bwrw hwynt allan; ië, yn y dydd hwnw y dywedwch, O na fuasem wedi cofio yr Arglwydd ein Duw, yn y dydd y rhoddodd i ni ein cyfoeth, ac yna ni fuasent wedi myned yn llithrig, fel y collem hwynt; canys, wele, mae ein cyfoeth wedi myned oddiwrthym. Wele, yr ydym yn gosod offeryn yma, ac yn y boreu y mae wedi myned; ac wele, ein cleddyfau a gymmerir oddiwrthym yn y dydd y ceisiasom hwynt at ryfel. Ië, yr ydym wedi cuddio ein trysorau, ac y maent wedi llithro oddiwrthym, o herwydd melldith y tir. O na fuasem wedi edifarhau yn y dydd y daeth gair yr Arglwydd atom; canys wele, mae y tir wedi ei felldithio, a phob peth wedi myned yn llithrig, ac nis gallwn eu cadw hwynt. Wele, yr ydym wedi ein hamgylchynu gan gythreuliaid, ië, wedi ein hamgau o amgylch gan angyllion yr hwn sydd wedi ceisio dyfetha ein heneidiau. Wele, mae ein hanwireddau yn fawr. O Arglwydd, ai ni elli di droi ymaith dy lid oddiwrthym? A hyn fydd eich iaith chwi yn y dyddiau hyny. Eithr wele, mae eich dyddiau ymbrawf wedi myned heibio; gohiriasoch ddydd eich iachawdwriaeth, hyd nes y mae yn dragywyddol rhy ddiweddar, a'ch dinystr sydd wedi ei sicrhau; ië, canys chwi a geisiasoch holl ddyddiau eich bywyd am yr hyn nad allech ei gael; a cheisiasoch ddedyddwch wrth weithredu anwiredd, yr hyn beth sydd yn groes i natur y cyfiawnder hwnw ag sydd yn ein Pen mawr a thragywyddol. O chwi bobl y tir, na wrandawech ar fy ngeiriau. Ac yr wyf fi yn gweddio am i ddigter yr Arglwydd gael ei droi oddiwrthych, ac am i chwi edifarhau a chael eich achub.

Ac yn awr, darfu i Samuel, y Lamaniad, brophwydo llawer iawn o bethau yn ychwaneg, y rhai ni ellir eu hysgrifenu. Ac wele, efe a ddywedodd wrthynt, Wele, yr wyf yn rhoddi arwydd i chwi; canys pan, ddel pum mlynedd etto, ac wele, yna y daw Mab Duw i waredu yr holl rai a gredant yn ei enw. Ac wele, hyn a roddaf i chwi yn arwydd ar amser ei ddyfodiad; canys wele, bydd goleuni mawr yn y nef, yn gymmaint ag na fydd yn y nos cyn ei ddyfodiad ddim tywyllwch, hyd nes yr ymddengys i ddyn megys pe byddai yn ddydd, o ganlyniad bydd un dydd a nos, a dydd, megys pe byddai yn un dydd, ac na fyddai nos; a hyn a fydd i chwi yn arwydd; canys chwi a gewch wybod am godiad yr haul, ac hefyd am ei fachludiad; am hyny, hwy a gant wybod mewn sierwydd y bydd dau ddydd a nos; er hyny ni thywyllir y nos; a chaiff hono fod y nos cyn ei enedigaeth. Ac wele, cyfoda seren newydd. y fath un

na welsoch erioed o'r blaen; a hyn hefyd a gaiff fod yn arwydd i chwi. Ac wele, nid hyn yw'r cyfan; bydd llawer o arwyddion a rhyfeddodau, yn y nefoedd. A dygwydda y bydd i chwi oll ryfeddu, a synu, yn gymmaint ag y syrthiwyd i'r ddaear. A dygwydda i bwy bynag a gredo yn Mab Duw, i'r cyfryw gael bywyd tragywyddol. Ac wele, fel hyn y gorchymynodd yr Arglwydd i mi, trwy ei angel, ddyfod a dywedyd y peth hwn wrthych; i.e, efe a orchymynodd i mi brophwydo y pethau hyr wrthych; i.e, efe a ddywedodd wrthyf, Llefa wrth y bobl hyn, Edifarhewch a pharotowch ffordd yr Arglwydd. Ac yn awr, o herwydd fy mod yn Lamaniad, a'm bod wedi llefaru wrthych y geiriau a orchymynodd yr Arglwydd i mi, ac o herwydd eu bod yn galed yn eich erbyn chwi, yr ydych yn ddigllawn wrthyf, ac yn ceisio fy nyfetha, ac wedi fy mwrw allan o'ch plith. A chwi a gewch glywed fy ngeiriau, canys i'r dyben yma y daethym i ben muriau y ddinas hon, fel y gallech glywed a gwybod am farnedigaethau Duw, y rhai ydynt yn eich aros oblegid eich anwireddau, ac hefyd fel y gwypech am ammodau edifeirwch; ac hefyd fel y gwypech am ddyfodiad Iesu Grist, Mab Duw, Tad nef a daear, Creawdwr pob peth, o'r dechreuad; ac fel y gwypech am arwyddion ei ddyfodiad, i'r dyben fel y gallech gredu yn ei enw. Ac os ydych yn credu yn ei enw, chwi a edifarhewch am eich holl bechodau, fel trwy hyny y caffoch fadducant o honynt trwy ei deilyngdod ef. Ac wele, arwydd arall a roddaf i chwi; i.e, arwydd o'i farwolaeth; canys wele, diau y rhaid iddo farw, fel y del iachawdwriaeth; i.e, y mae yn gweddu iddo, ac yn dyfod yn anghenrheidiol iddo farw, er dwyn oddiamgylch adgyfodiad y meirw, fel trwy hyny y gellid dwyn dynion i bresennoldeb yr Arglwydd; i.e, wele, mae y farwolaeth hon yn dwyn oddiamgylch yr adgyfodiad, ac yn gwaredu holl ddynolryw o'r farwolaeth gyntaf; y farwolaeth ysbrydol hono i holl ddynolryw, trwy gwymp Adda, gan fod wedi eu tori ymaith o bresennoldeb yr Arglwydd, neu eu hystyried megys yn feirw, gyda' golwg ar bethau tymmorol a phethau ysbrydol. Eithr, wele, y mae adgyfodiad Crist yn gwaredu dynolryw, i.e, sef holl ddynolryw, ac yn eu dwyn yn ol i bresennoldeb yr Arglwydd; i.e, ac y mae yn dwyn oddiamgylch yr ammod o edifeirwch, sef pwy bynag a edifarhac, y cyfryw nis torir i lawr a'i fwrw i'r tân; eithr pwy bynag ni edifarhao, a dorir i lawr a'i fwrir i'r tân; ac yno y daw arnynt drachefn farwolaeth ysbrydol, i.e, ail farwolaeth, canys torir hwynt ymaith drachefn gyda golwg ar bethau perthynol i gyfiawnder: am hyny, edifarhewch, edifarhewch chwi, rhag trwy wybod y pethau hyn, ac heb eu gwneuthur, y goddefwch i'ch hunain ddyfod dan gondemniad, a chael eich dwyn i lawr i'r ail farwolaeth hon. Eithr, wele, megys y dywedais wrthych ynghylch arwydd arall, arwydd o'i farwolaeth, wele, yn y dydd hwnw y dyoddefa efe farwolaeth, y tywyllir yr haul ac y gwrthoda roddi ei oleuni i chwi; ac hefyd y lleuad,

a'r sêr; ac ni fydd dim goleuni ar wyneb y tir hwn, ië, o'r amser y dyoddefa farwolaeth, dros yspaid tri diwrnod, hyd yr amser yr adgyfoda drachefn oddiwrth y meirw; ië, ar yr amser y rhydd i fyny yr ysbryd, y bydd taranau a mellt am yspaid llawer o oriau, a'r ddaear a ysgydwa ac a gryna, a'r creigiau ag ydynt ar wyneb y ddaear hon, y rhai ag sydd uwchlaw y ddaear ac islaw y ddaear, y rhai a wyddoch ydynt ar y pryd hwn yn gyfain, neu ag sydd â'r rhan fwyaf o honynt yn gyfangorff, a dorir i fyny; ië, hwy a rwygir yn y canol, a cheir hwynt byth ar ol hyny yn wrymiau ac yn holltau, ac yn ddarnau drylliedig ar wyneb yr holl ddaear; ië, oddiar y ddaear ac islaw. Ac wele, bydd tymhestloedd mawrion, a chaiff llawer o fynyddoedd eu gostwng, yn gyffelyb i ddyffryn; a bydd llawer o leoedd a elwir yn awr yn ddyffrynnoedd, y rhai a ddeuant yn fynyddoedd, uchder pa rai fydd yn fawr. A llawer o briffyrdd a dorir i fyny, a llawer o ddinasoedd a ddeuant yn anghyfnedd, a llawer o feddau a agorir, ac a roddant i fyny eu meirw; a llawer o saint a ymddangosant i amryw. Ac wele, felly y llefarodd yr angel wrthyf; canys efe a ddywedodd wrthyf, y buasai taranau a mellt am yspaid llawer o oriau; ac efe a ddywedodd wrthyf, mai tra y parhai y taranau a'r mellt, a'r dymhestl, y buasai y pethau hyn, ac y gorehuddiai tywyllwch wyneb yr holl ddaear, am yspaid tri diwrnod. A'r angel a ddywedodd wrthyf, y cai llawer welod pethau mwy nâ'r rhai hyn, i'r dyben iddynt gredu y deuai yr arwyddion a'r rhyfeddodau hyn oddiamgylch, ar holl wyneb y tir hwn; i'r dyben na fyddai un achos i anghrediniaeth yn mhlith meibion dynion; a hyny i'r dyben fel y gallai pwy bynag a gredai, gael eu hachub, a phwy bynag na chredai, gael barnedigaeth gyfiawn arnynt; ac hefyd, os condemnir hwy, y dygont arnynt eu condemnad eu hunain. Ac yn awr, cofiwch, cofiwch, fy mrodyr, fod pwy bynag sydd yn trengu, yn trengu iddo ei hun; a phwy bynag sydd yn gweithredu anwiredd, yn ei weithredu iddo ei hun; canys wele, yr ydych chiwi yn rhyddion; caniateir i chiwi weithredu drosod eich hunain; canys wele, y mae Duw wedi rhoddi gwybodaeth i chiwi, ac wedi eich gwneuthur yn rhyddion; y mae wedi rhoddi i chiwi fel y galloch adnabod y da oddiwrth y drwg, ac wedi rhoddi i chiwi fel y galloch ddewis bywyd neu farwolaeth, a chiwi a ellwch wneuthur da a chael eich adferu at yr hyn sydd dda, neu gael yr hyn sydd dda wedi ei adferu i chiwi; neu gellwch wneuthur drwg, a chael yr hyn sydd ddrwg wedi ei adferu i chiwi. Ac yn awr, fy anwyl frodyr, wele, yr wyf yn traethu wrthyf, oni edifarhewch, eich tai a adewir i chiwi yn anghyfnedd; ië, oni edifarhewch, eich gwragedd a gant achos mawr i alaru yn y dydd y rhoddant sugn; canys chiwi a gynnygiwch ffoi, ac ni fydd lle o ddiangia; ië, a gwae y rhai beichiog, canys hwy a fyddant drymion, ac nis gallant ffoi; am hyny, hwy a sathrir i lawr, ac a adewir i drengu; ië, gwae y bobl hyn y rhai a elwir pobl Nephi, oni

edifarhant pan welant yr holl arwyddion a'r rhyfeddodau a ddangosir iddynt; canys wele, hwy a fuont yn bobl etholedig yr Arglwydd; ië, pobl Nephi a garodd efe, ac hefyd efe a'u ceryddodd; ië, yn nyddiau eu hanwiredd y ceryddodd hwynt, o herwydd ei fod yn eu caru. Eithr, wele, fy mrodyr, efe a gasâodd y Lamaniaid, o herwydd eu gweithredoedd a fuont yn ddrwg yn wastadol: a hyn o herwydd anwiredd traddodiad eu tadau. Eithr wele, daeth iachawdwriaeth atynt hwy, trwy bregethiad y Nephiad; ac i'r dyben yma yr estynnodd yr Arglwydd eu dyddiau. Ac mi a fynwn i chwi sylwi fod y rhan fwyaf o honynt ar lwybr eu dyledswydd, a'u bod yn rhodio yn wyliaidwrus gerbron Duw, ac yn gofalu cadw ei orchymynion, a'i ddeddfau, a'i farnedigaethau, yn ol cyfraith Moses. Ië, meddaf wrthyh, mae y rhan fwyaf o honynt yn gwnethur hyn, ac y maent yn ymdrech, gyda diwydrwydd diflino, fel y gallont ddwyn y gweddill o'u brodyr i wybodaeth o'r gwirionedd; am hyny, y mae llaweroedd ag ydynt yn ychwanegu at eu rhifedi yn feunyddiol. Ac wele, chwi a wyddoch o honoch eich hunain, oblegid chwi a'i gwelsoch, fod cynnifer o honynt ag a ddygir i wybodaeth o'r gwirionedd, ac i adnabod traddodiadau drygionus a ffaidd eu tadau, ac a dywysir i gredu yr ysgrythyrau santaidd, ië, prophwydoliaethau y prophwydi santaidd, ag sydd yn ysgrifenedig, y rhai a'u tywysant at ffydd yn yr Arglwydd, ac i edifeirwch, yr hyn ffydd ac edifeirwch a ddwg gyfnewidiad calon iddynt;—ië, cynnifer ag sydd wedi dyfod hyd at hyn, chwi a wyddoch o honoch eich hunain, ydynt gadarn a diysgog yn y ffydd, ac yn yr hyn beth y gwnaethwyd hwynt yn rhyddion. A chwi a wyddoch hefyd eu bod wedi claddu eu harfau rhyfel, ac ofnant eu cymmeryd i fyny, rhag mewn rhyw fodd iddynt bechu; ië, gellwch weled eu bod yn ofni pechu; canys wele, goddefant i'w hunain gael eu sathru i lawr a'u lladd gan eu gelynion, ac ni chyfodant eu cleddyfau yn eu herbyn; a hyn o herwydd eu ffydd yn Nghrist. Ac yn awr, o herwydd eu diysgogrwydd pan yn credu yn y peth hwnw a gredant; canys oblegid eu cadernid wedi iddynt gael unwaith eu goleuo, wele, yr Arglwydd a'u bendithia hwynt, ac a estyna eu dyddiau, er eu holl anwiredd; ië, hyd y nod pe methent mewn anghrediniaeth, yr Arglwydd a estyna eu dyddiau hyd nes delo yr amser y llefarwyd am dano gan ein tadau, ac hefyd gan y prophwyd Zenos, ac amryw brophwydi ereill, ynghylch adferiad ein brodyr, y Lamaniaid, drachefn, i wybodaeth o'r gwirionedd; ië, meddaf wrthyh yn yr amseroedd diweddaf, yr estynwyd addewidion yr Arglwydd tuag at ein brodyr, y Lamaniaid; ac er yr amryw gystuddiau a gânt, ac er y cânt eu gyru yn ol a blaen ar wyneb y ddaear, a'u hela, a'u taraw, a'u gwasgaru ar led, heb le o ddiogelwch, yr Arglwydd a fydd drugarog wrthynt; ac y mae hyn yn ol y y brophwydoliaeth, y dygir hwynt i'r wir wybodaeth, yr hon yw y wybodaeth o'u Gwaredwr, a'u Bugail mawr a gwirionedd-

ol, ac y cyfrifir hwynt yn mysg ei ddefaid. Gan hyny, yr wyf yn dywedyd wrthych, y bydd yn well arnynt hwy nag arnoch chiwi, oni edifarhewch. Canys wele, pe buasai y gweithredoedd nerthol a ddangoswyd i chiwi, yn cael eu dangos iddynt hwy; ie, iddynt hwy ag ydynt wedi methu mewn anghrediniaeth o herwydd traddodiadau eu tadau, chiwi a ellwch weled o honoch eich hunain, na wnaent byth drachefn fethu mewn anghrediniaeth; am hyny, medd yr Arglwydd, ni lwyr ddinystriaf hwynt, eithr mi a beraf iddynt yn nydd fy noethineb, ddychwelyd ataf drachefn, medd yr Arglwydd. Ac yn awr, wele, medd yr Arglwydd, ynghylch pobl y Nephiad, os na edifarhant, a gofalu gwneuthur fy cwyllys, mi a'u llwyr ddinystriaf hwynt, medd yr Arglwydd, o herwydd eu hanghrediniaeth, yn ngwyneb yr aml weithredoedd nerthol a wnaethym yn eu plith; a chan sicred ag mai byw yr Arglwydd, y pethau hyn a fyddant, medd yr Arglwydd.

Ac yn awr, dygwyddodd fod llawer yn clywed geiriau Samuel, y Lamaniad, y rhai a lefarodd ar ben muriau y ddinas. A chynnifer ag a gredasant ei air, a aethant ac a geisiasant Nephi; ac ar ol iddynt ddyfod allan a'i gael ef, hwy a gyffesant iddo eu pechodau ac nis gwadent, gan ddymuno cael eu bedyddio i'r Arglwydd. Eithr cynnifer ag ni chredent yn ngeiriau Samuel, oeddynt ddigllawn wrtho; a hwy a dafasasant geryg ato i ben y mur, ac amryw hefyd a saethasant saethau ato, pan yr oedd yn sefyll ar y mur; eithr yr oedd ysbryd yr Arglwydd gydag ef, yn gymmaint ag nas gallent ei daraw â'u ceryg, nac â'u saethau. Yn awr, pan welsant hwy hyn, nas gallent ei daraw ef, yr oedd llawer yn ychwaneg yn credu yn ei eiriau, yn gymmaint ag iddynt fyned ymaith at Nephi i gael eu bedyddio. Canys, wele, yr oedd Nephi yn bedyddio, ac yn prophwydo, ac yn pregethu, gan waeddi edifeirwch wrth y bobl; gan ddangos arwyddion a rhyfeddodau; gwneuthur gwyrthiau yn mhllith y bobl, fel y gallent wybod fod yn rhaid i Grist ddyfod ar fyrder; gan fynegi wrthynt am bethau ag oedd yn rhaid eu dyfod ar fyrder, fel y gwypent ac y cofient yn amser eu dyfodiad eu bod wedi eu hysbysu iddynt yn mlaenllaw, i'r dyben iddynt gredu; am hyny, cynnifer ag a gredent yn ngeiriau Samuel, a aethant ato ef i gael eu bedyddio, canys hwy a ddaethent gan edifarhau a chyffesu eu pechodau. Eithr y rhan fwyaf o honynt ni chredent yn ngeiriau Samuel; gan hyny, pan welsant nad allent ei daraw ef â'u ceryg a'u saethau, hwy a waeddasant ar eu cadbeniaid, gan ddywedyd, Daliwch y dyn hwn a rhwymwch ef, canys, wele, y mae ganddo ddiabol; ac o herwydd gallu y diabol yr hwn sydd ynddo, nis gallwn ei daraw ef â'n ceryg a'n saethau; am hyny, daliwch a rhwymwch ef, ac ymaith ag ef. A phan aethant i osod dwylaw arno, wele, efe a fwricdd ei hun i lawr oddiar y mur, ac a ffodd allan o'u tiroedd, ie, sef i'w wlad ei hun; ac a ddechreuodd bregethu a phrophwydo yn mhllith ei bobl ei hun. Ac wele, nis clywyd am dano byth mwyach yn

mhlith y Nephiaid; ac felly yr oedd achosion y bobl. Ac felly y terfynodd y chwechfed flwyddyn a phedwar ugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. Ac felly hefyd y terfynodd y seithfed flwyddyn a phedwar ugain o deyrnasiad y Barnwyr, y rhan fwyaf o'r bobl yn aros yn eu balchder a'u drygioni, a'r rhan leiaf yn rhodio yn fwy gwyliadwrus gerbron Duw. A dyma hefyd oedd eu cyflyrau, yn yr wythfed flwyddyn a phedwar ugain o deyrnasiad y Barnwyr. Ac nid oedd ond ychydig o gyfnewidiad yn achosion y bobl, oddigerth fod y bobl yn dechreu caledu mwy mewn drygioni, a gwneuthur mwy-fwy o'r hyn ag oedd yn groes i orchymynion Duw, yn y nawfed flwyddyn a phedwar ugain o deyrnasiad y Barnwyr.

Eithr dygwyddodd yn y ddegfed flwyddyn a phedwar ugain o deyrnasiad y Barnwyr, fod arwyddion mawr yn cael eu rhoddi i'r bobl, a rhyfeddodau; a geiriau y prophwydi a ddechreuasant gael eu cyflawni; ac ymddangosodd angylion i ddynion, dynion doeth, ac a fynegasant iddynt newyddion da o lawenydd mawr; felly yn y flwyddyn hon y dechreuodd yr ysgrythyrau gael eu cyflawni. Er hyny, y bobl a ddechreuasant galedu eu calonau, yr oll oddieithr y rhan fwyaf grediniol o honynt, o'r Nephiaid, ac o'r Lamaniaid hefyd, ac a ddechreuasant ymddibynu ar eu nerth eu hunain, ac ar eu doethineb eu hunain, gan ddywedyd, Gallant fod wedi amcennu rhai pethau yn iawn, yn mhlith cynnifer; eithr wele, gwyddom nas gall yr holl weithredoedd mawrion a rhyfedd hyn y llefarwyd am danynt, ddyfod i ben. A hwy a ddechreuasant ymresymu ac ymddadleu yn mhlith eu gilydd, gan ddywedyd nad yw yn rhesymol fod y fath fôd â Christ i ddyfod; pe felly, ac yntau yn Fab Duw, Tad nef a daear, fel y llefarwyd, pahan na ddengys efe ei hun i ni, yn gystal ag iddynt hwy y rhai a fyddant yn Jerusalem? Ie, pahan na ddengys efe ei hun yn y tir hwn, yn gystal ag yn nhir Jerusalem? Eithr wele, ni a wyddom mai traddodiad drygionus yw hwn, a drosglwyddwyd i waered i ni gan ein tadau, er achosi i ni gredu mewn rhyw beth mawr a rhyfeddol ag a ddeuai i ben, ond nid yn ein plith ni, eithr mewn gwlad sydd yn mhell iawn, gwlad na adwaenwn; gan hyny, gallant ein cadw ni mewn anwybodaeth, canys nis gallwn weled a'n llygaid ein hunain eu bod yn wir. A hwy, trwy gywreinrwydd cyfrwys a dirgelaidd yr un drwg, a weithredant ryw ddirgelweh mawr, ag nas gallwn ni ei ddeall, yr hwn a'n ceidw ni i lawr i fod yn weision i'w geiriau hwynt, ac hefyd iddynt hwythau, canys yr ydym yn ymddibynu arnynt hwy i ddysgu i ni y gair; ac felly y cadwant ni mewn anwybodaeth, os ymollyngwn iddynt, holl ddyddiau ein bywyd. A llawer o bethau yn ychwaneg a ddychymmygai y bobl yn eu calonau, y rhai oeddynt ofer a ffol; ac yr oeddynt wedi eu terfysgu yn fawr, canys yr oedd satan yn eu cynhyrfu i weithredu anwiredd yn barhaus; ie, elai o amgylch, gan daenu chwedlau ac amrafaelion, ar hyd holl wyneb y tir, fel y caledai galonau y bobl yn erbyn yr hyn oedd dda, ac

yn erbyn yr hyn a ddeuai; ac er yr holl arwyddion a'r rhyfeddodau a weithredwyd yn mhlith pobl yr Arglwydd, a'r amryw wyrthiau a gyflawnwyd ganddynt, yr oedd satan wedi cael gafael mawr ar galonau y bobl, ar holl wyneb y tir. Ac felly y terfynodd y ddegfed flwyddyn a phedwar ugain o deyrnasiad y Barnwyr ar bobl Nephi. Ac felly y terfynodd llyfr Helaman, yn ol cof-lyfr Helaman a'i feibion.

LLYFR NEPHI,

MAB NEPHI, YR HWN OEDD FAB HELAMAN.

PENNOD I.

Ac Helaman oedd fab Helaman, yr hwn oedd fab Alma, yr hwn oedd fab Alma, disgynydd o Nephi, yr hwn oedd fab Lehi, yr hwn a ddaeth allan o Jerusalem yn y flwyddyn gyntaf o deyrnasiad Zedekiah, brenin Judah.

YN awr, dygwyddodd fod yr unfed flwyddyn ar ddeg a phedwar ugain wedi myned heibio, a bod chwe chan mlynedd o'r amser y gadawodd Lehi Jerusalem; ac yr oedd yn y flwyddyn pan yr oedd Lachoneus yn brif farnwr a llywodraethwr ar y tir. Ac yr oedd Nephi, fab Helaman, wedi ymadael allan o dir Zarahemla, ac wedi rhoddi gorchymyn i'w fab Nephi, yr hwn oedd ei fab hynaf, ynghylch y llafnau pres, a'r holl gof-lyfrau ag oedd wedi eu cadw, a'r holl bethau hyny a gadwyd yn gyssegredig, oddiar ymadawiad Lehi allan o Jerusalem; yna efe a ymadawodd o'r tir, ac i ba le yr aeth, nis gŵyr neb; a'i fab Nephi a gadwodd y cof-lyfrau yn ei le, i.e. hanes y bobl hyn.

A bu yn nechreu y ddeuddegfed flwyddyn a phedwar ugain, i brophwydoliaethau y prophwydi ddechreu cael eu cyflawni yn llwyrach; canys dechreuodd fod arwyddion mwy a gwyrtthiau mwy yn cael eu cyflawni yn mhlith y bobl. Eithr yr oedd rhai a ddechreuent ddywedyd fod yr amser wedi pasio i'r geiriau gael eu cyflawni, y rhai a lefarwyd gan Samuel, y Lamaniad. A hwy a ddechreuent orfoleddu uwchben eu brodyr, gan ddywedyd, Wele, aeth yr amser heibio, ac nid yw geiriau Samuel wedi eu cyflawni; am hyny, mae eich llawenydd a'ch ffydd chwi ynghylch y peth hwn, wedi bod yn ofer. A bu iddynt wneuthur cynhwrf mawr trwy y tir; a'r bobl ag oedd yn credu a ddechreuent fod yn drist iawn, rhag trwy ryw fodd na ddeuai i ben y pethau hyny a lefarwyd. Eithr wele, hwy a ddysgwyliant yn ddiysgog am y dydd hwnw, a'r nos hono, a'r dydd hwnw, y rhai a fyddent megys un dydd, fel pe na fyddai nos, fel y gallent wybod na fu eu ffydd yn ofer.

Yn awr, dygwyddodd fod dydd wedi ei neillduo gan yr anghredinwyr, i'r holl rai a gredent yn y traddodiadau hyny gael eu gosod i farwolaeth, os na ddygwyddai yr arwydd a roddwyd gan Samuel y prophwyd. Yn awr, dygwyddodd pan welodd Nephi, mab Nephi, y drygioni hwn o eiddo ei bobl, i'w galon fod yn drist iawn. A bu iddo fyned allan ac ymgrymu i lawr ar y ddaear, a galw yn nerthol ar ei Dduw, ar ran ei bobl; i.e. y rhai ag oeddynt ynghylch cael eu dinystrio o herwydd eu flydd yn nhraddodiad eu tadau. A bu iddo alw yn nerthol ar yr Arglwydd, trwy y dydd; ac wele, llef yr Arglwydd a ddaeth ato, gan ddywedyd, Dyrchafa dy ben ac ymgysura, canys wele, mae yr amser wrth law, a'r nos hon y caiff yr arwydd ei roddi, ac y fery yr wyf fi yn dyfod i'r byd, i ddangos i'r byd y cyflawnaf yr hyn oll a achosais i gael ei lefaru trwy enau fy mhrophwydi santaidd. Wele, yr wyf fi yn dyfod at fy eiddo fy hun, i gyflawni pob peth a hysbysais i blant dynion, er seiliad y byd, ac i wneuthur ewyllys y Tad, a'r Mab; y Tad, o'm plegid i, a'r Mab, oblegid fy nghnawd. Ac wele, mae yr amser wrth law, a'r nos hon y rhoddir yr arwydd.

A bu i'r geiriau a ddaeth at Nephi gael eu cyflawni, yn ol fel y lefarwyd hwynt; canys, wele, ar fachludiad yr haul, nid oedd dim tywyllwch; a'r bobl a ddechreuasant ryfeddu, o herwydd nad oedd tywyllwch pan ddaeth y nos. A llaweroedd o'r rhai nad oeddynt wedi credu geiriau y prophwydi, a syrthiasant i'r ddaear, ac a aethant fel pe byddent wedi marw, canys hwy a wyddent fod y cyllun mawr o ddinystr ag oeddynt wedi osod i'r rhai a gredent yn ngair y prophwydi, wedi cael ei rwystro; canys yr oedd yr arwydd a roddwyd eisoes wrth law; a hwy a ddechreuasant wybod fod yn rhaid i Fab Duw ymddangos ar fyrder; i.e. yn fyr, yr oedd yr holl bobl ar wyneb yr holl ddaear, o'r gorllewin i'r dwyrain, yn y tir gogleddol ac yn y tir deheuol, wedi rhyfeddu mor fawr, hyd nes y syrthiasant i'r ddaear; canys hwy a wyddent fod y prophwydi wedi tystiolaethu am y pethau hyn dros lawer o flynyddau, a bod yr arwydd a roddwyd eisoes wrth law; a hwy a ddechreuasant ofni oblegid eu hanwiredd a'u hanghrediniaeth.

A dygwyddodd na fu dim tywyllwch yr holl nos hono, eithr yr oedd mor oleu â phe buasai yn ganol dydd. A bu i'r haul godi yn y boreu drachefn, yn ol ei drefn reolaidd; a hwy a wyddent mai y diwrnod hwnw y cawsai yr Arglwydd ei eni, o herwydd yr arwydd a roddwyd. A daeth oddiamgylch bob peth, i.e. bob iot, yn ol geiriau y prophwydi. A bu hefyd i seren newydd ymddangos, yn ol y gair. A bu o'r pryd hwn allan, i gelwyddau ddechreu cael eu danfon allan i blith y bobl, gan satan, er caledu eu calonau, i'r dyben iddynt beidio credu yn yr arwyddion a'r rhyfeddodau hyny a welsant; ond er y celwyddau a'r twyll hyn, credodd y rhan fwyaf o'r bobl, a dychwelwyd hwynt at yr Arglwydd. A bu i Nephi fyned allan yn mblith y bobl, ac amryw creill hefyd, gan fedyddio i edifeirwch,

yn yr hyn yr oedd mawr faddeuant pechodau. Ac felly y dechreuodd y bobl drachefn gael heddwch yn y tir; ac nid oedd dim amrafaelion, oddieithr rhyw ychydig a ddechreuasant bregethu, gan ymdrechhu profi trwy yr ysgrythyrau, nad oedd inwyach yn anghenrheidiol cadw cyfraith Moses. Yn awr, hwy a gyfeiliorrent yn y peth hwn, gan nad oeddynt yn deall yr ysgrythyrau. Eithr dygwyddodd yn fuan iddynt gael eu dychwelyd, a'u hargyhoeddi o'r cyfeiliornad ag oeddynt ynddo, canys amlygwyd iddynt nad oedd y gyfraith etto wedi ei chyflawni, a bod yn rhaid iddi gael ei chyflawni bob iot; i.e. daeth y gair atynt fod yn rhaid iddi gael ei chyflawni; i.e. na chai un iot na thipyn fyned heibio hyd nes y cyflawnid hi oll: gan hyny, yn y flwyddyn hon, hwy a ddygwyd i wybodaeth o'u cyfeiliornad, a chyffesasant eu beiau. Ac felly y ddeuddegfed flwyddyn a phedwar ugain a aeth heibio, gan ddwyn newyddion da i'r bobl, oblegid yr arwyddion a fu, yn ol geiriau prophwydoliaeth yr holl brophwydi santaidd.

A bu i'r drydedd flwyddyn ar ddeg a phedwar ugain hefyd fyned heibio mewn heddwch, oddieithr fod yr yspeilwyr Gadiantonaidd, y rhai a drigent ar y mynyddoedd, yn aflonyddu y tir; canys yr oedd eu hamddiffynfeydd a'u dirgel-leoedd mor gedyrn, fel nas gallai y bobl eu gorchfygu hwynt; am hyny, hwy a gyflawnent amryw lofruddiaethau, ac a wnaent laddfa fawr yn mhlith y bobl. A bu yn y bedwaredd flwyddyn ar ddeg a phedwar ugain, iddynt gynnyddu i raddau mawr, oblegid yr oedd llawer o ymneillduwyr oddiwrth y Nephiaid yn ffoi atynt, yr hyn oedd yn achosi tristwch mawr i'r Nephiaid hyny ag oedd yn aros yn y tir; ac yr oedd hefyd achos o fawr dristwch yn mhlith y Lamaniaid; canys, wele, yr oedd ganddynt lawer o blant yn tyfu i fyny ac yn dechreu cryfhau mewn blynyddau, hyd nes dyfod i wneuthur drostynt eu hunain, ac arweiniwyd hwynt ymaith gan rai ag oedd yn Zoraniaid, trwy eu celwyddau a'u geiriau gwenieithus, i ymuno â'r yspeilwyr Gadiantonaidd hyny: ac felly y cystuddiwyd y Lamaniaid hefyd, ac y dechreuasant leihau o ran eu ffydd a'u cyfiawnder, o herwydd drygioni y genedlaeth oedd yn cyfodi.

A bu mai felly yr aeth heibio y bynthegefed flwyddyn a phedwar ugain hefyd, a'r bobl a ddechreuasant anghoffio yr arwyddion a'r rhyfeddodau hyny a glywsant, a dechreuasant fod yn llai-lai synedig oblegid arwydd neu ryfeddod o'r nefoedd, yn gymmaint ag iddynt ddechreu fod yn gelyd yn eu calonau, a dall yn eu meddyliau, a dechreu anghredu yr hyn oll ag oeddynt wedi clywed a gweled, gan ddychymmygu rhyw beth ofer yn eu calonau, ei fod wedi ei gyflawni gan ddynion, a thrwy allu y diafol, er arwain ymaith a thwylo calonau y bobl; ac felly y meddiannodd satan galonau y bobl drachefn, yn gymmaint ag iddo ddallu eu llygaid, a'u harwain ymaith i gredu fod athrawiaeth Crist yn beth ofer a ffol.

A bu i'r bobl ddechreu cynnyddu mewn drygioni a ffeidd-

dra; ac ni chredent y rhoddid dim ychwaneg o arwyddion new ryfeddodau; a satan a aeth oddiamgylch, gan arwain ymaith galonau y bobl, gan eu tentio, ac achosi iddynt wneuthur drygioni mawr yn y tir. Ac felly yr aeth heibio yr unfed flwyddyn ar bymtheg a phedwar ugain; ac hefyd y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg a phedwar ugain; ac hefyd y ddeunawfed flwyddyn a phedwar ugain; ac hefyd y bedwaredd ar bymtheg a phedwar ugain; ac hefyd yr oedd can mlynedd wedi myned heibio, oddiar ddyddiau Mosiah, yr hwn oedd yn frenin ar bobl y Nephiaid. Ac yr oedd clwch chant a naw mlynedd wedi myned heibio, er pan adawodd Leli Jerusalem; ac yr oedd naw mlynedd wedi myned heibio, er yr amser y rhoddwyd yr arwydd, am yr hon y llefarwyd gan y prophwydi, y deuai Crist i'r byd. Yn awr, dechreuodd y Nephiaid gyfrif eu hamser o'r cyfnod hwn pan roddwyd yr arwydd, neu o ddyfodiad Crist: gan hyny, yr oedd naw mlynedd wedi myned heibio, ac nid oedd Nephi, yr hwn oedd tad Nephi, yr hwn oedd a gofal y cof-lyfrau, wedi dychwelyd i dir Zarahemla, ac nis gellid ei gael mewn un man yn yr holl dir.

A bu i'r bobl aros o hyd mewn drygioni, yn ngwyneb y mawr bregethu a'r prophwydo a ddanfonwyd i'w plith; ac felly yr aeth heibio y ddegfed flwyddyn hefyd; a'r unfed flwyddyn ar ddeg hefyd a aeth heibio mewn drygioni. A bu yn y drydedd flwyddyn ar ddeg, ddechreu fod rhyfeloedd ac amrafaelion trwy yr holl dir; canys yr oedd yr yspeilwyr Gadiantonaidd wedi myned mor lliosog, ac yn lladd cynnifer o'r bobl, ac yn anrheithio cynnifer o ddinasoedd, ac yn taenu cynmair o farwolaeth a chyflafan trwy y tir, nes yr aeth yn anghenrheidiol i'r holl bobl, y Nephiaid a'r Lamaniaid, gymmeryd arfau yn eu herbyn; am hyny, yr holl Lamaniaid ag oedd wedi eu dychwelyd at yr Arglwydd, a ymunasant â'u brodyr, y Nephiaid, ac a orfodwyd, er diogelwch eu bywydau, a'u gwragedd a'u plant, i gymmeryd arfau yn erbyn yr yspeilwyr Gadiantonaidd hyny; ie, ac hefyd i amddiffyn eu hiawnderau, a breintiau eu heglwys, a'u haddoliad, a'u rhyddid. A dygwyddodd cyn i'r drydedd flwyddyn ar ddeg hon fyned heibio, i'r Nephiaid gael eu bwgwth â llwyr ddinyst, o herwydd y rhyfel hwn, ag oedd wedi myned yn dra blin. A bu i'r Lamaniaid hyny a ymunasant a'r Nephiaid, gael eu cyfrif yn mhlith y Nephiaid: a'u melldith a gymmerwyd oddi arnynt, a daeth eu croen yn wŷn megys y Nephiaid; a'u gwyr ieuaine a'u merched a ddaethant yn dra theg, ac a gyfrifwyd yn mhlith y Nephiaid, ac a alwyd yn Nephiaid. Ac felly y terfynodd y drydedd flwyddyn ar ddeg.

A bu yn nechreu y bedwaredd flwyddyn ar ddeg, i'r rhyfel rhwng yr yspeilwyr a phobl Nephi barhau, a myned yn dra blin; er hyny, cafodd pobl Nephi beth mantais ar yr yspeilwyr, yn gymmair ag iddynt eu gyru yn ol o'u tiroedd i'r mynyddoedd, ac i'w lleoedd dirgel. Ac felly y terfynodd y bedwaredd

flwyddyn ar ddeg. Ac yn y bymthegfed flwyddyn, daethant allan yn erbyn pobl Nephi: ac o herwydd drygioni pobl Nephi, a'u hamryw amrafaelion ac ymraniadau, yr yspeilwyr Gadian-tonaidd a gawsant lawer o fanteision arnynt hwy. Ac felly y terfynodd y bymthegfed flwyddyn, ac felly yr oedd y bobl mewn sefyllfa o amryw gystuddiau; ac yr oedd cleddyf dinystr yn hongian uwch eu penau, yn gymmaint â'u bod ynghylch cael eu taraw i lawr ganddo, a hyn o herwydd eu hanwiredd.

PENNOD II.

Ac yn awr, dygwyddodd yn yr unfed flwyddyn ar bymtheg oddiar ddyfodiad Crist, i Lachoneus, llywodraethwr y tir, dderbyn epistol oddiwrth flaenor a llywodraethwr y llu hwn o yspeilwyr; a'r rhai hyn oedd y geiriau a ysgrifenyddyd, gan ddywedyd, Ardderchocaf Lachoneus, a phrif-lywodraethwr y tir, wele, yr wyf yn ysgrifenu yr epistol hwn atat, ac yn rhoddi i ti ganmoliaeth fawr iawn oblegid dy ddiysgogrwydd, ac hefyd diysgogrwydd dy bobl, yn amddiffyn yr hyn a dybiwch yw eich iawnderau a'ch rhyddid; ie, yr ydych chi yn sefyll yn dda, megys pe byddech yn cael eich cynnal gan law Duw, wrth amddiffyn eich rhyddid, a'ch eiddo, a'ch gwlad, neu yr hyn a alwch felly. Ac ymddengys yn drueni i mi, ardderchocaf Lachoneus, dy fod mor ffol ac annoeth â thybied y gelli sefyll yn erbyn cynnifer o wyr dewr, ag ydynt wrth fy ngorchymyn i, y rhai ydynt y pryd hwn yn sefyll yn arfog, ac yn dysgwyl yn awyddus iawa am y gair, Ewch i waered ar y Nephiad, a dinystriwch hwynt. A minnau, gan wybod am eu hysbryd anorchfygol, ac wedi eu profi ar faes y frwydr, ac yn gwybod am eu casineb bythol tuag atoch chi, o herwydd eich aml gamdriniaethau tuag atynt, am hyny pe deuent i waered yn eich erbyn, hwy a ymwelent â chi â llwyr ddinystr; am hyny, mi a ysgrifena i yr epistol hwn, gan ei selio â'm llaw fy hun, gan deimlo dros eich lleshad, o herwydd eich diysgogrwydd yn yr hyn a gredwch sydd yn iawn, a'ch ysbryd godidog ar faes y frwydr; am hyny yr wyf yn ysgrifenu atoch, i ddimuno arnoch roddi i fyny i'm pobl hyn, eich dinasoedd, eich tiroedd, a'ch etifeddiaethau, yn hytrach nag iddynt hwy ymweled â chi â'r cleddyf, ac i ddinystr ddyfod arnoch; neu, mewn geiriau ereill, rhoddwch eich hunain i fyny i ni, ac ymunwch â ni, a deuwch yn adnabyddus â'n gweithredoedd dirgel-aidd, gan ddyfod yn frodyr i ni, fel y byddoch megys minnau; nid ein caethweision, eithr ein brodyr, a chyfranogion o'n holl eiddo. Ac wele, yr wyf yn tyngu wrthyh, os gwnewch hyn, gyda llw, na ddyfethir chi; eithr os na wnewch hyn, yr wyf yn tyngu wrthyh, gyda llw, mai mis i fory, y gorchymynaf i'm byddinoedd ddyfod i waered yn eich erbyn, ac ni chant attal eu llaw, ac ni chant eich arbed, eithr eich lladd, a gadael

i'r cleddyf syrthio arnoch, i'e, hyd nes y difodir chwi. Ac wele' myfi yw Giddianhi; a myfi yw llywodraethwr y gymdeithas ddirgelaid hon o eiddo Gadianton; yr hon gymdeithas, a'i gweithredoedd, a wn sydd yn dda; ac y maent o amseriad cyn-tefig, ac wedi eu trosglwyddo i waered i ni. Ac yr wyf yn ysgrifenu yr epistol hwn atat ti, Lachoneus, ac yn gobeithio y gwnewch rodidi i fyny e'ch tiroedd, a'ch meddiannau, heb dywallt gwaed, fel y gallo fy mhobl hyn gael yn ol eu hiawnderau a'u llywodraeth, y rhai ydynt wedi ymneillduo oddiwrthy, o herwydd eich drygioni yn cadw oddi wrthynt eu hawl o lywodraethu; ac oni wnewch hyn, mi a ddialaf eu cam. Myfi yw Giddianhi.

Ac yn awr, dygwyddodd pan dderbyniodd Lachoneus yr epistol hwn, iddo ryfeddu yn fawr, oblegid eofndra Giddianhi yn hawlio meddiant o dir y Nephiaid, ac hefyd yn bwgwth y bobl a dial cam y rhai na dderbyniasant un cam, oddieithr eu bod wedi gwneuthur cam â hwynt eu hunain, trwy ymneillduo ymaith at yr yspeilwyr drygionus a ffaidd hyny. Yn awr, wele, yr oedd y Lachoneus hwn, y llywodraethwr, yn ddyn cyfiawn, ac nis gallai gael ei ddychrynu gan ofynion a bygythiadau yspeiliwr; am hyny, ni wrandawodd efe ar epistol Giddianhi, llywodraethwr yr yspeilwyr, eithr perodd i'w bobl alw ar yr Arglwydd am nerth erbyn yr amser y deuai yr yspeilwyr i waered yn eu herbryn hwynt; i'e, efe a ddanfonodd gyhoeddiad yn mhlith yr holl bobl, am iddynt gasglu ynghyd eu gwragedd, a'u plant, eu da a'u defaid, a'u holl eiddo, oddieithr eu tir, i'r un lle. Ac efe a achosodd i amddiffynfeydd gael eu hadeiladu oddiamgylch iddynt, ac i'w cadernid fod yn fawr iawn. Ac achosodd fod byddinoedd, o'r Nephiaid ac o'r Lamaniaid, neu o'r holl rai a gyfrifid yn mhlith y Nephiaid, yn cael eu gosod fel gwylwyr oddiamgylch, i'w gwyllo hwynt, a'u cadw rhag yr yspeilwyr, ddydd a nos; i'e, efe a ddywedodd wrthynt, Fel mai byw yr Arglwydd, oni edifarhewch am eich holl anwireddau, a galw ar yr Arglwydd, na waredid hwynt mewn un modd allan o ddwyllaw yr yspeilwyr Gadiantonaidd hyny. Ac mor fawr a rhyfeddol oedd geiriau a phrophwydoliaethau Lachoneus, fel yr achosent i ofn ddyfod ar yr holl bobl, a hwy a ymgnient â'u holl allu i wneuthur yn ei geiriau Lachoneus.

A bu i Lachoneus benodi pen-cadbeniaid ar holl fyddinoedd y Nephiaid, i'w llywyddu ar y pryd y deuai yr yspeilwyr i waered o'r anialwch yn eu herbryn hwynt. Yn awr, y penaf yn mhlith yr holl gadbeniaid, a llywodraethwr mawr holl fyddinoedd y Nephiaid, a benodwyd, a'i enw oedd Gidgiddoni. Yn awr, yr oedd yn arferiad yn mhlith yr holl Nephiaid, i benodi yn ben-cadbeniaid iddynt, oddieithr yn eu hamseroedd o ddrygioni, ryw un a feddai ysbryd y dadguddiad, ac hefyd y brophwydoliaeth; gan hyny, yr oedd y Gidgiddoni hwn yn brophwyd mawr yn eu mysg, ac hefyd yn brif farnwr. Yn awr, y bobl a ddywedasant wrth Gidgiddoni, Gweddiwch ar yr Arglwydd, a

gadewch i ni fyned i fyny i'r mynyddoedd, ac i'r anialwch, fel y syrthiom ar yr yspeilwyr ac y dyfethom hwynt yn eu tiroedd eu hun. Eithr Gidgiddoni a ddywedodd wrthynt, Na ato Duw; canys ped elem i fyny yn eu herbryn hwynt, yr Arglwydd a'n traddodai ni i'w dwylaw; am hyny, ni a barotown ein hunain yn nghanol ein tiroedd, ac a gasglwn ein holl fyddinoedd ynghyd, ac nid awn ni yn eu herbryn hwynt, eithr aroswn hyd nes y deuant hwy yn ein herbryn ni; am hyny, fel mai byw yr Arglwydd, os gwnawn hyn, efe a'u traddoda hwynt i'n dwylaw ni. A bu yn y ddwyfed flwyddyn ar bymtheg, yn niwedd y flwyddyn, fod cyhoeddiad Lachoneus wedi myned allan dros holl wyneb y tir, ac yr oeddynt hwy wedi cymmeryd eu ceffylau, a'u cerbydau, a'u hanifeiliaid, a'u holl dda, a'u defaid, a'u ŷd, a'u holl eiddo, a chychwyn allan wrth y miloedd, ac wrth y degau o filoedd, hyd nes yr oeddynt oll wedi myned allan i'r lle ag oedd wedi ei benodi, er iddynt ymgasglu yn nghyd i amddiffyn eu hunain yn erbyn eu gelynion. A'r tir a benodwyd oedd tir Zarahemla a thir Llawnder; i.e., hyd y ffin ag oedd rhwng tir Llawnder a thir Anghyfannedd-dra; ac yr oedd miloedd lawer o bobl, y rhai a elwid Nephiad, wedi ymgasglu ynghyd i'r tir hwn. Yn awr, Lachoneus a berod iddynt ymgasglu ynghyd yn y tir deheuol, o herwydd y feldith fawr ag oedd ar y tir gogleddol; a hwy a amddiffynasant eu hunain yn erbyn eu gelynion, ac a drigent mewn un tir, ac mewn un corff, ac a ofnent y geiriau a lefarwyd gan Lachoneus, yn gymmaint ag iddynt edifarhau am eu holl bechodau; a hwy a ddychafent eu gweddiau at yr Arglwydd eu Duw, am iddo eu gwaredu hwynt yn yr amser y deuai eu gelynion i waered yn eu herbryn hwynt i ryfel. Ac yr oeddynt yn drist iawn o herwydd eu gelynion. A Gidgiddoni a berodd iddynt wneuthur arfau rhyfel o bob math, a bod yn gryf ag arfogaeth, ac â tharianau, ac â bwcedau, yn ol dull ei gyfarwyddyd ef.

A bu yn niwedd y ddeunawfed flwyddyn, fod y byddinceld yspeilwyr hyny wedi paratoi i ryfel, a dechreu dyfod i waered ac ymruthro allan o'r brynau, ac o'r mynyddoedd, a'r anialwch, a'u hamddiffynfeydd, a'u lleoedd dirgel, a dechreu cymmeryd meddiant o'r tiroedd, y rhai oeddynt yn y tir deheuol a'r rhai oeddynt yn y tir gogleddol, a dechreu cymmeryd meddiant o'r holl tiroedd a adawyd gan y Nephiad, a'r dinasoedd a adawyd yn anghyfannedd. Eithr wele, nid oedd dim anifeiliaid gwyllt-ion na helwriaeth yn y tiroedd hyny a adawyd gan y Nephiad, ac nid oedd dim helwriaeth i'r yspeilwyr oddieithr yn yr anialwch; ac nis gallai yr yspeilwyr fyw, oddieithr yn yr anialwch, o eisieu ymborth; canys yr oedd y Nephiad wedi gadael eu tiroedd yn anghyfannedd, ac wedi casglu eu da, a'u defaid, a'u holl eiddo, ac yr oeddynt mewn un corff; am hyny nid oedd un cyfle gan yr yspeilwyr i yspeilio a chael ymborth, heb ddyfod i fyny i frwydr agored yn erbyn y Nephiad; ac y:

oedd y Nephiaid mewn un corff, ac yn gymmaint o rifedi, ac wedi cadw iddynt eu hunain ymborth, a cheffylau a da, ac anifeiliaid o bob math, fel y gallent fyw am yspaid saith mlynedd, yn mhâ amser yr oeddynt yn gobeithio i ddyfetha yr yspeilwyr oddiar wyneb y tir. Ac felly yr aeth y ddeunawfed flwyddyn heibio.

A bu yn y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg, i Giddianhi gael allan fod yn anghenrheidiol iddo fyned i fyni i ryfel yn erbyn y Nephiaid, canys nid oedd un ffordd y gallent fyw, ond trwy yspeilio, a lladrata. a llofruddio. Ac ni feiddient ymladaenu ar wyneb y tir, fel y gallent godi yd, rhag i'r Nephiaid ddyfod arnynt a'u lladd hwynt; am hyny, Giddianhi a roddodd orchymyn i'w fyddinoedd, am iddynt yn y flwyddyn hon fyned i fyni i ryfel yn erbyn y Nephiaid.

A bu iddynt ddyfod i fyni i ryfel; ac yr oedd yn y chwechfed mis; ac wele, mawr ac ofnadwy oedd y dydd y daethant i fyni i ryfel; ac yr oeddynt wedi ymwregysu o amgylch yn ol dull yspeilwyr; ac yr oedd ganddynt groen wyn o amgylch eu lwynau, ac wedi eu lliwio mewn gwaed, a'u penau wedi eu cneifio, a chanddynt helmau arnynt; a mawr ac ofnadwy oedd ymddangosiad byddinoedd Giddianhi, oblegid eu harfogaeth, ac oblegid eu bod wedi eu lliwio mewn gwaed. A bu i fyddinoedd y Nephiaid, pan welsant ymddangosiad byddin Giddianhi, fod oll wedi syrthio i'r ddacar, a dyrchafu eu llef at yr Arglwydd eu Duw, am iddo eu harbed, a'u gwaredu hwynt allan o ddwyllaw eu gelynyon. A bu pan welodd byddinoedd Giddianhi hyn, iddynt ddechreu bloeddio â llef uchel, oblegid eu llawenydd, canys yr oeddynt wedi tybied fod y Nephiaid wedi syrthio i ofn, oblegid y dychryn a achosai eu byddinoedd; eithr yn y peth hwn, cawsant eu siomi, canys nid oedd y Nephiaid yn eu hofni hwynt, eithr ofnent eu Duw, ac ymbilient ag ef am eu hamddiffyn; am hyny, pan ruthrodd byddinoedd Giddianhi arnynt, yr oeddynt yn barod i'w cyfarfod; i'e, yn nerth yr Arglwydd y derbyniasant hwynt; a dechreuodd y frwydr yn y chwechfed mis hwn; a mawr ac ofnadwy oedd y frwydr hono, i'e, mawr ac ofnadwy oedd ei lladdfa, yn gymmaint ag na wyppwyd am laddfa mor fawr yn mhllith holl bobl Lehi, er pan adawodd Jerusalem. Ac er yr holl fygythion a'r llwon a wnaeth Giddianhi, wele, y Nephiaid a'u trechasant hwynt, yn gymmaint ag iddynt syrthio yn ol o'u blaen hwynt.

A bu i Gidgiddoni orchymyn i'w fyddinoedd eu hymlid hwynt mor bell â chyffiniau yr anialwch, ac am iddynt beidio arbed neb a syrthiai i'w dwyllaw ar y ffordd; ac felly yr ymlidiasant ac y lladdasant hwynt, hyd gyffiniau yr anialwch, sef hyd nes y cyflawnasant orchymyn Gidgiddoni.

A bu i Giddianhi, yr hwn a safodd ac a ymladdodd yn galonog, gael ei ymlid wrth ffoi; a chan fod yn flinedig o herwydd ei fawr ymladd, efe a oddiweddwyd ac a laddwyd. Ac felly y bu diwedd Giddianhi yr yspeiliwr.

A bu i fyddinoedd y Nephiaid ddychwelyd drachefn i'w lle o ddiogelwch. A bu i'r bedwaredd flwyddyn ar bymtheg hon fyned heibio, ac ni ddaeth yr yspeilwyr drachefn i ryfel; ac ni ddaethant ychwaith yn yr ugeinfed flwyddyn; ac yn yr unfed flwyddyn ar hugain ni ddaethant i fyni i ryfel, eithr daethant i fyni ar bob ochr i warchae oddiamgylch pobl Nephi; canys tybient pe gallent dori pobl Nephi ymaith oddiwrth eu tiroedd, a'u cau i mewn ar bob ochr, ac os torent hwynt ymaith oddiwrth eu holl ragorfreintiau allanol, y gallent achosi iddynt roddi eu hunain i fyni yn ol eu hewyllys hwy. Yn awr, yr oeddynt hwy wedi penodi iddynt eu hun flaeon arall, enw yr hwn oedd Zemnariyah; am hyny, Zemnariyah ddarfu achosi i'r gwarchae hwn gymmeryd lle. Eithr wele, yr oedd hyn yn fantais i'r Nephiaid; canys yr oedd yn anmhosibl i'r yspeilwyr warchae yn ddigon hir i wneyd unrhyw effaith ar y Nephiaid, oblegid eu cyflawnder ymborth yr hwn a gadwasant yn ystôr, o herwydd y prinder ymborth yn mhliith yr yspeilwyr; canys wele, nid oedd ganddynt ddim ond cig er eu cynnaliaeth, yr hwn gig a gawsent yn yr anialwch. A bu i helwriaeth fyned yn brin yn yr anialwch, yn gymmaint â bod yr yspeilwyr ynghylch trengu o newyn. Ac yr oedd y Nephiaid yn myned allan yn barhaus yn y dydd ac yn y nos, ac yn syrthio ar eu byddinoedd, ac yn eu tōri ymaith wrth y miloedd a'r degau o filoedd. Ac felly daeth yn ddymuniad pobl Zemnariyah i dynu yn ol eu bwriad, o herwydd y dinystr mawr a ddaeth arnynt yn y dydd ac yn y nos.

A bu i Zemnariyah roddi gorchymyn i'w bobl ymgilio o'r gwarchae, a chychwyn i gyrau cithaf y tir yn ogleddol. Ac yn awr, Gidgiddoni, gan fod yn hysbys o'u bwriad, ac yn gywbod am eu gwendid oblegid eisieu ymborth, a'r lladdfa fawr a wnaethwyd yn eu plith hwynt, am hyny efe a anfonodd allan ei fyddinoedd yn y nos, ac a dorodd ymaith ffordd eu henciliad, ac a osododd fyddinoedd ar ffordd eu henciliad; a hyn a wnaethant yn y nos, ac a ddaethant ar eu taith tuhwnt i'r yspeilwyr, fel pan ddechreuodd yr yspeilwyr eu taith drachefn yn y boreu, hwy a gyfarfuwyd gan fyddinoedd y Nephiaid, ar eu tu blaen ac ar eu tu hol. A'r yspeilwyr ag oedd ar y deau a dorwyd ymaith hefyd yn eu lleoedd o enciliad. A'r holl bethau hyn a wnaethwyd trwy orchymyn Gidgiddoni. Ac yr oedd miloedd lawer a roddasant eu hunain i fyni yn garcharorion i'r Lamaniaid, a'r gweddill o bonynt a laddwyd; a'u blaenor, Zemnariyah, a ddaliwyd ac a grogwyd ar bren, i.e. sei' ar ei frig, hyd nes yr oedd yn farw. A phan yr oeddynt wedi ei grogi hyd nes yr oedd yn farw, hwy a gwmpasant y pren i'r ddaear, ac a waeddasant â llef uchel, gan ddywedyd, Yr Arglwydd a gadwo ei bobl mewn cyflawnder a santeiddrwydd calon, fel yr achosont i bawb gael eu cwympo i'r ddaear ag a geisiant eu ladd hwynt o herwydd gallu a dirgel gydfwriadau, megys ag y syrthiwyd y dyn hwn i'r ddaear. A hwy a or-

foleddasant ac a waeddasant drachefn gydag un llef, gan ddywedyd, Boed i Dduw Abraham, a Duw Isaac, a Duw Jacob, amddiffyn y bobl hyn mewn cyfiawnder, cyhyd ag y galwant ar enw eu Duw am gynhorth. A bu iddynt dori allan, pawb megys un, i ganu, a moli eu Duw am y peth mawr a wnaeth iddynt, wrth eu cadw rhag syrthio i ddwylaw eu gelynion; i.e. hwy a waeddasant, Hosanna i'r Goruchaf Dduw; a gwaeddasant, Bendigedig fo enw yr Arglwydd Dduw Holl-alluog, y Goruchaf Dduw. A'u calonau a lanwasant o lawenydd, hyd at ollwng allan ddaigrau lawer, o herwydd mawr ddaioni Duw yn eu gwaredu hwynt o ddwylaw eu gelynion; a hwy a wyddent mai o herwydd eu hedifeirwech a'u gostyng-eiddrwydd y gwaredwyd hwynt o ddinystyr tragwyddol. Ac yn awr, wele, nid oedd un enaid byw yn mhlith holl bobl y Nephiad, ag oedd yn ammau yn y mesur lleiaf eiriau yr holl brophwydi santaidd a lefarasant; canys hwy a wyddent fod anghenrhaid iddynt gael eu cyflawni; a gwyddent fod yn rhaid fod Crist wedi dyfod, oblegid yr amryw arwyddion a roddwyd, yn ol geiriau y prophwydi; ac oblegid y pethau ag oeddynt wedi dyfod i ben eisoes, hwy a wyddent fod yn rhaid i bob peth ddyfod i ben yn ol yr hyn a lefarwyd; am hynny, hwy a adawsant eu holl bechodau, a'u ffeidd-dra, a'u puteindra, ac a wasanaethasant Dduw gyda phob diwydrwydd ddydd a nos.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol iddynt gymmeryd yr holl yspailwyr yn garcharorion, yn gymmaint na ddiangodd neb ag na laddwyd, iddynt fwrw eu carcharorion yn ngharchar, ac achosi i air Duw gael ei bregethu iddynt; a chynnifer a edifarhaent am eu pechodau ac a ymgyfammodent na lofruddient mwyach, a ryddhawyd; eithr cynnifer ag oedd na ymgyfammodent, ac a barhaent o hyd i fod â'r llofruddiaethau dirgel hyn yn eu calonau; i.e. cynnifer ag a gafwyd yn chwythu bygythion yn erbyn eu brodyr, a gondemniwyd ac a gopwyd yn ol y gyfraith. Ac felly y gosodasant derfyn ar yr holl gydfwriadau drygionus, a dirgel, a ffeidd hynny, yn y rhai yr oedd cymmaint o ddrygioni, a chynnifer o lofruddiaethau yn cael eu cyflawni. Ac felly yr aeth heibio y ddwyfed flwyddyn ar hugain, a'r drydedd flwyddyn ar hugain hefyd, a'r bedwaredd ar hugain, a'r bummed ar hugain; ac felly yr aeth pum mlynedd ar hugain heibio, ac yr oedd llawer o bethau wedi cymmeryd lle, ag a fyddant yn ngolwg rhai, yn sawrion a rhyfedd; er hynny, nis gallant gael eu hysgrifenu oll yn y llyfr hwn; i.e. nis gall y llyfr hwn gymwys y ganfed ran o'r hyn a gyflawnwyd yn mhlith cynnifer o bobl, yn yr yspaid o bum mlynedd ar hugain; eithr wele, y mae cof-lyfrau ag ydynt yn cynnwys holl weithrediadau y bobl hyn; a hanes byrach ond cywir a roddwyd gan Nephi; am hynny, ni a wnaethym fy nghofnodiad o'r pethau hyn yn ol cof-lyfr Nephi, yr hwn a gerfiwyd ar y llafnau a elwid llafnau Nephi. Ac wele, yr wyf fi yn gwneuthur cof-lyfr ar lafnau, y rhai a wnaethym â'm dwylaw fy hun. Ac

wele, gelwir fi Mormon, gan gael fy ngalw yn ol tir Mormon, y tir yn mha un y sefydlodd Alma yr eglwys yn mhlith y bobl; ie, yr eglwys gyntaf ag a sefydlwyd yn eu plith wedi iddynt droseddu. Wele, myfi wyf ddyceybl i Iesu Grist, Mab Duw. Myfi a alwyd ganddo ef i draethu ei air yn mhlith ei bobl, fel y caent fywyd tragywyddol. A daeth yn fuddiol i mi, yn unol ag ewyllys Duw, fel y byddai i weddïau y rhai sydd wedi myned oddi yma, ag oeddynt y rhai santafidd, gael eu cyflawni yn ol eu ffydd, i wneuthur cof-lyfr o'r pethau hyn a wnaethwyd; ie, cof-lyfr bychan o'r hyn a gymmerodd le o'r amser y gadawodd Lehi Jerusalem, i lawr hyd yr amser presennol; gan hyny, yr wyf fi yn gwneuthur fy nghof-lyfr o'r hanesion a roddwyd gan y rhai oeddynt o'm blaen, hyd ddechreu fy nydd i; ac yna yr wyf yn gwneuthur cofnodïad o'r pethau a welais a'm llygaid fy hun. Ac mi a wn fod y cof-lyfr wyf fi yn ei wneuthur yn gof-lyfr ffyddelawn a chywir; er hyny, y mae llawer o bethau, y rhai, yn ol ein bïaith ni, nad ydym yn alluog i'w hysgrifenu. Ac yn awr, yr wyf yn terfynu fy ngeiriau i, y rhai ydynt o honof fy hun, ac yn myned rhagof i roddi fy hanes am y pethau ag oeddynt o'm blaen; myfi yw Mormon, a disgynydd pur o Lehi. Mae genyf achos i fendithio fy Nuw a'm Hiachawdwr Iesu Grist, am iddo ddwyn ein tadau allan o wlad Jerusalem (ac ni wyddai neb hyny oddieithr ei hunan, a'r rhai a ddygodd efe allan o'r wlad hono), a'i fod wedi rhoddi i mi a'm pobl gymmaint o wybodaeth er iachawdwriaeth ein heneidiau. Yn ddïau efe a fendithiodd dŷ Jacob, ac a fu drugarog wrth hâd Joseph. Ac yn gymmaint â bod plant Lehi wedi cadw ei orchymynion, efe a'u bendithiodd ac a'u llwyddodd hwynt yn ol ei air; ie, ac yn ddïau efe a ddwg drachefn weddill o had Joseph i wybodaeth o'r Arglwydd eu Duw; a dïau fel mai byw yr Arglwydd, efe a gasgla i mewn o bedwar cwr y ddacar, holl weddill had Jacob, y rhai ydynt wasgaredig ar hyd holl wyneb y ddacar; ac megys yr ymgyf-ammmododd efe â holl dŷ Jacob, felly y cyfammod â pha un yr ymgyfammododd efe â thŷ Jacob, a gaiff ei gyflawni yn ei amser cyfaddas ei hun, er adferiad holl dŷ Jacob i wybodaeth o'r o'r cyfammod a ymgyfammododd â hwynt; ac yna yr adnabyddant eu Gwaredwr, yr hwn yw Iesu Grist, Mab Duw; ac yna y cesglir hwynt i mewn o bedwar cwr y ddacar, i'w tiroedd eu hunain, o ba le y gwasgarwyd hwynt; ie, fel mai byw yr Arglwydd, felly y bydd. Amen.

PENNOD III.

Ac yn awr, dygwyddodd i bobl y Nephiaid ddychwelyd oll i'w tiroedd eu hunain, yn y chwechfed flwyddyn ar hugain, pob dyn, ynghyd â'i deulu, ei dda a'i ddefaid, ei gefylau a'i anifeiliaid, a phob peth bynag a berthynai iddynt. A dygwyddodd nad

oeddynt wedi bwyta eu holl luniaeth; am hyny, cymmerasant ganddynt yr oll nad oeddynt wedi ei ddifa, o'u holl yd o bob math, a'u haur, a'u harian, a'u holl bethau gwerthfawr, a hwy a ddychwelasant i'w tiroedd a'u hetfeddiaethau eu hunain, ar y gogledd ac ar y deau, ar y tir gogleddol ac ar y tir deheuol. A hwy a ganiatasant i'r yspeilwyr hyny a ymgyfammedasant i gadw yr heddwch, y cyfryw o'r llu ag a ewyllysient aros yn Lamaniaid, diroedd, yn ol eu rhifedi, fel y gallent, trwy eu llafur, gael rhywbeth i fyw arno; ac felly y sefydlasant heddwch trwy yr holl dir. A hwy a ddechreusant lwyddo drachefn, a chynnyddu; a'r chwechfed a'r seithfed flwyddyn ar hugain a aethant heibio, ac yr oedd trefn dda yn y tir; ac yr oeddynt wedi cyfansoddi eu cyfreithiau yn ol uniondeb a chyfiawnder. Ac yn awr, nid oedd dim yn yr holl dir, i rwystro y bobl rhag llwyddo yn barhaus, oddieithr iddynt syrthio i drosedd. Ac yn awr, Gidgiddoni, a'r barnwr Lachoneus, a'r rhai a benodwyd yn flaenoriaid, ddarfu sefydlu yr heddwch mawr hwn yn y tir.

A bu i amryw ddinasoedd gael eu hadeiladu o'r newydd, a chafodd amryw hen ddinasoedd eu hadgyweirio; a llawer o brif-ffyrdd eu hagor, a llawer o ffyrdd eu gwneuthur, y rhai a arweinient o ddinas i ddinas, ac o dir i dir, ac o le i le. Ac felly yr aeth yr wythfed flwyddyn ar hugain heibio, a'r bobl a gawsant heddwch gwastadol. Eithr dygwyddodd yn y nawfed flwyddyn ar hugain, ddechreu fod ymddadlau yn mhlith y bobl; ac yr oedd rhai wedi ymddyrchafu mewn balchder ac ymfrost, o herwydd eu dirfawr gyfoeth, ie, hyd at erlidigaethau mawrion; canys yr oedd llawer o farsiantwyr yn y tir, ac hefyd llawer o gyfreithwyr, a llawer o swyddogion. A'r bobl a ddechreusant gael eu gwahaniaethu wrth raddau, yn ol eu cyfoeth, a'u cyfleusdrau i ddysgu; ie, yr oedd rhai yn anwybodus o herwydd eu tiodi, ac yr oedd ereill yn derbyn mawr ddysg o herwydd eu cyfoeth; yr oedd rhai wedi ymddyrchafu mewn balchder, ac ereill yn dra gostyngedig; yr oedd rhai a ddychwelent sen am sen, tra y derbynai ereill sen ac erlidigaeth, a phob math o gystuddiau, ac ni ddychwelent sen drachefn, eithr yr oeddynt yn ostyngedig ac edifeiriol gerbron Duw; ac felly y daeth anghydraddoldeb mawr yn yr holl dir, yn gymmaint ag i'r eglwys ddechreu cael ei rhwygo; ie, yn gymmaint ag yn y ddegerdd flwyddyn ar hugain i'r eglwys gael ei rhwygo yn yr holl dir, oddieithr yn mhlith ychydig o'r Lamaniaid, y rhai oeddynt wedi eu dychwelyd i'r wir flydd; ac ni ymadawsant hwy oddi wrthi, canys yr oeddynt yn gadarn, a diysgog, a diymmod, yn ewyllysgar gyda phob diwydrwydd i gadw gorchymynion yr Arglwydd. Yn awr, yr achos o'r anwiredd hwn o eiddo y bobl, oedd hyn: yr oedd gan satan allu mawr, er cyffroi y bobl i weithredu pob math o anwiredd, a pheri iddynt ymchwyddo mewn balchder, gan eu temtio i geisio am allu, ac awdurdod, a chyfoeth, a gwag-bethau y byd. Ac felly, satan

a arweiniodd ymaith galonau y bobl, i weithredu pob math o anwiredd; am hyny ni chawsant fwynhau heddwech ond ychydig o flynyddau. Ac felly yn nechreu y ddegfed flwyddyn ar hugain, yr oedd y bobl, gan fod wedi eu rhoddi i fyny am yspaid hir amser i'w harwain oddiamgylch gan dentasiynau y diafol i ba le bynag y chwennychai efe eu harwain hwynt, ac i weithredu pa anwiredd bynag a ewyllysiai efe iddynt; ac felly yn nechreu y flwyddyn hon, y ddegfed ar hugain, yr oeddynt mewn sefyllfa o ddrygioni enbyd. Yn awr, nid oeddynt yn pechu yn anwybodus, canys hwy a wyddent ewyllys Duw yn eu cylch, oblegid yr oedd wedi eu dysgu iddynt; am hyny, hwy a wrthryfelent yn wirfoddol yn erbyn Duw. Ac yn awr, yr oedd hyn yn nyddiau Lachoneus, mab Lachoneus, canys Lachoneus oedd yn llanw gorsedd ei dad ac yn llywodraethu y bobl y flwyddyn hono. A dechreuodd fod dynion wedi eu hysbrydoli o'r nef, a'u danfon allan i sefyll yn mhlith y bobl yn yr holl dir, gan bregethu a thystiolaethu yn eofn am bechodau ac anwireddau y bobl, a thystiolaethu wrthynt ynghylch y brynedigaeth a wnai yr Arglwydd dros ei bobl; neu, mewn geiriau ereill, adgyfodiad Crist; a hwy a dystiolaethasant yn eofn am ei farwolaeth a'i ddyoddefiadau. Yn awr, yr oedd llawer o'r bobl yn dra digllawn, oblegid y rhai a dystiolaethent am y pethau hyn; a'r rhai ag oedd yn ddigllawn, oeddynt yn benaf y prif farnwyr, a'r rhai a fuont yn archoffeiriaid a chyfreithwyr, ie, yr oedd yr holl rai hyny ag oeddynt gyfreithwyr yn ddigllawn wrth y rhai a dystiolaethent am y pethau hyn. Yn awr, nid oedd un cyfreithiwr, na barnwr, nac archoffeiriad, a allai gael awdurdod i gondemnio neb i farwolaeth, oddieithr i'w condemnïad gael ei arwyddo gan lywodraethwr y tir. Yn awr, yr oedd llawer o'r rhai a dystiolaethent am y pethau perthynol i Grist, y rhai a dystiolaethent yn eofn, yn cael eu cynmeryd a'u gosod i farwolaeth yn ddirgelaidd gan y barnwyr, fel na ddeuai gwybodaeth am eu marwolaeth i lywodraethwr y tir, hyd nes ar ol eu marwolaeth. Yn awr, welc, yr oedd hyn yn groes i gyfreithiau y tir, fod un dyn yn cael ei osod i farwolaeth, oddieithr eu bod yn cael awdurdod oddiwrth lywodraethwr y tir; am hyny daeth achwyniad i fyny i dir Zarahemla, at lywodraethwr y tir, yn erbyn y barnwyr hyn ag oeddynt wedi condemnio prophwydi yr Arglwydd i farwolaeth, heb fod yn ol y gyfraith.

Yn awr, dygwyddodd iddynt hwy gael eu dal a'u dwyn gerbron y barnwr, i gael eu barnu am y trosedd a gyflawnasant, yn ol y gyfraith a roddwyd gan y bobl. Yn awr, dygwyddodd fod gan y barnwyr hyny lawer o gyfeillion a pherthynasau: a'r gweddill, ie, sef yn agos yr holl gyfreithwyr a'r archoffeiriaid, a ymgynnulasant ynghyd, ac a ymunasant â pherthynasau y barnwyr hyny ag oeddynt i gael eu profi yn ol y gyfraith; a hwy a wnaethant gyfammod a'u gilydd, ie, sef y cyfammod hwnw a roddwyd gan y rhai hyny gynt, yr hwn gyfammod a roddwyd ac a weinyddwyd gan y diafol, i gyduno yn erbyn pob

cyflawnder; am hyny hwy a gydunasant yn erbyn pobl yr Arglwydd, ac a wnaethant gyfammod i'w dyfetha hwynt, a gwaredu y rhai ag oeddynt yn euog o lofruddiaeth o grafangau cyflawnder, yr hyn oedd ar gael ei weinyddu yn ol y gyfraith. A hwy a herient y gyfraith ac iawnderau eu gwlad; ac ymgyfammedasant y naill â'r llall, i ddyfetha y llywodraethwr, a sefydlu brenin dros y tir, fel na fyddai y tir mwyach wrth ryddid, eithr yn ddarostyngedig i freninoedd. Yn awr, wele, mi a ddangosaf i chi na sefydlasant hwy frenin dros y tir; eithr yn yr un flwyddyn hon, i.e. y ddegfed flwyddyn ar hugain. darfu iddynt ddyfetha ar yr orsedd farnol, i.e. llofruddio prif farnwr y tir. Ac yr oedd y bobl wedi ymrannu, y naill yn erbyn y llall; a darfu iddynt ymwahanu y naill oddiwrth y llall, i lwythau, pob dyn yn ol ei deulu, a'i berthynasau, a'i gyfeillion; ac felly y dystrywiasant lywodraeth y tir. A phob llwyth a benododd bennaeth, neu flaenor arnynt; ac felly y daethant yn llwythau ac yn flaenoriaid llwythau. Yn awr, wele, nid oedd un dyn yn eu mysg, heb fod ganddo deulu mawr a llawer o berthynasau a chyfeillion; am hyny, eu llwythau a ddaethant yn fawrion iawn. Yn awr, cafodd hyn oll ei wneuthur, ac ni fu rhyfeloedd etto yn eu plith hwynt; a'r holl anwiredd hwn a ddaeth ar y bobl, oblegid iddynt ymollwng i awdurdod satan; a rheolau y llywodraeth a ddistrywiodd, oblegid cydfwriad dirgelaidd cyfeillion a pherthynasau y rhai hyny a lofruddiasant y prophwydi. A hwy a achosasant amrafael mawr yn y tir, yn gymmaint ag nad oedd yn y rhan fwyaf cyflawn o'r bobl, er eu bod agos oll wedi myned yn ddrygionus; i.e. nad oedd ond ychydig o ddynion cyflawn yn eu mysg hwynt. Ac felly nid aeth chwech mlynedd heibio, cyn bod y rhan fwyaf o'r bobl wedi troi oddiwrth eu cyflawnder, megys y ci at ei chwydiad, neu megys yr hwch at eu hymdreiglfa yn y dom. Yn awr, y cyfundeb dirgelaidd hwn ag oedd wedi dwyn anwiredd mor fawr ar y bobl, a ymgynnullasant ynghyd, ac a osodasant yn ben arnynt, ddyn yr hwn a alwent Jacob; a hwy a'i galwasant ef eu brenin; o ganlyniad, efe a ddaeth yn frenin ar y llu drygionus hwn; ac yr oedd efe yn un o'r penaf ag oedd wedi rhoddi ei lais yn erbyn y prophwydi a dystiolaethent am Iesu. A bu nad oeddynt mor gryf mewn rhifedi â'r llwythau o'r bobl ag oeddynt wedi ymuno ynghyd, ond fod eu blaenoriaid yn sefydlu eu cyfreithiau, pob un yn ol ei lwyth; etto yr oeddynt yn elynion, er nad oeddynt yn bobl gyflawn; er hyny, yr oeddynt yn unol yn eu casineb tuag at y rhai oeddynt wedi ymgyfammodi i ddistrywio y llywodraeth; am hyny, Jacob, gan weled fod eu gelynyon yn fwy lliosog na hwy, gan mai efe oedd brenin y llu, a orchymynodd i'w bobl ffoi i'r rhanau mwyaf gogleddol o'r tir, ac yno adeiladu iddynt eu hunain deyrnas, hyd nes yr ymunai ymneillduwyr â hwynt (canys efe a wneithodd wrthynt y buasai llawer o ymneillduwyr), ac y deuent yn ddigon cryfion

i ymladd â llwythau y bobl. A hwy a wnaethant felly; ac mor gyflym oedd eu cychwyniad, fel nas-gellid ei rwystro, hyd nes yr oeddynt wedi myned allan o gyrhaedd y bobl. Ac felly y terfynodd y ddegfed flwyddyn ar hugain: ac felly yr oedd achosion pobl Nephi.

A bu yn yr unfed flwyddyn ar ddeg ar hugain, eu bod hwy wedi rhanu yn llwythau, pob dyn yn ol ei deulu, perthynasau, a chyfeillion; er hyny, yr oeddynt wedi dyfod i gytundeb nad elent i ryfel a'r naill y llall; eithr nid oeddynt yn unol o ran eu cyfreithiau, a'u dull o lywodraeth, canys yr oeddynt wedi eu sefydlu yn ol meddyliau y rhai hyny ag oeddynt eu penaethiaid a'u blaenoriaid. Eithr hwy a sefydlasant gyfreithiau caeth iawn, na chai un llwyth droseddu yn erbyn y llall, yn gymmaint ag iddynt i ryw radd gael heddwch yn y tir; cr hyny, eu calonau a drowyd oddiwrth yr Arglwydd eu Duw; a hwy a labyddiasant y prophwydi, ac a'u bwriasant hwynt allan o'u mysg.

A bu i Nephi, wedi ymweled ag ef gan angylion, ac hefyd â llais yr Arglwydd, a chan fod wedi gweled angylion, ac yn llygad-dyst, ac wedi derbyn gallu fel y medrai wybod ynghylch gweinidogaeth Crist, a chan fod hefyd yn llygad-dyst o'u dychweliad buan hwy oddiwrth gyfiawnder at eu drygioni a'u ffeidd-dra; o ganlyniad, gan fod yn ofidus oblegid caledwch eu calonau, a dallineb eu meddyliau, efe a aeth allan i'w mysg hwynt yn y flwyddyn hono, ac a ddechreuodd dystiolaethu yn eofn am edifeirwch a maddeuant pechodau trwy ffydd yn yr Arglwydd Iesu Grist. Ac efe a weinyddodd lawer o bethau iddynt; ac nis gall yr oll o honynt gael eu hysgrifenu, ac ni wnelai rhan o honynt y tro, am hyny ni ysgrifenir hwynt yn y llyfr hwn. A Nephi a weinidogaethodd iddynt gyda gallu ac awdurdod mawr.

A bu iddynt fod yn ddigllawn wrtho, i.e. am fod ganddo ef fwy o allu na hwy, canys nid oedd yn bosibl y gallent anghredu ei eiriau, oblegid yr oedd ei ffydd mor fawr yn yr Arglwydd Iesu Grist, fel yr oedd angylion yn gweinyddu iddo yn feunyddiol; ac yn enw Iesu y bwriai allan gythreuliaid ac ysbrydion aflan; ac efe a gyfododd ei frawd o farw, ar ol iddo gael ei labyddio a dyoddef marwolaeth gan y bobl; a'r bobl a welsant hyny, ac a dystiolaethasant am dano, ac yr oeddynt yn ddigllawn wrtho, oblegid ei allu; ac efe a wnaeth hefyd lawer o wyrthiau yn ychwanegol, yn ngolwg y bobl, yn enw Iesu.

A bu i'r unfed flwyddyn ar ddeg ar hugain fyned heibio, ac nid oedd ond ychydig wedi eu dychwelyd at yr Arglwydd; eithr cynnifer ag a ddychwelwyd, a draethasant yn wirioneddol wrth y bobl iddynt dderbyn ymweliad oddiwrth allu ac ysbryd Duw, yr hwn oedd yn Iesu Grist, yn yr hwn y credent. A chynnifer ag y bwriwyd cythreuliaid allan o honynt, ac a iachawyd o'u hafiechyd a'u gwendidau, a wir amlygent i'r bobl yr hyn a weithredwyd arnynt gan ysbryd Duw, a'r iechyd a dder-

byniasant; a hwythau a ddangosasant arwyddion hefyd, ac a wnaethant rai-gwyrthiau yn mhlith y bobl.

Felly hefyd yr aeth heibio y ddeuddegfed flwyddyn ar hugain. A Nephi a waeddodd ar y bobl yn nechreu y drydedd flwyddyn ar ddeg; ac efe a bregethodd iddynt edifeirwch a maddeuant pechodau. Yn awr, mi a fynwn i chwi gofio hefyd, nad oedd neb ag a ddygwyd i edifeirwch, na fedyddiwyd â dwfr; gan hyny, yr oedd Nephi wedi ordeinio dynion i'r weinidogaeth hon, fel y gallai pawb a ddeuent atynt hwy, gael eu bedyddio â dwfr, a hyn fel tystiolaeth gerbron Duw, ac o flaen y bobl, eu bod wedi edifarhau a derbyn maddeuant o'u pechodau. Ac yr oedd llawer yn nechreu y flwyddyn hon, y rhai a gawsant eu bedyddio i edifeirwch; ac felly yr aeth heibio y rhan fwyaf o'r flwyddyn.

PENNOD IV.

Ac yn awr, dygwyddodd yn ol ein cof-lyfr ni, a gwyddom fod ein cof-lyfr yn wir, canys wele, dyn cyfiawn oedd yn cadw y cof-lyfrau; canys yn ddiau efe a wnaeth wyrthiau lawer yn enw Iesu; ac nid oedd un dyn a allai wneuthur gwyrrth yn enw yr Iesu, oddieithr ei fod wedi ei gwbl lanhau oddiwrth ei anwiredd. Ac yn awr, dygwyddodd, os na wnaed camsynied gan y dyn hwn yn nghyfrif ein hamser, fod y drydedd flwyddyn ar ddeg ar hugain wedi myned heibio, a dechreuodd y bobl edrych gyda phrysurdob mawr am yr arwydd a roddwyd gan y prophwyd Samuel, y Lamaniad; i.e., am yr amser y byddai tywyllwch am yspaid tri diwrnod dros wyneb y tir. A dechreuodd fod amhleuaeth ac ymddadleu mawr yn mhlith y bobl, er fod cynnifer o arwyddion wedi eu rhoddi.

A bu yn y drydedd a'r bedwaredd flwyddyn, yn y mis cyntaf, ac ar y pedwerydd dydd o'r mis, i ystorum fawr gyfodi, y cyfryw na wypwyd am ei bath o'r blaen yn yr holl dir; ac yr oedd tymhestl fawr ac ofnadwy hefyd: ac yr oedd taranau dychrynllyd, yn gymmaint ag iddynt grynu yr holl ddaear, megys pe buasai ar ymagor odditanodd; ac yr oedd melll tra llymion, y fath na welwyd erioed yn yr holl dir. A dinas Zarahemla a gymmerodd dân; a dinas Moroni a soddodd i cigion y môr, a'i phreswylwyr a foddasant; a'r ddaear a gariwyd i fyny ar ddinas Moronihah, fel yr aeth safle y ddinas yn fynydd mawr; ac yr oedd dinystr mawr ac enbyd yn y tir yn ddeheuol. Eithr yr oedd dinystr mwy mawr ac enbyd yn y tir yn ogleddol: canys wele, yr oedd holl wyneb y tir wedi ei gyfnewid, o herwydd y dymhestl; a'r corwyntoedd, a'r taranau, a'r melll, a dirfawr ysgydwad yr holl ddaear; a'r prif-fyrdd a ddrylliwyd, a'r ffyrdd gwastad a ddystriwiwyd, a llawer o fanau llyfnion a aethant yn eirwon, a llawer o ddinascedd mawrion a nodedig a soddasant, a llawer a losgwyd, ac ysgydwyd llawer nes i'r

adeiladau syrthio i'r llawr, a'u trigolion a laddwyd; a'r lleoedd hyny a adawyd yn anrheithiedig; ac yr oedd rhai dinasoedd yn aros, eithr niweidiwyd hwynt yn fawr iawn, a chafodd llawer eu lladd ynddynt; a chariwyd rhai ymaith gan gorynt; ac i ba le yr aethant, nis gŵyr neb, oddieithr eu bod wedi eu cario ymaith; ac felly gwyneb yr holl ddaear a anffurfiwyd, oblegid y tymhestloedd, a'r taranau, a'r melit, ac ysgydwad y ddaear. Ac wele, y creigiau a rwygwyd yn eu canol; drylliwyd hwynt ar wyneb yr holl ddaear, yn gymmaint ag y ceid hwynt yn ddarnau drylliedig, ac yn wrymiau, ac yn holltau, ar wyneb yr holl dir.

A bu ar ol i'r taranau, a'r melit, a'r ystorom, a'r dymhestl, a'r daeargrynfâu beidio—canys, wele, parasant am oddeutu yspaid tair awr; a dywedir gan rai fod yr amser yn fwy; er hyny, yr holl bethau mawrion ac ofnadwy hyn a gyflawnwyd ynghylch yspaid tair awr; ac yna, wele, bu tywyllwch ar wyneb y tir.

A dygwyddodd fod tywyllwch dudew ar holl wyneb y tir, yn gymmaint ag y gallai y trigolion nad oeddynt wedi syrthio, deimlo y niwl o dywyllwch; ac nis gallai fod goleuni, o herwydd y tywyllwch, na chanwyllau, na ffaglau ychwaith; ac ni ellid cynneu tân a'u coed teg a sychion, fel nas gallai fod dim goleuni oll; ac nid oedd unrhyw oleuni i'w weled, na than, na golewyrch, nac ychwaith yr haul, na'r lleuad, na'r sêr, gan gymmaint oedd y niwl o dywyllwch ar wyneb y tir.

A bu iddo barhau am yspaid tri diwrnod, fel na welid dim goleuni; ac yr oedd mawr alar, a chwynfan, ac wylofain, yn mhlith yr holl bobl yn barhaus; i.e., mawr oedd griddfanau y bobl, o herwydd y tywyllwch a'r mawr ddinystyr ag oedd wedi dyfod arnynt. Ac mewn un man clywyd hwynt yn gwaeddi, gan ddywedyd, O na fuasem wedi edifarhau cyn y dydd mawr ac ofnadwy hwn, ac yna ein brodyr a gawsent eu harbed, ac ni chawsent eu llosgi yn y ddinas fawr Zarahemla. Ac mewn man arall clywyd hwynt yn gwaeddi a galaru, gan ddywedyd, O na fuasem wedi edifarhau cyn y dydd mawr ac ofnadwy hwn, ac heb ladd a llabyddio y prophwydi, a'u bwrw allan: yna ein mamau a'n merched glandeg, a'n plant, a gawsent eu harbed, ac nid cael eu claddu yn y ddinas fawr Moronihah; ac felly yr oedd ochain y bobl yn fawr ac enbyd.

A bu i lef gael ei chlywed yn mhlith holl drigolion y ddaear, ar holl wyneb y tir hwn, yn gwaeddi, Gwae, gwae, gwae i'r bobl hyn; gwae trigolion yr holl ddaear, os na edifarhant, canys mae y diafol yn chwerrthin, a'i angylion yn gorfoleddu, o herwydd lladdedigion meibion a merched glandeg fy mhobl; ac o herwydd eu hanwiredl a'u ffeidd-dra y maent wedi syrthio. Wele, y ddinas fawr Zarahemla a losgais â than, ynghyd â'i thrigolion. Ac wele, y ddinas fawr Moroni a achosais i gael ei soddi i eigion y môr, a'i phreswylwyr i gael eu boddi. Ac wele, y ddinas fawr Moronihah, a orchuddiais â daear, ynghyd

a'i phreswylwyr, er cuddio eu hanwireddau a'u ffeidd-dra oddiwrth fy ngwyneb, fel na ddeuai gwaed y prophwydi a'r saint i fyny ataf mwyach yn eu herbyn hwynt. Ac wele, dinas Gilgal a achosais i gael ei soddi, a'i phreswylwyr gael eu claddu yn nyfnderau y ddaear: ie, a dinas Onihah, a'i phreswylwyr, a dinas Mocum, a'i phreswylwyr, a dinas Jerusalem, a'i phreswylwyr, ac achosais i'r dyfroedd ddyfod i fyny i'w lle hwynt, i guddio eu drygioni a'u ffeidd-dra oddiwrth fy wyneb, fel na ddelo gwaed y prophwydi a'r saint i fyny ataf mwyach yn eu herbyn hwynt. Ac wele, dinas Gadiandi, a dinas Gadiomnah, a dinas Jacob, a dinas Gimgimno, y rhai hyn oll a achosais i gael eu suddo, ac i frynian a dyffrynoedd gael eu gwneuthur yn eu lle, a'u preswylwyr a gleddais yn nyfnderoedd y ddaear, i guddio eu drygioni a'u ffeidd-dra oddiwrth fy wyneb, fel na ddeuai gwaed y prophwydi a'r saint i fyny ataf mwyach yn eu herbyn hwynt. Ac wele, y ddinas fawr Jacob-nagath, yr hon a breswylid gan bobl y brenin Jacob, a achosais gael ei llosgi â thân, o herwydd eu pechodau a'u drygioni, yr hwn oedd yn fwy na holl ddrygioni y ddaear i gyd, oblegid eu dirgel lofruddiaethau a'u cydfwriadau; canys hwynt-hwy ddarfu ddystrywio heddweh fy mhobl a llywodraeth y tir: am hynny, mi a achosais iddynt gael eu llosgi, i'w dyfetha hwynt o ffen fy wyneb, fel na ddeuai gwaed y prophwydi a'r saint i fyny ataf mwyach yn eu herbyn hwynt. Ac wele, dinas Laman, a dinas Josh, a dinas Gad, a dinas Kishkumen, a achosais i gael eu llosgi â thân, ynghyd â'u preswylwyr, o herwydd eu drygioni yn bwrw allan y prophwydi, a llabyddio y rhai a ddanfonais i draethau wrthynt am eu drygioni a'u ffeidd-dra; ac o herwydd iddynt eu bwrw allan i gyd, fel nad oedd neb cyfiawn yn eu mysg, mi a danfonais dân i waced i'w dinystrio, fel y cuddid eu drygioni a'u ffeidd-dra oddiwrth fy wyneb, fel na fyddo i waed y prophwydi a'r saint, a ddanfonais i'w mysg, wacddi arnaf o'r ddaear yn eu herbyn hwynt; a llawer o ddinystriadau mawrion a achosais i ddyfod ar y tir hwn, ac ar y bobl hyn, o herwydd eu drygioni a'u ffeidd-dra.

O chwychwi oll y rhai a atbedwyd, oblegid eich bod yn gyfiawnach na hwy, si ni ddychwelwch yn awr ataf fi, ac edifarhau am eich pechodau, a chymmeryd eich argyhoeddi, fel yr iachawyf chi? Ie, yn wir meddaf wrthyeh, os deuwch ataf fi, chi a gewch fywyd tragywyddol. Wele, mae fy mraich o drugaredd yn estynedig tuag atoch, a phwy bynag a ddaw, myfi a'i derbynias; a gwynfyd y rhai a ddeuant ataf fi. Wele, myfi yw Iesu Grist, Mab Duw. Mi a greais y nefoedd a'r ddaear, a phob peth ag sydd ynddynt. Yr oeddwn i gyda'r Tad o'r dechreuad. Myfi wyf yn y Tad, a'r Tad ynof finnau; ac ynof fi y gogoneddodd y Tad ei enw. Mi a ddaethym at eiddo fy hun, a'm heiddo fy hun ni'm derbyniasant. Ac y mae'r ysgrythyrau ynghylch fy nyfodiad wedi eu cyflawni. A rhynifer a'm derbyniasant, iddynt hwy y rhoddais allu i

ddyfod yn feibion i Dduw; ac felly y gwnaf i gynnifer a gredant yn fy enw, canys wele, trwyddod fi y mae prynedigaeith yn dyfod, ac ynof fi y cyflawnir cyfraith Moses. Myfi yw goleuni a bywyd y byd. Myfi yw Alpha ac Omega, y dechreu a'r diwedd. A mwyach ni chewch offrymu i mi dywalltiad gwaed; i.e., eich aberthau a'ch poeth-offrymau a ddarfyddant, canys nis derbyniaf fi eich aberthau a'ch poeth-offrymau; a chwi a gewch offrymu i mi yn aberth galon ddrylliog ac ysbryd edifeiriol. A'r hwn a ddel ataf fi â chalon ddrylliog ac ysbryd edifeiriol, mi a'i bedyddiaf ef â than ac â'r Ysbryd Glân, i.e., megys cafodd y Lamaniaid, o herwydd eu flydd ynef yn anser eu troedigaeth, eu bedyddio â than ac â'r Ysbryd Glân, ac ni wyddent hyny. Wele, mi a ddaethym i'r byd i ddwyn prynedigaeith i'r byd, er achub y byd o bechod; am hyny, yr hwn a edifarhao ac a ddel ataf fi megys plentyn bychan, hwnw a dderbyniaf; canys eiddo y cyfryw yw teyrnas Dduw. Wele, er mwyn y cyfryw y rhoddais fy mywyd i lawr, ac y cymmerais ef i fynw drachefn; gan hyny, edifarhewch, a deuwech ataf fi, chwi derfynau y ddaear, fel eich achuber.

Ac yn awr, wele, dygwyddodd i holl bobl y tir glywed y geiriau hyn, a bod yn dystion o honynt. Ac ar ol y geiriau hyn, bu dystawrwydd yn y tir am yspaid amryw oriau; canys mor fawr oedd rhyfeddod y bobl, fel y peidiasant wylofain ac ocheneidio o herwydd colli eu perthynasau y rhai a laddwyd; am hyny, bu dystawrwydd yn yr holl dir am yspaid llawer o oriau.

A bu i lef drachefn ddyfod at y bobl, a'r holl bobl a'i clywodd, ac a fuont dystion o honi, gan ddywedyd, O chwi bobl y dinas-oedd mawr hyn ag ydynt wedi syrthio, y rhai ydych ddisgynyddion Jacob, i.e., y rhai ydych o dŷ Israel, pa mor fynych y casglais chwi megys y casgla iar ei chywion dan ei hadenydd, ac yr amgeleddais chwi. A thrachefn, pa mor fynych y mynwn eich casglu chwi megys y casgla iar ei chywion dan ei hadenydd; i.e., O chwi bobl tŷ Israel, y rhai a syrthiasoch; i.e., O chwi bobl tŷ Israel, y rhai a breswylwch yn Jerusalem, megys chwi y rhai a syrthiasoch; i.e., pa mor fynych y mynwn eich casglu chwi megys y casgla iar ei chywion, ac ni fynech. O chwi, dŷ Israel, y rhai a arbedais, pa mor fynych y casglaf chwi megys y casgla iar ei chywion o dan ei hadenydd, os edifarhewch a dychwelyd ataf gyda llawn fwriad calon. Eithr os na wnewch, O dŷ Israel, eich preswyl-fanau a ânt yn anghyfan-nedd, hyd anser cyflawniad y cyfammed a wnaed i'ch tadau.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r bobl glywed y geiriau hyn, iddynt ddechreu wylofain ac uban drachefn, o herwydd colli eu perthynasau a'u cyfeillion. A bu mai felly yr aeth heibio y tri diwrnod. Ac yr oedd yn y boreu, a'r tywyllwch a wasgarodd oddiar wyneb y tir, a'r ddaear a beidiodd grynu, a'r creigiau a beidiasant rwygo, a'r cwynfan erchyll a ddarfyddodd, a'r holl swm terfysglyd a aeth heibio, a'r ddaear a lynodd ynghyd dra-

chefn, fel y safodd, a galar, a griddfan, a wylofain y bobl ag a adawyd yn fyw, a beiddasant; a'u galar a drowyd yn llawenydd, a'u wylofain yn fawl a diolchgarwch i'r Arglwydd Iesu Grist, eu Gwaredwyr. Ac hyd yma y cyflawnwyd yr ysgrythyrau a lefarwyd gan y prophwydi. A'r rhan fwyaf cyflawn o'r bobl oedd y rhai a achubwyd, a hwy oedd y rhai a dderbyniasant y prophwydi, ac nis llabyddiasant hwynt; a'r rhai ni thywalltasant waed y saint, oedd y rhai a arbedwyd; a hwy a arbedwyd, ac ni soddwyd, ac ni chladdwyd hwynt yn y dddear; ac ni foddwyd hwynt yn eigion y môr; ac ni losgwyd hwynt gan dân, ac ni chwypodd dim arnynt a'u gwasgu i farwolaeth; ac ni chariwyd hwynt ymaith yn y corwynt; ac ni orchfygwyd hwynt gan darth mwg a thywyllwch. Ac yn awr, yr hwn sydd yn darllen, deallied; yr hwn sydd ganddo yr ysgrythyrau, chwiliied hwynt, ac edrych a gweled os nad yw yr holl farwolaethau a dinystriadau hyn gan dân, a chan fwg, a chan dymhestloedd, a chan gorwyntoedd, a chan y dddear yn ymagor i'w derbyn hwynt, a'r holl bethau hyn, yn gyflawniad o brophwydoliaethau llawer o brophwydi santaidd. Wele, meddaf wrthy, ie, y mae llawer wedi tystiolaethu am y pethau hyn ar ddyfodiad Crist, ac wedi eu lladd oblegid eu bod yn tystiolaethu am y pethau hyn; ie, y prophwyd Zenos a dystiolaethodd am y pethau hyn, a Zenock hefyd a lefarodd am y pethau hyn, o herwydd eu bod yn tystiolaethu yn benodol am danom ni, y rhai ydym y gweddill o'u had. Wele, ein tad Jacob hefyd a dystiolaethodd am weddill had Joseph. Ac wele, ai nid ydym ni yn weddill o had Joseph? Ac ai nid yw y pethau hyn a dystiolaethant am danom ni, yn ysgrifenedig ar y llofnau pres a ddygodd ein tad Lehi allan o Jerusalem? Ac yn niwedd y bedwaredd flwyddyn ar ddeg ar hugain, wele, mi a ddangosaf i chwi, i bobl Nephi, y cyfryw ag a arbedwyd, ac hefyd y rhai a elwid Lamaniaid, y cyfryw ag a arbedwyd, gael ffafr fawr wedi ei dangos tuag atynt, a bendithion mawrion wedi eu tywallt ar eu penau, yn gymmaint ag yn fuan ar ol esgyniad Crist i'r nef, iddo wir amlygu ei hun iddynt hwy; gan ddangos ei gorff iddynt, a gweinyddu iddynt; a hanes ei weinidogaeth a roddir yn ol llaw. Gan hyny, am y waith hon yr wyf yn terfynu fy ngeiriau.

PENNOD V.

Iesu Grist yn dangos ei hun i bobl Nephi, fel yr oedd y dyrfa wedi ymgasglu ynghyd yn nhir Llawnder, ac yn gweinidogaethu iddynt; ac yn y modd hyn yr ymddangosodd efe iddynt.

Ac yn awr, dygwyddodd fod tyrfa fawr wedi ymgasglu ynghyd o bobl Nephi, oddiamgylch y deml ag oedd yn nhir Llawnder, ac yr oeddynt yn synu a rhyfeddu gyda'u gilydd, ac yn

dangos i'w gilydd y cyfnewidiad mawr a rhyfedd ag oedd wedi cymmeryd lle; ac yr oeddynt hefyd yn ymddyddan am yr Iesu Grist hwn, am ba un y rhoddwyd yr arwydd o'i farwolaeth.

A bu fel yr oeddynt felly yn ymddyddan â'u gilydd, iddynt glywed llais megys pe byddai yn dyfod o'r nef; a hwy a fwr-iasant eu golwg oddiamgylch, canys ni ddeallasant y llais a glywsant; ac nid oedd yn llais garw, nac yn llais uchel; etto, er ei fod yn llais isel, yr oedd yn treiddio trwy y rhai a'i clywsant, yn gymmaint ag nad oedd un ran o'u corff nad achosodd i grynu; i'e, treiddiodd hwynt i'w henaidd, ac achosodd i'w calonau losgi. A bu iddynt drachefn glywed y llais, ac ni ddeallent ef; a thrachefn y drydedd waith, hwy a glywsant y llais, ac a agorasant eu clustiau i'w glywed; ac yr oedd eu golwg tuag at ei swm ef; a hwy a edrychasant yn ddyfal tua'r nef, o ba le y daethai y swm; ac wele, y drydedd waith, hwy a ddeallasant y llais a glywsant; a dywedai wrthynt, Wele fy anwyl Fab, yn yr hwn y'm llwyr foddlonwyd, yn yr hwn y goneddais fy enw: gwrandewch arno ef.

A bu pan ddeallasant, iddynt daflu eu goïwg i fyny drachefn tua'r nef: ac wele, hwy a welsant ddyn yn disgyn o'r nef; ac yr oedd wedi ymwisgo mewn gwisg wen, ac efe a ddaeth ac a safodd yn eu mysg hwynt, a llygaid yr holl dyrfa a gyfeirient ato, ac ni feiddient agor eu geneuau, y naill wrth y llall, ac ni wyddent pa beth a arwyddai, canys yr oeddynt yn meddwl mai angel oedd wedi ymddangos iddynt.

A bu iddo ef estyn allan ei law a llefaru wrth y bobl, gan ddywedyd, Wele, myfi yw Iesu Grist, am yr hwn y tystiolaethodd y prophwydi y deuai i'r byd; ac wele, myfi yw goleuni a bywyd y byd; ac mi a yfais o'r cwpan chwercw hwnw a roddodd fy Nhaf i mi, ac a ogoneddais enw fy Nhaf wrth gymmeryd arnaf bechodau y byd, yn yr hyn y dyoddefais ewyllys y Tad yn mhob peth o'r dechreuad.

A dygwyddodd ar ol i'r Iesu lefaru y geiriau hyn, i'r holl dyrfa syrthio i'r ddaear, canys cofient ei fod wedi ei brophwydo yn eu mysg hwynt yr ymddangosai Crist iddynt ar ol ei esgyniad i'r nef.

A bu i'r Arglwydd lefaru wrthynt, gan ddywedyd, Cyfodwch a deuwch ataf, fel y galloch osod eich dwylaw yn fy ystlys, ac hefyd fel y galloch deimlo ôl yr hoelion yn fy nwyllaw a'm traed, fel y gwypocho mai myfi yw Duw Israel, a Duw yr holl ddaear, ac i mi gael fy lladd dros bechodau y byd.

A bu i'r dyrfa fyned, a gosod eu dwylaw yn ei ystlys, a theimlo ôl yr hoelion yn ei ddwyllaw a'i draed; a hyn a wnaethant, gan fyned yn un ac un, hyd nes yr aethant oll, a gweled â'u llygaid, a theimlo â'u dwylaw, a gwybod mewn sicrwydd, a dwyn tystiolaeth, mai efe oedd yr hwn am ba un yr ysgrifenydd gan y prophwydi y byddai yn dyfod.

Ac wedi iddynt oll fyned a gweled drostynt eu hunain, hwy a waeddasant allan yn unfrydol, gan ddywedyd, Hosannah!

bendigedig yw enw y Geruchaf Dduw! A hwy a syrthiasant i lawr wrth draed yr Iesu, ac a'i haddolasant ef.

A bu iddo lefaru wrth Nephi (canys yr oedd Nephi yn mysgr y dyrfu), ac efe a orchymynodd iddo ddyfod allan. A Nephi a gyfododd ac a aeth allan, ac a ymblygodd gerbron yr Arglwydd, ac a gusanodd ei draed. A'r Arglwydd a orchymynodd iddo gyfodi. Ac efe a gyfododd ac a safodd o'i flaen. A'r Arglwydd a ddywedodd wrtho, Yr wyf yn rhoddi awdurdod i ti fedyddio y bobl hyn, pan fyddwyf fi wedi esgyn drachefn i'r nef. A thrachefn, yr Arglwydd a alwodd ereill, ac a ddywedodd wrthynt yr un modd; ac efe a roddodd iddynt awdurdod i fedyddio. Ac efe a ddywedodd wrthynt, Yn y modd hyn y bedyddiwyd; ac ni chaiff fod dim ymddadleu yn eich plith. Yn wir, meddaf wrthynt, yr hwn sydd yn edifarhau am ei bechodau trwy eich geiriau chwi, ac yn dymuno cael ei fedyddio yn fy enw i, yn y modd hyn y bedyddiwyd hwynt: wele, chwi a gewch fyned i waered a sefyll yn y dwfr, ac yn fy enw i y bedyddiwyd hwynt. Ac yn awr, wele, dyma y geiriau a ddywedwyd, gan eu galw hwynt wrth eu henw, gan ddywedyd, Wedi cael fy awdurdodi gan Iesu Grist, yr wyf yn dy fedyddio di yn enw y Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân. Amen. Ac yna y trochwyd hwynt yn y dwfr, a dyfod allan drachefn o'r dwfr. Ac yn ol y dull hwn y bedyddiwyd yn fy enw i, canys wele, yn wir meddaf wrthynt, y Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân, un ydynt; a myfi wyf yn y Tad, a'r Tad ynof finnau, a'r Tad a minnau un ydym. Ac yn ol fel y gorchymynais i chwi, felly y bedyddiwyd. Ac na fydded dadleuon yn eich plith chwi, megys y bu hyd yma; ac na fydded dadleuon yn eich plith chwi ynghylch pynciau fy athrawiaeth, megys y bu hyd yma; canys yn wir, yn wir, meddaf i chwi, yr hwn sydd ganddo ysbryd amryson, nid yw o honof fi, eithr o'r diafol, yr hwn yw tad amryson, ac y mae efe yn cyffroi calonau dynion i amryson mewn digofaint â'u gilydd. Wele, nid dyma fy athrawiaeth, i gyffroi calonau dynion mewn digofaint yn erbyn eu gilydd; eithr dyma fy athrawiaeth i, fod y cyfryw bethau i ddarfod. Wele, yn wir, yn wir, meddaf i chwi, mi a draethaf i chwi fy athrawiaeth. A dyma fy athrawiaeth i, a hi yw yr athrawiaeth a roddodd y Tad i mi; ac yr wyf fi yn tystiolaethu am y Tad, ac y mae'r Tad yn tystiolaethu am danaf finnau, ac y mae'r Ysbryd Glân yn tystiolaethu am y Tad a minnau, ac yr wyf finnau yn tystiolaethu fod fy Nhau yn gorchymyn i bob dyn, yn mhob man, i edifarhau a chredu ynof fi; a'r hwn a gredo ynof fi, ac a fedyddier, efe a fydd cadwedig; a hwynt hwy yw y rhai a gant etifeddu teyrnas Dduw. A'r hwn nid yw yn credu ynof fi, ac ni fedyddier, a gondemnir. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, dyma yw fy athrawiaeth i, ac yr wyf yn dwyn tystiolaeth o honi oddiwrth y Tad; a'r hwn sydd yn credu ynof fi, sydd yn credu yn y Tad hefyd, ac iddo ef y tystiolaetha y Tad am danaf fi; canys efe a ymwel ag ef â than, ac a'r Ysbryd Glân. Ac felly y tystiolaetha y Tad am danaf fi, a'r Ysbryd

Glân a dystiolaetha wrtho ef am y Tad a minnau; canys y Tad, a minnau, a'r Ysbryd Glân, un ydym. A thrachefn, meddaf wrthyeh, rhaid i chwi edifarhau, a dyfod fel plentyn bychan, a chael eich bedyddio yn fy enw, neu ni ellwch mewn un modd dderbyn y pethau hyn. A thrachefn meddaf wrthyeh, rhaid i chwi edifarhau, a chael eich bedyddio yn fy enw i, a dyfod fel plentyn bychan, neu ni ellwch mewn un modd etifeddu teyrnas Dduw. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, dyma yw fy athrawiaeth, a'r hwn sydd yn adeiladu ar hon, sydd yn adeiladu ar fy nghraig, a phyrth uffern nis gorchfygant hwynt. A'r hwn a draetho fwy neu lai nâ hyn, ac a'i cadarnhao yn athrawiaeth i mi, y cyfryw sydd yn deillio o'r drwg, ac nid yw wedi adeiladu ar fy nghraig i, eithr y mae yn adeiladu ar sylfaen dywodlyd, ac y mae pyrth uffern yn agor i dderbyn y cyfryw, pan fyddo y llifogydd a'r gwyntoedd yn curo arnynt. Am hyny, ewch at y bobl hyn, a thraethwch y geiriau a lefarais hyd derfynau y ddaear. A bu wedi i'r Iesu lefaru y geiriau hyn wrth Nephi, ac wrth y rhai a alwyd (yn awr rhifedi y rhai a alwyd, ac a dderbyniasant allu ac awdurdod i fedyddio, oedd deuddeg), iddo estyn allan ei law at y dyrfa, a llefaru wrthynt, gan ddywedyd, Gwyn eich byd os gwrandewch ar eiriau y deuddeg hyn, y rhai a ddewisais o'ch plith i weinidogaethu i chwi, a bod yn weision i chwi; ac iddynt hwy y rhoddais awdurdod, fel y bedyddient chwi â dwfr; ac ar ol i chwi gael eich bedyddio â dwfr, wele, mi a'ch bedyddiaf chwi â than ac â'r Ysbryd Glân; gan hyny, gwyn eich byd os credwch ynof fi, a chael eich bedyddio, ar ol i chwi fy ngweled a gwybod fy mod. A thrachefn, mwyr gwynfydedig yw y rhai hyny a gredant yn eich geiriau chwi, oblegid y tystiolaethwch i chwi fy ngweled i, a'ch bod yn gwybod fy mod. Ië, gwynfyd y rhai a gredant yn eich geiriau, ac a ymostyngant i eithafoedd gostyng-eiddrwydd, ac a fedyddier, canys hwy a ymwelir â than ac â'r Ysbryd Glân, ac a dderbyniant faddeuant o'u pechodau. Ië, gwyn eu byd y tlodion yn yr ysbryd ag sydd yn dyfod ataf fi, canys eiddynt yw teyrnas nefoedd. A thrachefn, gwyn eu byd yr holl rai sydd yn galaru, canys hwy a ddyddanir; a gwyn eu byd y rhai addfwyn, canys hwy a etifeddant y ddaear. A gwyn eu byd y rhai sydd arnynt newyn a syched am gyfiawnder, canys hwy a lenwir â'r Ysbryd Glân. A gwyn eu byd y rhai trugarog, canys hwy a gant drugaredd. A gwyn eu byd yr holl rai pur o galon, canys hwy a welant Dduw. A gwyn eu byd yr holl dangnefyddwyr, canys hwy a elwir yn blant i Dduw. A gwyn eu byd yr holl rai a erlidir er mwyn fy enw i, canys eiddynt yw teyrnas nefoedd. A gwyn eich byd pan y'ch gwaradwyddant, ac y'ch erlidiant, ac y dywedant bob drygair yn eich erbyn, a hwy yn gelwyddog, er fy mwyn i, canys chwi a gewch lawenydd ac hyfrydwch mawr, oblegid mawr fydd eich gwobr yn y nefoedd; canys felly yr erlidiasant hwy y prophwydi a fu o'ch blaen chwi. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi,

yr wyf yn rhoddi i chwi fod yn halen y ddaear; eithr os cyll yr halen ei flâs, â pha beth yr helltir y ddaear? Ni fydd yr halen mwyach yn dda at ddim, ond i'w fwrw allan, a'i sathru dan draed dynion. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, rhoddaf i chwi fod yn oleuni y bobl hyn. Dinas a osodir ar fryn ni ellir ei chuddio. Wele, a oleuant ganwyll, a'i dodi dan lestr? Na, eithr mewn canwyllbren; a hi a oleua i bawb sydd yn y tŷ; am hyny, llewyrched felly eich goleuni c'wi gerbron y bobl hyn, fel y gwelont eich gweithredoedd da chwi, ac y gogonedd-ont eich Tad yr hwn sydd yn y nefoedd. Na thynwch fy nyfod i dori y gyfraith, neu y prophwydi. Ni ddaethym i dori, ond i gyflawni; canys yn wir, meddaf i chwi, nid aeth un iot na thipyn o'r gyfraith heibio, ond a gafodd ei gyflawni oll yno fi.

Ac wele, mi a roddais i chwi gyfraith a gorchymynion fy Nhad, fod i chwi gredu yno fi, ac edifarhau am eich pechodau, a dyfod ataf â chalon ddrylliog ac ag ysbryd edifeiriol. Wele, y mae y gorchymynion genych o'ch blaen, ac y mae'r gyfraith wedi ei chyflawni; am hyny, deuwch ataf, ac achuber chwi; canys yn wir, meddaf i chwi, oni chedwch fy nghorchymynion, y rhai a orchymynais i chwi y pryd hwn, ni eilwch mewn un modd fyned i mewn i deyrnas nefoedd. Clywsoch ddywedyd gan y rhai gynt, ac y mae yn ysgrifenedig hefyd o'ch blaen chwi, Na ladd; a phwy bynag a laddo, a fydd euog o farn Duw. Eithr yr wyf fi yn dywedyd wrthych chwi, Pob un a ddigio wrth ei frawd, a fydd yn euog o'i farn ef. A phwy bynag a ddywedo wrth ei frawd, Raca, a fydd euog o gynghor; a phwy bynag a ddywedo, O ynyd, a fydd euog o dân uffern; am hyny, os deui ataf fi, neu chwennych ddyfod ataf fi, a chofio o honot fod gan dy frawd ryweth yn dy erbyn, yna dos at dy frawd, ac yn gyntaf cymmoder di â'th frawd, ac yna tyred ataf fi gyda llawn fwriad calon, ac mi a'th dderbyniaf. Cytuna â'th wrthwynebwr ar frys, tra fyddech ar y ffordd gydag ef, rhag un amser iddo dy gael, a'th fwrw yn ngharchar. Yn wir, yn wir, meddaf i ti, ni ddeui allan oddi yno, hyd oni thalech y senine eithaf. A thra yr ydwyt yn ngharchar, a elli di dalu hyd y nod un senine? Yn wir, yn wir, meddaf i ti, na elli. Wele, y mae yn ysgrifenedig gan y rhai gynt, Na wna odineb; eithr yr wyf fi yn dywedyd wrthych chwi, fod yr hwn sydd yn edrych ar wraig, i'w chwennych, wedi gwneuthur eisoes odineb â hi yn ei galon. Wele, yr wyf yn rhoddi gorchymyn i chwi, na oddefoch ddim o'r pethau hyn i fyned i mewn i'ch calon; canys y mae yn well i chwi ymwadu â'r pethau hyn, yn yr hyn y byddwch yn cymmyryd i fyny eich croes, nag i chwi gael eich bwrw i uffern. Mae wedi ei ysgrifenu, Pwy bynag a ollyngo ymaith ei wraig, rhoed iddi lythyr ysgar. Yn wir, yn wir, yr wyf fi yn dywedyd i chwi, fod pwy bynag a ollyngo ymaith ei wraig, ond o achos godineb, yn peri iddi wneuthur godineb; a phwy bynag a briodo yr hon a ysgarwyd, y mae efe yn gwneuthur

godineb. A thrachefn, y mae yn ysgrifenedig, Na thwng anudon, eithr tál dy lwon i'r Arglwydd. Ond yn wir, yn wir, yr wyf fi yn dywedyd i chwi, Na thwng ddim; nac i'r nef, canys gorseddfa Duw ydyw; nac i'r ddaear, canys troedfaine ei draed yw; ac na thwng i'th ben, am na elli wneuthur un blewyn yn wŷn, neu yn ddu; eithr bydded eich ymadrodd chwi, Iē, iē; nage, nage; oblegid beth bynag sydd dros ben hyn, o'r drwg y mae. Ac wele, y mae yn ysgrifenedig, Llygad am lygad, a dant am ddant. Eithr yr wyf fi yn dywedyd i chwi, Na wrthwynebwch ddrwg; eithr pwy bynag a'th darawo ar dy rudd ddeau, tro y llall iddo hefyd. Ac i'r neb a fyno ymgyfreithio â thi, a dwyn dy bais, gâd iddo dy gochl hefyd. A phwy bynag a'th gymhelo un filltir, dos gydag ef ddwy. Dyro i'r hwn a ofyno genyt, ac na thro oddiwrth yr hwn a ewyllysio echwyna genyt. Ac wele, y mae yn ysgrifenedig hefyd, Câr dy gymmydog, a chasâ dy elyn; eithr yr wyf fi yn dywedyd wrthych chwi, Cerwch eich gelynyon, bendithiwech y rhai a'ch melldithiant, gwnewch dda i'r sawl a'ch casânt, a gweddiwech dros y rhai a wnel niwed i chwi, ac a'ch erlidiant, fel y byddoch blant i'ch Tad yr hwn sydd yn y nefoedd; canys y mae efe yn peri i'w haul godi ar y drwg a'r da: am hyny, y pethau hyny gynt, ag oeddynt dan y gyfraith, ydynt oll yn cael eu cyflawni ynof fi. Hen bethau a aethant heibio, a daeth pob peth o'r newydd; am hyny, mi a fynwn i chwi fod yn berffaith, fel yr wyf fi, neu eich Tad yr hwn sydd yn y nefoedd, yn berffaith. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, mi a ewyllysiwn wneuthur o honoch elusen i'r tlodion; eithr gofalwch rhag gwneuthur eich elusen yn ngwydd dynion, er mwyn cael eich gweled ganddynt; os amgen, ni chewch dâl gan eich Tad yr hwn sydd yn y nefoedd. Am hyny, pan wneloch elusen, na udganwch o'ch blaen, fel y gwna y rhagrithwyr yn y synagogau, ac ar yr heolydd, fel y molianner hwy gan ddynion. Yn wir, meddaf i chwi, y maent yn derbyn eu gwobr. Eithr pan wnelych di elusen, na wyped dy law aswy pa beth a wna dy law ddechau; fel y byddo dy elusen yn y dirgel; a'th Dad yr hwn a wel yn y dirgel, efe a dâl i ti yn yr amlwg.

A phan weddiech, na fydd fel y rhagrithwyr, canys hwy a garant weddio yn sefyll yn y synagogau, ac yn nghonglau yr heolydd, fel yr ymddangosont i ddynion. Yn wir, meddaf i chwi, y maent yn derbyn eu gwobr. Ond tydi, pan weddiech, dos i'th ystafell; ac wedi cau dy ddrws, gweddia ar dy Dad yr hwn sydd yn y dirgel; a'th Dad yr hwn a wel yn y dirgel, a dâl i ti yn yr amlwg. A phan weddiech, na fyddwch siaradus, fel y Cenedloedd; canys hwy a feddylant y cânt eu gwrandaw am eu haml eiriau. Na fyddwch gan hyny yn debyg iddynt hwy; canys eich Tad a wyr pa pethau sydd arnoch eu heisieu, cyn gofyn o honoch ganddo. Am hyny, gweddiwech chwi fel hyn: Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, santeiddier dy enw. Gwneler dy ewyllys ar y ddaear, megys yn y nef. A maddeu i

ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth, eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw y deyrnas, a'r nerth, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. Amen. Oblegid os maddeuwch i ddynion eu camweddau, eich Tad nefol a faddeua hefyd i chwithau; eithr oni faddeuwch i ddynion eu camweddau, ni faddeu eich Tad eich camweddau chwithau. Hefyd, pan ymptydioch, na fyddwch fel y rhagrithwyr, yn wyneb-drist; canys anffurfio eu hwynebau y maent, fel yr ymddangosont i ddynion eu bod yn ymptydio. Yn wir, meddaf i chwi, y maent yn derbyn eu gwobr. Eithr pan ymptydiech di, enneinia dy ben, a golch dy wyneb; fel nad ymddangosech i ddynion dy fod yn ymptydio, ond i'th Dad yr hwn sydd yn y dirgel; a'th Dad yr hwn sydd yn gweled yn y dirgel, a dal i ti yn yr amlwg.

Na thrysorwch i chwi drysorau ar y ddaear, lle y mae gwyfyn a rhwd yn llygru, a lle y mae lladron yn cloddio drwodd ac yn lladrata; eithr trysorwch i chwi drysorau yn y nef, lle nad oes na gwyfyn na rhwd yn llygru, a lle nis cloddia lladron trwodd ac nis lladratant. Canys lle y mae eich trysor, yno y bydd eich calon hefyd. Canwyll y corff yw y llygad; am hyny, os bydd dy lygad yn syml, dy holl gorff fydd yn oleu. Eithr os bydd dy lygad yn ddrwg, dy holl gorff fydd yn dywyll. Am hyny, os bydd y goleuni sydd ynot yn dywyllwch, pa faint fydd y tywyllwch! Ni ddichon neb wasanaethu dau arglwydd; canys naill ai efe a gasâ y naill, ac a gâr y llall; ai efe a ymlân wrth y naill, ac a esgeulusa y llall. Ni ellwch wasanaethu Duw a mammon.

PENNOD VI.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu lefaru y geiriau hyn, iddo edrych ar y deuddeg y rhai a ddewisodd, a dywedyd wrthynt, Cofiwch y geiriau ag wyf wedi lefaru. Canys wele, chwy-chwi yw y rhai a ddewisais i weinidogaethu i'r bobl hyn. Am hyny, yr wyf yn dywedyd wrthyech, Na ofelwch am eich bywyd, pa beth a fwytaoch, neu pa beth a yfoch; neu am eich corff, pa beth a wisgoch. Onid yw y bywyd yn fwy na'r bwyd, a'r corff yn fwy na'r dillad? Edrychwch ar adar y nefoedd; oblegid nid ydynt yn han, nac yn medi, nac yn cywain i ysguboriau; ac y mae eich Tad nefol yn eu porthi hwy. Onid ydych chi yn rhagori llawer arnynt hwy? A phwy o honoch gan ofalu, a ddichon chwanegu un cufydd at eu faintioli? A phaham yr ydych chi yn gofalu am ddillad? Ystyriwch lili y maes, pa fodd y maent yn tyfu; nid ydynt yn llafurio nac yn nyddu; eithr yr wyf yn dywedyd i chwi, na wisgwyd Solomon yn ei holl ogoniant fel un o'r rhai hyn. Am hyny os dillada Duw felly lysieuyn y maes, yr hwn sydd heddyw, ac y fory a fwrir i'r ffwrn, felly y dillada efe chwithau, os nad ydych o ychydig

ffydd. Am hyny, na ofelwch, gan ddywedyd, Beth a fwytawn? neu, Beth a yfwn? neu, A pha beth yr ymddilladwn? Canys eich Tad nefol a wŷr fod arnoch eisieu yr holl bethau hyn. Bithr yn gyntaf ceisiwch deyrnas Ddaw, a'r holl bethau hyn a roddir i chi yn ychwaneg. Na ofelwch gan hyny dros dranoeth; canys tranoeth a ofala am ei bethau ei hun. Digon i'r diwrnod ei ddrwg ei hun.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu Iefaru y geiriau hyn, iddo droi drachefn at y dyrfa, ac agor ei enau wrthynt drachefn, gan ddywedyd, Yn wir, yn wir, meddaf i chi. Na farnwch, fel na'ch barnier. Canys â pha farn y barnoch, y'ch bernir; ac â pha fesur y mesuroch, yr addesurir i chwithau. A phaham yr wyt ti yn edrych ar y brycheuyn sydd yn llygad dy frawd, ac nad ydwyf yn ystyried y trawst sydd yn dy lygad dy hun? Neu pa fodd y dywedi wrth dy frawd, Gâd i mi fwrw allan y brycheuyn o'th lygad; ac wele, drawst yn dy lygad dy hun? O ragrithiwr, bwrw allan yn gyntaf y trawst o'th lygad dy hun; ac yna y gweli yn eglur fwrw y brycheuyn allan o lygad dy frawd. Na roddwch y peth santaidd i'r cwn, ac na thesllwch eich gemau o flaen moch, rhag iddynt eu sathru dan eu traed, a throï a'ch rhwygo chi.

Gofynwch, a rhoddir i chi; ceisiwch, a chiwi a gewch; curwch, ac fe agorir i chi. Canys pob un sydd yn gofyn, sydd yn derbyn; a'r neb sydd yn ceisio, sydd yn cael; ac i'r hwn sydd yn curo, yr agorir. Neu a ces un dyn o honoch, yr hwn os gofyn ei fab iddo fara, a rydd iddo gareg. Ac os gofyn efe bysgodyn, a ddry efe sarff iddo? Os chwyehwi gan hyny, a chiwi yn ddrwg, a fedrwech roddi rhoddien da i'ch plant, pa faint mwy y rhydd eich Tad yr hwn sydd yn y nefoedd bethau da i'r rhai a ofynant iddo? Am hyny, pa bethau bynag oll a ewyllysioch eu gwneuthur o ddynion i chi, felly gwnewch chwithau iddynt hwy: canys hyn yw y gyfraith a'r prophwydi.

Ewch i mewn trwy y porth cyfyng; canys eang yw y porth, a llydan yw y ffordd sydd yn arwain i ddystryw; a llawer yw y rhai sydd yn myned i mewn trwyddi: oblegid cyfyng yw y porth, a chul yw y ffordd, sydd yn arwain i'r bywyd; ac ychydig yw y rhai sydd yn ei chael hi. Ymogelwch rhag gau prophwydi, y rhai a ddeuant atoch yn ngwisgoedd defaid, ond oddi mewn bleiddiaid rheibus ydynt. Wrth eu ffrwythau yr adnabyddwch hwynt. A gasgl rhai rawnwin oddiar ddain, neu ffigys oddiar ysgall? Felly pob pren da sydd yn dwyn ffrwythau da; ond y pren drwg sydd yn dwyn ffrwythau drwg. Ni ddichon pren da ddwyn ffrwythau drwg, na phren drwg ddwyn ffrwythau da. Pob pren heb ddwyn ffrwyth da, a dorir i lawr, ac a deflir yn tân. O herwydd pahan, wrth eu ffrwythau yr adnabyddwch hwynt.

Nid pob un a'r sydd yn dywedyd wrthyf, Arglwydd, Arglwydd, a ddaw i mewn i deyrnas nefoedd; ond yr hwn sydd yn gwneuthur ewyllys fy Nhad yr hwn sydd yn y nefoedd.

Llawer a ddywedant wrthyf yn y dydd hwnw, Arglwydd, Arglwydd, oni phrophwydasom yn dy enw di? ac oni fwriasom allan gythreuliaid yn dy enw di? ac oni wnaethom wyrthiau lawer yn dy enw di? Ac yna yr addefaf wrthynt, Nis adnabum chwi erioed; ewch ymaith oddi wrthyf, chwi weithredwyr anwiredd.

Gan hyny pwy bynag sydd yn gwrandaw fy ngeiriau hyn, ac yn eu gwneuthur, mi a'u cyffelybaf ef i wr doeth, yr hwn a adeiladodd ei dŷ ar y graig; a'r gwlaw a ddisgynodd, a'r llifogydd a ddaethant, a'r gwyntcodd a chwythasant, ac a ruthrasant ar y tŷ hwnw; ac ni syrthiodd; oblegid sylfaenesid ef ar y graig. A phob un a'r sydd yn gwrandaw fy ngeiriau hyn, ac heb eu gwneuthur, a gyffelybaf i wr ffol, yr hwn a adeiladodd ei dŷ ar y tywod; a'r gwlaw a ddisgynodd, a'r llif-ddyfroedd a ddaethant, a'r gwyntcodd a chwythasant, ac a gurasant ar y tŷ hwnw; ac efe a syrthiodd, a'i gwymp a fu fawr.

PENNOD VII.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu orphen y geiriau hyn, iddo fwrw ei olwg oddiamgylch ar y dyrfa, a dywedyd wrthynt, Wele, chwi a glywsoch y pethau a ddysgais cyn i mi esgyn at fy Nhad; am hyny, yr hwn a gofio y geiriau hyn o'm heiddo, ac a'u gwnelo, efe a gyfodaf yn y dydd diweddaf. A bu ar ol i'r Iesu ddywedyd y geiriau hyn, iddo ganfod fod rhai yn eu mysg hwynt yn synu, a rhyfeddu pa beth a ewyllysiai efe ynghylch cyfraith Moses; canys nid oeddynt yn deall y dywediad fod yr hen bethau wedi myned heibio, a bod pob peth wedi dyfod yn newydd. Ac efe a ddywedodd wrthynt, Na ryfeddwch i mi ddywedyd wrthyf, fod yr hen bethau wedi myned heibio, a bod pob peth wedi dyfod yn newydd. Wele, yr wyf yn dywedyd wrthyf, fod y gyfraith a roddwyd i Moses wedi ei chyflawni. Wele, myfi yw yr hwn a roddodd y gyfraith, a myfi yw yr hwn a ymgysymmododd â'm pobl Israel: am hyny, ynof fi y cyflawnir y gyfraith, canys mi a ddaethym i gyflawni y gyfraith; o ganlyniad y mae diwedd iddi. Wele, nid wyf fi yn dinystrio y prophwydi, canys cynnifer ag ni chyflawnwyd ynof fi, yn wir meddaf i chwi, a gyflawnir oll. Ac oblegid i mi ddywedyd wrthyf, fod yr hen bethau wedi myned heibio, nid wyf yn dinystrio yr hyn a lefarwyd yn nghylch yr hyn sydd i ddyfod. Canys, wele, y cyfammod a wnaethym â'm pobl, nid yw oll wedi ei gyflawni; eithr y mae y gyfraith a roddwyd i Moses, yn diwedd ynof fi. Wele, myfi yw y gyfraith, a'r goleuni; edrychwch ataf fi, a pharhewch hyd y diwedd, a chwi a fyddwch fyw, canys i'r hwn a barhao hyd y diwedd, y rhoddaf fywyd tragywyddol. Wele, mi a roddais i chwi y gorchymynion; am hyny, cadwch fy nghorchymynion. A hyn yw y gyfraith a'r prophwydi, canys hwy a dystiolaethasant yn wirioneddol am danaf fi.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu iefaru y geiriau hyn, iddo ddywedyd wrth y deuddeg a ddewisodd, Chwychwi yw fy nyseybllion; ac yr ydych yn oleuni i'r bobl hyn, y rhai ydynt weddill o dŷ Joseph. Ac wele, hon yw gwlad eich etifeddiaeth; ac y mae y Tad wedi ei rhoddi i chwi. Ac nid yw y Tad un amser wedi gorchymyn i mi fynegi hyn wrth eich brodyr yn Jerusalem; ac nid yw y Tad un amser wedi gorchymyn i mi fynegi wrthynt am llwythau ereill tŷ Israel, y rhai a arweiniodd y Tad allan o'r wlad. Cymmaint â hyn a orchymynodd y Tad i mi fynegi wrthynt hwy, Defaid ereill sydd genyf, y rhai nid ydynt o'r gorlan hon; y rhai hyny hefyd sydd raid i mi eu cyrchu, a'm llais i a wrandawant; a bydd un gorlan, ac un bugail. Ac yn awr, o herwydd gwargaledrwydd ac anghrediniaeth, ni ddeallasant fy ngair: am hyny, gorchymynwyd i mi gan y Tad, na ddywedwn ychwaneg wrthynt hwy ynghylch y peth hwn. Eithr, yn wir, meddaf i chwi, mae y Tad wedi gorchymyn i mi, ac yr wyf yn ei fynegi wrthyh, i chwi gael eich gwahanu o'u mysg hwynt o herwydd eu drygioni; am hyny, eu drygioni yw yr achos na wyddant am danoch chwi. Ac yn wir, meddaf i chwi drachefn, fod y Tad wedi gwahanu y llwythau ereill oddiwrthynt; a'u drygioni yw yr achos na wyddant am danynt. Ac yn wir, meddaf wrthyh, chwychwi yw y rhai hyny y dywedais am danynt, Defaid ereill sydd genyf, y rhai nid ydynt o'r gorlan hon; y rhai hyny hefyd sydd raid i mi eu cyrchu, a'm llais i a wrandawant; a bydd un gorlan, ac un bugail. A hwynt-hwy ni'm deallent, canys tybient mai y Cenedloedd oeddynt; canys ni ddeallent mai trwy eu pregethu hwy yr argyhoeddodd y Cenedloedd; ac ni ddeallent fi pan y dywedais y caent glywed fy llais; ac ni ddeallent fi na chai y Cenedloedd un amser glywed fy llais; na amlygwn fy hun iddynt hwy, ond trwy yr Ysbryd Glân. Eithr wele, chwi a glywsoch fy llais, ac a'm gwelsoch; a chwi yw fy nefaid, a chyfrifir chwi yn mhlith y rhai a roddodd y Tad i mi. Ac yn wir, yn wir, meddaf i chwi, y mae genyf ddefaid ereill, y rhai nid ydynt o'r wlad hon, nac o wlad Jerusalem, nac ychwaith yn unrhyw ranau o'r wlad hono oddiamgylch, yn rha le y bum yn gweinidogaethu. Canys hwynt-hwy am y rhai y llefarwyf, yw y rhai hyny nad ydynt etto wedi clywed fy llais; ac nid wyf fi un amser wedi amlygu fy hun iddynt. Eithr mi a dderbyniais orchymyn gan y Tad, fod i mi fyned atynt hwy, a bod iddynt gael clywed fy llais, a chael eu cyfrif gyda fy nefaid, fel y byddo un gorlan, ac un bugail; am hyny, yr wyf fi yn myned i ddangos fy hun iddynt. Ac yr wyf yn gorchymyn i chwi ysgrifenu y geiriau hyn, ar ol fy myned, fel os dygwydd i'm pobl yn Jerusalem, y rhai a'm gwelsant, ac a fuont gyda mi yn fy ngweinidogaeth, beidio gofyn i'r Tad yn fy enw i, fel y derbyniont wybodaeth am danoch chwi trwy yr Ysbryd Glân, ac hefyd am y llwythau ereill y rhai nis gwyddant am danynt, y byddo i'r geiriau hyn a ysgrifenwch gael eu

eadw, a'u hamlygu i'r Cenedloedd, fel trwy gyflawnder y Cenedloedd, y byddo i weddill eu had hwy, ag a wasgerir ar wyneb yr holl ddacar, o herwydd eu hanghirediniaeth, gael eu dwyn i mewn, neu eu dwyn i wybodaeth am danaf fi, eu Gwardwr. Ac yna mi a'u casglaf hwynt i mewn o bedwar cwr y ddacar; ac yna y cyflawnaf y cyfammod a wnaeth y Tad â holl bobl Iŷ Israel. A gwynfyd y Cenedloedd, o herwydd eu crediniaeth ynof fi, yn a thwy yr Ysbryd Glân, yr hwn a dystiolaethu wrthynt am danaf fi ac am y Tad. Wele, oblegid eu crediniaeth hwy ynof fi, medd y Tad, ac o herwydd eich anghrediniaeth ehwithau, O dŷ Israel, y gwirionedd yn y dyddiau diweddaf a ddaw at y Cenedloedd, fel yr amlyger cyflawnder y pethau hyn iddynt hwy. Eithr gwae, medd y Tad, y rhai anghrediniol o'r Cenedloedd, canys er eu bod wedi dyfod ar wneob y tir hwn, ac wedi gwasgaru fy mhobl, y rhai ydynt o dŷ Israel; a'm pobl y rhai ydynt o dŷ Israel, a fwriwyd allan o'u mysg, ac a fathrwyd ganddynt dan draed; ac o herwydd trugareddau y Tad tuag at y Cenedloedd, ac hefyd farnedig-aethau fy Nhau ar fy mhobl, y rhai ydynt o dŷ Israel, yn wir, yn wir, meddaf i chiwi, mai ar ol hyn oll, ac mi a achosais i'm pobl y rhai ydynt o dŷ Israel, gael eu taraw, a'u cystuddio, a'u lladd, a'u bwrw allan o'u mysg, a'u casâu ganddynt, ac i fyned yn ddiarob ac yn watwargerdd yn eu plith. Ac fel hyn y gorchymynna y Tad i mi ddywedyd wrthyh, yn y dydd y pecho y Cenedloedd yn erbyn fy efengyl, ac yr ymddyrechafont yn malchder eu calonau uwchlaw pob cenedl, ac uwchlaw holl bobl y ddacar i gyd, ac yr ymlenwont â phob math o gelwyddau, a thwyil, a drygioni, a phob math o ragrith, a llofruddiaethau, a chrefydd-dwyll, a phuteindra, a dirgel ffeidd-dra; ac os gwnant yr holl bethau hyn, a gwrthod cyflawnder fy efengyl, wele, medd y Tad, mi a ddygaf gyflawnder fy efengyl o'u mysg hwynt; ac yna mi a gofiaf fy nghyfammod yr hwn a wnaethym â'm pobl, O dŷ Israel, ac a ddygaf fy efengyl iddynt; ac mi a ddangosaf i ti, O dŷ Israel, na chziff y Cenedloedd awdurdod arnat, eithr mi a gofiaf fy nghyfammod â thi, O dŷ Israel, a thi a gai ddyfod i wybodaeth o gyflawnder fy efengyl. Eithr os na edifarha y Cenedloedd, a dychwelyd ataf fi, medd y Tad, wele, hwy a gyfrifir yn mhllith fy mhobl i, O dŷ Israel; ac ni oddefaf i'm pobl, y rhai ydynt o dŷ Israel, fyned trwy eu canol hwynt, a'u mathru i lawr, medd y Tad. Eithr os na throant ataf fi, a gwrandaw ar fy llais, mi a oddefaf iddynt, i'e, mi a odd-eaf i'm pobl, O dŷ Israel, fyned trwy eu canol hwynt, a'u mathru i lawr, a hwy a fyddant megys halen wedi-colli ei flâs, yr hwn wedi hyny nid yw dda i ddim, ond i'w dasu allan, a'i sathru dan draed fy mhobl, O dŷ Israel. Yn wir, yn wir, meddaf i chiwi, fel hyn y gorchymynodd y Tad i mi, ar roddi o honof i'r bobl yna, y tir hwn yn etifeddiaeth. A phan gyflawnir geiriau y prophwyd Isaiah, y rhai a ddywedant: Dy wylwyr a ddyrchafant i'f; gyda'r llef y cydganant; canys gwelant lygad yn

llygað, pan ddychwelo yr Arglwydd Seion. Bloeddiwch, cyd-genwch, anialwch Jerusalem; canys yr Arglwydd a gysurodd ei bobl, efe a waredodd Jerusalem. Diosgodd yr Arglwydd fraich ei santeiddrwydd yn ngolwg yr holl genedloedd; a holl gyrau y ddaear a welant iachawdwriaeth ein Duw ni.

PENNOD VIII.

WELE, yn awr, dygwyddodd pan lefarodd yr Iesu y geiriau hyn, iddo edrych oddiamgylch drachefn ar y dyrfa, a dywedyd wrthynt, Wele, mae fy amser wrth law. Canfyddaf eich bod yn weiniaid, fel nas gellwch ddeall fy holl ciriau y rhai a orchymynir i mi gan y Tad i lefaru wrthyhych yr amser hwn; am hyny, ewch i'ch cartrefleoedd, a myfyriwch ar y pethau a ddywedais, a gofynwch gan y Tad, yn fy enw i, fel y deallwch ac y parotôch eich meddyliau erbyn y fory, ac yr wyf yn dyfod atoch etto. Eithr yn awr yr wyf yn myned at y Tad, ac hefyd i ddangos fy hun i lwythau colledig Israel, canys nid ydynt golledig gan y Tad, canys efe a wyl i ba le y dygodd hwynt.

A bu ar ol i'r Iesu lefaru felly, iddo dafu ei olygon oddiamgylch drachefn ar y dyrfa, a chanfod eu bod mewn dagrau, ac yn edrych yn ddyfal arno ef, fel pe ewyllysient ofyn ganddo i arcs ychydig yn hwy gyda hwynt. Ac efe a ddywedodd wrthynt, Wele, y mae fy ymysgaroedd yn llawn tosturi tung atoch: a oes neb yn glaf yn eich plith, dygwch hwynt yma. A oes neb genych yn gloff, neu ddall, neu anafus, neu wahanglwyfus, neu wywedig, neu yn fyddar, neu yn gystuddiedig mewn rhyw ddull? dygwch hwynt yma, ac mi a'u biachâf hwynt, canys yr wyf yn tosturio wrthyhych; mae fy ymysgaroedd yn llawn trugaredd; canys canfyddaf eich bod yn chwennych i mi ddangos i chwi yr hyn a wnaethym i'ch brodyr yn Jerusalem, canys mi a welaf fod eich ffydd yn ddigonol fel y dylwn eich iachâu.

A bu ar ol iddo lefaru felly, i'r holl dyrfa, yn un fryd, fyned allan â'u cleifion, a'u rhai cystuddiedig, a'u cloffion, a'u deillion, a'u byddariaid, a'u holl rai afiachus; ac efe a'u biachodd hwynt bob un fel y dygwyd hwynt ato, a hwynt-hwy oll, y rhai a wellhâwyd a'r rhai oeddynt iach, a blygasant i lawr wrth ei draed. ac a'i haddolasant; a chynnifer ag a allent ddyfod o'r dyrfa, a gusanasant ei draed, yn gymmaint ag iddynt olchi ei draed â'u dagrau.

A bu iddo orchymyn iddynt ddwyn eu plant bychain ato. Felly hwy a ddygasant eu plant bychain, ac a'u gosodasant i eistedd i lawr o amgylch iddo, a'r Iesu a safodd yn y canol; a'r dyrfa a roddasant ffordd hyd nes iddynt oll gael eu dwyn ato. A bu wedi iddynt gael eu dwyn oll, a'r Iesu yn sefyll yn y canol, iddo orchymyn i'r dyrfa benlinio i lawr ar y ddaear. A bu ar ol iddynt benlinio ar y ddaear, i'r Iesu ocheneidio ynddo ei hun.

a dywedyd, O Dad, blinir fi oblegid drygioni pobl tŷ Israel. Ac ar ol iddo ddywedyd y geiriau hyn, yntau hefyd a benliniodd ar y ddaear; ac wele, efe a weddiodd ar y Tad, a'r pethau a weddiodd nis gellir eu hysgrifenu, a'r dyrfa a'i clywodd a ddygasant dystiolaeth. Ac yn y modd hyn y dygasant dystiolaeth: ni welodd y llygad erioed, ac ni chlywodd y clust o'r blaen, y fath bethau mawr a rhyfedd ag a welsom ac a glywsom ni yr Iesu yn llefaru wrth y Tad; ac ni all tafod draethu, ac ni all gael ei ysgrifenu gan neb, ac nis gall calonau dynion amgyffred pethau mor fawr a rhyfedd ag a welsom ac a glywsom yr Iesu yn llefaru; ac nis gall neb amgyffred y llawenydd a lanwodd ein calonau yn yr amser y clywsom ef yn gweddio drosom ar y Tad.

A bu ar ol i'r Iesu ddarfod gweddio ar y Tad, iddo gyfodi; eithr yr oedd llawenydd y dyrfa mor fawr, nes y gorchfygodd hwynt. A bu i'r Iesu lefaru wrthynt, ac erchi iddynt gyfodi. A hwythau a gyfodasant oddiar y ddaear, ac efe a ddywedodd wrthynt, Gwyn eich byd chwi oblegid eich ffydd. Ac yn awr, wele, fy llawenydd sydd gyflawn. Ac wedi iddo ddywedyd y geiriau hyn, efe a wylodd, ac yr oedd y dyrfa yn dystion; ac efe a gymmerodd eu plant bychain, un ac un, ac a'u bendithiodd, ac a weddiodd ar y Tad drostynt. Ac wedi iddo wneuthur hyn efe a wylodd drachefn, ac a lefarodd wrth y dyrfa, gan ddywedyd wrthynt, Wele eich rhai bychain. Ac fel yr oeddynt yn edrych i weled, hwy a dafasant eu golwg tua'r nef, ac a welsant y nefoedd yn agored, ac a welsant angylion yn disgyn o'r nef, fel pe byddai yn nghanol tân; a hwy a ddaethant i waered ac a amgylchynasant y rhai bychain hyny, ac amgylchynwyd hwynt gan dân; a'r angylion a weiniasant iddynt, a'r dyrfa a welsant ac a glywsant, ac a ddygasant dystiolaeth; a hwy a wyddant fod eu tystiolaeth yn wir, canys yr oll o honynt a welsant ac a glywsant, pob dyn drosto ei hun; ac yr oeddynt mewn rhifedi oddeutu dwy fil a phum cant o eneidiau, ac yn gynnwysedig o wŷr, gwragedd, a phlant.

A bu i'r Iesu orchynyn i'w ddyscyblion am ddwyn iddo fara a gwin. A thra yr aethant am fara a gwin, efe a orchymynodd i'r dyrfa eistedd i lawr ar y ddaear. A phan ddaeth y dyscyblion â'r bara a'r gwin, efe a gymmerodd o'r bara, ac a'i torodd ac a'i bendithiodd; ac efe a'i rhoddodd i'r dyscyblion, ac a orchymynodd iddynt fwyta. Ac wedi iddynt hwy fwyta, a chael eu digoni, efe a orchymynodd iddynt ei gyfranu i'r dyrfa. Ac wedi i'r dyrfa fwyta a chael eu digoni, efe a ddywedodd wrth y dyscyblion, Wele, caiff un ei ordeinio yn eich plith, ac iddo ef y rhoddaf awdurdod i dori bara, a'i fendithio, a'i roddi i bobl fy eglwys, i'r holl rai hyny a gredant ac a gânt eu bedyddio yn fy enw i. A hyn a gewch ofalu ei wneuthur yn wastadol, megys ag y gwnaethym i, ie, megys y torais i fara, ac a'i bendithiais, ac a'i rhoddais i chwi. A hyn a wnewch er cof am fy nghorff, yr hwn a ddangosais i chwi. A chaiff hyn fod yn dystiolaeth

i'r Tad, eich bod yn fy nghofio i yn wastadol. Ac os ydych yn fynghofio i yn wastadol, chwi a gewch fy ysbryd i fod gyda chwi.

A bu wedi iddo ef ddywedyd y geiriau hyn, orchymyn o hono ei ddyscyblion i gymmeryd o win y cwpan, ac yfed o hono, ac am iddynt hefyd ei roddi i'r dyrfa, fel yr yfent hwythau o hono. A bu iddynt wneuthur felly, ac yfed o hono, a chael eu digoni; a hwy a'i rhoddasant i'r dyrfa, a hwythau a yfasant, ac a ddigonwyd. Ac ar ol i'r dyscyblion wneuthur hyn, yr Iesu a ddywedodd wrthynt, Gwyn eich byd oblegid y peth hyn a wnaethoch, canys hyn ydyw cyflawni fy nghorchymynion, ac y mae hyn yn tystiolaethu i'r Tad eich bod yn foddolawn gwneuthur yr hyn a orchymynais i chwi. A hyn a wnewch yn wastadol i'r rhai a edifarhant ac a fedyddir yn fy enw; a chewch ei wneuthur er cof am fy ngwaed, yr hwn a dywalltais drosoch, fel y tystiolaethoch i'r Tad eich bod yn fy nghofio i yn wastadol. Ac os ydych yn fy nghofio i yn wastadol, chwi a gewch fy ysbryd i fod gyda chwi. Ac yr wyf yn rhoddi gorchymyn i chwi y cewch wneuthur y pethau hyn. Ac os gwnewch y pethau hyn yn wastadol, gwyn eich byd chwi, canys yr ydych wedi eich adeiladu ar fy nghraig i. Eithr pwy bynag yn eich plith chwi a wnelo fwy neu lai nâ'r pethau hyn, nid ydynt wedi eu hadeiladu ar fy nghraig i, eithr wedi eu hadeiladu ar sylfaen dywodlyd; a phan ddisgyno y gwlaw, a dyfod llif-ddyfroedd, a chwythu o'r gwyntoedd, a rhuthro arnynt, hwy a syrthiant, ac y mae pyrth uffern yn agored yn barod i'w derbyn; am hyny, gwyn eich byd chwi os cedwch fy nghorchymynion, y rhai a orchymynodd y Tad i mi eu rhoddi i chwi. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, mae yn rhaid i chwi wyllo a gweddio yn wastadol, rhag i chwi gael eich temptio gan y diafol, a'ch arwain ymaith yn gaeth ganddo. Ac megys y gweddiais i yn eich plith chwi, felly y gweddiwch chwithau yn fy eglwys, yn mhlith fy mhobl y rhai a edifarhant ac a fedyddir yn fy enw. Wele, myfi yw y goleuni; ac mi a roddais esiampli chwithau.

A bu ar ol i'r Iesu lefaru y geiriau hyn wrth ei ddyscyblion, iddo droi drachefn at y dyrfa, a dywedyd wrthynt, Wele, yn wir, yn wir, meddaf i chwi, mae yn rhaid i chwi wyllo a gweddio yn wastadol, rhag i chwi fyned i brofedigaeth; canys y mae satan yn ewyllysio eich cael chwi, fel y nithio chwi fel gwenith; am hyny, mae yn rhaid i chwi weddio yn wastadol ar y Tad yn fy enw i; a pha beth bynag a ofynoch i'r Tad yn fy enw i, yr hyn sydd yn iawn, gan gredu y derbyniwch, welc, efe a roddir i chwi. Gweddiwch yn eich teuluoedd ar y Tad, yn wastadol yn fy enw i, fel y bendithier eich gwragedd a'ch plant. Ac wele, chwi a gewch ymgyfarfod yn fynych, ac ni chewch wahardd neb i ddyfod atoch pan wedi ymgyfarfod yn nghyd, eithr gadael iddynt ddyfod atoch, a pheidio eu gwahardd hwynt; eithr chwi a gewch weddio drostynt, a pheidio eu bwrw allan; ac os bydd iddynt ddyfod atoch yn fynych, chwi a gewch weddio drostynt ar y Tad, yn fy enw i; am hyny, daliwch eich

goleuni i fyny, fel y llewyrcho i'r byd. Wele, myfi yw y goleuni yr hwn a gewch ddal i fyny—yr hyn a welsoch fi yn ei wneuthur. Wele, yr ydych yn gweled i mi weddio ar y Tad, ac yr ydych yn dystion oll; a gwelsoch i mi orchymyn nad clai neb o honoch ymaith, eithr yn hytrach orchymyn i chwi ddyfod ataf, fel y teimlech ac y gwelech; felly hefyd y gwnewch chwithau i'r byd; a phwy bynag a doro y gorchymyn hwn, sydd yn goddef ei hun i gael ei arwain i brofedigaeth.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu lefaru y geiriau hyn, iddo droi ei olygon drachefn ar y dyseybllion a ddewisodd, a dywedyd wrthynt, Wele, yn wir, yn wir, meddaf i chwi, yr wyf yn rhoddi i chwi orchymyn arall, ac yna rhaid i mi fyned at fy Nhad, fel y cyflawnwyf orchymynion ereill a roddodd efe i mi. Ac yn awr, wele, hwn yw y gorchymyn wyf yn ei roddi i chwi, na adawoch i neb yn wybodus, gyfranogi o'm enawd a'm gwaed, pan fyddoch yn ei weinyddu, canys yr hwn sydd yn bwyta ac yn yfed fy nghnawd a'm gwaed yn annheilwng. Sydd yn bwyta ac yn yfed damnedigaeth i'w enaid; am hyny. os gwybyddwch fod dyn yn annheilwng i fwyta ac yfed o'm enawd a'm gwaed, chwi a'i gwaherddwch; er hyny, na fwr-iwch ef allan o'ch plith, eithr gweinyddwch iddo, a gweddiwch drosto ar y Tad, yn fy enw i; ac os edifarha, a chael ei fedyddio yn fy enw i, yna derbyniwch ef, a gweinyddwch iddo o'm enawd a'm gwaed i; eithr os na edifarha, ni chyfrifir ef yn mhilith fy mhobl, fel na ddinystrio fy mhobl, canys wele, mi a adwaen fy nefaid, ac y maent wedi eu cyfrif; er hyny, ni chewch ei ffrw allan o'ch synagogau, neu eich lleoedd o addoliad, canys i'r cyfryw y parhewch i weinyddu; canys ni wyddoch na ddychwelant ac edifarha, a dyfod ataf gyda llawn fwrriad calon, ac mi a'u hiachaf hwynt, a chwi a gewch fod yn foddion i ddwyn iachawdwriaeth iddynt. Am hyny, cedwch y geiriau hyn y rhai a orchymynais i chwi, fel na ddeloch dan farnedigaeth, canys gwae yr hwn y mae'r Tad yn ei gondemnio. Ac yr wyf yn rhoddi i chwi y gorchymynion hyn, oblegid y dadleuon sydd wedi bod yn eich mysg. A gwyn eich byd os na fydd dim dadleuon yn eich mysg. Ac yn awr, yr wyf fi yn myned at y Tad, o herwydd y mae yn fuddiol i mi fyned at y Tad, er eich mwyn chwi.

A bu ar ol i'r Iesu orphen yr ymadroddion hyn, iddo gyffwrdd y dyseybllion a ddewisodd â'i law, un ac un, hyd nes iddo eu cyffwrdd hwynt oll, a lefaru wrthynt tra yn eu cyffwrdd; ac ni chlywodd y dyrfa y geiriau a lefarodd, am hyny ni thystiolaethasant; eithr y dyseybllion a dystiolaethasant iddo roddi awdurdod iddynt i roddi yr Ysbryd Glân. Ac mi a ddangosaf i chwi yn ol llaw, fod y dystiolaeth hon yn wir.

A bu ar ol i'r Iesu gyffwrdd â hwynt oll, i gwmwl ddyfod a gorchuddio y dyrfa, fel nas gallent weled yr Iesu. A thra yr oeddynt yn orchuddiedig, efe a ymadawodd oddi wrthynt, ac a

*esgynodd i'r nef. A'r dyscyblion a welsant ac a ddygasant dystiolaeth iddo ef esgyn drachefn i'r nef.

PENNOD IX.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu esgyn i'r nef, i'r dyrfa wasgaru, ac i bob dyn gymmeryd ei wraig a'i blant, a dychwelyd i'w gartref ei hun. Ac aeth y swm ar led yn mhllith y bobl yn union, cyn ei bod etto yn dywyll, fod y dyrfa wedi gweled yr Iesu, a'i fod wedi gweinidogaethu iddynt, ac y byddai iddo hefyd ddangos ei hun dranoeth i'r dyrfa; i.e, a thrwy yr holl nos yr aeth y swm ar led ynghylch yr Iesu; ac yn gymmaint â'u bod yn danfon at y bobl, darfu i laweroedd, i.e, nifer fawr iawn, lafurio llawer yr holl noson hono, fel y byddent dranoeth yn y lle y dangosai yr Iesu ei hun i'r dyrfa.

A bu dranoeth, ar ol i'r dyrfa yngasglu ynghyd, i Nephi a'i frawd yr hwn a gyfododd efe o feirw, enw yr hwn oedd Timothy, ac hefyd ei fab, enw yr hwn oedd Jonas, ac hefyd Mathoni, a Mathonihah, ei frawd, a Kumen, a Kumenonhi, a Jeremiah, a Shemnon, a Jonas, a Zedekiah, ac Isaiah (yn awr, dyma oedd enwau y dyscyblion a ddewisodd yr Iesu); i.e, bu iddynt hwy fyned allan a sefyll yn nghanol y dyrfa. Ac wele, yr oedd y dyrfa mor fawr, fel yr achosasant iddynt ranu yn ddeuddeg rhan. A'r deuddeg a ddygasant y dyrfa; ac wele, hwy a barasant i'r dyrfa benlinio i lawr ar wyneb y ddaear, a gweddio ar y Tad, yn enw yr Iesu. A'r dyscyblion hefyd a weddiasant ar y Tad, yn enw yr Iesu. A bu iddynt gyfodi a gweinidogaethu i'r bobl. Ac wedi iddynt weinidogaethu yr unrhyw eiriau ag a lefarodd yr Iesu—heb wro dim odliwrth y geiriau ag a lefarodd yr Iesu—wele, hwy a benliniasant drachefn, ac a weddiasant ar y Tad yn enw yr Iesu; a hwy a weddiasant am yr hyn a chwennychent fwyaf; a hwy a ddymunasant ar i'r Ysbryd Glân gael ei roddi iddynt. Ac wedi iddynt weddio felly, hwy a aethant i waered i ymyl y dwfr, a'r dyrfa a'u canlynasant. A bu i Nephi fyned i waered i'r dwfr, a chael ei fedyddio. Ac efe a ddaeth i fyny o'r dwfr, ac a ddechreuodd fedyddio. Ac efe a fedyddiodd yr holl rai a ddewisodd yr Iesu. A bu wedi iddynt gael eu bedyddio oll, a dyfod i fyny o'r dwfr, i'r Ysbryd Glân syrthio arnynt, a hwy a lanwyd â'r Ysbryd Glân ac â than. Ac wele, amgylchynwyd hwynt megys pe byddai gan dân; a daeth i waered o'r nef, a'r dyrfa a'i gwelodd ef, ac a ddygasant dystiolaeth; ac angylion a ddaethant i waered o'r nef, ac a weiniasant iddynt. A dygwyddodd tra yr oedd yr angylion yn gweini i'r dyscyblion, i'r Iesu ddyfod a sefyll yn y canol, a gweini iddynt. A bu iddo lefaru wrth y dyrfa, a gorchymyn iddynt benlinio i lawr drachefn ar y ddaear, ac am i'w ddyscyblion hefyd benlinio i lawr ar y ddaear. A bu ar ol iddynt oll benlinio i lawr ar y ddaear, iddo

orchymyn i'w ddyscyblion weddio. Ac wele, hwy a ddechreuasant weddio; a hwy a weddiasant ar yr Iesu, gan ei alw ef eu Harglwydd a'u Duw.

A bu i'r Iesu ymadael allan o'u canol hwynt, a myned ychydig ymaith oddi wrthynt, ac ymgrymu i'r llawr, a dywedyd, O Dad, yr wyf yn diolch i ti dy fod wedi rhoddi yr Ysbryd Glân i'r rhai hyn a ddewisais; ac o herwydd eu crediniaeth ynof, y dewisais hwynt allan o'r byd. O Dad, yr wyf yn gweddio arnat am i ti roddi yr Ysbryd Glân i'r holl rai a gredant yn eu geiriau hwynt. O Dad, ti a roddaist iddynt yr Ysbryd Glân, o herwydd eu bod yn credu ynof fi, a thi a weli eu bod yn credu ynof, oblegid y clywi hwynt, ac y maent yn gweddio arnaf fi; ac y maent yn gweddio arnaf fi, oblegid fy mod gyda hwynt. Ac yn awr, O Dad, yr wyf fi yn gweddio arnat ti drostynt hwy, ac hefyd dros yr holl rai a gredant eu geiriau, fel y credont ynof fi, fel y byddwyf fi ynddynt hwy, megys yr wyt tithau, O Dad, ynof fi, fel y byddom un.

A bu ar ol i'r Iesu weddio ar y Tad, iddo ddyfod at ei ddyscyblion, ac wele, yr oeddynt yn parhau, yn ddibaid, i weddio arno; ac ni ychwanegent hwy lawer o eiriau, canys yr oedd wedi ei roddi iddynt pa peth a weddient, ac yr oeddynt yn llawn dymuniad. A bu i'r Iesu eu bendithio hwynt, fel yr oeddynt yn gweddio arno, a'i wynebpryd a wenodd arnynt, a goleuni ei wynebpryd a ddysclaeriodd arnynt, ac wele, yr oeddynt hwythau mor wynion â gwynebpryd, ac hefyd â gwisgoedd yr Iesu; ac wele, yr oedd y gwyndra hwn yn rhagori ar bob gwyndra, ie, nis gallai fod dim ar y ddaear mor wŷn â'r gwyndra hwn. A'r Iesu a ddywedodd wrthynt, Parhewch i weddio, er nad oeddynt wedi peidio gweddio. Ac efe a drodd oddiwrthynt drachefn, ac a aeth ychydig ymaith, ac a ymgrymodd i'r llawr; ac efe a weddiodd drachefn ar y Tad, gan ddywedyd, O Dad, yr wyf yn diolch i ti dy fod wedi puro y rhai hyn a ddewisais, o herwydd eu ffydd, ac yr wyf fi yn gweddio drostynt, ac hefyd dros y rhai a gredant eu geiriau, fel y purer hwythau ynof fi, trwy ffydd yn eu geiriau hwy, megys y purwyd hwynt ynof fi. O Dad, nid wyf yn gweddio dros y byd, eithr dros y rhai a roddaist i mi allan o'r byd, o herwydd eu ffydd, fel y purer hwynt ynof fi, fel y byddwyf fi ynddynt hwy, megys yr wyt tithau, O Dad, ynof fi, fel y byddom un, fel y gogonedder fi ynddynt.

Ac wedi i'r Iesu lefaru y geiriau hyn, efe a ddaeth drachefn at ei ddyscyblion, ac wele, yr oeddynt yn gweddio yn gysson a dibaid arno ef; ac efe a wenodd arnynt drachefn; ac wele, yr oeddynt hwy yn wynion fel yr Iesu.

A bu iddo fyned drachefn ychydig ymaith, a gweddio ar y Tad; a thafod nis gall lefaru y geiriau a weddiodd efe, ac nis gellir ysgrifenu gan ddyn y geiriau a weddiodd efe. A'r dyrfa a glywsant, ac a ddygasant dystiolacth, a'u calonau a agorwyd, a hwy a ddcallasant yn eu calonau y geiriau a weddiodd efe.

Er hyny, yr oedd y geiriau a weddiodd efe mor fawr a rhyfedd, fel nas gellir eu hysgrifenu, na'u traethu gan ddyn.

A bu ar ol i'r Iesu orphen gweddio, iddo ddyfod drachefn at y dyscyblion, a dywedyd wrthynt, Ffydd mor fawr ni welais yn mhlith yr holl Iuddewon; am hyny, nis gallwn ddangos iddynt hwy wyrthiau mor fawrion, o herwydd eu hanghrediniaeth. Yn wir, meddaf i chwi, nid oes neb o honynt hwy wedi gweled pethau mor fawrion ag a welsoch chwi; ac ni chlywsant bethau mor fawrion ag a glywsoch chwi.

A bu iddo orchymyn i'r dyrfa ddarfod gweddio, a'i ddyscyblion hefyd. Ac efe a orchymynodd iddynt na ddarfyddent weddio yn eu calonau. Ac efe a orchymynodd iddynt gyfodi a sefyll ar eu traed. A hwy a gyfodasant ac a safasant ar eu traed. A bu iddo ef dori bara drachefn, a'i fendithio, a'i roddi i'w ddyscyblion i'w fwyta. Ac wedi iddynt hwy fwyta, efe a orchymynodd iddynt dori bara, a'i roddi i'r dyrfa. Ac wedi iddynt ei roddi i'r dyrfa, efe a roddodd hefyd iddynt win i'w yfed, ac a'u gorchymynodd hwythau i'w roddi i'r dyrfa. Yn awr, nid oedd bara, na gwin, wedi ei ddwyn gan y dyscyblion, nac ychwaith gan y dyrfa; eithr yn ddiau efe a roddodd iddynt fara i'w fwyta, ac hefyd win i'w yfed; ac efe a ddywedodd wrthynt, Yr hwn sydd yn bwyta y bara hwn, sydd yn bwyta o'm corff i'w enaid, a'r hwn sydd yn yfed o'r gwin hwn, sydd yn yfed o'm gwaed i'w enaid; a'i enaid ni newyna ac ni sycheda byth, eithr a ddigonir. Yn awr, wedi i'r dyrfa oll fwyta ac yfed, wele, hwy a lanwyd â'r ysbryd, a hwy a waeddasant ag un llef, ac a roddasant ogoniant i'r Iesu, yr hwn a welsant ac a glywsant. A bu ar ol iddynt oll roddi gogoniant i'r Iesu, iddo ddywedyd wrthynt, Wele, yn awr yr wyf yn cwblhau y gorchymyn yr hwn a orchymynodd y Tad i mi ynghylch y bobl yma, y rhai ydynt weddill o dŷ Israel. Yr ydych yn cofio i mi lefaru wrthyich, a dywedyd pan gyflawnid geiriau Isaiah; wele, y maent yn ysgrifenedig, ac y maent genych o'ch blaen, am hyny, chwiliwch hwynt. Ac yn wir, yn wir, meddaf i chwi, pan gyflawnir hwy, y pryd hyny y mae cyflawniad y cyfammod a wnaeth y Tad â'i bobl, O dŷ Israel. Ac yna y caiff y gweddillion y rhai a wasgerir ar led ar wyneb y ddaear, eu casglu i mewn o'r dwyrain, ac o'r gorllewin, ac o'r deau, ac o'r gogledd; a hwy a ddygir i wybodaeth o'r Arglwydd eu Duw, yr hwn a'u gwaredodd hwynt. A'r Tad a orchymynodd i mi ar roddi o honof y tir hwn yn etifeddiaeth iddynt. Ac yr wyf yn dywedyd wrthyich, os na edifarha y Cenedloedd, ar ol y fendith a dderbyniant, wedi iddynt wasgaru fy mhobl, yna y cewch chwi y rhai ydych weddill o dŷ Jacob, fyned allan yn eu plith hwynt; a chwi a fyddwch yn eu canol hwynt, y rhai a fyddant lawer; a chwi a fyddwch yn eu plith hwynt, fel llew yn mhlith bwystfilod y goedwig, ac fel cenaw llew yn mhlith y deadelloedd defaid, yr hwn, pan el trwodd, a sathra ac a ysglyfaetha, ac ni bydd achubydd. Dy law a gyfodir yn erbyn dy

wrthwynebwyd, a'th holl elynion a dorir ynaith. Ac mi a gasglaf fy mhobl ynghyd, fel y casgla dyn ei ysgubau i'r llawr-dyrnu, canys mi a wnaaf fy mhobl â'r rhai yr ymgysfammeddod y Tad, i.e., mi a wnaaf dy gorn yn haiarn, a'th garnau yn bres. A thi a ddrylli bobloedd lawer; a chyssegraf i'r Arglwydd eu helw hwynt, a'u golud i Arglwydd yr holl ddaear. Ac wele, myfi yw yr hwn sydd yn ei wneuthur. A bydd, medd y Tad, i gleddyf fy nghyflawnder hongian uwch eu penau yn y dydd hwnw; ac oni edifarhant, efe a syrth arnynt, medd y Tad, i.e., sef ar holl genedloedd y Cenedloedd. A daw oddiamgylch y bydd i mi gadarnhau fy mhobl, O dŷ Israel. Ac wele, y bobl hyn a gadarnhaf yn y tir hwn, hyd at gyflawni y cyfammod a wnaethym â'ch tad Jacob; ac efe a fydd yn Jerusalem newydd. A galluoedd y nef a fyddant yn nghanol y bobl hyn; i.e., hyd y nod myfi a fyddaf yn eich canol chwi. Wele, myfi yw yr hwn am ba un y llefarodd Moses, gan ddywedyd, Yr Arglwydd eich Duw a gyfyd i chwi Brophwyd o'ch brodyr, megys myfi; arno ef y gwrandewch yn mhob peth a ddywedo wrthych. A bydd, pob enaid ni wrandawo ar y Prophwyd hwnw, a lwyd-ddyfethir o blith y bobl. Yn wir, meddaf i chwi, Felly y mae; ac y mae yr holl brophwydi o Samuel, a'r rhai hyny ag ydynt yn ei ddilyn, cynnifer ag a lefarasant, wedi tystiolaethu am danaf fi. Ac wele, chwi ydych blant y prophwydi; ac yr ydych o dŷ Israel: ac yr ydych yn y cyfammod a wnaeth y Tad â'ch tadau chwi, gan ddywedyd wrth Abraham, Ac yn dy had di y bendithir holl lwythau y ddaear; gan fod y Tad wedi fy nghyfodi i chwi yn gyntaf, a'm danfon i'ch bendithio, trwy droi pob un o honoch oddiwrth ei anwireddau; a hyn o herwydd eich bod chwi yn blant y cyfammod. Ac yna pan eich bendithiwyd, y cyflawnodd y Tad y cyfammod a wnaeth ag Abraham, gan ddywedyd, Yn dy had di y bendithir holl lwythau y ddaear, hyd at dywallt allan yr Ysbryd Glân trwof fi ar y Cenedloedd, yr hon fendith ar y Cenedloedd a'i gwna hwynt yn alluog uwchlaw pawb, hyd at wasgaru fy mhobl, O dŷ Israel; a hwy a fyddant yn ffangell i bobl y tir hwn. Er hyny, pan fyddant wedi derbyn cyflawnder fy efengyl, yna os na chaledant eu calonau yn fy erbyn, mi a ddychwelaf eu hanwireddau ar eu penau eu hunain, medd y Tad. Ac mi a gofias y cyfammod a wnaethym â'm pobl, ac mi a ymgysfammeddais â hwynt, y casglwn hwynt ynghyd yn fy amser cyfaddas fy hun; y rhoddwn iddynt drachefn wlad eu tadau yn etifeddiaeth, yr bon yw gwlad Jerusalem, yr hon yw y wlad addawedig iddynt hwy yn dragywydd, medd y Tad.

A bydd i'r amser ddyfod, pan y caiff cyflawnder fy efengyl ei phregethu iddynt, a hwy a gredant ynof, mai myfi yw Iesu Grist, Mab Duw, ac a weddiant ar y Tad yn fy enw. Yna eu gwylwyr a ddyrchafant eu llef, a chyda'r llef y cyd-ganant; canys gwelant lygad yn llygad. Yna y casgla y Tad hwynt ynghyd drachefn, ac y rhodda iddynt Jerusalem yn wlad eu

hetifeddiaeth. Yna y bloeddiant allan—cyd-genweh, anialweh Jerusalem; canys yr Arglwydd a gysurodd ei bobl, efe a waroddod Jerusalem. Diosgodd y Tad fraich ei santeiddrwydd yn ngolwg yr holl genedloedd; a holl derfynau y ddaciar a welant iachawdwriaeth y Tad; a'r Tad a minnau un ydym. Ac yna y dygir oddiamgylch yr hyn a ysgrifenwyd, Deffro, deffro drachefn, gwisg dy nerth, Seion; gwisg wisgoedd dy egoniant, santaidd ddinas Jerusalem, canys ni ddaw o'th fewn mwy ddi-enwaededig ac aflan. Ymysgwyd o'r llwch, cyfod, eistedd, Jerusalem; ymddattod oddiwrth rwymanu dy wddf, ti gaethferch Seion. Canys fel hyn y dywed yr Arglwydd, Yn rhad yr ymwerthasoch; ac nid ag arian y'ch gwaredir. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, fy mhobl a gânt adnabod fy enw; ie, yn y dydd hwnw y cânt adnabod fy enw; ie, yn y dydd hwnw y cânt wybod mai myfi yw yr hwn sydd yn dywedyd. Ac yna y dywedant, Mor hyfryd ar y mynyddoedd yw tracd yr hwn sydd yn efengylu iddynt, yn cyhoeddi heddweh: a'r hwn sydd yn mynegi daioni iddynt, yn cyhoeddi iachawdwriaeth; yn dywedyd wrth Seion, Dy Dduw di sydd yn teyrnasu! Ac yna yr â gwaedd allan, Ciliweh, ciliweh, ewch allan oddi yno, na chyffyrddwch â dim halogedig; ewch allan o'i chanol; ymlanhewch, y rhai a ddygwch lestri yr Arglwydd. Canys nid ar frys yr ewch allan, ac nid ar ffo y cerddwch; canys yr Arglwydd a â o'ch blaen chwi, a Duw Israel a'ch casgl chwi. Wele, fy ngwas a lwydda; efe a godir, ac a ddyrchefir, ac a fydd yn uchel iawn. Megys y rhyfeddodd llawer wrthyt (mor llygredig oedd ei wedd yn anad neb, a'i bryd yn anad meibion dynion); felly y taenella efe genedloedd lawer; breninoedd a gauant eu genau wrtho ef; canys gwelant yr hyn ni fynegasid iddynt, a deallant yr hyn ni chlywsent. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, yr holl bethau hyn a ddeuant yn ddiau, megys y gorchymynodd y Tad i mi. Yna y caiff y cyfammod hwn ag a gyfammododd y Tad â'i bobl, ei gyflawni; ac yna y preswylir Jerusalem drachefn â'm pobl i, a chaiff fod iddynt yn wlad eu hetifeddiaeth. Ac yn wir, meddaf i chwi, yr wyf yn rhoddi i chwi arwydd, fel y gwypoch yr amser pan fydd y pethau hyn ynghylch cymeryd lle, y bydd i mi gasglu i mewn o'u hir wasgariad, fy mhobl, O dŷ Israel, a sefydlu yn eu plith hwynt drachefn fy Seion. Ac wele, hyn yw y peth a roddaf i chwi yn arwydd, canys yn wir, meddaf i chwi, pan fydd i'r pethau hyn ag wyf yn draethu i chwi, a'r hyn a draethaf i chwi ar ol hyn fy hun, a thrwy allu yr Ysbryd Glân, yr hwn a roddir i chwi gan y Tad, gael eu gwneuthur yn adnabyddus i'r Cenedloedd, fel y gwyponnt ynghylch y bobl hyn y rhai ydynt weddill o dŷ Jacob, ac ynghylch fy mhobl hyn y rhai a wasgerir ganddynt hwy; yn wir, yn wir, meddaf i chwi, pan wneir y pethau hyn yn adnabyddus iddynt hwy gan y Tad, ac y deilliant o'r Tad, oddi wrth-ynt hwy, atoch chwi, canys y mae yn ddoethineb yn y Tad iddynt gael eu sefydlu yn y tir hwn, a chael eu gosod i fyny fôr

pobl ryddion trwy allu y Tad, fel y delo y pethau hyn allan oddi wrthynt hwy at weddill o'ch had chwi, fel y cyflawner cyfammod y Tad yr hwn a ymgyffammododd efe â'i bobl, O dŷ Israel; am hyny, pan ddelo y gweithredoedd hyn, a'r gweithredoedd a gyflawnir yn eich plith chwi yn ol llaw, allan oddi-wrth y Cenedloedd, at eich had chwi, y rhai a fethant mewn anghrediniaeth o herwydd anwiredd; canys felly y mae yn gweddu i'r Tad iddo ddyfod allan oddiwrth y Cenedloedd, fel y dangoso efe ei allu i'r Cenedloedd, i'r dyben hyn, fel y gallo y Cenedloedd, os na chaledant eu calonau, edifarhau a dyfod ataf fi, a chael eu bedyddio yn fy enw, a gwybod am wir bynciau fy athrawiaeth, fel y cyfrifer hwynt yn mhlith fy mhobl, O dŷ Israel; a phan ddél y pethau hyn oddi amgylch, y dechreuo dy had di wybod y pethau hyn, bydd iddynt yn arwydd, fel y gwypont fod gwaith y Tad eisoes wedi dechreu hyd at gyflawniad y cyfammod a wnaeth efe â'r bobl y rhai ydynt o dŷ Israel. A phan ddelo y dydd hwnw, y bydd i freninoedd gau eu genau; canys gwelant yr hyn ni fynegasid iddynt, a deallant yr hyn ni chlywsant. Canys yn y dydd hwnw, er fy mwyn i, y Tad a wna waith, yr hwn a fydd yn waith mawr a rhyfedd yn eu mysg hwynt; a bydd yn eu mysg hwynt y cyfryw nas credant ef, er i ddyn ei draethu iddynt. Eithr, wele, bywyd fy ngwas a fydd yn fy llaw; am hyny, nis niweidiant ef, er yr anafir ef o'u hachos hwynt, Etto mi a'i hiachâf ef, canys mi a ddangosaf iddynt fod fy noethineb i yn fwy nâ chyfrwysdra y diafol. A bydd, gan hyny, pwy bynag ni chredant yn fy ngeiriau i, yr hwn wyf Iesu Grist, y rhai a achosa y Tad iddo ef ddwyn allan i'r Cenedloedd, ac a rydd allu iddo ef eu dwyn hwynt allan i'r Cenedloedd (caiff ei wneuthur fel y dywedodd Moses), hwy a dorir ymaith o blith fy mhobl y rhai ydynt yn y cyfammod; a'm pobl y rhai ydynt weddill o Jacob, a fyddant yn mhlith y Cenedloedd, ie, yn eu canol hwynt fel llew yn mhlith bwystfilod y goedwig, ac fel cenaw llew yn mhlith y deadelloedd defaid, yr hwn, pa él trwodd, a sathra ac a ysglyfaetha, ac ni bydd achubydd. Eu llaw a ddyrchefir yn erbyn eu gwrthwynebwyr, a'u holl elynion a dorir ymaith. Iê, gwac y Cenedloedd, os na edifarhant, canys bydd yn y dydd hwnw, medd y Tad, i mi dori ymaith dy feirch o'th ganol di, a dinstrio dy gerbydau, a thoraf i lawr ddinasoedd dy wlad, a dymchwelaf dy holl amddiffynfeydd: a thoraf ymaith o'th law y swynion, ac ni bydd i ti ddewiniaid. Toraf hefyd i lawr dy luniau cerfiedig, a'th ddelwau o'th blith; ac ni chei ymgrymu mwyach i weithredoedd dy ddwyllaw dy hun; a diwreiddiaf dy lwyni o'th ganol, a dinstriaf dy ddinasoedd. A bydd i bob celwydd, a thwyll, a chenfigen, ac amryson, a chrefydd-dwyll, a phuteindra, gael eu bwrw heibio. Canys bydd, medd y Tad, yn y dydd hwnw, pwy bynag ni edifarhant ac ni ddeuant at fy anwyl Fab, mi a'u toraf hwynt ymaith o blith fy mhobl, O dŷ Israel; ac a wnaif i ddialedd a llid ddyfod arnynt hwy, megys ag ar y cenedloedd, y fath ag na chlywsant.

PENNOD X.

EITHER os edifarhant, a gwrandaw ar fy ngeiriau, a pheidio cal-edu eu calonau, mi a sefydlaf fy eglwys yn eu plith hwynt, a chânt ddyfod i mewn i'r cyfammed, a'u cyfrif yn mhlith y gweddill hwn o Jacob, i ba rai y rhoddais y tir hwn yn etifeddiaeth, a hwy a gynnorthwyant fy mhobl, gweddill Jacob, ac hefyd gynnifer o dŷ Israel ag a ddeuant, fel yr adeiladont ddinas, yr hon a elwir y Jerusalem Newydd; ac yna y cânt gynnorthwyo fy mhobl, fel y casgler hwynt i mewn, y rhai ag ydynt yn wasgaredig ar holl wyneb y tir, i'r Jerusalem Newydd. Ac yna y daw gallu y nef i waered i'w mysg hwynt; a minnau hefyd a fyddaf yn y canol; ac yna y dechreuwa gwaith y Tad yn y dydd hwnw, sef pan gaffo yr efengyl hon ei phregethu yn mysg gweddill y bobl hyn. Yn wir, meddaf i chwi, yn y dydd hwnw y dechreuwa gwaith y Tad yn mhlith holl wasgaredigion fy mhobl; i.e. sef y llwythau colledig, y rhai a arweiniodd y Tad allan o Jerusalem. I.e. y gwaith a dechreuwa yn mhlith holl wasgaredigion fy mhobl, gyda'r Tad, i barotoi y ffordd trwy yr hon y gallant ddyfod ataf fi, fel y galwont ar y Tad yn fy enw i; i.e. ac yna y gwaith a dechreuwa, gyda'r Tad, yn mhlith pob cenedl, er parotoi y ffordd trwy yr hon y gall ei bobl gael eu casglu adref i wlad eu hetifeddiaeth. A hwy a gânt fyned allan o bob cenedl; ac ni chânt fyned ar frys, nac ychwaith ar ffo, canys mi a âf o'u blaen hwynt, medd y Tad, ac a'u casglaf hwynt. Ac yna y bydd yr hyn sydd yn ysgrifenedig. Cânt, di anmhlantadwy nid esgorodd; bloeddian ganu, a gorfoledda, yr hon nid esgorodd: o herwydd amlach meibion yr hon a adawyd, na'r hon y mae gwr iddi, medd yr Arglwydd. Helaetha le dy babel, ac estynant gortynau dy breswylfeydd; nac attal, estyn dy raffau, a sierha dy hoelion. Canys ti a dori allan ar y llaw ddeau ac ar y llaw aswy; a'th had a etifedda y Cenedloedd, a dinasoedd anrheithiedig a wnant yn gyfanneddol. Nac ofna, canys ni'th gywilyddir: ac na'th waradwydder, am na'th warthruddir; canys ti a anghofi gywilydd dy ieuenctyd, ac ni chofi waradwydd dy ieuenctyd, a gwarthrudd dy weddwod ni chofi mwryach. Canys dy wneuthurwr, dy briod, Arglwydd y lluoedd yw ei enw; a'th wared-hedyd hefyd, Sanct Israel, Duw yr holl ddaear y gelwir ef. Canys fel gwraig wrthodedig, a chystuddiedig o ysbryd, y'th alwodd yr Arglwydd, a gwraig ieuenctyd, pan oeddit wrthodedig, medd dy Dduw. Dros ennyd fechan y'th adewais; ond â mawr drugareddau y'th gasglaf. Mewn ychydig soriant y cuddiais fy wyneb oddi wrthyt ennyd awr; ond â thrugaredd tragywyddol y trugarhaf wrthyt, medd yr Arglwydd dy waredydd. Canys fel dyfroedd Noah y mae hyn i mi; canys megys y tyngais nad elai dyfroedd Noah mwy dros y ddaear; felly y tyngais na ddigiwn wrthyt ti. Canys y mynyddoedd a giliant,

a'r bryniau a symudant; eithr fy nhrugaredd ni chilia oddi wrthyt, a chyffammad fy hedd ni syfl, medd yr Arglwydd sydd yn trugarhau wrthyt.

Y druan, helbulus gan dymhestl, y ddigysur, wele, mi a osodaf dy geryg di â charbuncel, ac a'th sylfaenaf â meini saphir. Gwnaf hefyd dy ffenestri o risial, a'th byrth o feini dysclaer, a'th holl derfynau o geryg dymunol. Dy holl feibion hefyd fyddant wedi eu dysgu gan yr Arglwydd, a mawr fydd heddwch dy feibion. Mewn cyflawnder y'th sierheir: byddi bell oddiwrth orthrymder, canys nid ofni; ac oddiwrth ddychryn, canys ni nesâ atat. Wele, gan ymgasglu hwy a ymgasglant yn dy erbyn, nid o honof fi; pwy bynag a ymgasglo i'th erbyn, efe a syrth er dy fwyn. Wele, myfi a greais y gôf, yr hwn a chwyth y marwor yn tân, ac a ddefnyddia arf i'w waith; myfi hefyd a greais y dinystrydd i ddystrywio. Ni lwydda un offeryn a lunier i'th erbyn; a thi a wnei yn euog bob tafod a gyfodo i'th erbyn mewn barn. Dyma etifeddiaeth gweision yr Arglwydd, a'u cyflawnder hwy sydd oddi wrthyf fi, medd yr Arglwydd. Ac yn awr, wele, yr wyf yn dywedyd wrthych, y dylech chwilio y pethau hyn. Ie, gorchymyn wyf yn ei roddi i chwi, am chwilio y pethau hyn yn ddyfal; canys mawr yw geiriau Isaiah. Canys yn ddiau efe a lefarodd megys yn cyflwrdd â phob peth perthynol i'm pobl, y rhai ydynt o dŷ Israel; am hyny, y mae yn anghenrheidiol ei fod yn llefaru hefyd wrth y Cenedloedd. A phob peth a lefarodd efe, a fuont ac a fyddant, ie, yn ol y geiriau a lefarodd. Am hyny, ystyriwch fy ngeiriau, ac ysgrifewch y pethau a fynegais i chwi; ac, yn ol amser ac ewyllys y Tad, hwy a gânt fyned allan i'r Cenedloedd. A phwy bynag a wrandawo ar fy ngeiriau, ac a edifarhao, ac a fedyddier, a fydd cadwedig. Chwiliwch y prophwydi, canys y mae llawer yn tystiolaethu am y pethau hyn.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu lefaru y geiriau hyn, iddo ddywedyd wrthynt drachefn, ar ol iddo egluro iddynt yr holl ysgrhythyrau ag oeddynt wedi dderbyn. Wele, ysgrhythyrau ereill a fynwn i chwi eu hysgrifenu, y rhai nid ydynt genych. A bu iddo ddywedyd wrth Nephi, Dwg allan y coflyfr ag a gedwaist ti. Ac wedi i Nephi ddwyn y coflyfrau allan, a'u gosod o'i flaen, efe a dafodd ei olwg arnynt, ac a ddywedodd, Yn wir, meddaf i chwi, mi a orchymynais i'm gwas Samuel, y Lamaniad, am dystiolaethu wrth y bobl hyn, mai yn y dydd y gogoneddai y Tad ei enw ynof fi, y byddai llawer o saint yn cyfodi oddiwrth y meirw, ac yn ymddangos i lawer, ac yn gweinyddu iddynt. Ac efe a ddywedodd wrthynt, Ai ni bu felly? A'i ddysebyllion a'i hatebodd, gan ddywedyd, Do, Arglwydd, Samuel a brophwydodd yn ol dy eiriau di, a hwy a gyflawnwyd oll. A'r Iesu a ddywedodd wrthynt, Pa fodd y bu na ysgrifenasoch y peth hwn, ddarfod i lawer o saint adgyfodi ac ymddangos i laweroedd, a gweinyddu iddynt? A

bu i Nephi gofio nad cedd y peth hwn wedi ei ysgrifenu. A bu i'r Iesu orchymyn iddo gael ei ysgrifenu; gan hyny, ysgrif-enwyd ef yn ol fel y gorchymynodd.

PENNOD XI.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu esbonio yr holl ysgrifthyrau yn un, y rhai oeddynt wedi eu hysgrifenu, iddo orchymyn iddynt ddysgu y pethau a esboniodd efe iddynt. A bu iddo orchymyn iddynt ysgrifenu y geiriau a roddodd y Tad i Malachi, y rhai a draethai efe iddynt. A bu ar ol iddynt gael eu hysgrifenu, iddo eu hesbonio hwynt. A'r rhai hyn yw y geiriau a draethodd efe wrthynt, gan ddywedyd, Fel hyn y dywed y Tad wrth Malachi, Wele fi yn anfon fy nghenad, ac efe a arloesa y ffordd o'm blaen i: ac yn ddisymmwth y daw yr Arglwydd, yr hwn yr ydych yn ei geisio, i'w denil; sef angel y cyfammod yr hwn yr ydych yn ei chwennych: wele efe yn dyfod, medd Arglwydd y lluoedd. Ond pwy a oddef ddydd ei ddyfodiad ef? a phwy a snif pan ymddangoso efe? canys y mae efe fel tân y toddydd, ac fel sebon y golchyddion. Ac efe a eistedd fel purwr a glanhawr arian; ac efe a bura feibion Lefi, ac a'u coetha hwynt fel aur ac fel arian, fel y byddont yn offrymu i'r Arglwydd offrwm mewn cyfiawnder. Yna y bydd melyn gan yr Arglwydd offrwm Judah a Jerusalem, megys yn y dyddiau gynt, ac fel y blynyddoedd gynt. A mi a nesaf atoch chiwi i farn; a byddaf dyst cyflym yn erbyn yr hudolion, ac yn erbyn y godinebwyr, ac yn erbyn yr anudonwyr, ac yn erbyn cam-attalwyr cyflog y cyflogedig, a'r rhai sydd yn gorthrymu y weddw, a'r amddifad, a'r dycithr, ac heb fy ofni i, medd Arglwydd y lluoedd. Canys myfi yr Arglwydd ni'm newidir: am hyny ni ddysfethwyd chiwi, meibion Jacob.

Er dyddiau eich tadau y cillasoch oddiwrth fy neddfau, ac ni chadwasoch hwynt; dychwelwch ataf fi, a mi a ddychwelaf atoch chiwithau, medd Arglwydd y lluoedd: ond chiwi a ddywedwch, Yn mha beth y dychwelwn?

A yspeilia dyn Dduw? etto chiwi a'm hyspeiliasoch i: ond chiwi a ddywedwch, Yn mha beth y'th yspeiliasom? Yn y degwm a'r offrwm. Melldigedig ydych trwy felldith; canys chiwi a'm hyspeiliasoch i, sef yr holl genedl hon. Dygwch yr holl ddegwm i'r trysordy, fel y byddo bwyd yn fy nbŷ; a phrofwch fi yr awr hon yn hyn, medd Arglwydd y lluoedd, onid agoraf i ffenestri y nefoedd, a thywallt i chiwi fendith fel na bo digon o le i'w derbyn. Myfi hefyd a argyhoeddaf er eich mwyn chiwi yr ormes, ac ni ddifwyna i chiwi ffrwyth y ddaear: a'r winwydden yn y maes ni fwrw ei ffrwyth cyn yr amser i chiwi, medd Arglwydd y lluoedd. A'r holi genedloedd a'ch galwant chiwi yn wynfydedig; canys byddwch yn wlad hyfryd, medd Arglwydd y lluoedd.

Eich geiriau chwi a ymgryfâodd i'm herbyn, medd yr Arglwydd: etto chwi a ddywedwch, Pa beth a ddywedasom ni yn dy erbyn di? Dywedasoch, Oferedd yw gwasanaethu Duw; a pha lesiant sydd er i ni gadw ei orchymynion ef, ac er i ni rodio yn alarus ger bron Arglwydd y lluoedd. Ac yr awr hon yr ydym yn galw y beilchion yn wynfydedig: ie, gweithredwyr drygioni a adeiladwyd; ie, y rhai a demtiant Dduw a waredwyd.

Yna y rhai oedd yn ofni yr Arglwydd a lefarasant bob un wrth ei gymmyddog: a'r Arglwydd a wrandawodd, ac a glybu: ac ysgrifenydd llyfr cofiaðwriaeth ger ei fron ef i'r rhai oedd yn ofni yr Arglwydd, ac i'r rhai oedd yn meddwl am ei enw ef. A byddant eiddof fi, medd Arglwydd y lluoedd, y dydd y gwnelwyf briodoledd; arbedaf hwynt hefyd fel yr arbed gwr ei fab sydd yn ei wasanaethu. Yna y dychwelwch ac y gwelwch ragor rhwng y cyflawn a'r drygionus, rhwng yr hwn a wasanaetho Dduw a'r hwn nis gwasanaetho ef. Canys welc y dydd yn dyfod yn llosgi megys ffwrn; a'r holl feilchion, a holl weithredwyr anwiredd, a fyddant soff: a'r dydd sydd yn dyfod a'u llysg hwynt, medd Arglwydd y lluoedd, fel na's gadawo iddynt na gwreiddyn na changen.

Ond Haul y Cyflawnder a gyfyd i chwi, y rhai ydych yn ofni fy enw, a meddyginiaeth yn ei besgyll; a chwi a ewch allan ac a gynnwyddwch megys llosgi pesgedig. A chwi a fethrwyd yr annuw- iolion; canys byddant yn lludw dan wadnau eich traed chwi, yn y dydd y gwnelwyf hyn medd Arglwydd y lluoedd. Cofiwch gyfraith Moses fy ngwas, yr hon a orchymynais iddo ef yn Horeb i holl Israel, y deddfau, a'r barnedigaethau. Wele, mi a anfonaf i chwi Elias y prophwyd, cyn dyfod dydd mawr ac ofnadwy yr Arglwydd: ac efe a dry galon y tadau at y plant, a chalon y plant at eu tadau, rhag i mi ddyfod a tharo y ddaear â melldith.

Ac yn awr, dygwyddodd ar ol i'r Iesu draethu y pethau hyn, efe a'u hesboniodd i'r dyrfa, ac efe a esboniodd bob peth iddynt, yn fawrion a bychain. Ac efe a ddywedodd, Yr ysgrythyrau hyn ag nad oeddynt genych, a orchymynnodd y Tad i mi eu rhoddi i chwi, canys yr oedd yn ddoethineb ynddo ef iddynt gael eu rhoddi i genedlaethau dyfodol. Ac efe a esboniodd bob peth, o'r dechreuad hyd yr amser y deuai efe yn ei ogoniant; ie, sef pob peth ag a ddeuai ar wyneb y ddaear, hyd nes y buasai yr elfenau gan wir wrës yn toddi, a'r ddaear yn cael ei phlygu ynghyd fel rhol, a'r nefoedd a'r ddaear yn myned heibio; ac hyd y dydd mawr a diweddaf, pan y caiff pob pobl, a phob llwyth, a phob cenedl ac iaith, sefyll gerbron Duw, i gael eu barnu am eu gweithredoedd, pa un a fyddont ai da neu ddrwg; os byddant dda, i adgyfodiad damnedigaeth, gan fod yn gyfatebol, y naill ar un llaw, a'r llall ar y llaw arall, yn ol y trugaredd, a'r cyflawnder, a'r santeiddrwydd ag a ydd yn Nghrist, yr hwn oedd cyn dechreuad y byd.

PENNOD XII.

Ac yn awr, nis gellir ysgrifenu yn y llyfr hwn, ddim o'r ganfed ran o'r pethau a ddysgodd yr Iesu wrth y bobl; eithr wele, y mae llafnau Nephi yn cynnwys y rhan fwyaf o'r pethau a ddysgodd efe i'r bobl; a'r pethau hyn a ysgrifennaiis i, y rhai ydynt y rhan leiaf o'r pethau a ddysgodd efe i'r bobl; ac mi a'u hysgrifennaiis hwynt i'r dyben iddynt gael eu dwyn drachefn i'r bobl hyn, oddiwrth y Cenedloedd, yn ol y geiriau a lefarodd yr Iesu. Ac wedi iddynt hwy dderbyn hyn, ag sydd yn anghenrheidiol iddynt gael yn gyntaf, i brofi eu ffydd; ac os dygwydda y credant y pethau hyn, yna yr eglurir pethau mwy iddynt. Ac os dygwydda na chredant y pethau hyn, yna y cedwir y pethau mwyaf rhagddynt, er eu condemnïad. Wele, yr oeddw'n i ar fedr ysgrifenu yr oll ag oedd wedi ei gerfio ar lafnau Nephi, eithr yr Arglwydd a'i gwaharddodd, gan ddywedyd, Mi a brofas ffydd fy mhobl; am hyny, yr wyf fi, Mormon, yn ysgrifenu y pethau a orchymynwyd i mi gan yr Arglwydd. Ac yn awr, yr wyf fi, Mormon, yn gorphen fy ngeiriau, ac yn myned rhagof i ysgrifenu y pethau a orchymynwyd i mi; am hyny, mi a fynwn i chwi weled ddarfod i'r Arglwydd yn ddiau ddysgu y bobl, am yspaid tri diwrnod; ac ar ol hyny, efe a ddangosodd ei hun iddynt yn fynych, ac a dorodd fara yn fynych, ac a'i bendithiodd, ac a'i rhoddodd iddynt.

A bu iddo ef ddysgu a gweinidogaethu i blant y dyrfa, am y rhai y llefarwyd, a rhyddhaodd eu tafodau, a hwy a lefarasant wrth eu tadau bethau mawrion a rhyfedd, i.e. mwy nag a ddadguddiodd efe i'r bobl, a rhyddhaodd eu tafodau fel y traethent. A dygwyddodd ar ol iddo esgyn i'r nef yr ail waith y dangosodd ei hun iddynt, ac ar ol iddo fyned at y Tad, wedi gwellhau eu holl gleifion, a'u cloffion, ac agor llygad eu deillion, a chlustiau eu byddariaid, ac wedi gwneuthur pob math o welliadau yn eu mysg hwynt, ac wedi cyfodi dyn oddiwrth y meirw, ac wedi dangos ei allu iddynt, ac wedi esgyn at y Tad, wele, dygwyddodd dranoeth, fod y dyrfa wedi ymgasglu ynghyd, a hwy a welsant ac a glywsant y plant bychain hyn; i.e. hyd y nod habanod a agorasant eu gencuau, ac a draethent bethau rhyfedd; ac yr oedd y pethau a draethent yn waharddedig, fel na chai neb eu hysgrifenu. A bu i'r dyscyblion a ddewisodd yr Iesu, ddechreu o'r pryd hwnw fedyddio a dysgu cynnifer ag a ddeuent atynt; a chynnifer ag a fedyddid yn enw yr Iesu, a lenwid a'r Ysbryd Glân. A llawer o honynt a welsant ac a glywsant bethau anhraethadwy, y rhai nid yw gyfreithlawn eu hysgrifenu; a hwy a ddysgasant, ac a weiniasant i'w gilydd; ac yr oedd pob peth ganddynt yn gyffredin, pob dyn yn ymddwyn yn gyfiawn, y naill at y llall. A bu iddynt wneuthur pob peth, megys y gorchymynodd yr Iesu iddynt. A'r rhai a fedyddiwyd yn enw yr Iesu, a alwyd yn Eglwys Crist.

A dygwyddodd fel yr oedd dyseyblien yr Iesu yn teithio ac yn pregethu y pethau a glywsant ac a welant, ac yn bedyddio yn enw yr Iesu, iddynt fod wedi ymgasglu ynghyd, ac yn un mewn gweddi alluog ac ympryd. A'r Iesu a ymddangosodd iddynt drachefn, canys yr oeddynt yn gweddio ar y Tad, yn ei enw; a'r Iesu a ddaeth ac a safodd yn eu canol hwynt, ac a ddywedodd wrthynt, Pa beth a ewyllysiwch i mi ei roddi i chwi? a hwythau a ddywedasant, Arglwydd, ewyllysiwn i ti fynegi yr enw wrth ba un y galwn yr eglwys hon; canys y mae dadienon yn mhilith y bobl ynghylch y mater hwn. A'r Arglwydd a ddywedodd wrthynt, Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, pahan y mae'r bobl yn grwgnach ac ymddadleu o herwydd y peth hwn? ai nid ydynt wedi darllen yr ysgrhythrau, y rhai a ddwyedant y rhaid i chwi gymmeryd arnoch enw Crist, yr hwn yw fy enw i? canys wrth yr enw hwn y gelwir chwi yn y dydd diweddaf; a phwy bynag sydd yn cymmeryd arno fy enw i, ac yn parhau hyd y diwedd, a fydd cadwedig yn y dydd diweddaf; am hyny, pa beth bynag a wnewch, gwnewch ef yn fy enw i; am hyny, chwi a gewch alw yr eglwys ar fy enw i; a chwi a gewch alw ar y Tad yn fy enw i, am iddo fendithio yr eglwys er fy mwyn; a pha fodd y mae yn eglwys i mi, oni elwir hi ar fy enw? canys os gelwir eglwys ar enw Moses, yna eglwys Moses fydd; neu os gelwir hi ar enw dyn, yna eglwys dyn fydd; eithr os gelwir hi ar fy enw i, yna fy eglwys i ydyw, os ydynt wedi adeiladu ar fy efengyl. Yn wir, meddaf i chwi, yr ydych chi wedi eich adeiladu ar fy efengyl; am hyny, chwi a gewch alw pa bethau bynag a alwch, yn fy enw i; am hyny, os galwch ar y Tad, dros yr eglwys, os bydd yn fy enw i, y Tad a'ch clyw chwi; ac os bydd yr eglwys wedi ei hadeiladu ar fy efengyl, yna y Tad a ddengys ei weithredoedd ei hun ynddi; eithr os na fydd wedi ei hadeiladu ar fy efengyl, ac wedi ei hadeiladu ar weithredoedd dyn, neu ar weithredoedd y diafol, yn wir, meddaf i chwi, y maent yn cael llawenydd yn eu gweithredoedd dros dymmor, a maes o law mae y diwedd yn dyfod, a hwy a dorir i lawr ac a fwrir i'r tân, o ba le nid oes dychweliad; canys y mae eu gweithredoedd yn eu canlyn hwynt, canys oblegid eu gweithredoedd y torir hwynt i lawr; am hyny, cofiwch y pethau a fynegais i chwi. Wele, mi a roddais i chwi fy efengyl, a hyn yw yr efengyl a roddais i chwi, i mi ddyfod i'r byd i wneuthur ewyllys fy Nhada, o herwydd i'm Tad fy nanfon; a'm Tad a'm danfonodd fel y cawn fy nyrchafu ar y groes; ac ar ol i mi gael fy nyrchafu ar y groes, y gallwn dynu pawb ataf; ac megys ag y dyrchafwyd fi gan ddynion, felly hefyd y dyrcheffir dynion gan y Tad, i sefyll ger fy mron i, i gael eu barnu am eu gweithredoedd, pa un bynag a fyddont ai da neu ddwrwg; ac i'r dyben yma y dyrchafwyd fi; am hyny, yn ol gallu y Tad, mi a dynaf pawb ataf, fel y barnar hwynt yn ol eu gweithredoedd. A bydd, pwy bynag a edifarhao ac a fedyddier yn fy enw i, a lenwir; ac os

parha hyd y diwedd, wele, efe a fydd ddieuog gerbron fy Nhad, yn y dydd y safaf i farnu y byd. A'r hwn ni pharhau hyd y diwedd, efe yw yr hwn a dorir i lawr ac a fwrir i'r tân, o ba le ni fydd dychweliad mwyach, o herwydd cyflawnder y Tad; ac hwn yw y gair a roddodd efe i blant dynion. Ac i'r dyben yma y cyflawnodd efe y geiriau a roddodd, ac nid yw yn dywedyd celwydd, eithr yn cyflawni ei holl eiriau; ac nis gall dim aflan fyned i mewn i'w deyrnas; am hyny, nid oes dim yn myned i mewn i'w orphwysfa ef, ond y rhai a olhasant eu dillad yn fy ngwaed, oblegid eu ffydd, a'u hedifeirwch am eu holl bechodau, a'u ffyddlondeb hyd y diwedd. Yn awr, hwn yw y gorchymyn, Edifarhewch, chwi holl derfynau y ddacar, a deuoch ataf fi, a chymmerwch eich bedyddio yn fy enw, fel y santeiddier chwi trwy dderhyniad yr Ysbryd Glân, fel y safoch yn ddifrycheulyd ger fy mron yn y dydd diweddaf. Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, hon yw fy efengyl; a chwi a wyddoch y pethau sydd raid i chwi eu gwneuthur yn fy eglwys; canys y gweithredoedd a welsoch fi yn eu gwneuthur, a gewch chwithau eu gwneuthur hefyd; canys yr hyn a welsoch fi yn ei wneuthur, hyny a gewch chwithau ei wneuthur; am hyny, os gwnewch y pethau hyn, gwyn eich byd, canys chwi a ddyrchefir yn y dydd diweddaf.

PENNOD XIII.

YSGRIFENWCH y pethau a welsoch ac a glywsoch, oddieithr y rhai hyny a waharddwyd; ysgrifenwch weithredoedd y bobl hyn, y rhai a fyddant megys ag yr ysgrifenwyd, am yr hyn a fu; canys, wele, allan o'r llyfrau a ysgrifenwyd, ac a ysgrifenir, y bernir y bobl hyn, canys wrthynt hwy y bydd eu gweithredoedd yn adnabyddus i ddynion. Ac wele, y mae pob peth yn cael ei ysgrifenu gan y Tad; am hyny allan o'r llyfrau a ysgrifenir, y bernir y byd. A gwybyddwch y byddwch chwi yn farnwyr ar y bobl hyn, yn ol y farn a roddaf i chwi, yr hon a fydd yn gyflawn; am hyny, pa fath ddynion a ddylech chwi fod? Yn wir, meddaf i chwi, megys yr wyf fi. Ac yn awr, yr wyf fi yn myned at y Tad. Ac yn wir, meddaf i chwi, pa bethau bynag a ofynoch i'r Tad, yn fy enw i, hwy a roddir i chwi; am hyny, gofynwch, a chwi a dderhyniwech; curwch, ac fe agorir i chwi; canys yr hwn sydd yn gofyn, sydd yn derbyn, ac i'r hwn sydd yn curo, yr agorir. Ac yn awr, wele, fy llawenydd sydd fawr, hyd at fod yn gyflawn, o'ch plegid chwi, ac hefyd y genedlaeth hon; ie, ac y mae y Tad yn gorfoleddu, ac hefyd yr holl angylion santaidd, o'ch plegid chwi a'r genedlaeth hon; canys nid oes neb o honynt yn golledig. Wele, mi a fynwn i chwi ddeall; canys meddylwysf y rhai hyny ag ydynt yn fyw yn awr, o'r genedlaeth hon; ac nid oes neb o honynt yn golledig; ac ynddynt yr wyf yn cael cyflawn-

der o lawenydd. Eithr wele, y mae yn ofidus genyf oblegid y bedwaredd genedlaeth ar ol y genedlaeth hon, canys hwy a arweinir ymaith yn gaeth ganddo ef, megys mab y golledigaeth; canys hwy a'm gwerthant i am arian, ac am aur, ac am yr hyn y mae gwyfyn yn llygru, a'r hyn y gall lladron dori drwodd a lladrata. Ac yn y dydd hwnw yr ymwelaf â hwynt, er dymchwelyd eu gweithredoedd ar eu penau eu hunain.

A bu ar ol i'r Iesu orphen y geiriau hyn, iddo ddywedyd wrth ei ddyfscybllion, Ewch i mewn trwy y porth cyfyng; canys cyfyng yw y porth, a chul yw y ffordd sydd yn arwain i'r bywyd, ac ychydig yw y rhai sydd yn ei chael hi; eithr cang yw y porth, a llydan yw y ffordd sydd yn arwain i farwolaeth, a llawer yw y rhai sydd yn myned i mewn trwyddi, hyd nes y mae y nos yn dyfod, yn yr hon nis gall neb weithio.

A bu ar ol i'r Iesu ddywedyd y geiriau hyn, iddolefaru wrth ei ddyfscybllion, un ac un, gan ddywedyd wrthynt, Pa beth a ewyllysiwch genyf, ar ol i mi fyned at y Tad? A hwy a lefarasant oll, oddieithr tri, Yr ydym yn ewyllysio ar ol i ni fyw hyd oedran gwr, fel y byddo i'n gweinidogaeth, â'r hon y'n gelwaist ni, ddiweddu, fel y gallom ddyfod ar frys atat ti yn dy deyrnas. Ac efe a ddywedodd wrthynt, Gwyn eich byd, o herwydd i chwi ddymuno y peth hwn genyf; am hyny, ar ol i chwi fod yn ddeuddeg mlwydd a thrugain oed, chwi a gewch ddyfod ataf fi yn fy nheyrnas, a chyda mi y cewch orphwysdra. Ac wedi iddo lefaru wrthynt hwy, efe a drodd ei hun at y tri, ac a ddywedodd wrthynt, Pa beth a ewyllysiwch i mi wneuthur i chwi, ar ol i mi fyned at y Tad? A hwy a dristânt yn eu calonau, canys ni feiddient lefaru wrtho ef y peth a ddymunent. Ac yntau a ddywedodd wrthynt, Wele, mi a wn eich meddyliau, ac yr ydych wedi ddymuno y peth a ddymunodd Ioan, fy anwyl-yd, yr hwn oedd gyda mi yn fy ngweinidogaeth, cyn i mi gael fy nrychafu gan yr Iuddewon; am hyny, gwyn eich byd chwi yn fwy, canys ni chewch chwi byth brofi marwolaeth, eithr cewch fyw i weled holl weithrediadau y Tad tuag at blant dynion, hyd nes y cyflawnir pob peth, yn ol ewyllys y Tad, pan y deuaif fi yn fy ngogoniant, gyda galluoedd y nef; ac ni chewch chwi byth ddyoddef poenau marwolaeth; eithr pan ddeuaif fi yn fy ngogoniant, chwi a gyfnewidir ar darawiad llygad, o farwoldeb i anfarwoldeb; ac yna y byddwch chwi yn wnyfyddedig yn nheyrnas fy Nhaf. A thrachefn, ni chewch boen tra y byddoch yn trigo yn y cnawd, na thristwch ychwaith, oddieithr dros bechodau y byd; a hyn oll a wnaif oblegid y peth a ddymunasoch genyf, canys chwi a ddymunasoch fel y gallech ddwyn eneidiau dynion ataf, tra y safai y byd; ac o achos hyn chwi a gewch gyflawnder o lawenydd, ac a gewch eistedd i lawr yn nheyrnas fy Nhaf; i.e. eich llawenydd a fydd yn gyflawn, megys ag y rhoddodd y Tad i minnau gyflawnder o lawenydd; a chwi a fyddwch megys finnau, a minnau megys y Tad; a'r Tad a minnau un ydym; ac y mae yr Ysbryd Glân

yn tystiolaethu am y Tad a minnau; ac y mac y Tad yn rhoddi yr Ysbryd Glân i blant dynion, o'm hachos i.

A bu ar ol i'r Iesu lefaru y geiriau hyn, iddo gyffwrdd â phob un o honynt a'i fys, oddieithr y tri ag oeddynt i aros, ac yna efe a ymadawodd. Ac wele, y nefoedd a agorodd, a hwy a gipwyd i fyny i'r nef, ac a welsant ac a glywsant bethau annhraethadwy. A gwaharddwyd iddynt draethu, ac ni roddwyd gallu iddynt fel y gallent draethu y pethau a welsant ac a glywsant; a pha un bynag ai yn y corff neu allan o'r corff yr oeddynt, nis gallasant ddywedyd; canys ymddangosai iddynt hwy fel yn weddnewidiad o honynt, fel y cyfnewidiwyd hwynt o'r corff hwn o gnawd, i sefyllfa anfarwol, fel y gallent weled pethau Duw. Eithr bu iddynt drachefn weinidogaethu ar wyneb y ddaear; er hyny, ni weinidogaethent o'r pethau a glywsent ac a welsent, o herwydd y gorchymyn a roddwyd iddynt yn y nef. Ac yn awr, pa un ai marwol ai anfarwol oeddynt, oddiar ddydd eu gweddnewidiad, nis gwn; eithr hyn a wn, yn ol yr hanes a roddwyd, eu bod yn myned allan ar wyneb y tir, ac yn gweinidogaethu i'r holl bobl, gan gyssylltu â'r eglwys gynnifer ag a gredent yn eu pregethu, gan eu bedyddio; a chynnifer ag a fedyddiwyd, a dderbyniasant yr Ysbryd Glân; a hwy a fwriwyd yn ngharchar gan y rhai ni pherthynent i'r eglwys. Ac nis gallai y carcharau eu dal hwynt, canys hwy a rwygid yn y canol; a hwy a fwrid i lawr i'r ddaear; eithr hwy a darawent y ddaear â gair Duw, yn gynmair ag iddynt trwy ei allu, gael eu gwaredu allan o eigion y ddaear; ac am hyny, nis gallent gloddio pyllau galluog i'w cadw hwynt. A thair gwaith y bwriwyd hwynt i ffwrnais, ac ni dderbyniasant niwed. A dwy waith y bwriwyd hwynt i ffau o fwystfilod gwylltion; ac wele, hwy a chwarent â'r bwystfilod, megys plentyn ag oen sugno, ac ni dderbynient niwed. A bu iddynt felly fyned allan yn mhlith holl bobl Nephi, a phregethu efengyl Crist i'r holl bobl ar wyneb y tir; a hwy a ddychwelwyd at yr Arglwydd, ac a unwyd ag eglwys Crist, ac felly pobl y genedlaeth hono a fendithiwyd, yn ol gair yr Iesu. Ac yn awr, yr wyf fi, Mormon, yn gorphen lefaru am y pethau hyn, am amser. Wele, yr oeddw ynghylch ysgrifenu enwau y rhai hyny nad oeddynt byth i brofi marwolaeth; eithr yr Arglwydd a'm gwaharddodd, gan hyny nid wyf yn eu hysgrifenu, canys y maent hwy yn guddiedig oddiwrth y byd. Eithr wele, mi a'u gwelais hwynt, a hwy a weiniasant i mi; ac wele, hwy a fyddant yn mhlith y Cenedloedd, a'r Cenedloedd nis adwaenant hwynt. Ilwy a fyddant hefyd yn mhlith yr Iuddewon, a'r Iuddewon nis adwaenant hwynt.

A bydd, pan welo yr Arglwydd yn ei ddoethineb yn addas, y cânt weinidogaethu i holl lwythau gwasgaredig Israel, ac i bob cenedl, llwyth, iaith, a phobl, a dwyn allan o honynt i'r Iesu laweroedd o eneidiau, fel y cyflawnir eu dymuniad, ac hyny trwy allu argyhoeddiadol Duw yr hwn sydd ynddynt; ac y

maent megys angylion Duw, ac os gweddiant ar y Tad yn enw yr Iesu, hwy a allant ddangos eu hunain i ba ddyn bynag a ewyllysiont; amhyny, gweithredoedd mawrion a rhyfedd a wneir ganddynt hwy, cyn y dydd mawr sydd yn dyfod, pan y rhaid i'r holl bobloedd sefyll gerbron brawdle Crist; ie, hyd y nod yn mhlith y Cenedloedd, y caiff gwaith mawr a rhyfedd ei wneuhur ganddynt, cyn dydd y farn. A phe buasai genych yr holl ysgrythrau ag sydd yn rhoddi hanes am holl weithredoedd rhyfeddol Crist, chwi a wpech, yn ol geiriau Crist, fod yn rhaid i'r pethau hyn ddyfod. A gwae yr hwn ni wrandawo ar eiriau yr Iesu, ac hefyd y rhai a ddewisodd ac a ddanfonodd efe i'w mysg, canys yr hwn nid yw yn derbyn geiriau yr Iesu, a geiriau y rhai a ddanfonodd efe, nid yw yn ei dderbyn yntau; ac am hyny, yntau nis derbynialhwythau yn y dydd diweddf; a buasai yn well iddynt pe nas ganesid hwynt. Canys a ydych chwi yn meddwl y gellwch gael gwared o gyfiawnder Duw tramgwyddedig, yr hwn a sathrwyd dan draed dynion, fel trwy hyny y deuai iachawdwriaeth? Ac yn awr, wele, megys ag y llefarais ynghylch y rhai a ddewisodd yr Arglwydd, ie, y tri ag a gipiwyd i fyny i'r nef, nis gwyddwn pa un a lanhawyd hwynt o farwoldeb i anfarwoldeb. Eithr wele, er pan ysgrifennai, mi a ymfynais â'r Arglwydd, ac efe a'i hamlygodd i mi, fod yn rhaid fod cyfnewidiad wedi ei effeithio ar eu cyrff, onide fod yn rhaid iddynt brofi marwolaeth; am hyny, fel na phroffent farwolaeth, cafodd cyfnewidiad ei effeithio ar eu cyrff, fel na ddyoddefent boen na thristwch, oddieithr dros bechodau y byd. Yn awr, nid oedd y cyfnewidiad hwn yn gyfartal i'r cyfryw a gymmer le yn y dydd diweddf; eithr effeithiwyd cyfnewidiad arnynt, yn gymmaint ag nas gallai satan gael awdurdod arnynt, fel nas gallai eu tentio hwynt. A hwy a santeiddiwyd yn y cnawd, fel yr oeddynt yn santaidd, ac fel na allai galluoedd y ddaear eu dal hwynt; ac yn y sefyllfa hon yr oeddynt i aros hyd ddydd barn Crist; ac yn y dydd hwnw yr oeddynt i dderbyn cyfnewidiad mwy, ac i gael eu derbyn i deyrnas y Tad, heb fyned allan mwy, eithr i drigo gyda Duw yn dragwyddol yn y nefoedd. Ac yn awr, wele, yr wyf yn dywedyd wrthy, pan welo yr Arglwydd yn addas yn ei ddoethineb, i'r geiriau hyn ddyfod at y Cenedloedd, yn ol ei air, yna y gellwch wybod fod y cyfammmod a wnaeth y Tad â phlant Israel, yn nghylch eu hadferiad i droedd eu hetifeddiaeth, eisoes yn dechreu cael ei gyflawni; a gellwch wybod y bydd i eiriau yr Arglwydd, y rhai a lefarwyd gan y prophwydi santaidd, gael eu cyflawni oll; ac nid oes achos i chwi ddywedyd fod yr Arglwydd yn oedi ei ddyfodiad at blant Israel; ac nid oes achos i chwi dybied yn eich eolionau fod y geiriau a lefarwyd yn ofer, canys, wele, yr Arglwydd a gofia ei gyfammmod yr hwn a wnaeth â'i bobl o dŷ Israel. A phan weloch chwi yr ymadroddion hyn yn dyfod allan yn eich mysg, yna nid oes achos i chwi mwyach ddiystyru gweithredoedd yr Arglwydd, canys y mae

ffleddyf ei gyflawnder yn ei ddeheulaw; ac wele, yn y dydd hwnw, os diystyrwch ei weithredoedd, efe a achosa iddo eich goddiweddu yn fuan. Gwae yr hwn a ddiystyro weithredoedd yr Arglwydd; ie, gwae yr hwn a wado Grist a'i weithredoedd; ie, gwae yr hwn a wado ddadguddiadau yr Arglwydd, ac a ddywedo, Nid yw yr Arglwydd mwyach yn gweithio trwy ddadguddiad, neu trwy brophwydoliaeth, neu trwy ddoniau, neu trwy dafodau, neu trwy iachâu, neu trwy allu yr Ysbryd Glân; ie, a gwae yr hwn a ddywedo yn y dydd hwnw, Nis gall un wyrth gael ei chyflawni trwy Iesu Grist, er mwyn elw; canys yr hwn a wnelo hyn, a fydd yn gyffelyb i fab y golledigaeth, i'r hwn nid oedd drugaredd, yn ol gair Crist. Ie, ac nid oes achos yn hwy i chwi hwtio, na diystyru, na gwawdio yr Iuddewon, nac unrhyw weddill o dŷ Israel, canys wele, mae yr Arglwydd yn cofio ei gyfammod â hwynt, ac efe a wna iddynt yn ol yr hyn a dyngodd; am hyny, na thybiwch y gellwch droi llaw ddeheu yr Arglwydd at yr aswy, fel na weinyddo farn er cyflawni ei gyfammod yr hwn a wnaeth â thŷ Israel.

PENNOD XIV.

CLYWCH, O chwi Genedloedd, a gwrandewch eiriau Iesu Grist, Mab y Duw byw, y rhai y gorchymynodd efe i mi lefaru mewn perthynas i chwi; canys, wele, gorchymynodd i mi ysgrifenu, gan ddywedyd, Trowch, chwi yr holl Genedloedd, oddiwrth eich ffyrdd drygionus, ac edifarhewch am eich gweithredoedd drwg, am eich celwydd a'ch twyll, ac am eich pnteindra, ac am eich dirgel ffeidd-dra, a'ch eilun-addoliaeth, a'ch llofruddiaethau, a'ch crefydd-dwyll, a'ch cenfigen, a'ch amrysonau, ac oddiwrth eich holl ddrygioni a'ch ffeidd-dra, a deuwech ataf fi, a chymmerwch eich bedyddio yn fy enw, fel y derbynioch faddeuant o'ch pechodau, ac y llanwer chwi â'r Ysbryd Glân, fel y cyfrifer chwi gyda fy mhobl, y rhai ydynt o dŷ Israel.

LLYFR NEPHI,

YR HWN YW MAB NEPHI, UN O DDYSCYBLION IESU GRIST.

PENNOD I.

Hanes pobl Nephi, yn ol ei gof-lyfr ef.

A Nŷ i'r bedwaredd flwyddyn ar ddeg ar hugain fyned heibio, ac hefyd y bymthegfed flwyddyn ar hugain, ac wele yr oedd ddyscyblion yr Iesu wedi ffurfio eglwys Crist yn yr holl diroedd

oddi amgyleh.* A chynnifer ag a ddaethant atynt, ac a wir edifarhaent am eu pechodau, a fedyddiwyd yn enw yr Iesu; a hwy hefyd a dderbyniasant yr Ysbryd Glân.

A dygwyddodd yn yr unfed flwyddyn ar bymtheg ar hugain, fod y bobl oll wedi eu dychwelyd at yr Arglwydd, ar hyd holl wyneb y tir, y Nephiaid a'r Lamaniaid, ac nid oedd dim amrafaelion ac ymddadlâu yn eu plith, ac ymddygai pob dyn yn gyflawn at y naill a'r llall; ac yr oedd ganddynt bob peth yn gyffredin yn eu mysg, o ganlyniad nid oedd cyfoethog a thlawd, caeth a rhydd, eithr gwnaethwyd hwynt oll yn rhyddion, ac yn gyfranogion o'r rhodd nefol.

A bu i'r ddwyfed flwyddyn ar bymtheg ar hugain fyned heibio hefyd, ac yr oedd heddwch yn parhau o hyd yn y tir. A gweithredoedd mawrion a rhyfedd a gyflawnwyd gan ddyscyblion yr Iesu, yn gymmaint ag iddynt iachâu y cleifion, a chyfodi y marw, ac achosi i'r cloffion gerdded, a'r deillion i dderbyn eu golwg, a'r byddariaid i glywed; a phob math o wyrthiau a gyflawnasant hwy yn mhlith plant dynion; ac ni chyflawnent hwy ddim gwyarthiau, ond yn enw yr Iesu. Ac felly yr aeth y ddeunawfed flwyddyn ar hugain heibio, ac hefyd y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg ar hugain, a'r unfed a deugain, a'r ddwyfed a deugain; i.e., hyd nes yr oedd y nawfed flwyddyn a deugain wedi myned heibio, ac hefyd yr unfed ar ddeg a deugain, a'r ddeuddegfed a deugain; i.e., ac hyd nes yr oedd y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg a deugain wedi myned heibio; a'r Arglwydd a'u llwyddodd hwynt yn ddifawr yn y tir; i.e., yn gymmaint ag iddynt lanw dinasoedd drachefn, lle yr oedd dinasoedd wedi eu llosgi; i.e., hyd y nod y ddinas fawr Zarahemla a achosent i gael eu hadeiladu drachefn. Eithr yr oedd amryw ddinasoedd wedi cael eu soddi, a dyfroedd wedi dyfod i fyny yn eu lle; o ganlyniad, nis gallai y dinasoedd hyn gael eu hadnewyddu.

Ac yn awr, wele, dygwyddodd i bobl Nephi gryfhau, a lliosogi yn gyflym iawn, a dyfod yn bobl brydferth a dymunol iawn. A hwy a briodent ac a roddent mewn priodas, ac a fendithiwyd yn ol amlder yr addewidion a wnaeth yr Arglwydd iddynt. Ac ni rodiasant hwy mwyach yn ol cyflawniadau ac ordinhadau cyfraith Moses, eithr hwy a rodiasant yn ol y gorchymynion a dderbyniasant oddiwrth eu Harglwydd a'u Duw, gan barhau mewn ymryd a gweddi, a chyd-ymgynnull yn fyny, i weddio ac i wrandaw gair yr Arglwydd. A bu nad oedd dim amrafael yn mhlith yr holl bobl, trwy yr holl dir, eithr yr oedd gwyarthiau nerthol yn cael eu cyflawni yn mhlith dyscyblion yr Iesu.

A bu i'r unfed flwyddyn ar ddeg a thrugain fyned heibio, ac hefyd y ddeuddegfed flwyddyn a thrugain; i.e., ac yn fyr, aeth heibio y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg a thrugain; i.e., yr oedd can mlynedd wedi myned heibio, ac yr oedd dyscyblion yr Iesu. y rhai a ddewisodd efe, oll wedi myned i baradwys Duw,

oddieithr y tri a gaent aros; a chafodd dyscyblion ereill eu hordeinio yn eu lle; ac hefyd yr oedd llawer o'r genedlaeth hono ag oedd wedi myned heibio. A bu nad oedd dim amrafael yn y tir, oblegid cariad Duw yr hwn oedd yn trigo yn nghalonau y bobl. Ac nid oedd dim cefnigen, nac anghydfod, na therfysgoedd, na phuteindra, na chelwydd, na llofruddiaeth, nac un math o drythyllwch; ac yn ddiau nis gallai fod pobl ddedwyddach yn mhlith yr holl bobl ag a grewyd gan law Duw; nid oedd yspeilwyr, na llofruddion, ac nid oedd ychwaith Lamaniaid, nac un math o iaid; eithr yr oeddynt yn un, yn blant Crist, ac yn etifeddion teyrnas Dduw; ac mor wynfydedig oeddynt, canys yr oedd yr Arglwydd yn eu bendithio yn eu holl weithrediadau; i.e., yr oeddynt wedi eu bendithio a'u llwyddo, hyd nes yr oedd cant a deg mlynedd wedi myned heibio; ac yr oedd y genedlaeth gyntaf er Crist wedi myned heibio, ac nid oedd dim amrafael yn yr holl dir.

A bu i Nephi farw, yr hwn a gadwai y cof-lyfr diweddaf hwn (ac efe a'i cadwai ar lasnau Nephi), a'i fab Amos a'i cadwodd ef yn ei le; ac efe a'i cadwodd ef ar lasnau Nephi hefyd; ac efe a'i cadwodd ef am bedair mlynedd a phedwar ugain, ac yr oedd heddwch o hyd yn y tir, oddieithr rhyw gyfran fychan o'r bobl ag oeddynt wedi gwrthgilio o'r eglwys, a chymmeryd arnynt yr enw Lamaniaid; o ganlyniad dechreuodd fod Lamaniaid drachefn yn y tir.

A bu i Amos farw hefyd (ac yr oedd yn gant a phedair blynedd ar bymtheg a phedwar ugain oddiar ddyfodiad Crist), a'i fab Amos a gadwai y cof-lyfr yn ei le; ac efe hefyd a'i cadwodd ar lasnau Nephi; ac yr oedd yn ysgrifenedig hefyd yn llyfr Nephi, yr hwn yw y llyfr hwn. A bu i ddau can mlynedd fyned heibio, ac yr oedd yr ail genedlaeth wedi myned oll heibio oddieithr ychydig. Ac yn awr, myfi, Mormon, a fynwn i chwi wybod fod y bobl wedi lliosogi, yn gymmaint â'u bod wedi ymwasgaru ar hyd holl wyneb y tir, ac wedi dyfod yn dra chyfoethog, o herwydd eu llwyddiant yn Nghrist. Ac yn awr, yn yr unfed flwyddyn a dau gant, dechreuodd fod yn eu plith hwynt y rhai hyny ag oeddynt wedi ymddyrchafu mewn balchder, y fath ag yw gwisgo dillad costfawr, a phob math o berlau teg, a gwyh bethau y byd. Ac o'r amser hwnw allan nid oedd eu nwyddau a'u heiddo mwyach yn gyffredin yn eu mysg, a hwy a ddechreuasant ymranu yn ddosparthiadau, a dechreuasant adeiladu eglwysi iddynt eu hunain, i gael elw, a dechreu gwadu gwir eglwys Crist.

A dygweddodd ar ol i ddau gant a deg mlynedd fyned heibio, fod llawer o eglwysi yn y tir; i.e., yr oedd llawer o eglwysi y rhai a broffesent adnabod y Crist, ac etto gwadent y rhan fwyaf o'i efengyl, yn gymmaint ag iddynt dderbyn pob math o ddrygioni, a gweinyddu yr hyn ag oedd yn gyssegredig i'r hwn y gwaharddwyd ef iddo, o herwydd annheilyngdod. A'r eglwys hon a liosogodd yn fawr, o herwydd anwiredd, ac o

herwydd gallu satan yr hwn oedd wedi gafaelu yn eu calonau. A thrachefn, yr oedd eglwys arall ag oedd yn gwadu y Crist; a hwy a erlidient wir eglwys Crist, o herwydd eu gostyngedd-rwydd, a'u crediniaeth yn Nghrist; a diystyrent hwynt, o herwydd yr amryw wyrthiau a gyflawnid yn eu mysg; am hyny, hwy a arferent allu ac awdurdod ar ddyscyblion yr Iesu y rhai a drigent gyda hwynt, ac a'u bwrient yn ngharchar: eithr trwy allu gair Duw, yr hwn oedd ynddynt, y carcharau a rwygid yn y canol, a hwythau a aethant allan gan wneuthur gwyrthiau nerthol yn eu mysg hwynt. Etto, er yr holl wyrthiau hyn, y bobl a galedent eu calonau, ac a geisient eu lladd hwynt, megys y ceisiai yr Iuddewon yn Jerusalem ladd yr Iesu, yn ol ei air ef; a hwy a'u bwrient i fwrneisiau tân, a daethent allan heb dderbyn un niwed; ac hefyd hwy a'u bwrient i ffauau o fwystfilod gwylltion, a hwythau a chwareuent â'r bwystfilod gwylltion, fel plentyn gyda'r oen; a hwy a ddaethant allan o'u plith hwynt, heb dderbyn un niwed. Er hyny, y bobl a galedent eu calonau, canys hwy a arweinid gan lawer o offeiriaid a gau-brophwydi i adeiladu llawer o eglwysi, ac i weithredu pob math o anwiredd. A hwy a darawent bobl yr Iesu; eithr pobl yr Iesu ni tharawent drachefn. Ac felly y methasant mewn anghrediniaeth a drygioni, o flwyddyn i flwyddyn, hyd nes yr oedd dau gant a deg mlynedd ar hugain wedi myned heibio. Ac yn awr, dygwyddodd yn y flwyddyn hon, ie, yn yr unfed flwyddyn ar ddeg ar hugain a dau gant, fod ymraniad mawr yn mhlith y bobl. A bu yn y flwyddyn hon i bobl gyfodi y rhai a elwid Nephiad, ac yr oeddynt hwy yn wir gredinwyr yn Nghrist; ac yn eu mysg hwynt yr oedd y rhai a elwid gan y Lamaniaid, a Jacobiaid, a Josephiaid, a Zoraniaid; am hyny, y gwir gredinwyr yn Nghrist, a gwyr addolwyr Crist (yn mhlith pa rai yr oedd tri dyscyl Crist y rhai a gaent aros), a elwid Nephiad, a Jacobiaid, a Josephiaid, a Zoraniaid. A dygwyddodd fod y rhai a wrthodent yr efengyl, yn cael eu galw yn Lamaniaid, a Lemueliaid, ac Ishmaeliaid; ac ni fethasent hwy mewn anghrediniaeth, eithr hwy a wrthyfalent yn wirfoddol yn erbyn efengyl Crist; a hwy a ddysgent eu plant na chredent, megys ag y methodd eu tadau o'r dechreuad. Ac yr oedd hyn oblegid drygioni a ffeidd-dra eu tadau hwy, megys ag yr oedd yn y dechreuad. A hwy a ddysgid i gasâu plant Duw, megys y dysgwyd y Lamaniaid i gasâu plant Nephi, o'r dechreuad.

A bu i ddau gant a phedwar ugain a phedair mlynedd fyned heibio hefyd, ac felly yr oedd achosion y bobl. A'r rhan fwyaf drygionus o'r bobl a gryfhaent, ac a ddaethant yn llawer mwy lliosog nag oedd pobl Dduw. A hwy a barhausant adeiladu eglwysi iddynt eu hunain, a'u haddurno hwynt â phob math o bethau gwerthfawr. Ac felly yr aeth dau gant a deng mlynedd a deugain heibio, ac hefyd dau gan mlynedd a thrugain. A bu i'r rhan fwyaf drygionus o'r bobl ddechreu drachefn

adferu llwon a chydffwriadau dirgelaid Gadianton. Ac hefyd y bobl y rhai a elwid yn bobl Nephi, a ddechreuasant fod yn feilchion yn eu calonau, o herwydd eu mawr gyfoeth, a myned yn ofer, yn gyffelyb i'w brodyr, y Lamaniaid. Ac oddiar yr amser hwn, y dyscyblion a ddechreuasant dristâu oblegid pechodau y byd.

A dygwyddodd ar ol i dri chan mlynedd fyned heibio, fod pobl Nephi a'r Lamaniaid wedi myned yn dra drygionus, y naill fel y llall. A bu i yspeilwyr Gadianton ymladaenu dros holl wyneb y tir; ac nid oedd neb ag oedd yn gyfiawn, ond dyscyblion yr Iesu. Ac aur ac arian a ystorient mewn cyflawnder, a masgnachent mewn pob math o fasgnach.

A bu ar ol i dri chant a phum mlynedd fyned heibio (ac yr oedd y bobl etto yn parhau mewn drygioni), i Amos farw, a'i frawd Ammaron a gadwai y cof-lyfr yn ei le. A dygwyddodd, ar ol i dri chant ac ugain mlynedd fyned heibio, i Ammaron, gan gael ei ddirgymhell gan yr Ysbryd Glân, guddio y cof-lyfrau ag oeddynt yn gyssegredig; i.e., sef yr holl gof-lyfrau ag a drosglwyddwyd i lawr o genedlaeth i genedlaeth, y rhai oeddynt gyssegredig, hyd yr ugeinfed flwyddyn a thri chant er dyfodiad Crist. Ac efe a'u cuddiodd hwynt i'r Arglwydd, fel y deuent drachefn i weddill tŷ Jacob, yn ol prophwydoliaethau ac addewidion yr Arglwydd. Ac fel hyn y mae diwedd cof-lyfr Ammaron.

LLYFR MORMON.

PENNOD I.

Ac yn awr, yr wyf fi, Mormon, yn gwneuthur cof-lyfr o'r pethau a welais ac a glywais i, ac yn ei alw yn Llyfr Mormon. Ac ynghylch yr amser y cuddiodd Ammaron y cof-lyfrau i'r Arglwydd, efe a ddaeth ataf (ac yr oeddwn i ynghylch deng mlwydd oed; ac yr oeddwn yn dechreu bod yn ddysgedig rywfaint yn ol dull dysgeidiaeth fy mhobl), ac Ammaron a ddywedodd wrthyf, Yr wyf yn gweled dy fod di yn blentyn sobr, ac yn gyflym i graffu; am hynny, pan fyddi di ynghylch pedair mlwydd ar hugain oed, mi a ewyllysiwn i ti gofio y pethau a sylwaist arnynt o berthynas i'r bobl hyn; a phan fyddi yn yr oedran hwnw, dos i dir Antum, at fryn, yr hwn a gaiff ei alw Shim; ac yno y rhoddais i gadw i'r Arglwydd, yr holl gerfiadau cyssegredig a berthynant i'r bobl hyn. Ac wele, ti a gai gymmeryd llafnau Nephi i ti dy hun, a'r gweddill a adewi yn y man lle y maent; a thi a gai gerfio ar lafnau Nephi, yr holl bethau a sylwaist arnynt o berthynas i'r bobl hyn. A myfi, Mormon, yr hwn wyf ddisgynydd o Nephi (ac enw

fy nhad oedd Mormon), a gofiais y pethau a orchymynodd Ammaron i mi. A bu i mi, gan fod yn un mlwydd ar ddeg oed, gael fy nghario gan fy nhad i'r tir yn ogleddol, sef i dir Zarahemla; ac yr oedd holl wyneb y tir wedi cael ei orchuddio ag adeiladau, ac yr oedd y bobl mor lliosog braidd â thywod y môr. A bu y flwyddyn hon, ddechreu fod rhyfel rhwng y Nephiad, y rhai oeddynt yn gynnwysedig o'r Nephiad, a'r Jacobiaid, a'r Josephiaid, a'r Zoraniaid: a'r rhyfel hwn oedd rhwng y Nephiad, a'r Lamaniaid, a'r Lemueliaid, a'r Ishmael-iaid. Yn awr, yr oedd y Lamaniaid, a'r Lemueliaid, a'r Ishmael-iaid, yn cael eu galw yn Lamaniaid, a'r ddwy blaid oedd y Nephiad a'r Lamaniaid. A dygwyddodd i'r rhyfel ddechreu fod rhyngddynt ar gyffiniau Zarahemla, wrth ddyfroedd Sidon. A dygwyddodd fod y Nephiad wedi casglu ynghyd nifer mawr o wyr, ie, dros y nifer o ddeg mil ar hugain. A bu iddynt gael yn yr un flwyddyn hon nifer o frwydrau, yn mha rai yr oedd y Nephiad yn gorthrechu y Lamaniaid, a lladd llaweroedd o honynt. A dygwyddodd i'r Lamaniaid dynu eu bwriad yn ol, a chafodd heddwch ei sefydlu yn y tir, a pharhaodd heddwch dros yspaid oddeutu pedair blynedd, fel na thywalltid dim gwaed. Eithr yr oedd drygioni yn ffynu dros holl wyneb y tir, yn gymmaint ag i'r Arglwydd gymmeryd ymaith ei ddyscyblion anwyl, a chyflawniad gwyrthiau ac iachâu a beidiodd, oblegid anwiredd y bobl. Ac nid oedd dim doniau oddiwrth yr Arglwydd, ac nid oedd yr Ysbryd Glân yn dyfod ar neb, o herwydd eu drygioni a'u hanghrediniaeth. A myfi, gan fod yn bymtheg mlwydd oed, a chan fy mod o feddwl sobr, ymwelwyd â mi gan yr Arglwydd, ac mi a brofais, ac a wyddwn am ddaioni yr Iesu. Ac mi a ymdrechais bregethu wrth y bobl hyn, eithr fy ngenau a gauwyd, a gwarafunwyd i mi bregethu iddynt; canys, wele, yr oeddynt wedi gwrthryfela yn wirfoddol yn erbyn eu Duw, ac yr oedd y dyscyblion anwyl wedi eu cymmeryd allan o'r tir, o herwydd eu drygioni. Eithr mi a arosais yn eu mysg, ond gwarafunwyd i mi bregethu iddynt, o herwydd caledwch eu calonau; ac o herwydd caledwch eu calonau, melldithiwyd y tir er eu mwyn. Ac yr oedd yr yspeilwyr Gadianonaidd hyny, y rhai oeddynt yn mhlith y Lamaniaid, yn aflonyddu y tir, yn gymmaint â bod ei drigolion yn dechreu cuddio eu trysorau yn y ddaear; a hwy a aethant yn llithrig, o herwydd yr oedd yr Arglwydd wedi melldithio y tir, fel nas gallent eu dal hwynt, na'u cael drachefn. A dygwyddodd fod cyfareddion, a dewiniaeth, a swynion; ac yr oedd gallu yr un drwg yn cael ei weithredu ar hyd holl wyneb y tir, hyd at gyflawni holl eiriau Abinadi, ac hefyd Samuel y Lamaniad. A bu yn y flwyddyn hono, ddechreu fod rhyfel drachefn rhwng y Nephiad a'r Lamaniaid. Ac er fy mod i yn ieuane, yr oeddwn yn fawr mewn corffolaeth; am hyny, pobl Nephi a'm penodasant i fod yn flaenor arnynt, neu yn flaenor ar eu byddinoedd. Gan hyny, dygwyddodd yn

fy unfed flwyddyn ar bymtheg, i mi fyned allan o flaen byddin o'r Nephiaid, yn erbyn y Lamaniaid; o ganlyniad yr oedd tri chant a chwech mlynedd ar hugain wedi myned heibio. A bu yn y seithfed flwyddyn ar hugain a thri chant, i'r Lamaniaid ddwyfod arnom gyda gallu mawr iawn, yn gymmaint ag iddynt ddychrynu fy myddinoedd; am hyny, ni ymladdent, a dechreuasant encilio yn ol tua'r gwledydd gogleddol. A bu i ni ddwyfod i ddinas Angola, a chymmeryd meddiant o'r ddinas, a gwneuthur parotoiadau i amddiffyn ein hunain yn erbyn y Lamaniaid. A bu i ni amgau y ddinas a'n holl allu; ond er ein holl amddiffynfeydd, daeth y Lamaniaid arnom, ac a'n gyrasant allan o'r ddinas. A hwy a'n gyrasant hefyd allan o dir Dafydd. A nyni a gychwynasom yn mlaen ac a ddaethom i dir Joshua, yr hwn oedd ar y cyffiniau yn orllewinol, wrth lôn y môr. A bu i ni gasglu ein pobl i mewn mor gyflym ag oedd yn bosibl, fel y gallem eu cael hwynt ynghyd yn un corff. Eithr wele, yr oedd y tir wedi ei lanw gan yspeilwyr a chan Lamaniaid; ac er y dinstyr mawr ag oedd yn hongian uwchben fy mhobl, nis edifarhasant am eu gweithredoedd drwg; o ganlyniad taenwyd gwaed a chyflafan dros holl wyneb y tir, o du y Nephiaid, ac hefyd o du y Lamaniaid; ac yr oedd yn un chwyldroad trwyadl dros holl wyneb y tir. Ac yn awr, yr oedd gan y Lamaniaid frenin, a'i enw oedd Aaron; ac efe a ddaeth yn ein herbyn ni â byddin o bedair a deugain o filoedd. Ac wele, mi a'i gwrthsefais ef â dwy a deugain o filoedd. A dygwyddodd i mi ei orchfygu ef â'm byddin, fel y ffôdd o'm blaen. Ac wele, cyflawnwyd hyn oll, ac yr oedd tri chant a deg mlynedd ar hugain wedi myned heibio. A bu i'r Nephiaid ddechreu edifarhau am eu hanwiredd, a dechreu gwaeddi megys y prophwydwyd gan Samuel y prophwyd; canys nis gallai neb gadw ei eiddo, o herwydd y lladron, a'r yspeilwyr, a'r llofruddion, a'r swynyddiaeth, a'r dewiniaeth ag oedd yn y tir. Felly y dechreuodd fod galar ac wylofain yn yr holl dir o herwydd y pethau hyn; ac yn fwy neillduol yn mhlith pobl Nephi. A bu, pan welais i, Mormon, eu wylofain, a'u galar a'u tristwch gerbron yr Arglwydd, fy nghalon a ddechreuodd lawenhau o'm mewn, gan wybod am drugaredd a hir-amynedd yr Arglwydd, a thybied o ganlyniad y buasai efe drugarog tuag atynt, fel y deuent drachefn yn bobl gyfiawn. Eithr wele, fy llawenydd hwn oedd ofer, canys nid oedd eu tristwch er edifeirwch, o herwydd daioni Duw, eithr yn hytrach yn dristwch y damnedig, o herwydd na oddefai yr Arglwydd iddynt ymbleseru yn wastadol mewn pechod. Ac ni ddaethent at yr Iesu gyda chalonau drylliog ac ysbrydoedd edifeiriol, eithr melltithient Dduw, ac a ddymunent farw. Er hyny, hwy a ymdrechent â'r cleddyf am eu bywydau. A bu i'm tristwch ddychwelyd ataf drachefn, ac mi a welais fod dydd gras yn myned heibio gyda hwynt, yn dymmorol ac ysbrydol, canys mi a welais filoedd o honynt yn cael eu tori i lawr mewn rhyfel agored yn erbyn eu

Duw, ac yn cael eu pentyru fel tom ar wyneb y tir. Ac felly yr oedd tri chant a phedair mlynedd a deugain wedi myned heibio.

A bu yn y bummed flwyddyn a deugain a thri chant, i'r Nephiaid ddechreu ffoi o flaen y Lamaniaid, ac ymlidiwyd hwynt hyd nes y daethant i dir Jashon, cyn yr oedd yn bosibl eu hattal hwynt yn eu henciliad. Ac yn awr, yr oedd dinas Jashon yn agos i'r tir lle y cuddiodd Ammaron y cof-lyfrau i'r Arglwydd, fel na chaent eu dinystrio. Ac wele, yr oeddwn i wedi myned yn ol gair Ammaron, a chymmeryd llafnau Nephi, ac mi a wnaethom gofnodiad yn ol geiriau Ammaron. Ac ar lafnau Nephi, mi a roddais hanes cyflawn am yr holl ddrygioni a'r ffeidd-dra; eithr ar y llafnau hyn mi a ochelais roddi hanes cyflawn am eu drygioni a'u ffeidd-dra; canys wele, y mae gol-ygfa barhaus o ddrygioni a ffeidd-dra wedi bod o flaen fy llygaid er pan oeddwn ddigon mawr i sylwi ar ffyrdd dyn. A gwaa fi, oblegid eu drygioni, canys y mae fy nghalon wedi ei llenwi gan dristwch oblegid eu drygioni, trwy fy holl ddyddiau; er hyny, mi a wn y dyrchefir fi yn y dydd diweddaf.

A dygwyddodd yn y flwyddyn hon i bobl Nephi drachefn gael eu hymlid a'u gyru. A bu i ni gael ein gyru yn mlaen hyd nes y daethom yn ogleddol i'r tir yr hwn a elwid Shem. A bu i ni gadarnhau dinas Shem, a chasglu ein pobl i mewn gymmaint ag oedd yn bosibl, fel y gallem ysgatfydd eu hachub hwynt rhag dinystr. A bu yn y chwechfed flwyddyn a deugain a thri chant, iddynt ddechreu dyfod arnom drachefn. A bu i mi lefaru wrth fy mhobl, a'u hannog yn egniol iawn, am sefyll yn ddewr o flaen y Lamaniaid, ac ymladd dros eu gwragedd, a'u plant, a'u tai, a'u cartref-leoedd. A'm geiriau a'u cyffrodd hwynt ychydig i fywiogrwydd, yn gymmaint ag na ffoisant o flaen y Lamaniaid, eithr hwy a safasant yn wrol yn eu herbyn hwynt. A bu i ni ymladd â byddin o ddeg mil ar hugain, yn erbyn byddin o hanner can mil. A bu i ni sefyll o'u blaen gyda'r fath ddiysgogrwydd, fel y ffoisant o'n blaen. A bu ar ol iddynt ffoi, i ni eu hymlid hwynt â'n byddinoedd, a'u cyfarfod hwynt drachefn, a'u gorthrechu; er hyny, nid oedd nerth yr Arglwydd gyda ni; ie, yr oeddym wedi ein gadael wrthym ein hunain, fel nad oedd ysbryd yr Arglwydd yn preswyllo ynom; am hyny, yr oeddym wedi myned yn weiniaid, yn gyffelyb i'n brodyr. Ac yr oedd fy nghalon yn ymdristâu o herwydd y drygfyd mawr hwn ar fy mhobl, o herwydd eu drygioni a'u ffeidd-dra. Eithr wele, ni a aethom allan yn erbyn y Lamaniaid, ac yspeilwyr Gadianon, hyd nes yr oeddym drachefn wedi cymmeryd meddiant o diroedd ein hetiffediaeth. Ac yr oedd y nawfed flwyddyn a deugain a thri chant wedi myned heibio. Ac yn y ddegfed flwyddyn a deugain a thri chant, ni a wnaethom gytundeb â'r Lamaniaid ac yspeilwyr Gadianon, yn mha un y cawsom diroedd ein hetiffediaeth wedi eu rhanu. A'r Lamaniaid a roddasant i ni y tir yn ogleddol; ie, hyd y fynedfa gul yr hon a arweiniai i'r tir yn

ddeheuol. A ninnau a roddasom i'r Lamaniaid yr holl dir deheuol.

A bu na ddaeth y Lamaniaid i frwydr drachefn hyd nes fod deng mlynedd yn ychwaneg wedi myned heibio. Ac wele, yr oeddwn i wedi rhoi fy mhobl, y Nephiad, ar waith i barotoi eu tiroedd a'u harfau erbyn amser rhyfel. A bu i'r Arglwydd ddywedyd wrthyf, Gwaedda ar y bobl hyn, Edifarhewch, a deuwich ataf fi, a bedyddier chwi, ac adeiladwch drachefn fy eglwys, a chwi a arbedir. Ac mi a waeddais ar y bobl hyn, eithr bu yn ofer, ac ni ddeallasant hwy mai yr Arglwydd a'u harbedodd hwynt, ac a roddodd iddynt gyfleusdra i edifarhau. Ac wele, hwy a galedasant eu calonau yn erbyn yr Arglwydd eu Duw. A bu ar ol i'r ddegfed flwyddyn hon fyned heibio, gan wneuthur, rhwng y cyfan, dri chant a thrugain mlynedd oddiar ddyfodiad Crist, i frenin y Lamaniaid ddanfôn epistol ataf, yr hwn a'm hysbysai eu bod hwy yn ymbarotoi i ddyfod drachefn i ryfel yn ein herbyn. A darfu i mi achosi i'm pobl ymgasglu ynghyd yn nhir Anghyfannedd-dra, i ddinas ag oedd ar y cyffiniau, wrth y fynedfa gul a arweiniai i'r tir deheuol. Ac yno y gosodasom ein byddinoedd, fel y rhwystren y Lamaniaid, fel na chaent feddiant o ddim o'n tiroedd; am hyny, darfu i ni amgaeru yn eu herbyn hwynt a'n holl egni.

A bu yn yr unfed flwyddyn a thrugain a thri chant, i'r Lamaniaid ddyfod i waered i ddinas Anghyfannedd-dra i ryfel, yn ein herbyn ni; a bu yn y flwyddyn hono, i ni eu gorchfygu hwynt, yn gymmaint ag iddynt ddychwelyd drachefn i'w tiroedd eu hunain. Ac yn yr ail flwyddyn a thrugain a thri chant, hwy a ddaethant i waered drachefn i ryfel. Ac ni a'u gorchfygasom hwynt drachefn, ac a laddasom nifer fawr o honynt, a'u meirw a fwrwyd i'r môr. Ac yn awr, o herwydd y peth mawr hwn a wnaeth fy mhobl, y Nephiad, hwy a ddechreuasant ymfrostio yn eu nerth eu hunain, a dechreu tyngu gerbron y nefoedd, yr ymddialent waed eu brodyr, y rhai a laddwyd gan eu gelynion. A hwy a dyngasant i'r nefoedd, ac hefyd i orsedd Duw, yr aent i fyni i ryfel yn erbyn eu gelynion, a'u tori hwynt ymaith oddiar wyneb y tir.

A bu i mi, Mormon, wrthod yn gwbl o'r pryd hwn allan fod yn llywydd a blaenor ar y bobl hyn, o herwydd eu drygioni a'u ffeidd-dra. Wele, yr oeddwn wedi eu harwain, er eu holl ddygioni; yr oeddwn wedi eu harwain amryw droion i ryfel, ac wedi eu caru, yn ol cariad Duw yr hwn oedd yno, a'm holl galon; a'm henaidd a gafodd ei dywallt allan mewn gweddi at fy Nuw drostynt, trwy gydol y dydd; etto, yr oedd heb ffydd, o herwydd caledwch eu calonau. A thair gwaith y gwaredais hwynt allan o ddwyllaw eu gelynion, ac nid ydynt wedi edifarhau am eu pechodau. Ac wedi iddynt dyngu i'r hyn a waharddwyd iddynt gan ein Harglwydd a'n Hiachawdwr Iesu Grist, yr elent i fyni at eu gelynion i ryfel, ac ymddial gwaed eu brodyr, wele, llef yr Arglwydd a ddaeth ataf, gan ddywedyd, Dîal sydd eiddof fi,

ac mi a ad-dalaf; ac oblegid nad yw y bobl hyn yn edifarhau ar ol i mi eu gwaredu hwynt, wele, hwy a dorir ymaith oddiar wyneb y ddaear. A bu i mi gwbl wrthod myned i fyny yn erbyn fy ngelynnion; ac mi a wnaethym megys y gorchymynodd yr Arglwydd i mi; ac mi a safais fel tyst segur i amlygu i'r byd y pethau a welais ac a glywais, yn ol amlygiadau yr ysbryd ag oedd wedi tystiolaethu am bethau i ddyfod. Am hyny, yr wyf yn ysgrifenu atoch chwi, Genedloedd, ac hefyd atoch chwithau, dŷ Israel, pan ddechreuo y gwaith, y byddwch chwi ynghylch parotoi i ddychwelyd i wlad eich etifeddiaeth : i.e., wele, yr wyf yn ysgrifenu at holl derfynau y ddaear; i.e., atoch chwithau, ddeuddeg llwyth Israel, y rhai a gewch eich barnu yn ol eich gweithredoedd, gan y deuddeg a ddewisodd yr Iesu i fod yn ddyseybllion iddo yn ngwlad Jerusalem. Ac yr wyf yn ysgrifenu hefyd at weddill y bobl hyn, y rhai hefyd a fernir gan y deuddeg a ddewisodd yr Iesu yn y wlad hon; a hwythau a fernir gan y deuddeg arall a ddewisodd yr Iesu yn ngwlad Jerusalem. A'r pethau hyn y mae yr ysbryd yn eu dangos i mi; am hyny, yr wyf yn ysgrifenu atoch oll. Ac i'r dyben hyn yr wyf yn ysgrifenu atoch, fel y gwypoch fod yn rhaid i chwi oll sefyll gerbron brawdle Crist, i.e., pob enaid ag sydd yn perthyn i holl deulu dynol Adda; a rhaid i chwi sefyll i gael eich barnu am eich gweithredoedd, pa un a fyddont ai da ai drwg; ac hefyd fel y credoch efengyl Iesu Grist, yr hon a gewch yn eich plith; ac hefyd fel y caffo yr Iuddewon, pobl gyffammodol yr Arglwydd, dyst arall heblaw yr hwn a welsant ac a glywsant, mai yr Iesu yr hwn a laddasant, oedd y gwir Grist, a'r gwir Dduw; ac mi a fynwn pe gallwn eich perswadio chwi, holl derfynau y ddaear, i edifarhau a pharotoi i sefyll gerbron brawdle Crist.

PENNOD II.

Ac yn awr, dygwyddodd yn y drydedd flwyddyn a thrugain a thri chant, i'r Nephiaid fyned i fyny â'u byddinoedd i ryfel yn erbyn y Lamaniaid, allan o dir Anghyfannedd-dra. A bu i fyddinoedd y Nephiaid gael eu gyru yn ol drachefn i dir Anghyfannedd-dra. A thra yr oeddynt hwy etto yn flinedig, daeth byddin newydd o'r Lamaniaid arnynt; a hwy a gawsant frwydr erwin, yn gymmaint ag i'r Lamaniaid gymmeryd meddiant o ddinas Anghyfannedd-dra, a lladd llawer o'r Nephiaid, a chymmeryd llawer yn garcharorion; a'r gweddill a ffoisant ac a ymunasant â phreswylwyr dinas Teancum. Yn awr, yr oedd dinas Teancum yn gorwedd yn y cyffiniau wrth lân y môr; ac yr oedd hefyd yn agos i ddinas Anghyfannedd-dra. Ac o herwydd i fyddinoedd y Nephiaid fyned i fyny at y Lamaniaid, y dechreuasant gael eu taraw; canys oni bai hyny, nis gallai fod y Lamaniaid wedi cael y trecha arnynt. Eithr, wele, barned-

i gaethau Duw a oddi weddant y drygionus; a thrwy y drygionus y mae y drygionus yn cael eu cospi; canys y drygionus sydd yn cyffroi calonau meibion dynion i dywallt gwaed. A bu i'r Lamaniaid ymbarotoi i ddyfod yn erbyn dinas Teancum.

A bu yn y bedwaredd flwyddyn a thrugain a thri chant, i'r Lamaniaid ddyfod yn erbyn dinas Teancum, fel y cymmerent feddiant o ddinas Teancum hefyd. A bu iddynt gael eu gwrthwynebu a'u gyru yn ol gan y Nephiaid. A phan welodd y Nephiaid eu bod wedi gyru y Lamaniaid, hwy a ymfrostient drachefn yn eu nerth; a hwy a aethant allan yn eu nerth eu hunain, ac a gymmerasant feddiant drachefn o ddinas Anghyfannedd-dra. Ac yn awr, cafodd yr holl bethau hyn eu gwneuthur, a lladdwyd miloedd o bob ochr, o'r Nephiaid a'r Lamaniaid. A dygwyddodd fod y chwechfed flwyddyn a thrugain a thri chant wedi myned heibio, a'r Lamaniaid a ddaethant drachefn ar y Nephiaid i ryfel; ac etto y Nephiaid ni edifarhaent am y drwg a wnaethant, eithr ymlynt yn eu drygioni yn barhaus. Ac y mae yn annhosibl i dafod ddesgrifio, neu i ddynt ysgrifenu desgrifiad perffaith o'r olygfa ddychrynlyd o waed a chyflafan ag oedd yn mhllith y bobl, y Nephiaid, a'r Lamaniaid; ac yr oedd pob calon wedi ymgaedu, fel yr ymhyfydent i dywallt gwaed yn barhaus. Ac ni fu drygioni mor fawr yn mhllith holl blant Lehi, nac hyd y nod yn mhllith holl dŷ Israel, yn ol geiriau yr Arglwydd, ag oedd yn mhllith y bobl hyn.

A bu i'r Lamaniaid gymmeryd meddiant o ddinas Anghyfannedd-dra, a hyn o herwydd fod eu nifer yn fwy na nifer y Nephiaid. A hwy a aethant yn mlaen hefyd yn erbyn dinas Teancum, ac a yrasant y preswylwyr allan o honi, ac a gymmerasant lawer o garcharorion, gwragedd a phlant, ac a'u hofrymasant yn aberthau i'w heilun dduwiau. A bu yn y seithfed flwyddyn a thrugain a thri chant, i'r Nephiaid, gan fod yn ddigllawn oblegid fod y Lamaniaid wedi aberthu eu gwragedd a'u plant, fyned yn erbyn y Lamaniaid mewn lliid mawr, yn gymmaint ag iddynt drachefn orthrech y Lamaniaid, a'u gyru hwynt allan o'u tiroedd; ac ni ddaeth y Lamaniaid drachefn yn erbyn y Nephiaid, hyd y bymthegfed flwyddyn a thrugain a thri chant. Ac yn y flwyddyn hon, hwy a ddaethant i waered yn erbyn y Nephiaid gyda'u holl nerthoedd; ac ni chyfrifwyd hwynt oblegid lliosogrwydd eu nifer. Ac o'r amser hwn allan, ni chafodd y Nephiaid ddim gallu dros y Lamaniaid, eithr dechreusant gael eu hysgubo ymaith ganddynt hwy, fel gwlith o flaen yr haul. A bu i'r Lamaniaid ddyfod i waered yn erbyn dinas Anghyfannedd-dra; ac ymladdwyd brwydr erwin iawn yn nhir Anghyfannedd-dra, yn yr hon y trehasant hwy y Nephiaid. A hwythau a ffoisant drachefn o'u blaen, ac a ddaethant i ddinas Boaz; ac yno y safasant yn erbyn y Lamaniaid gydag eofndra mawr, yn gymmaint ag na orthrechodd y Lamaniaid hwynt, hyd nes y daethant drachefn yr ail waith.

Ac wedi iddynt ddyfod yr ail waith, y Nephiaid a yrwyd ac a laddwyd â lladdfa fawr iawn; eu gwragedd a'u plant a aberthwyd drachefn i cilunod. A bu i'r Nephiaid drachefn ffoi o'u blaen, gan gymmeryd yr holl trigolion ganddynt, mewn trefydd a phentrefydd. Ac yn awr, myfi, Mormon, gan weled fod y Lamaniaid ynghylch dadymchwelyd y wlad, a aethym i fynydd Shim, ac a gymmerais i fyny yr holl gof-lyfrau ag oedd Ammaron wedi eu cuddio i'r Arglwydd.

A bu i mi fyned allan yn mhllith y Nephiaid, ac edifarhau oblegid y llw a wnaethym na chynnorthwywn hwynt mwyach; a hwy a roddasant i mi drachefn lywyddiaeth eu byddinoedd; canys hwy a edrychent arnaf fi megys pe gallwn eu gwaredu o'u cystuddiau. Eithr wele, yr oeddwn i heb obaith, canys mi a wyddwn am farnedigaethau Duw y rhai a ddeuai arnynt; canys nid oeddynt yn edifarhau am eu hanwireddau, eithr yn ymdrechgu am eu bywydau, heb alw ar y Bôd hwnw a'u creodd hwynt. A bu i'r Lamaniaid ddyfod i'n herbyn pan yr oeddem wedi ffoi i ddinas Jordon; eithr wele, hwy a yrwyd yn ol, fel na chymmerasant y ddinas y pryd hwnw. A bu iddynt ddyfod i'n herbyn drachefn, ac ni a gadwasom y ddinas. Ac yr oedd dinasoedd ereill hefyd ag a gedwid gan y Nephiaid, a'r amddiffynfeydd hyn a'u torasant hwynt ymaith, fel nas gallent fyned i'r wlad ag oedd yn gorwedd o'n blaen, i ddinystrio trigolion ein tir. Eithr dygwyddodd pa ddinasoedd bynag a elem heibio iddynt, a'u trigolion heb gael eu casglu i mewn, iddynt gael eu dinystrio gan y Lamaniaid, a'u trefydd, a'u pentrefydd, a'u dinasoedd a losgid â than; ac felly yr aeth heibio y bedwaredd flwyddyn ar bymtheg a thrugain a thri chant.

A bu yn y pedwar-ugeinfed flwyddyn a thri chant, i'r Lamaniaid drachefn ddyfod yn ein herbyn i ryfel, ac ni a safasom yn eu herbyn hwynt yn wrol; eithr yr oedd y cyfan yn ofer, canys yr oedd eu rhifedi mor fawr fel y mathrent bobl y Nephiaid dan eu traed. A bu i ni drachefn ffoi, a'r rhai ag oedd a'u ffoedigaeth yn gyflymach nâ'r Lamaniaid a ddiangasant, a'r rhai ag nad oedd eu ffoedigaeth yn gynt nâ'r Lamaniaid, a ysgubwyd i lawr ac a ddinystriwyd. Ac yn awr, wele, nid wyf fi, Mormon, yn ddiogel dryllio eneidiau dynion wrth osod o'u blaen y fath olygfa ofnadwy o waed a chyflafan ag a osodwyd o flaen fy llygaid i; eithr gan fy mod yn gwybod yn ddiaid fod yn rhaid i'r pethau hyn gael eu gwneuthur yn hysbys, a bod yn rhaid i bob peth cuddiedig gael ei ddadguddio ar benau y tai, ac hefyd fod yn rhaid i wybodaeth o'r pethau hyn ddyfod at weddill y bobl hyn, ac hefyd at y Cenedloedd, y rhai y dywedai yr Arglwydd a gaent wasgaru y bobl hyn, ac y cyfrifid y bobl hyn megys diddym yn eu mysg hwynt,—mi a ysgrifenisais gan hyny dalfyriad bychan, heb feiddio rhoddi hanes cyflawn o'r pethau a welais, o herwydd y gorchymyn a dderbyniais, ac hefyd fel na chaffech chwi ormod tristwch o herwydd drygioni y bobl hyn. Ac yn awr, wele, hyn wyf yn

ei lefaru wrth eu had hwynt, ac hefyd wrth y Cenedloedd, y rhai sydd a gofal tŷ Israel arnynt, ac yn gwybod o ba le y mae eu bendithion yn dyfod. Canys mi a wn y tristâ y cyfryw oblegid drygyd tŷ Israel; i.e., hwy a dristânt oblegid dinystr y bobl hyn; hwy a dristânt am nad edifarhaodd y bobl hyn, fel y gallent gael eu cofleidio yn mreichiau yr Iesu. Yn awr, mae y pethau hyn yn cael eu hysgrifenu at weddill tŷ Jacob; ac y maent wedi eu hysgrifenu yn y modd hyn, oblegid y gwyddis oddiwrth Dduw na ddwg drygioni hwynt allan iddynt; ac y maent i gael eu cuddio i'r Arglwydd, fel y delont allan yn ei amser cyfaddas ei hun. Ac hwn yw y gorchymyn a dderbyniais i; ac wele, hwy a ddeuant allan yn ol gorchymyn yr Arglwydd, pan welo efe yn addas yn ei ddoethineb. Ac wele, hwy a gânt fyned at yr anghrediniol o'r Iuddewon; ac i'r dyben hwn y cânt fyned, fel y perswadier hwy mai yr Iesu yw y Crist, Mab y Duw byw; fel y dygo y Tad oddiamgylch, trwy ei un anwylaf, ei fwriad mawr a thragywyddol, o adferu yr Iuddewon, neu holl dŷ Israel, i wlad eu hetifeddiacth, yr hon y mae yr Arglwydd eu Duw wedi ei rhoddi iddynt, hyd at gyflawni ei gyfammod, ac hefyd fel y byddo i hâd y bobl hyn gredu ei efengyl yn fwy llwyr, yr hon a â allan iddynt oddiwrth y Cenedloedd; canys y bobl hyn a gânt eu gwasgaru, ac a ânt yn bobl dywyll, fflaidd, ac atgas, tuhwnt i ddesgrifiad yr hyn a fu erioed yn ein plith ni; i.e., sef yr hyn a fu yn mhllith y Lamaniaid; a hyn oblegid eu hanghrediniaeth a'u heilun-addoliaeth. Canys wele, y mae ysbryd yr Arglwydd eisoes wedi darfod amryson â'u tadau, ac y maent hwythau heb Grist na Duw yn y byd, a gyrrir hwynt oddiamgylch megys ŷs o flaen y gwynt. Yr oeddynt-unwaith yn bobl ddymunol, a chanddynt Grist yn fugail arnynt; i.e., hwy a arweinid hyd y nod gan Dduw y Tad. Eithr yn awr, wele, hwy a arweinir oddiamgylch gan satan, fel ŷs yn cael ei yru o flaen y gwynt, neu fel llong yn cael ei thafu o amgylch gan y tîonau, heb hwyl nac angor, na dim i'w llywio; ac megys y mae hi, felly y maent hwythau. Ac wele, yr Arglwydd a gadwodd eu bendithion hwy, y rhai allasant dderbyn yn y wlad, er mwyn y Cenedloedd y rhai a gânt etifeddu y tir. Eithr wele, dygwydda iddynt gael eu gyru a'u gwasgaru gan y Cenedloedd, ac ar ol iddynt gael eu gyru a'u gwasgaru gan y Cenedloedd, wele, yna yr Arglwydd a gofia y cyfammod yr hwn a wnaeth i Abraham, ac i holl dŷ Israel. Ac hefyd yr Arglwydd a gofia weddia y rhai cyflawn, y rhai a ddanfonwyd i fyny ato ef drostynt. Ac yna, O chwi Genedloedd, pa fodd y gellwch sefyll o flaen gallu Duw, oddieithr i chwi edifarhau a dychwelyd oddiwrth eich ffyrdd drygionus! Ai ni wyddoch eich bod yn nwylaw Duw? ai ni wyddoch fod ganddo ef bob gallu, ac mai wrth ei orchymyn mawr y caiff y ddaear ei phlygu ynghyd megys rhol? Am hyny, edifarhewch, ac ymddarostyngwch ger ei fron, rhag iddo ddyfod allan mewn barn yn eich erbyn; rhag i weddill o hâd Jacob fyned allan yn eich mysg megys llew, a'ch rhwygo, ac ni bydd achubydd.

PENNOD III.

Ac yn awr, yr wyf yn gorphen fy nghof-lyfr ynghylch di~~as~~tr fy mhobl, y Nephiaid. A bu i mi fyned rhagddom o flaen y Lamaniaid. A myfi, Mormon, a ysgrifennaiis epistol at frenin y Lamaniaid, ac a ddymunais arno i ganiatâu i ni gasglu ein pobl ynghyd i dir Cumorah, wrth fynydd a elwid Cumorah, ac yno y rhoddem frwydr iddynt. A bu i frenin y Lamaniaid ganiatâu i mi y peth a ddymunais. A bu i ni gychwyn yn mlaen i dir Cumorah, a chodi ein pebyll oddiamgylch mynydd Cumorah; ac yr ydoedd mewn tir o ddyfroedd lawer, afonydd, a ffynnonau; ac yma gobeithiem i gael mantais, ar y Lamaniaid. A phan yr oedd tri chant a phedwar ugain a phedwar o flynyddoedd wedi myned heibio, yr oeddym wedi casglu i mewn holl weddill ein pobl i dir Cumorah.

A dygwyddodd pan oeddym wedi casglu ein holl bobl yn un i dir Cumorah, fy mod i, Mormon, yn dechreu heneiddio; a chan wybod mai dyma ymdrech ddiweddaf fy mhobl, a bod yr Arglwydd wedi gorchymyn i mi na oddefwn i'r cof-lyfrau a drosglwyddwyd i waered gan ein tadau, y rhai oeddynt yn gyssegredig, i syrthio i ddwyllaw y Lamaniaid (oblegid gwnai y Lamaniaid eu dinystrio), o ganlyniad mi a wnaethym y cof-lyfr hwn allan o lafnau Nephi, ac a guddiais yn mynydd Cumorah, yr holl gof-lyfrau a ymddiriedwyd i mi gan law yr Arglwydd, oddieithr yr ychydig lafnau a roddais i'm mab Moroni. A bu i'm pobl, gyda'u gwragedd a'u plant, weled yn awr fyddinoedd y Lamaniaid yn dyfod tuag atynt; a chydag ofn dychrynlyd marwolaeth yr hwn sydd yn llanw mynwesau yr holl rai drygionus, y dysgwyliasant i'w derbyn hwynt. A bu iddynt ddyfod i ryfel yn ein herbyn, ac yr oedd pob enaid yn llawn dychryn, o herwydd lliosogrwydd eu rhifedi. A bu iddynt syrthio ar fy mhobl â'r cleddyf, ac â'r bwa, ac â'r saeth, ac â'r fwyell, ac â phob math o offerynau rhyfel. A bu i'm gwyr gael eu tori i lawr, ie, sef fy neg mil y rhai oedd gyda mi, a minnau a syrthiais yn archolledig yn eu mysg; ac aethant heibio i mi, fel na osodasant derfyn ar fy mywyd. Ac wedi iddynt fyned trwy a thori i lawr fy holl bobl, oddieithr pedwar ar hugain o honom (yn mhilith pa rai yr oedd fy mab Moroni), a chael o honom minnau fyw ar ol y meirw o'n pobl, ni a welsom dranoeth, pan yr oedd y Lamaniaid wedi dychwelyd i'w gwersylloedd, oddiar ben mynydd Cumorah, y deg mil o'm pobl y rhai a dorwyd i lawr, y rhai a flaenorid y tu blaen genyf fi; a gwelsom hefyd y deg mil o'm pobl y rhai a arweinid gan fy mab Moroni. Ac wele, yr oedd deg mil Gidgiddonah wedi syrthio, ac yntau hefyd yn eu mysg; ac yr oedd Laham a'i ddeg mil wedi syrthio; ac yr oedd Gilgal a'i ddeg mil wedi syrthio; ac yr oedd Limhah a'i ddeg mil wedi syrthio; ac yr oedd Joneam a'i ddeg mil wedi syrthio; ac yr

oedd Camenihah, a Moronihah, ac Antionum, a Shiblom, a Shem, a Josh, a'u deg mil bob un wedi syrthio.

A dygwyddodd fod deg yn ychwaneg a ddarfu syrthio trwy y cleddyf, ynghyd â'u deg mil bob un; i.e., yr oedd hyd y nod fy holl fobl, oddieithr y pedwar ar hugain hyny ag oedd gyda mi, ac hefyd ryw ychydig ag oedd wedi dianc i'r gwledydd deheuol, ac ychydig ag oedd wedi ymneillduo at y Lamaniaid, wedi syrthio, ac yr oedd eu cnawd, a'u hesgyrn, a'u gwaed yn gorwedd ar wyneb y ddaear, wedi eu gadael gan y rhai a'u lladdodd hwynt, i bydru yn y tir, ac i falurio a dychwelyd i'w mam ddaear. A'm henaid a rwygwyd gan ingoedd, oblegid lladdedigion fy mhobl, ac mi a waeddais, O chwi rai prydfferth, pa fodd y gallasoch ymadael o ffyrdd yr Arglwydd! O chwi rai prydfferth, pa fodd y gallasoch wrthod yr Iesu hwnw, yr hwn a safai â breichiau agored i'ch derbyn! Wele, pe na fuasech wedi gwneuthur hyn, ni syrthiasoch. Eithr wele, chwi a syrthiasoch, ac yr wyf yn galaru eich colled. O chwi brydfferth feibion a merched, chwi dadau a mamau, chwi wyr a gwragedd, chwi rai prydfferth, pa fodd y mae y gallasoch syrthio! Eithr wele, yr ydych wedi myned, ac nis gall fy nhriswch ddwyn eich dychweliad; ac y mae'r dydd yn dyfod ar frys pan y rhaid i'ch marwol wisgo anfarwoldeb, ac y rhaid i'r cyrif hyn sydd yn awr yn malurio mewn llygredigaeth yn fuan ddyfod yn gryff anllygredig; ac yna y bydd raid i chwi sefyll gerbron brawdle Crist, i gael eich barnu yn ol eich gweithredoedd; ac os dygwydd eich bod yn gyfiawn, yna y bendithir chwi gan eich tadau y rhai a aethant o'ch blaen. O na fuasech wedi edifarhau cyn i'r dinystr mawr hwn ddyfod arnoch. Eithr wele, yr ydych chwi wedi myned, ac y mae'r Tad, i.e., Tad tragywyddol y nef, yn adwaen eich sefyllfa; ac y mae efe yn gwneuthur â chwi yn ol ei gyfiawnder a'i drugaredd.

Ac yn awr, wele, mi a fynwn lefaru rhywfaint wrth weddill y bobl hyn ag ydynt wedi eu harbed, os dygwydd i Dduw roddi iddynt fy ngeiriau, fel y gwybyddont am bethau eu tadau; i.e., yr wyf yn llefaru wrthych chwi weddill tŷ Israel; a'r rhai hyn yw y geiriau wyf yn lefaru, Gwybyddwch eich bod chwi o dŷ Israel. Gwybyddwch y rhaid i chwi ddyfod i edifeirwch, neu nis gellir eich achub. Gwybyddwch y rhaid i chwi osod i lawr eich arfau rhyfel, a pheidio ymhyfrydu mwyach i dywallt gwaed, a pheidio eu cymmyrd drachefn, oddieithr i Dduw orchymyn i chwi. Gwybyddwch y rhaid i chwi ddyfod i wybodaeth am eich tadau, ac edifarhau am eich holl bechodau a'ch anwireddau, a chredu yn Iesu Grist, mai efe yw Mab Duw, ac iddo gael ei ladd gan yr Iuddewon, a thrwy allu y Tad iddo gyfodi drachefn, trwy yr hyn y buddugoliaethodd ar y bedd; ac hefyd mai ynddo ef y llynewyd colyn angu. Ac y mae efe yn dwyn oddiamgylch adgyfodiad y meirw, trwy yr hyn y rhaid i ddyn gael ei gyfodi i sefyll gerbron ei frawdle ef. Ac efe a ddygodd oddiamgylch brynedigaeth y byd, trwy yr hyn y

rhoddir i'r sawl a geir yn ddieuog ger ei fron ef yn nydd y farn, i drigo yn mhresennoldeb Duw yn ei deyrnas, i ganu mawl diddarfod gyda'r côrau fry, i'r Tad, ac i'r Mab, ac i'r Ysbryd Glân, y rhai ydynt un Duw, mewn sefyllfa o ddedyddwch diddiwedd. Am hyny, edifarhewch, a bedyddier chwi yn enw Iesu Grist, a gafaelwch yn efengyl Crist, yr hon a osodir o'ch blaen chwi, nid yn unig yn y cof-lyfr hwn, ond hefyd yn y cof-lyfr a ddaw i'r Cenedloedd oddiwrth yr Iuddewon, yr hwn gof-lyfr a ddaw oddiwrth y Cenedloedd atoch chwi. Canys wele, ysgrifenisr hwn i'r dyben i chwi gredu hwnw; ac os credwch hwnw, chwi a gredwch hwn hefyd; ac os credwch hwn, chwi a wybyddwch ynghylch eich tadau, ac hefyd y gweithredoedd rhyfeddol a weithredwyd gan allu Duw yn eu mysghwynt; a chwi a wybyddwch hefyd eich bod yn weddill o had Jacob; am hyny cyfrifir chwi yn mhilith pobl y cyfammod cyntaf; ac os dygwydd i chwi gredu yn Nghrist, a chael eich bedyddio, yn gyntaf â dwfr, yna â thân ac â'r Ysbryd Glân, gan ddilyn esiampl ein Hiachawdwr yn ol yr hyn a oehymynodd i ni, bydd yn dda arnoch yn nydd y farn. Amen.

PENNOD IV.

WELSE, yr wyf fi, Moroni, yn gorphen cof-lyfr fy nhad, Mormon. Wele, nid oes genyf ond ychydig o bethau i'w hysgrifenu, yr hyn bethau a orchymynwyd i mi gan fy nhad. Ac yn awr, dygwyddodd ar ol y frwydr fawr ac enbyd yn Cumorah, i'r Nephiad y rhai a ddangasant i'r wlad yn ddeheuol, gael eu hymlid gan y Lamaniaid, hyd nes iddynt gael eu dyfetha oll; a'm tad hefyd a laddwyd ganddynt, a myfi yn unig sydd yn aros i ysgrifenu hanes galarus dinystr fy mhobl. Eithr wele, y maent hwy wedi myned, ac yr wyf finnau yn cyflawni gorchymyn fy nhad. A pha un a laddant finnau, nis gwn; am hyny, mi a ysgrifenasr ac a guddiaf y cof-lyfrau yn y ddaear, a pha le yr âf fi nid yw wahaniaeth. Wele, fy nhad a wnaeth y cof-lyfr hwn, ac a ysgrifennodd y cynllun o hono. Ac wele, mi a'i hysgrifenu ef hefyd, pe buasai genyf le ar y llafnau; eithr nid oes genyf; a mwn nid oes genyf ddim, oblegid yr wyf yn unig; mae fy nhad wedi ei ladd yn y frwydr, a'm holl berthynasan, ac nid oes genyf gyfeillion na lle i fyned; a pha cyhyd y goddefa yr Arglwydd i mi fyw, nis gwn. Wele, y mae pedwar can mlynedd wedi myned heibio oddiar ddyfodiad ein Harglwydd a'n Hiachawdwr. Ac wele, y mae'r Lamaniaid wedi hymlid fy mhobl i, y Nephiad, i waered o ddinas i ddinas, ac o le i le, hyd nes nad ydynt mwyach; a mawr fu eu cwmp hwynt; i.e. mawr a rhyfedd yw dinystr fy mhobl y Nephiad. Ac wele, llaw yr Arglwydd a'i gwnaeth. Ac wele, hefyd, y mae'r Lamaniaid mewn rhyfel â'u gilydd; ac y mae holl wyneb y tir hwn yn un cylechdro parhaus o lofruddiaeth a thywallt

gwaed; ac nis gŵyr neb am derfyn y rhyfel. Ac yn awr, wele, nid wyf yn dywedyd ychwaneg am danynt hwy, canys nid oes neb, oddieithr y Lamaniaid a'r yspeilwyr, yn bodoli ar wyneb y tir; ac nid oes neb ag ydynt yn adwaen y gwir Dduw, oddieithr dyseybllion yr Iesu, y rhai a drigent yn y tir hyd nes yr oedd drygioni y bobl mor fawr, fel na oddefai yr Arglwydd iddynt aros gyda'r bobl; a pha le y maent ar wyneb y tir, nis gŵyr neb. Eithr, wele, mae fy nhad a minnau wedi eu gweled, a hwy a weiniasant i ni. A phwy bynag a dderbynio y cof-lyfr hwn, ac nis condemnia ef oblegid yr annherffethderau ag sydd ynddo, y cyfryw a gaiff wybod am bethau mwy nâ'r rhai hyn. Wele, myfi yw Moroni; a phe buasai yn bosibl, mi a hysbyswn bob peth i chwi. Wele, yr wyf yn gorphen llefaru am y bobl hyn. Myfi yw mab Mormon, ac yr oedd fy nhad yn ddisgynydd o Nephi; a myfi yw yr hwn sydd yn cuddio y cof-lyfr hwn i'r Arglwydd; ac nid yw ei lasnau ef o ddim gwerth, oblegid gorchymyn yr Arglwydd. Canys yn ddiau efe a ddywedoed na chai neb hwynt i elwa; eithr y mae eu hanes o werth mawr; a phwy bynag a'i dygo i oleuni, hwnw a fendithia yr Arglwydd. Canys ni all neb gael gallu i'w ddwyn i oleuni, oddieithr ei roddi iddo gan Dduw; canys Duw a fyn iddo gael ei wneuthur gyda golwg sengl ar ei ogoniant, neu leshad hen bobl hir-wasgaredig a chyfammodol yr Arglwydd. A gwyn fyd yr hwn a ddwg y peth hwn i oleuni; canys dygir ef allan o dywyllwch i oleuni, yn ol gair Duw; ie, dygir ef allan o'r ddaear, a chaiff ddysclaerio allan o dywyllwch, a dyfod i wybodaeth y bobl; a chaiff ei wneuthur trwy allu Duw; ac os bydd beiau, beiau dyn fyddant. Eithr wele, ni wyddom ni am un bai. Er hyny, y mae Duw yn gwybod pob peth; am hyny, yr hwn sydd yn condemnio, gocheled rhag iddo fod yn euog o dân uffern. A'r hwn a ddywedo, Dangos i mi, onide tarewir di, gocheled rhag iddo orchymyn yr hyn a waherddir gan yr Arglwydd. Canys wele, yr hwn sydd yn barnu yn fyrbwyll, a fernir yn fyrbwyll drachefn; canys yn ol ei waith y bydd ei gyflog; am hyny, yr hwn sydd yn taraw, a darewir drachefn gan yr Arglwydd. Wele, pa beth a ddywed yr ysgrythyr, Ni chaiff dyn daraw, nac ychwaith farnu; canys barn sydd eiddof fi, a dial sydd eiddof fi hefyd, ac mi a ad-dalaf. A'r hwn a fygythio lid ac amrysonau yn erbyn gwaith yr Arglwydd, ac yn erbyn pobl gyfammodol yr Arglwydd, y rhai ydynt dŷ Israel, ac a ddywedo, Ni a ddinystriwn waith yr Arglwydd, a'r Arglwydd ni chofia ei gyfammod yr hwn a wnaeth â thŷ Israel, sydd yn euog o gael ei dori i lawr a'i fwrw yn tân; canys bwriadau tragwyddol yr Arglwydd a dreiglant yn mlaen, hyd nes y caffo ei holl addewidion eu cyflawni. Chwiliwch brophwydoliacthau Isaiah. Wele, nis gallaf eu hysgrifenu hwynt. Iê, wele, yr wyf yn dywedyd i chwi, y bydd i'r saint hyny a aethant o'm blaen i, y rhai a etifeddent y tir hwn, waeddi; ie, hyd y nod o'r llwch y gwaeddant ar yr Arglwydd; ac fel mai byw yr Arglwydd, efe a gofia y

cyfammodd yr hwn a wnaeth â hwynt. Ac efe a wyr am eu gweddïau, eu bod ar ran eu brodyr. Ac y mae yn adwaen eu ffydd hwynt; canys yn ei enw ef y gallent symud mynyddoedd; ac yn ei enw ef y gallent achosi i'r ddaear grynu; a thrwy allu ei air yr achosent i garcharau i ymdreiglo i'r ddaear; i.e. nis gallai hyd y nod y ffwrn dân eu niweidio hwynt; nac ychwaith fwystfilod gwylltion, na seirff gwenwynllyd, o herwydd gallu ei air. Ac wele, yr oedd eu gweddïau hefyd ar ran yr hwn a oddefai yr Arglwydd i ddwyn y pethau hyn allan. Ac nid oes rhaid i neb ddywedyd, na chânt ddyfod, canys yn ddïau hwy a gânt, canys y mae'r Arglwydd wedi ei lefaru; canys allan o'r ddaear y deuant, trwy law yr Arglwydd, ac nis gall neb eu lluddias; a hwy a ddeuant mewn dydd pan y dywedir fod gwyrthïau wedi darfod; a hwy a ddeuant megys pe byddai un yn llefaru oddiwrth y meirw. A hyn a ddaw mewn dydd pan fydd gwaed y saint yn gwaeddi ar yr Arglwydd, oblegid cydfwriadau dirgel a gweithredoedd y tywyllwch; i.e. daw mewn dydd pan y gwadir gallu Duw, ac y bydd eglwysi yn halogedig, ac wedi ymddyrchafu yn malchder eu calonau; i.e. mewn dydd pan fydd blaenoriaid eglwysi, ac athrawon, yn malchder eu calonau, hyd y nod yn cefigenu wrth y rhai a berthynant i'w heglwysi; i.e. daw mewn dydd pan glywir am dân, a thymhestloedd, a tharth mwg mewn gwledydd pellenig; a chlywir hefyd am ryfeloedd, a sôn am ryfeloedd, a daeargrynfâu mewn amryw fanau; i.e. daw mewn dydd pan fydd halogrydd mawr ar wyneb y ddaear; a bydd llofruddiaethau, ac yspeiliadau, a chelwydd, a thwyll, a phuteindra, a phob math o ffeidd-dra; pan fydd llawer a ddywedant, Gwnewch hyn, neu gwnewch hyna, ac nid oes wahaniaeth, canys yr Arglwydd a gynnal y cyfryw yn y dydd diweddaf. Eithr gwae y cyfryw rai, canys y maent mewn bustl chwerwder a rhwymau anwiredd. I.e. daw mewn dydd pan fydd eglwysi wedi eu cyfodi ag a ddywedant, Deuwch ataf fi, ac am eich arian chwi a gewch faddeuant o'ch pechodau. O chwi bobl ddrygionus, gwrthnysig, a gwargaled, pabam y cyfodasoch eglwysi i chwi eich hunain er mwyn elw? Pabam y cyfnewidiasoch air santaidd Duw, fel y dygech ddinystro i'ch eneidïau? Wele, edrychwch i ddadguddïadau Duw. Canys wele, mae yr amser yn dyfod yn y dydd hwnw, pan y rhaid i'r holl bethau hyn gael eu cyflawni. Wele, mae yr Arglwydd wedi dangos i mi bethau mawrion a rhyfedd ynghylch yr hyn a raid ddyfod ar fyrder yn y dydd hwnw pan ddaw y pethau hyn allan yn eich plith chwi. Wele, yr wyf yn llefaru wrthy'ch chwi megys pe byddech yn bresennol, ac etto nid ydych. Eithr, wele, y mae Iesu Grist wedi eich dangos chwi i mi, ac yr ydwyf yn adwaen eich ymarweddiad; ac mi a wn eich bod yn rhodio yn malchder eich calonau; ac nid oes neb, oddieithr ychydig yn unig, ag nad ydynt yn ymddyrchafu yn malchder eu calonau, i wisgo dillad gwychion, a meithrin cefigen, ac amryson, a malais, ac erlidigaethau, a phob math o anwireddau; ac y mae eich

eglwysi, i.e, bob un, wedi myned yn halogedig oblegid balchder eich calonau. Canys wele, yr ydych yn caru arian, a'ch eiddo, a'ch dillad gwyhion, ac addurniad eich eglwysi, yn fwy nag yr ydych yn caru y tlawd a'r anghenog, y claf a'r cystuddiedig. O, chwi halogwyr, chwi ragrithwyr, chwi athrawon, y rhai a ymwerthwch am yr hyn sydd yn difa, pahan yr halogasoch eglwys santaidd Duw? Pahan y cywilyddiwrch gymmeryd arnoch enw Crist? Pahan na feddyliwch mai mwy yw gwerthi dedwyddwch diddiwedd, nâ'r trueni hwnw nad yw byth yn marw, oblegid clod y byd? Pahan yr addurnwch eich hunain â'r hyn nad oes bywyd ynddo, ac etto yn gadael i'r newynog, a'r anghenus, a'r noeth, a'r claf, a'r cystuddiedig i fyned heibio i chwi yn ddisylw? I.e, pahan y cyfodwch i fyny eich dirgel ffieidd-dra, er elwa, ac achosi i wragedd gweddwon alaru gerbron yr Arglwydd, ac i rai amddifaid hefyd alaru gerbron yr Arglwydd; ac hefyd i waed eu tadau a'u gwyr priod waeddi ar yr Arglwydd o'r ddaear, am ddialedd ar eich penau. Wele, y mae cleddyf dialedd yn hongian uwch eich penau; ac y mae yr amser yn dyfod ar fyrder pan y diala efe waed ei saint arnoch, canys ni oddefa efe eu llef yn hwy.

Ac yn awr, yr wyf yn llefaru hefyd ynghylch y rhai hyny nad ydynt yn credu yn Nghrist. Wele, a gredwch chwi yn nydd eich ymweliad, pan ddêl yr Arglwydd; i.e, sef y dydd mawr hwnw pan y plygir y ddaear ynghyd fel rhôl, ac y bydd i'r elfenau gan wir wres doddi; i.e, yn y dydd mawr hwnw pan y dygir chwi i sefyll gerbron Oen Duw, a wnewch chwi y pryd hwnw ddywedyd nad oes Duw? A wnewch chwi y pryd hwnw wadu Crist yn hwy, neu a ellwch chwi edrych ar Oen Duw? A ydych chwi yn tybied y cewch drigo gydag ef dan yr ymwybodolrwydd o'ch euogrwydd? A ydych chwi yn tybied y gallasech fod yn ddedwydd i drigo gyda'r bod santaidd hwnw, pan fyddo eich eneidiau yn cael eu dirboeni gan ymwybodolrwydd o euogrwydd eich bod erioed wedi anmharchu ei gyfreithiau? Wele, yr wyf yn dywedyd wrthyh, y buasai yn fwy truenus arnoch i fyw gyda Duw santaidd a chyfiawn, dan yr ymwybodolrwydd o'ch aflendid ger ei fron, nâ phe buasech yn trigo gyda'r eneidiau damnedig yn uffern? Canys wele, pan ddygir chwi i ganfod eich noethni gerbron Duw, a.e hefyd ogoniant Duw, a santeiddrwydd Iesu Grist, ennynna arnoch fflam o dân anniffoddadwy. O ynte, chwi rai anghrediniol, trowch at yr Arglwydd; galwch yn nerthol ar y Tad yn enw yr Iesu, fel ysgatfydd y caffer chwi yn ddifrycheulyd, pur, teg, a gwynion, wedi eich glanhau trwy waed yr Oen, yn y dydd mawr a diweddaf hwnw. A thrachefn yr wyf yn llefaru wrthyh, y rhai a wadwch ddadguddiadau Duw, ac a ddywedwch eu bod wedi darfod, ac nad oes dim dadguddiadau, na phrophwydoliaethau, na doniau, na iachâu, na llefaru â thafodau, na chyfieithad tafodau? Wele, yr wyf yn dywedyd wrthyh, yr hwn sydd yn gwadu y pethau hyn, nid yw yn

adwaen efengyl Crist; iē, nid yw wedi darllen yr ysgrythyrau; os ydyw, nid yw yn eu deall hwynt. Canys yr ydym yn darllen mai yr un yw Duw ddoe, heddyw, ac yn dragywydd; ac yn yr hwn nid oes cyfnewidiad na chysgod tröedigaeth. Ac yn awr, os ydych wedi dychymmygu i chwi eich hunain dduw cyfnewidiol, ac yn yr hwn y mae cysgod tröedigaeth, yna yr ydych wedi dychymmygu i chwi eich hunain dduw nad yw yn Dduw y gwyर्थiau. Eithr wele, mi a ddangosaf i chwi Dduw y gwyर्थiau, iē, Duw Abraham, a Duw Isaac, a Duw Jacob; a'r un Duw sydd wedi creu y nefoedd a'r ddaear, a phob peth ag sydd ynddynt. Wele, efe a greodd Adda; a thrwy Adda y daeth cwmp dyn. Ac oblegid cwmp dyn y daeth Iesu Grist, sef y Tad a'r Mab; ac oblegid Iesu Grist y daeth prynedigaeth dyn. Ac oblegid prynedigaeth dyn, yr hon a ddaeth trwy Iesu Grist, hwy a ddygir yn ol i bresennoldeb yr Arglwydd; iē, trwy hyn y mae pob dyn yn cael eu gwaredu, o herwydd fod marwolaeth Crist yn dwyn oddiamgylch yr adgyfodiad, yr hyn sydd yn dwyn oddiamgylch waredigaeth o gwsg diddarfod, o ba gwsg y caiff pob dyn ei ddeffroi gan allu Duw, pan udgano yr udgorn; a hwy a ddeuant allan, fychain a mawrion, ac a safant oll o flaen ei frawdle, wedi cael eu gwaredu a'u rhyddhau oddiwrth rwymyn tragywyddol marwolaeth, yr hon farwolaeth sydd farwolaeth dymmorol; ac yna y daw arnynt farn y Sanct; ac yna y daw yr amser i'r hwn sydd aflan i fod yn aflan etto; a'r hwn sydd gyflawn, i fod yn gyflawn etto; yr hwn sydd ddedwydd, i fod yn ddedwydd etto; a'r hwn sydd yn annedwydd, i fod yn annedwydd etto. Ac yn awr, O chwi yr holl rai sydd wedi dychymmygu i chwi eich hunain dduw na all wneuthur gwyर्थiau, mi a ewyllysiwn ofyn i chwi, a yw yr holl bethau hyn wedi myned heibio, am y rhai y llefarais? A ddaeth y diwedd etto? Wele, meddaf i chwi, naddo; ac nid yw Duw wedi darfod bod yn Dduw y gwyर्थiau. Wele, ai nid yw y pethau a wnaeth Duw, yn rhyfeddol yn ein golwg? Iē, a phwy a all amgyffred gweithredoedd rhyfeddol Duw? Pwy a ddywed mai nid gwyर्थ oedd, i'r nef a'r ddaear fod trwy ei air? a thrwy allu ei air y crewyd dyn o bridd y ddaear; a thrwy allu ei air, y cyflawnwyd gwyर्थiau. A phwy a ddywed na wnaeth Iesu Grist lawer o wyर्थiau mawrion? A chafodd llawer o wyर्थiau mawrion eu cyflawni trwy ddwyllaw yr apostolion. Ac os cafodd gwyर्थiau eu cyflawni, paham y peidiodd Duw fod yn Dduw y gwyर्थiau, ac etto yn fôd anghyfnewidiol. Ac wele, meddaf wrthyech, nid yw efe yn cyfnewid; pe felly, peidiai fod yn Dduw; ac nid yw efe yn peidio bod yn Dduw, a Duw y gwyर्थiau ydyw. A'r achos ei fod ef yn peidio gwnethur gwyर्थiau yn mysg plant dynion, yw o herwydd eu bod yn methu mewn anghrediniaeth, ac yn ymadael o'r ffordd iawn ac ddim yn adwaen y Duw yn yr hwn y dylent ymddiried. Wele, meddaf wrthyech, pwy bynag sydd yn credu yn Nghrist.

heb ammau dim, pa beth bynag a ofyno i'r Tad yn enw Crist, efe a roddir iddo; ac y mae'r addewid hon i bawb, i.e., hyd derfynau y ddaear. Canys wele, fel hyn y dywed Iesu Grist, Mab Duw, wrth ei ddyscyblion y rhai a arosent; i.e., ac hefyd wrth ei holl ddyscyblion, yn nghlyw y dyrfa, Eweh i'r holl fyd, a phregethwch yr efengyl i bob creadur; a'r hwn a gredo, ac a fedyddier, a fydd cadwedig, eithr yr hwn ni chredo, a gondefnir. A'r arwyddion hyn a ganlynant y rhai a gredant; yn fy enw i y bwriant allan gythreuliaid: â thafodau newyddion y llefarant; seirff a godant ymaith; ac os yfant ddim marwol, ni wna iddynt niwed; ar y cleision y rheddant eu dwylaw, a hwy a fyddant iach: a phwy bynag a gredo yn fy enw, heb ammau dim, iddo ef y cadarnhaf fy holl eiriau, i.e., hyd derfynau y ddaear. Ac yn awr, wele, pwy a all sefyll yn erbyn gweithredoedd yr Arglwydd? Pwy a ddichon wadu ei ymadroddion? Pwy a gyfyd i fyn y erbyn gallu hollalluog yr Arglwydd? Pwy a ddiystyra weithredoedd yr Arglwydd? Pwy a ddirmyga blant Crist? Wele, chwi holl ddirmygwyr gweithredoedd yr Arglwydd, canys chwi a gewch ryfeddu a threngu. O, ynte, na ddirmygwch, ac na ryfeddwch, eithr gwrandewch ar eiriau yr Arglwydd, a gofynwch gan y Tad yn enw yr Iesu am ba bethau bynag y byddoch mewn anghen am danynt. Nac ammheuwch, eithr byddwch grediniol, a dechreuwch megys yn yr amseroedd gynt, a deuwch at yr Arglwydd â'ch holl galon, a gweithiwch allan eich iachawdwriaeth eich hunain trwy ofn a dychryn ger ei fron. Byddwch ddoeth yn nyddiau eich ymbrawf; ymddiosgwch o bob aflendid; na ofynwch, fel y treulioch ef ar eich chwantau, eithr gofynwch gyda chadernid disgwl, na ymollyngwch i na brofedigaeth, eithr y gwasanaethwch y gwir a'r bywiol Dduw. Edrychwch na fedyddier chwi yn annheilwng; edrychwch na chyfranogoch o sacrament Crist yn annheilwng; eithr edrychwch ar wneuthur o honoch bob peth yn deilwng, a'i wneuthur yn enw Iesu Grist, Mab y Duw byw: ac os gwnewch hyn, a pharhau hyd y diwedd, ni chewch mewn un modd eich bwrw allan. Wele, yr wyf yn llefaru wrthyh megys pe llefarwn oddiwrth y meirw; canys mi a wn y cewch glywed fy ngeiriau. Na chondemiwch fi o herwydd fy amherffeithrwydd; nac ychwaith fy nhad, o herwydd ei amherffeithrwydd yntau; nac ychwaith y rhai a ysgrifennodd o'i flaen ef, eithr yn hytrach diolchweh i Dduw ei fod wedi amlygu i chwi ein hanmherffeithderau, fel y dysgoch chwi fod yn ddoethach nag y buom ni.

Ac yn awr, wele, ni a ysgrifenasom y cof-lyfr hwn yn ol ein gwybodaeth o'r llythyrenau, y rhai a elwir yn ein mysg ni yr Aifftaeg ddiwygiedig, wedi ei throsglwyddo i waered a'i chyfnawid genym ni, yn ol ein dull o lefaru. A phe buasai ein llafnau yn ddigon mawr, buasem wedi ysgrifenu yn yr Hebraeg; eithr y mae'r Hebraeg wedi ei chyfnawid genym ni hefyd; a phe gallasem ysgrifenu yn yr Hebraeg, wele, ni fuasai un an-

mherffeithrwydd yn ein cof-lyfr. Eithr yr Arglwydd a wŷr y pethau a ysgrifenasom, ac na wŷr neb pobl arall ein iaith; am hynny, efe a barotodd offerynnau er eu cyfieithu. Ac y mae'r pethau hyn yn cael eu hysgrifenu, fel y glanhaom ein dillad oddiwrth waed ein brodyr y rhai a fethasant mewn anghrediniaeth. Ac wele, y pethau hyn ag a ddymunasom ynghylch ein brodyr, ic, sef eu hadferiad i wybodaeth o Grist, ydynt yn unol â gweddïau yr holl saint ag ydynt wedi preswyllo yn y tir. A chaniataed yr Arglwydd Iesu Grist i'w gweddïau gael eu hateb yn ol eu ffydd; a boed i Dduw y Tad gofio y cyfammod yr hwn a wnaeth â thŷ Israel; a boed iddo eu bendithio hwynt yn dragwydd, trwy ffydd yn enw Iesu Grist. Amen.

LLYFR ETHER.

PENNOD I.

Ac yn awr, yr wyf fi, Moroni, yn myned rhagof i roddi hanes am yr hen drigolion hyny a ddinystriwyd gan law yr Arglwydd ar wyneb y wlad ogleddol hon. Ac yr wyf yn cymmeryd fy hanes allan o'r pedwar llafn ar hugain ag a gafwyd gan bobl Limbi, y rhai a elwir Llyfr Ether. A chan fy mod yn tybied fod y rhan flaenaf o'r cof-lyfr hwn, ag sydd yn llefaru ynghylch creadigaeth y byd, ac hefyd am Adda, ac hanes o'r pryd hwnw hyd y tŷr mawr, a pha bethau bynag a gymmerasant le yn mysg plant dynion hyd y pryd hwnw, i'w chael yn mysg yr Iuddewon; am hynny, nid wyf fi yn ysgrifenu y pethau hyny a gymmerasant le oddiar ddyddïau Adda hyd y pryd hwnw; eithr y maent i'w cael ar y llafnau; a'r hwn a'u caffo hwynt, y cyfryw a gaiff allu i gael yr hanes cyflawn. Eithr wele, nid wyf fi yn rhoddi yr hanes cyflawn, eithr rhan o'r hanes wyf fi yn ei roddi, o'r tŷr i waered hyd nes y dinystriwyd hwynt. Ac yn y modd hyn yr wyf yn rhoddi yr hanes. Y sawl a ysgrifennodd y cof-lyfr hwn oedd Ether, ac yr oedd efe yn ddisgynydd o Coriantor; Coriantor oedd fab Moron, a Moron oedd fab Ethem, ac Ethem oedd fab Ahab, ac Ahab oedd fab Seth, a Seth oedd fab Shiblōn, a Shiblōn oedd fab Com, a Com oedd fab Coriantum, a Coriantum oedd fab Amnigaddah, ac Amnigaddah oedd fab Aaron, ac Aaron oedd ddisgynydd o Heth, yr hwn oedd fab Hearthom, ac Hearthom oedd fab Lib, a Lib oedd fab Kish, a Kish oedd fab Corum, a Corum oedd fab Lefi, a Lefi oedd fab Kim, a Kim oedd fab Morianton, a Morianton oedd ddisgynydd o Riplakish, a Riplakish oedd fab Shez, a Shez oedd fab Heth, a Heth oedd fab Com, a Com oedd fab Coriantum, a Coriantum oedd fab Emer, ac Emer oedd fab Omer, ac Omer

oedd fab Shule, a Shule oedd fab Kib, a Kib oedd fab Orihal, yr hwn oedd fab Jared, yr hwn Jared a ddaeth allan gyda'i frodyr a'u teuluoedd, ynghyd ag ereill a'u teuluoedd, o'r tŵr mawr, yn yr amser ag y cymmysgodd yr Arglwydd iaith y bobl, a thyngu yn ei lid y caent eu gwasgaru ar hyd holl wyneb y ddaear; ac yn ol gair yr Arglwydd y bobl a wasgarwyd. A brawd Jared oedd ddyn mawr a galluog, ac yn ddyn hofi iawn gan yr Arglwydd; canys Jared ei frawd a ddywedodd wrtho, Galw ar yr Arglwydd, na ddryso ni fel na ddeallom ein geiriau. A bu i frawd Jared alw ar yr Arglwydd, a'r Arglwydd a dosturiodd wrth Jared; am hyny, ni chymmysgodd efe iaith Jared; ac ni ddryswyd Jared a'i frawd. Yna Jared a ddywedodd wrth ei frawd, Galw drachefn ar yr Arglwydd, a dichon y troa ymaith ei lid oddiwrth y rhai ag ydynt ein cyfeillion, fel na chymmysgo eu hiaith hwythau. A bu i frawd Jared alw ar yr Arglwydd, a'r Arglwydd a dosturiodd wrth eu cyfeillion, a'u teuluoedd hefyd, fel na ddryswyd hwynt. A bu i Jared lefaru drachefn wrth ei frawd, gan ddywedyd, Dos ac ymofyna â'r Arglwydd pa un a yra efe ni allan o'r wlad, ac os gyra efe ni allan o'r wlad, gofyn iddo pa le y cawn fyned. A phwy a ŵyr na ddwg yr Arglwydd ni allan i wlad fwy dewisol nâ'r holl ddaear. Ac os mai felly y bydd, gadewch i ni fod yn ffyddlawn i'r Arglwydd, fel y derbyniom hi i ni yn etifeddiaeth.

A bu i frawd Jared alw ar yr Arglwydd yn ol yr hyn a lefarwyd trwy enau Jared. A dygwyddodd i'r Arglwydd wrandaw ar frawd Jared, a thrugarhau wrtho, a dywedyd wrtho, Dos ymaith, a chasgla ynghyd dy ddeadelloedd, yn wryw a benyw, o bob rhywogaeth; ac hefyd o had y ddaear o bob math, a'th deuluoedd; ac hefyd Jared dy frawd a'i deulu; ac hefyd dy gyfeillion a'u teuluoedd, a chyfeillion Jared a'u teuluoedd. Ac wedi i ti wneuthur hyn, ti a gai eu blaenori hwynt i waered i'r dyffryn, yr hwn sydd yn ogleddol. Ac yno y cyfarfyddaf â thi, ac mi a âf o'th flaen i dir ag sydd yn fwy dewisol nâ holl dir y ddaear. Ac yno y bendithiaf di a'th had, ac y cyfodaf i mi o'th had di, ac o had dy frawd, a'r rhai a gânt fyned gyda thi, genedl fawr. Ac ni fydd un genedl yn fwy nâ'r hon a gyfodaf i mi o'th had di, ar hyd holl wyneb y ddaear. Ac felly y gwnaf i ti, oblegid yr amser hirfaith hwn y gelwaist arnaf.

A bu i Jared, a'i frawd, a'u teuluoedd, ac hefyd gyfeillion Jared a'i frawd a'u teuluoedd, fyned i waered i'r dyffryn ag oedd yn ogleddol (ac enw y dyffryn oedd Nimrod, gan gael ei alw yn ol yr heliwr cadarn), gyda'u deadelloedd y rhai oeddynt wedi casglu ynghyd, yn wryw a benyw, o bob rhywogaeth. A hwy a osodasant faglau i ddal ehediaid yr awyr, ac hefyd parotoisant lestr, yn yr hwn y dygasant gyda hwynt bysgod y dyfroedd, a hwy hefyd a ddygasant gyda hwynt deseret, yr hyn o'i gyfieithu yw gwenynen; ac felly y dygasant gyda hwynt heid-

iau o wenyn, a phob math o bethau ag oedd ar wyneb y tir, a hadau o bob math. Ac wedi iddynt ddyfod i waered i ddyffryn Nimrod, yr Arglwydd a ddisgynodd ac a ymddyddanodd â brawd Jared; ac yr oedd efe mewn cwmwl, a brawd Jared nis gwelodd ef. A bu i'r Arglwydd orchymyn iddynt fyned yn mlaen i'r anialwch, i.e. i'r cwr hwnw lle na fu dyn erioed. A bu i'r Arglwydd fyned o'u blaen hwynt, ac ymddyddan â hwynt, tra yn sefyll mewn cwmwl, a rhoddi cyfarwyddiadau iddynt pa le i deithio. A bu iddynt deithio yn yr anialwch, ac adeiladu badau, yn y rhai y croesent lawer o ddyfroedd, gan gael eu cyfarwyddo yn barhaus gan law yr Arglwydd. A'r Arglwydd ni oddefai iddynt aros tu hwnt i'r môr yn yr anialwch, eithr efe a fynai iddynt ddyfod hyd y nod i'r wlad addawedig, yr hon oedd fwy dewisol nâ'r holl diroedd ereill ag a gadwodd yr Arglwydd Dduw i bobl gyfiawn; ac efe a dyngodd yn ei lid wrth frawd Jared, mai pwy bynag a feddiannent y wlad addawedig hon, o'r amser hwnw allan ac yn dragywydd, a gaent ei wasanaethu ef, y gwir a'r unig Dduw, neu ynte yr ysgubid hwynt ymaith pan y deuai cyflawnder ei lid ef arnynt. Ac yn awr, gallwn weled arfaethau Duw ynghylch y wlad hon, ei bod yn wlad addawedig, a pha genedl bynag a'i meddianna, a gânt wasanaethu Duw, neu ynte ysgubir hwynt ymaith pan ddaw cyflawnder ei lid ef arnynt. Ac y mae cyflawnder ei lid ef yn dyfod arnynt pan y byddont hwy wedi addfedu mewn drygioni; canys wele, mae y tir hwn yn ddewisol uwchlaw pob tir arall; am hyny, yr hwn sydd yn ei feddiannu, a gaiff wasanaethu Duw, neu gael ei ysgubo ymaith; canys hyn yw arfaeth dragywyddol Duw. Ac nid hyd nes y delo cyflawnder o anwiredd yn mhlith plant y wlad, yr ysgubir hwynt ymaith. Ac y mae hyn yn dyfod atoch chwi, O Genedloedd, fel y gwypoch arfaethau Duw, fel yr edifarhaoch, ac na pharhaoch yn eich anwireddau hyd nes y delo y cyflawnder, fel na thynoch i waered gyflawnder digofaint Duw arnoch, megys ag y gwnaeth preswylwyr y wlad hyd yn hyn. Wele, hon sydd wlad ddewisol, a pha genedl bynag a'i meddianno, a fydd yn rhydd o gaethiwed, ac oddiwrth bob cenedl arall dan y nef, os bydd iddynt wasanaethu Duw y wlad, yr hwn yw Iesu Grist, yr hwn a amlygydd trwy y pethau a ysgrifenasom ni. Ac yn awr, yr wyf yn myned rhagddof gyda'm cof-lyfr; canys wele, dygwyddodd i'r Arglwydd ddwyn Jared a'i frodyr allan hyd at y môr mawr ag sydd yn rhanu y tiroedd. A phan ddaethant at y môr, hwy a godasant eu pebyll; a hwy a alwasant enw y lle yn Moriancumer; a hwy a breswylient mewn pebyll; a hwy a breswylasant mewn pebyll ar lân y môr am yspaid pedair blynedd. A bu yn niwedd y pedair blynedd, i'r Arglwydd ddyfod drachefn at frawd Jared, a sefyll mewn cwmwl, ac ymddyddan ag ef. Ac am yspaid tair awr yr ymddyddanodd yr Arglwydd â brawd Jared, ac y ceryddodd ef o herwydd nad oedd yn cofio galw ar enw yr Arglwydd. A brawd Jared a edifarhaodd am y drwg

a wnaethai, ac a alwodd ar enw yr Arglwydd dros ei frodyr oedd gydag ef. A'r Arglwydd a ddywedodd wrtho, Mi a fadd-euaf i ti a'th frodyr eich pechodau; eithr na phecha mwyach, canys cofia nad amrysona fy ysbryd i â dyn o hyd; am hyny, os pechwch hyd nes y byddwch yn llwyr addied, chwi a dorir ymaith o bresennoldeb yr Arglwydd. A'r rhai hyn ydynt fy meddyliau i ynghylch y tir a roddaf i chwi yn etifeddiaeth; canys bydd yn dir dewisol uwchlaw pob tir arall. A'r Arglwydd a ddywedodd, Ewch i weithio ac adeiladu, yn ol cynllun y badau a adeiladasoch hyd yma. A bu i frawd Jared fyned i weithio, a'i frodyr hefyd, ac adeiladu badau yn ol y cynllun ag oeddynt wedi adeiladu wrtho, yn ol cyfarwyddiadau yr Arglwydd. Ac yr oeddynt yn fychain, ac yn ysgafu ar y dwfr, i.e. yn gyffelyb i ysgafnder ehediad ar y dwfr; ac yr oeddynt wedi eu hadeiladu mewn modd tra diddos, fel y dalient ddwfr yn gyffelyb i phiol; ac yr oedd eu gwaelod yn ddiddos megys phiol; ac yr oedd eu hochrau yn ddiddos megys phiol; ac yr oedd eu heithafion yn bigfeinion; a'u pen yn ddiddos megys phiol; ac yr oedd eu hŷd yn hŷd pren; ac yr oedd eu drws, pan yn nghau, yn ddiddos, megys phiol. A bu i frawd Jared alw ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd, mi a gyflawnais y gwaith a orchymynaist i mi, ac a wnaethym y badau megys ag y cyfarwyddaist fi. Ac wele, O Arglwydd, ynddynt nid oes dim goleuni, pa le y cawn gyfeirio. Ac hefyd ni a drengwn, canys ynddynt nis gallwn anadlu, oddieithr yn yr awyr ag sydd ynddynt; am hyny, ni a drengwn. A'r Arglwydd a ddywedodd wrth frawd Jared, Wele, ti a gai wneuthur twll yn eu pen, ac hefyd yn eu gwaelod; a phan y dyoddesti o eisieu awyr, ti a gai agor eu twll, a derbyn awyr. Ac os dygweddi'r dwfr ddyfod i mewn arnat, wele, ti a gai gauad eu twll fel na threngot yn y llifeiriant. A bu i frawd Jared wneuthur felly, yn ol fel y gorchymynodd yr Arglwydd. Ac efe a alwodd ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd, mi a wnaethym megys ag y gorchymynaist i mi; ac mi a barotoais y llongau i'm pobl, ac wele, nid oes dim goleuni ynddynt. Wele, O Arglwydd, a adewi di i ni groesi y dwfr mawr hwn mewn tywyllwch? A'r Arglwydd a ddywedodd wrth frawd Jared, Pa beth a fynech i mi wneuthur fel y galloch gael goleuni yn y llongau? Canys wele, nis gellwch gael ffencstri, canys hwy a falurir yn ddarnau; ac ni chewch gymmeryd tân gyda chwi, canys ni chewch fyned wrth oleuni tân; canys wele, chwi a fyddwch fel morfil yn ughanol y môr; canys y tônau mynyddig a ymdorant arnoch. Er hyny, mi a'ch dygaf i fyny drachefn o ddyfn-derau y môr; canys y gwyntoedd a aethant allan o'm genau, ac hefyd y gwlawogydd a'r llif-ddyfroedd a ddanfônais allan. Ac wele, yr wyf yn eich parotoi chwi gyferbyn â'r pethau hyn; canys nis gellwch groesi y dyfnader mawr hwn, oddieithr i mi eich parotoi chwi yn erbyn tônau y môr, a'r gwyntoedd a aethant allan, a'r llifogydd a ddeuant. Gan hyny, pa beth a

fyncech i mi barotol i chwi, fel y caffoch oleuni pan fyddoch yn cael eich llyncu yn nyfnderau y môr?

A dygweddodd i frawd Jared (yn awr nifer y llongau a barotowyd oedd wyth) fyned i'r mynydd, yr hwn a alwent yn fynydd Shelem, o herwydd ei fawr uchder, a naddu allan o graig un ar hymtheg o geryg bychain; ac yr oeddynt yn wynion a chllir, i.e., megys gwydr tryloyw; ac efe a'u cariodd hwynt yn ei ddwyllaw i ben y mynydd, ac a alwodd dracheffn ar yr Arglwydd, gan ddywedyd, O Arglwydd, ti a ddywedaist fod yn rhaid i ni gael ein hamgylchynu gan y llifogydd. Yn awr, wele, O Arglwydd, na fydd ddigllawn wrth dy was o herwydd ei wendid ger dy fron; canys ni a wyddom dy fod di yn santaidd, a'th fod yn preswyllo yn y nefoedd; a'n bod ni yn annheilwng ger dy fron; oblegid y cwymp, ein natur a aeth yn ddrygionus yn barhaus; er hyny, O Arglwydd, ti a roddaist orchymyn fod yn rhaid i ni alw arnat ti, fel y derbynion oddi-wrthyt yn ol ein dymuniadau. Wele, O Arglwydd, ti a'n tarewaist ni oblegid ein hanwiredd, ac a'n gyraist allan, a thrwy yr amryw flynyddau hyn ni a fuom yn yr anialwch; er hyny, ti a fuost drugarog wrthym. O Arglwydd, edrych arnaf mewn trugaredd, a thro ymaith dy lid oddiwrth y bobl hyn, ac na âd iddynt fyned yn groes i'r dyfnder cynddeiriog hwn mewn tywyllwch, eithr gwel y pethau hyn a naddais i allan o'r graig. Ac mi a wn, O Arglwydd, fod genyt ti bob gallu, ac y gelli wneuthur pa beth bynag a ewyllysi er lles dyn; am hyny, cyffwrdd â'r ceryg hyn, O Arglwydd, a'th fys, a pharotô hwynt fel y llewyrchont allan mewn tywyllwch; a hwy a lewyrchant i ni yn y llongau a barotoisom, fel y caffom oleuni tra fyddom yn croesi y môr. Wele, O Arglwydd, ti a clli wneuthur hyn. Ni a wyddom y gelli di ddangos allan allu mawr, yr hwn a ymddengys yn fychan i ddealltwriaeth dynion. A bu wedi i frawd Jared ddywedyd y geiriau hyn, i'r Arglwydd estyn allan ei law a chyffwrdd â'r ceryg, un ac un, â'i fys; a'r gorchudd a gymmerwyd oddiar lygaid brawd Jared, ac efe a welodd fys yr Arglwydd; ac yr ydoedd megys bys dyn, yn gyffelyb i gig a gwaed; a brawd Jared a syrthiodd i lawr gerbron yr Arglwydd, canys efe a darawyd gan ofn. A'r Arglwydd a welodd fod brawd Jared wedi syrthio i'r ddaear; a'r Arglwydd a ddywedodd wrtho, Cyfod, paham y syrthiaist? Ac yntau a ddywedodd wrth yr Arglwydd, Mi a welais fys yr Arglwydd, ac mi a ofuais rhag iddo fy nharaw; canys nis gwyddwn i fod gan yr Arglwydd gig a gwaed. A'r Arglwydd a ddywedodd wrtho, O herwydd dy ffydd ti a welaist y bydd i mi gymmeryd arnaf gig a gwaed; ac ni ddaeth dyn erioed o'm blaen i gyda'r fath ffydd fawr ag sydd genyt ti; canys oni bai felly, nis gallasit fod wedi gwelod fy mys. A welaist ti fwy na hyn? Ac yntau a atebodd, Naddo, Arglwydd; dangos dy hun i mi. A'r Arglwydd a ddywedodd wrtho, A gredu di y geiriau a lefaraf? Ac yntau a atebodd, Gwnaf, Arglwydd, mi a wn dy

fod yn llefaru y gwirionedd, canys Duw y gwirionedd ydwyt, ac nis gelli ddywedyd celwydd. Ac wedi iddo ef ddywedyd y geiriau hyn, wele, yr Arglwydd a ddangosodd ei hun iddo, ac a ddywedodd, O herwydd dy fod yn gwybod y pethau hyn, ti a waredwyd oddiwrth y cwmp; gan hyny, ti a ddygwyd yn ol i'm presennoldeb i; am hyny, yr wyf yn dangos fy hun i ti. Wele, myfi yw yr hwn a barotowyd er seiliad y byd i waredu fy mhobl. Wele, myfi yw Iesu Grist. Myfi yw y Tad a'r Mab. Ynof fi y caiff holl ddynolryw oleuni, a hyny yn dragywyddol, sef y rhai a gredant yn fy enw; a hwy a ddeuant yn feibion ac yn ferched i mi. Ac erioed nis dangosais i fy hun i ddyn yr hwn a greais, canys ni chredodd dyn erioed ynof fel y credaist ti. A weli di dy fod wedi dy greu ar fy nelw i? Iâ, cafodd pob dyn, yn y dechreuad, eu creu ar fy nelw i? Wele, y corff yma, yr hwn a weli di yn awr, yw corff fy ysbryd; ac mi a greais ddyn yn ol corff fy ysbryd; ac megys yr wyf yn ymddangos i ti fy mod yn yr ysbryd, yr ymddangosaf i'm pobl yn y cnawd.

Ac yn awr, gan i mi, Moroni, ddywedyd nas gallwn roddi hanes cyflawn o'r pethau hyn ag ydynt yn ysgrifenedig, o ganlyniad digon yw i mi ddywedyd, i'r Iesu ddangos ei hun i'r dyn hwn yn yr ysbryd, ar dull ac yn nghyffelybrwydd yr un corff, megys y dangosodd ei hun i'r Nephiaid; ac efe a weinyddodd iddo, megys ag y gweinyddodd i'r Nephiaid; a hyn oll, fel y gwybyddodd y dyn hwn mai Duw ydoedd, o herwydd yr amryw weithredoedd mawrion ag oedd yr Arglwydd wedi ddangos iddo. Ac o herwydd gwybodaeth y dyn hwn, nis gallai gael ei gadw rhag gweled tu fewn i'r llên; ac efe a welodd fys yr Iesu, yr hwn, pan welodd, efe a syrthiodd o ofn; canys efe a wyddai mai bys yr Arglwydd ydoedd; ac nid oedd ganddo ffydd mwyach, canys efe a wyddai, heb amau dim; am hyny, gan feddu y wybodaeth berffaith hon o Dduw, nis gellid ei gadw rhag y tu fewn i'r llên; am hyny, efe a welodd yr Iesu, ac efe a weinyddodd iddo.

A bu i'r Arglwydd ddywedyd wrth frawd Jared, Wele, na adawa i'r pethau hyn y rhai a welaist ac a glywaist, fyned allan i'r byd, hyd nes y delo yr amser y bydd i mi ogoneddu fy enw yn y cnawd; am hyny, trysora y pethau a welaist ac a glywaist, ac na ddangos hwynt i neb. Ac wele, pan ddeui di ataf fi, ti a gai eu hysgrifenu a'u selio i fywyd, fel nas gallo neb eu cyfieithu; canys ti a'u hysgrifeni mewn iaith fel nas gellir eu darllen. Ac wele, y ddwy gareg hyn a roddaf i ti, a thi a'u seli hwythau hefyd, gyda'r pethau a ysgrifeni. Canys wele, yr iaith a ysgrifeni di, a gymmysgais; am hyny, mi a achosaf yn fy amser cyfaddas i'r ceryg hyn fawrygu i lygaid dynion, y pethau hyn a gai di eu hysgrifenu. Ac wedi i'r Arglwydd ddywedyd y geiriau hyn, efe a ddangosodd i frawd Jared holl drigolion y ddaear ag oeddynt wedi bod, ac hefyd yr holl rai a fyddent; ac ni chadwodd efe hwynt oddiwrth ei olwg, hyd at

derfynau y ddaear; canys yr oedd efe wedi dywcdyd wrtho mewn amseroedd blaenorol, os gwnai efe gredu ynddo ef, y gallai ddangos iddo bob peth, y caent eu dangos iddo; am hyny, nis gallai yr Arglwydd gadw dim oddiwrtho ef, canys efe a wyddai y gallai yr Arglwydd ddangos iddo bob peth. A'r Arglwydd a ddywedodd wrtho, Ysgrifena y pethau hyn, a selia hwynt i fyny, ac mi a'u dangosaf yn fy amser cyfaddas i blant dynion.

A bu i'r Arglwydd orchymyn iddo selio i fyny y ddwy gareg a dderbyniodd, a phaidio eu dangos, hyd nes y dangosai yr Arglwydd hwynt i blant dynion. A'r Arglwydd a orchymynodd i frawd Jared fyned i lawr o'r mynydd oddiwrth bresennoldeb yr Arglwydd, ac ysgrifenu y pethau a welodd; a gwaharddwyd hwynt i ddyfod at blant dynion, hyd nes y byddai ar ol ei ddyrchafu ef ar y groes; ac o herwydd hyn y cadwodd y brenin Mosiah hwynt, fel na chaent ddyfod at y byd hyd nes y byddai ar ol i Grist ddangos ei hun i'w bobl. Ac ar ol i Grist yn ddiau ddangos ei hun i'w bobl, efe a orchymynodd iddynt gael eu hamlygu. Ac yn awr, ar ol hyny, y maent hwy oll wedi methu mewn anghrediniaeth, ac nid oes neb, oddieithr y Lamaniaid, ac y maent hwy wedi gwrthod efengyl Crist; am hyny, gorchymynir i mi eu cuddio hwynt drachefn yn y ddaear. Wele, mi a ysgrifenis ar y llafnau hyn y pethau a welodd brawd Jared; ac ni chafodd pethau mwy erioed eu hamlygu, na'r hyn a amlygwyd i frawd Jared; am hyny, yr Arglwydd a orchymynodd i mi eu hysgrifenu hwynt; ac mi a'u hysgrifenis hwynt. Ac efe a orchymynodd i mi eu selio hwynt i fyny; ac efe a orchymynodd hefyd i mi selio i fyny eu cyfieithad; am hyny, mi a seliais i fyny y cyfieithwyr, yn ol gorchymyn yr Arglwydd. Canys yr Arglwydd a ddywedodd wrthyf, Ni chant fyned allan at y Cenedloedd hyd y dydd yr edifarhant am eu hanwiredd, ac y deuant yn lân gerbron yr Arglwydd; ac yn y dydd yr ymarferont ffydd ynof fi, medd yr Arglwydd, ie, megys ag y gwnaeth brawd Jared, fel y delont yn santeiddiedig ynof fi, yna yr amlygaf iddynt y pethau a welodd brawd Jared, hyd at egluro iddynt fy holl ddadguddiadau, medd Iesu Grist, Mab Duw, Tad y nefoedd a'r ddaear, a phob peth ag sydd ynddynt. A'r hwn a ymdrecho yn erbyn gair yr Arglwydd, bydded felldigedig; a'r hwn a wado y pethau hyn, bydded felldigedig; canys i'r cyfryw nis dangosaf bethau mwy, medd Iesu Grist, canys myfi yw yr hwn sydd yn llefaru; ac wrth fy ngorchymyn y mae'r nefoedd yn cael ei hagar a'i ehau; ac wrth fy ngair, yr ysgydwa y ddaear; ac wrth fy ngorchymyn, yr â ei thrigolion heibio, megys trwy dân; a'r hwn nad yw yn credu fy ngeiriau i, nid yw yn credu fy nyscybllion; ac os nad myfi sydd yn llefaru, bernwch chwi; canys ehwi a gewch wybod mai myfi sydd yn llefaru, yn y dydd diweddaf. Eithr yr hwn sydd yn credu y pethau hyn ag wyf wedi lefaru, mi a ymwelaf ag ef ag eglurhad fy ysbyrd; ac efe

a gaiff wybod a dwyn tystiolaeth. Canys trwy fy ysbryd efe a gaiff wybod fod y pethau hyn yn wir; canys y mac efe yn per-swadio dynion i wneuthur daioni; a pha beth bynag sydd yn per-swadio dynion i wneuthur daioni, sydd o honof fi; canys nid yw daioni yn dyfod oddiwrth neb, ond oddiwrthyf fi. Myfi yw yr hwn sydd yn arwain dynion i bob daioni; yr hwn ni chreda fy ngeiriau i, nis creda minnau, fy mod; a'r hwn nis creda fi, nis creda y Tad yr hwn a'm daufonodd. Canys wele, myfi yw y Tad, myfi yw goleuni, a hywyd, a gwirionedd y byd. Deuwch ataf fi, O chwi Genedloedd, ac mi a ddangosaf i chwi y pethau mwy, y wybodaeth a guddiwyd o herwydd anghrediniaeth. Deuwch ataf, O chwi dŷ Israel, ac fe eglurir i chwi pa bethau eu maint a drysorodd y Tad er eich mwyn, er seiliad y byd; ac ni ddaethant atoch chwi, o herwydd anghrediniaeth. Wele, pan rwygoch y llên hono o anghrediniaeth ag sydd yn achosi i chwi aros yn eich sefyllfa enbyd o ddrygioni a chaledwch calon, a dallineb meddwl, yna y caiff y pethau mawrion a rhyfedd ag ydynt wedi eu cuddio er seiliad y byd oddiwrthych chwi; ie, pan alwch ar y Tad yn fy enw i, gyda chalon ddrylliog ac ysbryd edifeiriol, yna y cewch wybod fod y Tad wedi cofio y cyfammod a wnaeth â'ch tadau chwi, O dŷ Israel; ac yna y caiff fy nadguddiadau i, y rhai a achosais i gael eu hysgrifenu gan fy ngwas Ioan, gael eu hegluro yn ngolwg yr holl bobl. Cofwch, pan weloch y pethau hyn, y gwybyddwch fod yr amser wrth law pan yr amlygir hwynt mewn gwirionedd; am hyny, pan dderbynioch y cof-lyfr hwn, gellwch wybod fod gwaith y Tad wedi dechreu ar holl wyneb y tir. Am hyny, edifarhewch chwi holl derfynau y dddear, a deuwch ataf fi, a chredwch fy efengyl, a bedyddier chwi yn fy enw; canys y neb a gredo, ac a fedyddier, a fydd cadwedig; eithr y neb ni chredo, a gondemnir; ac arwyddion a gauylant y rhai a gredant yn fy enw. A gwyn fydd yr hwn a geir yn ffyddlawn i'm henw i, yn y dydd diweddaf, canys efe a ddyrchefir i drigo yn y deyrnas a barotowyd iddo ef er seiliad y byd. Ac wele, myfi sydd wedi ei lefaru. Amen.

PENNOD II.

Ac yn awr, myfi, Moroni, a ysgrifennaiis y geiriâu a orchymynwyd i mi, yn ol fy nghof; ac mi a fynegais i chwi y pethau a seliais i fynd; am hyny, na chyffyrddwch â hwynt, i'r dyben o gyfleithu; canys gwaherddir i chwi y peth hwnw, oddieithr y bydd maes o law yn ddoethineb yn Nuw. Ac wele, chwi a ellwch gael y fraint o ddangos y llafnau i'r rhai hyny a gyn-northwyant i ddwyn y gwaith hwn allan; ac i dri y dangosir hwy trwy allu Duw; gan hyny, hwy a wybyddant mewn sicrwydd fod y pethau hyn yn wir. Ac yn ngenau tri o dystion y bydd y pethau hyn yn safadwy; a thystiolaeth tri, a'r gwaith

hwn, yn mha un y dangosir allan allu Duw, ac hefyd ei air, o'r hyn y mae'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân yn dwyn tystiolaeth; a chaiff hyn oll sefyll yn dystiolaeth yn erbyn y byd yn y dydd diweddaf. Ac os dygwydd iddynt edifarhau a dyfod at y Tad yn enw yr Iesu, hwy a dderbynir i deyrnas Dduw. Ac yn awr, os nad oes genyf awdurdod dros y pethau hyn, bernwch chiwi, canys chiwi a gewch wybod fod genyf awdurdod pan y gwelwch fi, ac y cawn sefyll gerbron Duw yn y dydd diweddaf. Amen.

PENNOD III.

Ac yn awr, yr wyf fi, Moroni, yn myned rhagof i roddi hanes Jared a'i frawd. Canys dygwyddodd ar ol i'r Arglwydd barotoi y ceryg a ddygodd brawd Jared i fyny i'r mynydd, i frawd Jared ddyfod i waered o'r mynydd, a gosod y ceryg yn y llongau a barotoasid, un yn mhob pen o honynt; ac wele, hwy a roddasant oleuni i'r llongau. Ac felly yr achosodd yr Arglwydd i geryg lewyrchu mewn tywyllwch, er rhoddi goleuni i wyr, gwragedd, a phlant, fel na chroesent y dyfroedd mawrion mewn tywyllwch.

A dygwyddodd wedi iddynt barotoi pob math o ymborth, fel trwy hyny y gallent fyw ar y dwfr, ac hefyd ymborth i'w da a'u defaid, a pha greadur, neu anifel, neu ehediad bynag a gymmerent gyda hwynt, i.e. dygwyddodd wedi iddynt wneuthur yr holl bethau hyn, iddynt fyned i mewn i'w llongau neu fadan, a chychwyn allan i'r môr, gan gyflwyno eu hunain i'r Arglwydd eu Duw. A bu i'r Arglwydd Dduw achosi i wynt angherddol chwythu ar wyneb y dyfroedd, tuag at y wlad addawedig; ac felly y taflwyd hwynt ar dônau y môr o flaen y gwynt. A dygwyddodd eu bod amryw weithiau yn gladdedig yn nyfnderau y môr, o herwydd y tônau mynyddig ag oedd yn ymdori arnynt, ac hefyd y tymhestloedd mawrion a dychrynlyd y rhai a achosid gan enbydrwydd y gwynt.

A bu pan yr oeddynt yn gladdedig yn y dyfnder, nad oedd dim dwfr a allai eu niweidio hwynt, gan fod eu llongau yn ddiddos megys phiol, ac hefyd yn ddiddos megys arch Noah; am hyny, pan oeddynt yn amgylchynedig gan ddyfroedd lawer, hwy a alwasant ar yr Arglwydd, ac efe a'u dygodd hwynt i fyny drachefn i wyneb y dyfroedd. A bu na pheidiodd y gwynt chwythu tua'r wlad addawedig, tra yr oeddynt ar y dyfroedd; ac felly y gyrwyd hwynt rhagddynt o flaen y gwynt; a hwy a gasasant glodydd i'r Arglwydd; i.e. brawd Jared a ganodd glodydd i'r Arglwydd, ac efe a ddiolchodd ac a foliannodd yr Arglwydd trwy gydol y dydd; a phan ddeuai y nos, ni pheidiasant glodfori yr Arglwydd. Ac felly y gyrwyd hwynt rhagddynt; ac ni allai un o anghenfilod y môr dori atynt, nac un morfil eu niweidio; a hwy a gawsant oleuni yn wastadol,

pa un bynag ai uwchlaw y dwfr neu o dan y dwfr. Ac felly y gyrwyd hwynt rhagddynt, am dri chant a deugain a phedwar o ddyddiau ar y dwfr; a hwy a diriasant ar draeth y wlad addawedig. Ac wedi iddynt osod eu traed ar draeth y wlad addawedig, hwy a ymgrymasant i lawr ar wyneb y tir, ac a ymostyngasant gerbron yr Arglwydd, ac a dywalltasant ddagrau o lawenydd gerbron yr Arglwydd, o herwydd amlder ei dosturiaethau tuag atynt.

A bu iddynt fyned allan ar wyneb y tir, a dechreu llafurio y ddaear. Ac yr oedd gan Jared bedwar o feibion; a hwy a elwid Jacom, a Gilgah, a Mahah, ac Orihah. A brawd Jared hefyd a genedlodd feibion a merched. A chyfeillion Jared a'i frawd, oeddynt mewn rhifedi ynghylch dau ar hugain o eneidiau; a hwythau hefyd a genedlasant feibion a merched, cyn iddynt ddyfod i wlad yr addewid; a chan hyny dechreusant fod yn llawer. A hwy a ddysgwyd i rodio yn ostyngedig gerbron yr Arglwydd; a dysgwyd hwy hefyd oddi uchod.

A bu iddynt ddechreu ymlodaenu ar wyneb y tir, a lliosogi, a llafurio y ddaear; a hwy a gryffasant yn y tir. A brawd Jared a ddechreuodd heneiddio, a gwelodd fod yn rhaid iddo ar fyrder fyned i lawr i'r bedd; am hyny, efe a ddywedodd wrth Jared, Bydded i ni gasglu ein pobl ynghyd, fel y rhifom hwynt, ac y caffom wybod ganddynt pa beth a ewyllysiont genym cyn yr elom ni i lawr i'w beddau. A'r bobl yn ganlynol a gasglwyd ynghyd. Yn awr, rhifedi meibion a merched brawd Jared oedd ddau ar hugain o eneidiau; a rhifedi meibion a merched Jared oedd ddeuddeg, ac yr oedd ganddo bedwar o feibion. A bu iddynt rifo eu pobl; ac ar ol iddynt eu rhifo, hwy a ddymunent ganddynt y pethau a ewyllysient iddynt eu gwneuthur cyn yr elent i lawr i'w beddau. A bu i'r bobl ddymuno arnynt am eneinnio un o'u meibion i fod yn frenin arnynt. Ac yn awr, wele, yr oedd hyn yn flin ganddynt hwy. Eithr brawd Jared a ddywedodd wrthynt, Diau fod y peth hyn yn arwain i gaethiwed. Ond Jared a ddywedodd wrth ei frawd, Gâd iddynt i gael brenin; ac am hyny, efe a ddywedodd wrthynt, Dewiswch o fysg ein meibion ni frenin, ie, yr hwn a ewyllysioch.

A dygwyddodd iddynt ddewis cyntaf-anedig brawd Jared; a'i enw oedd Pagag. A bu iddo ef wrthod, ac ni fynai fod yn frenin iddynt. A'r bobl a ewyllysient i'w dad ei orfodi ef; eithr nis gwnai ei dad hyny; a gorchymynodd iddynt na orfodent un dyn i fod yn frenin iddynt. A bu iddynt ddewis holl frodyr Pagag, ac nis mynent hwythau fod. A dygwyddodd na fynai meibion Jared ychwaith, ie, yr oll, oddieithr un; ac Orihah a eneinniwyd i fod yn frenin ar y bobl. Ac efe a ddechreuodd deyrnasu, a'r bobl a ddechreusant lwyddo; a hwy a ddaethant yn dra chyfoethog. A bu i Jared farw, a'i frawd hefyd. A bu i Orihah rodio yn ostyngedig gerbron yr Arglwydd, a chofio pa bethau eu maint a wnaeth yr Arglwydd

i'w dad; ac hefyd efe a ddysgodd ei bobl y fath bethau eu maint a wnaeth yr Arglwydd i'w tadan.

A bu i Orihah weinyddu barn yn y tir mewn cyflawnder trwy ei holl ddyddiau, y rhai oeddynt lawer iawn. Ac efe a genedlodd feibion a merched; ie, efe a genedlodd un-ar-ddeg ar hugain, yn mhlith y rhai yr oedd tri ar hugain o feibion. A bu iddo hefyd genedlu Kib yn ei henaint. A bu i Kib deyrnasu yn ei le; a Kib a genedlodd Corihor. A phan oedd Corihor yn ddeuddeg mlwydd ar hugain oed, efe a wrthryfelodd yn erbyn ei dad, ac a aeth drosodd ac a drigodd yn nhir Nehor; ac efe a genedlodd feibion a merched; a hwy a ddaethant yn dra theg; am hyny, Corihor a dynodd ymaith lawer o bobl ar ei ol. A phan yr oedd wedi casglu byddin ynghyd, efe a ddaeth i fyny i dir Moron, lle y preswyliai y brenin, ac a'i cymmerodd ef yn gaeth, yr hyn a ddysgodd i ben ddywediad brawd Jared, y dygid hwy i gaethiwed. Yn awr, yr oedd tir Moron, lle y preswyliai y brenin, yn agos i'r tir a elwir Anghyfannedd-dra gan y Nephiaid. A bu i Kib drigo mewn caethiwed, ynghyd a'i bobl, o dan Corihor ei fab, hyd nes ei fyned yn dra hen; er hyny Kib a genedlodd Shule yn ei henaint, tra yr ydoedd etto mewn caethiwed.

A dygwyddodd i Shule fod yn ddigllawn wrth ei frawd; a Shule a gryfhodd, ac a ddaeth yn alluog, gyda golwg ar nerth dyn; ac yr oedd hefyd yn alluog mewn barn. Am hyny, efe a ddaeth i fynydd Ephraim, ac a gloddiodd fân allan o'r mynydd, ac a wnaeth gloddyfau o ddur i'r rhai hyny a dynodd ymaith gydag ef; ac ar ol iddo eu harfogi hwynt â chledddyfau, efe a ddychwelodd i ddinas Nehor, ac a roddodd frwydr i'w frawd Corihor, trwy yr hyn feddion efe a ennillodd y deyrnas, ac a'i hadferodd i'w dad Kib. Ac yn awr, o herwydd y peth a wnaethai Shule, ei dad a roddodd y deyrnas iddo ef; o ganlyniad, efe a ddechreuodd deyrnasu yn lle ei dad. A bu iddo weinyddu barn mewn cyflawnder; ac efe a ledanodd ei deyrnas ar hyd holl wyneb y tir, canys yr oedd y bobl wedi myned yn dra llesog. A dygwyddodd i Shule hefyd genedlu llawer o feibion a merched. A Corihor a edifarhaodd am yr amryw ddrygau a wnaethai; am hyny, Shule a roddodd iddo awdurdod yn ei deyrnas. A bu i Corihor gael llawer o feibion a merched. Ac yn mhlith meibion Corihor yr oedd un a'i enw Noah.

A bu i Noah wrthryfela yn erbyn Shule, y brenin, ac hefyd ei dad Corihor, a thynnu ymaith Cohor ei frawd, ac hefyd ei holl frodyr, a llawer o'r bobl. Ac efe a roddodd frwydr i Shule, y brenin, yn yr hon yr ennillodd efe dir eu hetifeddiaeth gyntaf; ac efe a ddaeth yn frenin dros y rhan hono o'r wlad. A dygwyddodd iddo roddi brwydr drachefn i Shule, y brenin; ac efe a gymmerodd Shule y brenin, ac a'i dygodd ymaith yn gaeth i Moron. A bu tra yr oedd ef ynghylch ei osod i farwol-aeth, i feibion Shule ymlusgo i mewn i dŷ Noah yn y nos, a'i

ladd ef, a thori drws y carchar a dwyn allan eu tad, a'i osod ar ei orsedd yn ei deyrnas ei hun; am hyny, mab Noah a adeiladodd i fyny ei deyrnas yn ei le; er hyny, ni chawsant allu mwyach ar Shule y brenin, a'r bobl ag oeddynt dan deyrnasiad Shule y brenin a lwyddiasant yn ddirfawr ac a gynnyddasant. A'r wlad a gafodd ei rhanu; ac yr oedd dwy deyrnas, teyrnas Shule, a theyrnas Cohor, mab Noah. A Cohor, mab Noah, a achosodd i'w bobl roddi brwydr i Shule, yn yr hon y gorchfygodd Shule hwynt, ac y lladdodd Cohor. Ac yn awr, yr oedd gan Cohor fab yr hwn a elwid Nimrod: a Nimrod a roddodd i fyny deyrnas Cohor i Shule, ac efe a ennillodd flafr yn ngolwg Shule; am hyny, Shule a'i llwythodd ef â chynmwynasau mawrion, ac efe a wnaeth yn nheyrnas Shule yn ol ei ddymuniadau; ac hefyd yn nheyrnasiad Shule daeth prophwydi yn mysg y bobl, y rhai a ddanfonasid oddiwrth yr Arglwydd, gan brophwydo fod drygioni ac eilun-addoliaeth y bobl yn dwyn mældith ar y tir, ac y caent hwythau eu dinystrio, os na edifarhaent.

A bu i'r bobl ddifenwi y prophwydi, a'u gwatwar hwynt. A bu i Shule weinyddu barn yn erbyn yr holl rai a ddifenwent y prophwydi; ac efe a osododd gyfraith trwy yr holl dir, yr hon a roddai awdurdod i'r prophwydi fyned i ba le bynag yr ewyllsient; a thrwy hyn y dygwyd y bobl i edifeirwech. Ac o herwydd i'r bobl edifarhau am eu hanwireddau a'u heilunaddoliaeth, yr Arglwydd a'u harbedodd hwynt, a dechreuasant lwyddo drachefn yn y tir. A bu i Shule genedlu meibion a merched yn ei henaint. Ac ni fu ychwaneg o ryfeloedd yn nyddiau Shule; ac efe a gofiodd y pethau mawrion a wnaeth yr Arglwydd i'w dadau, trwy eu dwyn hwynt yn groes i'r dyfnder mawr i wlad yr addewid; am hyny, efe a weinyddodd farn mewn cyfiawnder trwy ei holl ddyddiau.

A bu iddo ef genedlu Omer, ac Omer a deyrnasodd yn ei le. Ac Omer a genedlodd Jared; a Jared a genedlodd feibion a merched. A Jared a wrthryfelodd yn erbyn ei dad, ac a ddaeth ac a drigodd yn nhir Heth. A bu iddo hudo llawer o bobl, trwy ei eiriau cyfrwys, hyd nes yr oedd wedi ennill hanner y deyrnas. Ac wedi iddo ennill hanner y deyrnas, efe a roddodd frwydr i'w dad, ac a ddygodd ei dad ymaith i gaethiwed, ac a wnaeth iddo wasanaethu mewn caethiwed. Ac yn awr, yn nyddiau teyrnasiad Omer, yr oedd efe mewn caethiwed hanner ei ddyddiau. A bu iddo genedlu meibion a merched, yn mhlith y rhai yr oedd Esrom a Coriantumr; ac yr oeddynt hwy yn ddigllawn iawn o herwydd gweithrediadau Jared eu brawd, yn gymmaint ag iddynt gyfodi byddin, a rhoddi brwydr i Jared. A bu iddynt roddi brwydr iddo yn y nos. A bu wedi iddynt ladd byddin Jared, eu bod ynghylch ei ladd yntau hefyd; ac efe a ymbiliodd â hwynt na laddent ef, ac a addawodd y rhoddai y deyrnas i fyny i'w dad. A bu iddynt ganiatáu iddo ei fywyd. Ac yn awr, Jared a aeth yn drist iawn oblegid colli

y deyrnas, canys yr oedd wedi gosod ei galon ar y deyrnas, ac ar ogoniant y byd. Yn awr, merch Jared, gan ei bod yn dra chyfrwys, a chan weled tristwch ei thad, a feddylodd am ddyfeisio cynllun trwy yr hwn y medrai adferu y deyrnas i'w thad. Yn awr, yr oedd merch Jared yn deg otiaeth. A bu iddi ymddyddan a'i thad, a dywedyd wrtho, Trwy ba beth y mae fy nhad yn cael cymmaint o dristwch? Ai nid yw wedi darllen y cof-lyfr a ddygodd ein tadau yn groes i'r dyfnder mawr? Wele, ai nid oes hanes am y rhai gynt, mai trwy eu cynlluniau dirgel yr ennillent deyrnasoedd a gogoniant mawr? Ac yn awr, gan hyny, danfoned fy nhad am Akish, mab Kimnor; ac wele, yr wyf fi yn deg, ac mi a ddawnsiaf o'i flaen ef, ac mi a'i boddlonaf, fel y chwennycho fi yn wraig; gan hyny, os ewyllysia efe genyt roddi o honot fi yn wraig iddo, yna y dywedi, Mi a'i rhoddaf i ti, os dygi i mi ben fy nhad, y brenin. Ac yn awr, yr oedd Omer yn gyfaill i Akish; am hyny, pan ddanfonodd Jared am Akish, merch Jared a ddawnsiodd o'i flaen ef, nes y boddlonodd ef, yn gymmaint ag iddo ei chwennych hi yn wraig. A bu iddo ddywedyd wrth Jared, Rho hi i mi yn wraig. A Jared a ddywedodd wrtho, Mi a'i rhoddaf i ti, os dygi i mi ben fy nhad, y brenin. A bu i Akish gasglu i mewn i dŷ Jared ei holl berthynasau, a dywedyd wrthynt, A dyngwch chwi i mi y byddwch ffyddlaw'n i mi yn y peth yr hwn a ddymunaf genych? A bu iddynt oll dyngu wrtho ef, i Dduw y nef, ac hefyd i'r nefoedd, ac hefyd i'r ddaear, ac i'w penau, mai pw y bynag a wyrai oddiwrth y cynnorthwy ag oedd Akish yn ddymuno, a gai golli ei ben; a phwy bynag a ddadguddiai pa beth bynag a wnaeth Akish yn hysbys iddynt, y cyfryw a gai golli ei fywyd. A dygweddodd mai felly y cytunasant ag Akish. Ac Akish a weinyddodd iddynt y llwon a roddwyd gan y rhai gynt, y rhai hefyd a geisient awdurdod, y rhai a drosglwyddwyd i waered hyd y nod oddiwrth Cain, yr hwn oedd yn llofrudd o'r dechreuad. A hwy a gadwyd i fyny trwy allu y diafol i weinyddu y llwon hyn i'r bobl, er eu cadw hwynt mewn tywyllwch, i gynnorthwyo y cyfryw a geisiant am awdurdod, i gael awdurdod, ac i lofruddio, ac yspeilio, a dywedyd celwydd, a chyflawni pob math o ddrygioni a phuteindra. A merch Jared ddarfu ei osod yn ei galon ef i chwilio allan yr hen bethau hyn; a Jared a'i gosododd yn nghalon Akish; am hyny, Akish a'i gweinyddodd i'w berthynasau a'i gyfeillion, gan eu harwain ymaith trwy addewidion teg i wneuthur pa beth bynag a ewyllysiai efe. A bu iddynt ffurfio cydfwriad dirgelaid, megys hwynt-hwy gynt; yr hwn gydfwriad yw y mwya'f ffaidd a drygionus uwchlaw pob peth, yn ngolwg Duw; canys nid yw yr Arglwydd yn gweithio mewn cydfwriadau dirgelaid, ac nid yw efe yn ewyllysio i ddyn dywallt gwaed, eithr yn mhob peth y gwaharddodd ef, oddiar ddechreuad dyn. Ac yn awr, nid wyf fi, Moroni, yn ysgrifenu dull eu llwon a'u cydfwriadau, canys gwnaethwyd yn adnabyddus i mi eu bod

I'w cael yn mhlith pob pobl, ac y maent i'w cael yn mhlith y Lamaniaid, ac y maent wedi achosi dinystr y bobl hyn am hrai yr wyf yn awr yn llefaru, ac hefyd ddinystr pobl Nephi; a pha genedl bynag a ddaliant i fyny y fath gydfwriadau dirgelaid, er cael awdurdod ac elw, hyd nes yr ymledaenont trwy y genedl, wele, hwy a ddinystrir, canys ni oddefa yr Arglwydd i waed ei saint, yr hwn a dywelltir ganddynt hwy, waeddi yn wastadol arno ef o'r ddaear am ddialedd arnynt, ac etto ddim yn eu dial hwynt; am hyny, O chwi Genedloedd, y mae yn ddoethineb yn Nuw fod y pethau hyn yn cael eu dangos i chwi, fel trwy hyny yr edifarhaoch am eich pechodau, ac na adawoch i'r cydfwriadau llofruddiog hyn fyned uwchlaw i chwi, y rhai a gyfodir i fyny er cael awdurdod ac elw, ac i waith, ie, sef gwaith dinystr ddyfod arnoch; ie, cleddyf cyfiawnder y Duw tragwyddol a syrthia arnoch, er eich dadymchweliad a'ch dinystr, o'e goddefwch i'r pethau hyn fod; am hyny, mae yr Arglwydd yn gorchymyn i chwi, pan weloch y pethau hyn yn dyfod i'ch plith, am ddeffroi i deimlad o'ch sefyllfa enbydus, oblegid y cydfwriad dirgelaid hwn ag a fydd yn eich plith, neu ynte gwae fydd iddo, o achos gwaed y rhai ag ydynt wedi eu lladd; canys hwy a waeddant o'r llwch am ddialedd arno, ac hefyd ar y rhai a'i hadeiladodd i fyny. Canys y mae yn dyfod oddiamgylch fod pw y bynag a'i hadeilado i fyny, yn ceisio dadymchwelyd rhyddid pob tir, cenedl, a gwlad; ac y mae yn dwyn oddiamgylch ddinystr pob pobl, canys y mae wedi ei adeiladu i fyny gan y diafol, yr hwn yw tad pob celwydd; ie, yr un celwyddog hwnw yr hwn a dwylodd ein rhieni cyntaf; ie, yr un celwyddog hwnw yr hwn a achosodd i ddyn gyflawni llofruddiaeth o'r dechreuad; yr hwn sydd wedi caledu calonau dynion, nes y maent wedi llofruddio y prophwydi, a'u llabyddio, a'u bwrw hwynt allan o'r dechreuad. Am hyny, yr wyf fi, Moroni, wedi cael gorchymyn i ysgrifenu y pethau hyn, fel y peidio drygioni, ac fel y delo yr amser pan na chaffo satan awdurdod ar galonau plant dynion, eithr cael o honynt eu perswadio i wneuthur daioni yn wastadol, fel y delont i ffynnon pob cyfiawnder, a bod yn gadwedig.

PENNOD IV.

Ac yn awr, yr wyf fi, Moroni, yn myned rhagof gyda'm coflyfr. Gan hyny, wele, dygwyddodd trwy gydfwriadau dirgel Akish a'i gyfeillion, iddynt ddadymchwelyd teyrnas Omer; er hyny, yr Arglwydd a fu drugarog wrth Omer, ac hefyd wrth ei feibion a'i ferched, y rhai ni cheisient ei ddinystrio ef. A'r Arglwydd a rybyddiodd Omer mewn breuddwyd am iddo ymadael allan o'r tir; am hyny, Omer a ymadawodd allan o'r tir gyda'i deulu, ac a deithiodd lawer o ddyddiau, ac a ddaeth drosodd gan basio mynydd Shim, a dyfod drosodd i'r man lle y dines-

triwyd y Nephiaid, ac oddiyno yn ddwyreiniol; ac efe a ddaeth i le a elwid Ablom, wrth lán y mor, ac yno y cyfododd efe ei babell, ac hefyd ei feibion a'i ferched, a'i holl deulu, oddieithr Jared a'i deulu.

A bu i Jared gael ei eneinnio yn frenin ar y bobl, gan law drygioni; ac efe a roddodd i Akish ei ferch yn wraig. A bu i Akish geisio bywyd ei dad-yn-nghyfraith; ac efe a apeliodd at y rhai hyny a dyngodd efe wrth lw yr henafiaid, a hwy a gawsant ben ei dad-yn-nghyfraith, fel yr oedd yn eistedd ar ei orsedd, yn rhoddi gwrandawriad i'w bobl; canys yr oedd y gymdeithas ddrygionus a dirgelaid hon wedi ymledaenu gym-maint, nes yr oedd wedi llygru calonau yr holl bobl; gan hyny, llofruddiwyd Jared ar ei orsedd, ac Akish a deyrnasodd yn ei le. A bu i Akish ddechreu fod yn ddrwg-dybus o'i fab; o ganlyniad efe a'i cauodd i fyny mewn carchar, ac a'i cadwodd ar ychydig neu ddim bwyd, hyd nes iddo ddyoddef marwolaeth. Ac yn awr, yr oedd brawd yr hwn a ddyoddefodd farwolaeth (a'i enw ef oedd Nimrah) yn ddigllawn wrth ei dad, oblegid yr hyn a wnaethai ei dad i'w frawd. A bu i Nimrah gasglu ynghyd ychydig nifer o wyr, a ffoi allan o'r tir, a dyfod drosodd a thrigo gydag Omer. A bu i Akish genedlu meibion ereill, a hwy a cnuillasant galonau y bobl, er eu bod wedi tyngu wrtho ef y cyflawnent bob math o anwiredd, yn ol yr hyn a ewyllysiai efe. Yn awr, yr oedd pobl Akish yn chwannog o elw, megys ag yr oedd Akish yn chwannog o awdurdod; am hyny, meibion Akish a gynnygiasant arian iddynt, trwy ba fodd y tynasant ynaith y rhan fwyaf o'r bobl ar eu hol; a dechreuodd fod rhyfel rhwng meibion Akish ac Akish, yr hwn a barhaodd am yspaid llawer o flynyddoedd; i'e, hyd ddinystriad braidd holl bobl y deyrnas; i'e, hyd y nod yr oll, oddieithr deg ar hugain o eneidiau, ynghyd â'r rhai a ffoisiant gyda thŷ Omer; am hyny, Omer a adferwyd drachefn i dir ei etifeddiaeth. A bu i Omer ddechreu fod yn hen; er hyny, yn ei henaint efe a genedlodd Emer; ac efe a eneinniodd Emer i fod yn frenin i deyrnasu yn ei le ef. Ac wedi iddo eneinnio Emer i fod yn frenin, efe a welodd heddwch yn y tir am yspaid dwy flynedd, ac efe a fu farw, wedi gweled llawer iawn o ddyddiau, y rhai oeddynt yn llawn tristwch. A bu i Emer deyrnasu yn ei le, ac efe a ddilynodd ol traed ei dad. A'r Arglwydd a ddechreuodd drachefn i gymmeryd y felldith oddiar y tir, a thŷ Emer a lwyddiasant yn fawr o dan deyrnasiad Emer; ac mewn yspaid dwy flynedd a thrugain, yr oeddynt wedi dyfod yn gryfion iawn, yn gymmaint ag iddynt fyned yn dra chyfoethog, gan feddu pob math o ffrwyth, ac ŷd, ac o sidan, ac o lian main, ac o aur, ac o arian, ac o bethau gwerthfawr, ac hefyd bob math o anifeiliaid, o ychain, a gwartheg, a defaid, a moch, a geifr, ac hefyd lawer math o anifeiliaid ereill ag oeddynt yn ddefnyddiol er ymborth i ddyn; ac yr oedd ganddynt hefyd geffylau, ac asynod, ac yr oedd elephant-

iaid, a curelomiaid, a cumomiaid; yr oll o ba rai oeddynt wasanaethgar i ddyn, ac yn fwy neillduol yr elephantiaid, a'r curelomiaid, a'r cumomiaid, Ac felly y tywalltodd yr Arglwydd ei fendithion ar y tir hwn, yr hwn oedd ddewisol uwchlaw pob tir arall; ac efe a orchymynodd fod pwy bynag a feddiannent y tir, i'w feddiannu i'r Arglwydd, neu ynte y caent eu dinystrio pan fyddent wedi addfedu mewn anwiredd; canys ar y cyfryw, medd yr Arglwydd, y tywalltaf allan gyflawnder fy lliid. Ac Emer a weinyddodd farn mewn cyflawnder trwy ei holl ddyddiau, ac efe a genedlodd lawer o feibion a merched; ac efe a genedlodd Coriantum; ac efe a eneinniodd Coriantum i deyrnasu yn ei le. Ac wedi iddo eneinnio Coriantum i deyrnasu yn ei le, efe a fu byw bedair blynedd, ac a welodd heddwch yn y tir; i.e., ac hyd y nod efe a welodd Haul Cyflawnder, ac a lawenychodd ac a orfoleddodd yn ei ddydd; ac efe a fu farw mewn heddwch. A bu i Coriantum rodio yn llwybrau ei dad, ac adeiladu llawer o ddinasoedd cedym, a gweinyddu yr hyn ag oedd yn dda i'w bobl, trwy ei holl ddyddiau. A dygwyddodd na fu iddo ddim plant, hyd nes yr oedd yn dra hen. A bu i'w wraig farw, gan fod yn gant a dwy flwydd oed. A bu i Coriantum gymmeryd merch ieuanc yn wraig, yn ei hen ddyddiau, ac efe a genedlodd feibion a merched; gan hyny, efe a fu byw hyd nes yr oedd yn gant a dwy flwydd a deugain oed. A bu iddo genedlu Com, a Com a deyrnasodd yn ei le; ac efe a deyrnasodd ddeugain a naw o flynyddoedd, ac a genedlodd Heth; ac efe a genedlodd hefyd feibion ereil a merched. Ac yr oedd y bobl etto wedi ymledaenu dros holl wyneb y tir, a dechreuodd drachefn fod drygioni mawr iawn ar wyneb y tir, a dechreuodd Heth goffeidio drachefn y cynlluniau dirgelaid gynt, er dyfetha ei dad. A bu iddo ddiorseddu ei dad; canys efe a'i lladdodd â'i gleddyf ei hun; ac efe a deyrnasodd yn ei le. A daeth prophwydi i'r tir drachefn, yn gwaeddi edifeirwch wrthynt; fod yn rhaid iddynt barotoi ffordd yr Arglwydd, neu ynte y deuai melldith ar wyneb y tir; i.e., byddai newyn mawr, trwy yr hwn y caent eu dyfetha, os na edifarhaent. Ond ni chredodd y bobl eiriau y prophwydi, eithr bwriasant hwynt allan; a rhai o honynt a fwriasant i byllau, ac a'u gadawsant i drengu. A bu iddynt wneuthur yr holl bethau hyn yn ol gorchymyn y brenin Heth. A bu ddechreu fod prinder mawr yn y tir, a'r trigolion a ddechreuasant gael eu dyfetha yn gyflym iawn, o herwydd y prinder, canys nid oedd dim gwlaw ar wyneb y ddaear; a daeth allan seirff gwenwynllyd hefyd ar wyneb y tir, ac a wenwynasant lawer o bobl. A bu i'w deadelloedd ddechreu ffoi o flaen y seirff gwenwynllyd, tua'r tir yn ddeheuol, yr hwn a elwid gan y Nephiaid, Zarahemla. A dygwyddodd i lawer o honynt drengu ar y ffordd; er hyny, yr oedd rhai a ddarfu iddynt ffoi i'r tir yn ddeheuol. A bu i'r Arglwydd achosi i'r seirff beidio eu hymlid yn hwy, eithr am iddynt gau i fyny y ffordd, fel nas gallai y bobl basio; fel y byddai i bwy bynag a

gynnygiai basio, syrthio trwy y seirff gwenwynllyd. A bu i'r bobl ganlyn ffordd yr anifeiliaid, a difa ysgerbydau y rhai a syrthient ar y ffordd, hyd nes iddynt eu difa oll. Yn awr, pan welodd y bobl fod yn rhaid iddynt drengu, hwy a ddechreuasant edifarhau am eu hanwireddau, a galw ar yr Arglwydd. A dygwyddodd wedi iddynt ymostwng yn ddigonol gerbron yr Arglwydd, iddo ddanfôn gwlaw ar wyneb y ddacar, a'r bobl a ddechreuasant adnewyddu drachefn, a dechreuodd fod ffrwyth yn y gwledydd gogleddol, ac yn yr holl wledydd oddiamgylch. A'r Arglwydd a amlygodd ei allu iddynt, trwy eu cadw hwynt rhag newyn. A bu i Shez, yr hwn oedd ddisgynydd o Heth, canys yr oedd Heth wedi trengu trwy y newyn, ynghyd â'i holl dŷ, oddieithr Shez; i.e., bu i Shez, gan hyny, ddechreu adeiladu i fyny drachefn bobl doredig. A bu i Shez gofio dinstyr ei dadau, ac efe a adeiladodd i fyny deyrnas gyfiawn, canys efe a gofiodd yr hyn a wnaeth yr Arglwydd wrth ddwyn Jared a'i frawd yn groes i'r dyfnder; ac efe a rodiodd yn fflydd yr Arglwydd, ac a genedlodd feibion a merched. A'i fab henaif, enw yr hwn oedd Shez, a wrthryfelodd yn ei erbyn ef; er hyny, Shez a darawyd gan law yspeiliwr, o herwydd ei fawr gyfoeth, yr hyn a ddygodd heddwch drachefn i'w dad. A bu i'w dad adeiladu llawer o ddinasoedd ar wyneb y tir, a'r bobl a ddechreuasant drachefn wasgaru ar hyd holl wyneb y tir. A Shez a fu byw i oedran mawr iawn; ac efe a genedlodd Riplakish, ac a fu farw. A Riplakish a deyrnasodd yn ei le. A bu na wnaeth Riplakish yr hyn ag oedd yn uniawn yn ngolwg yr Arglwydd, canys yr oedd ganddo lawer o wragedd a gordderch-wragedd, a gosododd ar warau dynion yr hyn ag oedd yn anhawdd ei ddwyn; i.e., efe a'u trethodd hwynt â threthi trymion; ac â'r trethi efe a gyfododd lawer o adeiladau hel-aeth. Ac efe a wnaeth iddo ei hun orsedd dra ardderchog, ac a adeiladodd lawer o garcharau; a phwy bynag ni ymddarostyngai i'r trethi, a fwriai efe yn ngharchar; a phwy bynag nad oedd yn alluog i dalu trethi, a fwriai efe yn ngharchar; ac efe a achosodd iddynt lafurio yn barhaus er eu cynnalïaeth; a phwy bynag a wrthodai weithio, a achosai efe gael ei osod i farwolaeth; am hyny efe a gawsai ei holl degwaith, i.e., hyd y nod ei aur coeth a achosai efe i gael ei buro yn ngharchar, a phob math o gywreinwaith a achosai efe i gael ei wneuthur yn ngharchar. A bu iddo flino y bobl â'i buteindra a'i ffeidd-dra; ac wedi iddo deyrnasu am ddwy flynedd a deugain, y bobl a gyfodasant mewn gwrthryfel yn ei erbyn ef, a dechreuodd fod rhyfel drachefn yn y tir, yn gymmaint ag i Riplakish gael ei ladd, a'i hiliogaeth ei gyru allan o'r tir.

A bu ar ol yspaid llawer o flynyddau, i Morianton (yr hwn oedd ddisgynydd o Riplakish) gynnull ynghyd fyddin o alltudion, a myned allan i roddi brwydr i'r bobl; ac efe a ennillodd allu dros lawer o ddinasoedd; a'r rhyfel a aeth yn erwin iawn, ac a barhaodd am yspaid llawer o flynyddau, ac efe a ennillodd

allu dros yr holl dir, ac a sefydlodd ei hun yn frenin dros yr holl dir. Ac ar ol iddo ef sefydlu ei hun yn frenin, efe a esmwythâodd faich y bobl, trwy yr hyn yr ennillodd ffafr yn ngolwg y bobl, a hwy a'i heneinniasant ef i fod yn frenin arnynt. Ac efe a wnaeth gyflawnder â'r bobl, ond nid â'i hun, oblegid ei fawr buteindra; am hyny, efe a dorwyd ymaith o bresennoldeb yr Arglwydd. A bu i Morianton adeiladu llawer o ddinasoedd, a'r bobl a ddaethant yn dra chyfoethog o dan ei deyrnasiad, mewn adeiladau, ac mewn aur, ac arian, ac mewn codi ŷd, ac mewn da, a defaid, a'r cyfryw bethau ag a adferwyd iddynt. A Morianton a fu byw i oedran mawr iawn, ac yna efe a genedlodd Kim; a Kim a deyrnasodd yn lle ei dad; ac efe a deyrnasodd wyth mlynedd, a'i dad a fu farw. A bu na theyrnasodd Kim mewn cyflawnder, am hyny ni chafodd ffafr gan yr Arglwydd. A'i frawd a gyfododd mewn gwrthryfel yn ei erbyn ef, trwy yr hyn y dygodd ef i gaethiwed; ac efe a arosodd mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau; ac efe a genedlodd feibion a merched mewn caethiwed; ac yn ei henaint efe a genedlodd Lefi, ac a fu farw.

A bu i Lefi wasanaethu mewn caethiwed ar o marwolaeth ei dad, am yspaid dwy flynedd a deugain. Ac efe a wnaeth ryfel yn erbyn brenin y tir, trwy yr hyn yr ennillodd iddo ei hun y deyrnas. Ac wedi ennill iddo ei hun y deyrnas, efe a wnaeth yr hyn ag oedd yn uniawn yn ngolwg yr Arglwydd; a'r bobl a lwyddiasant yn y tir, ac efe a fu byw i oedran teg, ac a genedlodd feibion a merched; ac efe a genedlodd Corom hefyd, yr hwn a eneinniodd efe yn frenin yn ei le. A bu i Corom wneuthur yr hyn ag oedd yn dda yn ngolwg yr Arglwydd, trwy ei holl ddyddiau; ac efe a genedlodd lawer o feibion a merched; ac ar ol iddo weled llawer o ddyddiau, efe a basiodd heibio, yn gyffelyb i'r lleill o'r ddaear; a Kish a deyrnasodd yn ei le. A bu i Kish basio heibio hefyd, a Lib a deyrnasodd yn ei le yntau. A bu i Lib hefyd wneuthur yr hyn ag oedd yn dda yn ngolwg yr Arglwydd. Ac yn nyddiau Lib cafodd y seirff gwenwynllyd eu dinystrio; am hyny, hwy a aethant i'r tir yn ddeheuol, i hela ymborth i bobl y tir, canys yr oedd y tir wedi ei orchuddio gan anifeiliaid y goedwig. A Lib ei hun hefyd a ddaeth yn helwr mawr. A hwy a adeiladasant ddinas fawr wrth y gwddf-dir cul, ger y fan lle y mae y môr yn rhanu y tir. A hwy a gadwasant y tir yn ddeheuol i fod yn anialwch i gael helwriaeth. Ac yr oedd holl wyneb y tir yn ogleddol wedi ei orchuddio â thrigolion; ac yr oeddynt yn dra diwyd, a hwy a brynent ac a werthent, ac a fasnachent â'u gilydd, fel y caent elw. A hwy a weithient bob math o fân, ac a wnaent aur, ac arian, ac haiarn, a phres, a phob math o feteloedd; a hwy a'i cloddient ef allan o'r ddaear; am hyny, hwy a gloddient i fyny grugiau mawrion o bridd er cael mewn aur, ac arian, ac haiarn, a chopr. A hwy a weithient bob math o waith teg. Ac yr oedd ganddynt sidanau, a llian main cyfrodedd; a hwy a

weithient bob math o frethyn, fel y dilladent eu hunain rhag eu noethni. A hwy a wnaent bob math o offer i drin y ddaear, i aredig, ac i hau, i fedu, i chwynu, ac hefyd i ddyrnu. A hwy a wnaent bob math o offer â pha rai y gweithient eu hanfeiliaid. A hwy a wnaent bob math o arfau rhyfel. A hwy a weithient bob math o waith o fawr gywreinrwydd. Ac ni allasai byth fod pobl wedi eu bendithio yn fwy nâ hwy, nac wedi eu llwyddo yn fwy gan law yr Arglwydd. Ac yr oeddynt mewn tir ag oedd yn fwy dewisol nâ phob tir, canys yr Arglwydd a'i llefardodd. A bu i Lib fyw llawer o flynyddau, ac efe a genedlodd feibion a merched; ac efe a genedlodd Hearthom hefyd. A bu i Hearthom deyrnasu yn lle ei dad. Ac wedi i Hearthom deyrnasu pedair blynedd ar hugain, wele, y deyrnas a gymmerwyd oddi wrtho. Ac efe a wasanaethodd lawer o flynyddau mewn caethiwed; i.e., trwy holl weddill ei ddyddiau. Ac efe a genedlodd Heth, a Heth a fu byw mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau. A Heth a genedlodd Aaron, ac Aaron a drigodd mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau; ac efe a genedlodd Amnigaddah, ac Amnigaddah hefyd a drigodd mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau; ac efe a genedlodd Coriantum, a Coriantum a drigodd mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau; ac efe a genedlodd Com. A bu i Com dynu ymaith hanner y deyrnas. Ac efe a deyrnasodd dros hanner y deyrnas ddwy flynedd a deugain; ac a aeth i ryfel yn erbyn y brenin Amgid, a hwy a ymladdasant am yspaid llawer o flynyddau, yn ystod pa amser Com a ennillodd allu dros Amgid, ac a gafodd awdurdod dros y gweddill o'r deyrnas. Ac yn nyddiau Com dechreuodd fod yspeilwyr yn y tir; a hwy a fabwysiadent yr hen gynlluniau, ac a weinyddent lwon yn ol dull yr henafiaid, ac a geisient drachefn ddinystrio y deyrnas. Yn awr, fe ymladdodd Com lawer yn eu herbyn: er hyny, ni orchfygodd hwynt. A daeth hefyd yn nyddiau Com lawer o brophwydi, a phrophwydo am ddinystri y bobl liosog hyny, os na edifarhaent a dychwelyd at yr Arglwydd, a gadael eu llofruddiaethau a'u drygioni.

A bu i'r prophwydi gael eu gwrthod gan y bobl, a hwy a ffoisiant at Com am nodedd, canys y bobl a geisient eu dyfetha hwynt; a hwy a brophwydasant wrth Com lawer o bethau; ac efe a fendithiwyd dros holl weddill ei ddyddiau. Ac efe a fu fyw i oedran teg, ac a genedlodd Shiblom; a Shiblom a deyrnasodd yn ei le. A brawd Shiblom a wrthryfelodd yn ei erbyn; a dechreuodd fod rhyfel mawr iawn yn yr holl dir.

A bu i frawd Shiblom achosi i'r holl brophwydi a brophwydent am ddinystri y bobl, gael eu gosod i farwolaeth; ac yr oedd trallod mawr trwy yr holl dir, canys yr oeddynt hwy wedi tystiolaethu y deuai melldith fwy ar y tir, ac hefyd ar y bobl, ac y byddai dinystr mawr yn eu plith hwynt, y fath ag na fu erioed ar wyneb y ddaear; ac y buasai eu hesgyrn fel twmpathau o bridd ar wyneb y tir, os na edifarhaent am eu drygioni. A hwy ni wrandawent ar lais yr Arglwydd, o her-

wydd eu cydfwriadau drygionus; am hyny, dechreuodd fod rhyfeloedd ac amrafaelion yn yr holl dir, ac hefyd lawer o newyn a heintiau, yn gymmaint â bod dinystr mawr, y fath ag na fu erioed yn adnabyddus ar wyneb y ddaear, a hyn oll a ddygwyddodd yn nyddiau Shiblom. A'r bobl a ddechreuasant edifarhau am eu hanwiredd; ac yn gymmaint ag y gwnaethant, yr Arglwydd a gymmerodd drugaredd arnynt.

A bu i Shiblom gael ei ladd, ac i Seth gael ei ddwyn i gaethiwed, ac efe a drigodd mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau. A dygwyddodd i Ahah, ei fab, gael y deyrnas; ac efe a deyrnasodd ar y bobl trwy ei holl ddyddiau. Ac efe a weithredodd bob math o anwiredd yn ei oes, trwy yr hyn yr achosodd lawer o dywallt gwaed; ac ychydig fu ei ddyddiau. Ac Ethem, yr hwn oedd yn ddisgynydd o Ahah, a gafodd y deyrnas; ac yntau hefyd a wnaeth yr hyn oedd yn ddrygionus yn ei oes. A dygwyddodd yn nyddiau Ethem, ddyfod llawer o brophwydi a phrophwydo drachefn wrth y bobl; ie, hwy a brophwydasent y gwnai yr Arglwydd eu llwyr ddyfetha hwynt oddiar wyneb y ddaear, os na edifarhaent am eu hanwireddau. A bu i'r bobl galedu eu calonau, ac ni fynent wrandaw ar eu geiriau; a'r prophwydi a alarent ac a gilient o blith y bobl.

A bu i Ethem weinyddu barn mewn drygioni trwy ei holl ddyddiau; ac efe a genedlodd Moron. A bu i Moron deyrnasu yn ei le; a Moron a weithredodd yr hyn ag oedd yn ddrygionus gerbron yr Arglwydd. A dygwyddodd i wrthryfel gyfodi yn mhlith y bobl, o herwydd y cydfwriad dirgelaid hwnw a sefydlwyd er cael awdurdod ac elw; a chyfododd dyn galluog mewn drygioni yn eu mysg hwynt, ac a roddodd frwydr i Moron, yn yr hon y dadymchwelodd hanner y deyrnas; ac efe a gadwodd hanner y deyrnas dros amryw flynyddau. A bu i Moron ei ddadymchwelyd ef, ac ennill y deyrnas drachefn. A dygwyddodd i ddyn galluog arall gyfodi; ac yr oedd efe yn ddisgynydd o frawd Jared. A bu iddo ef ddadymchwelyd Moron, a chael y deyrnas; gan hyny, Moron a drigodd mewn caethiwed holl weddill ei ddyddiau; ac efe a genedlodd Coriantor.

A dygwyddodd i Coriantor drigo mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau. Ac yn nyddiau Coriantor hefyd daeth llawer o brophwydi, ac a brophwydasant am bethau mawrion a rhyfedd, ac a waeddasant edifeirwech wrth y bobl, ac os na edifarhaent, y gweinyddai yr Arglwydd Dduw farn yn eu herbryn hwynt er eu llwyr ddinystr; ac y byddai i'r Arglwydd Dduw ddanfôn neu ddwyn allan bobl arall i feddiannu y wlad, trwy ei allu ef, yn ol y dull y dygodd eu tadau hwy. A hwy a wrthodasant holl eiriau y prophwydi, o herwydd eu cymdeithas ddirgel a'u ffeidd-dra drygionus. A bu i Coriantor genedlu Ether, a marw, wedi trigo mewn caethiwed trwy ei holl ddyddiau.

PENNOD V.

A DYGWYDDODD fod dyddiau Ether yn nyddiau Coriantumr; ac yr oedd Coriantumr yn frenin ar yr holl dir. Ac Ether oedd yn brophwyd i'r Arglwydd; am hyny, Ether a ddaeth allan yn nyddiau Coriantumr, ac a ddechreuodd brophwydo wrth y bobl, canys ni ellid ei attal o herwydd ysbryd yr Arglwydd yr hwn oedd ynddo; canys efe a waeddai o'r boreu, ie, hyd fachludiad haul, gan annog y bobl i gredu yn Nuw i edifeirwch, rhag iddynt gael eu dinystrio, gan ddywedyd wrthynt, mai trwy ffydd y mae pob peth yn cael eu cyflawni; gan hyny, yr hwn a gredo yn Nuw, efe a all obeithio mewn sierwydd am fyd gwell, ie, hyd y nod am le ar ddeheulaw Duw, yr hwn obaith sydd yn dyfod trwy ffydd, gan fod yn angor ieneidian dynion, yr hyn a'u gwnai hwynt yn sier a diymmod, yn helaethion yn wastadol mewn gweithredoedd da, gan gael eu harwain i ogoneddu Duw. A bu i Ether brophwydo pethau mawrion a rhyfedd wrth y bobl, y rhai ni chredent hwy, oblegid nas gwelent hwynt. Ac yn awr, myfi, Moroni, wyf yn ewyllysio llefaru rhywfaint ynghylch y pethau hyn; yr wyf yn ewyllysio dangos i'r byd mai ffydd yw pethau y gobeithir am danynt ac nis gwelir; am hyny, na annheuwch oblegid nad ydych yn gweled, canys nid ydych yn derbyn tystiolaeth hyd nes ar ol profi eich ffydd, canys trwy ffydd y dangosodd Crist ei hun i'n tatau, wedi iddo adgyfodi oddiwrth y meirw; ac ni ddangosodd efe ei hun iddynt hwy, hyd nes ar ol iddynt gael ffydd ynddo; gan hyny, mae yn rhaid fod ffydd gan rai ynddo, canys ni ddangosodd efe ei hun i'r byd. Eithr o herwydd ffydd dynion, efe a ddangosodd ei hun i'r byd, ac a ogoneddodd enw y Tad, ac a barotodd ffordd trwy yr hon y gallai ereill fod yn gyfranogion o'r rhodd nefol, fel y gobeithiont am y pethau hyny y rhai nis gwelsant; gan hyny, chwi a ellwch hefyd gael gobaith, a bod yn gyfranogion o'r rhodd, os bydd i chwi gael ond ffydd. Wele, trwy ffydd y cafodd y rhai gynt eu galw yn ol urdd santaidd Duw; am hyny, trwy ffydd y rhoddwyd cyfraith Moses. Eithr yn y rhodd o'i Fab, y mae Duw wedi paratoi ffordd fwy ragorol; a thrwy ffydd y cafodd ei gwneuthur; canys os na fydd ffydd yn mhlith plant dynion, nis gall Duw wneuthur gwyrtth yn eu plith hwynt; am hyny, ni ddangosodd efe ei hun hyd nes ar ol cael eu ffydd. Wele, ffydd Alma ac Amulek a achosodd i'r carchar dreiglo i'r llawr. Wele, ffydd Nephi a Lehi a weithredodd y cyfnewidiad yn y Lamanaiad, fel y bedyddiwyd hwynt â than a'r Ysbryd Glân. Wele, ffydd Ammon a'i frodyr, a weithredodd y fath wyrth fawr yn mhlith y Lamanaiad; ie, a'r holl rai a gyflawnasant wyrthiau, a'u cyflawnasant hwynt trwy ffydd, ie, y rhai hyny ag oeddynt o flaen Crist, ac hefyd y rhai a fu ar ei ol. A thrwy ffydd y cafodd y tri dyseybl addewid na chaent brofi marwolaeth; ac ni chawsant yr addewid hyd nes ar

ol cael eu ffydd. Ac ni chyflawnodd neb wyrthiau unrhyw bryd, hyd nes ar ol cael eu ffydd; am hyny, hwy a gredent yn gyntaf yn Mab Duw. Ac yr oedd llawer ag oeddynt â'u ffydd mor gryf cyn dyfod Crist, y rhai ni ellid eu cadw rhag tu fewn y llên, eithr yn ddiau a welsant â'u llygaid y pethau ag oeddynt wedi weled â llygad o ffydd, ac yr oedd yn dda ganddynt. Ac wele, ni a welsom yn y cof-lyfr hwn, mai un o'r rhai hyn oedd brawd Jared; canys yr oedd ei ffydd gymmaint yn Nuw, fel pan estynodd Duw ei fys allan, nas gallai ei guddio o olwg brawd Jared, o herwydd ei air yr hwn oedd wedi lefaru wrtho, yr hwn air a gyrhaeddodd efe trwy ffydd. Ac ar ol i frawd Jared weled bys yr Arglwydd, trwy yr addewid a gafodd brawd Jared trwy ffydd, nis gallai yr Arglwydd gadw dim o'i olwg; am hyny, efe a ddangosodd iddo bob peth, canys nis gallai efe yn hwy gael ei gadw tu allan y llên. A thrwy ffydd y cafodd fy nhadau yr addewid y deuai y pethau hyn at eu brodyr trwy y Cenedloedd; o ganlyniad, yr Arglwydd a'm gorchymynodd i, ie, sef Iesu Grist. Ac mi a ddywedais wrtho, Arglwydd, y Cenedloedd a wawdiant y pethau hyn, o herwydd ein gwendid ni yn ysgrifenu, canys gwnaethost ni, Arglwydd, yn alluog mewn gair trwy ffydd, eithr nis gwnaethost ni yn alluog mewn ysgrifen; canys ti a wnaethost yr holl bobl hyn fel y gallent lefaru llawer, o herwydd yr Ysbryd Glân yr hwn a roddaist iddynt; a thi a'n gwnaethost fel na allwn ysgrifenu ond ychydig, o herwydd lledchwithdra ein dwylaw. Wele, nis gwnaethost ni yn alluog mewn ysgrifen fel brawd Jared, canys ti a'i gwnaethost ef hyd nes yr oedd y pethau a ysgrifennodd yn alluog fel tithau, hyd at orchfygu dyn i'w darllen. Ti a wnaethost hefyd ein geiriau ni'nau yn nerthol a mawreddog, ie, fel nas gallem eu hysgrifenu; am hyny, pan yr ysgrifennwn, yr ydym yn gweled ein gwendid, ac yn cyfeiliorni yn nghysicad ein geiriau; ac yr wyf yn ofni rhag i'r Cenedloedd wawdio ein geiriau. Ac wedi i mi ddywedyd hyn, yr Arglwydd a lefarodd wrthyf, gan ddywedyd, Ffyliaid a watwarant, eithr hwy a gânt alaru; ac y mae fy ngrâs i yn ddigonol i'r rhai addfwyn, fel na chymmerant fantais ar eich gwendid; ac os daw dynion ataf fi, mi a ddangosaf iddynt eu gwendid hwy. Yr wyf yn rhoddi gwendid i ddynion, fel y byddont ostyngedig; ac y mae fy ngrâs i yn ddigonol i bawb ag ydynt yn ymddarostwng ger fy mron; canys os ymddarostyngant ger fy mron i, a meddu ffydd ynof, yna mi a wnaf i bethau gweinïon fyned yn gryfion iddynt hwy. Wele, mi a ddangosaf i'r Cenedloedd eu gwendid, ac a ddangosaf iddynt mai ffydd, gobaith, a chariad, sydd yn dwyn ataf fi ffynnonell pob cyfiawnder. A myfi, Moroni, wedi clywed y geiriau hyn, a gysurwyd, ac mi a ddywedais, O, Arglwydd, gwnele dy ewyllys gyfiawn, canys mi a wn dy fod yn gweithredu tuag at blant dynion yn ol eu ffydd; canys brawd Jared a ddywedodd wrth y mynydd Zerî, Symud, ac efe a symudwyd.

Ac oni buasai fod ffydd ganddo, ni symudasai; am hyny, yr wyt ti yn gweithredu ar ol i ddynion gael ffydd; canys felly yr amlygaist dy hun i'th ddyscyblion. Canys ar ol iddynt hwy gael ffydd, a llefaru yn dy enw, y dangosaist dy hun iddynt mewn gallu mawr; ac yr wyf fi yn cofio hefyd i ti ddywedyd dy fod wedi paratoi tŷ i ddyn, i.e. sef yn mhlith trigfanau dy Dad, yn yr hwn y gall dyn gael gobaith mwy rhagorol; am hyny, mae yn rhaid i ddyn obeithio, neu ynte ni all dderbyn etifeddiaeth yn y lle a barotoaist ti. A thrachefn, yr wyf yn cofio i ti ddywedyd ddarfod i ti garu y byd, hyd at roddi dy fywyd i lawr dros y byd, fel y cymmerit ef drachefn er paratoi lle i blant dynion. Ac yn awr, mi a wn mai y tosturi hwn ag oedd genyt tuag at blant dynion, yw cariad; am hyny, os na fydd gan ddynion gariad, nis gallant etifeddu y lle a barotoaist ti yn nhrigfanau dy Dad. Am hyny, mi a wn trwy y peth yma yr hyn a ddywedaist, os na fydd gan y Cenedloedd gariad, o herwydd ein gwendid ni, y gwnai di eu profi hwynt, a chymmyrd ymaith eu talent, i.e. sef yr hyn a dderbyniasant, a'i roddi i'r rhai a fydd ganddynt yn helaethach.

A bu i mi weldio ar yr Arglwydd, am iddo roddi grâs i'r Cenedloedd, fel y byddai ganddynt gariad. A bu i'r Arglwydd ddywedyd wrthyf, Os na fydd ganddynt gariad, nid yw wahan-iaeth i ti, tydi a fuost ffyddlaw; am hyny, dy wisgoedd di a lanheir. Ac oblegid i ti weled dy wendid, ti a wneir yn gryf, hyd at gael eistedd i lawr yn y lle a barotoais i yn nhrigfanau fy Nhad. Ac yn awr, yr wyf fi, Moroni, yn rhoi ffarwel i'r Cenedloedd, i.e. ac hefyd i'm brodyr y rhai wyf yn garu, hyd nes y cyfarfyddom gerbron brawdle Crist, lle y caiff pawb wybod nad yw fy ngwisgoedd wedi eu llychwyno a'ch gwaed chwi; ac yna y cewch wybod fy mod i wedi gweld yr Iesu, a'i fod wedi ymddyddan â mi wyneb yn wyneb, ac iddo fynegi wrthyf mewn gostyngeiddrwydd syml, megys y mynega dyn i arall yn fy iaith i fy hun, ynghylch y pethau hyn; ac ychydig yn unig a ysgrifennai, oblegid fy ngwendid mewn ysgrifen. Ac yn awr, mi a'ch cymmeradwywn chwi i geisio yr Iesu hwn, am yr hwn yr ysgrifennodd y prophwydi a'r apostolion, fel y byddo i râs Duw y Tad, ac hefyd yr Arglwydd Iesu Grist, a'r Ysbryd Glân, yr hwn a ddwg dystiolaeth am danynt, aros a thrigo gyda chwi yn dragywydd. Amen.

PENNOD VI.

Ac yn awr, yr wyf fi, Moroni, yn myned rhagof i orphen fy nghof-lyfr ynghylch dinystr y bobl am ba rai y bum yn ysgrifenu. Canys wele, hwy a wrthodasant holl eiriau Ether; oblegid yn ddiau efe a fynegodd wrthynt am bob peth, oddiar ddechreuad dyn; ac mai ar ol i'r dyfroedd gilio oddiar wyneb y tir hwn, iddo ddyfod yn dir dewisol uwchlaw pob tir arall, i.e.

yn dir dewisol yr Arglwydd; am hyny, yr Arglwydd a fynai i bawb a drigent ar ei wyneb, ei wasanaethu ef; ac mai dyma le y Jerusalem Newydd, yr hon a ddeuai i waered o'r nef, a chys-segr santaidd yr Arglwydd. Wele, Ether a welodd ddyddiau Crist, ac efe a lefarodd am Jerusalem Newydd ar y tir hwn; ac efe a lefarodd hefyd am dŷ Israel, a'r Jerusalem o ba le y deuai Lehi; ac ar ol iddi gael ei dinystrio, hi a gawsai ei hadeiladu drachefn yn ddinas santaidd i'r Arglwydd; am hyny, nis gallai fod yn Jerusalem Newydd, canys yr oedd wedi bod yr amser gynt, eithr hi a gawsai ei hadeiladu drachefn, a dyfod yn ddinas santaidd i'r Arglwydd; a chawsai ei hadeiladu i dŷ Israel; ac y buasai i Jerusalem Newydd gael ei hadeiladu ar y tir hwn, i weddill hâd Joseph, am ba bethau y bu cysgod o honynt; canys megys ag y dygodd Joseph ei dad i waered i wlad yr Aifft, felly y bu efe farw yno; am hyny, yr Arglwydd a ddygodd weddill o had Joseph allan o wlad Jerusalem, fel y byddai drugarog wrth had Joseph, fel na threngent, megys ag y bu efe drugarog wrth dad Joseph, fel na threngodd yntau; am hyny, gweddill tŷ Joseph a gânt eu hadeiladu ar y tir hwn; a chaiff fod yn dir eu hetifeddiaeth; a hwy a gânt adeiladu dinas santaidd i'r Arglwydd, megys y Jerusalem gynt; ac ni chânt eu cywilyddio mwyach, hyd nes delo y diwedd, pan yr â y ddaear heibio. A bydd nefoedd newydd a daear newydd; a hwy a fyddant yn gyffelyb i'r hen, ond yn unig fod yr hen wedi myned heibio, a phob peth wedi dyfod yn newydd. Ac yna y daw y Jerusalem Newydd; a gwyn fyd y rhai sydd yn trigo ynddi, canys hwynt-hwy yw y rhai sydd â'u gwisgoedd yn wynion trwy waed yr Oen; a hwynt-hwy yw y rhai a gyfrifr yn mhlith gweddill had Joseph, y rhai oeddynt o dŷ Israel. Ac yna hefyd y daw y Jerusalem gynt; a gwyn fyd ei phres-wylwyr hithau, canys hwy a olchwyd yn ngwaed yr Oen; a hwynt-hwy yw y rhai a wasgarwyd ac a gasglwyd i mewn o bedwar cwr y ddaear, ac o'r gwledydd gogleddol, a'r rhai ydynt yn gyfranogion o gyflawniad y cyfammod a wnaeth Duw â'u tad Abraham. A phan ddelo y pethau hyn, y cyflawnir yr ysgrythyr sydd yn dywedyd, Y rhai a fuont flaenaf, a fyddant olaf; a'r rhai a fuont olaf, a fyddant flaenaf.

Ac yr oeddwn i ynghylch ysgrifenu ychwaneg, eithr mi a waharddwyd; ond mawr a rhyfeddol oedd prophwydoliaethau Ether, eithr cyfrifasant ef megys diddym, a bwriasant ef allan, ac efe a guddiodd ei hun yn ngheudod craig yn y dydd, ac yn y nos efe a aethai allan i sylwi ar y pethau a ddeuai ar y bobl. A phan yr oedd yn preswyllo mewn ceudod craig, y gwnaeth weddill y cof-lyfr hwn, gan sylwi ar y dinystriadau a ddaethent ar y bobl yn y nos. A dygwyddodd yn y flwyddyn hono yn mha un y cafodd efe ei fwrw allan o blith y bobl, i ryfel mawr ddechreu bod yn mhlith y bobl, canys yr oedd llawer yn cyfodi ag oeddynt yn wyr galluog, ac yn ceisio dyfetha Cor-lantumr trwy eu cynlluniau dirgel o ddrygioni, am y rhai y

llefarwyd. Ac yn awr, Coriantumr, gan ei fod wedi myfyrio yn holl gelfyddyd rhyfel, a holl gyfrwysdra y byd, a roddodd frwydr i'r rhai hyny a geisient ei ddyfetha ef; eithr ni edifarhaodd ef, nac ychwaith ei brydferth feibion a merched; nac ychwaith brydferth feibion a merched Cohor; nac ychwaith brydferth feibion a merched Corihor; ac yn fyr, nid oedd neb o'r prydferth feibion a merched ar wyneb yr holl ddaear, ag oedd wedi edifarhau am eu pechodau; am hyny, dygwyddodd yn y flwyddyn gyntaf ag y trigai Ether mewn ceudod craig, fod llaweroedd o bobl yn cael eu lladd trwy gleddyf y dirgel gydfwriadau hyny ag a ymladdent yn erbyn Coriantumr, fel yr ennillent y deyrnas. A bu i feibion Coriantumr ymladd llawer, a gwaedu llawer. Ac yn yr ail flwyddyn, gair yr Arglwydd a ddaeth at Ether, am iddo fyned a phrophwydo wrth Coriantumr, os gwnai efe edifarhau, ynghyd â'i holl deulu, y rhoddai yr Arglwydd y deyrnas iddo, ac arbed y bobl, onide y cawsent hwy eu dinystrio, ynghyd â'i holl deulu ef, oddieithr ei hunan, a chai yntau fyw yn unig i weled cyflawniad y prophwydoliaethau a lefarwyd ynghylch pobl arall yn derbyn y tir yn etifeddiaeth iddynt; a Coriantumr a gai dderbyn ei gladdediggaeth ganddynt hwy; a chawsai pob enaid ei ddyfetha oddieithr Coriantumr. A bu na edifarhaodd Coriantumr, nac ychwaith ei deulu, na'r bobl; ac ni pheidiodd y rhyfeloedd; a hwy a geisiasant ladd Ether, eithr efe a ffôdd rhagddynt, ac a guddiodd ei hun drachefn yn ngheudod y graig. A bu i Shared gyfodi, ac yntau hefyd a roddodd frwydr i Coriantumr; ac efe a'i gorchfygodd ef, yn gymmaint ag iddo yn y drydedd flwyddyn ei ddwyn i gaethiwded. A meibion Coriantumr, yn y bedwaredd flwyddyn, a orchfygasant Shared, ac a ennillasant y deyrnas drachefn i'w tad. Yn awr, dechreuodd fod rhyfel dros holl wyneb y tir, pob gwr â'i lu yn ymladd am yr hyn a ddymunai. Ac yr oedd yspeilwyr, ac yn fyr, bob math o ddrygioni ar wyneb yr holl dir. A dygwyddodd fod Coriantumr yn dra digllawn wrth Shared, ac efe a aeth i'w erbyn ef â'i fyddinoedd, i ryfel; a hwy a gyfarfuasant mewn digter mawr, a hwy a'i cyfarfuasant ef yn nyffryn Gilgal; a'r frwydr a aeth yn erwin iawn. A bu i Shared ymladd yn ei erbyn ef am yspaid tri diwrnod. A bu i Coriantumr ei orchfygu ef, a'i ymlid hyd nes y daeth i wastadodd Heshlon. A bu i Shared roddi brwydr iddo drachefn ar y gwastadodd; ac wele, efe a orchfygodd Coriantumr, ac a'i gyrodd yn ol drachefn i ddyffryn Gilgal. A Coriantumr a roddodd frwydr drachefn i Shared yn nyffryn Gilgal, yn yr hon y gorchfygodd Shared, ac y lladdodd ef. A Coriantumr a glwyfwyd gan Shared yn ei forddwyd, fel nad aeth efe i ryfel drachefn dros yspaid dwy flynedd, yn mha amser yr oedd yr holl bobl ar hyd holl wyneb y tir yn tywallt gwaed, ac nid oedd neb i'w rhwystro hwylt. Ac yn awr, dechreuodd fod melldith fawr ar yr holl dir, oblegid anwiredd y bobl, yn yr hon, os gosodai dyn ei offeryn neu ei

gleddyf ar ei astyllen, neu ar y lle yr ewylllysiai ei gadw, wele, dranoeth nis gallai ei gael, gan gymmaint oedd y felldith ar y tir. Am hyny, pob dyn a afaelodd yn yr hyn ag oedd yn eiddo iddo, a'i ddwyllaw; ac ni fenthyciai, ac ni roddai fenthyg; a chadwai pob dyn garn ei gleddyf yn ei law ddeheu, er amddiffyn ei eiddo, a'i fywyd ei hun, ac eiddo ei wragedd a'i blant. Ac yn awr, ar ol yspaid dwy flynedd, ac ar ol marwolaeth Shared, wele, cyfododd brawd Shared, ac efe a roddodd frwydr i Coriantumr, yn yr hon y gorchfygodd Coriantumr ef, ac yr ymlidiodd ef hyd anialwch Akish. A bu i frawd Shared roddi brwydr iddo ef yn anialwch Akish; a'r frwydr a aeth yn erwin iawn, a miloedd lawer a syrthiasant drwy y cleddyf. A bu i Coriantumr warchae hyd yr anialwch, a brawd Shared a gychwynodd allan o'r anialwch yn y nos, ac a laddodd ran o fyddin Coriantumr, pan yr oeddynt yn feddw. Ac efe a ddaeth i dir Moron, ac a osododd ei hun ar orsedd Coriantumr. A bu i Coriantumr drigo gyda'i fyddin yn yr anialwch am yspaid dwy flynedd, yn y rhai y derbyniodd efe nerth mawr at ei feddin. Yn awr, brawd Shared, enw yr hwn oedd Gilead, a dderbyniodd hefyd nerth mawr at ei fyddin yntau, o herwydd dirgel gydfwriadau. A bu i'w archoffeiriad ef ei lofruddio tra yr oedd yn eistedd ar ei orsedd. A dygwyddodd i un o'r dirgel gydfwriad ei lofruddio yntau mewn mynedfa ddirgel, a chael y deyrnas iddo ei hunan; a'i enw ef oedd Lib; a Lib oedd ddyn o faintoli mawr, yn fwy nag un dyn arall yn mhilith yr holl bobl. A bu yn y flwyddyn gyntaf i Lib, ddyfod o Coriantumr i fyny i dir Moron, a rhoddi brwydr i Lib. A bu iddo ymladd â Lib, trwy yr hyn y tarawodd Lib ef ar ei fraich nes ei archolli; er hyny, byddin Coriantumr a wasgodd yn mlaen ar Lib, fel y ffodd i'r cyffiniau wrth lán y môr. A bu i Coriantumr ei ymlid ef; a Lib a roddodd frwydr iddo ar lán y môr. A bu i Lib daraw byddin Coriantumr, fel y ffoisant drachefn i anialwch Akish. A bu i Lib ei ymlid hyd nes y daeth i wastadedd Agosh. Ac yr oedd Coriantumr wedi cymmeryd yr holl bobl gydag ef, pan y ffodd o flaen Lib yn y cwr hwnw o'r tir lle y ffodd iddo. Ac wedi iddo ddyfod i wastadedd Agosh, efe a roddodd frwydr i Lib, ac a'i tarawodd hyd nes y bu farw; er hyny, brawd Lib a ddaeth yn erbyn Coriantumr yn ei le ef, a'r frwydr a aeth yn erwin iawn, yn yr hon y ffodd Coriantumr drachefn o flaen byddin Lib. Yn awr, gelwid enw brawd Lib yn Shiz. A bu i Shiz ymlid ar ol Coriantumr, a dadymchwelyd llawer o ddinasoedd, ac efe a laddodd wragedd, a phlant, ac a losgodd eu dinasoedd; ac ofn Shiz a aeth trwy yr holl dir; i.e., aeth gwaedd allan trwy yr holl dir, Pwy a all sefyll o flaen byddin Shiz? Wele, y mae yn ysgubo y ddaear o'i flaen! A bu i'r bobl ddechreu ymgynnull ynghyd yn fyddinoedd, ar hyd holl wyneb y tir. Ac yr oeddynt yn ranedig, a rhan o honynt a ffodd at fyddin Shiz, a rhan o honynt a ffodd at fyddin Coriantumr. Ac mor fawr a pharhaus a fu y rhyfel, ac mor hir a fu yr olygfa o dywalltiad

gwaed a chyflafan, nes yr oedd holl wyneb y tir wedi ei oschuddio â chyrff y meirw; ac mor ffrwst a chyflym oedd y rhyfel, fel na adewid neb i gladdu y meirw, eithr hwy a elent o fod yn tywalit gwaed i dywallt gwaed, gan adael cyrff gwyr, gwagedd, a phlant yn sarnedig ar wyneb y tir, i fyned yn ysglyfaeth i bryf y cnawd; ac yr oedd eu sawyr yn myned ar hyd wyneb y tir, i.e. ar hyd holl wyneb y tir; am hyny, y bobl a flinid ddydd a nos, o herwydd eu drewdod hwynt; er hyny, ni pheidiodd Shiz ag ymlid Coriantumr, canys yr oedd efe wedi tyngu i ymddial ei hun ar Coriantumr waed ei frawd, yr hwn a laddwyd, ac yr oedd gair yr Arglwydd wedi dyfod at Ether, na chai Coriantumr syrthio trwy y cleddyf. Ac felly gwelwn i'r Arglwydd ymweled â hwynt yn nghyflawnder ei lid, ac yr oedd eu drygioni a'u ffieidd-dra hwy wedi paratoi ffordd er eu tragwyddol ddynstr. A bu i Shiz ymlid Coriantumr yn ddwyreiniol, hyd at gyffiniau glân y môr, ac yno efe a roddodd frwydr i Shiz am yspaid tri diwrnod; ac mor ddychrynlyd oedd y dynstr yn mhllith byddinoedd Shiz, fel y dechreuodd y bobl frawychu, a dechreu ffoi o flaen byddinoedd Coriantumr; a hwy a ffoisant i dir Corihor, ac a ysgubasant y trigolion o'u blaen, sef yr holl rai na ymunent â hwynt; a hwy a godasant eu pebyll yn nyffryn Corihor. A Coriantumr a gododd ei bebyll yn nyffryn Shurr. Yn awr, yr oedd dyffryn Shurr yn agos i fynydd Comner; am hyny, Coriantumr a gasglodd ei fyddinoedd ynghyd, ar fynydd Comner, ac a udganodd udgorn i fyddinoedd Shiz, er eu gwahodd allan i frwydr. A bu iddynt ddyfod allan, eithr gyrwyd hwynt drachefn; a hwy a ddaethant yr ail waith; a hwy a yrwyd drachefn yr ail waith. A bu iddynt ddyfod drachefn y drydedd waith, a'r frwydr a aeth yn dra gerwin. A bu i Shiz daraw Coriantumr nes y rhoddodd iddo amryw archollion dyfnion; a Coriantumr, oblegid colli ei waed, a lewygodd, ac a gariwyd ymaith megys pe byddai farw. Yn awr, yr oedd y golled o wyr, gwagedd, a phlant, o bob tu, yn gymmaint fel y gorchymynodd Shiz i'w bobl na ymlidient fyddinoedd Coriantumr; o ganlyniad, hwy a ddychwelasant i'w gwersyll.

A dygwyddodd pan wellhaodd Coriantumr o'i archollion, iddo ddechreu cofio y geiriau a lefarodd Ether wrtho; efe a welodd fod dwy filiwn o'i bobl ef eisoes wedi eu lladd trwy y cleddyf, ac efe a ddechreuodd dristau yn ei galon; i.e. cafodd dwy filiwn o wyr nerthol eu lladd, ac hefyd eu gwagedd a'u plant. Efe a ddechreuodd edifarhau am y drwg a wnaethai; dechreuodd gofio y geiriau a lefarwyd trwy enau yr holl brophwydi, ac efe a welodd eu bod wedi eu cyflawni, can belled, bob iot; a'i enaid a alarodd, ac a wrthododd gymmeryd ei gysuro. A bu iddo ysgrifenu epistol at Shiz, i ddymuno arno arbed y bobl, ac y rhoddai yntau y deyrnas i fyny er mwyn bywydau y bobl. A dygwyddodd pan dderbyniodd Shiz ei epistol ef, iddo yntau ysgrifenu epistol at Coriantumr, os

rhoddai efe ei hun i fyny, fel y gallai ef ei ladd â'i gleddyf ei hun, yr arbedai yntau fywydau y bobl. A bu na edifarhaodd y bobl am eu hanwiredd; a phobl Coriantumr a gyffrowyd i ddigofaint yn erbyn pobl Shiz; ac yr oedd pobl Shiz wedi eu cyffroi i ddigofaint yn erbyn pobl Coriantumr; am hyny, pobl Shiz a roddasant frwydr i bobl Coriantumr. A phan welodd Coriantumr ei fod ef ynghylch syrthio, efe a ffodd drachefn o flaen pobl Shiz. A bu iddo ddyfod hyd ddyfroedd Riplian-cum, yr hyn o'i gyfieithu yw mawr, neu mwy na'r cyfan; am hyny, pan ddaethant at y dyfroedd hyn, hwy a godasant eu pebyll; a Shiz hefyd a gododd ei bebyll gerllaw iddynt; ac o ganlyniad, dranoeth hwy a ddaethant i ryfel. A bu iddynt ymladd brwydr enbyd iawn, yn yr hon yr archollwyd Coriantumr drachefn, ac efe a lewygodd oblegid colli gwaed. A bu i fyddinoedd Coriantumr ymwasgu ar fyddinoedd Shiz, nes y gorchfygasant hwynt, ac yr achosasant iddynt i ffoi o'u blaen hwynt; a hwy a ffoisant yn ddeheuol, ac a godasant eu pebyll mewn lle yr hwn a elwid Ogath. A bu i fyddin Coriantumr godi eu pebyll wrth fynydd Ramah; a'r mynydd hwnw oedd yr hwn y cuddiodd fy nhad y cof-lyfrau i'r Arglwydd, y rhai oeddynt gyssegredig. A bu iddynt gasglu ynghyd yr holl bobl, ar hyd holl wyneb y tir, ag nad oedd wedi eu lladd, oddieithr Ether. A dygwyddodd i Ether ganfod holl weithrediadau y bobl; ac efe a welodd fod y bobl ag oeddynt dros Coriantumr, wedi ymgasglu ynghyd at fyddin Coriantumr; a'r bobl ag oeddynt dros Shiz, wedi ymgasglu ynghyd at fyddin Shiz; am hyny, hwy a fuont am yspaid pedair blynedd yn casglu y bobl ynghyd, fel y gallent gael y cyfan ag oedd ar wyneb y tir, ac fel y gallent dderbyn yr holl nerth ag oedd yn bosibl iddynt allu derbyn. A bu pan yr oeddynt oll wedi ymgasglu ynghyd, pob un at y fyddin a ewyllysiai, gyda'u gwragedd a'u plant; ac yr oedd y gwyr, y gwragedd, a'r plant wedi eu harfogi ag arfau rhyfel, a chanddynt darianau, a dwyfronegau, ac helmau, ac wedi eu dilladu yn ol dull rhyfel;—iddynt gychwyn allan y naill yn erbyn y llall, i ryfel; a hwy a ymladdasant yr holl ddiwrnod hwnw, ac ni orchfygasant. A bu pan yr oedd yn nos, eu bod yn flinedig, a hwy a aethant i'w gwersylloedd; ac ar ol iddynt fyned i'w gwersylloedd, hwy a ddechreuasant ubain ac wylofain oblegid colli lladdedigion eu pobl; ac yr oedd eu hysgrechfeydd, eu hubain, a'u wylofain mor enbyd, nes yr oedd yn rhwygo yr awyr yn ddirfawr. A bu dranoeth iddynt fyned drachefn i frwydr, a mawr ac ofnadwy oedd y dydd hwnw; er hyny, ni orchfygasant, a phan ddaeth y nos drachefn hwy a rwygent yr awyr â'u hysgrechfeydd, a'u hubain, a'u galar, oblegid colli lladdedigion eu pobl.

A bu i Coriantumr drachefn ysgrifenu epistol at Shiz, i ddymuno arno na ddeuai drachefn i frwydr, eithr am iddo gymmeryd y deyrnas, ac arbed bywydau y bobl. Eithr, wele, yr oedd ysbryd yr Arglwydd wedi darfod amryson â hwynt, ac yr

oedd satan wedi cael cyflawn awdurdod ar galonau y bobl, canys yr oeddynt wedi ymroddi i fyni i galedwch eu calonau, a dallineb eu meddyliau, fel y dyfethid hwynt; am hyny, hwy a aethant drachefn i ryfel. A bu iddynt ymladd yr holl ddiwrnod hwnw, a phan ddaeth y nos hwy a gysgent ar eu cleddyfau; a thranoeth hwy a ymladdent hyd nes yr aeth yn nos; a phan yr aeth yn nos, yr oeddynt yn feddw gan lidiawgrwydd, megys y mae dyn yn feddw gan win; a hwy a gysgent drachefn ar eu cleddyfau; a thranoeth ymladdent drachefn; a phan yr aeth yn nos, yr oeddynt oll wedi syrthio trwy y cleddyf, oddieithr deuddeg a deugain o bobl Coriantumr, a thrugain a naw o bobl Shiz. A bu iddynt gysgu ar eu cleddyfau y noson hono, a thranoeth ymladdasant drachefn, ac a ymdrechasant â'u holl nerth â'u cleddyfau, ac â'u tarianau, yr holl ddiwrnod hwnw; a phan yr aeth yn nos, yr oedd deuddeg ar hugain o bobl Shiz, a saith ar hugain o bobl Coriantumr. A bu iddynt fwyta a chysgu, ac ymbarotoi i farw dranoeth. Ac yr oeddynt hwy yn ddynion mawrion a nerthol, o ran nerth dynion. A bu iddynt ymladd am yspaid tair awr, a hwy a lewygasant oblegid colli gwaed. A dygwyddodd ar ol i wyr Coriantumr dderbyn digon o nerth, fel y gallent rodio, eu bod ynghylch ffoi am eu bywydau, eithr wele, cyfododd Shiz, a'i wyr hefyd, ac efe a dyngodd yn ei lid y laddai Coriantumr, neu ynte y trengai ef trwy y cleddyf; gan hyny, efe a'u hymliodd hwynt, a thranoeth goddiweddodd hwynt; a hwy a ymladdasant drachefn â'r cleddyf. A bu ar ol iddynt oll syrthio trwy y cleddyf, oddieithr Coriantumr a Shiz, wele, yr oedd Shiz wedi llewygu oblegid colli gwaed. A bu ar ol i Coriantumr bwysu ar ei gleddyf, fel y gorphwysodd ychydig, iddo dori ymaith ben Shiz. A dygwyddodd ar ol iddo dori ymaith ben Shiz, i Shiz gyfodi ar ei ddwyllaw a syrthio; ac ar ol iddo ymdrechhu am ei anadl, efe a fu farw. A bu i Coriantumr syrthio ar y ddaear, a myned fel pe na fyddai bywyd ynddo. A'r Arglwydd a lefarodd wrth Ether, ac a ddywedodd wrtho, Dos allan. Ac efe a aeth allan, ac a welodd fod geiriau yr Arglwydd wedi cael eu cyflawni oll; ac efe a orphenodd ei gof-lyfr (ac nid wyf fi wedi ysgrifenu y ganfed ran), ac efe a'i cuddiodd mewn modd fel y cafodd pobl Limhi afael ynddo. Yn awr, y geiriau olaf a ysgrifenydd gan Ether yw y rhai hyn:—Pa un a ewyllysia yr Arglwydd fy nghymmeryd, neu fod i mi ddyoddef ewyllys yr Arglwydd yn y cnawd, nid yw wahaniaeth, os bydd i mi fod yn gadwedig yn nheyrnas Idduw. Amen.

LLYFR MORONI.

PENNOD I.

YN awr, yr oeddwn i, Moroni, ar ol gorphen talfyru hanes pobl Jared, wedi meddwl na ysgrifennwn ychwaneg, eithr nid wyf hyd yn hyn wedi trengu; ac nid wyf yn gwneuthur fy hun yn adnabyddus i'r Lamaniaid, rhag iddynt fy nyfetha. Canys, wele, mae eu rhyfeloedd yn dra gerwin yn eu mysg eu hunain; ac o herwydd eu casineb, gosodant i farwolaeth bob Nephiad na wado y Crist. A myfi, Moroni, nis gwadaf y Crist; am hyny, yr wyf fi yn erwydro pa le bynag y gallaf, er mwyn diogelwch fy mywyd fy hun. Gan hyny, yr wyf yn ysgrifenu ychydig o bethau yn ychwaneg, yn groes fel ag yr oeddwn wedi meddwl; canys yr oeddwn wedi meddwl na ysgrifennwn ddim ychwaneg; eithr yr wyf yn ysgrifenu ychydig o bethau yn ychwaneg, fel y byddont ysgatfydd o werth i'm brodyr, y Lamaniaid, mewn rhyw ddydd dyfodol, yn ol ewyllys yr Arglwydd.

PENNOD II.

GEIRIAU Crist, y rhai a lefarodd wrth ei ddyscyblion, y deuddeg y rhai a ddewisodd, pan yr oedd yn gosod ei ddwyllaw arnynt. Ac efe a'u galwodd hwynt wrth eu henw, gan ddywedyd, Chwi a gewch alw ar y Tad yn fy enw i, mewn gweddi nerthol; ac ar ol i elwi wneuthur hyn, chwi a gewch awdurdod fel ar y sawl y gosodoch eich dwyllaw, y cewch roddi yr Ysbryd Glân; ac yn fy enw i y cewch ei roddi, canys felly y gwna fy apostolion i. Yn awr, y geiriau hyn a lefarodd Crist wrthynt yn amser ei ymddangosiad cyntaf; ac nis clywodd y dyrfa ef, eithr y dyscyblion a'i clywsant; ac ar gynnifer ag y gosodasant hwy eu dwyllaw, y syrthiodd yr Ysbryd Glân.

PENNOD III.

Y MODD ag yr oedd y dyscyblion, y rhai a elwid henuriaid yr eglwys, yn ordeinio offeiriaid a dysgawdwr. Ar ol iddynt weddio ar y Tad yn enw Crist, hwy a osodent eu dwyllaw arnynt, ac a ddywedent,—Yn enw Iesu Grist yr wyf fi yn dy ordeinio di yn offeiriad, neu (os mai dysgawdwr fydd), yr wyf fi yn dy ordeinio di yn ddysgawdwr, i bregethu edifeirwch a maddeuant pechodau trwy Iesu Grist, trwy barhad ffydd yn ei

enw hyd y diwedd. Amen. Ac yn y modd hyn yr ordeinient hwy offeiriaid a dysgawdwyr, yn ol doniau a galwedigaethau Duw tuag at ddynion; a hwy a'u hordeinient trwy allu yr Ysbryd Glân, yr hwn oedd ynddynt.

PENNOD IV.

TREFN eu henuriaid a'u hofferiaid yn gweinyddu cnawd a gwaed Crist i'r eglwys. A hwy a'u gweinyddent yn ol gorchymynion Crist; am hyny, ni a wyddom fod y drefn yn gywir; a'r henuriad neu yr offeiriad oedd yn ei weinyddu. A hwy a ymostyngent ar eu gliniau gyda'r eglwys, ac a weddient ar y Tad yn enw Crist, gan ddywedyd,—O Dduw, y Tad tragywyddol, yr ydym yn deisyf arnat yn enw dy Fab, Iesu Grist, i fendithio a santeiddio y bara hwn i eneidiau pawb a gyfranogont o hono, fel y byddo iddynt ei fwyta mewn coffadwriaeth am gorff dy Fab, a thystio wrthyt ti, O Dduw, y Tad tragywyddol, eu bod yn ewyllysgar i gymmeryd arnynt enw dy Fab, a chofio am dano a chadw ei orchymynion a roddodd efe iddynt, fel y byddo iddynt yn wastad gael ei ysbryd ef i fod gyda hwynt. Amen.

PENNOD V.

Y DREFN i weinyddu y gwin. Wele, hwy a gymmerent y cwpan, ac a ddywedent,—O Dduw, y Tad tragywyddol, yr ydym yn deisyf arnat yn enw dy Fab, Iesu Grist, i fendithio a santeiddio y gwin hwn i eneidiau pawb a yfant o hono, fel y byddo iddynt ei wneuthur mewn coffadwriaeth am waed dy Fab, yr hwn a dywalltwyd drostynt hwy; fel y byddo iddynt dystiolaethu i ti, O Dduw, y Tad tragywyddol, eu bod yn wastad yn ei gofio ef, a chael ei ysbryd i fod gyda hwynt. Amen.

PENNOD VI.

Ac yn awr, yr wyf yn llefaru ynghylch bedydd. Wele, yr oedd henuriaid, offeiriaid, a dysgawdwyr yn cael eu bedyddio; ac nid oeddynt yn cael eu bedyddio, oni ddygent allan ffrwyth addas eu bod yn deilwng o hono; ac ni dderbynient neb i fedydd, oni ddeuent allan gyda chalon ddrylliog ac ysbryd edfeiriol, a thystiolaethu wrth yr eglwys eu bod yn gwir edifarhau am eu holl bechodau. Ac ni dderbynid neb i fedydd, oni chymmerent arnynt enw Crist, gan fod yn benderfynol i'w wasanaethu ef hyd y diwedd. Ac ar ol iddynt gael eu derbyn i fedydd, a'u cyfnewid a'u glanhau trwy allu yr Ysbryd

Glân, hwy a gyfrifid yn mhlith pobl eglwys Crist, a chymmerid eu henwau, fel y cofid ac y meithrinid hwynt trwy air Duw, i'w cadw hwynt yn y ffordd uniawn, gan eu cadw yn wastadol yn wyladwrs i weddio, gan ymddiried yn unig ar haeddiant Crist, yr hwn oedd awdwr a pherffeithydd eu ffydd. Ac yr oedd yr eglwys yn ymgysfurfod yn fynych, i ymptydio a gweddio, ac i ymddyddan â'r naill y llall ynghylch lleshad eu heneidiau; a hwy a ymgysfurfydent yn fynych i gyfranogi o fara a gwin, er cof am yr Arglwydd Iesu; ac yr oeddynt yn fanwl i edrych na fyddai dim anwiredd yn eu plith; a phwy bynag a gefid yn gweithredu anwiredd, a thri tyst o'r eglwys yn eu condemnio hwy gerbron yr henuriaid, os na edifarhaent a chyffesu, eu henwau a gaent eu dileu, ac ni chyfrifid hwynt yn mhlith pobl Crist; eithr can fynyched ag yr edifarhaent, a cheisio maddeuant, gyda gwir fwriad, hwy a faddeuid. Ac yr oedd eu cyfarfodydd yn cael eu llywodraethu gan yr eglwys, yn ol trefn gweithrediadau yr ysbyrd, a thrwy allu yr Ysbyrd Glân; canys megys ag yr oedd gallu yr Ysbyrd Glân yn eu harwain hwynt pa un ai i bregethu, neu gynghori, neu weddio, neu ddeisyf, neu ganu, felly yr oedd yn cael ei wneuthur.

PENNOD VII.

Ac yn awr, yr wyf fi, Moroni, yn ysgrifenu yehydig o eiriau fy nhad Mormon, y rhai a lefarodd efe ynghylch ffydd, gobaith, a chariad; canys yn y modd hyn y llefarodd efe wrth y bobl, pan yr oedd yn eu dysgu hwynt yn y synagog ag oeddynt wedi adeiladu yn le at addoli. Ac yn awr, yr wyf fi, Mormon, yn llefaru wrthyhych chi, fy anwyl frodyr; a thrwy râs Duw, y Tad, a'n Harglwydd Iesu Grist, a'i ewyllys santaidd ef, oblegid rhodd ei alwedigaeth i mi, y caniateir i mi lefaru wrthyhych yr amser hwn; am hyny, mi a ewyllysiwn lefaru wrthyhych chi y rhai ydych o'r eglwys, ac yn ganlynwyr heddychlawn Crist, ac wedi derbyn gobaith digonol, trwy yr hwn y gellwch fyned i mewn i orphwysfa yr Arglwydd, o'r amser hwn allan, hyd nes y cewch orphwys gydag ef yn y nefoedd. Ac yn awr, fy mrodyr, yr wyf yn barnu y pethau hyn am danoch chi o herwydd eich rhodiad heddychlawn gyda phlant dynion; canys yr wyf yn cofio gair yr Arglwydd, yr hwn a ddywed, Wrth eu gweithredoedd yr adnabyddwch hwynt; canys os yw eu gweithredoedd yn dda, yna y maent hwythau yn dda hefyd. Canys wele, y mae Duw wedi dywedyd, Dyn yr hwn sydd yn ddrwg nis gall wneuthur yr hyn sydd yn dda; canys os offrymarodd neu weddio ar Dduw, os na wna hyny gyda gwir fwriad, nid yw o ddim lleshad iddo. Canys wele, nis cyfrifir ef iddo yn gyfiawnder. Canys wele, os bydd dyn sydd yn ddrwg, yn rhoddi rhodd, y mae yn ei wneuthur dan rwgnach; am hyn, a,

cyfrifir iddo megys pe byddai wedi cadw y rhodd; o ganlyniad, efe a gyfrifir yn ddrwg gerbron Duw. Ac yn gyffelyb hefyd y cyfrifir yn ddrwg i ddyn, os gweddia, ac nid o wir friadiad calon; ie, ac nid yw yn lleshau dim iddo; canys nid yw Duw yn derbyn y cyfryw; am hyny, dyn ag sydd yn ddrwg, nis gall wneuthur yr hyn sydd yn dda; ac ni rydd efe rodd dda. Canys wele, nis gall ffynnon chwerw ddwyn allan ddwfr da; ac nis gall ffynnon dda ddwyn allan ddwfr chwerw; am hyny, nis gall dyn sydd yn was i'r diafol, ganlyn Crist; ac os canlyna Grist, nis gall fod yn was i'r diafol. Am hyny, pob peth da sydd yn dyfod oddiwrth Dduw; a'r hyn sydd yn ddrwg, oddiwrth y diafol y mae yn dyfod; canys y mae'r diafol yn elyn i Dduw, ac yn ymladd yn ei erbyn ef yn wastadol, ac yn gwahodd ac yn denu i bechod, ac i wneuthur yr hyn sydd yn ddrwg yn barhaus. Eithr wele, y mae yr hyn sydd o Dduw, yn gwahodd ac yn cymhell i wneuthur da yn wastadol; am hyny, y mae pob peth sydd yn gwahodd ac yn cymhell i wneuthur da, ac i garu Duw, a'i wasanaethu, wedi ei ysbrydoli gan Duw. Am hyny, gochelwch, fy anwyl frodyr, na farnoch yr hyn sydd ddrwg, o Dduw, neu yr hyn sydd dda ac o Dduw, o'r diafol. Canys wele, fy mrodyr, rhoddir i chwi farnu, fel yr adwaenoch dda oddiwrth ddrwg; ac y mae'r ffordd i farnu mor eglur, fel y galloch wybod â gwybodaeth berffaith, megys yr adwaenir y goleudddydd oddiwrth y dywell nos. Canys wele, y mae ysbryd Crist yn cael ei roddi i bob dyn, fel yr adwaenont y da oddiwrth y drwg; am hyny, yr wyf yn dangos i chwi y ffordd i farnu; canys y mae pob peth ag sydd yn aenog i wneuthur da, ac yn perswadio i gredu yn Nghrist, yn cael ei ddanfôn allan trwy allu a dawn Crist; am hyny, chwi a ellwch wybod â gwybodaeth berffaith ei fod o Dduw; eithr pa beth bynag sydd yn perswadio dynion i wneuthur drwg, a pheidio credu yn Nghrist, a'i wadu, a pheidio gwasanaethu Duw, yna chwi a ellwch wybod â gwybodaeth berffaith ei fod o'r diafol, canys yn y modd hyn y mae y diafol yn gweithredu, oblegid nid yw yn perswadio neb i wneuthur da, nac ydyw ddim un; nac ychwaith ei angylion, nac ychwaith y rhai sydd yn ymddarostwng iddo.

Ac yn awr, fy mrodyr, gan weled eich bod yn adwaen y goluni wrth yr hwn y gellwch farnu, yr hwn oleuni yw goleuni Crist, edrychwch na farnoch ar gam; canys â'r cyfryw farn y barnoch chwi, y bernir chwithau hefyd. Am hyny, yr wyf yn deisyf arnoch, frodyr, am i chwi chwilio yn ddiwyd yn ngoleuni Crist, fel yr adwaenoch dda oddiwrth ddrwg; ac os bydd i chwi ddal gafael yn mhob peth da, a pheidio ei gondemnio, yn ddiau chwi a fyddwch yn blant i Grist. Ac yn awr, frodyr, pa fodd y mae yn bosibl y gallwch ddal gafael ar bob peth da? Ac yn awr, yr wyf yn dyfod at y ffydd hono, am yr hon y dywedais y llefarwn; ac mi a fynegaf i chwi y ffordd trwy yr hon y gellwch ddal gafael ar bob peth da. Canys wele, Duw, gan wybod

pob peth, gan fod o dragywyddoldeb i dragywyddoldeb, wele, efe a anfonodd angylion i weinyddu i blant dynion, i egluro iddynt ynghylch dyfodiad Crist; ac y deuai yn Nghrist bob peth da. A Duw hefyd a lefarodd wrth brophwydi, trwy ei enau ei hun, y deuai Crist. Ac wele, mewn amryw ffyrdd yr eglurodd efe i blant dynion bethau ag oeddynt yn dda; a phob peth ag sydd yn dda, sydd yn dyfod oddiwrth Grist; pe angen, buasai dynion yn syrthiedig, ac nis gallai un peth da ddyfod atynt. Am hyny, trwy weinidogaeth angylion, a thrwy bob gair a ddaeth allan o enau Duw, y dechreuodd dynion weithredu ffydd yn Nghrist; ac felly trwy ffydd, hwy a ymafaelent mewn pob peth da; ac felly yr oedd hyd ddyfodiad Crist. Ac wedi ei ddyfod ef, achubid dynion hefyd trwy ffydd yn ei enw; a thrwy ffydd, hwy a ddaethant yn feibion i Dduw. Ac fel mai byw Crist, efe a lefarodd y geiriau hyn wrth ein tadau, gan ddywedyd, Pa beth bynag a ofynoch i'r Tad yn fy enw i, ag sydd dda, mewn ffydd, gan gredu y derbyniwch, wele, efe a fydd i chwi. Am hyny, fy anwyl frodyr, a ddarfyddodd gwyrthiau, oblegid fod Crist wedi esgyn i'r nef, ac eistedd i lawr ar ddecheulaw Duw, i hawlio gan y Tad ei iawnderau o drugaredd ag sydd ganddo tuag at blant dynion; canys efe a atebodd ofynion y gyfraith, ac a hawliodd yr holl rai ag sydd a ffydd ynddo ef, a'r rhai sydd a ffydd ynddo ef, a ymlynant wrth bob peth da; am hyny, y mae efe yn dadleu achos plant dynion, ac y mae yn trigo yn dragywyddol yn y nefoedd. Ac oblegid ei fod wedi gwneuthur hyn, fy anwyl frodyr, a ydyw gwyrthiau wedi dar fod? Wele, yr wyf yn dywedyd wrthy ch, nac ydynt; ac nid yw angylion wedi dar fod gweinyddu i blant dynion. Canys wele, y maent hwy yn ddarostyngedig iddo ef, i weinyddu yn ol gair ei orchymyn, gan ddangos eu hunain i'r rhai sydd o ffydd gref a meddwl diysgog, yn mhob ffurf o dduwioldeb. A swydd eu gweinidogaeth yw, galw dynion i edifeirwch, a chyflawni a gwneuthur gwaith cyfammedau y Tad, y rhai a wnaeth efe â phlant dynion, a pharotai y ffordd yn mhlith plant dynion, trwy draethu gair Crist i lestri ethol-edig yr Arglwydd, fel y dygont dystiolaeth am dano ef; a thrwy wneuthur felly, y mae yr Arglwydd Dduw yn parotai y ffordd fel y gallo y gweddill o ddynion gael ffydd yn Nghrist, fel y caffo yr Ysbryd Glân le yn eu calonau, yn ol ei allu; ac yn y modd hyn y mae'r Tad yn dwyn oddiamgylch y cyfammedau y rhai a wnaeth efe â phlant dynion. Ac y mae Crist wedi dywedyd, Os bydd genych ffydd ynof fi, chwi a gewch allu i wneuthur pa beth bynag ag sydd yn fuddiol ynof fi. Ac y mae efe wedi dywedyd, Edifarhewch, chwi holl derfynau y ddaear, a deuwech ataf fi, a bedyddier chwi yn fy enw, a boed genych ffydd ynof fi, fel y byddoch gadwedig.

Ac yn awr, fy anwyl frodyr, os yw yn dygwydd fod y pethau hyn yn wir, y rhai a lefarais wrthy ch, a Duw a ddengys i chwi gyda gallu a gogoniant mawr yn y dydd diweddaf, eu bod yn

wir; ac os ydynt yn wir, a ydyw dydd y gwyrthiau wedi darfod; neu a yw angylion wedi peidio ymddangos i blant dynion? —neu a yw efe wedi cadw gallu yr Ysbryd Glân oddiwrthynt? neu a wna efe hyny, cyhyd ag y parhao amser, neu y safo y ddaear, neu y byddo un dyn ar ei gwyneb i gael ei achub? Wele, yr wyf yn dywedyd wrthych, na wna, canys trwy ffydd y cyflawnir gwyrthiau; a thrwy ffydd y mae angylion yn ymddangos ac yn gweinyddu i ddynion; am hyny, os yw y pethau hyn wedi darfod, gwae blant dynion, canys yr achos yw anghrediniaeth, ac y mae'r cyfan yn ofer; canys ni all neb gael ei achub, yn ol geiriau Crist, oddieithr fod ganddynt ffydd yn ei enw; am hyny, os yw y pethau hyn wedi darfod, yna y mae ffydd wedi darfod hefyd; ac y mae sefyllfa dyn yn ofnadwy; canys y mae merys pe na byddai prynedigaeith wedi ei gwneuthur. Eithr wele, fy anwyl frodyr, yr wyf yn barnu pethau gwell am danoch chwi, canys yr wyf yn barnu fod ffydd genych chwi yn Nghrist, oblegid eich llarieidd-dra: canys os nad oes ffydd genych chwi ynddo, yna nid ydych yn addas i gael eich cyfrif yn mhlith pobl ei eglwys. A thrachefn, fy anwyl frodyr, mi a fynwn lefaru wrthych ynghylch gobaith. Pa fodd y gellwch gyrhaeddyd ffydd, oddieithr fod genych oibaith? A pha beth a obeithiwech am dano? Wele, yr wyf yn dywedyd wrthych, y bydd i chwi gael gobaith trwy iawn Crist a gallu ei adgyfodiad, i gael eich hadgyfodi i fywyd tragywyddol; a hyn oblegid eich ffydd ynddo ef yn ol yr addewid; am hyny, os bydd gan ddyn ffydd, anghenrhaid yw fod ganddo oibaith; canys heb ffydd nis gall fod dim gobaith. A thrachefn, yr wyf yn dywedyd wrthych, nas gall ef gael ffydd a gobaith, oddieithr ei fod yn addfwyn a gostyngedig o galon; pe amgen, byddai ei ffydd a'i oibaith yn ofer, canys nid oes neb yn gymmeradwy gerbron Duw, oddieithr yr addfwyn a'r gostyngedig o galon; ac os bydd dyn yn addfwyn a gostyngedig o galon; ac yn cyffesu trwy allu yr Ysbryd Glân, mai Iesu yw y Crist, mae yn anghenrhaid fod ganddo gariad; canys os na fydd ganddo gariad, nid yw ddim; am hyny, mae yn anghenrhaid fod ganddo gariad. Ac y mae cariad yn hir-ymaros, ac yn gymmwynasgar, ac nid yw yn cennyddu, ac nid yw yn ymchwyddo, nac yn ceisio yr eiddo ei hun, ni chythruddir, ni feddlwl ddrwg, ac nid yw lawen am anghyflawnder, eithr yn cydlawenhau â'r gwirionedd; y mae yn dyoddef pob dim, yn credu pob dim, yn gobeithio pob dim, ac yn ymaros â phob dim: am hyny, fy anwyl frodyr, os nad oes genych gariad nid ydych ddim, canys cariad byth ni chwmp ymaith. Am hyny, glynwch wrth gariad, yr hwn yw y mwyaf o'r cyfan, canys pob peth arall a ddarfyddant; eithr cariad sydd eiddo Crist, ac y mae yn parhau byth; a phwy bynag a geir yn feddiannol arno yn y dydd diweddaf, a fydd yn dda arnynt. Am hyny, fy anwyl frodyr, gweddiwech ar y Tad gyda holl egni calon, fel y llanwer chwi â'r cariad hwn ag a roddodd efe i bawb ag ydynt yn wir ganlynwyr ei Fab, Iesu

Grist, fel y deuoch yn feibion i Dduw, fel pan ymddangoso efe, y byddom debyg iddo; canys ni a gawn ei weled ef megys ag y mae, fel y meddom y gobaith hwn, y purir ni, megys y mae yntau yn bur. Amen.

PENNOD VIII.

EPISTOL o eiddo fy nhad Mormon, wedi ei ysgrifenu ataf fi, Moroni; ac ysgrifenydd ef ataf yn fuan ar ol fy ngalw i'r weinidogaeth. Ac yn y modd hyn yr ysgrifennodd ataf, gan ddywedyd, Fy anwyl fab Moroni, yr wyf yn gorfoleddu yn fawr fod dy Arglwydd Iesu Grist wedi gofalu am danat, ac wedi dy alw i'w weinidogaeth, ac at ei waith santaidd. Yr wyf yn cofio am danat ti yn wastadol yn fy ngweddian, gan ddeisyf yn barhaus ar Dduw y Tad, yn enw ei blentyn santaidd Iesu, am iddo ef, o'i anfeidrol ddaioni a'i rās, dy gadw trwy barhad ffydd yn ei enw hyd y diwedd.

Ac yn awr, fy mab, yr wyf yn llefaru wrthyt ynghylch yr hyn ag sydd yn fy mlino i yn fawr; canys y mae yn flin genyf fod dadleuon yn cyfodi yn eich plith. Canys os wyf fi wedi clywed y gwirionedd, y mae dadleuon wedi bod yn eich plith chwi ynghylch bedyddio eich plant bychain. Ac yn awr, fy mab, mi a fynwn i ti lafurio yn ddyfal, fel y symuder y cyfeiliornad gwrthun hwn o'ch plith; canys i'r dyben yma yr ysgrifennai yr epistol hwn. Canys yn uniongyrchol wedi i mi glywed y pethau hyn gyda thi, mi a ymfynais â'r Arglwydd ynghylch y mater. A gair yr Arglwydd a ddaeth ataf trwy allu yr Ysbryd Glân, gan ddywedyd, Gwrandaw ar eiriau Crist, dy Waredwr, dy Arglwydd, a'th Dduw. Wele, ni ddaethym i i'r byd i alw y rhai cyfiawn, eithr pechaduriaid i edifeirwch; ni raid i'r rhai iach wrth feddyg, ond i'r rhai cleifion; am hyny, y mae plant bychain yn iach, canys nid ydynt yn abl i gyflawni pechod; o ganlyniad, melldith Adda a gymmerwyd oddiwrthynt ynof fi, fel nad oes ganddi awdurdod arnynt; ac y mae cyfraith yr enwaediad wedi ei diddymu ynof fi. Ac yn y modd hyn yr eglurodd yr Ysbryd Glân air Duw i mi; am hyny, fy anwyl fab, mi a wn mai gwawd ofnadwy gerbron Duw, yw i chwi fedyddio plant bychain. Wele, yr wyf yn dywedyd wrthy, y peth hyn a ddysgwch chwi, edifeirwch a bedydd i'r rhai hyny ag ydynt yn gyfrifol ac yn alluog i gyflawni pechod; ie, dysgwch rieni fod yn rhaid iddynt edifarhau a chael eu bedyddio, ac ymostwng megys eu plant bychain, a hwy a achubir oll gyda'u plant bychain; ac nid oes ar eu plant bychain eisieu edifeirwch, na bedydd. Wele, bedydd sydd i edifeirwch i gyflawniad y gorchymynion er maddeuant pechodau. Eithr y mae plant bychain yn fyw yn Nghrist, ie, er seiliad y byd; pe nid felly, buasai Duw yn Dduw pleidiol, ac hefyd yn Dduw cyfnewidiol, ac yn dderbyniwr

wyneb; canys pa gynnifer o blant bychain sydd wedi marw heb fedydd. Am hyny, os na allai plant bychain gael eu hachub heb fedydd, mae yn rhaid eu bod wedi myned i uffern ddiddarfod. Wele, meddaf wrthyech, mae yr hwn sydd yn tybied fod ar blant bychain eisieu bedydd, mewn bustl chwerwder, ac mewn rhwymau anwiredd; canys nid oes ganddo ffydd, gobaith, na chariad; am hyny, pe cai efe ei dori ymaith tra yn meddwl hyny, rhaid fuasai ei fyned i lawr i uffern. Canys erchyll yw y drygioni o feddwl fod Duw yn achub un plentyn o herwydd bedydd, a bod rhaid i'r llall drengu o herwydd na chafodd fedydd. Gwae y sawl a wydroant ffyrdd yr Arglwydd yu y modd hyn, canys hwy a gânt drengu, os na edifarhant. Wele, yr wyf fi yn llefaru gydag eofndra, gan fod genyf awdurdod oddiwrth Dduw; ac nid wyf yn ofni pa beth a wnel dyn; canys y mae perffaith gariad yn bwrw allan bob ofn; ac yr wyf fi wedi fy llenwi o gariad, yr hwn sydd gariad tragywyddol; am hyny, y mae pob plant yn gyffelyb i mi; o ganlyniad yr wyf fi yn caru plant bychain â chariad perffaith; ac y maent hwy oll yn gyffelyb, ac yn gyfranogion o iachawdwriaeth. Canys mi a wn nad yw Duw yn Dduw pleidiol, nac ychwaith yn fôd cyfnewidiol; eithr y mae efe yn anghyfnewidiol o bob tragywyddoldeb i bob tragywyddoldeb. Nis gall plant bychain edifarhau; am hyny, y mae yn ddrygioni erchyll i wadu pur drugareddau Duw tuag atynt, canys y maent oll yn fyw ynddo ef o herwydd ei drugaredd. A'r hwn a ddywed fod ar blant bychain anghen bedydd, sydd yn gwadu trugareddau Crist, ac yn dirmygu ei iawn ef a gallu ei achubiaeth. Gwae y cyfryw, canys y maent yn euog o farwolaeth, uffern, a phoenedigaeth ddiddiwedd. Yr wyf yn ei lefaru yn eofn, y mae Duw wedi gorchymyn i mi. Gwrandewch arnynt ac ystyriwch, neu ynte hwy a safant yn eich erbyn chwi wrth orseddfaine Crist. Canys wele, y mae pob plant bychain yn fyw yn Nghrist, ac hefyd yr holl rai ag ydynt heb y gyfraith. Canys y mae gallu y brynedigaeth yn dyfod ar yr holl rai nad oes ganddynt gyfraith; am hyny, yr hwn na chondemniwyd, neu yr hwn nad yw dan gondemniad, nis gall edifarhau; ac i'r cyfryw nid yw bedydd yn lleshau dim. Eithr y mae yn watwar gerbron Duw, yn gwadu trugareddau Crist, a gallu ei ysbryd santaidd, ac yn gosod ymddiried mewn gweithredoedd meirwon. Wele, fy mab, ni ddylai y peth hyn fod; canys edifeirwch sydd iddynt hwy ag ydynt dan gondemniad a than felldith cyfraith doredig. A ffrwythau cyntaf edifeirwch yw bedydd; ac y mae bedydd yn dyfod trwy ffydd, hyd at gyflawni y gorchymynion; ac y mae cyflawni y gorchymynion yn dwyn maddeuant pechodau; ac y mae maddeuant pechodau yn dwyn addfwynder, a gostyngeddwrwydd calon, ac o herwydd addfwynder a gostyngeddwrwydd calon, y mae yn dyfod ymweliad yr Ysbryd Glân, yr hwn ddyddanydd sydd yn llenwi o obaith a pherffaith gariad, yr hwn gariad sydd yn parhau trwy

ddyfalwch mewn gweddi, hyd nes delo y diwedd, pan y caiff yr holl saint drigo gyda Duw. Wele, fy mab, mi a ysgrifenasf atat drachefn, os nad âf allan yn fuan yn erbyn y Lamaniaid. Wele, y mae balchder y genedl hon, neu bobl y Nephiaid, wedi profi yn ddinystyr iddynt, os na edifarhant. Gweddia dröstynt, fy mab, fel y delo edifeirwch iddynt. Eithr, wele, yr wyf yn ofni rhag fod yr ysbryd wedi darfod amryson â hwynt; ac yn y rhan hon o'r tir y maent hefyd yn ceisio darostwng pob gallu ac awdurdod, ag sydd yn dyfod eddiwrth Dduw; ac y maent yn gwadu yr Ysbryd Glân. Ac ar ol gwrthod gwybod-aeth mor fawr, fy mab, y mae rhaid y trengant ar fyrder, hyd at gyflawni y prophwydoliaethau y rhai a lefarwyd gan y prophwydi, yn gystal â geiriau yr Iachawdwr ei hun. Ffarwel, fy mab, hyd nes yr ysgrifenasf atat, neu y cyfarfyddaf â thi drachefn. Amen.

PENNOD IX.

Ail Epistol Mormon at ei Fab Moroni.

Fr anwyl fab, yr wyf yn ysgrifenu atat drachefn, fel y gwypot fy mod i etto yn fyw; eithr yr wyf yn ysgrifenu yr hyn ag sydd rywfaint yn offidus. Canys wele, yr wyf wedi cael brwydr enbyd â'r Lamaniaid, yn yr hon ni orchfygasom ni; ac y mae Archeantus wedi syrthio trwy y cleddyf, ac hefyd Luram ac Emron; iê, ac yr ydym wedi colli nifer fawr o'n gwyr dewisol. Ac yn awr, wele, fy mab, ofnwyf rhag y bydd i'r Lamaniaid ddyfetha y bobl hyn, canys nid ydynt yn edifarhau, ac y mae satan yn eu cyffroi hwynt i ddigofaint yn wastadol, y naill yn erbyn y llall. Wele, yr wyf fi yn llafurio gyda hwynt yn barhaus; a phan yr wyf yn llefaru gair Duw gyda llymdra, y maent yn crynu ac yn digio wrthyf; a phan na arferwyf lymdra, hwy a galedant eu calonau yn ei erbyn: am hyny, ofnwyf rhag fod ysbryd yr Arglwydd wedi darfod amryson â hwynt. Canys y maent yn digio mor enbyd, nes yr ymddengys i mi nad oes ynddynt ofn marwolaeth; ac y maent wedi colli eu cariad, y naill tuag at y llall; ac y maent yn sychedu ana waed ac ymddial yn barhaus. Ac yn awr, fy anwyl fab, er eu holl galedwch, bydded i ni lafurio yn ddyfal; canys pe peidiem lafurio, ni a ddygid dan gondemniad; o herwydd y mae genym waith i'w gyflawni tra yn y tabernacl hwn o glai, fel y gorchfygom elyn pob cyfiawnder, a gorphwys ein heneidiau yn nheyrnas Dduw.

Ac yn awr, yr wyf yn ysgrifenu rhywfaint ynghylch dyodd-efiadau y bobl hyn. Canys yn ol yr hysbysiaeth a dderbyniais oddiwrth Amoron, wele, mae gan y Lamaniaid lawer o garch-arorion, y rhai a gymmerasant o dwr Sherrizah; ac yr oedd ganddynt wyr, gwragedd, a phlant. A gwyr priod a thadau y

gwragedd a'r plant hyny a laddasant; ac ymborthant y gwragedd â chnawd eu gwyr, a'r plant a chnawd eu tadau, ac ni roddant iddynt ddim dwfr, ond rhyw ychydig. Ac er y ffeidd-dra mawr hwn o eiddo y Lamaniaid, nid yw yn fwy nag eiddo pobl ein hunain yn Moriantum. Oblegid, wele, llawer o ferched y Lamaniaid a gymmerasant hwy yn garcharorion; ac ar ol eu hamddifadu o'r hyn oedd fwyaf anwyl a gwerthfawr uwchlaw pob peth, yr hyn yw diweirdeb a rhinwedd; ac ar ol iddynt wneyd hyny, lladdasant hwynt yn y modd mwyaf creulawn, gan boenydio eu cyrff hyd farw; ac ar ol iddynt wneyd felly, llarpiant eu cnawd fel creaduriaid gwylltion, o herwydd caledwch eu calonau; a gwnant hyny fel arwydd o wroldeb. O, fy anwyl fab, pa fodd y gall pobl fel y rhai hyn, ag sydd heb war-eiddiad—(ac ond ychydig flynyddau sydd er pan oeddynt yn bobl foesol ac hyfrydol)—ond, O, fy mab, pa fodd y gall pobl fel hyn, y rhai a ymhyfydant mewn cymmaint o ffeidd-dra—pa fodd y gallwn ddysgwyl yr ettyl Duw ei law mewn barn yn ein herbyn? Wele, mae fy nghalon yn cyhoeddi gwae uwchben y bobl hyn. Tyred allan mewn barn, O Dduw, a chuddia eu pechodau, a'u drygioni, a'u ffeidd dra oddiwrth dy wyneb. A thrachefn, fy mab, y mae llawer o wragedd gweddwon a'u merched yn aros yn Sherriah; a'r gyfran hono o'r lluniaeth na chymmerodd y Lamaniaid ymaith, wele, cymmerwyd hi ymaith gan fyddin Zenephi, ac a'u gadawsant hwythau i gwydro i ba le bynag y gallent am ymborth; ac y mae llawer o hen wragedd yn llewygu ar y ffordd ac yn marw. Ac y mae y fyddin sydd gyda mi yn wan; ac y mae byddinoedd y Lamaniaid rhwng Sherriah a minnau; ac y mae cynnifer ag sydd wedi ffoi at fyddin Aaron, wedi syrthio yn ysglyfaeth i'w creulondeb erchyll. O lygredigaeth fy mhobl! y maent heb drefn ac heb drugaredd. Wele, nid wyf fi ond dyn, ac nid oes genyf ond nerth dyn, ac nis gallaf yn hwy ddirgymhell fy nghorchymynion; ac y maent hwythau wedi ymgryfhau yn eu gwyrdrawsedd; ac y maent yr un mor greulawn, heb arbed neb, hen nac ieuanc; ac y maent yn ymhyfydu yn mhob peth ond yn yr hyn sydd dda; ac y mae dyoddefiadau ein gwragedd a'n plant ar hyd holl wyneb y tir hwn, tu hwnt i bob peth; i'e, nis gall tafod eu traethu, ac nis gellir eu hysgrifenu. Ac yn awr, fy mab, nid wyf yn ymhelaethu yn hwy ar yr olygfa ddychrynlyd hon. Wele, ti a adwaenost ddrygioni y bobl hyn; ti a wyddost eu bod yn ddiogwyddor ac yn ddideimlad; ac y mae eu drygioni yn fwy nag eiddo y Lamaniaid. Wele, fy mab, nis gallaf fi eu gorchymyn hwynt i Dduw, rhag iddo fy nharaw. Eithr wele, fy mab, yr wyf yn dy orchymyn di i Dduw, ac yr wyf yn hyderu yn Nghrist y byddi yn gadwedig; ac yr wyf yn gweddio ar Dduw y bydd iddo arbed dy fywyd, i weled dychweliad ei bobl ato, neu eu llwyr ddinystri; canys mi a wn y rhaid iddynt drengu, oddieithr iddynt edifarhau a dychwelyd ato ef; ac os trengant, cyffelyb fyddant i'r Jarediaid, o herwydd

penderfynolrwydd eu calon, yn ymgeisio am waed ac ymddial. Ac os dygwydda y trengant, ni a wyddom fod llawer o'n brodyr wedi ymneillduo at y Lamanïaid, a llawer yn ychwaneg hefyd a ymneillduant atynt etto; am hyny, ysgrifena ryw ychydig o bethau, os arbedir di; a myfi a drengaf ac nis gwelaf di; eithr yr wyf yn hyderu cael dy weled yn fuan; canys y mae genyf gof-lyfrau cyssegredig ag wyf yn ewyllysio eu cyflwyno i ti. Fy mab, bydd ffyddlawn yn Nghrist; ac na fydded i'r pethau a ysgrifenaist dy ofidio, a'th orlwytho i farwolaeth, eithr dyrchafed Crist ti i fyny, a bydded i'w ddyoddefiadau a'i farwolaeth ef, ac ymddangosiad ei gorff i'n tadau, a'i drugaredd a'i hir-ymaros, a gobaith ei ogoniant, a bywyd tragwydddol, aros yn dy feddwl yn dragywydd. A boed i râs Duw y Tad, yr hwn sydd â'i orsedd yn ddyrchafedig yn y nefoedd; a'n Harglwydd Iesu Grist, yr hwn sydd yn eistedd ar ddeheulaw ei allu, hyd nes y darostynger pob peth iddo, drigo a bod gyda chwi yn dragywydd. Amen.

PENNOD X.

Yn awr, yr wyf fi, Moroni, yn ysgrifenu rhyw gymmaint megys y gwelwyf yn dda yn fy ngolwg; ac yr wyf yn ysgrifenu at fy mrodyr, y Lamanïaid; ac mi a fynwn iddynt wybod fod mwy na phedwar cant ac ugain o flynyddau wedi myned heibio oddiar yr arwydd a roddwyd o ddyfodiad Crist. Ac yr wyf fi yn selio i fyny y cof-ysgrifau hyn, ar ol i mi ysgrifenu ychydig o eiriau mewn ffordd o gynghor i chwi. Wele, mi a'ch cynghorwn chwi, pan fydd i chwi ddarllen y pethau hyn, os bydd yn ddoethineb yn Nuw fod i chwi eu darllen, ar gofio o honoch pa mor drugarog y bu yr Arglwydd tuag at blant dynion, er creadigaeth Adda, i lawr hyd yr amser y cewch dderbyn y pethau hyn, a dwys-ystyried hyny yn eich calonau. A phan y cewch dderbyn y pethau hyn, mi a'ch annogwn chwi i ofyn i Dduw, y Tad tragwyddol, yn enw Crist, os nad yw y pethau hyn yn wir; ac os bydd i chwi ofyn gyda chalon gywir, mewn gwir fwriad, gan feddu ffydd yn Nghrist, efe a eglura y gwirionedd o honynt i chwi, trwy allu yr Ysbryd Glân; a thrwy allu yr Ysbryd Glân chwi a ellwch wybod gwirionedd pob peth. Ac y mae pa beth bynag ag sydd yn dda, yn gyfiawn a chywir; am hyny, nid oes dim ag sydd yn dda yn gwadu y Crist, eithr yn cydnabod ei fod. A chwi a ellwch wybod ei fod, trwy allu yr Ysbryd Glân; am hyny, mi a'ch cynghorwn chwi, na wadoch allu Duw; canys y mae efe yn gweithredu trwy allu, yn ol ffydd plant dynion, yr un fath heddyw, ac y fory, ac yn dragywydd. A thrachefn, mi a'ch cynghorwn chwi, fy mrodyr, na wadoch doniau Duw, canys y maent yn llawer; ac y maent yn deillio oddiwrth yr un Duw. Ac y mae y doniau hyn yn cael eu cyfranu mewn gwahanol ffyrdd; eithr yr un

yw Duw, yr hwn sydd yn gweithredu pob peth yn mhawb; a hwy a roddir trwy eglurhad ysbryd Duw i ddynion, er eu lleshad. Canys wele, i un, trwy ysbryd Duw, y rhoddir i ddysgu ymadrodd doethineb; ac i arall, i ddysgu ymadrodd gwybodaeth, trwy yr un ysbryd; ac i arall ddirfawr ffydd; ac i arall ddoniau iachâu, trwy yr un ysbryd. A thrachefn, i arall, fel y cyflawno wyrthiau nerthol; a thrachefn, i arall, fel y prophwydo ynghylch pob peth; a thrachefn, i arall, i weled angylion ac ysbrydion gwasanaethgar; a thrachefn, i arall, pob math o dafodau; a thrachefn, i arall, gyfieithad ieithoedd ac amryw dafodau. Ac y mae yr holl roddion hyn yn dyfod trwy ysbryd Crist; ac y maent yn dyfod i bob dyn ar wahan, megys y mae yn ewyllysio. Ac mi a'ch annogwn chwi, fy anwyl frodyr, i gofio fod pob rhodd dda yn dyfod oddiwrth Grist. Ac mi a'ch annogwn chwi, fy anwyl frodyr, i gofio mai yr un yw efe ddoe, heddyw, ac yn dragywydd, ac na fydd i'r holl ddoniau hyn y llefarais am danynt, y rhai ydynt ysbrydol, byth gael eu dileu, i.e., cyhyd ag y safu y byd, ond yn ol anghrediniaeth plant dynion. Am hyny, y mae yn rhaid fod ffydd; ac os rhaid fod ffydd, mae yn rhaid hefyd fod gobaith; ac os rhaid fod gobaith, mae yn rhaid hefyd fod cariad; ac oni fydd genych gariad, nis gellwch mew'n un modd gael eich achub yn nheyrnas Dduw; ac nis gellwch mew'n un modd gael eich achub yn nheyrnas Dduw, oni fydd genych ffydd; ac nis gellwch ychwaith, oni fydd genych obaith; ac os nad oes genych obaith, anghenrhaid yw eich bod mew'n anobaith; ac y mae anobaith yn dyfod o herwydd anwiredd. A Christ yn ddiau a ddywedodd wrth ein tadau, Os bydd genych ffydd, chwi a ellwch wneuthur pob peth ag sydd yn fuddiol i mi. Ac yn awr, yr wyf yn llefaru wrth holl derfynau y ddaear, os daw y dydd y dileir gallu a doniau Duw o'ch mysg, o achos anghrediniaeth y bydd. A gwae fydd i blant dynion, os mai felly y bydd; canys ni fydd neb ag sydd yn gwneuthur daioni yn eich mysg, na fydd un. Oblegid os bydd un yn eich mysg yn gwneuthur daioni, efe a weithreda trwy allu a doniau Duw. A gwae y rhai a ddilëant y pethau hyn ac a fyddant farw, canys byddant farw yn eu pechodau, ac nis gellir eu hachub yn nheyrnas Dduw; ac yr wyf yn llefaru hyn yn ol geiriau Crist, ac nid wyf yn dywedyd celwydd. Ac yr wyf yn eich annog i gofio y pethau hyn; canys y mae'r amser yn dyfod ar fyrder y cewch wybod nad wyf fi yn dywedyd celwydd, oblegid chwi a'm gwelwch wrth frawdle Duw, a'r Arglwydd Dduw a ddywed wrthy chwi, Ai ni thraethais i fy ngeiriau wrthy chwi, y rhai a ysgrifenyd gan y dyn hwn, megys un yn gwaeddi o blith y meirw? i.e., megys un yn llefaru allan o'r llwch? Yr wyf yn traethu y pethau hyn er cyflawni y prophwydoliaethau. Ac wele, hwy a ddeuant allan o enau y Duw dragywyddol; a'i air ef a chwibana allan o genedlaeth i genedlaeth. A Duw a ddengys i chwi fod yr hyn a ysgrifenis i yn wirionedd. A

thrachefn mi a'ch annogwn chwi i ddyfod at Grist, a dal gafael yn mhob rhodd dda, a pheidio cyffwrdd â'r rhodd ddrwg, na'r peth aflan. A deffro, a chyfod o'r llwch, O Jerusalem; ie, a gwisg wisgoedd dy ogoniant, O ferch Seion, a sicrha dy estynfeydd, ac helaetha dy gyffiniau yn dragywydd, fel na chywilyddier di mwyach, fel y cyflawner cyfammodau y Tad tragywyddol y rhai a wnaeth efe â thi, O dŷ Israel. Ië, deuwch at Grist, a pherffeithier chwi ynddo, ac ymwadwch â phob annuwioldeb; ac os ymwadwch â phob annuwioldeb, a charu Duw â'ch holl allu, meddwl, a nerth, yna digon fydd ei räs ef i chwi, fel trwy ei räs ef y byddwch berffaith yn Nghrist; ac os trwy räs Duw y byddwch berffaith yn Nghrist, nis gellwch mewn un modd wadu gallu Duw. A thrachefn, os byddwch, trwy räs Duw yn berffaith yn Nghrist, ac heb wadu ei allu, yna yr ydych wedi eich santeiddio yn Nghrist trwy räs Duw, trwy dywalltiad gwaed Crist, yr hwn sydd yn nghyfammod y Tad, er maddeuant eich pechodau, fel y byddoch santaidd a difrycheulyd. Ac yn awr yr wyf yn rhoddi ffarwel i chwi oll. Yr wyf yn rayned ar fyr i orphwys yn mharadwys Duw, hyd nes yr ail-unir fy ysbryd a'm corff drachefn, ac y dygir minnau allan yn fuddugoliaethus trwy yr awyr, i gyfarfod â chwi gerbron brawdle ddymunol y Jehofah mawr, barnwr tragywyddol y byw a'r meirw. Amen.

GWELLIANT GWALLAU.

Yn nhud. 136, pen. v, gwahanran 2, yn lle “brenin *Benjamin*,” darllener “brenin *Mosiah*.”

Yn nhud. 174, 16 o linellau o'r pen, yn lle, “eithr yn *aur*, fel y rhagwelont y bydd iddo ef ddyfod,” darllener, “eithr yn *cyfaddef* y gallent ragweled y byddai iddo ef ddyfod.” [Achos-wyd hyn trwy fod *now* yn y Saesneg, yn lle *own*.]

WELSH

